Vänersborgs kommun
Kommunstyrelsen

KALLELSE

2025-06-04

Kallelse/Ärendelista

Sammanträde med Kommunstyrelsen,

onsdag 4 juni 2025

Tid: Kl 08:30
Plats: Vänersborg

Benny Augustsson
Ordförande

Johanna Gustafsson
Sekreterare

Förhinder för ordinarie ledamot att delta vid sammanträdet anmäls till Johanna Gustafsson, 0521 -72 25 92, johanna.gustafsson@vanersborg.se

Ledamöter
Benny Augustsson (S)
Madelaine Karlsson (S)
Kenneth Borgmalm (S)
Anders Strand (SD)
Göran Nilsson (SD)
Torbjörn Moqvist (SD)
Henrik Harlitz (M)
Lena Eckerbom Wendel (M)
Stefan Kärvling (V)
Mats Andersson (C)
Bo Carlsson (C)
Magnus Ekström (KD)
Göran Svensson (MBP)
Cecilia Prins (L)
Anna-Karin Sandberg (MP)

Ersättare
Ann-Marie Jonasson (S)
Ann-Sofi Dolk Olsson (S)
Anneli Guilotte (S)
Dan Nyberg (S)
Joakim Sjöling (S)
Mathias Olsson (SD)
Anna Gustafsson (SD)
Kenny Sandhöj (SD)
Ann-Helen Selander (M)
Piotr Gabrys (M)
Robin Danielsson (M)
Gunilla Cederbom (V)
Elisabeth Johansson (KD)
Thomas Larsson (MBP)
Jonas Sjöblom (MP)

Övriga närvarande
Kommundirektör Lena Tegenfeldt
Ekonomichef Thomas Sannemalm
Kommunsekreterare Johanna Gustafsson

Utvecklingsledare Cornelia Sörman
Planarkitekt Angelica Lunnari
Budgetekonom Ewa Lundqvist
Redovisningschef Kerstin Rosendahl
Enhetschef Niclas Janflod,
Verksamhetschef Daniel Larsson,
enhetschef Lee Wiman,
Miljöstrateg Hedvig Särg
Kommunjurist Ylva Johansson
Näringslivschef Jill Stor

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare – Anders Strand (SD)
- Eventuella beslut om närvarorätt
- Eventuella beslut om yttranderätt
- Anmälan om jäv
- Godkännande av dagordning

	Ärendelista	Dnr	Sida
1	Deltagande vid kommunstyrelsens sammanträden 4 juni 2025	2025/7	6
2	Information vid kommunstyrelsens sammanträden	2025/8	
3	Kommundirektörens information	2025/9	
4	Ordförandeinformation	2025/10	7 - 8
5	Förslag till Mål- och resursplan 2026-2028	2025/35	9 - 389
6	Kommunens delårsrapport april 2025	2025/28	390 - 435
7	Revidering av kommundirektörsinstruktion och reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer	2025/152	436 - 487
8	Beslut om planuppdrag för Brålanda stationsområde	2025/244	488 - 505
9	Svar på medborgarförslag om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö	2024/636	506 - 515
10	Svar på medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg	2024/540	516 - 542
11	Svar på medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben	2024/668	543 - 565
12	Svar på medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg	2024/653	566 - 588
13	Svar på medborgarförslag om konstgräs, läktare och belysning för fotboll i Frändefors	2024/706	589 - 602
14	Svar på medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors	2024/691	603 - 608
15	Svar på medborgarförslag om att uppföra ett minnesmärke för att hedra veteraner på veterandagen 29 maj	2024/348	609 - 618

16	Konsekvensbeskrivning för försäljning av fastigheten Hantverkaren 25	2025/230	619 - 628
17	Begäran om tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag. Statsbidrag skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna.	2025/237	629 - 632
18	Begäran om tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag till socialförvaltningen	2025/238	633 - 636
19	Revidering av avfallsföreskrifter, Samhällsbyggnadsnämnden	2024/713	637 - 731
20	Miljöredovisning för 2024 - Vänersborgs kommun	2025/124	732 - 780
21	Rapportering för 2024 - Samordningsgruppen för miljö och klimat	2025/187	781 - 786
22	Förslag om omfördelning av investeringsbudget 2025 inom samhällsbyggnadsnämndens VA-verksamhet	2025/226	787 - 792
23	Regionalt samverkansavtal avseende ungdomsmottagning i Vänersborgs kommun 2025-2027	2024/610	793 - 822
24	Svar revisionsrapport: Grundläggande granskning 2024	2025/33	823 - 853
25	Svar revisionsrapport: Granskning av årsbokslut 2024	2025/33	854 - 870
26	Antagande av reviderad förbundsordning för Tolkförmedling Väst	2025/207	871 - 883
27	Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026-2028 och tilläggsavtal 2026-2028	2025/251	884 - 898
28	Säkerställande av långsiktigt kapitalbehov för Fyrstad Flygplats AB	2025/257	899 - 917
29	Höjning av VA-taxa för 2026	2025/227	918 - 962
30	Revidering av avfallstaxa för 2026	2025/229	963 - 1007
31	Revidering av timtaxa K inom miljö- och hälsoskyddsnämndens område	2025/267	1008 - 1016
32	Taxa enligt lag om sprängämnesprekursorer	2025/269	1017 - 1029
33	Taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg	2025/268	1030 - 1042
34	Revidering av taxor för upplåtelse av offentlig plats	2025/139	1043 - 1069

35	Revisionsberättelse, årsredovisning och ansvarsfrihet rörande Tolkförmedling Väst 2024	2025/205	1070 - 1135
36	Revisionsberättelse, årsredovisning och ansvarsfrihet rörande Fyrbodals kommunalförbund 2024	2025/248	1136 - 1226
37	Delegeringslista till kommunstyrelsen	2025/12	1227 - 1228
38	Meddelandelista till kommunstyrelsen	2025/11	1229
39	Initiativärende om Barn och ungas inflytande i Vänersborg och kommunalpolitiken	2025/292	1230 - 1231

Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

2025-05-28

Dnr:
Kommunstyrelsen
2025/7

Handläggare
Kanslienheten
Johanna Gustafsson
Johanna.Gustafsson@vanersborg.se

Närvarorätt för samhällsbyggnadsnämnden och byggnadsnämnden presidier

Samhällsbyggnadsnämndens och byggnadsnämndens båda presidier har bjudits in för att kunna ta del av inledande informationspunkt om planuppdrag för Brålanda stationsområde.

Ordförandeinformation till Kommunstyrelsen 2025-06-04

5/5 Ärendegenomgång

5/5 Styrelsemöte VästKom

6/5 Möte med fackliga representanter för skolan

6/5 Samordningsgruppen för strategisk samhällsplanering

7/5 Kommunstyrelsen

7/5 Årets Nyföretagare Prisutdelning

8/5 Direktion Fyrbodals Kommunalförbund

8/5 Årsmöte Visit Thn/Vbg

9/5 Branschdag för bygg och fastighetsföretag

12/5 Ärendegenomgång

12/5 Dialogmöte Hitta hem i Dalsland

12/5 Ägarsamråd Kunskapsförbundet Väst

13/5 Årsstämma och konstituerande möte med Fyrstads flygplats AB

14/5–17/5 Generalförsamling SERN

19/5 Ärendegenomgång

19/5 KSAU

20/5–21/5 Träff SALAR i Stockholm med ukrainska kommuner

22/5 Arbetsutskott Fyrbodals kommunalförbund

22/5 Styrelsemöte Visit Dalsland

23/5 Styrelsemöte Wargön Innovation

23/5 Möte med infrastrukturgruppen Brålanda

26/5 Ärendegenomgång

26/5 Elevrådsmöte Högstadiet

26/5 Pizzakväll Ledsagningshuset

27/5 Företagsbesök CTapab och Black Beast Sweden AB

27/5 Möte med religiösa församlingar

27/5 Styrelsemöte Fastighets AB

27/5 Extra styrelsemöte Visit Dalsland

28/5 Elevrådsmöte Gymnasiet

28/5 BRÅ Styrgruppsmöte

2025-05-26

Dnr: KS 2025/35

Handläggare
Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare
Kommunstyrelsen

Förslag till mål- och resursplan 2026-2028

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2026 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2025.

2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål och finansiella mål enligt upprättat förslag.

3. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan 2026-2028.

4. För budgettäckning av löneavtal 2025 och 2026 avsätts sammanlagt 161 mnkr till kommunstyrelsens förfogande.

5. Anslagbindningsnivå för driftbudgeten är nämnd. Anslagsredovisning för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

5. Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplanen är på projektnivå.

7. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2026, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlas i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

8. Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 579 mnkr för 2026 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har på uppdrag kommunstyrelsens ordförande arbetat fram ett förslag till mål- och resursplan 2026-2028.

Budgetberedningen inledde sitt arbete i april 2025. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas förslag. Kommunstyrelseförvaltningen har sammanställt nya prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) över skatte- och statsbidragsintäkter, samt uppdaterade bedömningar över löneutveckling och pensionskostnader. Budgetberedningen har haft presidieöverläggningar med nämnderna om deras budgetförslag 2026-2028.

I budget 2026-2028 uppgår det budgeterade resultatet till +10 mnkr. Investeringsbudgeten omfattar 1 253 mnkr för perioden 2026-2028.

Beredning

Ärendet har fortlöpande beretts av budgetberedningen som utgörs av ordinarie ledamöter i kommunstyrelsens arbetsutskott. De partier som återfinns i kommunfullmäktige, men inte i kommunstyrelsens arbetsutskott, har haft insynsplatser i budgetberedningen.

Förslaget till mål- och resursplan har samverkats med de fackliga organisationerna på CSG, central samverkansgrupp, den 26 maj 2025.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Bilagor

Mål- och resursplan 2026-2028

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samtliga nämnder

Protokoll från Vänersborgs kommun
Central samverkansgrupp (CSG), måndag 26 maj 2025
Tid: 13.15
Plats: Konferensrum Djupedalen

Paragrafer
§1

Signering
Ordförande Lena Tegenfeldt
Justerare Samtliga personalorganisationer signerar protokollet

Sekreterare
Maja Boström

Signature reference: 83fe1020-417d-4f8f-a5ec-ee9f3c93c422

Närvarande

Representanter arbetstagarorganisation
Teresia Andersson Kommunal
Sofia Kämpe Vision
Pethra Johansson SSR
Elisabet Asp Akavia
Madeleine Wejnermark Vårdförbundet

Representanter arbetsgivare
Lena Tegenfeldt Kommundirektör, ordförande
Maja Boström HR-specialist, sekreterare
Anna Johannesson Personalchef
Sofia Bråberg Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Eddie Sandin Förvaltningschef, miljö- och byggnadsförvaltningen

Föredragande/Adjungerande
Ewa Lundqvist, Budgetekonom
Thomas Sannemalm, Ekonomichef

Kallade men ej närvarande
Christina Jansson Kommunal
Henrik Månsby Sveriges Lärare
Kicki Bergqvist Ledarna
Andreas Knutsson Förvaltningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen
Anna Svensson Förvaltningschef, kultur- och fritidsförvaltningen
Karin Hallberg Förvaltningschef, socialförvaltningen

Signature reference: 83fe1020-417d-4f8f-a5ec-ee9f3c93c422

§ 1 Organisationspunkt

Ställningstagande kring Vänersborgs kommuns mål- och resursplan för år 2026– 2028

Kommunstyrelsens ordförandes förslag på Mål- och resursplan 2026–2028 presenterades på förra mötet och samverkan kring förslaget återupptas. Fackförbunden har sammanställt ett gemensamt ställningstagande kring förslag på MRP, se bilaga 1.

Arbetstagarorganisationerna ställer sig oeniga till förslaget om MRP 2026–2028. Då de anser att det saknas satsningar på personal och den föreslagna budgetramen inte är tillräcklig för de stora behov kommunen har och att konsekvenserna kan innebära kraftigt försämrad arbetsmiljö.

Arbetstagarorganisationerna har ingen avsikt att gå vidare med tvist i frågan.

Bilaga 1

Signature reference: 83fe1020-417d-4f8f-a5ec-ee9f3c93c422

Fackförbundens gemensamma yttrande gällande MRP 2026-2028

Fackförbunden ställer sig bakom respektive yttrande i förvaltningarnas samverkan kring MRP från de fackliga organisationerna med följande modifikation för Barn- och Utbildningsnämndens budget för 2026:

Under förutsättning att tidiga insatser i förskolan finansieras fullt ut utan barngruppsförtätningar och/eller personalminskningar inom förskola och grundskola samt att rektorer får möjlighet att leva upp till även det statliga uppdraget gällande att kunna tillgodose det stöd som alla elever har rätt till ställer sig Kommunal, Sveriges Lärare, Sveriges Skolledare, Vision och Vårdförbundet eniga till Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag för 2026.

Fackförbunden saknar tydliga satsningar på personal i verksamheterna, som tex ökad personaltäthet. Att fokusera på barn och unga kräver kompetent och engagerad personal i alla verksamheter och i alla förvaltningar. Det gäller också att behålla befintlig personal inom samtliga verksamheter och kompetensutveckla dessa. Om inte kommunen investerar kraftfullt i all personal ser vi en risk för ökad ohälsa snarare än minskad sjukfrånvaro.

Därför ställer sig fackförbunden oeniga till MRP 2026-2028.

[redacted]

Pethra Johansson
SSR

Elisabet Asp
Akavia

Teresia Andersson
Kommunal

[redacted]

Henrik Månsby
Sveriges Lärare

Sofia Vinberg Kämpe
Vision

Madeleine Wejnermark
Vårdförbundet

Signature reference: 83fe1020-417d-4f8f-a5ec-ee9f3c93c422

Signature reference: 83fe1020-417d-4f8f-a5ec-ee9f3c93c422

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: LENA TEGENFELDT
Date: 2025-05-26 14:06:30
BankID refno: 01970c7c-8898-791c-83bf-64e81a3c1d53

Kommundirektör: Lena Tegenfeldt

Signed by: MAJA BOSTRÖM
Date: 2025-05-26 14:07:45
BankID refno: 01970c7d-bf96-73ea-b374-62e87f363e37

HR-specialist: Maja Boström

Signed by: Pethra Johansson
Date: 2025-05-26 15:07:25
BankID refno: 01970cb4-65fa-7bd5-9bf2-886e43968a67

Ledamot SSR: Pethra Johansson

Signed by: ELISABET SIGNE ASP
Date: 2025-05-26 15:34:03
BankID refno: 01970ccc-7072-73d9-b47e-cc83cdcb17ab

Elisabet Asp

Signed by: Sofia Joanna Vinberg Kämpe
Date: 2025-05-26 16:17:35
BankID refno: 01970cf4-9cb5-7b37-903a-1bbf735ffab9

Sofia Kämpe

Signed by: MADELEINE WEJNERMARK
Date: 2025-05-27 08:24:18
BankID refno: 01971069-9231-793f-822e-6666cc8ac4d9

Förtroendevald vårdförbundet: Madeleine Wejnermark

Signed by: HENRIK TORBJÖRN MÅNSBY
Date: 2025-05-27 09:14:40
BankID refno: 01971097-c66d-73d2-b45b-b69c8672d0b5

Ledamot Lärarnas Riks: Henrik Månsby

Signature reference: 83fe1020-417d-4f8f-a5ec-ee9f3c93c422

Vänersborgs kommun

MÅL- OCH RESURSPLAN 2026-2028

Investeringsbudget 2026-2028

Förslag till kommunstyrelsen 2025-06-04

Politisk kommentar

En god start i livet – satsningen fortsätter

Vi i de styrande partierna är enade i en politisk inriktning som handlar om fokus på att barn och unga skall ges så goda förutsättningar som möjligt att få en bra start i livet och möjligheter till ett bra liv i vuxenålder. Därför fortsätter vi satsningen i denna MRP genom nya uppdrag.

Kommunen kan påverka barns uppväxtvillkor genom förskola, skola, socialtjänst, kultur och fritidsverksamhet. Detta kräver samverkan som utgår från en helhetssyn. Alla förvaltningar möter barn och unga i olika sammanhang och bör därför på olika sätt bidra till arbetet med god start i livet för våra unga.

Vår satsning för att stärka det förebyggande arbetet bland barn och unga kompletteras med implementering av ny socialtjänstlag
I Mål och resursplanen 2025-2027 gav vi två uppdrag kring barn och unga. Dels ett uppdrag till förvaltningen att ta fram ett ”Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga” dels ett ”Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar”. I det första uppdraget förutsattes ett samarbete med civilsamhället. Den 1 juli föreslås en ny socialtjänstlag träda i kraft. Den nya socialtjänstlagen handlar om, förutom grupper som redan har insatser från socialtjänsten, att förbygga att behov av socialtjänstens insatser inte uppstår, dvs arbetet ska ske inte bara på individ och gruppnivå utan också på samhällsnivå. Ska socialtjänsten lyckas i sitt nya lagstyrda uppdrag krävs att hela kommunen verkar för att förebygga att behov uppstår.

De olika nämndernas uppdrag behöver gå i takt för att lyckas. Därför lägger vi ett komplement till det redan befintliga uppdraget om handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga, till kommunstyrelsen att leda implementeringen av den nya socialtjänstlagen i kommunen, vad gäller barn och unga. Detta är också avgörande för våra barns framtid.

Vi lägger förutom nämnda uppdrag även andra uppdrag som gynnar utvecklingen i vår kommun.

Till sist, vi ska klara ekonomin och välfärden i en svår tid. Den ekonomiska situationen kommer att vara svår framöver. Därför måste vi både prioritera mellan utgifterna och föra en politik som tar ansvar för kommunens ekonomi och en välfärd av god kvalitet. Kvaliteten är helt beroende av medarbetare som trivs, har en bra arbetsmiljö och ges möjligheter att utvecklas i sitt arbete.

Socialdemokraterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet

Innehållsförteckning

Sidnr

Del I Vision och mål - Förutsättningar och beslut

Inledning ... Del I - 1
Vision Vänersborg ... 2
Vision och inriktningsmål ... 2
Ambitionsnivå för kommunfullmäktiges inriktningsmål ... 4
Riktade uppdrag under planperioden ... 7
Ambitionsnivå för globala målen ... 9
God ekonomisk hushållning och finansiella mål ... 10
Förutsättningar ... 12
Omvärld ... 12
Befolkning ... 14
Budgetförutsättningar ... 15
Övergripande ekonomisk inriktning ... 17
Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar ... 18
Driftbudget per nämnd (anslagsbindningsnivå) ... 23
Finansiell analys ... 24
Resultat- kassaflödes- och balansbudget ... 29
Kommunfullmäktiges beslut 2024-06-19 ... 31
Bilaga 1 Styrande dokument ... 32
Bilaga 2 Globala mål ... 33

Del II Mål- och resursplan - Nämnderna

Barn- och utbildningsnämnden ... Del II - 1
Byggnadsnämnden ... 3
Kommunfullmäktige ... 4
Kommunstyrelsen ... 5
Kultur- och fritidsnämnden ... 7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ... 9
Revisionen ... 10
Valnämnden ... 10
Samhällsbyggnadsnämnden ... 11
Socialnämnden ... 15
Överförmyndarnämnden ... 17

Del III Investerings- och exploateringsplan

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028 ... Del III - 1

Del IV Bolag och kommunalförbund

Del IV - 1

Inledning

Mål- och resursplan innehåller både mål för verksamheten samt finansiella mål som är viktiga för en god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun. Mål- och resursplanen är därmed kommunens viktigaste styrdokument. Här anges skattesats, hur skattemedlen ska användas och fördelas mellan nämnderna och vilka prioriteringar kommunen väljer att göra framöver.

Mål- och resursplanen är även det yttersta styrdokumentet för kommunfullmäktige för att ge nämnder och styrelser en övergripande politisk inriktning. Här beskrivs kommunens principer om mål- och resultatstyrning där fördelade resurser, utifrån beslutade mål, ska leda till resultat vilka ligger till grund för uppföljning, analys samt planering inför kommande år.

Styrdokumentet fastslår resursfördelning mellan nämnderna och anger inriktning för verksamheten.

Den kommunala koncernen

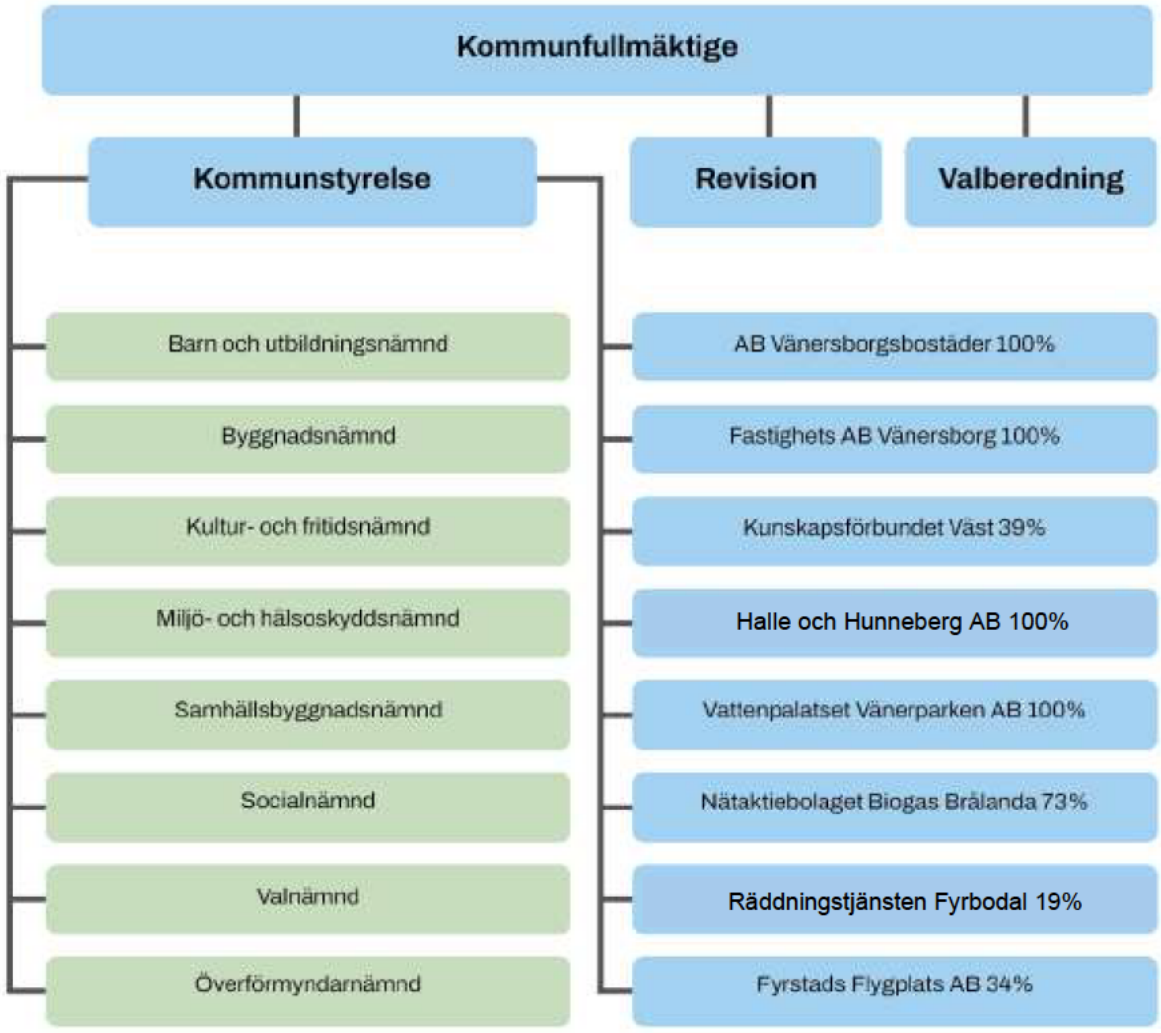

Vision Vänersborg

Vänersborgs kommun
- Attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Vision

Kommunfullmäktiges beslutade vision ”Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet ” är en ledstjärna och en gemensam färdriktning för all kommunal verksamhet. Kommunfullmäktige har fastställt fem strategiska och övergripande inriktningsmål för mandatperioden. Nämnderna ansvarar gemensamt för att styra verksamheten mot inriktningsmålen med tillhörande målvärden och riktade uppdrag.

Grunden för inriktningsmålen är:

- Fullföljda studier med gymnasieexamen är grunden för att få ett arbete.
- Människor i arbete är grunden för vår gemensamma välfärd.
- Den gemensamt finansierade välfärden ska omfatta alla och öka tryggheten och livskvalitén.
- Vi lämnar över vår natur och miljö till nästa generation i ett hållbart skick.

Inriktningsmål 2026-2028

- **Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv**
- **Fler barn och unga uppnår bättre sk olresultat och fullföljer sina studier**
- **Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan**
- **Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag**
- **Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv**

Nämnderna har att förhålla sig till samtliga inriktningsmål under planperioden.

Illustration av Vänersborgs kommuns styrkedja

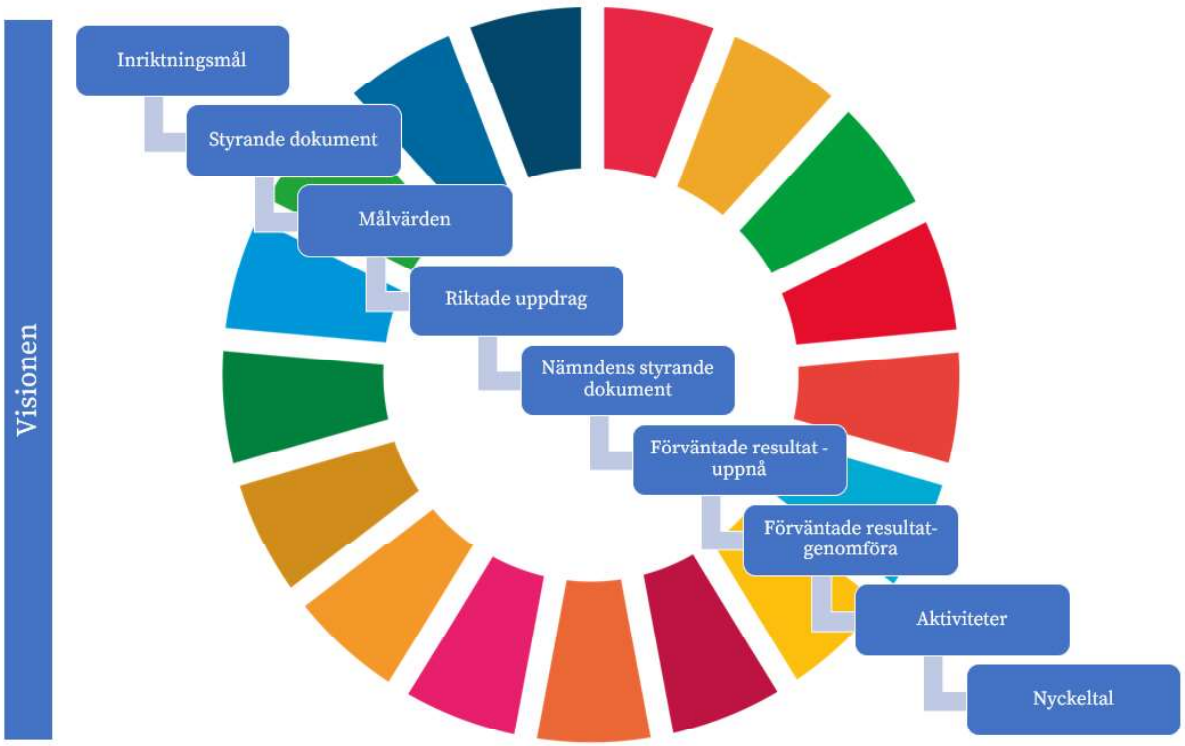

Förväntade resultat

Nämnderna preciserar fullmäktiges inriktningsmål genom sina förväntade resultat. De identifierar vilka förflyttningar inom sina respektive verksamheter som vore önskvärda under planperioden baserat på grunduppdragets nuläge och behov samt tilldelad ekonomisk ram. Dessa uttrycks i form av förväntade resultat Uppnå (mått med ambitionsnivåer) och förväntade resultat Genomföra (uppdrag). De förväntade resultaten beslutas i nämndens egen verksamhetsplan med nämndbudget och är inte en del av Mål- och resursplanen.

Utfallet av nämndens förväntade resultaten utgör tillsammans med kommunfullmäktiges fastställda målvärden/uppdrag grunden för nämndens bedömning av sin uppfyllelse av inriktningsmålen.

Riktade uppdrag under planperioden

Vi står inför ett antal samhällsekonomiska utmaningar som kräver omställning i resursplanering och resursanvändning. Kopplat till dessa och våra inriktningsmål finns det behov av att under planperioden fördjupa vissa utredningar och uppdrag. Dessa är riktade till en ansvarig nämnd eller kan inkludera flera nämnder, bolag och externa samhällsaktörer. Uppdragen specificeras vad gäller innehåll, tidplan och ev. finansiering.

Koppling mellan FN:s globala mål och det lokala perspektivet

De globala målens genomförande på lokal nivå omfattas till stor del, direkt och indirekt, av det kommunala välfärdsuppdraget. Det innebär bland annat att Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling är integrerade i Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

De globala målen har koppling till kommunfullmäktiges inriktningsmål och en önskvärd förflyttning av globala målen anges för planperioden. Till hjälp finns nyckeltalen som Sveriges kommuner och regioner har utformat inom vart och ett av de globala målen. En övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen görs i anslutning till årsredovisningen.

Styrande dokument

Ett antal politiska styrdokument styr kopplingen från visionen, via inriktningsmålen, till organisationen. I Bilaga 1 finns en lista på styrande dokument med bäring på inriktningsmålen.

Ambitionsnivå för kommunfullmäktiges inriktningsmål

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Våra invånare ges lika möjligheter att forma sin framtid, där lokala skillnader utifrån livssituation, boendeplats och ekonomi utjämnas. Den sociala inkluderingen medför att invånarna kan påverka och delta i samhället oavsett bakgrund, där olika insatser riktas beroende på skillnader i olika boendedelar. Kommunens verksamheter arbetar i samverkan med fler organisationer, för att minska effekterna av socioekonomiska faktorer, där ett rättighetsbaserat perspektiv ger möjlighet till utbildning, bostad och arbete.

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	32,6 (2024)	31,0	29,6 (rikssnitt 2024)	Samtliga
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	69,8 (2024)	71,0	72,0 (grön 2024)	KS, BUN, SOC, KULF
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen	1,3 (2023)	1,20	1,13 (gul 2023)	SOC, KS

==========

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Barn och unga ges goda framtidsmöjligheter där skolan erbjuder individuellt stöd och förebyggande insatser med början i förskolan.

Kommunens olika verksamheter arbetar för att främja faktorer som påverkar skolresultat såsom arbetsmiljö, fysiska miljöer, hemförhållanden, fritidsmöjligheter och stöd i unga år.
Fullföljda studier ökar möjligheterna att välja en sysselsättning som upplevs stimulerande och att nå egenförsörjning.

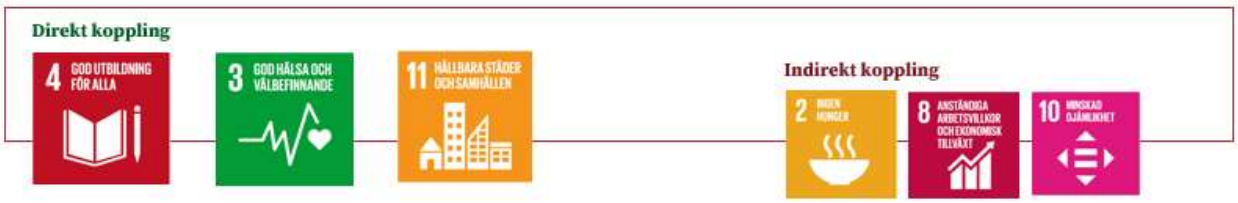

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Ungdomar etablerade på arbets- marknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning	83,1 (2022)	84,7 (rikssnitt 2022)	86,8 (grön 2022)	SOC, KS
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel	85,5 (2024)	86,0	86,4 (grön 2024)	BUN
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel	69,2 (2024)	71,0	73,0 (gul 2024)	KS

==========

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Den ekologiskt hållbara kommunen bidrar till att vårda våra resurser för nuvarande och framtida invånare. Kommunens Miljöprogram 2030 och Strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 värnar om hela den geografiska kommunen, och ökad kunskap hos invånarna underlättar för klimatvänliga val. Nya klimatsmarta lösningar och teknisk innovation leder till minskad miljöpåverkan såsom fossiloberoende, hållbar konsumtion, upphandling och inköp. Miljöperspektivet beaktas vid kommunens beslutsfattande och olika former av samverkan.

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	Minst två tredje-delar av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	KS, SBN, BN, SOC
Antal genomförda eller påbörjade klimatlöften för kommunen	22 påbörjade eller uppfyllda av 24	Samtliga antagna klimatlöfen är påbörjade eller uppfyllda	Samtliga klimat-löften är uppfyllda	SBN, KS, SOC, MHN

==========

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Företag i Vänersborgs kommun möts av ett gott bemötande och en hög tillgänglighet där kommunens verksamheter håller en god kvalitét. Det är enkelt att få kontakt med kommunen, och den digitala servicen leder till mer effektiva flöden inom och mellan olika förvaltningar. Företag i kommunen ges möjligheter att expandera, där kommunen kan bistå med tillgänglig mark och lokaler när nya och befintliga företag vill verka och etablera sig i kommunen. Våra invånare är nöjda med den välfärd vi levererar. Kvalificerad personal leder till en god kvalitét i våra verksamheter, där innovation och teknik bidrar till att effektiviteten är hög.

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	79 (2023)	75	76	MHN, BN, KS, SOC, SBN
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - Sammanfattande omdöme	3,36 (2024)	3,60	3,65	SAMTLIGA
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn	86 (2024)	89	91 (grön)	SOC
Nöjdhet med skola (åk 8), %	63 (2023)	64	65 (grön)	BUN

==========

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Vi ska ha en arbetsmiljö som ger förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv. I Vänersborgs kommun ska medarbetarna vara delaktiga och ha förståelse för sina uppdrag och sina roller. För att få en engagerad personal krävs ett tryggt och stabilt ledarskap som når ut till samtliga medarbetare i vår kommun. Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna ska vara grunden i arbetet.

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2024)	81	82	Samtliga
Sjukfrånvaro	9,2 (2024)	8,7	8,2 (gul 2022)	Samtliga

Riktade uppdrag under planperioden

Nedan följer sju riktade uppdrag där de fyra första fortsätter från 2025 och de följande tre är nya från 2026. Tidsplan för genomförande av uppdraget anges med x. Status av uppdrag rapporteras i årsredovisningen och återrapportering av genomfört riktat uppdrag görs av ansvarig nämnd till kommunstyrelsen.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2026	2027	2028
Genomföra Handlingsprogrammet för förebyggande arbete för barn och unga, och leda implementeringen av nya socialtjänstlagen, avseende samma målgrupp.	Kommun-styrelsen (samordning) Alla nämnder	500	x	x	x

I Mål- och resursplanen 2025-2027 har kommunstyrelsen tilldelats ett samordningsuppdrag att ta fram ett handlingsprogram för målgruppen barn och unga. Programmet ska arbetas fram nämnds-övergripande samt i samarbete med civilsamhället. Syftet är att utveckla och stärka sociala insatser för barn och unga och deras föräldrar med både främjande och förebyggande arbete.

Den nya socialtjänstlagen har ett genomgående fokus på tidiga insatser i förebyggande och främjande syfte. Lagstiftarna önskar mer proaktiva insatser i stället för reaktiva insatser och ett bredare grepp som omfamnar individ, grupp och även hela samhället. Intentionen i lagstiftningen sammanfaller i mångt och mycket med intentionen i pågående uppdrag om Handlingsprogrammet för barn och unga. Av den anledningen görs ett tillägg att också leda och samordna implementeringen av nya socialtjänstlagen i de delar den riktar sig mot målgruppen barn och unga.

För arbetet avsätts 9 800 tkr till olika insatser. Samordningsresurs finansieras under 2026 med 500 tkr inom anslag för ”socialt inkluderande och trygghetsskapande åtgärder” och uppdraget vidgas till samtliga nämnder.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2026	2027	2028
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	Alla nämnder	Inom ram	x		

Uppdraget gavs i Mål- och resursplan 2025-2027 och bedöms vara klart 2026. Kommunalt finansierade lokaler och anläggningar är viktiga mötesplatser för invånare, föreningslivet och civilsamhälle. Genom ett ökat samnyttjande av lokaler kan kommunens verksamheter minska sina lokalkostnader samtidigt som fler lokaler kan tillgängliggöras för föreningslivet. Kommunens lokaler ska tillgängliggöras för andra verksamheter när de inte används där så är möjligt.

Uppdraget till nämnderna är att inventera verksamheternas lokaler för att identifiera möjligheter till uthyrning.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2026	2027	2028
Genomföra Kompetensutvecklingsprogram	Kommun-styrelsen	Inom ram	x	x	

I Mål- och resursplan 2025-2027 gavs uppdraget att ta fram ett kompetensutvecklingsprogram för ledare och medarbetare. Demografiska utmaningar, den digitala utvecklingen och nya arbetssätt kräver ett utvecklat och tydligt ledar- och medarbetarskap i hela organisationen. Programmet, som lägger fokus på kulturbärande delar ur kommunens riktlinjer för styrning och ledning, startas upp hösten 2025 och beräknas ha genomförts i hela organisationen till 2027. Fortsatt arbete med friskfaktorer och möjliggörande med ökad flexibilitet i arbetslivet ska tas tillvara så att fler klarar av ett helt arbetsliv. Uppdraget finansieras inom kommunstyrelsens ram.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2026	2027	2028
Digitalisering först	Alla nämnder	Inom ram	x	x	x

I 2025 års budget omprioriterades medel inom kommunstyrelsens ram för digitalisering. Uppdraget växlas upp från och med 2026 och avser samtliga nämnder. För att möta krav och förväntningar behöver kommunen öka omställningstakten för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar. Digitaliseringen ska erbjuda en enklare vardag för invånare, en öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Behovet av nya digitala verktyg så som e-tjänster, artificiell intelligens och digitala lärplattformar är stort och med stöd av datadrivet beslutsfattande ska kommunen få ännu bättre beslutsunderlag. Kommunens verksamheter behöver synliggöra de digitala tjänsterna och säkerställa digital inkludering. Digitala lösningar behöver alltid prövas mot ökade risker för dataintrång, cyberangrepp och informationsläckage. Uppdraget finansieras inom ram av respektive nämnd där nytta uppstår i verksamheten.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2026	2027	2028
Genomföra Landsbygdsprogram	Kommun-styrelsen (samordning) Alla nämnder	Inom ram	x	x	

Landsbygdsutveckling

I mål- och resursplan 2025-2027 gavs uppdraget att ta fram ett Landsbygdsprogram. Arbetet går vidare i genomförandefas och ska vara infört under 2027. Våra landsbygdsområden ska vara livskraftiga med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd. Behovet av att tillgodose trygga och bra boendemöjligheter är en självklar del i allmännyttans uppdrag även i kommunens tätorter. Infrastrukturen är avgörande för att binda ihop alla kommundelar för att få en livskraftig kommun där möjligheten till fiber, mobiltäckning och kommunalt vatten och avlopp ses som en del i att utveckla Vänersborgs kommun.

Landsbygden bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljökvalitetsmål uppfylls. Medel avsattes som ett tillfälligt anslag 2025 för framtagande av handlingsprogrammet. Genomförandestart sker 2026 inom befintlig ram och eventuell ändrad ambitionsnivå kommande år hanteras i budgetprocessen inför år 2027.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2026	2027	2028
Sysselsättningsåtgärd med fokus på målgruppen personer med funktionsnedsättning	Kommunstyrelsen (samordning) Socialnämnden	500	x	X	x

Initiativet syftar till att öka möjligheterna för denna målgrupp att komma in eller tillbaka till arbetsmarknaden och vi behöver bli bättre på att identifiera potentialen i vad vi som arbetsgivare kan erbjuda. I kommunens ”Strategi för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning” är en prioritering att kommunen som arbetsgivare ska spegla den variation som finns i samhället i stort.

Uppdraget innebär att genomföra en kartläggning av vilka kommunala verksamheter som kan bli potentiella arbetsgivare samt att utveckla och erbjuda utbildnings- och stödprogram för att underlätta anställning av personer med en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell förmåga som är så omfattande att det behövs specifik handledning/anpassning.

Målet är att öka målgruppens anställningsbarhet och inkludering på arbetsmarknaden med förhoppning att en anställning eller praktik hos oss kan bana väg. Medel för handledning kan sökas ur anslaget till ”socialt inkluderande och trygghetsskapande åtgärder”.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2026	2027	2028
Utreda fler etableringar av sociala företag och arbetsintegrerade sociala företag	Kommunstyrelsen	Inom ram	x		

Sociala företag och arbetsintegrerade sociala företag bidrar till samhällsnytta genom att skapa arbetstillfällen, främja social inkludering och lösa samhällsutmaningar. Vi behöver förbättra samverkan mellan kommun, näringsliv och civilsamhället för att identifiera potentiella områden för nya etableringar. Uppdraget handlar om att utreda vad som krävs för att fler företag etableras. Målet är fler sociala företag och arbetsintegrerade sociala företag samt att känslan av samhörighet ökar för initiativtagarna.

Ambitionsnivå för globala målen

Kommuners uppföljning av de globala målen sker genom ett antal indikatorer där Sveriges kommuner indelas i de 25% främsta, de 50% mittersta och de 25% sämsta genom färgkategorisering i grönt, gult och rött. Kommunens ambitionsnivå anges för år 2028. I Bilaga 2 återfinns samtliga ingående indikatorer.

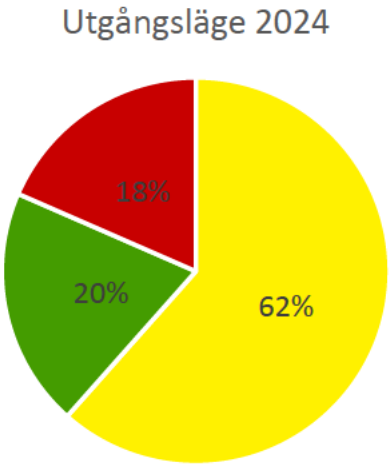

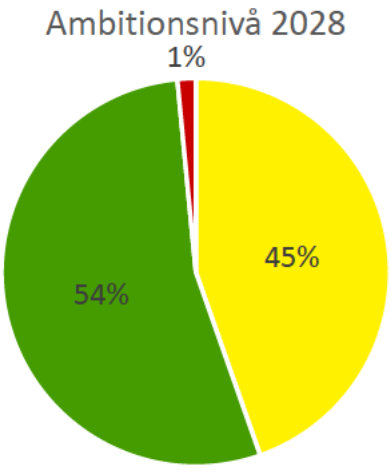

God ekonomisk hushållning och finansiella mål

Här följer en redovisning om god ekonomisk hushållning. Dels vad lagen säger, dels kommunens tolkning och fastställda mål och riktlinjer.

Lagen/balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommunerna ange mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska det finnas finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunallagen kräver att kommunernas ekonomi ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna. Balanskravet utgör en miniminivå för resultatet.

Med detta menas

En kommun bör inte förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov. De löpande intäkterna bör överstiga de löpande kostnaderna. Det ingår också att verksamheten ska utövas på ett ändamålsenligt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Kommunallagens krav klargör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger alltså ihop för att en god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås.

God ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun har fastställt finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Verksamhetsmålen är också kommunens inriktningsmål för ekonomin.

God ekonomisk hushållning innebär att kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga mål uppnås, samt att riktlinjerna följs.

I kommunens Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper för Vänersborgs kommun framgår kommunens tolkning av god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål

Vänersborgs kommuns övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning är följande:

- Årets resultat bör uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag.
- Kassalikviditeten bör vara minst 50 procent.
- Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 procent årligen under mandatperioden.
- Årets investeringar (exkl. VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Resultatet

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska, som tumregel, årets resultat uppgå till 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska stå för sina kostnader. Det krävs avsättningar för framtida pensioner. Tillgångar bör värdesäkras och investeringar bör egenfinansieras. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Vänersborgs kommuns resultatmål överstiger balanskravet. Målet om 2 procent kan sägas vara tillräckligt stort för att konsolidera kommunens ekonomi och på så sätt säkra att servicenivån ska garanteras för nästkommande generation, utan att kommunen ska behöva uttaxera en högre skatt. Den budgeterade nivån krävs för att klara av nya förutsättningar under året, samt för att klara av att självfinansiera underhållsinvesteringar i en skattefinansierad verksamhet. Exempel på nya förutsättningar är avräkning av skatteintäkter, upp- och nedgångar på de finansiella marknaderna och oförutsedda händelser inom verksamheterna.

God ekonomisk hushållning och finansiella mål

Kassalikviditet
Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande 200 mnkr) bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder (exklusive långfristig upplåning som förfaller till betalning inom ett år). Likviditetsmålet säkrar att kommunen har en tillräcklig kortfristig betalningsberedskap.

Soliditet
Måttet anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. En högre soliditet ger en långsiktig finansiell handlingsberedskap.

I ett tioårigt perspektiv kommer en förändrad åldersstruktur (fler barn och äldre) att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Investeringar
I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för god ekonomisk hushållning.

Omvärld

Turbulent omvärld - förlängd lågkonjunktur
Sveriges kommuner och regioner (SKR) skriver i sin rapport från april 2025 att en turbulent omvärld ger förlängd lågkonjunktur. Återhämtningen avstannar, lågkonjunkturen blir mer utdragen och arbetsmarknaden blir svag i år och nästa år. Skatteunderlaget växer i genomsnittlig takt 2025–2026.

Även Konjunkturinstitutet (KI) skriver i sin rapport från mars 2025 att Sverige befinner sig i en lågkonjunktur där hög inflation och osäkerhet om den framtida ekonomiska utvecklingen håller tillbaka både konsumtion och investeringar.

Internationell konjunktur
Världsekonomins utveckling har varit splittrad de senaste åren, med stark tillväxt i USA, stagnation i euroområdet och avtagande tillväxt i Kina. Över lag är omvärldens tillväxt något dämpad i nuläget och USA:s handelspolitik ger ytterligare motvind framöver.

Inflationen har sjunkit tydligt de senaste två åren i västvärlden och de flesta centralbanker fortsätter därför att sänka sina räntor. Detta bidrar till att tillväxten bland Sveriges viktigaste handelspartners sammantaget blir högre nästa år, vilket gör att den svenska exportmarknaden växer något snabbare.

Sammantaget bedöms konsekvenserna av USA:s tullar bli begränsade både på inflation och tillväxt i såväl Sverige som EU som helhet, medan effekterna för USA förväntas bli större. De försvarssatsningar som har aviserats i många europeiska länder antas inte heller få någon större påverkan på den ekonomiska utvecklingen i år och nästa år, dels på grund av att de tar tid att genomföra, dels på grund av ett högt importinnehåll.

Svensk ekonomi
SKR rapporterar om en eskalerande global handelskonflikt som gör att hela den internationella ekonomiska spelplanen plötsligt är i gungning. Den ekonomiska aktiviteten i Sverige och i omvärlden dämpas i närtid.

Lågkonjunkturen kommer därmed att bestå ytterligare en tid.

SKR anger vidare att turbulensen i omvärlden inte främst beror på de faktiska tullarna. Det beror snarare på den kraftigt förhöjda osäkerheten, vilken bland annat gett svallvågor in i de finansiella marknaderna globalt. Stora börsfall och ökad finansiell volatilitet/rörelser påverkar hushållens tillgångar och framtidstro negativt. Trots en något expansiv finans- och penningpolitik i Sverige i år medför osäkerheten att hushållen blir mer avvaktande och den privata konsumtionen dämpas. Även företagen blir avvaktande, vilket dämpar investeringarna. Motverkande effekter är stora satsningar inom grön omställning och militär upprustning i Sverige och EU.

Svagare aktivitet även i vår omvärld dämpar den svenska exporten i närtid. Utvecklingen vi nu ser leder sammantaget till en relativt svag BNP-tillväxt i år som tar bättre fart först nästa år.

Diagram: BNP i valda länder (Källa: Nationella källor och KI)

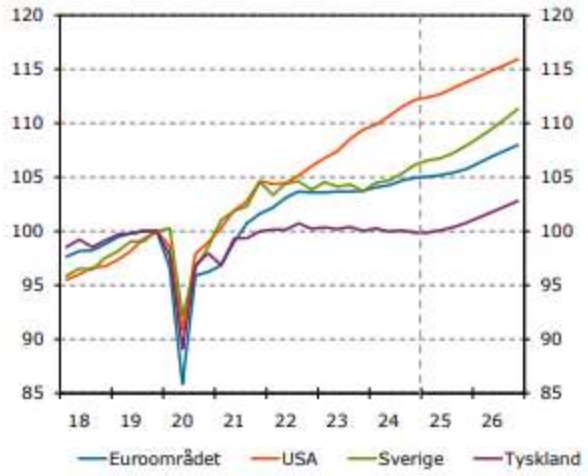

En svagare konjunktur i år har en dämpande effekt även på sysselsättningen. Bedömningen är att denna osäkerhet blir kortvarig och ebbar ut under 2025. Företagen väntas därför i stor utsträckning behålla sina anställda. Sysselsättningen, och arbetade timmar, ökar svagt i år men tar mer fart nästa år. Arbetslösheten bedöms stiga till 8,6 procent i år innan den vänder ner under 2026.

Inflationen har överraskat och kommer vara något över inflationsmålet på 2 procent i år. Men den svaga konjunkturen ger inget pristryck uppåt och SKR bedömer att KPIF-inflationen (KPI-inflation med fast ränta) minskar till 1,8 procent nästa år. Det ger den samlade bedömningen att Riksbanken kommer att sänka styrräntan ytterligare i år för att mildra lågkonjunkturen.

Tabell: Nyckeltal för svensk ekonomi Källa SKR 2025-04-29

Nyckeltal %	2024	2025	2026	2027	2028
BNP	1,0	1,8	2,4	2,5	2,0
Arbetade timmar	-0,3	0,3	0,9	1,1	1,0
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	8,4	8,6	8,3	7,8	7,6
Befolkning, 15-74 år	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2
Inflation, KPIF	1,9	2,6	1,8	1,9	2,0

I KI:s scenario för svensk ekonomi 2026-2028 normaliseras resursutnyttjandet i den svenska ekonomin efter konjunkturåterhämtningen 2025 och 2026. Arbetslösheten sjunker i takt med att konjunkturen stärks och ligger från och med 2028 i linje med jämviktsarbetslösheten. Riksbanken håller styrräntan oförändrad fram till 2028, då den höjs något för att stabilisera inflationen.

Kommunsektorns ekonomi

Avmattningen på arbetsmarknaden med fallande sysselsättning höll tillbaka skatteunderlagstillväxten i 2024. SKR bedömer skatteunderlagstillväxten för helåret till svaga 3,7 procent. Det är lägre än den historiska genomsnittliga ökningen på 4,2 procent per år under den föregående tioårsperioden 2014–2023.

Återhämtningen på arbetsmarknaden uteblir i år, men antalet arbetade timmar vänder ändå med svag övertygelse upp. Detta, liksom en relativt hög ökning av timlönen, bidrar till att stärka skatteunderlagstillväxten. Till detta kommer att inflationen har sjunkit tillbaka till klart lägre nivåer än de föregående två åren. Sammantaget bedömer vi att skatteunderlaget växer i år med 4,2 procent, motsvarande en ökningstakt i linje med det historiska genomsnittet.

Konjunkturuppgången väntas bli mer påtaglig 2026 och antalet arbetade timmar ökar starkare än i år. Återhämtningen fortsätter åren därefter, delvis driven av finanspolitisk stimulans i och med försvarsupprustningen. Som genomsnitt under perioden 2025–2028 beräknas skatteunderlaget öka med 4,3 procent per år, vilket är i linje med den genomsnittliga årliga ökningen under tioårsperioden 2015–2024.

Diagram: Utveckling av kommunsektorns skatteunderlag i procent 2023-2028, Källa SKR 2025-04-29

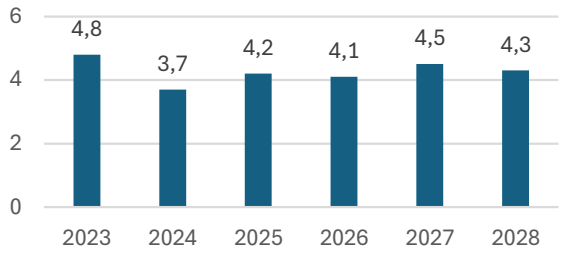

Osäkerheterna i de ekonomiska prognoserna är stora och kommunsektorn står fortsatt inför stora utmaningar inför kommande planperiod. Här följer ett antal exempel:

- Demografin
- Osäkerhet kring svensk ekonomi
- Finansiering av stora planerade investeringar och exploateringsprojekt
- Säkerhetsläget både internationellt och i Sverige
- Energiomställning
- Kompetensförsörjning – rekryteringsbehov
- Integration – inkludering
- Digitalisering

Befolkning

Under våren 2025 har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram en ny befolkningsprognos. Den grundar sig bland annat på planerat bostadsbyggandet i kommunen, vilket förväntas leda till omflyttningar och inflyttningar, vilket i sin tur förväntas leda till ett växande invånarantal. Prognosen är nedräknad sen tidigare prognos då även SCB:s Sverige-prognos räknats ned. Prognosen sträcker sig över tio år.

Tabell: Befolkningsförändringar i olika åldersintervall

Ålder	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Förändring
0-5	2 608	2 554	2 488	2 447	2 400	2 397	2 415	2 426	2 444	2 461	2 475	-5%
6-12	3 207	3 222	3 200	3 167	3 166	3 165	3 110	3 065	3 032	2 990	2 967	-7%
13-15	1 494	1 455	1 431	1 405	1 428	1 369	1 355	1 361	1 388	1 393	1 379	-8%
16-18	1 471	1 444	1 456	1 486	1 450	1 430	1 411	1 430	1 378	1 368	1 375	-7%
19-29	4 439	4 421	4 447	4 428	4 425	4 454	4 485	4 456	4 481	4 496	4 494	1%
30-39	5 221	5 231	5 176	5 165	5 109	5 035	4 968	4 941	4 895	4 856	4 841	-7%
40-49	4 354	4 395	4 485	4 532	4 655	4 809	4 918	4 999	5 111	5 203	5 254	21%
50-59	5 202	5 091	4 958	4 855	4 757	4 692	4 658	4 650	4 589	4 572	4 585	-12%
60-69	4 822	4 949	5 095	5 158	5 255	5 301	5 319	5 343	5 408	5 373	5 325	10%
70-79	4 278	4 190	4 152	4 182	4 133	4 169	4 203	4 231	4 264	4 363	4 448	4%
80-89	2 463	2 613	2 711	2 790	2 892	2 906	2 943	2 956	2 945	2 942	2 942	19%
90-w	482	491	495	518	527	566	595	616	656	690	723	50%
Summa	**40 041**	**40 057**	**40 092**	**40 134**	**40 199**	**40 292**	**40 383**	**40 473**	**40 591**	**40 708**	**40 808**	2%

År 2024 visar det faktiska invånarantalet. 2025-2034 visar prognostiserat antal invånare utifrån befolkningsprognosen från våren 2025.

Sammanfattning befolkning

- Antalet invånare beräknas öka varje år och sammanlagt är ökningen 767 personer från 2024 till 2034 eller 0,2 procent per år. Det är en lägre ökningstakt jämfört med de senaste åren.

- Antalet barn och ungdomar i grupperna 0 - 15 år minskar med 488 personer.
- Stora ökningar sker i de äldre åldersgrupperna. De äldsta, grupperna över 80 år, ökar kraftigt med 720 personer fram till år 2034.

Budgetförutsättningar 2026-2028

I 2024 års bokslut redovisas en förbättring av eget kapital med 69 mnkr, vilket är 68 mnkr bättre än budget.

I 2025 års mål- och resursplan är resultatet budgeterat till +31 mnkr. För att uppnå 2-procentmålet ska resultatet vara minst 63 mnkr.

Kommunstyrelsens budgetanvisningar

Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-26 om ramar och anvisningar avseende budgetarbetet för år 2026. Budgetramarna byggde bland annat på följande förutsättningar:

- Skatteintäkternas uppräkning mellan åren baserade sig på prognos från SKR, 2024-12-12.
- 1,8 procent inflationskompensation utgick till nämnderna.
- Löneutvecklingen beräknades till 160 mnkr för åren 2025 och 2026.
- Personalomkostnadspålägget är oförändrat 40,24 procent.
- Årets pensionskostnader beräknades utifrån den s.k. blandmodellen baserat på prognos från kommunens pensionsförvaltare.
- Internräntan är oförändrad 2,5 procent. Men i beslutet angavs att internräntan kommer att ses över i samband med mål- och resursplanen vilket den har gjorts och höjts till 2,75 procent.

En mer detaljerad beskrivning av nämndernas tillskott i ramsättningen finns på sidan 17 och framåt.

Anslagsbindningsnivåer respektive redovisningsnivåer

För 2026 är anslagsbindningsnivån knuten till respektive nämnd. Men inom vissa nämnder ska budget, uppföljningar och bokslut redovisas i anslagsredovisningsnivåer. Respektive nämnd beslutar om fördelning av budget per anslagsredovisningsnivå.

Anvisningar inför budgetarbetet

I samband med kommunstyrelsens beslut om anvisningar och ramar gavs ett antal direktiv sammanfattade enligt följande:

- Nämndernas budgetförslag ska presenteras inom ram med beskrivning av åtgärder och konsekvenser.
- Mot bakgrund av den höga investeringsnivån uppmanades nämnderna att i anslutning till arbetet med mål- och resursplan ifrågasätta och om möjligt minska redan planerade investeringsnivåer, samt visa stor återhållsamhet med nya investeringsprojekt.
- Nämnderna har i uppdrag att beskriva konsekvenserna som investeringarna får på driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram.
- Förhyrande nämnd ansvarar för att ta upp förslag om fastighetsinvesteringar. De lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Investeringar i fastigheter, anläggningar och mark ska preciseras ytterligare i tiden, d.v.s. vilken månad under året investeringen beräknas påbörjas och vilken månad den avslutas. Detta gäller investeringsobjekt över 1 mnkr, men det gäller inte inventarier.

Övriga direktiv

- Nämnderna anvisas att budgetera intäkter och kostnader. Verksamhet som finansieras av kalkylerade statsbidrag budgeteras på både intäktssidan och kostnadssidan.
- Nämnderna ansvarar för att finansiera driftkostnadskonsekvenser av sina investeringar.
- Respektive nämnd ansvarar för att bevaka vilka specialdestinerade statsbidrag som finns att söka.

Prisjusteringar för interna tjänster ska utgå från den löne- och priskompensation som fastställs i budgetförutsättningarna samt övriga generella förutsättningar så som internränta och personalomkostnadpålägg.

Med ny modell för kostverksamheten, som köpare och säljare är överens om, kan reglering förekomma mot köparna om avvikelse uppstår under året. I övrigt hänvisas till de av kommunstyrelsen beslutade riktlinjerna kring

intern försäljning. Vid prissättning av nya tjänster ska skriftliga avtal upprättas mellan säljare och köpare.

Vänersborgs kommuns budgetprocess

Vänersborgs kommun har en tidig budgetprocess, vilket innebär att diskussioner om mål och resurser förs under januari till maj och kommunfullmäktige fastställer mål- och resursplanen i juni inför kommande år. En tidig process gör det möjligt för nämnderna att anpassa sin verksamhet efter beslutade mål och resurser.

Arbetet med MRP 2026

Kommunstyrelsens budgetberedning består av de ordinarie ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott. Dessutom har gruppledarna i partierna KD, L, Mbp, MP och V varsin insynsplats. Budgetberedningen inledde sitt arbete i april 2025. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas budgetförslag. Ekonomiavdelningen har sammanställt nya prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) över skatte- och statsbidragsintäkter, samt uppdaterat bedömningar över löneutveckling, räntekostnader och pensionskostnader.

Budgetberedningen hade presidieöverläggningar med nämnderna under våren 2025 om deras budgetförslag för 2026-2028. Även nämndernas arbete med mål, verksamhets- och ramanpassning under 2025 följdes upp. Kommunfullmäktige fastställde mål- och resursplan 2026-2028 i juni 2025.

Övergripande ekonomisk inriktning

Nämnderna har i budgetarbetet redovisat stora ekonomiska utmaningar mot bakgrund av bland annat höga kostnader för insatser för barn och unga, driftkostnader till följd av investeringar, den generella kostnadsutvecklingen de senaste åren samt behov av åtgärder för ökad IT-säkerhet.

Budgetberedningen konstaterar att nämnderna har redovisat åtgärder för budgetbalans enligt beslutade anvisningar, men betonar samtidigt vikten av att konsekvenser utreds och analyseras ordentligt ihop med samtliga berörda nämnder innan dessa verkställs.

Mot bakgrund av ett fortsatt ansträngt ekonomiskt läget, där de finansiella målen inte uppnås fullt ut under planperioden, så uppmanas nämnderna till fortsatt arbete med effektiviseringar och åtgärder för att anpassa verksamheten till beslutad budgetnivå.

Vid väsentligt försämrade ekonomiska förutsättningar kan det bli nödvändigt att använda resultatutjämningsreserven eller resultatreserven. Kommunstyrelsen har då att lyfta frågan till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

Budgeten bygger på en oförändrad skattenivå.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

Kommunfullmäktiges beslut om nämndernas driftbudgetramar för år 2026:

KOMMUNÖVERGRIPANDE

I anvisningarna fastställdes **internräntan** till 2,5 procent.

Nämndernas budgetramar för 2026 är baserade på 2024 års **lönekostnadsnivå**.

I kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan justeras **personalomkostnadspålägget (PO)** upp från 40,24 % till 40,66 % enligt rekommendation från SKR mot bakgrund av ökade kostnader för avtalspensioner. Det innebär att nämndernas kostnader för arbetsgivaravgifter ökar och budgeten justeras upp motsvarande.

Även internräntan justeras upp från 2,5 % till 2,75 % enligt rekommendation från SKR. Det innebär att nämndernas kostnader för internränta och internhyror ökar och budgeten justeras upp motsvarande.

Nedan beskrivs justeringar av nämndernas budgetramar i samband med **anvisningarna** enligt kommunstyrelsens beslut i februari 2026. Vidare redogörs för **nämndernas förslag** till mål- och resursplan. Slutligen redovisas **kommunfullmäktiges beslut** till mål- och resursplan 2026.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes barn- och utbildningsnämndens budgetram 2026 till 1 022 101tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 5 910 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 6 231 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 1 772 tkr. Ramen utökas med 552 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa. Det tillfälliga anslaget om 1 000 tkr till kvalitetshöjande arbete för att uppnå gymnasiebehörighet tas bort.

Barn- och utbildningsnämndens förslag

Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Då barn- och elevantal förväntas minska de kommande åren, behöver förskol- och grundskolorganisationen behöver ses över. Det är för att kunna leverera en utbildning av hög kvalitet med goda kunskapsresultat, och samtidigt hålla en budget i balans. Den starkare statliga styrningen inom utbildningsområdet ställer också krav på att anpassa organisationen till den mängd av reformer som förväntas de kommande åren, inte minst när det handlar om nya delar gällande säkerhet och beredskap.

Volymminskningarna frigör medel som kan användas för att genomföra en satsning på tidiga insatser i förskolan, att utöka vistelsetiden från 15 till 25 timmar för barn 3-5 år i allmän förskola och göra insatskoordinatorn till en permanent resurs inom förskolan.

Resurser kommer att frigöras på grund av volymminskningarna vid oförändrad kommunal barn- och elevpeng. Det innebär att samma medel per barn och elev delas ut 2026 som 2025. Det blir färre barn och elever på enheterna vilket i sin tur innebär att enheterna får en lägre budget. Därmed behöver kostnaderna minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på enheterna.

Volymminskningarna innebär också att det är möjligt att säga upp moduler och andra externa lokaler och att dra ner på centrala tjänster. Dessa åtgärder är samtidigt nödvändiga för att kunna möta högre kostnader för tjänstekatalog (IT) och därmed hålla budgetramen.

Kommunfullmäktiges beslut

Barn- och utbildningsnämnden budgetram 2026 utökas med sammanlagt 5 008 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 2 276 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 2 910 tkr.

Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 177 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer barn- och utbildningsnämndens budgetram 2026 till 1 027 109 tkr.

BYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2026 till 19 754 tkr. Inflationsuppräkningen minskar ramen med 135 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 224 tkr.

Byggnadsnämndens föreslag

Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Nämnden kommer eventuellt att besluta om indexjustering av timtaxan, från 1 januari 2026, i särskilt ärende.

Kommunfullmäktiges beslut

Byggnadsnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 120 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 82 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 44 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 6 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer byggnadsnämndens budgetram 2026 till 19 873 tkr.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunfullmäktiges budgetram 2026 till 2 669 tkr. Inflationsuppräkningen tillförde ramen 13 tkr.

Kommunfullmäktiges budgetram fastställs till 2 669 tkr i budget 2026.

KOMMUNSTYRELSEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2026 till 492 544 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 7 043 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 705 tkr. Ramen tillförs 149 tkr för utökade verksamheter inom Kunskapsförbundets ansvarsområde, till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Till kommunstyrelsen avsätts 10 000 tkr för driftkostnader som följer av framtida investeringar.

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsens budgetförslag ligger inom ram. Arbetet med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och beslut.

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till MRP 2026-2028 som omfattar kommunstyrelsens totala ansvarsområde enligt anvisad mall för MRP. I en fördjupad bilaga redovisas förslag på effektiviseringsåtgärder och förslag på utvecklingsinsatser för att svara mot utmaningar som förvaltningen står inför. Konsekvensbeskrivningen avser kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet, dvs ca 21 % av kommunstyrelsens budget.

Konsekvensbeskrivningen lyfter fram fyra koncerngemensamma samlade utmaningar: - Otrygghet, ohälsa och utanförskap, - Civil beredskap och säkerhet, - Kompetensförsörjning och omställning samt – Digitalisering och teknisk utveckling.

Kommunstyrelsens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 23 487 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 253 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 194 tkr.

Till kommunstyrelsen avsätts ytterligare 10 000 tkr, utöver tillskottet i anvisningarna, för driftkostnader som följer av framtida investeringar. För kommungemensamma satsningar på barn och unga tillförs 9 800 tkr.

Till förstärkt central upphandlingsfunktion avseende avtalsuppföljning och stöd för direktupphandling avsätts 1 650 tkr. Budgetramen

utökas med 450 tkr till tjänst för utveckling av stadskärnan. Budgeten för flygplatsen utökas med 1 000 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 210 tkr.

Kommunstyrelsens anslag till oförutsett utökas med 350 tkr och omfattar därmed 9 594 tkr. I anslaget ingår finansiering av Krickan med ca 1 200 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens budgetram 2026 till 516 031 tkr.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 till 150 013 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 1 575 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 533 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 359 tkr. Ramen utökas med 50 tkr för kapitalkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning.

Kultur- och fritidsnämndens förslag

Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Nämnden ser utmaningar i antagandet av friluftsstrategin då nämnden inte tilldelats anslag i budgeten till denna. Kostnader för IT och hyror förväntas öka och därmed behöver löpande effektiviseringar göras.

Kommunfullmäktiges beslut

Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 2 476 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 195 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 1 031 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 49 tkr.

Enligt KF beslut *2024-12-11 § 203 Antagande av Friluftsstrategi* omfördelas 300 tkr från samhällsbyggnadsnämnden från och med 2025. Från 2026 utökas ramen för driftskostnader för genomförande av friluftsstrategin med 1 000 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 till 152 490 tkr.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 till 11 767 tkr. Jämfört med budget 2025 har ramen minskats med 50 tkr för inflationsuppräkning. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 120 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Nämnden kommer eventuellt besluta om indexhöjning av timtaxan i slutet av året för att täcka upp för generella kostnadsökningar.

Nämnden har tagit fram en behovsutredning som identifierar behov inom naturvård, avlopp och miljöskydd inklusive förorenad mark. För att nå full finansiering inom de områdena skulle ramen 2026 behöva utökas med 4 030 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 61 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 44 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 21 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 3 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 till 11 828 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

REVISIONEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes revisionens budgetram 2026 till 1 934 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 24 tkr. Förslaget har beretts av kommunfullmäktiges presidium.

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2026 till 1 934 tkr.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2026 till 107 410 tkr.

Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 420 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 723 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 70 tkr. Gatuenheten tillförs 700 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen. Ettårsanslaget i budget 2025 om 1 000 tkr till exploateringskostnader av södra Sanden tas bort. Ettårs-anslaget i budget 2025 för tomhyra av Norra skolan om 1 900 tkr kvarstår även under 2026.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag

Samhällsbyggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram med undantag för driftkostnader som följer av näringspolitiska skäl. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Av näringspolitiska skäl föreslår nämnden 12 700 tkr i tillfälligt driftanslag under 2026 till exploateringsområdet Sanden Södra samt 5 100 tkr i ramökning avseende projektorganisation för Sanden Södra. Nämnden föreslår 500 tkr i ramhöjning avseende kapitalkostnader för VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården.

Nämnden bifogar rapporterna Underhållsöversikt 2025-2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter samt Ny stadsdel på Södra Sanden – information, investering och risker inför MRP 2026-2028.

Taxejusteringar:
Samhällsbyggnadsnämnden föreslår, i särskilt ärende, att VA-taxan höjs med 8 % vad avser brukningsavgiften och 5 % för anläggningsavgiften inför 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår, i särskilt ärende, att höja avfallstaxan.

Kommunfullmäktiges beslut

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2026 justeras upp med sammanlagt 8 251 tkr.
Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med -37 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 2 933 tkr.
Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 845 tkr.

Enligt KF beslut *2024-12-11 § 203 Antagande av Friluftsstrategi* omfördelas 300 tkr till kultur- och fritidsnämnden från och med 2025.

Ett tillfälligt driftanslag om 5 000 tkr tillförs nämnden under 2026. Det avser saneringskostnader för exploateringsområdet Sanden Södra. För den planerade projektorganisationen för arbetet med Sanden Södra får nämnden ett tillfälligt anslag om 1 000 tkr under 2026.

För kapitalkostnader som följer av investering i VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården tillförs 500 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2026 till 115 661 tkr.

SOCIALNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2026 till 1 215 046 tkr.

Inflationskompensationen ökar ramen med 4 382 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 8 096 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 49 tkr. Ramen utökas

med 3 042 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa.

Socialnämndens förslag

Socialnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Socialnämnden redovisar behov av sammanlagt 48 900 tkr. Det avser 36 400 tkr inom individ- och familjeomsorgen (försörjningsstöd 12 900 tkr och placeringar barn och unga 23 500 tkr). Inom personligt stöd och omsorg är behovet 9 200 tkr för externa placeringar vuxna LSS och SoL. Inom nämnd och administration 3 300 tkr till följd av ökade kostnader för tjänstekatalogen 2026.

Utöver dessa behov begär socialnämnden ramökning 2026 om 1 210 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”.

För att klara verksamhet inom anvisad budgetram föreslås följande åtgärder: Vakanshållning av 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende 14 000 tkr, åtgärder för att minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 000 tkr samt vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration 1 000 tkr.

Som åtgärdsförslag inom MRP perioden 2026-2028 föreslås också att avbryta lokalplanering/projektering av boende för personer med sammansatta behov samt serviceboende LSS.

Som ytterligare åtgärd, för att minska behovet och kostnaderna för placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt inom personligt stöd och omsorg, föreslås att förvaltningen fortsätter och utvecklar arbetet för att minska antalet placeringar av barn och unga, till förmån för andra insatser i egen regi. För att möjliggöra utveckling av arbetet med att minska behovet och kostnaderna för placeringar begär socialnämnden ramökning om 9 800 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut

Socialnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 11 004 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 2 957 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 509 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 361 tkr.

Ramen utökas med 1 200 tkr, som är en del i det generella statsbidraget, och avser skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna. Till arbetsskor tillförs 700 tkr.

Socialnämndens budgetram utökas med ytterligare 6 000 tkr till nämndens förfogande.

Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens budgetram 2026 till 1 226 050 tkr.

VALNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes valnämndens budgetram 2026 till 3 563 tkr. Valnämnden får ett tillfälligt anslag om 2 800 tkr då 2026 är ett valår. Statsbidraget om 1 000 tkr budgeteras på finansen, generella statsbidrag. Inflationskompensationen ökar ramen med 11 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2026 till 3 563 tkr.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2026 till 6 009 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 10 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 44 tkr.

Överförmyndarnämndens förslag

Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver osäkerheter om kostnaderna för ställföreträdare och svårigheter att möta en hållbar arbetsbelastning för medarbetare. Nämnden ser behov av ytterligare en årsarbetare för att nå antagna och uppsatta mål för verksamheten. I konsekvensbeskrivningen framgår att nämnden rymmer 50% tjänst inom befintlig budgetram och

därmed önskar ett tillskott i budget om resterande 50% tjänst.

Kommunfullmäktiges beslut
Överförmyndarnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 19 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 16 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 3 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens budgetram 2026 till 6 028 tkr.

Driftbudget per nämnd (anslagsbindningsnivå)

Budget per nämnd, netto tkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Barn- och utbildningsnämnden	1 027 109	1 021 097	1 030 819
Byggnadsnämnden	19 873	20 113	18 783
Kommunfullmäktige	2 669	2 656	2 206
Kommunstyrelsen	516 031	476 057	443 827
Kultur- och fritidsnämnden	152 490	148 563	141 223
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11 828	11 937	11 828
Revisionen	1 934	1 910	1 466
Samhällsbyggnadsnämnden	115 661	107 943	98 327
Socialnämnden	1 226 050	1 215 669	1 256 783
Valnämnden	3 563	752	2 816
Överförmyndarnämnden	6 028	6 043	5 440
Summa nämnderna	**3 083 236**	**3 012 739**	**3 013 518**

Finansiell analys 2026-2028

Utgångspunkter

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta ur ett finansiellt perspektiv:

Resultat: Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Kapacitet: Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt?

Risk: Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Kontroll: Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer? En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

Syftet med analysen är att försöka identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

1. Resultat och kapacitet

1.1 Årets resultat

Budgeterat resultat, med tidigare redovisade justeringar av nämndernas budgetramar, uppgår till 10 mnkr år 2026. Åren 2027 och 2028 är resultaten budgeterade till 17 mnkr respektive år.

Diagram: Resultatutveckling 2019-2028

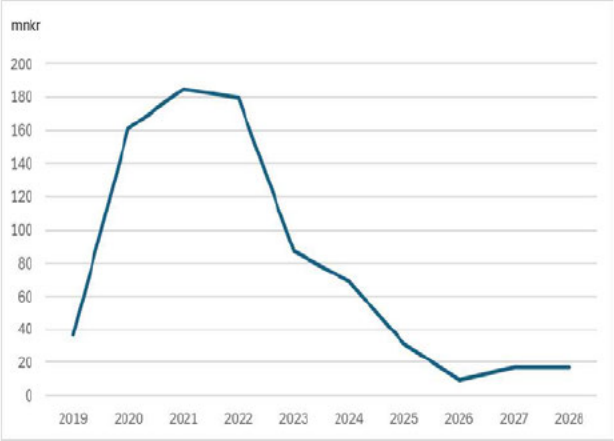

Resultatutvecklingen var positiv under perioden 2019-2023 med rekordstora resultat åren 2020-2022 (161 mnkr-respektive185 mnkr). Åren 2025-2028 budgeteras positiva resultat.

Finansiellt mål:
Årets resultat bör uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag.

Målavstämning:
Resultatmålet uppnås inte. Det budgeterade resultatet år 2026 motsvarar 0,3 procent

2 procent av skatter och generella statsbidrag motsvarar ca 66 mnkr. I bokslut 2024 motsvarade resultatet om 69 mnkr drygt 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Från och med 2019 har resultatmålet höjts från 1 procent till 2 procent efter införande av komponentredovisning i budget.

Diagram: Årets resultat; andel av skatter och generella statsbidrag 2019-2028

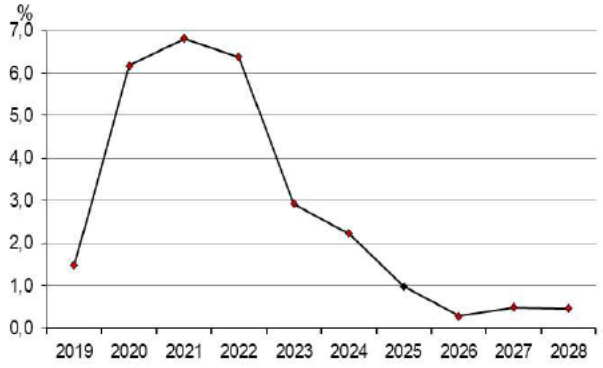

1.2 Balanskravet

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna redovisar ekonomisk balans. Det innebär bland annat att årsbudgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravet uppnås samtliga åren.

1.3 Skatte- och nettokostnadsutveckling

En förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbbare än intäkterna kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Utveckling av:	2026	2027	2028
-skatter och statsbidrag	3,8%	3,6%	3,4%
-nettokostnader	4,8%	3.1%	3,3%

Prognosen för utvecklingen av skatteintäkterna följer SKR:s prognos.

Utvecklingen av skatter och statsbidrag är högre än verksamhetens nettokostnader år 2026. Utvecklingen under 2026 är i första hand kopplat till ett lågt budgeterat resultat 2026. Utvecklingen under 2027 och 2028 ger förutsättningar för en mer hållbar utveckling av kommunens ekonomi.

De finansiella kostnaderna ökar till följd av en hög investeringsnivå och kräver allt större andel av skatter och generella statsbidrag.

1.4 Verksamhetens nettodriftkostnader

Verksamhetens driftbudgetramar baserar sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och den budgetberedning som genomförts under 2025. Personalkostnaderna är budgeterade i 2024 års lönenivå. Inför 2026 har 161 mnkr avsatts centralt för att täcka ökade kostnader avseende 2025 och 2026 års löneavtal.

Nettokostnader, som andel av skatter och generella statsbidrag, är ett mått som visar hur stor andel av kommunens intäkter som förbrukas av löpande driftverksamhet.

Diagram: Nettokostnader i procent av skatt och generella statsbidrag 2023-2028

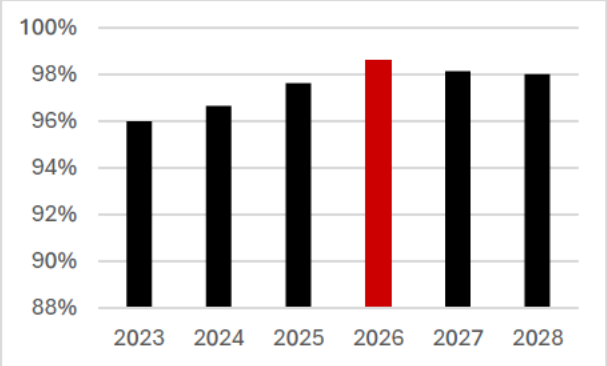

Åren 2026-2028 uppgår nettokostnaderna till ca 98 procent av skatter och generella statsbidrag. Skillnaden upp till 100 procent är det utrymme som kan användas till att finansiera räntor (en post som ökar kraftigt under planperioden), amorteringar och för att direktfinansiera investeringar. Det utrymmet är alltså lågt under planperioden.

1.5 Skatteintäkter och utdebiteringar

Det nuvarande skatteutbetalningssystemet innebär att skatteintäkterna kommer att utbetalas i verksamhetsårets pris- och lönenivå. Utbetalning av kommunalskatt och utjämningsbidrag grundas på det senast kända taxeringsutfallet, dvs. för 2023, och räknas sedan upp med tre års uppräkningsfaktorer till 2026 års nivå. Kommunalskattemedel som fås är därmed preliminära.

Utbetalning, alternativt återbetalning, av mellanskillnaden mellan den preliminära beräkningen och respektive avräkningstillfälle av kommunalskatt och utjämningsbidrag sker i januari, t.ex. 2025 för inkomståret 2023.

Beräkningen av skatteintäkter baserar sig på prognos från SKR, 2024-04-29. Utdebiteringen är oförändrad, 22:21 kronor, per skattekrona.

Tabell: Budget skatter och generella statsbidrag

Budget skatter & gen statsbidrag	2026	2027	2028
Skatteintäkter			
Skatteunderlag 2023 mnkr	**9 317**		
Prognos uppräkning 2024	**3,68%**		
Prognos uppräkning 2025	**4,20%**		
Prognos uppräkning 2026-2028	**4,07%**	4,52%	4,31%
S:a uppräknat skatteunderlag, mnkr	**10 475**	10 949	11 421
Utdebitering	**22,21%**	22,21%	22,21%
S:a skatteinkomst före utjämning, mnkr	**2 327**	2 432	2 537
Kommunalekonomisk utjämning			
Inkomstutjämning, mnkr	**595**	**630**	**658**
Kostnadsutjämning, mnkr	**91**	92	92
Regleringsbidrag/avgift, mnkr	**93**	70	54
Strukturbidrag	**0**	0	0
S:a generella statsbidrag, mnkr	**779**	793	804
LSS-utjämning	**67**	68	68
Fastighetsavgiften	**105**	105	105
S:a skatter & bidrag, mnkr	**3 279**	3 397	3 514

1.6 Investeringar

Investeringsbudgeten omfattar 3 år, 2026-2028, och innehåller sammanlagt 1 253 mnkr. Det första året planeras investeringar för

527 mnkr. I den reviderade investeringsbudgeten för 2025 finns 616 mnkr avsatt till investeringar. Under 2024 investerades 312 mnkr.

Då resultatnivån 2026 är budgeterad till 10 mnkr kan skattefinansieringsnivån (summan av avskrivningar och årets resultat) beräknas till 165 mnkr.

Under planperiodens första år 2026 uppgår investeringsvolymen till 527 mnkr, vilket överstiger skattefinansieringsnivån med 362 mnkr. Det kan jämföras med de senaste årens bokslut, 2024 och 2023, då kommunen investerade för 312 mnkr respektive 491 mnkr. År 2027 planerar kommunen att investera för 391 mnkr och 2028 för 334 mnkr, vilket också är mycket höga nivåer.

Vänersborgs kommun måste ta nya lån för att finansiera investeringsvolymen. I 2026 års kassaflödesbudget planerar kommunen att låna 400 mnkr. Resten finansieras av resultatet och av avskrivningar samt genom en minskning av rörelsekapitalet. Planerade investeringar 2027 och 2028 beräknas inte heller kunna hanteras inom ramen för skattefinansieringsnivån. I planen för 2028 uppgår kommunens långfristiga lån till 2 029 mnkr. Tidsmässiga förskjutningar av investeringar kan förändra bilden mellan enskilda år i planen. Investeringsnivåerna i planen utgör totalram för kommande års investeringsbudgetar.

Tabell: Sammanfattning av investeringsbudgeten

Sammanfattning, mnkr	2026	2027	2028	Summa
Totalt	527	391	334	1 253
Fördelning per nämnd				
Barn- och utbildningsnämnden	12	10	12	33
Byggnadsnämnden	1	1	1	2
Kommunstyrelsen	15	14	6	35
Kultur- och fritidsnämnden	4	4	4	13
Samhällsbyggnadsnämnden	489	357	306	1 151
varav fastighetsinvesteringar	148	152	144	444
varav exploatering	75	97	69	241
Socialnämnden	6	6	6	19

Jämfört med nämndernas förslag har följande justeringar gjorts: Budgeten för cykelväg Tegelbruksvägen har strukits, anslaget till gatuenhetens fordon och maskiner har minskats. Budgeten till Vänersborgs hamn har flyttats fram två år. Anslaget till Brätte ridskola utreds vidare. Del av budgeten till Brålandabadet tidigareläggs ett år. Enligt socialnämndens förslag till mål- och resursplan 2026-2028 skjuts fastighetsinvesteringar avseende LSS och personer med sammansatta behov fram utanför planperioden. Exploateringen av Sanden Södra flyttas delvis fram i tiden. Exploateringsbudgeten för Norra Sanden minskas.

Fastighetsinvesteringar
Investeringsbudgeten för 2026-2028 innehåller fastighetsinvesteringar för 444 mnkr, varav 155 mnkr till förskolor och skolor, 27 mnkr i LSS-boenden, 154 mnkr till idrottsanläggningar och 72 mnkr till fastighetsunderhåll. Det blir ett snitt på 148 mnkr per år. Det kan jämföras med boksluten 2023 och 2024 då kommunen investerade 230 mnkr respektive 79 mnkr i fastigheter.

VA-investeringar
VA-investeringar uppgår till totalt 289 mnkr under planperioden, vilket är en mycket hög ambitionsnivå. Skräcklans vattenverk ingår med 56 mnkr och reservoarer i Brålanda med 31 mnkr respektive på Skräcklan med 16 mnkr. För sanering enligt Blåplan (utbyte av gamla rör) budgeteras 120 mnkr.

Exploateringsbudget
Exploateringsbudgeten omfattar 241 mnkr. På Skavenområdet planeras en ny väg och en personbilstunnel men en budget om 65 mnkr under perioden. För exploatering av Sanden Södra avsätts 78 mnkr och till Sanden Norra 24 mnkr under perioden. Till nytt industriområde vid Grunnebo budgeteras 16 mnkr. En samhällsmast planeras på platåbergen för 13 mnkr. Till strategiska markinköp budgeteras 10 mnkr per år.

Finansiellt mål:
Årets investeringar (exkl VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Målavstämning:
Målet om max 7 procent uppnås inte.

I bokslut 2024 motsvarar investeringarna 6 procent av skatter och generella statsbidrag.

I budget 2025 är motsvarande siffra 8 procent. 2026 ökar värdet till 10 procent. I planen för 2027 och 2028 motsvarar investeringarna 9 respektive 8 procent.

Diagram: Investeringsbudgetens andel av skatter och generella statsbidrag 2023-2028 (exkl. VA och renhållning)

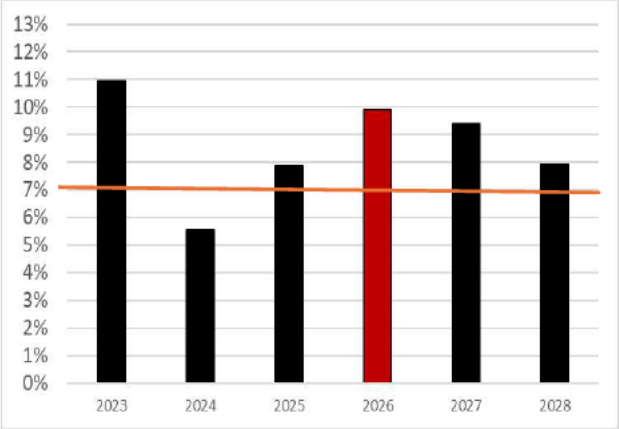

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållning. Om nyckeltalet är lägre än 7 procent har målet uppnåtts.

Den höga investeringsnivån, i kombination med för låga resultat, gör att nya lån behöver tas för att kunna finansiera de planerade investeringarna för åren 2026-2028.

Diagram: Låneutveckling 2023-2028

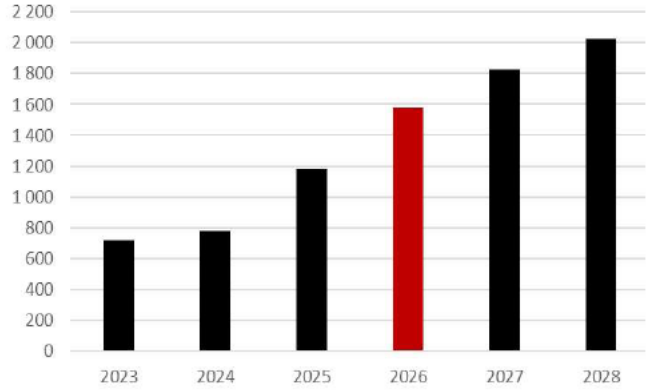

1.7 Soliditet

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel.

Finansiellt mål:
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 procent årligen under mandatperioden.

Målavstämning:
Målet om förbättrad soliditet med i genomsnitt 1 procent årligen uppnås inte.

I bokslut 2024 var soliditeten 30 procent. I budget 2025 sjunker soliditeten till 28 procent. År 2026 och 2027 sjunker soliditeten till 27 respektive 26 procent. 2028 är soliditeten oförändrad 26 procent. Mycket höga investeringsnivåer i kombination med låga resultat leder till försämrad soliditet.

Diagram: Soliditet 2023-2028

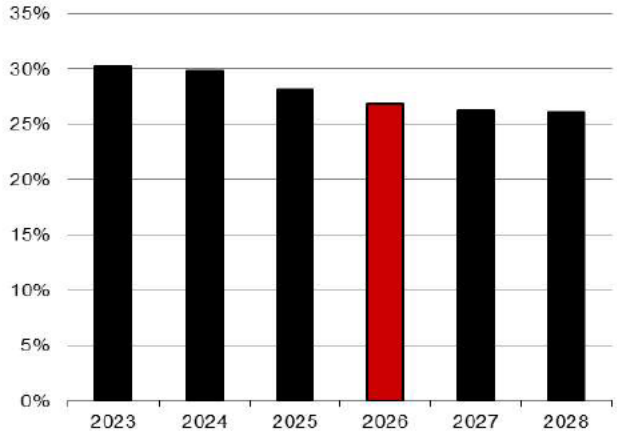

2. Risk och kontroll

2.1 Likviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande 200 mnkr) bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder, exklusive den del av kortfristig skuld som avser upplåning mot Kommuninvest. Likviditetsmålet säkrar att kommunen har en tillräcklig kortfristig betalningsberedskap.

Finansiell analys 2026-2028

Finansiellt mål:
Kassalikviditeten bör uppgå till minst 50 procent.

Målavstämning:
Målet uppnås under planperioden genom ökad upplåning.

Den höga investeringsnivån 2026-2028 kommer att sätta press på kommunens likviditet och förutsätter en omfattande nyupplåning för att en godtagbar betalningsberedskap ska kunna upprättas.

2.2 Skulder och förpliktelser

Kommunens låneskuld ökar under planperioden. I budgeten finns upptaget sammanlagt 850 mnkr i nya lån under 2026-2028. Det innebär att år 2028 har kommunen sammanlagt långfristiga lån om 2 029 mnkr.

2.3 Pensionskostnader

Pensionskostnaderna redovisas efter den s.k. blandmodellen och innefattar förutom pensionsskuldens ökning, även utbetalda pensioner. Beräkningen av pensionskostnaderna baserar sig på prognos från kommunens pensionsförvaltare och inkluderar löneskatt om 24,26 procent.

Under den kommande 20-årsperioden kommer kommunens pensionskostnader att öka kraftigt. Av kommunens totala pensionsåtagande på 1 099 mnkr i 2026 års budget är endast 413 mnkr avsatta som en skuld i balansräkningen.

Pensionsprognos 2026-2028 mnkr

	2026	2027	2028
Skuldförändring under året	-10	-9	-9
Avgiftsbestämd ålderspensic	126	133	139
Pensionsutbetalningar	83	83	84
S:a verksamhetskostnad	200	207	215
Finansiell skuldökning	8	13	14
S:a totalt	207	220	229

2.4 Känslighetsanalys

Budgeten för 2026-2028 bygger på några antaganden om utveckling av löner, priser och räntor. De största riskerna ligger i att konjunkturen sjunker och att utvecklingen på arbetsmarknaden blir sämre. Nedan görs en känslighetsanalys som visar hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi 2026.

Förändring mnkr	2026
Priser/löner 1 procent	42 mnkr
Räntor 1 procent	14 mnkr
Skatteintäkter 1 procent	23 mnkr
Utdebitering 10 öre	10 mnkr

3. Sammanfattning målavstämning

Avstämning finansiella mål	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	🟢	🟥	🟥	🟥	🟥
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	🟢	🟢	🟢	🟢	🟢
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden	🟥	🟥	🟥	🟥	🟥
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.	🟢	🟥	🟥	🟥	🟥

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. I mål- och resursplanen 2026-2028 uppnås endast ett av fyra finansiella mål, kassalikviditeten. Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv, inte kommer bedrivas med god ekonomisk hushållning under perioden 2026-2028.

Resultat- kassaflödes- och balansbudget 2026-2028

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Verksamhetens nettodriftkostnader	-2 865	-2 944	-3 079	-3 175	-3 280
Avskrivningar	-133	-141	-155	-160	-165
Verksamhetens nettokostnader	**-2 998**	**-3 085**	**-3 235**	**-3 335**	**-3 445**
Skatteintäkter	2 133	2 236	2 327	2 432	2 537
Generella statsbidrag och utjämning	969	924	953	965	977
Verksamhetens resultat	**103**	**74**	**45**	**62**	**69**
Finansiella intäkter	21	4	10	10	10
Fin. Uppräkning av pensionsskuld	-25	-13	-6	-10	-11
Övriga finansiella kostnader	-30	-34	-39	-45	-51
Finansiella kostnader	-55	-47	-45	-55	-62
Resultat före extraordinära poster	**69**	**31**	**10**	**17**	**17**
Extraordinära poster					
Årets resultat	**69**	**31**	**10**	**17**	**17**

Kassaflödesbudget, mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	69	31	10	17	17
Justering för övriga ej likviditespåverkande poster	231				
S:a medel från verk. före förändr av rörelsekap	**300**	**171**	**165**	**180**	**187**
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL	333				
S:a medel från den löpande verksamheten	**333**	**171**	**165**	**180**	**187**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i anläggningstillgångar	-313	-507	-527	-391	-334
Försäljning av anläggningstillgångar	21				
Anläggnings- och investeringsbidrag	46				
S:a medel från investeringsverksamhet	**-245**	**-507**	**-527**	**-391**	**-334**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	60	400	400	250	200
S:a medel från finansieringsverks.	**60**	**400**	**400**	**250**	**200**
Årets kassaflöde	**147**	**64**	**38**	**39**	**53**

Resultat- kassaflödes och balansbudget 2025-2027

Balansbudget, mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Anläggninstillgångar	3 401	3 767	4 139	4 370	4 539
Bidrag till statlig infrastruktur	9	9	8	7	7
Omsättningstillgångar	700	764	801	840	893
S:a tillgångar	**4 111**	**4 540**	**4 950**	**5 220**	**5 442**
Ingående eget kapital	1 901	1 970	2 002	2 012	2 028
Årets resultat	69	31	10	17	17
S:a eget kapital	**1 970**	**2 002**	**2 012**	**2 028**	**2 045**
Avsättningar, pensioner	405	413	413	416	421
Övriga avsättningar	10	0	0	0	
S:a avsättningar	**415**	**413**	**413**	**416**	**421**
Långfristiga lån	779	1 179	1 579	1 829	2 029
Övriga långfristiga skulder	203	203	203	203	203
Kortfristiga skulder	743	743	743	743	743
S:a skulder	**1 726**	**2 125**	**2 525**	**2 775**	**2 975**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**4 111**	**4 540**	**4 950**	**5 220**	**5 442**
Ansvarsförbindelse, pensionsskuld	**744**	**726**	**686**	**657**	**628**

Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-18 §

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2026 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2025.

2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål och finansiella mål enligt upprättat förslag.

3. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan 2026-2028.

4. För budgettäckning av löneavtal 2025 och 2026 avsätts sammanlagt 161 mnkr till kommunstyrelsens förfogande.

5. Anslagbindningsnivå för driftbudgeten är nämnd. Anslagsredovisning för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

6. Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplanen är på projektnivå.

7. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2026, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlas i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

8. Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 579 mnkr för 2026 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

Styrande dokument

Bilaga 1

Med bäring på inriktningsmålen

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Policy för invånardialog Strategi för full delaktighet Program för arbete med kultur för barn och unga Vägledning för att stärka barnets rättigheter i Vänersborgs kommun	Policy för IT-utveckling och digitalisering Strategi – Det goda livet i Dalsland Riktlinje för Vänersborgs kommuns arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Policy för invånardialog Biblioteksplan Måltidspolicy Vägledning för att stärka barnets rättigheter Strategisk integrationssamverkan Cykelstrategi Friluftsstrategi	Program för arbete med kultur för barn och unga Program för fortsatt utveckling av sportcentrum Personalpolicy Riktlinjer arbetsmiljö Vägledning för att stärka barnets rättigheter i Vänersborgs kommun

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Miljöstrategi Strategi för laddinfrastruktur Naturvårdsstrategi Måltidspolicy ¨ Parkeringspolicy Kommunikationspolicy Översiktsplan Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland Hållbar byggnadsstrategi Planeringsstrategi 2024-2028 Avfallsplan	Näringslivsstrategi Vänersborgs kommun 2025-2030 Riktlinje för kommunala markanvisningar och exploateringsavtal Policy för invånardialog Fossilfri strategi Skogspolicy Riktlinjer för kommunal skogshantering Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning Riktlinje för hållbar hushållning av jordbruksmark Fastighetspolicy

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Strategi för full delaktighet Näringslivsstrategi Policy för IT-utveckling och digitalisering Kommunikationspolicy Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland Riktlinjer för kommunala markanvinsingar och exploateringsavtal Policy för uthyrning av kommunala lokaler som uppbär kommunalt stöd Fastighetspolicy Friluftsstrategi Planeringsstrategi 2024-2028 Cykelplan	Program rörande privata utförare Policy för socialt företagande Parkeringspolicy Personalpolicy Policy mot korruption, mutor och jäv Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper Fiberstrategi Finanspolicy Lokalförsörjningspolicy Riktlinjer för lokalförsörjning

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Anvisning för visselblåsning Personalpolicy Strategi för full delaktighet Riktlinje för arbetsmiljö Pensionspolicy	Kommunikationspolicy Policy för IT-utveckling och digitalisering Friluftsstrategi

Globala mål

Nyckeltal	Resultat	Ambitionsnivå	
Mål 1 Ingen fattigdom	2024	2026	2028
Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	22*		
Invånare, 20-64 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	14*		
Invånare, 65+ år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	10*		
Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv	17.5		
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,32*		
Mål 2 Ingen hunger	2024	2026	2028
Invånare med övervikt eller fetma, andel (%)	58.1		
BMI lägre än 22 i särskilt boende, andel (%) (-2022)	38,0*		
Mål 3 Hälsa och välbefinnande	2024	2026	2028
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	69.8		
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	84.9		
Medellivslängd kvinnor, år	84.4		
Medellivslängd män, år	80.4		
Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)	69.2		
Invånare 16-84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%)	47.2		
Elever i åk 8: Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan till exempel skolsköterskan? Andel som svarat "Mycket lätt" eller "Ganska lätt", (%)	69.5		
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	28,6*		
Sjukpenningtalet, 16–64 år, dagar/registrerad försäkrad	15.7		
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	254.9		
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal slutenvårdstillfällen /100 000 inv	2429*		
Mål 4 God utbildninng för alla	2024	2026	2028
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	89.5		
Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	69		
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	77.5		
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	85.5		
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	69.2		
Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-19 år	13.8		
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	41.6		
Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%)	**		

Globala mål

Mål 5 Jämställdhet

	2024	2026	2028
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	73		
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	29.0		
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	38.0		
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	81,8*		
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, 65+ år, andel (%)	84,4*		
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus, bekant med offret, antal/100 000 inv	154.8		
Kvinnor på ordförandeposter i kommunen, andel (%)	38.5		

Mål 6 Rent vatten och sanitet

	2024	2026	2028
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%) (-2022)	**		
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	0,0*		
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	5,6*		
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100,0*		

Mål 7 Hållbar energi för alla

	2024	2026	2028
Nettoproduktion av el inom det geografiska området, MWh/inv	-12,8*		
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	49*		
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh			
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	100*		
Elavbrott, genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund	71*		

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

	2024	2026	2028
Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	327,1*		
Sysselsatta invånare 20-65 år, andel (%)	80,56*		
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%) (-2021)			
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	6,2*		
Långtidsarbetslösa i befolkningen, 25-65 år, andel (%)	3.8		
Arbetsolyckor, antal/1000 sysselsatta	10*		

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

	2024	2026	2028
Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	96.3		
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index (gammal definition, 6 områden)	73		
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	80,8*		
Elbilsladdpunkter, totalt antal	136		

Mål 10 Minskad ojämlikhet

	2024	2026	2028
Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%) (-2021)	70,3*		
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, läges-kommun, andel (%)	82		
Valdeltagande i det valdistrikt som hade lägst andel röstande i senaste kommunvalet, andel (%)	50,8*		
Utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker, andel (%)	8.1		

Globala mål

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

	2024	2026	2028
Befolkningsförändring i antal invånare under senaste femårsperioden, procent	1.1		
Demografisk försörjningskvot	0.88		
Nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	95,5*		
Cykelväg i kommunen, total, meter/inv	4.1		
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg	373 747*		
Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg	104 89*		
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	32		
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	15.1		

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

	2024	2026	2028
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	414*		
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	44*		
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	19*		
Måltidssvinn, grundskola, gram/ätande	42*		

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

	2024	2026	2028
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	7,9*		
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv	315 294*		
Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	20,3*		
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	76,4*		
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	673,4*		

Mål 14 Hav och marina resurser

	2024	2026	2028
Skyddad natur hav, andel (%)	**		
Havsstrandlinje påverkad av bebyggelse, andel (%)	**		

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

	2024	2026	2028
Skyddad natur land, andel (%)	9,0*		
Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)	5,8*		
Ekologiskt brukad åkermark, andel (%)	21,0*		
Betesmark, andel (%)	1.58		
Slåtteräng, andel (%)	0.08		

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

	2024	2026	2028
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	82.0		
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	867		
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	32.6		

* Värde för innevarande år saknas vid statistikuttaget den 2025-05-08. Värdet från föregående år har angetts.

** Data saknas i Kolada.
I de fall nyckeltalet inte värderas i färger i Kolada lämnas fältet vitt.

De indikatorer som redovisas följer urvalet som görs av rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Dessa är under ständig utveckling och kan därför variera från år till år.

Barn- och utbildningsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från skollagen. Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola och anpassad grundskola.

Nyckeltalen visar antalet placerade barn och elever. Inom förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem beräknas dessa utifrån nyttjandegraden/andelen barn och elever som bor i Vänersborg och nyttjar verksamheten.

Nyckeltal

Antal barn och elever	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Förskola och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 021	2 118	2 119
varav andel i enskild regi %	11	11	11
Nyttjandegrad %	94	94	94
Fritidshem och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar barn 6-13 år	1 658	1 646	1 738
varav andel i enskild regi %	14	14	14
Nyttjandegrad %	52	51	52
Grundskola F-9			
Totalt antal elever	4 605	4 766	4 701
varav andel i enskild regi %	13	13	13
Anpassad grundskola			
Totalt antal elever	101	76	87

Antal placerade barn och elever är ett genomsnitt för året utifrån befolkningsprognosen, kompletterat med de barn och elever som vistas i kommunen med tillfälligt uppehållstillstånd.

Då befolkningsprognosen visar volymminskningar i både förskola (1-5 år) samt grundskolans verksamheter (6-15 år) föreslås en omfördelning av budget till en ökad ambitionsnivå.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

Invigning av Holmängens förskola och grundskola

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

Barn- och utbildningsnämndens budgetram 2026 fastställs till 1 022 101 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 5 910 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 6 231 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 1 772 tkr. Ramen utökas med 552 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa. Det tillfälliga anslaget om 1 000 tkr till kvalitetshöjande arbete för att uppnå gymnasiebehörighet tas bort.

Barn- och utbildningsnämndens förslag

Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Barn- och utbildningsnämnden

Då barn- och elevantal förväntas minska de kommande åren, behöver förskol- och grundskolorganisationen behöver ses över. Det är för att kunna leverera en utbildning av hög kvalitet med goda kunskapsresultat, och samtidigt hålla en budget i balans. Den starkare statliga styrningen inom utbildningsområdet ställer också krav på att anpassa organisationen till den mängd av reformer som förväntas de kommande åren, inte minst när det handlar om nya delar gällande säkerhet och beredskap.

Volymminskningarna frigör medel som kan användas för att genomföra en satsning på tidiga insatser i förskolan, att utöka vistelsetiden från 15 till 25 timmar för barn 3-5 år i allmän förskola och göra insatskoordinatorn till en permanent resurs inom förskolan.

Resurser kommer att frigöras på grund av volymminskningarna vid oförändrad kommunal barn- och elevpeng. Det innebär att samma medel per barn och elev delas ut 2026 som 2025. Det blir färre barn och elever på enheterna vilket i sin tur innebär att enheterna får en lägre budget. Därmed behöver kostnaderna minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på enheterna.

Volymminskningarna innebär också att det är möjligt att säga upp moduler och andra externa lokaler och att dra ner på centrala tjänster. Dessa åtgärder är samtidigt nödvändiga för att kunna möta högre kostnader för tjänstekatalog (IT) och därmed hålla budgetramen.

Kommunfullmäktiges beslut
Barn- och utbildningsnämnden budgetram 2026 utökas med sammanlagt 5 008 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 2 276 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 2 910 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 177 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer barn- och utbildningsnämndens budgetram 2026 till 1 027 109 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	88,9	88,9	87,9
Övriga intäkter	45,2	46,1	44,9
Summa intäkter	**134,1**	**135,0**	**132,8**
Personalkostnader	692,3	697,6	718,9
Omkostnader	459,1	445,4	439,4
Ränta och avskrivningar	9,8	7,3	5,3
Summa kostnader	**1 161,2**	**1 150,3**	**1 163,6**
Nettokostnader	**1 027,1**	**1 015,3**	**1 030,8**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Nämnd/nämndsadm.	6,4	0,0	6,4
Förskola	310,0	47,0	357,0
Grundskola	656,6	83,6	740,2
Anpassad grundskola	54,1	1,3	55,4
Summa	**1027,1**	**131,9**	**1 159,0**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Investeringsbudget för inventarier avser till största delen inköp av möbler och utrustning för att ersätta utslitna inventarier samt inköp av elevdatorer.

Investeringsnivån är något högre jämfört med tidigare år. Det beror på förändringar i samhällsbyggnadsförvaltningens underhållsplan för kommunens fastigheter samt att elevdatorer köps som investering och inte leasas som tidigare.

För planperioden 2026-2028 har barn- och utbildningsnämnden behov av medel för investeringar i inventarier enligt följande:
år 2026; 11,9 mnkr, år 2027; 9,6 mnkr och för år 2028: 11,9 mnkr. Finansiering av påföljande kapitalkostnader sker inom budgetram.

Byggnadsnämnd

1. Verksamhetsbeskrivning

Byggnadsnämnden är kommunens myndighet med ansvar för plan och bygglovslagstiftningen. Nämnden tar bland annat beslut om bygglov, detaljplaner och adresser samt utför tillsyn. Dispenser och tillsyn utifrån strandskyddslagstiftningen i miljöbalken ingår också i uppdraget. Byggnadsnämnden ansvarar för mätning och kartframställning samt har ett övergripande ansvar för verksamheten vid den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämndens myndighetsfunktioner styrs av ett antal lagar, främst Plan- och bygglagen, med syfte att kommunen ska ha en god stads- och landskapsmiljö. Nämnden följer den allmänna utvecklingen inom kommunen och tar initiativ i frågor om planläggning och fastighetsbildning. Nämndens ärenden bereds i huvudsak av Plan och bygglov.

Nyckeltal

Bygglov	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Handläggningstid	28 dagar	36 dagar	26 dagar

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram:
I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2026 till 19 754 tkr. Inflationsuppräkningen minskar ramen med 135 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 224 tkr

Byggnadsnämndens föreslag:
Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Nämnden kommer eventuellt att besluta om indexjustering av timtaxan, från 1 januari 2026, i särskilt ärende.

Kommunfullmäktiges beslut
Byggnadsnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 120 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 82 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 44 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 6 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer byggnadsnämndens budgetram 2026 till 19 873 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	13,0	13,6	14,6
Summa intäkter	13,0	13,6	14,6
Personalkostnader	26,7	27,4	26,3
Omkostnader	5,7	5,6	6,6
Avskrivningar/internränta	0,5	0,5	0,5
Summa kostnader	32,9	33,5	33,4
Nettokostnader	19,9	19,9	18,8

3.2 Investeringsbudget

Byggnadsnämndens investeringar avser inventarier och finansieras inom ram.

Kommunfullmäktige

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige har 51 ledamöter och är kommunens beslutande organ. Fullmäktige fastställer budget och övriga övergripande program för den kommunala verksamheten och beslutar även i övriga ärenden av större vikt.

Under kommunfullmäktige finns valberedningen som förbereder fullmäktiges val. Där finns också demokratiberedningen som arbetar med former för medborgarnas delaktighet, utvecklar det politiska ledarskapet och förnyelse av den kommunala demokratin.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunfullmäktiges budgetram 2026 till 2 669 tkr. Inflationsuppräkningen tillförde ramen 13 tkr.

Kommunfullmäktiges budgetram fastställs till 2 669 tkr i budget 2026.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Personalkostnader	2,0	2,0	1,6
Omkostnader	0,7	0,7	0,6
Summa kostnader	**2,7**	**2,7**	**2,2**
Nettokostnader	**2,7**	**2,7**	**2,2**

Mandatfördelning under perioderna:	2011/2014	2015/2018	2019/2022	2023/2026
Socialdemokraterna	12	14	14	15
Sverigedemokraterna	2	6	9	10
Moderaterna	13	10	9	9
Vänsterpartiet	8	6	5	4
Centerpartiet	3	4	4	4
Kristdemokraterna	2	2	3	3
Medborgarpartiet	2	2	2	3
Liberalerna	5	3	3	2
Miljöpartiet de gröna	4	4	2	1
TOTALT	**51**	**51**	**51**	**51**

Kommunstyrelsen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder, planerar och samordnar kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsen har tillsyn över nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund. Budgeten innefattar förutom kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet, bland annat förbundsbidrag till Kunskapsförbundet Väst och Räddningstjänsten Fyrbodal samt verksamhetsbidrag till Vattenpalatset Vänerparken AB och Fyrstad Flygplats AB.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram:
I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2026 till 492 544 tkr.

Jämfört med budget 2025 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 7 043 tkr. Ramen tillfördes 149 tkr för utökade verksamheter inom Kunskapsförbundets ansvarsområde, till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Till Kommunstyrelsen avsätts 10 000 tkr för driftskostnader som följer av framtida investeringar.

Kommunfullmäktiges beslut
Kommunstyrelsens budgetförslag ligger inom ram. Arbetet med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och beslut.

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till MRP 2026-2028 som omfattar kommunstyrelsens totala ansvarsområde enligt anvisad mall för MRP. I en fördjupad bilaga redovisas förslag på effektiviseringsåtgärder och förslag på utvecklingsinsatser för att svara mot utmaningar som förvaltningen står inför. Konsekvensbeskrivningen avser kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet, dvs ca 21 % av kommunstyrelsens budget.

Konsekvensbeskrivningen lyfter fram fyra koncerngemensamma samlade utmaningar: - Otrygghet, ohälsa och utanförskap, - Civil beredskap och säkerhet, - Kompetensförsörjning och omställning samt – Digitalisering och teknisk utveckling.

Kommunstyrelsens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 23 487 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 253 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 194 tkr.

Till kommunstyrelsen avsätts ytterligare 10 000 tkr, utöver tillskottet i anvisningarna, för driftkostnader som följer av framtida investeringar. För kommungemensamma satsningar på barn och unga tillförs 9 800 tkr.

Till förstärkt central upphandlingsfunktion avseende avtalsuppföljning och stöd för direktupphandling avsätts 1 650 tkr. Budgetramen utökas med 450 tkr till tjänst för utveckling av stadskärnan. Budgeten för flygplatsen utökas med 1 000 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 210 tkr.

Kommunstyrelsens anslag till oförutsett utökas med 350 tkr och omfattar därmed 9 594 tkr. I anslaget ingår finansiering av Krickan med ca 1 200 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens budgetram 2026 till 516 031 tkr.

Kommunstyrelsen

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	6,6	6,5	9,8
Övriga intäkter	70,1	69,0	61,3
Summa intäkter	**76,7**	**75,5**	**71,1**
Personalkostnader	92,9	91,2	85,7
Omkostnader	496,7	453,2	412,2
Avskrivning/internränta	3,2	3,1	2,0
Summa kostnader	**592,8**	**547,5**	**499,9**
Nettokostnader	**516,0**	**472,0**	**428,9**

Anslagsredovisning, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Styrelse	53,5	0,0	53,5
Kommunstyrelsens förvaltning	104,2	58,3	162,2
Räddningstjänst/Säkerhet	46,7	0,0	46,7
Gymnasieverksamhet	230,4	0,4	230,8
Vuxenutbildning	41,0	0,4	41,4
Övrig extern verksamhet	40,1	17,7	57,7
Summa	**516,0**	**76,7**	**592,2**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Planerade investeringar avser inventarier. Driftskostnader som följer av investeringar, finansieras inom förvaltningens budgetram.

Investeringar inom IT verksamheten avser stärkt infrastruktur, utbyte av föråldrad utrustning samt datorer för internleasing. Genom detta stärks IT säkerheten i kommunen. Driftskostnader som uppstår här debiteras förvaltningarna inom tjänstekatalogen.

Kultur- och fritidsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar och studieförbund. Vidare ingår verksamheterna folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, friluftsliv, konsthall, konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, musik- och kulturskola, stipendier inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang. Nämndens primära målgrupp är barn och unga i åldern 0-18 år. Samtlig verksamhet ska ha särskilt fokus på att nå underrepresenterade grupper och aktiviteter och utbud ska ha geografisk spridning i kommunen.

Nyckeltal

Bibliotek	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Bibliotek			
- antal utlånade media	125 000	130 000	115 335
- antal besök bibliotek	132 000	120 000	129 127

Musik- och kulturskola	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Andel deltagare 6-19 år i %*	13	13	12,5**
- varav flickor i %	69	60	70
- varav pojkar i %	31	40	30

Öppen ungdomsverksamhet	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Antal besök ungkultur Timjan	3 100	3 000	2 976
Antal besök fritidsgårdar	25 000	25 000	20 347

** avser andel deltagare av total åldersgrupp 6-19 år i kommunen.*
*** avser 2023, eftersläpning pga. publicering*

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 till 150 013 tkr. Jämfört med budget 2025 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 1 575 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 359 tkr. Ramen utökades med 50 tkr för kapitalkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 533 tkr.

Kultur- och fritidsnämndens förslag

Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Nämnden ser utmaningar i antagandet av friluftsstrategin då nämnden inte tilldelats anslag i budgeten till denna. Kostnader för IT och hyror förväntas öka och därmed behöver löpande effektiviseringar göras.

Kommunfullmäktiges beslut

Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 2 476 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 195 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 1 031 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 49 tkr.

Enligt KF beslut *2024-12-11 § 203 Antagande av Friluftsstrategi* omfördelas 300 tkr från samhällsbyggnadsnämnden från och med 2025. Från 2026 utökas ramen för driftskostnader för genomförande av friluftsstrategin med 1 000 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 till 152 490 tkr.

Kultur- och fritidsnämnden

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	1,3	1,3	4,3
Övriga intäkter	15,9	15,6	15,0
Summa intäkter	**17,1**	**16,8**	**19,3**
Personalkostnader	60,7	61,1	60,4
Omkostnader	106,7	102,2	98,1
Avskrivning/Internränta	2,2	2,1	2,1
Summa kostnader	**169,6**	**165,4**	**160,6**
Nettokostnader	**152,5**	**148,6**	**141,2**

Anslagsredovisning, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Nämnd och administration	13,2	0,5	13,7
Kultur	62,5	4,1	66,6
Fritid	76,9	12,5	89,4
Summa	**152,5**	**17,1**	**169,7**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Investeringar avser inventarier, maskiner och verksamhetsanpassningar samt konstnärlig gestaltning. Investeringsbudget för konstnärlig gestaltning ska enligt fastställda riktlinjer uppgå till 1% av budget för fastighetsinvesteringar exkl. underhåll.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommunens uppdrag att arbeta för efterlevnad av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, strålskydd, animaliska biprodukter och naturvård. Miljö- och hälsoskyddsnämndens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser. I nämndens verksamhet ingår också deltagande i utvecklingsarbete och framtagande av översikt- och detaljplaner, program och andra övergripande dokument. Nämnden driver och deltar i olika projekt som ofta är nämndsöverskridande.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 till 11 767 tkr. Jämfört med budget 2025 har ramen minskats med 50 tkr för inflationsuppräkning. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 120 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Nämnden kommer eventuellt besluta om indexhöjning av timtaxan i slutet av året för att täcka upp för generella kostnadsökningar.

Nämnden har tagit fram en behovsutredning som identifierar behov inom naturvård, avlopp och miljöskydd inklusive förorenad mark. För att nå full finansiering inom de områdena skulle ramen 2026 behöva utökas med 4 030 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 61 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 44 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 21 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 3 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 till 11 828 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	0,0	0,0	0,2
Övriga intäkter	5,4	5,3	4,4
Summa intäkter	5,4	5,3	4,6
Personalkostnader	14,7	14,6	13,7
Omkostnader	2,4	2,4	2,6
Avskrivningar/internränta	0,1	0,1	0,1
Summa kostnader	17,3	17,1	16,4
Nettokostnader	11,8	11,8	11,8

Revision och Valnämnd

Revisionen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen granska kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet. Revisorerna ska pröva om verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. De ska granska om räkenskaperna är rättvisande och om nämndernas kontroll är tillräcklig. Revisorerna har i uppgift att följa om kommunstyrelsens och nämnders beslut överensstämmer med för verksamheten gällande bestämmelser.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes revisionens budgetram 2026 till 1 934 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 24 tkr. Förslaget har beretts av kommunfullmäktiges presidium.

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2026 till 1 934 tkr.

Resultaträkning revisionen, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Personalkostnader	0,6	0,6	0,4
Omkostnader	1,3	1,3	1,1
Summa kostnader	**1,9**	**1,9**	**1,5**
Nettokostnader	**1,9**	**1,9**	**1,5**

Valnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Valnämnden har tre ledamöter och tre ersättare. Nämnden ansvarar för genomförandet av allmänna val.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes valnämndens budgetram 2026 till 3 563 tkr. Valnämnden får ett tillfälligt anslag om 2 800 tkr då 2026 är ett valår. Statsbidraget om 1 000 tkr budgeteras på finansen, generella statsbidrag. Inflationskompensationen ökar ramen med 11 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2026 till 3 563 tkr.

Resultaträkning valnämnden, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Personalkostnader	2,8	0,1	2,2
Omkostnader	0,8	0,6	0,6
Summa kostnader	**3,6**	**0,8**	**2,8**
Nettokostnader	**3,6**	**0,8**	**2,8**

Samhällsbyggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden är kommunens tekniska förvaltning och består av gatuenhet, fastighet och serviceenhet, enhet för projektering och utförande av anläggningsarbeten, va-verk samt renhållningsverk. Förutom detta finns intern service, måltidsproduktion till skolor, förskolor och socialförvaltningens boenden. Vidare handhas lokalvård, vaktmästeri, reception, konferensservice och bilpool.

Nyckeltal

Nyckeltal	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Fastigheter och lokaler*			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	243 996	246 852	247 932
Outhyrda kvm, andel (%)	6,1	8,0	6,9
Totalt fastighetsunderhåll, kr/kvm	142	257	179
Gator och utemiljö			
Driftkostnad kommunala bil- och cykelvägar, kr/m**	80,6	77,2	93,2
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 845	1 845	***
Städyta 1000-tal kvm per dag	184	184	185
Vattten och avfall			
Odebiterat renvatten, andel (%)	19	23	18,8
Insamlat kommunalt matavfall, kg/inv	50	60	****
Insamlat kommunalt restavfall, kg/inv	90	100	****

*Nyckeltalen för fastigheter och lokaler har reviderats för MRP 2025 och Bokslut 2024 då verksamheten upptäckt felaktiga uppgifter över ytan för det totala fastighetsbeståndet. Den felaktiga uppgiften påverkar de två övriga nyckeltalen och därför har nya uppgifter beräknats även för outhyrda kvm, andel (%) och totalt fastighetsunderhåll kr/kvm.
**Tidigare benämning på nyckeltalet var gatuunderhåll kr/m. Definitionen är densamma.
***Bokslut 2024 saknar uppgift då kostenheten från och med 2025 har ny definition av antal måltider. MRP 2025 har räknats om per ny definition.
****Nyckeltalen är nya och därför saknas uppgift för bokslut 2024. MRP 2025 har uppskattats.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2026 till 107 410 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 420 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 723 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 70 tkr. Gatuenheten tillförs 700 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen. Ettårs-anslaget i budget 2025 om 1 000 tkr till exploateringskostnader av södra Sanden tas bort. Ettårs-anslaget i budget 2025 för tomhyra av Norra skolan om 1 900 tkr kvarstår även under 2026.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag
Samhällsbyggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram med undantag för driftkostnader som följer av näringspolitiska skäl. Åtgärder och konsekvenser för att nå balans i budgetramen framgår av nämndens beslut och skrivelser till kommunfullmäktige.

Av näringspolitiska skäl föreslår nämnden 12 700 tkr i tillfälligt driftanslag under 2026 till exploateringsområdet Sanden Södra samt 5 100 tkr i ramökning avseende projektorganisation för Sanden Södra. Nämnden föreslår 500 tkr i ramhöjning avseende kapitalkostnader för VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården.

Nämnden bifogar rapporterna Underhållsöversikt 2025-2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter samt Ny stadsdel på Södra Sanden – information, investering och risker inför MRP 2026-2028.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår, i särskilt ärende, att VA-taxan höjs med 8 % vad avser brukningsavgiften och 5 % för anläggningsavgiften inför 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår, i särskilt ärende, att höja avfallstaxan.

Kommunfullmäktiges beslut
Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2026 justeras upp med sammanlagt 8 251 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med -37 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 2 933 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 845 tkr.

Enligt KF beslut *2024-12-11 § 203 Antagande av Friluftsstrategi* omfördelas 300 tkr till kultur- och fritidsnämnden från och med 2025.

Ett tillfälligt driftanslag om 5 000 tkr tillförs nämnden under 2026. Det avser saneringskostnader för exploateringsområdet Sanden Södra. För den planerade projektorganisationen för arbetet med Sanden Södra får nämnden ett tillfälligt anslag om 1 000 tkr under 2026.

För kapitalkostnader som följer av investering i VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården tillförs 500 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2026 till 115 661 tkr.

Resultaträkning, mnkr
Skattefinansierad verksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	6,5	6,3	7,3
Övriga intäkter	493,8	481,2	484,3
Summa intäkter	**505,8**	**487,5**	**491,6**
Personalkostnader	187,0	186,7	182,6
Omkostnader	256,2	253,6	262,0
Ränta	76,7	53,2	48,6
Avskrivningar	107,1	104,0	96,1
Summa kostnader	**631,5**	**597,4**	**589,3**
Nettokostnader	**115,7**	**109,9**	**97,7**

Resultaträkning, mnkr
Taxefinansierad verksamhet Renhållningsverk

Resultaträkning Mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Summa intäkter	**51,4**	**45,6**	**44,8**
Personalkostnader	16,0	14,3	12,5
Omkostnader	22,9	22,7	25,2
Ränta	3,5	1,7	1,5
Avskrivningar	9,0	6,9	4,1
Summa kostnader	**51,4**	**45,6**	**43,3**
Nettokostnader	**0,0**	**0,0**	**1,5**

Resultaträkning, mnkr
Taxefinansierad verksamhet Va-verk

Resultaträkning Mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Summa intäkter	**118,0**	**110,3**	**93,5**
Personalkostnader	16,1	15,7	15,6
Omkostnader	48,3	46,1	39,4
Ränta	25,5	21,9	19,6
Avskrivningar	28,1	26,6	21,0
Summa kostnader	**118,0**	**110,3**	**95,6**
Nettokostnader	**0,0**	**0,0**	**-2,1**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisning Mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Nämnd och administration	15,0	2,4	17,3
Gator och vägar/park/tekniska	82,4	64,5	146,9
Fastighetsenhet	17,6	256,3	273,9
Kost-/serviceenheter	0,8	188,2	189,0
S:a skattefinansierad verks	**115,7**	**511,3**	**627,0**
Renhållningsverk	0,0	51,4	51,4
VA-verksamhet	0,0	118,0	118,0
S:a taxefinansierad verks	**0,0**	**169,4**	**169,4**
Summa	**115,7**	**680,7**	**796,4**

3.2 Investeringsbudget

Ambitionen har varit att anpassa investeringsvolymen till det rådande finansiella målet, men på grund av fördröjningar och fördyringar i flera större projekt har förslaget på investeringsplan ökat i jämförelse med den nuvarande beslutade planen för 2025-2027. Flera av de större investeringarna är initierade av näringspolitiska skäl som exempelvis Sanden Södra och Norra, bro över Hamnkanalen och samhällsmast på platåbergen. Det finns även stora underhållsinvesteringar av brådskande karaktär som redan har fördröjts utifrån ordinarie tidsplan, som exempelvis renovering av Residensbron och bropelare på Dalbobron, anläggningar som har stor påverkan på stadskärnan i Vänersborg.

Nedan följer en beskrivning av större/ strategiska investeringsprojekt som berörs i investeringsplan 2026-2028.

Utifrån det finansiella investeringsmålet kan fastighetsinvesteringarna beräknas till 159 mnkr för 2026. Lokalförsörjningsunderlaget har använts som ett stödjande underlag vid upprättande av förslaget till investeringsplanen.

Behovet av investeringar beror både på fördyringar och fördröjningar av projekt. Utbyggnad av Öxnereds förskola har enligt KF 2025-02-19 §17 tilldelats tilläggsbudget med 20 mnkr för år 2026. För att anpassa till angiven ram för fastighetsinvesteringar har projekt för Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar samt projekt Mötesplats Unga, Torpa flyttats fram några månader. Utifrån dessa åtgärder blir det möjligt att kunna flytta medel från 2026 till 2027. Projekt Brålandabadet har flyttats fram till 2027, Kultur- och fritid kommer att genomföra ett underhåll av bassängen under 2025 vilket gör det möjligt att flytta på projekt Brålandabadet ett år. Förändringarna är samberedda i lokalförsörjningsgruppen.

Exempel på större fastighetsinvesteringar under planperioden är Mariedalsskolan idrottshall/specialsalar, 47,6 mnkr, som pågår under 2025 till 2027, renovering av B-huset vid Sportcentrum, 81 mnkr, som väntas pågå fram till och med 2027 samt projektet mötesplats för unga, 54 mnkr, som påbörjas under 2025 och enligt plan pågår till och med 2027.

VA-verksamheten har de senaste åren haft flera stora pågående investeringsprojekt. Skräcklans vattenverk återstår att färdigställa under 2026. Entreprenören för projektet har aviserat kostnadsökningar, vilket ökar projektets slutprognos från 255 mnkr till 272 mnkr. VA-investeringarna har utökats med reservoarer för Skräcklan om totalt 32 mnkr i investeringsplanen 2026-2028. Investeringen är nödvändig på grund av framtida kapacitetskrav samt att de befintliga reservoarerna är gamla, mellan 70 och 140 år, och behöver bytas ut. Även Lågreservoar i Brålanda har uppskattade kostnadsökningar till följd av tillkommande reservkraftverk och nya pumpar. Det totala anslaget har reviderats från 25 mnkr till 36,5 mnkr i förslag till investeringsplanen.

Renhållningsverksamhetens investeringsvolym är högre än normalt då nytt direktiv innebär att kommunen från den 1 januari 2024 ansvarar för insamling av allt förpackningsmaterial från hushåll. Kommunen ska ordna fastighetsnära insamling för alla hushåll innan 2027. Pågående projekt för omställningen förväntas färdigställas under 2026 med ett totalt anslag om 65 mnkr. Parallellt pågår arbete med fastighetsnära insamling för hushåll på landsbygden i egen regi. Det totala anslaget för projektet har ökat från 5 mnkr till 10 mnkr till följd av att utredning visat behov av ytterligare ett fordon för att

klara omställningen. I förslag till planen har även det totala anslaget för utbyggnation av Kretsloppsparken ökat från 12 till 15 mnkr. Investeringen avser utbyggnad för kontorsplatser, omklädningsrum och garage till följd av den förändrade avfallshanteringen.

Renovering av Dalbobrons bropelare och åtgärder på Residensbron utgör en stor del av gatuenhetens investeringar. Projektet är planerat under 2025 men prognostiseras fördröjas och fördyras. Det totala anslaget har reviderats från 25 till 40 mnkr i förslag till investeringsplanen, varav 15 mnkr prognostiseras förbrukas under 2025 och resterande 25 mnkr år 2026. Bro över hamnkanalen planeras att genomföras under 2026. Statsbidrag för projektet är budgeterat med 5,5 mnkr under förutsättning att föreslagna motprestationer beviljas av Trafikverket. Projektets totala anslag har fördyrats från 11,5 mnkr till 14,5 mnkr till följd av att utredning har visat på behov av förstärkningar.

Sanden, Södra, är ett exploateringsprojekt för en helt ny stadsdel i Vänersborgs kommun. Om projektet startar enligt nuvarande prognostiserat scenario är det mycket omfattande och kommer att pågå under en längre tid. Projektet kommer att innebära stora kommunala kostnader både under och efter genomförandet. Utöver själva investeringen uppstår också stora driftkostnader.

Projektet Sanden, Norra avser anläggande av ställplatser samt ny marina och gästhamn med tillhörande service.

Projekt för Brättevägen, 41 mnkr, har fördröjts på grund av utredning och väntan på beslut av vägsträcka. Prognos är att beslut kan inkomma under 2025 och att projektet kommer pågå fram till 2028. Projekt för personbilstunnel Skaven/Öxnereds totala anslag har räknats upp med 5,5 mnkr till följd av avisering från Trafikverket och uppgår totalt till 32,5 mnkr.

Exploatering av nytt industriområde i Grunnebo skulle ha påbörjats 2025 men har fördröjts. Scenariot för projektet har förändrats sen senast beslutad MRP och de 16,5 mnkr som är avsatta för 2026 avser utbyggnad av VA.

Samhällsmast på platåbergen är inplanerat med 13,3 mnkr för 2026 enligt beslut från KF 2025-02-19 §16. Syftet är att förbättra mobiltäckningen i området, särskilt på Halle- och Hunneberg.

Utöver de investeringar som ingår i förslag till investeringsplan 2026-2028 finns ytterligare behov. Främst handlar det om stora underhållsinvesteringar inom fastigheter, gator, vägar och belysning. Fastighet har tagit fram en underhållsöversikt över Vänersborgs kommuns fastigheter 2025-2034 som beskriver ett utökat behov både inom investering och drift.

Socialnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta verksamhetsinriktningar och leds av en förvaltningschef samt åtta verksamhetschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och ska förhållas sig till flertalet lagrum, bl.a. Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om vård av missbrukare (LVM), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso och sjukvårdslagen (HSL).

Nyckeltal

Äldreomsorg	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Äldreboende platser	362	362	362
Korttidsplatser	26	26	26
Antal vårdtagare hemtjänst	776	730	731
Hemtjänst timmar	275 000	257 000	252 723
Antal inskrivna i hemsjukvård	1 100	1 090	1 063
Vårddagar med betalansvar	50	70	47

Personligt stöd och omsorg	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Boendeplatser LSS/SoL	188	188	188
Antal boendebeslut enl LSS/SoL	193	191	189
Antal boendestödsbeslut enl SOL	115	120	115
Köpta externa platser LSS/SoL	13	15	15
Personer med personlig assistans, SFB och LSS	62	62	63

Individ- och familjeomsorg	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Vårddagar, HVB 0-21 år	7 220	6 540	7 219
Vårddagar, familjehem 0-21 år	27 700	24 500	26 149
Antal vårddagar, HVB vuxna	660	630	697
Bidragshushåll, försörjningsstöd	700	700	691
Försörjningsstöd, mnkr netto	54	49	49
Ensamkommande flyktingbarn	3	3	3

Arbete, sysselsättning och integration	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Antal mottagna flyktingar	25	20	72
Antal beslut dagl.verks. LSS	220	220	198
Antal anvisade personer	620	650	619

Nyckeltalen som avser MRP 2026 är den bedömning förvaltningen gör att volymerna ska uppgå till.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram:

I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2026 till 1 215 046 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 4 382 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 8 096 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 49 tkr. Ramen utökas med 3 042 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa.

Socialnämndens förslag:

Socialnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens arbete med effektiviseringar, åtgärder och konsekvenser för att nå balans mot anvisad budgetram, redovisas i separat skrivelse och i nämndens beslut.

Socialnämnden redovisar behov av sammanlagt 48 900 tkr. Det avser 36 400 tkr inom individ- och familjeomsorgen (försörjningsstöd 12 900 tkr och placeringar barn och unga 23 500 tkr). Inom personligt stöd och omsorg är behovet 9 200 tkr för externa placeringar vuxna LSS och SoL. Inom nämnd och administration 3 300 tkr till följd av ökade kostnader för tjänstekatalogen 2026.

Utöver dessa behov begär socialnämnden ramökning 2026 om 1 210 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”.

För att klara verksamhet inom anvisad budgetram föreslås följande åtgärder: Vakanshållning av 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende 14 000 tkr, åtgärder för att minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 000 tkr samt vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration 1 000 tkr.

Socialnämnden

Som åtgärdsförslag inom MRP perioden 2026-2028 föreslås också att avbryta lokalplanering/projektering av boende för personer med sammansatta behov samt serviceboende LSS.

Som ytterligare åtgärd, för att minska behovet och kostnaderna för placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt inom personligt stöd och omsorg, föreslås att förvaltningen fortsätter och utvecklar arbetet för att minska antalet placeringar av barn och unga, till förmån för andra insatser i egen regi. För att möjliggöra utveckling av arbetet med att minska behovet och kostnaderna för placeringar begär socialnämnden ramökning om 9 800 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut
Socialnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 11 004 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 2 957 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 509 tkr. Utifrån ambition om effektivare inköp justeras ramen ned med 361 tkr.

Ramen utökas med 1 200 tkr, som är en del i det generella statsbidraget, och avser skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna. Till arbetsskor tillförs 700 tkr.

Socialnämndens budgetram utökas med ytterligare 6 000 tkr till nämndens förfogande.

Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens budgetram 2026 till 1 226 050 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	50,3	50,3	106,3
Övriga intäkter	262,9	262,9	270,4
Summa intäkter	**313,2**	**313,2**	**376,7**
Personalkostnader	968,3	967,1	1004,6
Omkostnader	567,4	574,6	625,3
Avskrivningar/internränta	3,5	3,4	3,6
Summa kostnader	**1539,3**	**1 545,1**	**1 633,5**
Nettokostnader	**1226,1**	**1 231,9**	**1 256,8**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Nämnd och administration	83,5	2,3	85,8
Äldreomsorg	593,8	250,7	844,5
Individ- och familjeomsorg	205,7	6,8	212,5
Personligt stöd och omsorg	264,8	39,1	303,9
Arbete, sysselsättning och integration	72,3	14,3	86,6
Justering enl. fullmäktiges beslut	6,0	0,0	6,0
Summa	**1 226,1**	**313,2**	**1 539,3**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier
Socialnämnden har behov av återinvesteringar i möbler, hjälpmedel och andra inventarier. Driftskostnader för detta täcks inom ram.

Fastighetsinvesteringar
Fastighetsinvesteringarna innefattar verksamhetsanpassning på Snödroppsvägens Gruppboende år 2026 för 2,2 mnkr, ökad hyra beräknas rymmas inom befintlig budgetram.

År 2028 har nämnden behov av nytt psykiatriboende med 8 platser, kostnad 25,0 mnkr. Projektering är beräknad till 2026.

Utöver dessa behov ser förvaltningen behov av nytt äldreboende med 40 platser 2027. Planering, projektering samt byggnation av detta sker i samarbete med ABVB.

Socialnämnden

Sedan tidigare finns det ett beslut om att bygga ett nytt boende med 5 platser för personer med sammansatta behov. År 2028 behöver nämnden också ett nytt serviceboende LSS med 10 platser. Kostnaderna för drift och hyra för de nya boendena ryms inte inom nuvarande budget. På grund av socialnämndens ekonomiska situation är en del av åtgärderna i MRP 2026-2028 att avbryta planeringen och projekteringen av lokalerna. Dessa behov kommer att tas upp i framtida års MRP.

Överförmyndarnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Överförmyndarnämndens verksamhet styrs av en mängd lagar och bestämmelser. De viktigaste bestämmelserna om hur tillsynen ska utövas finns i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen, äktenskapsbalken, ärvdabalken, lag om verkan av avtal som slutits under påverkan av psykisk störning och lag om god man för ensamkommande barn. Staten har genom Länsstyrelsen till uppgift att utöva tillsyn över överförmyndarnämndens verksamhet.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2026 till 6 009 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Överförmyndarnämndens förslag

Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver osäkerheter om kostnaderna för ställföreträdare och svårigheter att möta en hållbar arbetsbelastning för medarbetare. Nämnden ser behov av ytterligare en årsarbetare för att nå antagna och uppsatta mål för verksamheten. I konsekvensbeskrivningen framgår att nämnden rymmer 50% tjänst inom befintlig budgetram och därmed önskar ett tillskott i budget om resterande 50% tjänst.

Kommunfullmäktiges beslut

Överförmyndarnämndens budgetram 2026 utökas med sammanlagt 19 tkr. Då personalomkostnadspålägget höjs justeras budgetramen upp med 16 tkr. Även internräntan höjs vilket tillför nämnden 3 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens budgetram 2026 till 6 028 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	0,0	0,0	0,1
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	**0,0**	**0,0**	**0,1**
Personalkostnader	5,4	5,4	5,4
Omkostnader	0,6	0,6	0,1
Summa kostnader	**6,0**	**6,0**	**5,5**
Nettokostnader	**6,0**	**6,0**	**5,4**

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

1. Investerings- och exploateringsbudget 2026-2028

I Del III redovisas kommunfullmäktiges beslut om investerings- och exploateringsbudget 2026-2028. Sammanlagt planerar kommunen att investera för 1 253 mnkr under perioden. Det är en väldigt hög ambitionsnivå.

Investeringarna är fördelade per nämnd, per år och per projekt. Budgeten sträcker sig över tre år. Exploateringsbudgeten sträcker sig också över tre år och redovisas per projekt på sidan 9.

Investeringar för tågstopp i Brålanda ska prioriteras, då statliga och regionala beslut är på plats.

2. Fastighetsinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2026-2028 innehåller fastighetsinvesteringar för 444 mnkr, varav 155 mnkr till förskolor och skolor, 27 mnkr i LSS-boenden, 154 mnkr till idrottsanläggningar och 72 mnkr till fastighetsunderhåll. Det blir ett snitt på 148 mnkr per år. Det kan jämföras med boksluten 2023 och 2024 då kommunen investerade 230 mnkr respektive 79 mnkr i fastigheter.

Budgeten för fastighetsinvesteringar redovisas under samhällsbyggnadsnämnden från sidan 7. Det är samhällsbyggnadsnämnden som äger och hyr ut kommunens fastigheter till övriga nämnder. Fastighetsprojekten är uppdelade per förhyrande nämnd.

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

Sammanfattning, mnkr	*2026*	2027	2028	S:a
TOTALT KOMMUNEN	527,2	391,2	334,5	1 252,9

Total snittutgift, netto under perioden 2026 - 2028: ***417,6 mnkr***

Fördelning per nämnd, mnkr	2026	2027	2028	S:a
Barn- och utbildningsnämnden	11,9	9,6	11,9	33,4
Byggnadsnämnden	0,5	0,5	0,5	1,5
Kommunstyrelsen	15,2	13,9	6,0	35,1
Kultur- och fritidsnämnden	4,3	4,3	4,3	12,9
Socialnämnden	6,3	6,3	6,3	18,9
Samhällsbyggnadsnämnden	489,0	356,6	305,5	1 151,1
- Gata/park	57,5	26,0	29,0	112,5
- Fastigheter	148,5	151,7	144,3	444,5
- VA	169,2	68,6	51,0	288,8
- Renhållning	33,5	4,0	4,0	41,5
- Övrigt	5,6	5,5	5,9	17,0
- Industri och hamn	0,0	4,0	2,2	6,2
- Exploateringsbudget	74,8	96,8	69,1	240,7

Diagram: Investeringsbudget per år 2026-2028, mnkr

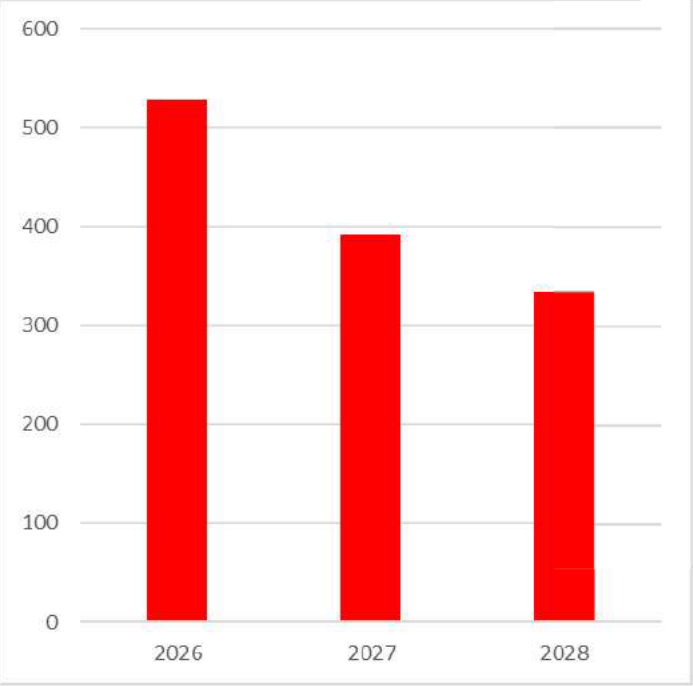

Diagram: Budget 2026 fördelad per verksamhet

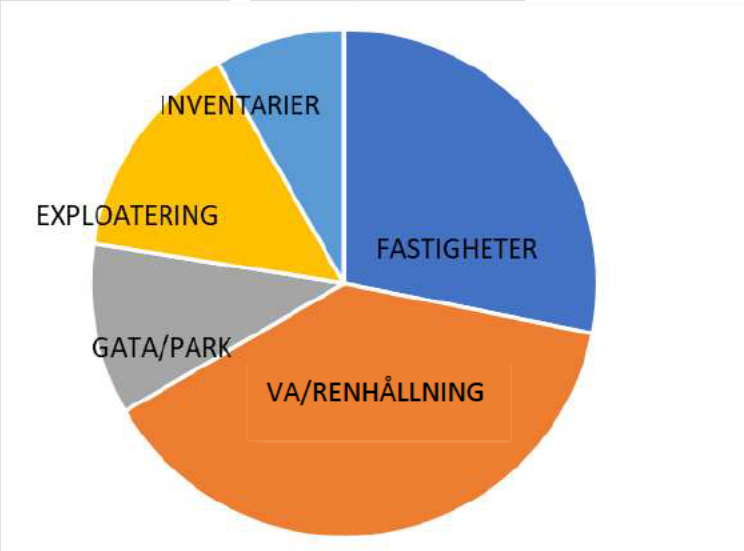

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

Nämnd/Projekt, mnkr	2026	2027	2028	S:a
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN				
Inventarier förskola och grundskola	11,9	9,6	11,9	33,4
S:a Utgifter inventarier	11,9	9,6	11,9	33,4
BYGGNADSNÄMNDEN				
Inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
S:a Utgifter inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
KOMMUNSTYRELSEN				
Inventarier	1,0	1,0	1,0	3,0
IT investering	4,0	4,0	5,0	13,0
IT investering Datleasing	10,2	8,9	0,0	19,1
S:a Utgifter inventarier	15,2	13,9	6,0	35,1
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN				
Inventarier	3,0	3,0	3,0	9,0
Konstnärlig gestaltning	1,3	1,3	1,3	3,9
S:a Utgifter inventarier	4,3	4,3	4,3	12,9
SOCIALNÄMNDEN				
Administration	0,5	0,5	0,5	1,5
Ädreomsorg	4,5	4,5	4,5	13,5
Individ- och familjeomsorg	0,5	0,5	0,5	1,5
Omsorg om funktionshindrade	0,5	0,5	0,5	1,5
Arbete, sysselsättning och integration	0,3	0,3	0,3	0,9
S:a Utgifter inventarier	6,3	6,3	6,3	18,9

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Gator och vägar						
1	Belysningsprojekt	Årligt anslag		2,3	3,5	2,0	7,8
2	Gatuarbete i samband med va-sanering	Årligt anslag		3,9	4,0	4,0	11,9
3	Diverse trafikåtgärder	Årligt anslag		1,2	1,2	1,0	3,4
4	Utredning/förprojektering	Årligt anslag		0,3	0,3	0,3	0,9
5	Beläggn.underhåll f.d. drift	Årligt anslag		11,0	11,0	11,0	33,0
6	Brounderhåll	25/01-26/12	40,0	25,0			25,0
7	Bro hamnkanalen	25/01-26/12	15,0	14,5			14,5
8	Statsbidrag Bro hamnkanalen	25/01-26/12	-5,5	-5,5			-5,5
9	Utveckling Brålanda i samband med tågstopp	28/01-30/12	32,0			4,0	4,0
10	Belysning - Kretsloppsparken - Propellerg.	26/01-26/12	0,7	0,7			0,7
11	Platsutveckling	Årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
12	Underhåll Köpmansgränd	26/01-26/12	1,5	1,5			1,5
	S:a Utgifter			**55,4**	**20,5**	**22,8**	**98,7**

Not	Kommentarer till investeringar i gator och vägar
1	Årligt anslag för belysningsprojekt
2	Årligt anslag för gatuarbete i samband med VA-sanering
3	Årligt anslag för diverse trafikåtgärder
4	Årligt anslag
5	Beläggningsunderhåll
6	Brounderhåll i enlighet med rapport avseende brister och åtgärder, utförd av WSP, Bro- och Vattenbyggnad SBN. DNR. 2023/268. Avser renovering av Residensbron samt bropelare på Dalbobron.
7	Nybyggnation av gång- och cykelbro. Binder ihop Sanden och Sundsgatan.
8	Statsbidrag bro hamnkanalen, med förutsättning att motprestationer beviljas av Trafikverket
9	GC-vägar Brålanda
10	Trafiksäkerhetsåtgärd. Byter ut till trafiksäkrare stolpar längs Tegelbruksvägen
11	Investering i stadskärnan. Årligt anslag.
12	Renovering tät- och ytskikt

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Kollektivtrafikåtgärder						
13	Bhpl Korsebergsvägen vid Kappenvägen			0,6			0,6
14	Bhpl Agnesborgsvägen vid Arrendegatan				0,6		0,6
15	Bhpl Fabriksgatan vid Änggatan				0,6		0,6
16	Bhpl Marierovägen Hedmanstorget				0,3		0,3
17	Bhpl Granåsvägen vid Kyrkan					0,6	0,6
18	Bhpl Granåsvägen vid Helenebergsvägen					0,6	0,6
19	Bhpl Öxnereds station					0,3	0,3
	S:a Utgifter			**0,6**	**1,5**	**1,5**	**3,6**

Not	Kommentarer till investeringar i kollektivtrafikåtgärder
13-19	Kollektivtrafikåtgärder. Tillgänglighetsanpassning

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Cykelbefrämjande åtgärder						
21	GC Karlsbergsvägen	27/01-27/12	2,5		2,5		2,5
22	GC Granåsvägen, Stationsvägen till Kyrkan	28/01-28/12	3,2			3,2	3,2
	S:a Utgifter			**0,0**	**2,5**	**3,2**	**5,7**

Not	Kommentarer till investeringar i cykelbefrämjande åtgärder
21-22	Åtgärder för att främja cykelåkning

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Parkverksamhet						
23	Grönytor, lekplatser, parker m.m.	Årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
	S:a Utgifter			**1,5**	**1,5**	**1,5**	**4,5**

Not	Kommentarer till investeringar i parkverksamhet
23	Årligt anslag

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	VA-verksamhet						
24	Säkerhetsarbete enligt EU-direktiv	Årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
25	Skräcklans vattenverk	22/01-26/12	272,0	56,0			56,0
26	Ombyggn. på vatten- och avloppsverken	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
27	Lågreservoar Brålanda	23/01-26/12	36,5	31,4			31,4
28	Säkerhetsarbete avloppsrening	Årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
29	Digitala vattenmätare	Årligt anslag		1,0	1,0	1,0	3,0
30	Nya serviser	Årligt anslag		2,0	2,0	2,0	6,0
31	Dagvattenanläggningar	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
32	Saneringar enligt Blåplan	Årligt anslag		40,0	40,0	40,0	120,0
33	Dagvattenanläggning Nordkroken	23/01-25/12	11,8	9,3	1,6		10,9
34	Resevoarer Skräcklan	26/01-27/12	32,0	16,0	16,0		32,0
35	Gasmotor	26/01-26/12	3,5	3,5			3,5
36	Centrifug/press	26/01-26/12	2,0	2,0			2,0
	S:a Utgifter			**169,2**	**68,6**	**51,0**	**288,8**

Not	Kommentarer till investeringar i VA-verksamhet
24	Årligt anslag
25	Byggnation startat i juni 2023. Arbetet beräknas pågå till och med 2026 med fördyring enligt ny kalkyl.
26	Årligt anslag
27	Ny reservoar i Brålanda. Fördyring enligt ny kalkyl och tillkommande reservkraftverk och nya pumpar.
28	Årligt anslag
29	Fjärravlästa läcksökande, larmande vattenmätare, antenner för avläsning
30	Årligt anslag. Avser stora kostnadskrävande serviser
31	Kostnader sammanhängande med ny dagvattenplan
32	Årligt anslag
33	Dagvattenanläggning Nordkroken. Lagkrav och föreläggande från länsstyrelsen.
34	Nya reservoarer vid Skräcklans vattenverk, för att säkertställa kapacitet som krävs för en stabil vatten-försörjning, särskilt under perioder av hög efterfrågan eller nödsituationer som torka och översvämningar
35	Gasmotorn på avloppsverket behöver ersättas med ny
36	Centrifug/press på avloppsverket behöver bytas ut

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Renhållningsverksamhet						
37	Utrustning och inventarier	Årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
38	Fordon/maskiner	Årligt anslag			2,5	2,5	5,0
39	Förändrad avfallshantering	24/01-26/12	65,0	14,0			14,0
40	Avfallshantering landsbygden	26/01-26/12	10,0	10,0			10,0
41	Utbyggnation Kretsloppspark	25/01-26/12	15,0	8,0			8,0
	S:a Utgifter			**33,5**	**4,0**	**4,0**	**41,5**

Not	Kommentarer till investeringar i Renhållningsverksamhet
37	Årlig anslag
38	Årligt anslag. För år 2026 ingår inköp av fordon i projekt för förändrad avfallshantering
39	Förändrad avfallshantering enligt lag innebär inköp av sopkärl samt fordon för att hantera fastighetsnära insamling av förpackningar.
40	Övertag insamling av hushållsavfall på landsbygden 2026
41	Kontorsplatser och utökning omklädningsrum på Kretsloppspark samt utökning garage pga landsbyggds-övertagande

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Gatuenheten/Tekniska						
42	Fordon och maskiner	Årligt anslag		4,1	4,1	4,1	12,3
43	Inventarier	Årligt anslag		0,1		0,4	0,5
	S:a Utgifter			**4,2**	**4,1**	**4,5**	**12,8**

Not	Kommentarer till investeringar för Gatuenheten/Tekniska
42	Årligt anslag
43	Leasingåtertag av mätutrustning. Återinvestering var tredje år.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Kostenheten						
44	Köksutrustning/kontorsmöbler	Årligt anslag		1,0	1,0	1,0	3,0
	S:a Utgifter			**1,0**	**1,0**	**1,0**	**3,0**

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Serviceenheten						
45	Maskiner, inventarier	Årligt anslag		0,4	0,4	0,4	1,2
	S:a Utgifter			**0,4**	**0,4**	**0,4**	**1,2**

Not	Kommentarer till investeringar för Kostenheten och Serviceenheten
44-45	Årligt anslag för utbyte och uppgradering av utrustning

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Industri och hamnverksamhet						
46	Vänersborgs hamn	26/01-27/12	37,2			2,2	2,2
47	Muddring Hamnkanalen	27/01-27/12	4,0		4,0		4,0
	S:a Utgifter			**0,0**	**4,0**	**2,2**	**6,2**

46	Renovering av påldäckskaj
47	Muddring för återställande djup i hamnkanalen. Saneringskostnader tillkommer och redovisas som driftkostnad

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Fastighetsinvesteringar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Barnomsorg och grundskola:						
1	Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar	25/01-27/12	47,6	28,6	18,0		46,6
2	Förskola/skola, verksamhetsanpassning	Årligt anslag	9,0	3,0	3,0	3,0	9,0
3	Förskole- och skolgårdar	Årligt anslag	9,0	3,0	3,0	3,0	9,0
4	Brålanda utbyggnad fsk platser	27/01-29/12	60,6		1,0	27,0	28,0
5	Utökad lokalkapacitet Brålanda skola F-6	27/01-28/12	33,8		1,0	32,8	33,8
6	Utökat antal förskoleplatser Frändefors	27/01-28/12	9,0		1,0	8,0	9,0
7	Öxnereds förskola, utbyggnad, 2 avd	26/01-26/12	20,0	20,0			20,0
	S:a Utgifter			**54,6**	**27,0**	**73,8**	**155,4**

Not	**Kommentarer till fastighetsinvesteringar barnomsorg och grundskola**
1	Nybyggnation av idrottshall Mariedalskolan
2	Årligt anslag för verksamhetsanpassningar
3	Årligt anslag för verksamhetsanpassningar
4	Utbyggnad fsk-platser i Brålanda då antalet barn 1-5 år prognostiseras öka i Dalsland
5	Utbyggnad av Brålanda skola för att få ändamålsenliga lokaler
6	Utbyggnad fsk-platser i Frändefors då antalet barn 1-5 år prognostiseras öka i Dalsland
7	Utbyggnation och renovering av Öxnereds förskola, enligt beslut från KF 2025-02-19 §17

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Kultur- och fritidsfastigheter:						
8	Hallevi IP	27/01-28/12	6,5		2,0	4,5	6,5
9	B-hus Sportcentrum	24/01-27/12	81,0	27,0	28,0		55,0
10	Mötesplats unga, Torpa	25/01-27-12	54,0	30,8	22,2		53,0
11	Brätte ishall	25/01-27/12	17,5		17,0		17,0
12	Vänersvallen syd	25/01-26/12	4,0	1,0			1,0
13	Frendevi	27/01-27/12	3,0		3,0		3,0
14	Vänersvallen Lilla Vallen, konstgräs	27/01-27/12	6,5			6,5	6,5
15	Rugbyplan	26/01-26/12	0,4	0,4			0,4
16	Sörbyvallen	27/01-27/12	4,5		4,5		4,5
17	Brätte ridskola	utreds					0,0
18	Boteredsvallen	28/01-28/12	1,0			1,0	1,0
19	Idrottshuset, läktare	27/01-27/12	1,5		1,5		1,5
20	Kulturhuset, teatern	28/01-28/12	1,5			1,5	1,5
21	Brålandabadet	27/01-27/12	3,0	1,5	1,5		3,0
	S:a Utgifter			**60,7**	**79,7**	**13,5**	**153,9**

Not	**Kommentarer till fastighetsinvesteringar kultur och fritid**
8	Hallevi IP, utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
9	Underhållsåtgärder omklädningsrum WC mm. Renovering och viss ombyggnation
10	Mötesplats unga, Torpa inklusive skyddsrum, fritidsbank, solceller samt utemiljö
11	Verksamhetsanpassning med betongpist och energioptimering.
12	Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
13	Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
14	Verksamhetsanpassning konstgräs samt kringliggande logistik
15	Speakerbås och läktare
16	Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
17	Omklädningsrum, samlingslokal/cafeteria
18	Dränering
19	Verksamhetsanpassning
20	Renvoering av stolar i teater
21	Renoveringsåtgärder utomhusbassäng

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Fastighetsinvesteringar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Fastigheter socialförvaltningen, omsorg om funktionshindrade:						
24	Boende socialpsykiatri, 8 platser	26/01-28/12	25,0	1,0	10,0	14,0	25,0
25	Verksamhetsanpassning Snödroppsvägen	26/01-26/12	2,2	2,2			2,2
	S:a Utgifter			**3,2**	**10,0**	**14,0**	**27,2**

Not Kommentarer till fastighetsinvesteringar omsorg om funktionshindrade

24 Boende socialpsykiatri, 8 platser

25 Verksamhetsanpassning peronalutrymmen

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen:						
26	Investeringsunderhåll (komponentavskrivning)	Årligt anslag		19,0	23,0	30,0	72,0
27	Myndighetskrav	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
28	Brålandabadet	27/01-27/12			1,0		1,0
29	Hållbarhet och energioptimering	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
30	Verksamhetsanpassningar	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
	S:a Utgifter			**30,0**	**35,0**	**41,0**	**106,0**

Not Förklaringar fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen

26 Investeringsunderhåll som utförs enligt plan. Anslaget har reviderats efter beslut KF 2025-02-19 §17 om tidigareläggning av underhållsinvestering i Öxnereds förskola med 18 mnkr från 2026 till 2025 och 7 mnkr från 2027 till år 2027

27 Avsatta medel för tvingande åtgärder

28 Underhållsbehov av hus, omklädningsrum och säkerhet enligt lokalförsörjningsunderlaget

29 Energisparåtgärder samt övergång till mer hållbara lösningar

30 Årligt anslag för verksamhetsanpassningar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Fastigheter kommunstyrelseförvaltningen:						
31	Ny räddningsstation i centrala Vänersborg	28/01-30/12	110,0			2,0	2,0
	S:a Utgifter			**0,0**	**0,0**	**2,0**	**2,0**

Not Förklaringar fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen

31 Nybyggnation av räddningsstation Vänersborg

S:a fastighetsinvesteringar, mnkr	**148,5**	**151,7**	**144,3**	**444,5**

Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

Exploateringsbudget

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
32	Brättevägen, Skaven mot Edsvägen	20/09-28/12	41,0	1,0	20,0	18,6	39,6
33	Toppbeläggning Trestad center Västra	28/01-28/12	3,5			3,5	3,5
34	GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered	22/01-28/01	32,5	0,5	24,6		25,1
35	Sanden, Södra	24/01-40/12	utreds	17,5	30,0	30,0	77,5
36	Markinköp	Årligt anslag	30,0	10,0	10,0	10,0	30,0
37	Grunnebo industriområde	22/01-26/12	16,5	16,5			16,5
38	Sikhall	28/01-28/12	2,0			2,0	2,0
39	Norra Sanden	25/01-28/12	25,0	16,0	8,5		24,5
40	Anslutningsvägar till Tunnel Skaven/Öxnered	28/01-28/12	5,0			5,0	5,0
41	Hamngatan Kvartersmark	27/01-27/12	3,7		3,7		3,7
42	Samhällsmast på platåbergen	25/02-26/12	14,8	13,3			13,3
	S:a Utgifter			**74,8**	**96,8**	**69,1**	**240,7**

Not **Kommentarer till exploateringsbudgeten:**

32 Vägen är en förutsättning för pågående och framtida exploateringar. Budget har räknats upp till följd av fördröjning och prisökningar, Indexerat 2025.

33 Toppbeläggning av nytt industriområde, Trestad Center

34 Medfinansieringsprojekt med Trafikverket. Tunnel krävs för utbyggnad av bostäder på Skaven/Öxnered Trafikverket aviserar om kostnadsökning på 5 mnkr 2027 till följd av transportering av överskottsmassor

35 Exploatering av Sanden, Södra. Preliminär prognos med uppdaterade förutsättningar och tidsram. Neddraget efter reducerat planalternativ. SBN har att stämma av mot slutlig exploteringsavtal och återkomma med förslag om ev. budgetjusteringar

36 Förvärv av fastigheter för kommunens fortsatta exploatering och utveckling.

37 Exploatering av nytt industriområde, avser utbyggnad av VA.

38 Uppstart utveckling Sikhall efter detaljplan vunnit laga kraft.

39 Exploatering av Norra Sanden. Kostnader avser anläggande av ställplatser, ny marina och gästhamn med tillhörande service. Totalt anslag har ökats 4 mnkr för brygga.

40 Byggnation av anslutningsvägar efter traffikverkets arbete. Projektering är utförda i tidigare projekt.

41 Ombyggnation av kvartersmark i ny detaljplan för Hamngatan.

42 Beslut om ny samhällsmast enligt KF 2025-02-19 §16

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN sammanfattning

Verksamhet/Projekt	2026	2027	2028	S:a
Summa utgifter gata och park	**57,5**	**26,0**	**29,0**	**112,5**
Summa utgifter VA	**169,2**	**68,6**	**51,0**	**288,8**
Summa utgifter renhållning	**33,5**	**4,0**	**4,0**	**41,5**
Summa utgifter övrigt	**5,6**	**5,5**	**5,9**	**17,0**
Summa industri och hamn	**0,0**	**4,0**	**2,2**	**6,2**
Summa fastighetsinvesteringar	**148,5**	**151,7**	**144,3**	**444,5**
Summa exploateringsbudget	**74,8**	**96,8**	**69,1**	**240,7**
SUMMA	**489,0**	**356,6**	**305,5**	**1 151,1**

Bolag och kommunalförbund 2026

AB Vänersborgsbostäder

Ordförande: Håkan Falk (S)
Vice ordförande: Dan Åberg (M)
VD: Gunnar Johansson

AB Vänersborgs-bostäder Mkr	Bokslut 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Intäkter	342	366	377
Kostnader	-328	-361	-364
Resultat	14	5	13
Investeringar	94	75	130
Tillgångar	2 335	2 340	2 403
Skulder	2 035	2 035	2 085
Eget kapital	300	305	318
Soliditet	12,8%	13,0%	13,2%

Verksamhetsbeskrivning

AB Vänersborgsbostäder är ett kommunalt bostadsaktiebolag som ska främja bostadsförsörjningen i Vänersborgs kommun och skapa ett attraktivt boende i kommunens tätorter. Bolaget har 3 566 lägenheter varav 497 lägenheter i särskilda boendeformer som blockförhyrs av Vänersborgs kommun. Förvaltningen bedrivs till största del i egen regi. Antalet anställda var per den 31 december 2024 66 personer.

Resultat och resultatutveckling

Räntekostnaden har sedan 2022 stigit kraftigt i bolaget och ökningen kommer fortsätta de närmaste åren. Styrelsen antog i december 2024 en budget för 2025 som understiger den eftersträvade avkastningen om 4% av eget kapital. Detta gjordes för att möjliggöra fortsatt gott underhåll av bolagets fastigheter även vid ökade räntekostnader. Under 2026 prognostiseras bolaget åter nå den eftersträvade avkastningen.

Investeringar

Inga nyproduktionsprojekt under 2024 och inte heller några planerade under 2025. Först 2026 räknar bolaget med att det investeras i nyproduktionsprojektet för fastigheten Kalkonen. Utöver nyproduktion kommer bolagets investeringar bestå av upprustning av befintligt fastighetsbestånd. Främst genom stambyten och takbyten enligt tidigare fastlagd underhållsplan men även genom fortsatt satsning på energibesparande investeringar.

Soliditet och soliditetsutveckling

Kommande upprustningsinvesteringar bedöms kunna göras med bolagets kassaflöde. Nybyggnadsprojektet 2026 däremot kommer kräva viss upplåning. Soliditeten beräknas öka marginellt under prognosperioden.

Bolag och kommunalförbund 2026

Fastighets AB Vänersborg

Ordförande: Mats Andersson (C)
Vice ordförande: Tommy Christensson (M)
VD: Gunnar Johansson

Fastighets AB Vänersborg Mkr	Bokslut 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Intäkter	11	11	12
Kostnader	-12	-11	-12
Resultat	-1	0	0
Investeringar	6	21	5
Tillgångar	75	91	91
Skulder	46	62	62
Eget kapital	29	29	29
Soliditet	38,7%	31,9%	31,9%

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget är ett kommunalt fastighetsbolag med inriktning mot att köpa, sälja, bygga, förvalta och hyra ut näringslivsfastigheter inom Vänersborgs kommun. Målsättningen är att skapa förutsättningar för etablering av nya företag och därmed bidra till ökad sysselsättning. Bolaget äger för närvarande nio fastigheter. Verksamheten sköts från och med den 1 september 2023 av personal från AB Vänersborgsbostäder.

Resultat och resultatutveckling

Resultatet varierar över åren beroende på om det utförs större underhållsåtgärder eller inte. För att utjämna resultatet mellan åren och inte drabbas av onödig skattebelastning används avsättningar och upplösningar till periodiseringsfonder. Resultatutvecklingen bedöms vara stabil under prognosperioden.

Investeringar

Investeringsbehoven styrs av underhållsplanen samt hyresgästernas önskemål om utveckling. För 2025 och 2026 beräknas investeringar göras i fastigheterna Hunneberg 1:4, Hunneberg 1:7. Bolaget kommer även vara involverade i utvecklingen av hamnområdet på Sanden men då omfattningen ännu är oklar tas detta inte med i prognossiffrorna.

Soliditet och soliditetsutveckling

De kommande investeringarna under 2025 behöver finansieras till viss del med nyupplåning. Detta gör att soliditeten i bolaget beräknas sjunka under 2025. Utvecklingen under 2026 är i stor grad avhängig bolagets roll i utvecklingen av hamnområdet på Sanden.

Bolag och kommunalförbund 2026

Kunskapsförbundet Väst

Ordförande: Mikael Arvemark (C)
Vice ordförande: Madelaine Carlsson (S)
2:e vice ordförande: Maud Bengtsson (S)
Förbundsdirektör: Maria Hildefors

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Intäkter	786	789	800
Kostnader	783	789	810
Resultat	-3	0	-10
Investeringar	5	5	5
Tillgångar	325	328	325
Skulder	294	297	303
Eget kapital	31	31	21
Soliditet	10%	10%	7%

Verksamhetsbeskrivning

Kunskapsförbundet Väst är ett kommunalförbund som ansvarar för den kommunala gymnasie- och vuxenutbildningen som bedrivs i Trollhättan och Vänersborg.

Resultat och resultatutveckling

2024 var ett tufft år och förbundet har gjort neddragningar för att nå budget i balans under 2025. Under 2026 förväntas en försämrad resultatutveckling och förbundets prognos visar underskott.

Behovet av Sfi-utbildning har under flera år varit större än vad som avtalats mellan Kunskapsförbundet och medlemskommunerna. Behovet har lett till att uppdragsavtalen under 2025 utökats med 7 700 tkr men det finns inga beslut om finansieringen 2026.

Politiska förändrings- och reformförslag kommer i en jämn ström. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen har flera utredningar utmynnat i reformer som helt eller delvis ska genomföras under de närmaste åren och nya utredningar kommer att vara klara under 2025. Det är troligt att de olika förändringarna kommer att påverka förbundets verksamhet och ekonomi men det är osäkert i vilken omfattning och hur de ska finansieras.

Här beskrivs ett exempel på konsekvenser vid förändringar. Inför 2025 har Skollagen förändrats och nu ska arbetsmarknadens behov vägas in vid planering och dimensionering av utbildning. Idag är det stor brist på arbetskraft inom många branscher och i framtiden borde det bli fler elever som går yrkesprogram. Redan under hösten 2024 syntes en ökning och den ser ut att fortsätta under 2025. Det leder till att den genomsnittliga kostnaden för alla gymnasieelever ökar eftersom det behövs fler lärare, större lokalytor och dyrare läromedel på yrkesprogrammen. Hur detta ska finansieras är idag oklart.

Det har varit och är utmanande att under flera år i rad anpassa kostnaderna till den tilldelade budgeten och verksamheterna har nu kommit till en nivå där det är mycket svårt att fortsätta göra neddragningar utan att kvaliteten försämras, särskilt som Kunskapsförbundet sedan tidigare har en låg lärartäthet på gymnasiet jämfört med rikssnittet för kommunal verksamhet. De senaste årens höga inflation har också påverkat verksamheternas övriga kostnader, till exempel lokalkostnader, skolmat och läromedel.

Investeringar

Kunskapsförbundets investeringar består främst av möbler, läromedel och utrustning till gymnasieskolorna och vuxenutbildningen.

Soliditet och soliditetsutveckling

Soliditeten kommer minska under 2026 på grund av det förväntade underskottet.

Bolag och kommunalförbund 2026

Halle och Hunneberg

Ordförande: Annalena Levin (C)
Vice ordförande: Ann-Helen Selander (M)
VD/chef: Robert Stenberg

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Intäkter	7,4	6,9	7,3
Kostnader	7,0	7,6	8,3
Resultat	0,4	-0,7	-1
Investeringar	0,9	0	3
Tillgångar	3,8	3,2	5,2
Skulder	1,2	1,3	4,2
Eget kapital	2,6	1,9	1,0
Soliditet	68%	59%	19%

Verksamhetsbeskrivning

Halle och Hunneberg AB ska verka för en gemensam organisation mot en exportmogen destination och en hållbar reseanledning inom det rörliga friluftslivet.

Resultat och resultatutveckling

Under 2025 erhöll bolaget uppstartsbidrag från Vänersborgs kommun (500 tkr) samt från Stiftelsen Bergagården (500 tkr) och lyckades därutöver öka intäkterna med hjälp av bl a nybyggda konferenslokaler.

Även 2025 räknar bolaget med att öka försäljningen genom ökat antal aktiviteter riktade främst mot företag. Bolaget räknar även med en positiv synergieffekt då restaurangen på samma gård öppnar under sommaren och lockar fler gäster. Dock minskar intäkterna i det café som bolaget har haft, som nu delvis tas bort för att inte konkurrera med restaurangen.

Bolaget har tydligt visat på ökade intäkter men grundbidraget till det tidigare bolaget har inte höjts sedan 2016, och har inte heller följt KPI. Detta behöver höjas över tid och avtal med Trollhättan och Grästorp behöver revideras.

Investeringar

Under året ska Trollskogen byggas om, med hjälp av medel från Leader/Jordbruksverket.

Utöver detta ska pågår en utredning gällande ombyggnation av butik och infocenter i ett led att skapa ett nytt besöksmål för att öka antalet besökare.

Fastighetsägaren tittar på byggnation av ställplatser för att öka tillgänglighet och servicenivå för besökare på berget.

Soliditet och soliditetsutveckling

Prognosen för 2024 visade sig stämma väl med utgången. Prognosen för 2025 visar på att bolaget går med underskott och behöver ta av eget kapital och därmed minskar soliditeten.

Om inte bolaget beviljas extra medel till ombyggnation av butik och infocenter har ett lån tagits upp i balansräkningen. 2026 års beräknade underskott tär då ytterligare på soliditeten. Det är tydligt att verksamheten behöver öka sin grundfinansiering. Dock ökar bolagets intäkter etappvis men de första åren är en nystart och en omställningsfas med saker som måste genomföras för att hålla över tid.

Bolag och kommunalförbund

Vattenpalatset Vänerparken AB

Ordförande: Håkan Falk (S)
Vice ordförande: Filip Milén (M)
VD/chef: Carolina Svanström

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Intäkter	20,0	20,0	20,5
Kostnader	-20,0	-20,0	-20,5
Resultat	0,0	0,0	0,0
Investeringar	0	0,1	0
Tillgångar	13,3	13,2	13,2
Skulder	5,0	4,9	4,9
Eget kapital	8,3	8,3	8,3
Soliditet	62%	63%	63%

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget har till uppgift att driva bad och simhallsrörelse. Bolaget erbjuder äventyrsbad och motionsim samt simkolor. Därtill erbjuds bad i varmbad. I badet bedrivs även caféverksamhet.

Resultat och resultatutveckling

Bolagets nettoomsättning har minskat med ca 160 tkr i jämförelse med året innan. Den största nedgången ses i antalet badande i äventyrsbadet med minskade cafeteriaintäkter till följd, men man har i stället ökat intäkterna gällande simskola och motionssim.

Kostnaderna har ökat med ca 1,3 mkr, där den största ökningen är på personalsidan (700 tkr) samt hyra och vattenförbrukning (480 tkr).

Ökning av personalkostnader var en direkt följd av ändrad schemaläggning med överlappande arbetstider mellan skift och kasserande av ensamarbete för att bättre uppfylla en god arbetsmiljö.

Bolaget fick under året ett extra bidrag från Vänersborgs kommun på 430 tkr för att täcka ett underhållsbehov. Vid avstämning i augusti märkte man en tendens i att omsättningen inte höll budgeterat mått, varför man pausade en stor del av de satsningar på reparation och underhåll man planerat.

Den största och mest osäkra kostnadsposten är el, värme och vatten där bolaget arbetar kontinuerligt med att sänka sin förbrukning.

Under 2025 satsas ännu mer på marknadsföring samt utökade simskolor.

Investeringar

Under 2025 ska ett nytt pooltäcke införskaffas. En utökning av café kommer att göras under 2025 som innebär en investering i cafémöbler.

Fastighetsägaren ska isolera innertaket så att ytterligare energibesparingar kan erhållas.

Soliditet och soliditetsutveckling

Då intäkterna föregående verksamhetsår blev lägre än budgeterat ökade inte soliditeten. Bolaget hoppas kunna stärka soliditeten under 2025.

Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB.

Ordförande: Bo Carlsson (C)
Vice ordförande: Tommy Christensson (M)
VD: Ingemar Johansson

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Intäkter	0,4	0,4	0,4
Kostnader	-0,4	-0,4	-0,4
Resultat	0,0	0,0	0,0
Investeringar	0,0	0,0	0,0
Tillgångar	5,0	4,8	4,6
Skulder	2,3	2,2	2,1
Eget kapital	2,6	2,6	2,6
Soliditet	51,7	54,1	56,5

Kortfattad verksamhetsbeskrivning

Bolaget bildades 2009-03-04 och ägs av Vänersborgs kommun 73 procent, Melleruds kommun 18 procent och Biogas Brålanda AB 9 procent.

Bolagets verksamhet består av att bygga, äga och förvalta gasledningsnät för biogas inom Vänersborgs och Melleruds kommuner med syfte att säkerställa tillgången på biogas för Vänersborgs och Melleruds kommuners egna fordon och kommunernas invånare.

Resultat och resultatutveckling

Resultatet de senaste åren har varit några tusen kronor per år. 2024 var vinst 20 tkr och 2023 var vinsten 9 tkr. Vår nettoomsättning 2024 var 378 tkr. Vi har endast en kund och det är AB Biogas Brålanda.

Investeringar

Under senaste tio åren har vi inte haft några investeringskostnader.

Soliditet och soliditetsutveckling

2024	2023	2022
51%	49%	44%

Eftersom vi inte gör några investeringar ökar soliditet något.

Bolag och kommunalförbund

Räddningstjänsten Fyrbodal

Ordförande: Jerker Lundin (KD)
1:e vice ordförande: Pia Fogelberg (M)
2:e vice ordförande: Dan Nyberg (S)
3:e vice ordförande: Terje Skaarnes (SD)
Förbundsdirektör: Markus Green

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Intäkter	243	255	264
Kostnader	-254	-254	-264
Resultat	-11	1	1
Investeringar	27	24	29
Tillgångar	178	157	178
Skulder	130	111	112
Eget kapital	48	47	67
Soliditet	27,1%	29,6%	37,3%

Kommentar till Nyckeltal
I bokslut 2024 redovisas tidigare NÄRF och tidigare RMB tillsammans. 2025 är första driftåret för Räddningstjänsten Fyrbodal som visar vilken nivå den ordinarie driften har utifrån lagkrav.

Verksamhetsbeskrivning
Räddningstjänsten Fyrbodal bildades vid årsskiftet 2024/2025 genom sammanslagning av Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (RMB) och Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF). Genom sammanslagningen skapas bättre möjligheter att säkerställa fungerande och robust räddningstjänst.

Det finns behov av en stark utveckling i många delar av förbundet. Det behövs utbildningsinsatser, det pågår olika tillsynsprocesser på verksamheten och lagstiftningen ställer nya krav. Under 2025 kommer olika verksamhetsområden att slås ihop och processer bedrivas leder till att viss effektivisering kan uppnås.

Resultat och resultatutveckling
Prognosen för 2025 är den samma som budget 2025 då förbundet är i uppstartsfasen och någon prognos inte har gjorts i dagsläget. 2026 blir första ”normalåret” för förbundet. Medlemsavgiften har räknats upp med PKV för 2026 med 2025 år som bas.

Investeringar
Under kommande år behöver investeringstakten öka utifrån för låg takt i tidigare organisationer. Förbundet har arbetat fram en investeringsplan över åren 2026-2028. Under 2025 kommer en långsiktig investeringsplan att arbetas fram. Därför är behovet av investeringsvolym från 2028 och framåt inte säkerställt.

Soliditet och soliditetsutveckling
Soliditeten beräknas förbättras från 27,1% i bokslut 2024 till 37,3% i prognos för 2026. Soliditeten har förstärkts i det nya sammanslagna förbundet jämfört med nivån i tidigare NÄRF.

Bolag och kommunalförbund 2026

Fyrstads Flygplats AB

Ordförande: Peter Eriksson (M)
Vice ordförande: Benny Augustsson (S)
VD: Josef Khan

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Intäkter	42,0	50,8	52,0
Kostnader	-44,3	-48,8	-52,0
Resultat	-2,3	2,0	0
Investeringar	1,7	24,1	13,0
Tillgångar	28,1	48,5	56,8
Skulder	28,1	48,5	56,8
Eget kapital	10,4	10,4	10,4
Soliditet	37%	21%	18%

Verksamhetsbeskrivning

Fyrstads Flygplats AB driver Göteborg Stallbacka Airport (f.d. Trollhättan–Vänersborgs flygplats) och ägs av kommunerna Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Lysekil. Flygplatsen ansvarar för drift av säkerhetsgodkänd instrumentflygtrafik för både samhällsviktig och kommersiell flygtrafik. Flygplatsen är av staten utpekad som beredskapsflygplats för ambulansflyg, polis, SAR och annan samhällsviktig flygtrafik, samt erbjuder reguljärtrafik till Stockholm och säsongslinjer. Flygplatsen är också en viktig bas för fraktflyg, allmänflyg och utbildning, och fungerar som ett komplement till övrig infrastruktur i regionen.

Resultat och resultatutveckling

Bolagets resultat påverkas av trafikintäkter, externa intäkter, investeringar samt stöd från ägare och stat. För 2024 förväntas ett underskott som en följd av ökade kostnader och minskade intäkter. Budgeten för 2025 visar ett överskott, men utvecklingen är osäker och resultatet för 2026 bedöms hamna nära noll. För att säkerställa bolagets samhällsviktiga funktion kan ägarstöd och extern finansiering fortsätta vara nödvändiga.

Investeringar

Bolagets investeringar styrs av verksamhetsplanen och omfattar både nyinvesteringar och underhåll av befintliga anläggningar och utrustning. Större kommande investeringar inkluderar uppgraderingar av ILS, DME, NDB, ljusanläggning och hangarbyggnad, samt hållbara lösningar som solceller och batterilager. Finansieringen kan komma från nyupplåning eller investeringsstöd, beroende på bolagets ekonomiska situation.

Soliditet och soliditetsutveckling

Soliditeten påverkas av både investeringar, resultat och behovet av extern finansiering. För de kommande åren bedöms soliditeten minska, främst till följd av de planerade investeringarna och osäkerheter kring intäkterna. Nyupplåning kan behövas för att säkerställa fortsatt stabil finansiering. Ägarstöd och externa finansieringslösningar bedöms fortsatt vara avgörande för att trygga bolagets långsiktiga stabilitet.

NÄMNDERNAS BUDGETFÖRSLAG 2026

PROTOKOLL FRÅN NÄMNDSBESLUT OCH SAMVERKAN

TJÄNSTESKRIVELSER MED ÅTGÄRDER OCH KONSEKVENSER

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

§ 36

Budget 2026, Mål- och resursplan 2026-2028

BUTN 2024/133

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden ställer sig bakom förvaltningens budgetförslag 2026 till Mål- och resursplan 2026-2028 med tillhörande investeringsbudget samt konsekvensbeskrivning gällande effektiviserings- och åtgärdsförslag för att uppnå en budget i balans samt översänder dokumenten till kommunstyrelsen.

Deltager ej i beslutet

Följande ledamöter meddelar att de ej deltager i beslutet:
Tor Wendel (M)
Mikael Karström (M)
Gunnar Henriksson (L)
Göran Nilsson (SD)
Kalle Lundgren (SD)
Stefan Kärvling (V)

Protokollsanteckning

Stefan Kärvling (V) lämnar följande protokollsanteckning:

Protokollsanteckning
Ärende 6 Budget 2026, Mål- och resursplan 2026-2028

Vänsterpartiet anser att barn- och utbildningsnämnden behöver ytterligare budgetmedel.

Det är viktigt med en satsning på tidiga insatser i förskolan, att vistelsetiden utökas med 10 timmar och att tjänsten som insatskoordinator permanentas. Men det får inte ske till priset av personalneddragningar eller att alla elevers rätt till särskilt stöd inte kan tillgodoses.

Vänsterpartiet kan i detta läge inte precisera en summa. Det är viktigt att först få en samlad bild över de olika nämndernas behov inför 2026. Därför avstår Vänsterpartiet från att delta i beslutet.

Vänersborg 20250411

Stefan Kärvling
Vänsterpartiet

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun i allmänhet och barn- och utbildningsnämnden i synnerhet står inför demografiska förändringar som innebär minskade barn- och elevantal de kommande åren, enligt kommunstyrelseförvaltningens befolkningsprognos daterad 2025-03-04. Volymminskningarna medför ett behov av en översyn av förskol- och grundskolorganisationen för att kunna leverera en utbildning av hög kvalitet med goda kunskapsresultat och samtidigt hålla en budget i balans. Den starkare statliga styrningen inom utbildningsområdet ställer också krav på att anpassa organisationen till den mängd av reformer som förväntas de kommande åren, inte minst när det handlar om nya delar gällande säkerhet och beredskap.

Volymminskningarna frigör medel som kan användas för att genomföra en satsning på tidiga insatser i förskolan, att utöka vistelsetiden från 15 till 25 timmar för barn 3-5 år i allmän förskola och göra insatskoordinatorn till en permanent resurs inom förskolan. Volymminskningarna frigör resurser om man räknar med oförändrad kommunal barn- och elevpeng. En oförändrad kommunal barn- och elevpeng innebär att samma medel per barn och elev delas ut 2026 som 2025. För enheterna innebär volymminskningarna att det blir färre antal barn och elever på enheterna. Om det blir färre barn och elever på enheterna får enheterna en lägre budget. Lägre budget medför att kostnaderna behöver minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på enheterna.

Volymminskningarna innebär också att det är möjligt att säga upp moduler och andra externa lokaler och att dra ner på centrala tjänster. Dessa åtgärder är samtidigt nödvändiga för att kunna möta högre kostnader för tjänstekatalog (IT) och därmed presentera ett förslag till budget som ligger inom föreslagen budgetram.

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-04.

1. Barn- och utbildningsnämndens Mål- och resursplan 2026 – 2028
2. Konsekvensbeskrivning Barn- och utbildningsförvaltningen
3. Investeringsbudget 2026-2028
4. Protokoll Samverkan §11

Sändlista
Kommunstyrelsen
FC BUF
Ledningsgrupp BUF
Utredare BUF
Ekonomer BUF

Barn- och utbildningsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från skollagen. Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola och anpassad grundskola.

Nyckeltalen nedan redovisas utifrån antalet placeringar för barn och elever. Inom förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem beräknas dessa utifrån nyttjandegraden. Nyttjandegraden avser den andel av barn och elever boende i Vänersborg som nyttjar denna verksamhetsform.

Nyckeltal

Antal barn och elever	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Förskola och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 021	2 118	2 119
varav andel i enskild regi %	11	11	11
Nyttjandegrad %	94	94	94
Fritidshem och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar barn 6-13 år	1 658	1 646	1 738
varav andel i enskild regi %	14	14	14
Nyttjandegrad %	52	51	52
Grundskola F-9			
Totalt antal elever	4 605	4 766	4 701
varav andel i enskild regi %	13	13	13
Anpassad grundskola			
Totalt antal elever	101	76	87

Antal placerade barn och elever är beräknat som ett genomsnitt för året utifrån befolkningsprognos framtagen 2025-03-04 på uppdrag av kommunstyrelseförvaltningen, kompletterad med de barn och elever som vistas i kommunen med tillfälligt uppehållstillstånd.

Då befolkningsprognosen visar volymminskningar i både förskola (1-5 år) samt grundskolans verksamheter (6-15 år) har förslag till omfördelning av medel för en ökad ambitionsnivå tagits fram. En ingående beskrivning över volymförändringarna med tillhörande förslag till omprioriteringar framgår av bilagan Konsekvensbeskrivning Barn- och utbildningsförvaltningen.

Invigning av Holmängens förskola och grundskola

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram:
Barn- och utbildningsnämndens budgetram 2026 fastställs till 1 022 101 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 5 910 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 6 231 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 1 772 tkr. Ramen utökas med 552 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa. Det tillfälliga anslaget om 1 000 tkr till kvalitetshöjande arbete för att uppnå gymnasiebehörighet tas bort.

Barn- och utbildningsnämndens förslag:
Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Åtgärder och konsekvenser för att nå balans i budgetramen framgår av

nämndens beslut och skrivelse till kommunfullmäktige.

Vänersborgs kommun i allmänhet och barn- och utbildningsnämnden i synnerhet står inför demografiska förändringar som innebär minskade barn- och elevantal de kommande åren, enligt kommunstyrelseförvaltningens befolkningsprognos daterad 2025-03-04. Volymminskningarna medför ett behov av en översyn av förskol- och grundskolorganisationen för att kunna leverera en utbildning av hög kvalitet med goda kunskapsresultat och samtidigt hålla en budget i balans. Den starkare statliga styrningen inom utbildningsområdet ställer också krav på att anpassa organisationen till den mängd av reformer som förväntas de kommande åren, inte minst när det handlar om nya delar gällande säkerhet och beredskap.

Volymminskningarna frigör medel som kan användas för att genomföra en satsning på tidiga insatser i förskolan, att utöka vistelsetiden från 15 till 25 timmar för barn 3-5 år i allmän förskola och göra insatskoordinatorn till en permanent resurs inom förskolan. Volymminskningarna frigör resurser om man räknar med oförändrad kommunal barn- och elevpeng. En oförändrad kommunal barn- och elevpeng innebär att samma medel per barn och elev delas ut 2026 som 2025. För enheterna innebär volymminskningarna att det blir färre antal barn och elever på enheterna. Om det blir färre barn och elever på enheterna får enheterna en lägre budget. Lägre budget medför att kostnaderna behöver minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på enheterna.

Volymminskningarna innebär också att det är möjligt att säga upp moduler och andra externa lokaler och att dra ner på centrala tjänster. Dessa åtgärder är samtidigt nödvändiga för att kunna möta högre kostnader för tjänstekatalog (IT) och därmed presentera ett förslag till budget som ligger inom föreslagen budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut:

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	88,9	88,9	87,9
Övriga intäkter	45,2	46,1	44,9
Summa intäkter	**134,1**	**135,0**	**132,8**
Personalkostnader	690,2	697,6	718,9
Omkostnader	456,3	445,4	439,4
Ränta och avskrivningar	9,7	7,3	5,3
Summa kostnader	**1 156,2**	**1 150,3**	**1 163,6**
Nettokostnader	**1 022,1**	**1 015,3**	**1 030,8**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Nämnd/nämndsadm.	6,4	0,0	6,4
Förskola	308,5	47,0	355,5
Grundskola	653,4	83,6	737,0
Anpassad grundskola	53,8	1,3	55,1
Justering enl. fullmäktiges beslut			

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Investeringsbudget för inventarier avser till största delen inköp av möbler och utrustning för att ersätta utslitna inventarier samt inköp av elevdatorer.

Förändrad investeringsnivå för perioden 2026-2028 mot tidigare Mål- och resursplan 2025-2027 beror på förändringar i samhällsbyggnadsförvaltningens underhållsplan för kommunens fastigheter samt att elevdatorer köps som investering och inte leasas som tidigare.

För planperioden 2026-2028 har barn- och utbildningsnämnden behov av medel för investeringar i inventarier enligt följande:
år 2026; 11,9 mnkr, år 2027; 9,6 mnkr och för år 2028: 11,9 mnkr.

Finansiering av påföljande kapitalkostnader sker inom budgetram.

Vänersborgs kommun
Barn- och utbildningsnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2025-04-04

Dnr: BUTN 2024/133

Handläggare
Louise Edgren, Maria Andersson
louise.edgren@vanersborg.se,
maria.andersson04@vanersborg.se
0521- 72 10 29, 0521-72 13 77

Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Budget 2026, Mål- och resursplan 2026-2028, barn- och utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden ställer sig bakom förvaltningens budgetförslag 2026 till Mål- och resursplan 2026-2028 med tillhörande investeringsbudget samt konsekvensbeskrivning gällande effektiviserings- och åtgärdsförslag för att uppnå en budget i balans samt översänder dokumenten till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun i allmänhet och barn- och utbildningsnämnden i synnerhet står inför demografiska förändringar som innebär minskade barn- och elevantal de kommande åren, enligt kommunstyrelseförvaltningens befolkningsprognos daterad 2025-03-04. Volymminskningarna medför ett behov av en översyn av förskol- och grundskolorganisationen för att kunna leverera en utbildning av hög kvalitet med goda kunskapsresultat och samtidigt hålla en budget i balans. Den starkare statliga styrningen inom utbildningsområdet ställer också krav på att anpassa organisationen till den mängd av reformer som förväntas de kommande åren, inte minst när det handlar om nya delar gällande säkerhet och beredskap.

Volymminskningarna frigör medel som kan användas för att genomföra en satsning på tidiga insatser i förskolan, att utöka vistelsetiden från 15 till 25 timmar för barn 3-5 år i allmän förskola och göra insatskoordinatorn till en permanent resurs inom förskolan. Volymminskningarna frigör resurser om man räknar med oförändrad kommunal barn- och elevpeng. En oförändrad kommunal barn- och elevpeng innebär att samma medel per barn och elev delas ut 2026 som 2025. För enheterna innebär volymminskningarna att det blir färre antal barn och elever på enheterna. Om det blir färre barn och elever på enheterna får enheterna en lägre budget. Lägre budget medför att kostnaderna behöver minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på enheterna.

Volymminskningarna innebär också att det är möjligt att säga upp moduler och andra externa lokaler och att dra ner på centrala tjänster. Dessa åtgärder är samtidigt nödvändiga för att kunna möta högre kostnader för tjänstekatalog (IT) och därmed presentera ett förslag till budget som ligger inom föreslagen budgetram.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden ska årligen lämna in förslag till Mål- och resursplan för kommande budgetår till kommunstyrelsen.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar följande i dokumentet Mål- och resursplan 2026-2028:

- Verksamhetsbeskrivning med volymmått/nyckeltal för barn- och elevantal 2026 grundade på kommunstyrelsens befolkningsprognos 2025-03-04.
- Nämndernas arbete utifrån inriktningsmål och målvärden
- Ekonomiska resurser
- Investeringsbudget

Utöver dokumentet Mål- och resursplan 2026-2028 ingår även följande dokument:

- Särskild skrivelse gällande verksamhetsförändringar och ramanpassning, med namnet Konsekvensbeskrivning barn- och utbildningsförvaltningen. I dokumentet beskrivs de effektiviseringar, besparingar och åtgärder som genomförs i syfte att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram
- Investeringsbudget, plan 2026-2028. Här framgår vilka belopp nämnden planerar att genomföra inventarieinköp för under planperioden 2026-2028.

Vänersborgs kommun i allmänhet och barn- och utbildningsnämnden i synnerhet står inför demografiska förändringar som innebär minskade barn- och elevantal de kommande åren, enligt kommunstyrelseförvaltningens befolkningsprognos daterad 2025-03-04. Volymminskningarna medför ett behov av en översyn av förskol- och grundskolorganisationen för att kunna leverera en utbildning av hög kvalitet med goda kunskapsresultat och samtidigt hålla en budget i balans. Den starkare statliga styrningen inom utbildningsområdet ställer också krav på att anpassa organisationen till den mängd av reformer som förväntas de kommande åren, inte minst när det handlar om nya delar gällande säkerhet och beredskap.

Volymminskningarna frigör medel som kan användas för att genomföra en satsning på tidiga insatser i förskolan, att utöka vistelsetiden från 15 till 25 timmar för barn 3-5 år i allmän förskola och göra insatskoordinatorn till en permanent resurs inom förskolan. Volymminskningarna frigör resurser om man räknar med oförändrad kommunal barn- och elevpeng. En oförändrad kommunal barn- och elevpeng innebär att samma medel per barn och elev delas ut 2026 som 2025. För enheterna innebär volymminskningarna att det blir färre antal barn och elever på enheterna. Om det blir färre barn och elever på enheterna får enheterna en lägre budget. Lägre budget medför att kostnaderna behöver minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på enheterna.

Volymminskningarna innebär också att det är möjligt att säga upp moduler och andra externa lokaler och att dra ner på centrala tjänster. Dessa åtgärder är samtidigt nödvändiga för att kunna möta högre kostnader för tjänstekatalog (IT) och därmed presentera ett förslag till budget som ligger inom föreslagen budgetram.

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen av ledningsgrupp, utredare samt ekonomer. Information om anvisningarna och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028 har delgetts nämnden på sammanträdet 2025-03-17. Information i Samverkan och förhandling med de fackliga representanterna har genomförts.

Sofia Bråberg

Förvaltningschef/Skolchef

Bilagor

1. Barn- och utbildningsnämndens Mål- och resursplan 2026 – 2028
2. Konsekvensbeskrivning Barn- och utbildningsförvaltningen
3. Investeringsbudget 2026-2028
4. Protokoll Samverkan §11

Sändlista

Kommunstyrelsen

FC BUF

Ledningsgrupp BUF

Utredare BUF

Ekonomer BUF

Barn- och utbildningsnämnd

Inventarier

Verksamhet/Projekt, mnkr	2026	2027	2028	S:a
Inventarier förskola och grundskola	11,9	9,6	11,9	33,4
S:a Utgifter inventarier	11,9	9,6	11,9	33,4

Kommentarer till inventarieanslag:

Investeringsbudget för inventarier avser till största delen inköp av möbler och utrustning för att ersätta utslitna inventarier. Utöver detta görs även inköp i syfte att förbättra arbetsmiljön, till exempel ljudabsorbenter. Finansiering av påföljande kapitalkostnader sker inom budgetram. Förändrad investeringsnivå mot tidigare Mål- och resursplan 2025-2027 beror på förändringar i samhällsbyggnads underhållsplan av kommunens fastigheter samt att elevdatorer köps som investering och inte leasas som tidigare.

Vänersborgs kommun

BUTN 2024/133
2025.631
2025-04-14

Konsekvensbeskrivning
Barn- och utbildningsförvaltningen

Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2026-2028

I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028 anges följande: ”Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse”.

Sammanfattning

Vänersborgs kommun i allmänhet och barn- och utbildningsnämnden i synnerhet står inför demografiska förändringar som innebär minskade barn- och elevantal de kommande åren, enligt kommunstyrelseförvaltningens befolkningsprognos daterad 2025-03-04. Volymminskningarna medför ett behov av en översyn av förskol- och grundskolorganisationen för att kunna leverera en utbildning av hög kvalitet med goda kunskapsresultat och samtidigt hålla en budget i balans. Den starkare statliga styrningen inom utbildningsområdet ställer också krav på att anpassa organisationen till den mängd av reformer som förväntas de kommande åren, inte minst när det handlar om nya delar gällande säkerhet och beredskap.

Volymminskningarna frigör medel som kan användas för att genomföra en satsning på tidiga insatser i förskolan, att utöka vistelsetiden från 15 till 25 timmar för barn 3-5 år i allmän förskola och göra insatskoordinatorn till en permanent resurs inom förskolan. Volymminskningarna frigör resurser om man räknar med oförändrad kommunal barn- och elevpeng. En oförändrad kommunal barn- och elevpeng innebär att samma medel per barn och elev delas ut 2026 som 2025. För enheterna innebär volymminskningarna att det blir färre antal barn och elever på enheterna. Om det blir färre barn och elever på enheterna får enheterna en lägre budget. Lägre budget medför att kostnaderna behöver minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på enheterna.

Volymminskningarna innebär också att det är möjligt att säga upp moduler och andra externa lokaler och att dra ner på centrala tjänster. Dessa åtgärder är samtidigt nödvändiga för att kunna möta högre kostnader för tjänstekatalog (IT) och därmed presentera ett förslag till budget som ligger inom föreslagen budgetram.

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Budget 2026

Barn- och utbildningsnämndens budgetram 2026 fastställs till 1 022 101 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 5 910 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 6 231 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 1 772 tkr. Ramen utökas med 552 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa. Det tillfälliga anslaget om 1 000 tkr till kvalitetshöjande arbete för att uppnå gymnasiebehörighet tas bort.

1.2 Risker och osäkerheter
Prisökningar till följd av världsläget är inte bedömda inom något område. Detta gäller samtliga förvaltningars konsekvensbeskrivningar.

2. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar - Konsekvenser

2.1 Utmaningar
Barn- och utbildningsförvaltningen lyfter i avsnittet nedan utmaningar bland annat kopplat till:

- Volymförändringar utifrån befolkningsutveckling
- Pågående utvecklingsarbete
- Starkare statlig styrning med ett högt reformtempo

2.1.1 Volymförändringar utifrån befolkningsutveckling
Befolkningsutveckling 2026-2028
Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram en ny befolkningsprognos som levererades 2025-03-04. Jämfört med befolkningsprognosen från våren 2024 är det ett betydligt lägre antal 1-5 åringar som prognostiseras de kommande åren. Den senaste prognosen baseras på ett lägre bostadsbyggande och barnafödande jämfört med befolkningsprognosen från 2024. I april 2025 kommer delområdesprognoser som är ett viktigt underlag för barn- och utbildningsnämnden för att kunna se hur befolkningsutvecklingen slår i olika delar av kommunen och därmed efterfrågan på utbildning i olika delområden.

Från 2025 till 2028 prognostiseras antalet barn i åldern 1-5 år att minska med cirka 150 barn (7,0%), antalet 6-12 åringar prognostiseras att minska med cirka 60 barn (1,7%) och antalet 13-15 åringar prognostiseras att minska med cirka 30 barn (1,9%). Kopplat till den prognostiserade minskningen av antalet barn boende i Vänersborgs kommun arbetar barn- och utbildningsförvaltningen för att vara lokaleffektiva genom att se över vilka externt inhyrda lokaler som kan sägas upp samt genom en översyn av hela organisationen, läs mer nedan.

2.1.2 Pågående utvecklingsarbete
Översyn av förskol- och grundskolorganisation
Mot bakgrund av prognoser om minskade barn- och elevantal finns behov av en översyn av förskol- och grundskolorganisationen samt kapacitetsprocessen och dess påverkan på skolplacering, resursfördelning och förutsättningar för organisering och kvalitet i undervisningen.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med ett uppdrag som syftar till att optimera resurser i styrning, ledning och organisering för ökad måluppfyllelse och långsiktig hållbarhet. Uppdraget omfattar kartläggning av nuvarande bemanning, förslag på möjliga förändringar utifrån kapacitet på kort och lång sikt, kartläggning av nuvarande förskol- och grundskolstruktur samt framtagande av risk- och konsekvensanalys av nuvarande organisation utifrån ekonomi, tillgänglighet, organisatorisk kapacitet, bemanning och behörigheter.

Uppdrag om anpassad grundskola
Under läsåret 2022/2023 gick drygt 15 300 elever i anpassad grundskola i Sverige. Det är en ökning med 6 procent jämfört med föregående läsår, då antalet elever var drygt 14 400. Sedan läsåret 2019/2020 har andelen elever i den anpassade grundskolan ökat kontinuerligt. Andel elever i anpassad grundskola i Vänersborgs kommun var 1,7 procent år 2023. I riket var motsvarande siffra 1,2 procent. I augusti 2024 var 1,8 procent av eleverna i Vänersborgs kommun inskrivna i anpassad grundskola. För riket finns statistik ej tillgänglig. För Vänersborgs kommun pekar prognoserna framåt på ytterligare ökning till 2%. Anpassad grundskola i Vänersborg bedrivs idag på två olika enheter. För årskurs F-6 på Mariedalskolan och för årskurs 7-9 på Torpaskolan.

I anpassad grundskola finns det två huvudsakliga inriktningar för undervisningen: ämnen och ämnesområden. Elever kan läsa ämnen, ämnesområden eller en kombination. Elever som läser ämnen bedöms kunna tillgodogöra sig en mer ämnesbaserad undervisning, med anpassningar utifrån individuella behov och förmågor. Ämnesområden är en bredare indelning av undervisningen för elever som har större behov av stöd för att tillgodogöra sig kunskaper. I årskurs 1-9 läser 50 elever ämnen och 47 elever ämnesområden per den 15 mars på Mariedalskolan, Torpaskolan samt i andra kommuner.

Kostnaderna per elev för plats i kommunal anpassad grundskola (data hämtad från Kolada) i Vänersborg år 2023 var 577 600 kr, jämfört med riksgenomsnittet som var 515 500 kr. De senaste årens ökning av elever i anpassad grundskola i Vänersborg får både ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för barn- och utbildningsförvaltningen. För att bättre kunna planera budget, personal och lokalbehov behöver olika faktorer som påverkar utvecklingen identifieras för att därigenom bli bättre på att prognostisera utvecklingen och bättre förutse vilka konsekvenser som kan förväntas på kort och lång sikt.

Utvecklingsarbete gällande särskilt stöd
På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har EY Sverige under hösten 2024 gjort en uppföljande granskning av Vänersborgs kommuns grundskolors måluppfyllelse samt en fördjupad granskning av särskilt stöd. I revisionsrapporten beskrivs brister i arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram i Vänersborgs kommuns 7-9-skolor. Utifrån bristerna lämnade EY ett flertal rekommendationer i revisionsrapporten.

Barn- och utbildningsnämnden har sedan tidigare uppmärksammat särskilt stöd i nämndens internkontroll och följer fortsatt upp frågan i internkontrollplanen. Flera av revisionsrapportens rekommendationer ligger i linje med de frågor som väckts i nämndens egen internkontroll.

För att få en heltäckande bild av skolenheternas arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram genomförs en kartläggning under vårterminen 2025 på samtliga barn- och utbildningsnämndens grundskolor årskurs 1-9. Enheterna ska kartlägga alla elever i behov av särskilt stöd och identifiera om eleverna har: beslut om utredning, utredning, åtgärdsprogram med konkreta och utvärderingsbara åtgärder, åtgärder som följs upp och utvärderas. Vidare kommer en plan för kompetensutveckling för specialpedagoger och rektorer att tas fram. En åtgärdsplan kommer att tas fram utifrån resultatet av enheternas kartläggning. Kartläggningen kommer att svara upp mot både de frågor som väckts i samband med barn- och utbildningsnämndens internkontroll av särskilt stöd samt rekommendationerna i revisionsrapporten.

Uppdrag om tillgängliga lärmiljöer
Barn- och utbildningsförvaltningen har påbörjat en utredning som syftar till att skapa en helhetsbild av hur barn- och utbildningsförvaltningens grundskolor utformas och anpassas för att möta behoven hos elever i behov av olika former av stöd, till exempel elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).

AI och digitalisering
Barn- och utbildningsförvaltningen har, tillsammans med andra kommuner i Fyrbodals kommunalförbund, deltagit i en förstudie för att undersöka möjligheterna att integrera AI i undervisningen i Dalsland. Syftet har varit att övergripande undersöka hur AI kan anpassa undervisningsmaterial, förbättra uppföljningen av elevers lärande och underlätta lärarens administrativa arbetsuppgifter. I förstudien har man kartlagt nuvarande undervisningsmetoder och tekniska förutsättningar för att få fram en behovs- och nulägesanalys samt en riskbedömning. Slutsatsen av förstudien är att det finns stora möjligheter att använda AI för att anpassa undervisningen och minska lärarnas administrativa börda. Identifierade utmaningar är kompetensbrist, etiska och säkerhetsmässiga frågor och behov av tydliga riktlinjer. Kommunerna som deltagit i förstudien rekommenderas att genomföra pilotprojekt, satsa på kompetensutveckling och utveckla gemensam AI-strategi samt genomföra riskbedömning av de utvalda AI-verktygen.

Under våren 2025 pågår ett arbete med att söka medel för framtida satsning kopplat till AI tillsammans med Fyrbodals kommunalförbund.

Krisberedskap och säkerhet
Förskola, grundskola och fritidshem är samhällsviktiga verksamheter som i händelse av kris, höjd beredskap eller krig måste fungera så långt det är möjligt. Verksamheterna spelar en avgörande roll för att upprätthålla nödvändiga samhällsfunktioner, såsom utbildning för barn och unga samt tillsyn av barn till vårdnadshavare som arbetar i annan samhällsviktig eller samhällskritisk verksamhet. Utbildningsområdet påverkas av omvärldshändelser, både i och utanför Sverige. I februari 2025 skedde den dödligaste masskjutningen i Sveriges historia på en skola i Örebro vilket ytterligare har aktualiserat vikten av arbetet rörande säkerhet och krisberedskap. Även det brottsförebyggande arbetet har haft ett ökat fokus under de senaste åren till följd av skjutningar och andra våldsdåd kopplade till gängkriminalitet.

Sedan 2023 har regeringen intensifierat förstärkningen av det brottsförebyggande arbetet där skolan kommer att få en viktigare roll i både det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet (läs mer under avsnittet starkare statlig styrning). Under 2025 kommer EU:s NIS2- och CER-direktiv bli svensk lag genom Cybersäkerhetslagen och Lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare. Lagstiftningen kommer att ställa högre krav på informationssäkerhetsarbete och beredskapsarbete. Utifrån ny lagstiftning samt beredskap- och säkerhetsarbetet i Vänersborgs kommun behöver barn- och utbildningsförvaltningen systematiskt arbeta för att höja beredskapen och öka säkerheten i förskolan och grundskolan. Arbetet kan innefatta investeringar, utbildningar, övningar med mera. Barn- och utbildningsförvaltningen vill belysa att ökade kostnader inom området krisberedskap och säkerhet är att förvänta inom barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde.

Underhåll lokaler
En faktor som påverkar barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter är de underhållsbehov som finns i flera av de fastigheter nämnden och förvaltningen hyr. Bristande underhåll riskerar att påverka behovsbilden framöver och lokalers tekniska status är en viktig del i den översyn av organisationen som barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med, ett tätt samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen i dessa frågor är nödvändigt. Öxnered förskola, Dalboskolan och Frändeskolan är några av de objekt där det eftersatta underhållet påverkar verksamheternas lär- och arbetsmiljö. Om kommunfullmäktige beslutar att utöka medel till underhåll av lokaler kommer det att generera en ökad hyreskostnad per år för barn- och utbildningsnämnden, ökade hyreskostnader genererar också ytterligare 11% som ska betalas ut till fristående verksamheter.

Restad Gård
Barn- och utbildningsnämnden vill belysa att det på samma sätt som tidigare år finns en stor osäkerhet kopplat till Restad Gård och Migrationsverket utifrån omvärldsläget och hur många barn och elever som tillkommer respektive lämnar Restad Gård under kommande år.

2.1.3 Starkare statlig styrning med ett högt reformtempo

Starkare statlig styrning
Med förändrad lagstiftning som träder i kraft under 2025, propositioner som ska behandlas av riksdagen samt flertalet pågående och avslutade statliga utredningar är det många förändringar på gång inom förskolan och grundskolans område. Reformtempot är högt och statens styrning av förskolan och grundskolan bedöms bli starkare kommande år om alla förslag förverkligas. Nedan presenteras ett *urval* av pågående arbete på statlig nivå som kommer och kan komma att påverka barn- och utbildningsnämnden framåt.

Ny lag om stärkta skolbibliotek
1 juli 2025 träder en ny lag om skolbibliotek i kraft. Lagen innebär i korthet att det blir krav på bemanning av skolbibliotek och en tydligare reglering av tillgång till skolbibliotek på den egna enheten. Huvudmannen ska ta fram en skolbiblioteksplan där det ska framgå hur skolbiblioteksverksamheten är tänkt att fungera och bidra till elevernas lärande. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar för att förbereda organisationen inför den nya lagen. Utifrån statsbidrag för det nya uppdraget med krav på bemanning bedömer barn- och utbildningsförvaltningen att det finns möjlighet att anställa två skolbibliotekarier.

Ny lag om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare
1 september 2025 träder ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare i kraft. Programmet innehåller två bärande delar: en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare samt ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare. Det nationella professionsprogrammet syftar till att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionerna, öka attraktionen till yrkena och därigenom öka likvärdigheten i utbildningen för barnen och eleverna. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med en utredning av organisatoriska och ekonomiska konsekvenser av införande av professionsprogrammet.

Proposition med förslag på en 10-årig grundskola
I mars 2025 överlämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag om en 10-årig grundskola. Förslaget innebär att förskoleklassen ersätts med en ny första årskurs i skolan. Den nya årskurs 1 blir en integrerad del av grundskolan, där årskurs 10 blir den avslutande årskursen. Därmed upphör förskoleklassen som skolform och grundskolan förlängs med ett år. Motsvarande ändring görs i anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan. Undervisningen i nya årskurs 1 ska ske utifrån grundskolans ämnen och kursplaner. Syftet är en mer strukturerad undervisning och ett stärkt fokus på tidig läs- och skrivinlärning samt grundläggande färdigheter i matematik. Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026 och tillämpas första gången i fråga om utbildning och annan verksamhet som bedrivs efter den 30 juni 2028. Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) beräknat att kommunerna ska ersättas med 194,4 miljoner kronor för 2028. Från och med 2029 beräknas 388,8 miljoner kronor årligen. Vänersborgs kommun bör erhålla cirka 0,7 mnkr för uppdraget 2028 (under förutsättning att ersättningen fördelas lika på alla kommuner).

Lagrådsremiss om skolor mot brott
I mars 2025 beslutade regeringen om en lagrådsremiss med förslag till ändringar i skollagen som syftar till att barn, elever, lärare, rektorer och annan skolpersonal ska ha en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö. Förslagen innebär bland annat att det införs ett nytt kapitel i skollagen om skolans säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte och att huvudmannen ska se till att det på varje förskol- och grundskolenhet finns en beredskapsplan och ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Vidare ska huvudmannen se till att åtgärder vidtas för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till förskol- eller grundskolenhetens område under tid då verksamheten pågår och rektorn ska få besluta om undersökning av väskor och andra föremål. Det införs även en skyldighet för rektorer att polisanmäla brott i samband med skolverksamheten.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Regeringen skriver i lagrådsremissen att förslagen innebär kostnader för kommunerna och att regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av de kostnader som förslagen innebär. Regeringen aviserade vid en pressträff 2025-03-20 att man tillför 68 miljoner kronor permanent från 2026 och 53 miljoner kronor för 2025 i vårändringsbudgeten för att finansiera förslagen. I vårändringsbudgeten införs ett nytt statsbidrag på 300 miljoner kronor 2025 för ytterligare säkerhetshöjande åtgärder, som kommuner får ansöka om. Vänersborgs kommun bör erhålla cirka 1,3 mnkr för uppdragen (under förutsättning att ersättningen fördelas lika på alla kommuner).

Statlig utredning om ett likvärdigt betygssystem
I februari 2025 presenterade en statlig utredning förslag till ett nytt betygssystem. I korthet innebär förslagen att det införs en tiogradig betygsskala, borttagande av en skarp godkäntgräns och införande av nationella slutprov i årskurs 9. För att motverka betygsinflation och skapa en likvärdig betygssättning föreslås en meritvärdeskalibreringsmodell. Meritvärdet är elevens kalibrerade betygsvärde (beräknat som genomsnittet av de lärarsatta betygen, kalibrerat för att kunna jämföras mellan grundskolor) som står för 70% och elevens individuella resultat på de nationella slutproven som står för 30%.

I grundskolan och specialskolan synkroniseras ett nytt betygssystem med införandet av den tioåriga grundskolan, vilken föreslås införas höstterminen 2028. Det innebär att den nya betygsskalan kan börja tillämpas höstterminen 2028 för elever som då påbörjar årskurs 8 (dvs. den nya årskurs 9) och specialskolans årskurs 9 (dvs. den nya årskurs 10), för att vårterminen 2030 kunna få slutbetyg enligt den nya betygsskalan. Meritvärdeskalibrering föreslås införas vårterminen 2030 för elever som den terminen avslutar grundskolans årskurs 9 (dvs. den nya årskurs 10) och specialskolans årskurs 10 (dvs. Den nya årskurs 11).

Statlig utredning om nya läroplaner
I februari 2025 presenterades den statliga utredning som har haft i uppdrag att föreslå ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling. Utredningens förslag innebär bland annat betoning på grundläggande kunskaper och färdigheter, förstärkning av läs- och skrivundervisningen, en stärkt lärarroll samt införande av totalförsvarskunskap och Natokunskap. Utredningen föreslår att den nya läroplanen införs 2028, samtidigt som den tioåriga grundskolan.

Statlig utredning om en minskad administration och om reglering av förskollärares och lärares tid
I mars 2025 presenterades den statliga utredningen om minskad administration och om reglering av förskollärares och lärares tid som bland annat har haft i uppdrag att lämna förslag som kan minska förskollärares och lärares administrativa uppgifter och andra uppgifter så att tid kan frigöras för arbete med undervisningen och uppgifter som hör till undervisningen.

Utredningen föreslår bland annat att förskollärares och lärares undervisningsuppdrag ska definieras i skollagen, det införs en statlig reglering av undervisningstiden och att grundskolan, inte vårdnadshavare, ska avgöra när och hur information ges. Förslagen föreslås träda i kraft till höstterminen 2027.

Statlig utredning om en förbättrad elevhälsa
En statlig utredning har i uppdrag att analysera och föreslå hur elevhälsan kan stärkas i syfte att bättre tillgodose elevernas behov. Även regleringen om stödinsatser i grundskolan ska ses över. Det ska bland annat bli enklare att placera elever i mindre och flexibla undervisningsgrupper. Den del av uppdraget som avser att se över regleringen om extra anpassningar, särskilt stöd och särskild undervisningsgrupp ska presenteras i ett delbetänkande 11 april 2025. De delar av utredningsuppdraget som avser att se över elevhälsans syfte och uppdrag, att göra en översyn av elevhälsans huvudmannaskap och ledning, att utforma en elevhälsogaranti, samt att föreslå hur samverkan mellan elevhälsan, grundskolan i övrigt, hälso- och sjukvården och socialtjänsten kan förbättras ska slutredovisas senast den 25 juni 2025.

Statlig utredning om en nationell skolpengsnorm
En statlig utredning har i uppdrag att föreslå en nationell beräkningsmodell för skolpengen som ska fastställa en lägstanivå för hur mycket resurser varje kommun minst ska tilldela sin egen skolverksamhet och vad ersättningen till enskilda huvudmän minst ska vara. Den nationella skolpengsnormen ska gälla för förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan medan förskolan inte ingår i utredningen. Modellen tar hänsyn till olika huvudmäns strukturella

förutsättningar och behov, vilket innebär att kommuner med särskilda utmaningar kan få extra stöd. Detta kan bidra till att minska de ekonomiska bördorna för kommuner med högre kostnader för skolgång. Kommunerna har ett utbudsansvar, vilket innebär att de måste erbjuda alla elever i kommunen plats i en skola nära hemmet. Detta ansvar medför merkostnader som enskilda huvudmän inte har. Genom att separera finansieringen för enskilda huvudmän från den kommunala tilldelningen kan systemet bli mer korrekt och transparent. Detta kan leda till en effektivare användning av resurser och minska risken för omotiverat höga utbildningskostnader. Uppdraget att föreslå ett nytt resursfördelningssystem ska redovisas senast den 1 april 2025 (2023:153). Utredningstiden gällande resursfördelningssystemet har förlängts och ska redovisas senast 16 juni 2025.

Statlig utredning om en likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola

En statlig utredning har i uppdrag att bland annat överväga och föreslå hur det kan införas en språkförskola som är obligatorisk för barn som är folkbokförda i Sverige och som inte i tillräcklig utsträckning exponeras för det svenska språket i sin hemmiljö och på grund av detta visar påtagliga brister i språkutvecklingen i svenska. Utredningen ska även föreslå hur Sveriges förskolor ska få förutsättningar att erbjuda en likvärdig utbildning av god kvalitet, föreslå en reglering som säkerställer att barngrupper på alla förskolor har lämplig storlek och överväga om det även behövs en reglering för att säkerställa lämplig personaltäthet och föreslå hur det kan införas tydligare krav på kunskaper i svenska språket för personalen i förskolan. Uppdraget ska redovisas senast den 18 december 2025.

2.2 Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar

Tabell: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme

Tkr	Frigjorda Medel 2026	Effektiviseringar/Åtgärdsförslag	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2026
1	4 675	Volymförändringar barn 1-5 år		
2	4 177	Volymförändringar barn 6-15 år		
3	1 256	Effektivt lokalutnyttjande		
4	3 136	Neddragning av centrala tjänster		
Summa	**13 244**			

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg anger att åtgärdsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg anger att ambitionsnivån ökar och gul färg anger att ambitionsnivån bibehålls.
Påverkan mål/målvärden: Kolumnen avser en bedömning av hur ambitionsnivån påverkar mål/målvärden, där röd anger negativ påverkan, gul anger ingen påverkan och grön anger positiv påverkan.

1. Volymförändringar barn 1-5 år. Antal placeringar i förskola och pedagogisk omsorg 2026 beräknas jämfört med detaljbudget 2025 minska med 72 placeringar (motsvarar 4 675 tkr, inklusive minskade barnomsorgsintäkter och ökade lokalkostnadstillägg till fristående verksamheter). Beräkningen utgår från kommunal barnpeng 2025.

Volymminskningen frigör resurser om man räknar med oförändrad kommunal barnpeng. En oförändrad kommunal barnpeng innebär att samma medel per barn delas ut 2026 som 2025. För förskolenheterna innebär volymminskningen att det blir färre antal barn på förskolorna. Färre barn på förskolorna innebär att förskolorna får en lägre budget. Lägre

budget medför att kostnaderna behöver minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på förskolorna.

2. Volymförändringar barn 6-15 år. Antal elever i förskoleklass till årskurs nio inklusive fritidshem beräknas jämfört med detaljbudget 2025 minska med 74 skolplaceringar och öka med 22 fritidsplaceringar (motsvarar 4 177 tkr). Beräkningen utgår från kommunal elevpeng 2025.

Volymminskningen frigör resurser om man räknar med oförändrad kommunal elevpeng/fritidspeng. En oförändrad kommunal elevpeng/fritidspeng innebär att samma medel per elev delas ut 2026 som 2025. För grundskolenheterna innebär volymminskningen att det blir färre antal elever på grundskolorna. Färre elever på grundskolorna innebär att grundskolorna får en lägre budget. Lägre budget medför att kostnaderna behöver minskas, alltså måste personalstyrkan minskas på grundskolorna.

Sammanfattning av punkt 1 och 2, volymförändringar: Personalminskning motsvarande 8 852 tkr behöver genomföras om nuvarande barn- och elevpeng/fritidspeng kvarstår. Om personalminskningen inte genomförs utan personalstyrkan bibehålls innebär det ökad personaltäthet och då frigörs färre eller inga medel genom volymminskningen. Om lokalkostnader, måltidskostnader och övrig central organisation kvarstår som under 2025 ökar andelen kringkostnader medan andelen som finns för undervisning minskar.

3. Utifrån prognoser om minskade barn- och elevantal arbetar barn- och utbildningsförvaltningen för att, i linje med kommunens lokalförsörjningspolicy, säkerställa ett effektivt lokalutnyttjande med bibehållen ändamålsenlighet för verksamheten. Barn- och utbildningsförvaltningen har identifierat flera moduler och andra externa hyresavtal som kan sägas upp med verkställighet under 2026. Att säga upp externa hyresavtal ligger i linje med kommunens lokalförsörjningspolicy som anger att kommunal verksamhet i första hand ska nyttja kommunens egna lokaler.

4. Neddragning av centrala tjänster
Utifrån prognoser om minskade barn och elevantal samt tillkommande kostnader gällande ofinansierade utmaningar samt ökad ambitionsnivå i utvecklingsförslag med tidiga insatser ser barn- och utbildningsförvaltningen att ytterligare åtgärder är nödvändiga. Neddragning av centrala tjänster på barn- och utbildningsförvaltningens stödfunktioner föreslås med 3 136 tkr. Neddragning av centrala tjänster påverkar stödet inom organisationen. En mildrande konsekvens är det minskade barn- och elevantalet som gör att organisationen som helhet minskar samt de effektiviseringar som skett genom de senaste årens digitalisering av olika processer. Neddragning av tjänster kommer främst att ske genom vakansprövning.

2.3 Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

Tabell: Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

	Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag	Behov 2026, tkr	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2026
1	Tidiga insatser - förskola	8 300		
2	Insatskoordinator - förskola	400		
3	Ökade kostnader för tjänstekatalog (IT) (direkt till BUN samt de kostnader som gäller interna köp, 3 474 tkr + 1 070 tkr)	4 544		
Summa		13 244		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg innebär att utvecklingsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg innebär att ambitionsnivån ökar och gul färg innebär oförändrad ambitionsnivå.
Påverkan mål/målvärden: Röd färg anger att mål/målvärden påverkas negativt av en ändrad ambitionsnivå, grön anger en positiv påverkan och gul anger ingen påverkan.

1. Tidiga insatser - förskola

Utvecklingsförslaget innebär en utökning av vistelsetiden från 15 till 25 timmar för barn mellan 3-5 år som går i allmän förskola. Att utöka vistelsetiden från 15 till 25 timmar per vecka öppnar upp för en möjlighet till en mer kontinuerlig och sammanhållen pedagogisk verksamhet. Det ger förskolan större möjligheter att planera och genomföra aktiviteter som bidrar till en helhetsutveckling för barnen. Särskilt för barn i socioekonomiskt utsatta områden kan detta vara ett avgörande steg för att minska kunskapsklyftor och främja en likvärdig utbildning. I skollagen framgår det att utbildningen ska sträva efter att kompensera för skillnader i barnens förutsättningar. Genom att öka vistelsetiden i förskolan kan bättre förutsättningar ges för alla barn att nå sina mål och utvecklas så långt som möjligt. En utökning av vistelsetiden i förskolan från 15 till 25 timmar per vecka kan på sikt bidra till att stärka arbetet med att höja kunskapsresultaten och i förlängningen att fler elever går ut grundskolan med möjlighet att komma in på ett gymnasieprogram och rustas för framtida arbetsmarknad.

2. Insatskoordinator - förskola

I förskolans barnhälsa bedrivs år 2023-2025 ett projekt ihop med Västra Götalandsregionen som heter ”Sedd och saknad”. I satsningen har barnhälsan utökats med en profession och en funktion med benämning insatskoordinator. Syftet med projektet är att med hjälp av tidiga insatser förebygga bristfällig närvaro i förskolan och på längre sikt oroväckande skolfrånvaro. Insatskoordinatorns huvuduppgifter är att synliggöra problematisk frånvaro för barn i förskolan och se till att familjer får ett ändamålsenligt stöd för en fungerande, regelbunden närvaro och likvärdig tillgång till förskolans undervisning. Insatskoordinatorn erbjuder samtalsstöd till vårdnadshavare men kan också vara en länk till andra samhällsaktörer och stödinsatser som kan behövas. Under projekttiden finansieras insatskoordinatorn till 50% av medel från Västra Götalandsregionen och till 50% av medel från barn- och utbildningsförvaltningen. Att göra insatskoordinatorn till en permanent resurs inom barn- och utbildningsförvaltningen innebär en kostnad på 400 tkr under 2026.

3. Ökade kostnader för tjänstekatalog (IT)

Efter införandet av tjänstekatalogen, år 2024, har IT-avdelningen tagit över ansvaret för kommunens gemensamma centrala resurser så som aktiva tekniska komponenter och

servrar. Syftet med denna förändring är att långsiktigt säkra IT-miljön vad gäller infrastruktur och investeringar. Prissättningen baseras på användarkategorisering och en fördelningsnyckel. IT-avdelningens personalstyrka har inte förändrats under den senaste femårsperioden trots den utveckling och de föränderliga hotbilder som finns. För att möta nödvändiga behov från förvaltningarna behövs inte bara investeringar utan också personella resurser. För att driftsätta och fortsätta utveckla tidigare nämnda förslag som bland annat omfattar chefers digitala beslutsstöd idag krävs resursförstärkning på IT-avdelningen för kompetenser såsom datalagerspecialist, utvecklare, processledare med flera. Summan på ca 7,8 mnkr (för 2026) har kommunicerats via tjänstekatalogens köp- och säljmodell till förvaltningarna som underlag för deras mål- och resursplanering. För barn- och utbildningsnämnden innebär detta en ofinansierad kostnadsökning om 4,5 mnkr för 2026 (3,5 mnkr direkt till barn- och utbildningsnämnden och 1,0 mnkr för interna köp från samhällsbyggnadsnämnden).

Bidrag till inriktningsmål och målvärden

2 av 4 tidigare presenterade effektiviseringar/åtgärdsförslag frigör budgetmedel kopplat till den volymminskning som kommunstyrelseförvaltningens befolkningsprognos från 2025-03-04 visar. Som en följd av volymminskningarna kan effektiviseringar genomföras gällande lokalutnyttjande. Dessa fyra effektiviseringar/åtgärdsförslag bedöms kunna genomföras utan större påverkan (gul färg i tabell) på ambitionsnivå. Volymminskningar och neddragning av centrala tjänster bedöms inte påverka mål/målvärden (gul färg i tabell) medan lokalutnyttjande bedöms kunna ha positiv effekt på mål/målvärden (grön färg i tabellen).

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	32,6 (2024)	31,0	29,6 (rikssnitt 2024)	Samtliga
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	69,8 (2024)	71,0	72,0 (grön 2024)	KS, BUN, SOC, KULF

- Säkerställa att vårdnadshavarenkät genomförs och följs upp.
- Säkerställa att elevenkät genomförs och följs upp.
- Säkerställa att synpunkts- och klagomålsärenden sammanställas och analyseras.
- Säkerställa att hälsosamtal i åk 4 och åk 8 genomförs och följs upp.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel	85,5 (2024)	86,0	86,4 (grön 2024)	BUN

- Säkerställa att processen för elever som bedöms att inte nå godtagbara kunskaper/betygskriterier åtföljs av en utredning om särskilt stöd.
- Säkerställa att enheterna har ett systematiskt kvalitetsarbete som även omfattar regelbunden uppföljning och analys.
- Säkerställa att eleverna och barn- och elevhälsan är delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Inga mått är tilldelade BUN				

- Möjliggöra inköp av cirkulära inventarier

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - Sammanfattande omdöme	3,36 (2024)	3,60	3,65	SAMTLIGA
Nöjdhet med skola (åk 8), %	63 (2023)	64	65 (grön)	BUN

- Säkerställa att utveckling sker av samarbetet med företag, näringslivsavdelningen, arbetsmarknadsenheten och personalkontoret.
- Säkerställa att processen för elever som bedöms att inte nå godtagbara kunskaper/betygskriterier åtföljs av en utredning om särskilt stöd.
- Säkerställa att enheterna har ett systematiskt kvalitetsarbete som även omfattar regelbunden uppföljning och analys.
- Säkerställa att eleverna och barn- och elevhälsan är delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2024)	81	82	Samtliga
Sjukfrånvaro	9,2 (2024)	8,7	8,2 (gul 2022)	Samtliga

- Säkerställa att enheterna har ett systematiskt arbetsmiljöarbete som omfattar regelbunden uppföljning, analys och åtgärder.

Vänersborgs kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2025-04-01

BUTN 2024/133
2025.525
2025-04-04

Protokoll från Vänersborgs kommun

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG), Barn- och utbildningsförvaltningen, tisdag 1 april 2025

Tid: 16.45

Plats: Konferensrum Vänersborgs kommun, konferensrum Djupedalen

Paragrafer

1

Signering

Ordförande Sofia Bråberg

Justerare Maria Dunbrant
Linda Forssén
Camilla Karlsson
Lisa Persson

Sekreterare

Maria Wassén

Signature reference: 0f348a38-80c7-465b-a25e-06bc59e6719d

Närvarande

Representanter arbetstagarorganisation
Maria Dunbrant, Sveriges Lärare
Linda Forssén Sveriges Skolledare
Camilla Karlsson, Kommunal
Lisa Persson, Vårdförbundet

Representanter arbetsgivare
Sofia Bråberg, Förvaltningschef
Maria Anderson, Ekonom
Maria Wassén, HR-partner

Kallade men ej närvarande
Sofia Österdal, Vision (sjuk)

Signature reference: 0f348a38-80c7-465b-a25e-06bc59e6719d

§ 1
Ställningstagande gällande budget 2026

Arbetsgivaren har kallat till samverkan inför beslut gällande mål och resursplan 2026-2028 samt budget 2026.

De fackliga representanterna har sammanställt sina yttranden som återfinns i bilaga.

De fackliga organisationerna ställer sig med vissa förbehåll eniga till arbetsgivarens förslag.

Samverkan ersätter förhandlingsskyldigheten enligt 11 § MBL och samverkan kring denna fråga avslutas i samband med dagens möte.

Bilaga

Signature reference: 0f348a38-80c7-465b-a25e-06bc59e6719d

Yttrande gällande Barn- och Utbildningsnämndens budget för 2026

Fackförbunden konstaterar att den föreslagna budgetramen för 2026 inte innebär en sänkning av ramen trots minskat barn- och elevunderlag vilket vi är tacksamma över. Dock har vi svårt att se att den ändå ska täcka de behov som vi ser ute i våra verksamheter.

Vi ser ett växande problem eftersom elevantalet minskar samtidigt som elevernas behov ökar markant. Detta gäller särskilt antalet elever i behov av särskilt stöd och elever i anpassad grundskola.

Den demografiska utmaningen, med en utspridd minskning av barn och elever över hela kommunen, skapar betydande bekymmer. Detta innebär att nödvändiga lokal- och personalkostnader inte kan reduceras i samma takt som elevantalet.

De medel som frigörs i och med att barn- och elevantalet minskar behöver användas till de tidiga insatserna i förskolan för att på sikt uppfylla nämndens ambition om ökad måluppfyllelse på lång sikt, vilken utgår från tidiga insatser för barn och unga för att de ska fullfölja studierna samt social inkludering.

Samtidigt är det viktigt att utifrån den nämnda demografiska utmaningen prioritera att inte minska på personaltätheten. En eventuell neddragning av personal skulle oundvikligen få negativa konsekvenser för barnens och elevernas välbefinnande och lärande.

Redan idag signalerar personalen i förskola och skola en ansträngd arbetsmiljö. Medarbetarenkäten visar en upplevd brist på överensstämmelse mellan mål och tillgängliga resurser samt svårigheter att koppla bort arbetet under fritiden, vilket påverkar hälsan negativt. En personalminskning i detta läge skulle ytterligare

Signature reference: 0f348a38-80c7-465b-a25e-06bc59e6719d

förvärra situationen och riskera att leda till ökad personalomsättning och sämre kvalitet i verksamheten.

Fackförbunden uppmanar nämnden att noggrant överväga dessa faktorer och de långsiktiga konsekvenserna.

Under förutsättning att tidiga insatser i förskolan finansieras fullt ut utan personalminskningar och barngruppsförtätningar samt att rektorer får möjlighet att leva upp till även det statliga uppdraget gällande att kunna tillgodose det stöd som alla elever har rätt till ställer sig Kommunal, Sveriges Lärare, Sveriges Skolledare, Vision och Vårdförbundet eniga till Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag för 2026.

[redacted]

Kommunal
Camilla Karlsson

[redacted]

Sveriges Lärare
Maria Dunbrant

[redacted]

Sveriges Skolledare
Linda Forssén

[redacted]

Vision
Sofia Österdal

[redacted]

Vårdförbundet
Lisa Persson

Signature reference: 0f348a38-80c7-465b-a25e-06bc59e6719d

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: CAMILLA KARLSSON
[redacted]
Camilla Karlsson

Signed by: Linda Cecilia Forssén
[redacted]
Linda Forssén

Signed by: Lena Maria Dunbrant
[redacted]
Maria Dunbrant

Signed by: LISA PERSSON
[redacted]
Lisa Persson

Signed by: SOFIA BRÅBERG
[redacted]
Förvaltningschef: Sofia Bråberg

Signature reference: 0f348a38-80c7-465b-a25e-06bc59e6719d

BYGGNADSNÄMNDEN

B N § 26 BN.2025.29

Mål- och resursplan 2026-2028

Beslut

Byggnadsnämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

N. Claesson (M) och P. Gabrys (M) avstår från att delta i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med mål- och resursplan 2026-2028. Utifrån dessa har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram fatta beslut om och presentera sina budgetförslag med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa. I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2026 till 19 754 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 135 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 224 tkr. Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Nämnden kommer eventuellt besluta om indexhöjning av timtaxan för att täcka upp för generella kostnadsökningar. Åtgärder och konsekvenser av ramanpassning beskrivs i separat skrivelse.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp samt i Byggnadsnämndens presidium. Förslaget har samverkats med fackliga företrädare i FSG 2025-03-31.

Beslutsunderlag

Konsekvenser av ramanpassning 2026-2028 BN
Mål- och resursplan 2026-2028
Protokoll från FSG, 2025-03-31
BN Investeringssmall 2026-2028
Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2025-04-

Bilagor

Konsekvenser av ramanpassning 2026-2028 BN
Mål- och resursplan 2026-2028
Protokoll från FSG, 2025-03-31
BN Investeringssmall 2026-2028

Sändlista

Budgetberedningen och samtliga nämnder

Fastställd datum
2025-04-15

Diarienummer
BN.2025.29

Handläggare
Eddie Sandin

Mottagare
Byggnadsnämnden

Mål- och resursplan 2026-2028

Förslag till beslut

Byggnadsnämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med mål- och resursplan 2026-2028. Utifrån dessa har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram fatta beslut om och presentera sina budgetförslag med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa. I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2026 till 19 754 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 135 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 224 tkr. Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Nämnden kommer eventuellt besluta om indexhöjning av timtaxan för att täcka upp för generella kostnadsökningar. Åtgärder och konsekvenser av ramanpassning beskrivs i separat skrivelse.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp samt i Byggnadsnämndens presidium. Förslaget har samverkats med fackliga företrädare i FSG 2025-03-31.

Eddie Sandin

Förvaltningschef

Bilagor

Konsekvenser av ramanpassning 2026-2028 BN
Mål- och resursplan 2026-2028
Protokoll från FSG, 2025-03-31
BN Investeringssmall 2026-2028

Sändlista

Budgetberedningen och samtliga nämnder

Byggnadsnämnd

1. Verksamhetsbeskrivning

Byggnadsnämnden är kommunens myndighet med ansvar för plan och bygglovslagstiftningen. Nämnden tar bland annat beslut om bygglov, detaljplaner och adresser samt utför tillsyn. Dispenser och tillsyn utifrån strandskyddslagstiftningen i miljöbalken ingår också i uppdraget. Byggnadsnämnden ansvarar för mätning och kartframställning samt har ett övergripande ansvar för verksamheten vid den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämndens myndighetsfunktioner styrs av ett antal lagar, främst Plan- och bygglagen, med syfte att kommunen ska ha en god stads- och landskapsmiljö. Nämnden följer den allmänna utvecklingen inom kommunen och tar initiativ i frågor om planläggning och fastighetsbildning. Nämndens ärenden bereds i huvudsak av Plan och bygglov.

Nyckeltal

Bygglov	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Handläggningstid	28 dagar	36 dagar	26 dagar

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram:
I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2026 till 19 754 tkr. Inflationsuppräkningen minskar ramen med 135 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 224 tkr

Byggnadsnämndens föreslag:
Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Åtgärder och konsekvenser för att nå balans i budgetramen framgår av nämndens beslut och skrivelser till kommunfullmäktige.

Nämnden kommer eventuellt att besluta om indexjustering av timtaxan, från 1 januari 2026, i särskilt ärende.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	13,0	13,6	14,6
Summa intäkter	13,0	13,6	14,6
Personalkostnader	26,6	27,4	26,3
Omkostnader	5,7	5,6	6,6
Avskrivningar/internränta	0,5	0,5	0,5
Summa kostnader	32,8	33,5	33,4
Nettokostnader	19,8	19,9	18,8

3.2 Investeringsbudget

Byggnadsnämndens investeringar avser inventarier och finansieras inom ram.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Byggnadsnämnd

Inventarier

Verksamhet/Projekt, mnkr	2026	2027	2028	S:a
Inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
S:a Utgifter inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5

Kommentarer till inventarieanslag:

Byggnadsnämndens investeringar avser inventarier och finansieras inom ram.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning Byggnadsnämnden

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Sammanfattning

Byggnadsnämnden presenterar en budget inom tilldelad ram enligt anvisningarna. Nämndens arbete är till stor del avgiftsfinansierat och det är i nuläget mycket svårt att veta hur ärendeinströmningen kommer se ut 2025.

I slutet av februari presenterade regeringen stora förändringar i plan och bygglagen som förväntas träda i kraft redan i oktober 2025 som kan påverka nämndens arbete stort. Till följd av lagändringen kan antalet ärenden minska med uppskattningsvis 30% i en redan rådande byggkris. Om lagstiftningen går igenom kommer detta vara Byggnadsnämndens största utmaning i slutet på 2025, under 2026 och fram tills dess att byggandet tar fart igen.

Om ärendemängden under en period är lägre än normalt finns möjlighet att ställa om verksamheten för att bemanna projektet "digitalisering av detaljplaner" samt att arbeta av på den tillsynsskuld som finns. Detta skulle göra verksamheten bättre rustad för framtiden och även göra att kompetens kan behållas vilket behövs när byggnationen ökar igen och uppsatta mål om rimliga handläggningstider ska kunna uppnås.

Att tillfälligt ställa om verksamheten enligt ovan kan dock komma att kräva extra finansiering.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Budget 2026

I anvisningar och ramar för arbetet med Mål och resursplan 2026-2028 har Byggnadsnämndens budgetram 2026 fastställs till 19 754 tkr.
Jämfört med budget 2025 gjordes följande justeringar:

- Inflationsuppräkningen minskar ramen med 135 tkr.
- Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 224 tkr

1.2 Intäkter och kostnader

Nämndens arbete är till stor del avgiftsfinansierad och utifrån rådande konjunkturläge och omvärldssituation är det i nuläget mycket svårt att veta hur ärendeinströmningen kommer se ut 2026. Ärendeinströmningen 2024 blev större än prognostiserat och utifrån detta gjorde Byggnadsnämnden ett, sett till nämndens storlek, stort överskott till följd av vakanthållna tjänster.

Redan under 2025 förekommer vissa kostnadsökningar som är mycket högre än normal inflation. Som exempel kan nämnas Kart- och Geodatas licenskostnader för GIS-programmet FME (2 licenser innehas) som ökade från 7 tkr/st från 2024 till 28,5 tkr/st under 2025. Nämnden ser en risk med att liknande ökningar kommer även under 2026.

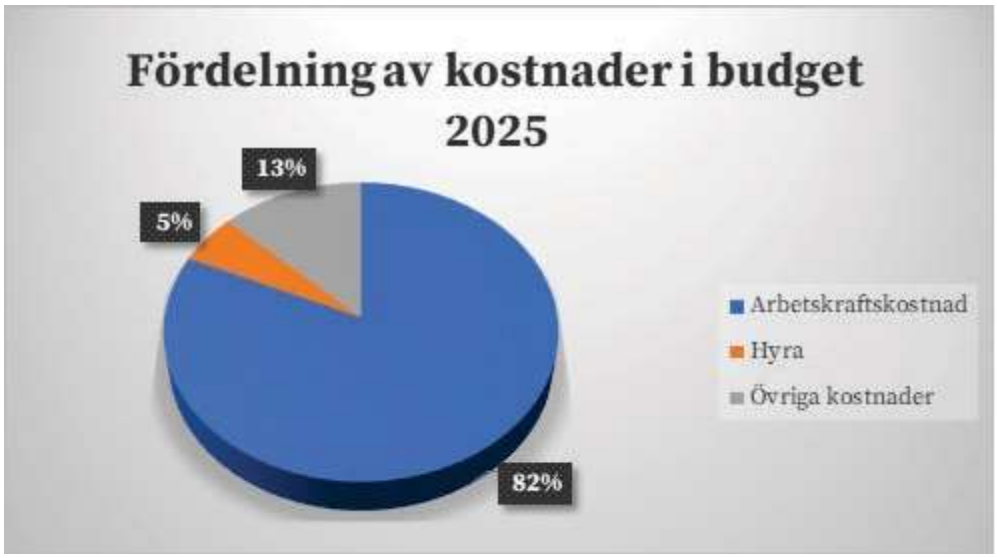

Nämndens kostnader består till allra största delen av personalkostnader (ca 82%), se diagram ovan. För att anpassa verksamheten efter rådande ekonomiska läge är ett antal tjänster fortsatt vakanta.

1.3 Taxa 2026

Enligt gällande taxa har nämnden möjlighet att indexjustera taxan enligt prisindex för kommunal verksamhet, PKV. Nuvarande prognos pekar på att PKV blir 0 % i år. Nämnden följer utvecklingen och eventuellt beslut om indexhöjning av taxan görs genom särskilt beslut i Byggnadsnämnden i slutet av 2025.

1.4 Risker och osäkerheter

Prisökningar till följd av världsläget är inte bedömda inom något område.

2. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar – Konsekvenser

2.2 Utmaningar

Av flera utmaningar väljer Byggnadsnämnden att lyfta nedanstående två.

Ny lagstiftning med stor påverkan på intäkter

Den 21 februari 2025 presenterade regeringen stora förändringar i plan och bygglagen som förväntas träda i kraft redan under hösten 2025. Förslaget innebär omfattande lättnader i kraven på att söka bygglov. Regeringen uppskattar att ärendemängden gällande bygglov kan minska med ca 30%. Samtidigt som ärendemängden kommer att minska kan behovet av rådgivning komma att öka då byggherren behöver göra fler egna kontroller.

Sedan tidigare är det även klart att nya byggregler träder i kraft 1 juli 2025 som mer handlar om hur man tekniskt utför byggnationen. Detta kommer ställa krav på ökad sakkunskap hos vår personal och viss omstrukturering av resurser inom bygglovsprocessen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Ändringarna kommer att påverka verksamheterna bygglov och Kart och geodata ekonomiskt på grund av minskad ärendeingång och därmed minskade intäkter och svårigheter att upprätthålla budgetbalansen. Vid minskad ärendeingång frigörs tid för andra arbetsuppgifter som behöver göras, såsom arbeta av tillsynsskuld, digitalisering av detaljplaner och att ajourhålla kartdatabas. Detta arbete genererar dock inga intäkter. För närvarande vakanthålls flera tjänster och om ärendeingången minskar ytterligare kan personalstyrkan komma att behöva anpassas därefter.

Risken med ett mindre antal medarbetare blir framförallt svårighet att upprätthålla kompetens, hantera toppar med inkomna ärenden och att upprätthålla verksamhet under exempelvis semesterperioden. För att svara upp mot mål om kortare handläggningstider och ha en god beredskap för att möta en ökad efterfrågan (då konjunkturen vänder upp) är det viktigt att inte minska personalstyrkan ytterligare. Resurserna kan istället styras om och användas till de behov som redovisas under rubriken utvecklingsförslag och ofinansierade utmaningar nedan.

GIS och drönarverksamhet, utvecklingspotential som inte utnyttjas
GIS (Geografiska Informationssystem) i en kommun innebär att optimera användningen av geografiska data för att förbättra beslutsfattande, planering och service inom kommunens olika verksamheter vilket maximerar nyttan för både invånare och verksamheter. GIS baseras på datainsamling av bland annat mätinstrument, inklusive drönare. En bättre förutsättning för att GIS och drönaranvändningen ska spridas i kommunen är om GIS och drönartekniken blir fritt tillgängliga för samtliga kommunala verksamheter, vilket det inte är fullt ut idag.

Förvaltningarna har inte heller denna möjlighet i sina budgetar, vilket i sin tur leder till att Kart- och Geodatas potential inte utnyttjas maximalt. För att optimera användningen kan ett alternativ vara att fördela kostnaderna på kommunens förvaltningar likt IT och kommunikationsavdelningen med foto och film.

2.2 Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar

Listan nedan innehåller åtgärder som avses genomföras under 2026, dels för att effektivisera och därmed frigöra medel, dels för att kunna upprätthålla en god verksamhet och att använda resurserna på rätt sätt och dels för att kunna upprätthålla en budget i balans utifrån given budgetram och utifrån de förutsättningar vi förutspår (med en minskad mängd ansökningar).

Tabell: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme (tkr)

	Frigjorda Medel 2026	Effektiviseringar/Åtgärdsförslag	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2026 (2027)
1	50	Löpande Övergång till digital post/kommunikation	Bibehållen	Positiv
2	30	Löpande effektiviseringar	Ökad	Positiv
3	0	Bredda kompetens på befintlig personal	Ökad	Oförändrad
4	1500	Vakanthållning av tjänster för att balansera låga intäkter	Minskad	Negativ
Summa	**1580**			

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg anger att åtgärdsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg anger att ambitionsnivån ökar och gul färg anger att ambitionsnivån bibehålls.
Påverkan mål/målvärden: Kolumnen avser en bedömning av hur ambitionsnivån påverkar mål/målvärden, där röd anger negativ påverkan, gul anger ingen påverkan och grön anger positiv påverkan.

1. Övergång till digital post/kommunikation (Effektivisering)
Det pågår ett arbete inom förvaltningen att minska manuell posthantering och övergå till digitalt postutskick i linje med SKR digitala satsning "handslaget". Satsningen på digitala utskick påbörjades hösten 2024 och effekthemtagningen av detta beräknas bli både i sänkta kostnader och i tidsbesparing. Dock är det för tidigt att säga hur stor effekten blir i dessa två delar. Angiven siffra är en uppskattning.

2. Löpande effektiviseringar (Effektivisering)
Mindre effektiviseringsåtgärder fortgår löpande. Exempel på detta är olika processkartläggningar och införande av anvisningar och rutiner där det behövs. Användande av AI kan vara ett annat exempel, som dock även genererar kostnader i form av licenser. E-tjänster utvecklas för att upplevas enklare för de som använder dem. Under 2025 har förvaltningen i stort sett omvandlat samtliga blanketter till e-tjänster. Förvaltningen är även den första i kommunen att lansera tjänsten "mina ombud" och därmed är kommunen bland de första kommunerna att erbjuda denna tjänst till företagare. Alla effektiviseringarna innebär inte ekonomiska besparingar men kan istället innebära en smidigare process och upplevelse för sökande.

Många digitaliseringslösningar genererar även kostnader och kan vara framtunga, dvs att först behöver en kostnadsökning ske för att besparingen skall komma längre fram. I vissa fall kan besparingens storlek inte förutspås och kostnaderna inte hämtas hem då risk är också att de totala IT-kostnaderna ökar mer än förväntat.

3. Bredda kompetens på befintlig personal (Åtgärdsförslag)
Genom att bredda kompetensen på befintlig personal kan resurser flyttas och nyttjas där de gör bäst nytta för stunden. Exempelvis kan bygglovshandläggare utveckla sina kunskaper inom den tekniska handläggningen eller tillsyn för att stötta där om ärendeingången på lov minskar. Andra kompetenser kan också delta i vissa moment i detaljplanearbetet, samt i arbetet med digitalisering av detaljplaner etc. Åtgärden genererar ingen kostnadsbesparing, men skapar bättre förutsättningar för att klara vårt uppdrag.

4. Vakanthållning av tjänster för att balansera låga intäkter (Åtgärdsförslag)
För närvarande hålls 2 tjänster vakanta för att kunna hålla budget i balans (byggnadsinspektör, GIS-ingenjör). I budget för 2025 prognostiserades att en av tjänsterna skulle rekryteras under innevarande år. I nuläget är detta satt på paus. Utöver detta tas det inte in vikarie för att ersätta föräldraledigheter. Orsaken är att det under en period varit en mindre mängd ärenden som inkommit men även på grund av minskade intäkter från statlig lantmäteriet till följd av öppen geodata (se mer längre ner i dokumentet). Utifrån hur konjunkturläget fortskrider och beroende på hur ny lagstiftning påverkar kan personalstyrkan komma att behöva anpassas därefter om ärendeingången minskar ytterligare.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

2.3 Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

Inför 2026 har följande större utmaningar/behov identifierats som inte ryms inom tilldelad ram. Frigjorda medel från åtgärdsförslagen ovan avses användas för att finansiera behoven nedan.

Tabell: Utvecklingsförslag och ofinansierade utmaningar (tkr)

	Utvecklingsförslag	Behov 2026	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2026 (2028)
1	Digitalisering av detaljplaner	*	Ökad	Positiv
2	Tillsyn	*	Ökad	Positiv
3	Öppen Geodata	120	Bibehållen	Oförändrad
4	Ökade IT kostnader	60	Ökad	Positiv
5	Titta på andra integrationer mot handläggningssystemet	**	Ökad	Positiv
6	Nytt handläggningsstöd KLM (behov 2027)		Bibehållen	Oförändrad
7	Lägre intäkter är normalläge på grund av rådande konjunkturläge och förändrad lagstiftning	1400	Bibehållen	Oförändrad
Summa		**1580**		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg innebär att utvecklingsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg innebär att ambitionsnivån ökar och gul färg innebär oförändrad ambitionsnivå.
Påverkan mål/målvärden: Röd färg anger att mål/målvärden påverkas negativt av en ändrad ambitionsnivå, grön anger en positiv påverkan och gul anger ingen påverkan.
** Personella resurser kan omfördelas hit om ärendeingången är låg. Detta kan dock komma att kräva extra finansiering.*
*** Kostnad ej känd*

1. Digitalisering av detaljplaner (utvecklingsförslag)

Kommunen har cirka 450–500 gamla analoga detaljplaner som behöver digitaliseras för att påbörja resan mot en helt digital samhällsbyggnadsprocess. En satsning på digitalisering av detaljplaner kräver ingen bestående ramökning utan är en satsning som kräver ett antal årsarbetskrafter som lämpligen fördelas ut under några år. Arbetet har påbörjats genom att

effektiviseringar 2024 (minskning av lokaler) frigjorde vissa medel (100 tkr). För dessa medel har tillfällig projektledare anställts, samt att befintlig personal lägger viss tid i projektet. Många andra kommuner är långt före i detta arbete, och några är klara.

Att inte digitalisera detaljplaner kan på sikt innebära att kommunen i framtiden har en sämre rustad samhällsbyggnadsprocess gentemot vad andra kommuner har och att Vänersborgs kommun i framtiden inte kan leverera digitala tjänster så som invånare och näringsliv förväntar sig. Vinsterna av en helt digital samhällsbyggnadsprocess kan delvis hämtas hem hos kommunen men framförallt hos aktörer i näringslivet genom snabbare hantering och mer lättillgänglig information där man exempelvis också skulle kunna utveckla nya kommersiella tjänster.

Åtgärden löper på sakta med nuvarande finansiering. Möjlighet finns att öka takten om mer resurser lyckas frigöras via effektiviseringar. Svängningar i ärendeingången kan också skapa möjligheter att tillfälligt bemanna detta digitaliseringsprojekt ytterligare. Om ärendeingången på bygglov minskar till följd av lagändringar under hösten 2025 finns möjlighet att använda mer personella resurser i arbetet med digitalisering av detaljplaner. Detta skulle dock kräva extra finansiering.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

2. Tillsyn (delvis ofinansierad utmaning)
Byggnadsnämnden har idag en tillsynsskuld som systematiskt arbetas med utifrån de resurser som finns. Senaste åren har ny lagstiftning även gjort att tillsynsansvaret ökar. Nämnden avser också att påbörja en mer proaktiv strandskyddstillsyn (vilket Länsstyrelsen tidigare pekat på att kommunen har en skyldighet att göra). Genom effektiviseringar 2024 (minskning av lokaler) frigjordes medel (100 tkr) som nu kan finansiera delar av tillsynsverksamheten. Om ärendeingången på bygglov minskar till följd av lagändringar under hösten 2025 finns möjlighet att använda mer personella resurser i tillsynsarbetet. Detta kan dock kräva extra finansiering. Ändrad lagstiftning kan också komma att innebära att tillsynsbehovet ökar.

Tillsynsarbetet inom strandskyddstillsyn kan till viss del finansieras via taxa. Tillsynsarbetet inom plan och bygglagen får inte finansieras via taxa, däremot tillfaller sanktionsavgifter kommunen.

3. Öppen geodata (ofinansierad utmaning)
På grund av lagändringar gällande öppen data (tillgången till viss data ska vara fri) tappar byggnadsnämnden intäkter, som tidigare erhållits från statliga lantmäteriet, på ca 120.000 kr. För närvarande vakanshålls en tjänst (GIS-Ingenjör) för att delvis finansiera detta.

4. Ökade IT kostnader (ofinansierad utmaning)
IT finansieras av förvaltningarna via tjänstekatalogen. Kommunstyrelseförvaltningen har flaggat för ökade kostnader bland annat till följd av personalutökning. Utöver inflationskompensation på 1,8 % kommer kostnaden höjas med ca 60 tkr för Byggnadsnämnden.

5. Titta på alternativa integrationer mot handläggningssystemet (Utvecklingsförslag)
Enligt IT-kontoret går det i dagsläget inte att bygga en tvåvägskommunikation mellan den plattform som kommunen använder för E-tjänster och vårt handläggningssystem. En

tvåvägskommunicering skulle effektivisera handläggningen och också upplevas smidigare för de flesta av våra kommuninvånare. Externa lösningsalternativ kommer undersökas och vad det i så fall kostar. En investering i detta kan komma att bli framtung, dvs att vinsten hämtas hem längre fram.

6. Nytt handläggningssystem Kommunala Lantmäterimyndigheten (ofinansierad utmaning) Nuvarande system planeras avvecklas halvårsskiftet 2027. Det är i dagsläget oklart om det är möjligt att använda samma system som Lantmäteriet eller om KLM-kommunerna gemensamt tar fram ett eget system. Oavsett kommer detta vara kostnadsdrivande och troligtvis kräva investering. Summan är inte känd i dagsläget.

7. Lägre intäkter är normalläge på grund av rådande konjunkturläge och förändrad lagstiftning (ofinansierad utmaning)
Till följd av förändringar i lagstiftningen samt pågående svacka i byggbranschen generellt förväntas ärendeingången fortsatt vara lägre än normalt och därmed också intäkterna. Minskade intäkter behöver pareras med vakanshållna tjänster i den mån det går. Här finns en risk att verksamheten tvingas släppa kompetent personal som sedan blir svår att återrekrytera när byggnationen tar fart igen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Bidrag till inriktningsmål och målvärden

Nedan anges de inriktningsmål med tillhörande målvärden som Byggnadsnämnden ska arbeta med utifrån förra årets mål och resursplan.

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	32,6 (2024)	31,0	29,6 (rikssnitt 2024)	Samtliga

- Inom ramen för det ordinarie arbetet är det viktigt att de vi kommer i kontakt med känner tillit till oss som myndighet.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	Minst två tredje-delar av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	KS, SBN, BN, SOC

- Enligt vägledning för fossilfri strategi är förvaltningen medansvariga i nedanstående åtgärder:
  5. Planlägg område med hållbarhetsprofil
  14. Nya riktlinjer för parkering
  17. Ta fram en trafikstrategi med klimatet i fokus
  18. Levande centrummiljö
  För att åtgärd 5 ska påbörjas krävs ett tydligt uppdrag från politiken.

- Förvaltningen ansvarar tillsammans med samhällsbyggnad för nedanstående klimatlöfte
  13. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	79 (2023)	75	76	MHN, BN, KS, SOC, SBN
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - Sammanfattande omdöme	3,36 (2024)	3,60	3,65	SAMTLIGA

- Förvaltningen arbetar aktivt med insiktsmätningens resultat och har ett omfattande och bra samarbete med näringslivskontoret. Satta målvärden bedöms uppnåbara. Resultatet kan dock påverkas av att tjänster vakanshålls under planperioden vilket kan leda till lägre servicenivå och längre handläggningstider.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2024)	81	82	Samtliga
Sjukfrånvaro	9,2 (2024)	8,7	8,2 (gul 2022)	Samtliga

- Förvaltningen jobbar, likt övriga kommunen, med fokus på friskfaktorer inom arbetsmiljön.
- Förvaltningen gör årligen en handlingsplan kopplat till medarbetarundersökningen för att öka HME.
- Avseende sjukfrånvaron så ligger förvaltningen väldigt lågt och siktar på att bibehålla den nivån.
- Då förvaltningen är liten sett till antalet medarbetare totalt i kommunen kommer nämndens bidrag till totalvärdet vara marginellt.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Anteckningar
FSG Miljö- och byggnadsförvaltningen

2025-03-31

För arbetsgivaren
Eddie Sandin Ordf.
Anneli Baard sekr
Erika Thielfoldt, HR

För arbetstagarna
Jesper Bagger Nordberg, Vision
Kajsa Wegberg Vision
Lisa Rex, Naturvetarna och skyddsombud

Samverkan kring förslag till MRP 2026-28.
I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028 anges följande: "Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse".

Eddie presenterade förvaltningens MRP gällande Byggnadsnämnden och Miljö- och Hälsonämnden. Samverkan har skett i enighet.

Vid pennan
Anneli Baard

Justerad av
Kajsa Wegberg Vision och Lisa Rex Naturvetarna

[redacted]

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-07 B N § 26 BN.2025.29

Ankom: 2025-04-02 Ärende: BN.2025.29 Handling: 1958200

Miljö- och byggnadsförvaltningen

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post	Hemsida
462 85 Vänersborg	Sundsgatan 29	0521-72 12 78	0521-72 16 58	miljo@vanersborg.se	www.vanersborg.se

KOMMUNSTYRELSEN

§ 58

Kommunstyrelsens budgetunderlag till mål- och resursplan 2026-2028

KS 2025/157

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning med tillhörande effektiviserings- och åtgärdsförslag och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Bilaga/bilagor

Bilaga 1: Kommunstyrelsen i Mål- och resursplan 2026

Bilaga 2: KSF 2 konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028

Bilaga 3: Underlagsmaterial KS-förvaltningens konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Lena Eckerbom Wendel (M), Henrik Harlitz (M), Cecilia Prins (L) Anders Strand (SD) Göran Nilsson (SD) Torbjörn Moqvist (SD) och Göran Svensson (MBP) avstod från att delta i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag på budget 2026 med planeringshorisont 2028. Förslaget omfattar kommunstyrelsens totala ansvarsområde enligt anvisad mall för Mål- och resursplanen. I en fördjupad bilaga har förvaltningen redovisat förslag på effektiviseringsåtgärder och förslag på utvecklingsinsatser för att svara mot de utmaningar som vi står inför. Konsekvensbeskrivningen avser kommun-styrelseförvaltningens egen verksamhet, dvs ca 21% av kommunstyrelsens budget.

Sammanfattningsvis redovisar förvaltningen åtgärder för motsvarande 1,3 mnkr för att hålla budgetram 2026 samt utvecklingsförslag om ca 2,1 mnkr där huvuddelen av dessa bedöms generera effektiviseringsnytta hos nämnderna.

Ledningsgruppens bedömning är att presenterade utvecklingsförslag är viktiga och bidrar till ökad måluppfyllelse framförallt inom inriktningsmålet högre effektivitet och ökad service.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-03-17, § 58

- Kommunstyrelsen i Mål- och resursplan 2026
- KSF 2 konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028
- Underlagsmaterial KS-förvaltningens konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028

Sändlista

Budgetberedningen
Samtliga nämnder

§ 58

Kommunstyrelsens budgetunderlag till mål- och resursplan 2026-2028

KS 2025/157

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning med tillhörande effektiviserings- och åtgärdsförslag och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Bilaga/bilagor

Bilaga 6: Kommunstyrelsen i Mål- och resursplan 2026

Bilaga 7: KSF 2 konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028

Bilaga 8: Underlagsmaterial KS-förvaltningens konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028

Deltog inte i beslutet

Lena Eckerbom Wendel (M), Henrik Harlitz (M) och Anders Strand (SD) deltog inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag på budget 2026 med planeringshorisont 2028. Förslaget omfattar kommunstyrelsens totala ansvarsområde enligt anvisad mall för Mål- och resursplanen. I en fördjupad bilaga har förvaltningen redovisat förslag på effektiviseringsåtgärder och förslag på utvecklingsinsatser för att svara mot de utmaningar som vi står inför. Konsekvensbeskrivningen avser kommun-styrelseförvaltningens egen verksamhet, dvs ca 21% av kommunstyrelsens budget.

Sammanfattningsvis redovisar förvaltningen åtgärder för motsvarande 1,3 mnkr för att hålla budgetram 2026 samt utvecklingsförslag om ca 2,1 mnkr där huvuddelen av dessa bedöms generera effektiviseringsnytta hos nämnderna.

Ledningsgruppens bedömning är att presenterade utvecklingsförslag är viktiga och bidrar till ökad måluppfyllelse framförallt inom inriktningsmålet högre effektivitet och ökad service.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-03-12

Kommunstyrelsen i Mål- och resursplan 2026

KSF 2 konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028

Underlagsmaterial KS-förvaltningens konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028

2025-03-12 Dnr: KS 2025/157

Handläggare
Lena Tegenfeldt
lena.tegenfeldt@vanersborg.se
0521-72 23 80

Mottagare
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens budgetunderlag till MRP 2026–2028

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning med tillhörande effektiviserings- och åtgärdsförslag och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag på budget 2026 med planeringshorisont 2028. Förslaget omfattar kommunstyrelsens totala ansvarsområde enligt anvisad mall för Mål- och resursplanen. I en fördjupad bilaga har förvaltningen redovisat förslag på effektiviseringsåtgärder och förslag på utvecklingsinsatser för att svara mot de utmaningar som vi står inför. Konsekvensbeskrivningen avser kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet, dvs ca 21% av kommunstyrelsens budget.

Sammanfattningsvis redovisar förvaltningen åtgärder för motsvarande 1,3 mnkr för att hålla budgetram 2026 samt utvecklingsförslag om ca 2,1 mnkr där huvuddelen av dessa bedöms generera effektiviseringsnytta hos nämnderna.

Ledningsgruppens bedömning är att presenterade utvecklingsförslag är viktiga och bidrar till ökad måluppfyllelse framförallt inom inriktningsmålet högre effektivitet och ökad service.

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Bilagor

Budgetunderlag enl anvisningsmall

Konsekvensbeskrivning kommunstyrelseförvaltningen med bilaga

Sändlista

Budgetberedningen, Samtliga nämnder

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning
Kommunstyrelseförvaltningen

Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2026-2028

I kommunstyrelsens beslut om anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028 anges följande: "Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse".

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningens konsekvensbeskrivning utgår från status i föregående års effektiviseringsuppdrag. Av totalt 3 mnkr är 1,1 per mars år 2025 effekthemtagna. För år 2026 krävs ytterligare 1,3 mnkr för budget i balans, vilket inte är möjligt utan påverkan på personal.

Förvaltningens utvecklingsförslag motsvarar 2,1 mnkr och avser satsningar som bedöms ge effekthemtagning ute i våra nämnder.

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Kommunstyrelsens budget 2026

Av kommunstyrelsens totala tilldelande ram om 493 mnkr står kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet för ca 21%.

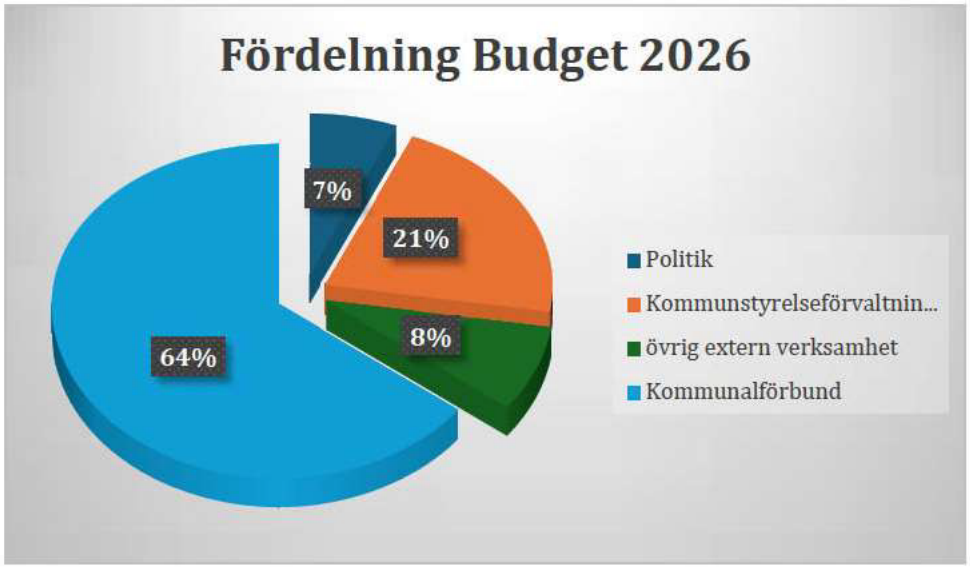

Jämfört med budget år 2025 gjordes följande justeringar:

- Inflationskompensationen ökade ramen med 7 043 tkr.
- Ramen tillfördes 149 tkr för utökade verksamheter inom Kunskapsförbundets ansvarsområde, till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen.
- Till kommunstyrelsen avsätts 10 000 tkr för driftskostnader som följer av framtida investeringar.
- Kommunstyrelsens budgetram år 2026 utökas med sammanlagt 16 847 tkr.
- Då personalomkostnadspålägget sänks justeras budgetramen ned med 705 tkr.

- Kommunstyrelsens anslag för oförutsett omfattar 9 244 tkr. I anslaget ingår finansiering av Krickan med ca 1 200 tkr.
- Beräknade ökningar i IT-kostnader för förvaltningen år 2026 uppskattas bli ca 1 272 tkr. Detta för ökade kostnader ny upphandling licenser, oro i den globala handeln samt övriga utvecklingskostnader inom IT.

1.2 Kommunstyrelseförvaltningens utgångsläge mars år 2025

I arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027 presenterades potentiella åtgärdsförslag för ca 2,5 mnkr och ett antal utvecklingsförslag bedömda till 2,5 mnkr. I beslutad Mål- och resursplan 2025–2027 fastslogs omprioriteringar inom ram om totalt 2 mnkr för ett större kompetensutvecklingsprogram samt avsatta medel för digitalisering. Utöver dessa så fick kommunstyrelsens förvaltning ett sparbeting på 1 080 mnkr, då förvaltningens inflationstäckning uteblev för andra året i följd (år 2024 uteblev 950 tkr).

Utgångsläget i mars år 2025 är att åtgärdsförslag för ca 1,1 mnkr har realiserats. En obalans finns om ca 2 mnkr och förvaltningen kommer fortsatt att vakanspröva tjänster. Uppdragen från MRP 2025-2027 gällande kommunens kompetensutveckling och förvaltningens digitalisering anpassas utifrån budget.

2. Utmaningar – åtgärder, ramanpassning och effektiviseringar - Konsekvenser

2.1 Utmaningar

Kommunstyrelseförvaltningen lyfter fyra koncerngemensamma samlade utmaningar den närmaste flerårsplaneperioden:

- Otrygghet, ohälsa och utanförskap
- Civil beredskap och säkerhet
- Kompetensförsörjning och omställning
- Digitalisering och teknisk utveckling

Insatser inom dessa områden som är särskilt prioriterade under flerårsplaneperioden kommenteras under avsnittet måluppfyllelse.

Förvaltningens avdelningar har en samordnande, utvecklande och stödjande roll i arbetet med samtliga utmaningar. Genomförandekapacitet och resurser finns inom de olika nämnderna. Kommunstyrelsen har, utöver motsvarande nämndsansvar för genomförande, även ansvar för uppsiktsplikten i koncernen. För kommunstyrelseförvaltningen betyder detta att förutom att samordna, utveckla och stödja andra, så ska också resurser räcka till den andel av genomförandekostnader som faller på kommunstyrelseförvaltningen.

2.2 Åtgärder, ramanpassning och effektiviseringar

Förvaltningen arbetar intensivt med att verkställa effektiviseringsuppdrag för år 2025 för en budget i balans. Inför år 2026 behövs effektiviseringar om ytterligare 1,3 mnkr, vilket motsvarar prognostiserade ökningar för förvaltningens IT-kostnader. För att hålla ram krävs därför att förvaltningen fortsatt vakansprövar och där det, enligt riskbedömning går, håller nere personalstyrkan. Fortsatt arbete med att digitalisera och förenkla administration fortgår och frigör tid, men bedöms inte ge effekthemtagning i pengar under år 2026.

Med start år 2026 ska ett nytt folkhälsoavtal slutas med Västra Götalandsregionen. Avtalet beslutas i juni och finansieringsfördelning är ännu inte helt klar. Vi har förutsatt att tjänsten

som folkhälsosamordnare fortsatt finansieras inom avtalets ram och inte kräver tillskjutande kommunal finansiering.

Tabell: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme

Tkr	Frigjord a medel 2026	Effektiviseringar/Åtgärdsförslag	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2026 (2027)
1	-25	Övergång till digital post/kommunikation		
2	-400	Vakanshållen 50% tjänst utvecklare		
3	-1700	Vakanshållning av oidentifierade tjänster		
4	800	Ökad externfinansiering för utvecklingsprojekt		
Summa	**1300**			
5	600	Frigjord tid: digitalt handläggarstöd		
6	200	Frigjord tid: chefers digitala beslutsstöd		
7	50	Frigjord tid: Systemverktyg för medarbetarundersökning		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg anger att åtgärdsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg anger att ambitionsnivån ökar och gul färg anger att ambitionsnivån bibehålls.
Påverkan mål/målvärden: Kolumnen avser en bedömning av hur ambitionsnivån påverkar mål/målvärden, där röd anger negativ påverkan, gul anger ingen påverkan och grön anger positiv påverkan.

1. Sveriges kommuner och regioners (SKR) digitala satsning "Handslaget" innefattar ett projekt om övergång till digitala postutskick. Kostnaden för år 2024 var ca 1 300 tkr för postutskicken i kommunen. Besparingar finns i material, porto, miljö och posthantering. Kostnad för digitala utskick tillkommer. Bedömningen är att en effektivisering (netto) för kommunen är ca 2 %, varav för kommunstyrelsens förvaltning skulle motsvara ca 25 tkr.

2. Resultat av effektivisering år 2025 är att en halvtid vakanshålls. Kan användas som delfinansiering för tjänst kopplad till utvecklingsförslag.

3. Vakanshållning av tjänster blir nödvändigt för budget i balans.

4. Den uteblivna inflationstäckningen om ca 1,1 mnkr för år 2025 urholkar evenemang, utbildning och aktiviteter där budget får anpassas. En möjlig, dock osäker åtgärd, är att fokusera på externa projektmedel för att erhålla utvecklingsmedel för förvaltningen. I förvaltningens budget ligger 800 tkr för medfinansiering av internationella projekt, vilka också skulle kunna användas för nationella sökta samverkansprojekt för bättre nyttjande. En ambition är att minst lika stor summa, 800 tkr, ska dras in i externa medel.

5. 2025 års satsning på digitalt handläggarstöd, Copilot, beräknas effektivisera ärendehandläggning och frigöra tid. Bedömningen är att nettoeffekten (inkl. kostnad för licenser) av frigjord tid ger en uppskattad nytta om 600 tkr för kommunstyrelseförvaltningen. Beräkningen grundas i att 30 medarbetare kommer att kunna använda och effektivisera sitt arbete med i snitt 6 timmar per månad. Den frigjorda tiden kan minska ledtider i ärendeberedningar.

6. Förvaltningens medel ur 2025 års digitaliseringspott används för utvecklingen av beslutsstöd för chefer inom ekonomi och personalområdet och skapar frigjord tid.

Vad gäller ett ännu mer tillgängligt beslutsstöd i ekonomidelarna i kombination med att övrig systeminformation (personal, verksamhetssystem) tillgängliggörs, bör detta ge ökad möjlighet till effektiviseringar på alla nivåer i kommunens samtliga verksamheter genom bättre analysmöjligheter. En ökad effektivisering som en följd av bättre analysmöjligheter med så lite som 0,2% av nämndernas nettobudgetar skulle potentiellt ge ca 6 mnkr i lägre kostnader i form av frigjord tid och bättre beslutsunderlag. Av dessa 6 mnkr, avser nyttan för kommunstyrelsens förvaltning 200 tkr (nyckel: antal anställda).

7. Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för flertalet av de kommunövergripande systemverktyg som används i kommunen. Ett av dessa är verktyget för medarbetarundersökningen. Systemet är omodernt och kräver stor manuell hantering, varför ett nytt system ska upphandlas. Bedömningen är att det blir en marginell kostnadsökning jämfört med det vi har idag men vi får ett mer lättanvänt verktyg som möjliggör ett förbättrat underlag i arbetsmiljöarbetet för kommunens chefer samt att tid frigörs för personalavdelningen (50 tkr) då den manuella hanteringen minskar.

2.3 Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

Kommunstyrelseförvaltningen har under den senaste femårsperioden minskat sina personella resurser i grunduppdraget som är finansierade med ramanslag med 1,55 årsarbetskrafter. Under perioden har ytterligare tjänster omvandlats till följd av lagkrav, politiskt prioriterade uppdrag eller nämndernas behov. Dessa är till exempel tjänster som jurist, kommunikatör, informationssäkerhetsspecialist, e-arkivhandläggare och digitaliseringsstrateg. Med externa medel har tjänster finansierats inom beredskap, civilt försvar och utvecklingsprojekt.

För att möta framtida utmaningar som kräver omställning av resurser behövs satsningar inom områden där effekthemtagning är kännbar och där reella effektiviseringar kan ske inom hela kommunorganisationen. Genom att resursförstärka delar av kommunstyrelseförvaltningen kan resurser sparas i nämnderna (utvecklingsförslag 1-3).
Utförligt utredningsunderlag finns i bilaga.

Tabell: Utvecklingsförslag

	Utvecklingsförslag	Behov tkr 2026	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2026 (2028)
1	Direktupphandlare	800		
2	Avtalscontroller	850		
3	IT och digitalisering	köp/sälj		
4	Tjänst stadskärneutveckling	450 (50%)		
Summa		2100		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg innebär att utvecklingsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg innebär att ambitionsnivån ökar och gul färg innebär oförändrad ambitionsnivå.
Påverkan mål/målvärden: Röd färg anger att mål/målvärden påverkas negativt av en ändrad ambitionsnivå, grön anger en positiv påverkan och gul anger ingen påverkan.

1. Avser upphandlare som bistår förvaltningarna med direktupphandlingar.
Revisionsgranskningar har påtalat brister och genomförd utredning visar att vår organisation i jämförelse är underbemannad. Idag tillhandahåller ekonomiavdelningen ett direktupphandlingssystem och skriftliga anvisningar men saknar resurser att ge stöd till förvaltningarna i upphandlingar. En utökning med en direktupphandlare bedöms ge positiva

effekter genom bättre upphandlingar, bättre stöd till kommunens chefer samt minskad risk för att lagar och riktlinjer inte följs.

2. Avser upphandlare med ansvar för bland annat avtalsuppföljning och avtalstrohet. Revisionsgranskning har påtalat brister. Bedömningen är att ett förbättrat stöd kring avtalsuppföljning på sikt kan ge stora besparingar, dels genom att eventuella felaktigheter i avtalstillämpningen upptäcks oftare, dels genom att upphandlade leverantörer blir noggrannare med att efterleva avtalade åtaganden. Effekter av denna tjänst förväntas ge kostnadseffektivare inköp och upphandlingar och högre affärsmässighet.

Effekthemtagning av dessa båda tjänster sker hos förvaltningarna och genomförd utredning visar att 1% mer effektiva inköp skulle ge kommunen en besparing på ca 7 mnkr.

3. Efter införandet av tjänstekatalogen, år 2024, har IT-avdelningen tagit över ansvaret för kommunens gemensamma centrala resurser så som aktiva tekniska komponenter och servrar. Syftet med denna förändring är att långsiktigt säkra IT-miljön vad gäller infrastruktur och investeringar. Prissättningen baseras på användarkategorisering och en fördelningsnyckel. IT-avdelningens personalstyrka har inte förändrats under senaste femårsperioden trots den utveckling och de föränderliga hotbilder som ser. För att möta nödvändiga behov från förvaltningarna behövs inte bara investeringar utan också personella resurser. För att driftsätta och fortsätta utveckla tidigare nämnda förslag som bland annat omfattar chefers digitala beslutsstöd idag krävs resursförstärkning på IT-avdelningen för kompetenser såsom datalagerspecialist, utvecklare, processledare med flera.

Summan på ca 7,8 mnkr har kommunicerats via tjänstekatalogens köp- och säljmodell till förvaltningarna som underlag för deras mål- och resursplanering.
Kommunstyrelseförvaltningens andel är 1,3 mnkr.

4. Ett uppdragsdirektiv finns framtaget (se bilaga) för en satsning på stadskärneutveckling utifrån tidigare påbörjat projektarbete. Förvaltningen vakanshåller en halvtid från och med mars år 2025 som skulle kunna delfinansiera tjänst. Resterande kostnad motsvarande en halvtid, 450 tkr, utgör behov.

Bidrag till inriktningsmål och målvärden

Kommunstyrelseförvaltningen har ansvarsområden inom ramen för kommunstyrelsens reglemente som rör samtliga övergripande inriktningsmål, men som i olika hög grad bidrar till satta målvärden.

Av tidigare fem presenterade åtgärdsförslag handlar fyra av dessa om ökad effektivitet i form av högre kvalitet, snarare än påverkan på kostnader. För att sänka kostnaderna för budget i balans krävs vakanshållning av tjänster, vilket bedöms ha negativ (röd färg i tabell) på måluppfyllelse. Således finns inga ytterligare effektiviserade medel att tillgå för år 2026.

De fyra presenterade utvecklingsförslagen bedöms alla bidra till högre måluppfyllelse. Samtliga förväntas ge effektiviseringar, men dessa sker hos nämnderna. Utvecklingsförslaget inom IT är hanterat i överenskommelse med beslutad tjänstekatalog, där förvaltningarna inom ramen för köp- och säljmodellen fått underlag till sig. Utvecklingsförslagen för effekthemtagning inom inköp och upphandling kräver ställningstagande.

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	32,6 (2024)	31,0	29,6 (rikssnitt 2024)	Samtliga
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	69,8 (2024)	71,0	72,0 (grön 2024)	KS, BUN, SOC, KULF
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen	1,3 (2023)	1,20	1,13 (gul 2023)	SOC, KS

- Aktivt och utvecklande arbete inom BRÅ med ny lokal överenskommelse och förnyat medborgarlöfte.
- Samordningsansvar för social hållbarhet i samverkan med civilsamhälle, myndigheter och organisationer. Utveckling av Ideellt Offentlig Partnerskap (IOP).
- Utveckling av Frivillig resursgrupp (FRG).
- Samordningsansvar för breddad rekrytering och fokus på samverkande insatser inom rådet för arbetsmarknadsfrågor.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Ungdomar etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning	83,1 (2022)	84,7 (rikssnitt 2022)	86,8 (grön 2022)	SOC, KS

- Avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering bibehåller dagens ambitionsnivå med aktiviteter riktade för att inspirera unga, t ex genom jobbmässa, yrkesinspiration och ungt entreprenörskap.
- Fler i feriepraktik

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	Minst två tredje-delar av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	KS, SBN, BN, SOC
Antal genomförda eller påbörjade klimatlöften för kommunen	22 påbörjade eller uppfyllda av 24	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda	Samtliga klimat-löften är uppfyllda	SBN, KS, SOC, MHN

- Samordningsansvar för miljöarbetet
- Kommunikationsinsatser kopplat till projektet Sortex och införandet av hemsortering
- Utvecklingsförslag inom upphandlingsenheten ger ökade möjligheter att följa upp ställda miljökrav.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	79 (2023)	75	76	MHN, BN, KS, SOC, SBN
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - Sammanfattande omdöme	3,36 (2024)	3,60	3,65	SAMTLIGA

- Satsningar på tvåstadssamverkan för att gemensamt se över insatser som har bäring på kommunernas angränsande näringslivs- och samhällsplanering.
- Förvaltningsövergripande satsning inom service och bemötande, genom externfinansierade leaderprojektet "Att bli den myndighet vi själva skulle vilja möta".
- Stärkta satsningar på grunduppdraget i IT-infrastruktur, IT-säkerhet och utveckling av plattform, kompetens och pedagogik för att öka effektiviteten.
- Kommunövergripande arbete för förbättrad service, tillgänglighet och bemötande. Bland annat kommer utbildning inom service och bemötande att erbjudas inom kompetensutvecklingsprogrammet som löper år 2025-2026
- *Utvecklingsförslaget om att förstärka resurser på ekonomi/upphandling ger stärkt företagsklimat genom kvalitetssäkrade och rättvisa upphandlingar samt ger möjlighet till effektivare inköp*
- *Utvecklingsförslag för intern och extern samverkan för stadskärneutveckling.*

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2024)	81	82	Samtliga
Sjukfrånvaro	9,2 (2024)	8,7	8,2 (gul 2022)	Samtliga

- Fortsatt arbete med kompetensutvecklingsprogram påbörjat år 2025.
- Förbättrade förutsättningar för chefer att leda genom satsningar på beslutsstöd, vilket förväntas bidra till bättre arbetsmiljö och på sikt lägre sjukfrånvaro för kommunens medarbetare.
- Systemverktyg för medarbetarundersökning ger bättre underlag och analyser.

Kommunstyrelsen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder, planerar och samordnar kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsen har tillsyn över nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund. Budgeten innefattar förutom kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet, bland annat förbundsbidrag till Kunskapsförbundet Väst och Räddningstjänsten Fyrbodal samt verksamhetsbidrag till Vattenpalatset Vänerparken AB och Fyrstad Flygplats AB.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

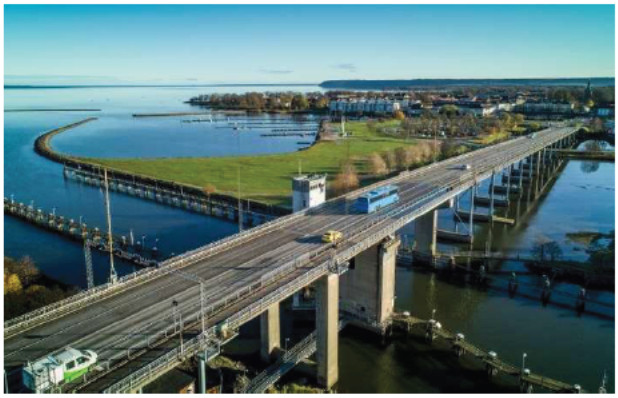

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram:
I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2026 till 492 544 tkr.

Jämfört med budget 2025 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 7 043 tkr. Ramen tillfördes 149 tkr för utökade verksamheter inom Kunskapsförbundets ansvarsområde, till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Till Kommunstyrelsen avsätts 10 000 tkr för driftskostnader som följer av framtida investeringar.

Kommunstyrelsens anslag för oförutsett omfattar 9 244 tkr. I anslaget ingår finansiering av Krickan med ca 1 200 tkr.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat budget inom ram, men redovisar utmaningar, åtgärder och utvecklingsförslag i separat upprättad konsekvensbeskrivning

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	6,6	6,5	9,8
Övriga intäkter	70,1	69,0	61,3
Summa intäkter	**76,7**	**75,5**	**71,1**
Personalkostnader	90,5	91,2	85,7
Omkostnader	475,6	453,2	412,2
Avskrivning/internränta	3,2	3,1	2,0
Summa kostnader	**569,3**	**547,5**	**499,9**
Nettokostnader	**492,5**	**472,0**	**428,9**

Anslagsredovisning, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Styrelse	33,3	0,0	33,3
Kommunstyrelsens förvaltning	102,0	58,3	160,3
Räddningstjänst/Säkerhet	46,7	0,0	46,7
Gymnasieverksamhet	230,4	0,4	230,8
Vuxenutbildning	41,0	0,4	41,4
Övrig extern verksamhet	39,0	17,7	56,7
Summa	**492,5**	**76,7**	**569,2**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier
Planerade investeringar avser inventarier.

Driftskostnader som följer av investeringar, finansieras inom förvaltningens budgetram.

Investeringar inom IT verksamheten avser stärkt infrastruktur, utbyte av föråldrad utrustning samt datorer för internleasing. Genom detta stärks IT säkerheten i kommunen. Driftskostnader som uppstår här debiteras förvaltningarna inom tjänstekatalogen.

Inventarier

Verksamhet/Projekt, mnkr	2026	2027	2028	S:a
Inventarier	1,0	1,0	1,0	3,0
IT investering	4,0	4,0	5,0	13,0
IT investering Dataleasing	10,2	8,9	0,0	19,1
S:a Utgifter inventarier	15,2	13,9	6,0	35,1

Underlagsmaterial till kommunstyrelseförvaltningens konsekvensbeskrivning inför MRP 2026-2028

Effektivare upphandlingar

Sammanfattning

Vänersborgs kommun spenderar en betydande del av sin budget på inköp, vilket gör det till en nyckelfaktor för ekonomisk styrning. Genom att arbeta strategiskt med upphandlingar kan kommunen inte bara spara pengar utan också förbättra sitt varumärke och främja en sund konkurrens.

Förslag om förstärkt upphandlingsorganisation:

Kommunen genomför direktupphandlingar till ett värde om ca 92 miljoner kronor varje år. Direktupphandlingar genomförs idag av personer ute på förvaltningarna. Att ställa krav, utvärdera och teckna avtal är en yrkesprofession som idag utförs av ca 130 st personer i kommunen utan utbildning eller erfarenhet. Att delegera ansvar till tjänstemän på varje förvaltning är förenad med ett stort antal risker.

Genom att upphandla rätt kan kommunen minska sina kostnader, effektivisera sina tidsresurser, öka konkurrensen på marknaden, höja kvaliteten på genomförda upphandlingar samt säkerställa att de krav som ställs ligger i linje med kommunens mål avseende Agenda 2030. Upphandlingsenheten behöver förstärkas med en dedikerad direktupphandlare som genomför direktupphandlingar mellan 100 tkr – 700 tkr. Kostnad c: a 800 tkr.

Även ansvaret för uppföljning av kommunens upphandlade avtal ligger i dagsläget till största del på förvaltningsnivå. Denna organisatoriska lösning innebär stora risker i form av ökade kostnader, främjande av osund konkurrens på marknaden samt att kommunen riskerar att anses som en oseriös avtalspart som attraherar oseriösa leverantörer. Genom att förstärka upphandlingsenheten med en avtalscontroller, som har ett övergripande ansvar för kommunens avtalsuppföljning, kan vi påbörja arbetet med att säkerställa en större avtalsefterlevnad och en mer effektiv inköpsprocess. Kostnad c: a 850 tkr

Förslagen om förstärkt organisation på upphandlingsenheten bedöms stärka kommunens arbete med inriktningsmål 3, *Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan* samt inriktningsmål 4, *Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag.*

Bakgrund

En genomsnittlig kommun i Sverige upphandlar mellan 20 och 30 procent av sin årliga budget i inköp, vilket innebär att inköpen fyller en nyckelroll i den kommunala ekonomistyrningen.[1]

Kommunens upphandlingar påverkar både företag på lokal och nationell nivå på flera sätt. För många företag bär upphandlingarna den främsta kontaktpunkten med kommunen och upphandling spelar därför en betydande roll för kommunens varumärke. Genom att arbeta strategiskt med upphandlingar kan stora effektiviseringar uppnås.[2]

Kommunen behöver vara en krävande men attraktiv kund. Kommunen köper för skattepengar och behöver få ut så mycket nytta som möjligt för skattepengarna. Det förutsätter att så många vill lämna anbud som möjligt så att en sund konkurrens kan främjas.[3]

Den största vinsten av att arbeta strategiskt med upphandlingar är att kommunen kan öka kostnadseffektiviteten. Att arbeta rätt med upphandlingar har flera effektiviseringsvinster:

- Upphandlar vi på rätt sätt väljer fler företag att lämna anbud. När fler är med ökar chansen att få bästa möjliga kvalitet till bästa möjliga pris.[4] Om fler företag väljer att lämna anbud främjas en sund konkurrens.
- Ställer vi rätt krav från början slipper kommunen betala extra för sådant som egentligen inte behövs.
- Smarta upphandlingar öppnar upp för den som tänker utanför boxen. Nytänkande lösningar kan innebära att kostnaden över tid sjunker eller att nyttan för medborgarna ökar. [5]
- En noggrann avtalsuppföljning innebär att kommunen får den kvalitet som upphandlats.

Genom att arbeta strategiskt och effektivt kan det bli lättare för små och lokala företag att lämna anbud vilket stärker det lokala företagsklimatet.[6]

Att se upphandling som en del av en större inköpsprocess som genomsyrar hela organisationen är grundläggande för att kunna effektivisera kommunens inköp.

[1] Upphandling – guide för bättre lokalt företagsklimat, Svenskt Näringsliv 2023, s 7. Guide_Upphandling_2023_Webb.pdf
[2] Upphandling – Guide för bättre lokalt företagsklimat, Svenskt Näringsliv.
[3] Ibid.
[4] Ibid.
[5] Ibid.
[6] Ibid.

Referenser till forskning och andra kommuner

Forskning visar att effektivisering av kommunala inköp kan leda till betydande kostnadsbesparingar. En studie från Luleå tekniska universitet betonar vikten av legitimitet och effektivitet i kommunala inköpsprocesser.[7] Vidare har Svenskt Näringsliv identifierat en besparingspotential på 5–15 procent genom strategisk offentlig upphandling.[8]

Exempel på kommuner som har uppnått besparingar genom att effektivisera upphandlingsprocesserna är t ex Solna stad och Ulricehamns kommun.

Flera kommuner har börjat fokusera mer på upphandling och avtalsuppföljning genom att tillsätta resurser. Nedan följer ett par exempel.

Marks kommun

Marks kommun har ca 35 000 invånare och huserar ca 4 000 företag. Kommunen är arbetsgivare åt ca 3 600 anställda och är ägare till 3 kommunala bolag. Kommunen har ca 700 mkr i upphandlingspliktigt inköpsvärde.

Mark kommuns inköpsorganisation

Marks kommuns inköpsorganisation består av en upphandlingschef, 6 upphandlare/inköpare, 2 st e-handelsansvariga samt en avtalscontroller.

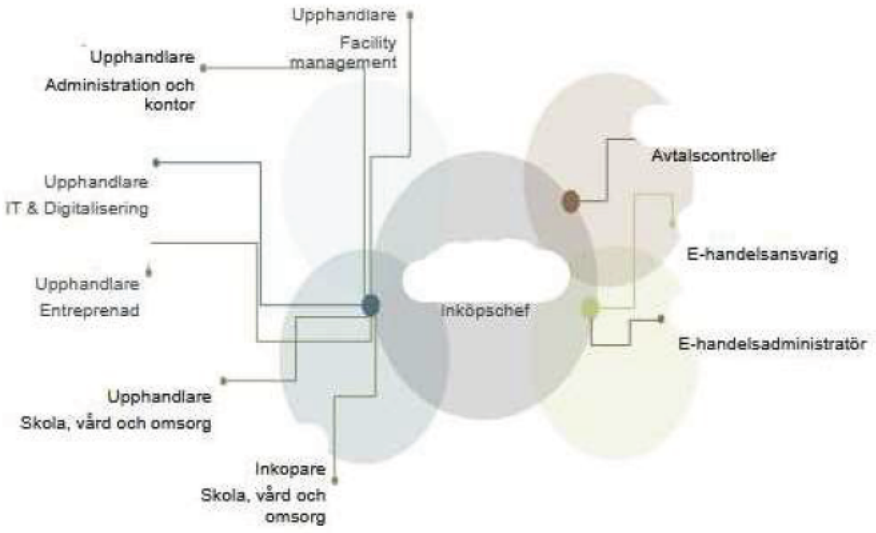

[7] Effektivitet och legitimitet i en kommunal inköpsprocess, Henriksson, Olsson, Luleå tekniska Universitet.
[8] Upphandling – Guide för bättre lokalt företagsklimat, Svenskt Näringsliv, s 7.

Uddevalla kommun

Uddevalla kommun har drygt 57.000 invånare och har ca 5.000 anställda. Uddevalla kommun upphandlar för ca 1 miljard kronor och det finns ca 8.300 företag.

Upphandlingsenheten består idag av 1 upphandlingschef, 7,5 upphandlare, 2 direktupphandlare, 2 avtalscontroller och 0,5 upphandlingsjurist. Utöver detta så finns det 2 ytterligare personer på ekonomiavdelningen som arbetar med elektronisk handel. De kommunala bolagen har egna upphandlare.

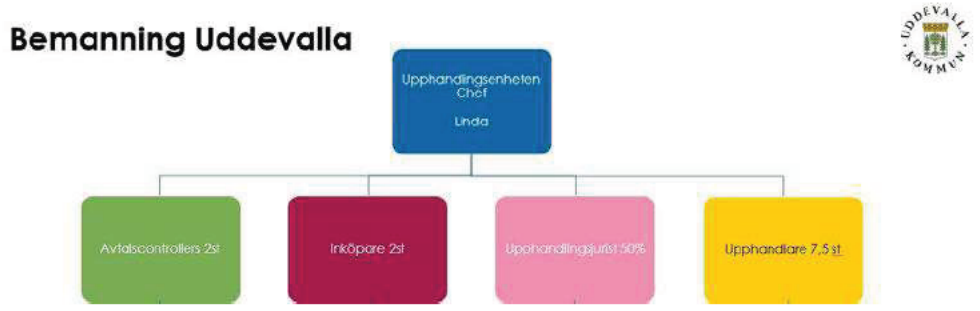

Trollhättans Stad

Trollhättans Stad har ca 59.000 invånare och har ca 4.700 anställda. Trollhättans Stad upphandlar för ca 1,5 miljard kr och det finns det ca 5.800 företag.

Upphandlingsenheten består idag av 1 upphandlingschef, 5 upphandlare, 1 direktupphandlare, 1 person ansvarig för elektronisk handel. Utöver detta så har de äskat medel för 1 avtalscontroller och 1 hållbarhetsstrateg. De kommunala bolagen har egna upphandlare. Kunskapsförbundet med gymnasiet och vuxenutbildning hanteras av Vänersborgs kommun.

Svenskt Näringsliv

Svenskt Näringsliv genomför varje år en mätning över företags upplevelser av att driva företag i sina respektive kommuner. Varje år tillfrågas drygt 30 000 företag. Svaren från enkäten ger en bild av hur företagsklimatet uppfattas av företagen. Offentlig upphandling är den fråga som under många år har fått lägst betyg av alla frågor som Svenskt Näringsliv ställer i undersökningen om lokalt företagsklimat. De låga betygen är rikstäckande.

Under 2022 och 2023 genomförde Svenskt Näringsliv en undersökning för att utröna vad det är företagen anser brister i de upphandlingar som genomförs. Av 5 318 st. öppna svar, dvs svar som angetts utan förinvalda alternativ, ansåg 25 % att det förekom brister i underlaget och 18 % att de krav

som ställs är oproportionerliga eller orimliga. Härutöver ansåg 8 % att avtalsuppföljningen var för dålig.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Vad är det som brister i upphandlingarna?

5 318 öppna svar i Lokalt företagsklimat 2022 och 2023

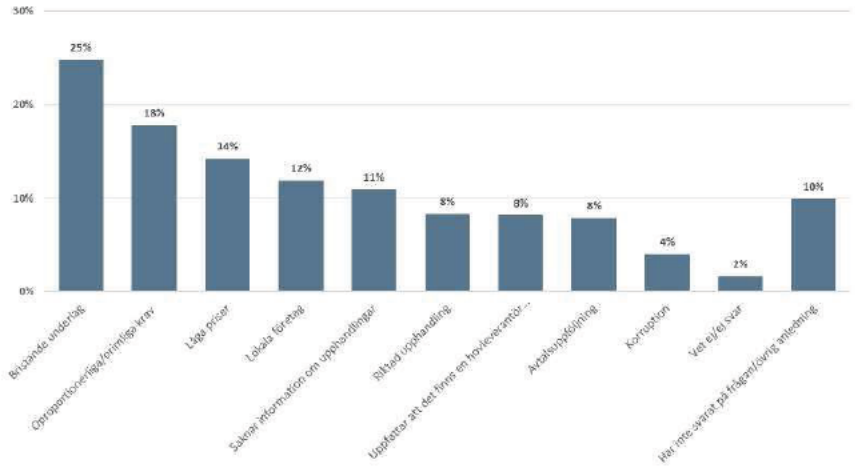

Nuläge

Vänersborgs kommuns årliga inköp uppgår till cirka 727 miljoner kronor (2024), vilket utgör en av kommunens största kostnadsposter. Endast genom besparing om 1 procent av kommunens inköp uppgår således en besparingspotential om 7,3 mkr (vilket innebär ett förbättrat resultat på 7,3 mkr).

Kommunen genomför ca 70 st direktupphandlingar per år (här finns dock ett mörkertal) till ett värde om ca 92 miljoner kronor (2024), varav 60,7 miljoner kronor avser upphandlingar över 100 000 kronor som genomförs förvaltningarna samt ca 32 mkr som, p.g.a. upphandlingens storlek, genomförs utanför direktupphandlingssystemet (ofta via mail).[9]

Direktupphandling, enligt Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), avser upphandling som uppgår till max 700 000 SEK samt 8 109 450 SEK för sociala och särskilda tjänster.

[9] Statistik hämtat från spendanalys från BuboBubo.

Inköp mellan 100 tkr - 700 tkr (direktupphandlingar med systemstöd) på nämnd- och förvaltningsnivå

Nämnd- och förvaltningsnivå	Inköp 2024 (SEK)	Antal Lev.	Procent
Samhällsbyggnad**	30 696 503	149	64,45%
Social	13 490 529	82	28,32%
Kommunstyrelsen	5 310 677	52	11,15%
Kultur- och fritid	4 341 586	59	9,11%
Barn- och utbildning	3 909 492	52	8,21%
Niv.1 Gränssnitt saknas*	1 835 191	26	3,85%
Miljö- och Byggnad	1 009 675	17	2,12%
Kommunfullmäktige	47 522	4	0,10%
Överförmyndarnämnden	37 911	5	0,08%
Valnämnd	12 067	4	0,03%
Totalt	**47 631 607**	**249**	

* Angivet beställarID saknas i spendanalyssystemet Bubobuo

** Fastighetsenheten undantagen med anledning av egen upphandlingsresurs

Fastighetsenheten	13 059 544	75

Totala inköp 2024 mellan 100-700 tkr (exlusive leverantörer som upphandlats över direktupphandlingsgränsen) **60 691 152**

Observera att ovanstående statistik endast omfattar inköp per leverantör för inköpsåret 2024 och inte per upphandlat avtal. Vid beräkning av ett avtals upphandlingsvärde ska värdet för hela avtalsperioden beaktas. Ovanstående bör således endast betraktas som en uppskattning och ett riktvärde.

Inköp över 100 tkr per leverantör för 2024 på nämnd- och förvaltningsnivå

Nämnd- och förvaltningsnivå	Inköp 2024 (SEK)	Antal Lev.	Procent
Samhällsbyggnad	419 019 210	290	60,27%
Social	117 395 888	189	16,89%
Kommunstyrelsen	68 425 023	112	9,84%
Barn- och utbildning	57 589 892	119	8,28%
Kultur- och fritid	16 101 701	132	2,32%
Niv.1 Gränssnitt saknas*	12 471 263	58	1,79%
Miljö- och Byggnad	2 853 909	51	0,41%
Revision	899 750	2	0,13%
Valnämnd	215 486	11	0,03%
Överförmyndarnämnden	194 431	10	0,03%
Kommunfullmäktige	51 116	7	0,01%
Totalt	**695 217 669**	**464**	

* Angivet beställarID saknas i spendanalyssystemet Bubobuo

Observera att ovanstående statistik endast omfattar inköp per leverantör för inköpsåret 2024 och inte per upphandlat avtal. Vid beräkning av ett avtals upphandlingsvärde ska värdet för hela avtalsperioden beaktas. Ovanstående bör således endast betraktas som en uppskattning och ett riktvärde.

Organisation

Idag består upphandlingsenheten av tre upphandlare samt en upphandlingschef som även stöttar upp och genomför upphandlingar. En av upphandlingstjänsterna inkluderar även 20 % e-handelsansvar. Ytterligare en upphandlare finns på Fastighet och Service.

Upphandlingsenheten genomför annonserade upphandlingar över 700 000 SEK åt samtliga förvaltningar, åt Kunskapsförbundet Väst. Kommunala bolag erbjuds vara med på ramavtal, samt får stöd i annonsering av upphandlingar. Vänersborgs kommun ingår även i en upphandlingssamordning under namnet VästUpp tillsammans med sju andra kommuner i närområdet. VästUpp genomför större ramavtalsupphandlingar för deltagande kommuner och dess bolag.

Idag genomförs direktupphandlingar över 100 000 kronor av utsedda personer ute på förvaltningarna i direktupphandlingssystemet. Antal utsedda personer som fått i uppdrag att genomföra direktupphandlingar på förvaltningarna är många till antal, i dagsläget ca 130 st. Antal förfrågningar att få tillgång till att genomföra direktupphandlingar ökar för varje månad.

Nuvarande organisation innebär att upphandlingsenheten i huvudsak endast kan fokusera på att genomföra upphandlingar för verksamhetens behov samt agera stöd till de sällananvändare som genomför direktupphandlingar. I dagsläget finns inte resurser till att effektivisera våra inköp och använda upphandling som ett strategiskt verktyg eller för avtalsuppföljning.

Revision

Under 2019 gjorde PwC en granskning av inköp och upphandling. I rapporten *"rekommenderas att kommunstyrelsen införa rutiner och kontroller som säkerställer att inköp görs i enlighet med gällande riktlinjer för direktupphandling överstigande 100 000 kronor."*

Man konstaterade att det endast var 80% av direktupphandlingarna över 100.000 kr som gjordes i direktupphandlingssystemet och dessutom att dokumentationen var bristfällig.

På uppdrag av förtroendevalda revisorer genomfördes en internrevision av KPMG under 2023 där man granskat kommunens process och rutiner för inköp och upphandling.

Revisonen resulterade i en bedömning och det rekommenderas bl.a. att kommunstyrelsen skulle *"Stötta förvaltningarna i att beakta alla hållbarhetsaspekter vid direktupphandlingar samt tillse att rutinen för*

avtalsuppföljning implementeras och att ansvaret för uppföljning av kommunövergripande avtal förtydligas.".[10]

Direktupphandlare

Upphandling, att utforma krav efter verksamhetens behov, teckna avtal och utvärdera är en yrkesprofession som kan bidra till bättre ekonomistyrning. Att delegera ansvar till tjänstemän på varje enskild förvaltning, utan detta yrkeskunnande, är förenat med ett stort antal risker. Att förstärka upphandlingsenheten med en direktupphandlare skulle därför generera ökad kvalitet för hela inköpsprocessen samt bidra till kostnadsbesparingar, i form av arbetsresurser samt ekonomiska medel, åt förvaltningarna.

Risker

Det finns ett stort antal risker som kan identifieras vid att inte centralisera direktupphandlingar och delegera detta ansvar till förvaltningarna.

- **Dåliga affärer samt brister i affärsmässighet -** I takt med att beloppsgränserna för vad som klassas som en direktupphandling enligt LOU stiger blir upphandlingsprocessen mer komplex och kommunen samt anbudslämnade företag har mer att förlora på en dålig affär. En direktupphandlare, som inte har yrkeskunnandet, riskerar en dålig affär genom exempelvis brister i underlaget, orimliga eller oproportionerliga krav eller avtalsvillkor samt riktade upphandlingar som riskerar att snedvrida en sund konkurrens.
- **Brister i dokumentationsplikten** – Samtliga upphandlingar, inklusive direktupphandlingar ska enligt lag dokumenteras. En direktupphandlare utan yrkeskunnandet riskerar att brista i detta lagkrav då kunskapen om hur och var dokumentation ska ske till stor del brister.
- **Överprövningar** – Samtliga upphandlingar, inklusive direktupphandlingar, ska genomföras i enlighet med de grundläggande principerna som följer enligt lag. Brister i denna kunskap innebär ökad risk för överprövningar då upphandlingsdokumenten i sin tur tenderar innehålla brister. Detta kan innebära ökade kostnader för förvaltningarna i form av försenade avtal samt ökade tidsresurser som skulle kunna läggas på direktupphandlarens huvudsakliga arbetsuppgifter.
- **Brister i hållbar upphandling (Agenda 2030)** – Upphandling är ett viktigt verktyg för att nå mål 12 i Agenda 2030 *"Hållbar konsumtion och produktion"*. Att ställa relevanta och krav för att bidra till hållbar konsumtion och produktion är mycket centralt i upphandlingsprocessen. Risker finns att en direktupphandlare utan

[10] Dnr 2023/843.

yrkeskunskap missar denna aspekt eller inte har tillräcklig kunskap för att ställa krav för att på så sätt bidra till att vi ska nå våra mål enligt Agenda 2030.

- **Resurskrävande** – I dagsläget är våra direktupphandlare sällanutförare. Att genomföra en arbetsuppgift man utför sällan riskerar inte bara rättssäkerheten utan är också mycket resurskrävande i form av tid. Arbetstid som istället kan läggas på uppgifter där denne har sitt egentliga yrkeskunnande. Nuvarande upplägg är även resurskrävande för upphandlingsenheten som går in och stöttar verksamheternas direktupphandlare genom att besvara frågor, läsa igenom underlag och hjälpa till när en direktupphandling "gått snett".
- **Avsaknad av samverkan och översyn** – Eftersom direktupphandlingar utförs på förvaltningsnivå finns det i dagsläget inte någon kommunövergripande översyn över vilka direktupphandlingar som genomförs. Detta innebär avsaknad av kontroll samt att man tappar samverkansmöjligheter mellan förvaltningarna och de minskade kostnadseffekter detta skulle kunna generera. Flera förvaltningar kan ha liknande behov men som idag riskeras att direktupphandlas separat. Detta kan även resultera till utdömd upphandlingsskadeavgift från Konkurrensverket om flera separata direktupphandlingar har genomförts som tillsammans genererar ett värde över direktupphandlingsgränsen.

Yrkesroll

Att utöka den centrala upphandlingsenheten med en direktupphandlare som profession är väsentligt för att upprätthålla en effektiv inköpsorganisation.

Direktupphandlaren kommer i huvudsak att ha följande arbetsuppgifter:

- Hjälpa förvaltningarna att genomföra direktupphandlingar över 100 000 SEK. Detta kommer att bidra till att inköp sker på ett korrekt och effektivt sätt.

- För att säkerställa att alla inblandade, såsom kommunens beställare, har rätt kunskap och kompetens bör rollen även inkludera genomförandet av utbildningar. Utbildningar bör även hållas för utsedda personer på förvaltningarna som genomför direktupphandlingar under 100 000 SEK.

- Arbetsuppgifterna bör även inkludera att hjälpa förvaltningarna att genomföra förnyade konkurrensutsättningar (mindre upphandlingar) på redan upphandlade ramavtal för att på så sätt se till att bästa möjliga villkor uppnås.

Uppskattad årskostnad för en direktupphandlare uppgår till c:a 800 tkr.

Avtalscontroller

Ansvaret för att följa upp våra upphandlade avtal ligger i dagsläget till största del ute på förvaltningarna och den enhet/avdelningen som i huvudsak har behov av avtalet. Avtalsuppföljning är resurskrävande och prioriteras ofta bort framför förvaltningarnas huvudsakliga uppdrag. En systematisk avtalsuppföljning för våra upphandlade avtal sker således i mycket liten utsträckning.

Avtalsuppföljning är aktiviteter som syftar till att säkerställa att leverantören uppfyller de krav som vi ställt i upphandlingsdokumenten och att vi som upphandlande myndighet får det vi efterfrågat. En aktiv avtalsuppföljning förbättrar efterlevnaden av avtal, ökar effektiviteten och stärker affärsrelationen parterna emellan.[11]

Risker

Upphandlingsmyndigheten har angett risker med att inte bedriva en aktiv avtalsuppföljning:

- **Leveranser sker inte enligt avtal** – Att inte erhålla leveranser enligt avtal skapar mycket irritation i verksamheten och hos beställarna, vilket i sin tur kräver mycket tidsresurser då tjänstemännen tvingas lägga ner tid och energi på en leverantör som inte levererat enligt kontrakt. Tid läggs på att lösa situationen på annat sätt.
- **Kostnader ökar** – Med anledning av att högre priser och sämre leveransvillkor kan tillämpas än vad som är avtalat riskerar kostnaderna att öka. Vidare är det är vanligt förekommande att det i upphandlingsdokumenten anges villkor som är kostnadsdrivande, såsom viten och andra villkor som faller inom leverantörens åtagande, i ett avtal. Om viten inte utkrävs på grund av bristande avtalsuppföljning riskerar kommunen inte bara förlora resurser i form av tid och ekonomiska medel som verksamheten får lägga på att ”rätta till” problemet, utan vi utnyttjar inte heller det villkor som varit kostnadsdrivande i upphandlingen. Dessutom finns det inget incitament för leverantören att rätta till problemen.
- **Fel leverantör vinner upphandlingen** – En upphandlande myndighet som inte aktivt följer upp sina avtal riskerar att attrahera oseriösa leverantörer. Oseriösa leverantörer lämnar ofta anbud på upphandlingar där de vet om att motparten inte följer upp avtalsvillkoren. De kan därför ange att de klarar av samtliga krav utan att riskera särskilt mycket under avtalsperioden. Det blir således lättare för denna aktör att vinna upphandlingen då de inte lämnar priser utefter samma

[11] Upphandlingsmyndigheten, Avtalsförvaltning och uppföljning – vad innebär det.

premisser som övriga, seriösa leverantörer som anser att ställda krav är kostnadsdrivande.

- **Tredje part drabbas om villkor inte följs** – Kommunen riskerar att tappa leverantörer som potentiellt kunde lämna anbud då de istället avstår. Detta eftersom de inte kan konkurrera på lika villkor, vilket i sin tur riskerar att främja osund konkurrens. Osund konkurrens kan även få konsekvenser i kommande upphandlingar där prisbilden potentiellt ökar då färre aktörer är med och försöker vinna kontraktet. Sund konkurrens bidrar till minskade kostnader för kommunen.
- **Riskerar skadestånd** - på grund av bristande avtalsefterlevnad.
- **Riskerar upphandlingsskadeavgift** - på grund av felaktiga inköp.
- **Försämrad relation till leverantören** – Om kommunen inte följer upp sina avtal riskerar man att ses som en oseriös avtalspart, vilket i sin tur riskerar att skada kommunens varumärke. Leverantörens förtroende för den köpande organisationen försämras. Det skapar frustration hos leverantörer, särskilt lokala och seriösa leverantörer.
- **Missade möjligheter** – missade möjligheter till optimering eller förbättringar inom ramen för avtalet.

En studie från Konkurrensverket 2023 undersökte hur svenska kommuner genomför avtalsuppföljning av offentligt upphandlade ramavtal och kontrakt. Studien visade att avtalsuppföljning är nödvändig för att säkra avtalstrohet, effektiv konkurrens, effektiv hushållning med skattemedel och förtroende för upphandlande myndigheter. Bristande avtalsuppföljning kan få påtagliga civilrättsliga, upphandlingsrättsliga och kommunalrättsliga konsekvenser med påtagliga kostnader till följd.[12]

En fungerande avtalsuppföljning däremot kan leda till kostnadsbesparingar men även ”ekonomiska vinster” i form av en bättre konkurrens, större deltagande i upphandlingar och effektivare upphandlingar. Studien visar att när det finns resurser, rutiner och en systematik blir avtalsuppföljningen bättre och kan leda till de nämnda kostnadsbesparingarna och ekonomiska vinsterna på såväl kort som lång sikt.[13]

Yrkesroll

Att utöka upphandlingsenheten med en avtalscontroller är väsentligt för att kommunen aktivt ska kunna påbörja arbetet med en strategisk och

[12] Avtalsuppföljning inom offentlig upphandling – säkerställer konkurrens och avtalad kvalitet till avtalat pris, Catrin Karlsson Westergren på uppdrag av Konkurrensverket, Uppdragsforskningsrapport 2023:1, s 61, https://www.konkurrensverket.se/globalassets/dokument/informationsmaterial/rapporter-och-broschyrer/uppdragsforskning/forskrapport_2023-1.pdf

[13] Ibid.

systematisk inköpsprocess. Utan avtalsuppföljning är det meningslöst med ambitiösa upphandlingar och kravställningar.

Avtalscontrollern kommer i huvudsak att arbeta med:

- Systematisk avtalsuppföljning och är aktiviteter som syftar till att säkerställa att leverantören uppfyller de krav som ni har ställt i upphandlingsdokumenten och att Vänersborgs kommun får det som efterfrågats.

Uppskattad årskostnad för en avtalscontroller uppgår till c:a 850 000.

Slutsats

För att påbörja arbetet med att effektivisera kommunens inköp och uppnå långsiktiga ekonomiska och tidsbesparande fördelar, är det avgörande att förstärka upphandlingsorganisationen med en direktupphandlare och en avtalscontroller.

Denna strategiska investering kommer inte bara att förbättra ekonomistyrningen och säkerställa större regel- och avtalsefterlevnad, utan även skapa en mer dynamisk och effektiv inköpsprocess. Med en centraliserad hantering av direktupphandlingar och uppföljning av kommunens tecknade avtal, kan kommunen arbeta systematiskt med att säkerställa att leverantörerna uppfyller ställda krav och avtalsvillkor, vilket resulterar i betydande kostnadsbesparingar och starkare affärsrelationer. Vidare är det en kritisk åtgärd för att säkra en hållbar och ansvarsfull användning av skattemedel, samtidigt som kommunen positionerar sig som en attraktiv och pålitlig samarbetspartner.

Målanalys

Förslagen bedöms stärka kommunens arbete med ***inriktningsmål 3, Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan,*** då en utökad organisation ger förbättrade möjligheter att följa upp att ställda hållbarhetskrav i upphandlingar efterlevs.

Förslagen bedöms även stärka kommunens arbete med ***inriktningsmål 4, Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag.*** Detta genom förbättrade möjligheter till en korrekt och rättvis behandling av företag som vi upphandlar varor och tjänster av, samt genom att effektivare upphandlingar innebär en stora effektiviseringsmöjligheter i verksamheten.

Uppdragsdirektiv

Uppdragsdirektiv för Vänersborgs Stadskärneutveckling - definitioner, samverkan och utvecklingsplan.

Bakgrund

I flera omgångar har det skett insatser för att stärka arbetet med en attraktiv stadskärna. År 2018 fick avdelningen för Hållbar utveckling ansvaret för att driva stadskärnearbetet av dåvarande kommundirektör. I ett avtal mellan Vänersborgs Kommun, Vänersborgsbostäder AB, Fastighetsägarna GFR och Forum Vänersborg (2018 – 2020) står det att man tillsammans ska verka för att förnya och utveckla stadskärnan och att centrumarbetet ska stärkas.

Under 2018 fokuserades arbetet på att Vänersborg skulle QM-certifieras och två personer utbildades i QM-metoden. När näringslivsavdelningen förnyades och fick ny personal under 2019 blev det naturligt att man tog del av arbetet och under hösten 2020 intensifierades det. En arbetsgrupp bestående av representanter från Forum Vänersborg, Visit Trollhättan Vänersborg och Vänersborgs kommun arbetade fram processplanen. Branschorganisationen Fastighetsägarna var också involverade.

År 2021 blev Vänersborg utvald som en av 12 pilotprojekt i Sverige för hållbar platsutveckling och destinationsutveckling, med stöd från Tillväxtverket. Projektet startade omgående och pågick till april 2022. Förutom Vänersborgs kommun deltog Forum Vänersborg, Fastighetsägarna GFR, Visit Trollhättan/Vänersborg, Gröna Klustret och Stiftelsen Tryggare Sverige.

Arbetet har omfattat flera delprojekt, inklusive stråkutveckling. Ett viktigt fokus har varit att skapa en attraktiv och trygg miljö för invånare och besökare genom kontinuerlig dialog och gemensamma insatser mellan kommun, näringsliv, föreningar och organisationer

Detta arbete har resulterat i förbättrade arbetsprocesser, både internt och externt, för platsutveckling, samt en starkare samverkan mellan olika aktörer i Vänersborg.

Löpande under hållbar platsutveckling har inspiration i de olika delprojekten hämtats från andra kommuner som genomfört liknande satsningar.

Hösten 2024 besökte en grupp förtroendevalda, tjänstepersoner och näringsidkare Borås Stad för att ta del av deras mångåriga arbete med utveckling av Borås stadskärna, mer känt som projektet "Drömmen om Borås". Studiebesöket gav både inspiration och lärdomar och genom att ta del av deras framgångsfaktorer så kan vi bättre rusta oss för utveckling av Vänersborgs centrum och stadskärna.

En förutsättning för Borås framgång har varit att tidigt tydliggöra och enas om vilket geografisk område man ska drömma om.

Mål

Vi vill ha en attraktiv och levande stadskärna i Vänersborg. Det är en bärande del av Vänersborgs kommuns vision. En attraktiv stadskärna bidrar till ekonomisk tillväxt i kommunen, skapar trygghet och ger social sammanhållning samt förhöjer livskvalitén hos våra invånare.

Många olika aktörer bidrar och påverkar stadskärnan i en kommun och det är det sammantagna arbetet som speglar intrycket av ett centrum. Fyra delmål är att

- öka antalet besökare till stadskärnan
- minska antalet tomma lokaler
- öka nyetableringar av företag och skapa fler arbetstillfällen
- skapa en trygg och blomstrande stadsmiljö

Syfte

Syftet med uppdraget är att dels utreda förutsättningar för att kunna skapa en långsiktig hållbar samverkansstruktur som kraftsamlar kring stadskärnas utveckling samt att därefter arbeta fram en utvecklingsplan på kort (3 år), medellång (10 år) och lång sikt (25 år).

Uppdragets innehåll

Uppdraget består av tre olika delar med delrapportering efter varje del.

Del 1: Klargöra definitioner och parter

Vad ingår i Vänersborgs stadskärna? Definiera stadskärnans geografiska omfattning/avgränsning. Kopplat till definitionen följer att utreda förutsättningarna för att skapa en samverkansstruktur där aktörer och parter som har intresse, vilja och påverkansmöjlighet på Vänersborgs centrumutveckling har en definierad roll.

Parter kan vara, förutom kommunen, fastighetsägare, näringslivsorganisationer, lokala företag och butiker, turistorganisation, kulturinstitutioner, invånare med flera.

Del 2: Skapa gemensam bild

Utifrån klarlagda definitioner om geografi och samverkansstruktur forma en gemensam bild om vart vi ska och vad som krävs för en förflyttning dit vad gäller ansvar och resurser från olika parter.

Denna fas bör innefatta en mikromarknadsanalys enligt vedertagen validerad metod, t ex Prime Pitch-metoden där stadskärnans potential identifieras för att i nästa steg kunna basera utvecklingsplanen på rätt strategier och åtgärder som stärker stadskärnans attraktivitet.

Då det finns genomförda undersökningar, dialoger och visionsbilder, är det viktigt att dessa tas tillvara på med omsorg, och blir ett underlag för det gemensamma arbetet. Genom att visualisera den framtagna visionen, samlas parterna kring en gemensam förväntansbild.

Del 3: Forma gemensam utvecklingsplan

Efter de två första deluppdraget skapas utvecklingsplanen med konkreta aktiviteter och åtgärder. Här bör med fördel de sex kriterier som organisationen RISE tagit fram för hållbar stadskärneutveckling ligga till grund för värdering av insatser.

- **Livlighet**: Analyseras genom variabler som gångflöden, variationen av företagstyper och andel levande bottenvåningar.
- **Ekonomisk vitalitet**: Mängden kommersiella verksamheter, omsättning och vakansgrad.
- **Komfort**: Upplevelsen av komfort, ytor i solläge, skydd mot regn och sol, och offentliga sittplatser.
- **Trygghet**: Upplevd trygghet, upplevelse av skadegörelse, mörka ytor och flyktvägar.
- **Säkerhet**: Brottslighet och trafiksäkerhet.

- **Tillgänglighet**: Hur lätt platsen är att nå och hur tillgänglig den är för personer med olika funktionsförmåga och socio-ekonomisk bakgrund.

Resurser

Uppdragets två första delar består av utrednings- och analysarbete samt samordning av intressenter och aktörer. Från Vänersborgs kommun behövs en resurs som utvecklingskoordinator/platsutvecklare tillsättas som leder och samordnar arbetet. En halvtid vakanshålls från och med mars år 2025 i väntan på lösning.

Tid behöver avsättas från deltagande parter.

Uppdragets tredje del, om de två förstnämnda avrapporterade delarna ges klartecken, kommer att kräva resurser beroende på planens ambitionsnivåer. Det kan avse investeringar, driftsmedel och/eller avsatt tid från parterna. Detta blir en del i utvecklingsplanen där ansvar och insatser från olika parter klargörs.

Tidplan

Uppdraget kan påbörjas när en Utvecklingskoordinator//platsutvecklare finns på plats. Deluppdrag 1 och 2 bör genomföras inom 8-12 månader och arbetet medutvecklingsplan för första treårsperioden kan påbörjas så snart förutsättningarna finns på plats.

Rapportering

En tjänstemannagruppering ledd av Näringslivschef skapas som stöd och bollplank. Uppdraget avrapporteras till kommunstyrelsens presidium.

För det gemensamma arbetet med utvecklingsplanen utses en styrgrupp bestående av representanterna från respektive part.

Kommundirektör

Lena Tegenfeldt

IT-avdelningens underlag för tjänstekatalog inför förvaltningarnas arbete med budget verksamhetsplanering 2026

Information från IT-avdelningen runt kommande prioriterade arbeten och behov som medför kostnadsökningar i tjänstekatalogen inför förvaltningarnas arbete med VP-2026.
Jag vill börja med att lyfta den tid vi befinner oss i med stor osäkerhet och oro både globalt och nationellt och med det så får ni initialt skrivande datum här 2025-02-21 då utspel och situationer förändras timme för timme.

Den pågående konflikten i Ukraina och dess konsekvenser påverkar oss alla, inte minst vår kommun där vi i dagens situation ständigt ser nya åtgärder vi behöver vidta för att säkerställa vår säkerhet och stabilitet samtidigt som vi måste öka digitaliseringen för att möta resursbristen och tillsammans fortsätta vårt arbete för att nå 75 – 125.

Den påverkan utifrån som vi ser men inte råder över är först och främst:
- Kriget i Ukraina och EU:s olika stöd och eventuella framtida fredsstyrkor mm.
- USA:s presidents olika utspel så som **tullar** (25-50%)(idag *20250227* meddelar Trump att man ska införa tullar/tariffer mot EU, inte tidsbestämt), **adekvansbeslut** ger mest troligt förändringar och kostnader som kan skapa kraftig budgetpåverkan vid ett eventuellt genomförande.
- Framtida **inflation** och ökade **räntekostnader** till följd av ovanstående. (Ryssland har just nu ca19% inflation)

Vid den senaste säkerhetskonferensen i München betonade EU:s ledare vikten av att fortsätta stödja Ukraina både militärt och ekonomiskt. Det diskuterades även möjligheten att skicka fredsbevarande styrkor till Ukraina för att säkerställa en varaktig fred. Dock är Europa splittrat i denna fråga, med vissa länder som är villiga att bidra med trupper medan andra är mer tveksamma. Mötet avslutades med ordförande i tårar.

Sverige har vidtagit flera åtgärder för att hantera den nuvarande situationen:

- Stärkt Försvar: Regeringen har beslutat att öka försvarsbudgeten och stärka Sveriges militära kapacitet för att bättre kunna hantera potentiella hot.
- Ekonomiska Stödåtgärder: För att mildra de ekonomiska effekterna av konflikten har regeringen infört stödåtgärder för företag och hushåll som drabbas av ökade kostnader.
- IT-säkerhet: Riksbanken har betonat vikten av att stärka Sveriges betalningssystem och IT-säkerhet för att skydda mot cyberattacker.

Kommunen kan vidta följande åtgärder för att hantera den nuvarande situationen:

- Stärka IT-säkerheten: Implementera robusta IT-säkerhetsåtgärder för att skydda kommunens system och data mot cyberattacker.
- Förbereda Krisplaner: Utveckla och uppdatera krisplaner för att hantera potentiella nödsituationer, inklusive evakueringar och försörjningsstörningar.
- Stöd till Invånare: Erbjuda stöd och information till invånare som påverkas av konflikten, inklusive psykologiskt stöd och hjälp med att hantera ekonomiska svårigheter.

- Samarbeta med Myndigheter: Samarbeta med nationella myndigheter och andra kommuner för att säkerställa en samordnad och effektiv respons på krisen.

Så vad ser IT-avdelningen i given situation att förvaltningarna behöver ta med från central utökning av tjänstekatalog för VP 2026:
För att säkerställa att vi möter nya hot och pålagor så som NIS2, Cybersäkerhet, Säkerhetslagen med flera så ser vi att ett antal tjänster, funktioner & resurser som behövs. Exempel är

1. SOC, (Security Operations Center) som är en extern central enhet där IT-säkerhetsexperter arbetar ***dygnet runt*** för att övervaka och skydda en organisation mot cyberhot. SOC-teamet ansvarar för att identifiera, analysera och hantera säkerhetsincidenter i realtid.
Några av de viktigaste funktionerna i en SOC är:

- **Övervakning:** Kontinuerlig övervakning av organisationens IT-infrastruktur för att upptäcka potentiella hot.
- **Incidenthantering:** Snabb respons på säkerhetsincidenter för att minimera skador.
- **Hotanalys:** Analysera och förstå nya hot för att förbättra skyddsåtgärder.
- **Samarbete:** Arbeta nära andra avdelningar för att säkerställa en helhetssyn på säkerheten.

Kostnad för en SOC är ca 1 000 000 SEK/år och hjälper oss möta revisionens rapport från EY där vi först stärker skyddet med bevakning 24/7 och sedan kompletterar våra instruktioner och styrdokument. (Vi för dialog med Trollhättan som genomför sin upphandling under våren -25).

2. Microsoft Licenspriser ökar efter nyteckning av avtal 2025-07-01 -> 2028-06-30
Vid oförändrat avstämningsunderlag och dagens prisbild så ser vi en estimerad kostnadsökning för licensavtalet om ca 500 000 SEK/år.

3. Organisation för beslutsstöd. Vi ser ett behov av en organisation runt beslutstöd för att öka vår egen förmåga och över tid ser vi att vi delvis kan ta bort dagens konsulter genom att anställa följande roller:
"Datalagerspecialist", "Utvecklare – kodare", "Processledare devops".
här ser vi en kostnad om ca 3 000 000 SEK/år.

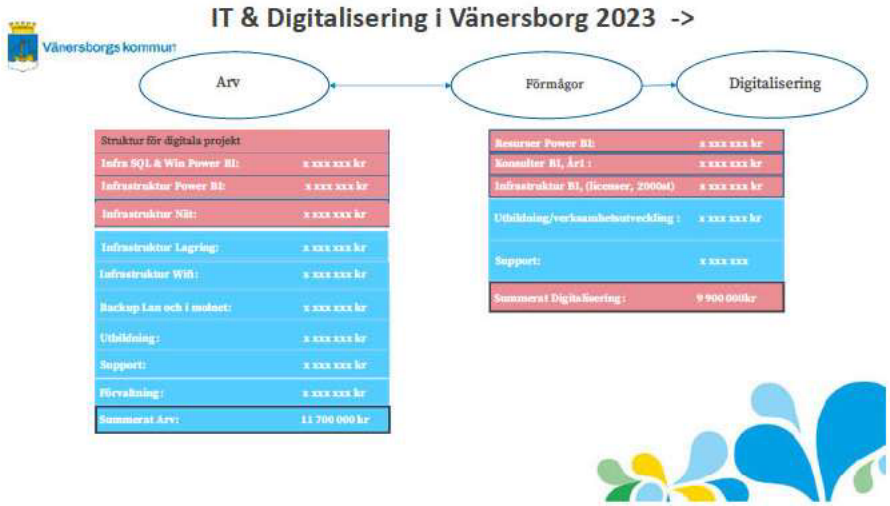

(Bilden är från IT & Digitaliseringsråd januari 2023)

Vi har tagit oss en bit på vägen men behöver nu organisera oss för att bättre möta digitaliseringsbehov i förvaltningarna och behålla kunskapen internt.

3,5 Utöver det behövs en Program & Projektorganisation i kommunen för strukturering, uppföljning och beslut. När vi nu sjösätter olika beslutsstöd för att få bästa underlag ute hos våra chefer behöver det finnas en standard vid införande.
Dessa resurser finns i dag i linjen i våra förvaltningar.

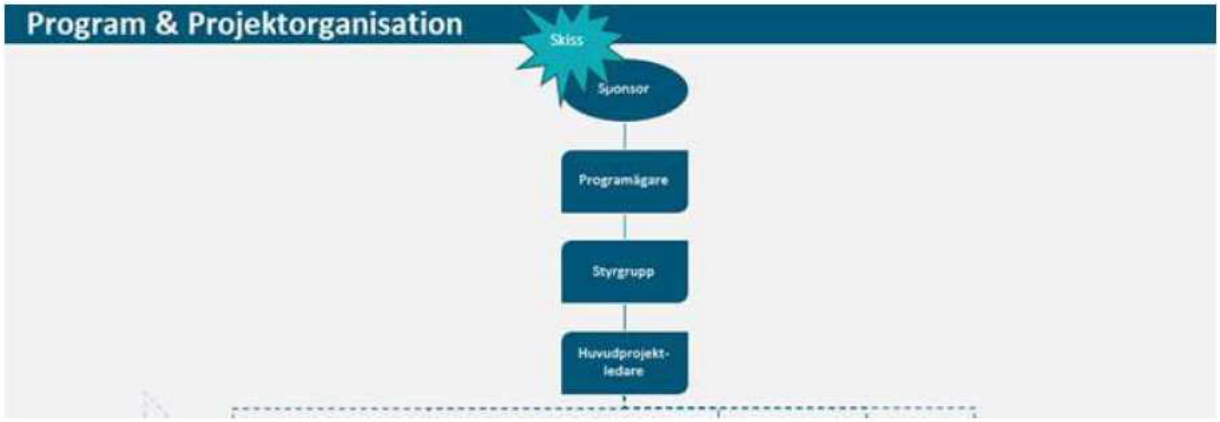

Exempel på resurser kan var

Sponsor:	KDL
Programägare:	Jenny
Styrgrupp:	Emil, Fredrik, Jörgen, Susann, Anna, Thomas
Huvudprojektledare:	Cissi

Vi ser att beslutsstöd som introduceras från Personal”Sjukfrånvaro” och Ekonomi ”Raindance” ger väldigt gott stöd och överblick. Nyttokalkyl redovisas Ekonomi- och Personalchef.

4. Digitaliseringsenheten består idag av 5st E-utvecklare, den resurs vi ser i Trollhättan och Uddevalla som vi saknar i Vänersborg är ”Digitala verksamhetsutvecklare” med uppdraget att

fånga förvaltningarnas behov och översätta det till e-utvecklare för smidig och pricksäker leverans. Här ser vi behov av initialt 2 personer. Kostnad ca 1,7 miljoner/år.

5. ITSM System, dagens ärendehanteringssystem stödjer dessvärre inte den funktionalitet som MSB beskriver i sitt verktyg för att nå NIS2.
Ny lösning fördyrar befintliga kostnader med ca 400 000SEK/år. Lite beroende på val av moduler.

- Sedan räknar vi in en konsumtion mot Azure, ökad konsumtion kommer då fler beslutsstöd tas i bruk. Vi har i tjänstekatalogen räknat in en ökning av konsumtion motsvarande 500 000SEK/år.

6. Om vi räknar in ovan beskrivna förstärkningar i VP 2026 så ser vi en kostnadsökning om 7 832 000SEK. Vid oförändrade fördelningsnycklar (personer i respektive förvaltning mm) och oförändrat anslag från 2025 så kommer kostnaden för Tjänstekatalogen 2026 se ut enligt nedan.

Tjänstekatalog 2025

Förvaltning	Antal licenser	Kostnad/lic omr	Kost/år/förv 2025
BUF – Pedagog & Admin A5	1232	6 347 164 kr	
BUF – Tim/Vik, A1	213	922 737 kr	
BUF Elev, A5	4161	8 314 818 kr	15 584 719 kr
KFF Musiklär/pedagog, A5	36	155 955 kr	
KFF Admin, E5	44	322 419 kr	
KFF F3+S&C	33	180 620 kr	658 994 kr
KSF – E5	129	945 273 kr	
KSF – F3+S&C	1	5 473 kr	950 746 kr
MBF - E5	55	403 023 kr	403 023 kr
SBF - E5	132	967 256 kr	
SBF -F3+S&C	283	1 548 955 kr	
SBF gemensamma	0	160 431 kr	2 676 642 kr
SOC E5	524	3 839 714 kr	
SOC F3+S&C	1763	9 649 500 kr	
SOC gemensamma datorer	0	1 375 119 kr	14 864 333 kr
	Summa:	35 138 457 kr	35 138 457 kr

Tjänstekatalog 2026, syns bäst i bifogad Excel

2026									
	Tänstekatalog 2025	Proc, förd, 2025	2026 1.8% uppräkning	Tjänster & licenser 2026	Behov personal 2026	Ytterligare behov tullar osv	Summa kost/förvaltningar Tjänstekatalog	Ökade kostnader/förv	Summa kost/förvalt TK + tullar
	35 138 457 kr		632 492 kr	2 500 000 kr	4 700 000 kr	4 075 000 kr	42 970 949 kr		47 045 949 kr
BUF	15584719	44,35%	280 525 kr	1 108 808 kr	2 084 559 kr	1 807 357 kr	19 058 611 kr	-3 473 892 kr	20 865 967 kr
KFF	658994	1,88%	11 862 kr	46 886 kr	88 145 kr	76 423 kr	805 886 kr	-146 892 kr	882 310 kr
KSF	950746	2,71%	17 113 kr	67 643 kr	127 169 kr	110 258 kr	1 162 671 kr	-211 925 kr	1 272 929 kr
MBF	403023	1,15%	7 254 kr	28 674 kr	53 907 kr	46 738 kr	492 858 kr	-89 835 kr	539 597 kr
SBF	2676642	7,62%	48 180 kr	190 435 kr	358 018 kr	310 410 kr	3 273 275 kr	-596 633 kr	3 583 685 kr
SOC	14864333	42,30%	267 558 kr	1 057 554 kr	1 988 202 kr	1 723 814 kr	18 177 648 kr	-3 313 315 kr	19 901 462 kr
Summa	35 138 457 kr	100,00%	632 492 kr	2 500 000 kr	4 700 000 kr	4 075 000 kr	42 970 949 kr	-7 832 492 kr	47 045 949 kr

Tjänstekatalog 2027

2027

	Tänstekatalog 2026	Summa	2027 1.8% uppräkning	Tjänster & licenser 2027	Behov personal 2027	Ytterligare behov tullar osv	Summa kost/förvaltningar Tjänstekatalog		Summa kost/förvalt TK + tullar
	42 970 949 kr		773 477 kr	600 000 kr	3 000 000 kr	4 225 000 kr	47 344 426 kr		51 569 426 kr
BUF	19 058 611 kr	44,35%	343 055 kr	266 114 kr	1 330 569 kr	1 873 885 kr	20 998 349 kr	-1 939 738 kr	22 872 234 kr
KFF	805 886 kr	1,88%	14 506 kr	11 253 kr	56 263 kr	79 237 kr	887 907 kr	-82 021 kr	967 144 kr
KSF	1 162 671 kr	2,71%	20 928 kr	16 234 kr	81 171 kr	114 316 kr	1 281 005 kr	-118 334 kr	1 395 321 kr
MBF	492 858 kr	1,15%	8 871 kr	6 882 kr	34 409 kr	48 459 kr	543 020 kr	-50 162 kr	591 479 kr
SBF	3 273 275 kr	7,62%	58 919 kr	45 704 kr	228 522 kr	321 836 kr	3 606 421 kr	-333 146 kr	3 928 257 kr
SOC	18 177 648 kr	42,30%	327 198 kr	253 813 kr	1 269 066 kr	1 787 267 kr	20 027 724 kr	-1 850 076 kr	21 814 991 kr
Summa	42 970 949 kr		773 477 kr	600 000 kr	3 000 000 kr	4 225 000 kr	**47 344 426 kr**	-4 373 477 kr	51 569 426 kr

Tjänstekatalog 2028

2028

	Tänstekatalog 2027	Summa	2028 1.8% uppräkning	Tjänster & licenser 2028	Behov personal 2028	Ytterligare behov tullar osv	Summa kost/förvaltningar Tjänstekatalog		Summa kost/förvalt TK + tullar
	47 344 426 kr		852 200 kr	2 000 000 kr	1 000 000 kr	4 575 000 kr	51 196 626 kr		55 771 626 kr
BUF	20 998 349 kr	44,35%	377 970 kr	887 046 kr	443 523 kr	2 029 118 kr	22 706 889 kr	-1 708 540 kr	24 736 007 kr
KFF	887 907 kr	1,88%	15 982 kr	37 508 kr	18 754 kr	85 801 kr	960 152 kr	-72 245 kr	1 045 953 kr
KSF	1 281 005 kr	2,71%	23 058 kr	54 114 kr	27 057 kr	123 786 kr	1 385 234 kr	-104 229 kr	1 509 020 kr
MBF	543 020 kr	1,15%	9 774 kr	22 939 kr	11 470 kr	52 473 kr	587 203 kr	-44 183 kr	639 677 kr
SBF	3 606 421 kr	7,62%	64 916 kr	152 348 kr	76 174 kr	348 497 kr	3 899 859 kr	-293 438 kr	4 248 356 kr
SOC	20 027 724 kr	42,30%	360 499 kr	846 044 kr	423 022 kr	1 935 325 kr	21 657 288 kr	-1 629 564 kr	23 592 613 kr
Summa	47 344 426 kr						**51 196 626 kr**	-3 852 200 kr	55 771 626 kr

Framåtsyftande punkter för fortsatt dialog.
Nedanstående punkter är **inte** inräknade i tjänstekatalogen 2026:

7. I tjänstekatalogen ingår **inte** licenser för M365Copilot, kostnaden ligger idag på 350 SEK/anv/mån. Här behöver respektive förvaltning anmäla vilka resurser som ska använda produkten efter den 1/7. IT-avdelningen skapar en anmälningslänk/e-tjänst i god tid och alla beställningar hanteras av IT centralt.
- en passus är att när vi mäter den "Copilot Browser" som ingår i vårt licensavtal används den aktivt av anställda, under januari och februari har vissa dagar toppat med ca 650 användare som tillsammans ställt ca 14 500 frågor. Alla frågor är skyddade utifrån att vi inte lämnar ut information mot internet.

8. Beslutsstöd (Verktyg)
Som vi beskrev i punkt 3. ovan så har vi kommit en bit på resan med beslutsstöd. Nu börjar kommunen få fart i sina beslutsstöd och det finns anledning att än en gång se över verktygsportföljen som vi arbetar med. I punkt 3. så har vi tagit höjd för resurser i beslutsstöds organisation dock saknas dialog runt verktyg så som Power Plattform, Fabric mm. Verktygen förändras konstant och så även behoven internt då verksamheterna ser nya utvecklingsmöjligheter. Här behövs en löpande dialog och idé-hantering. Om jag minns rätt så låg kostnaden för Power Plattform på ca 2000SEK/anv, vid köp av minst 1000anv.
- Uddevalla satsning fokuserar just nu för att kunna låta vårdgivare kunna spela in samtal mm och sedan översätta med talsyntes och mer eller mindre med full automation flytta resultatet av mötet i verksamhetssystem. Man hoppas spara ca 10 000h/år i en grupp av 25 anställda. Vi behöver aktivt följa utvecklingen och "glo och sno" om möjligt samt komplettera med eventuella verktyg. Detta är **inte** inräknat i tjänstekatalog 2026.

9. Övningsresurser (testbänk), kommunen har behov för att öva olika scenario för att hitta svagheter och att inte bli totalt överraskade om en kris händer. Här finns hjälp både från myndigheter och privata aktörer. Detta är **inte** inräknat i tjänstekatalog 2026.

2026

	Tänstekatalog 2025	Proc, förd, 2025	2026 1.8% uppräkning	Tjänster & licenser 2026	Behov personal 2026	Ytterligare behov tullar osv	**Summa kost/förvaltningar Tjänstekatalog**	**Ökade kostnader/förv**	Summa kost/förvalt TK + tullar
	35 138 457 kr		632 492 kr	2 500 000 kr	4 700 000 kr	4 075 000 kr	42 970 949 kr		47 045 949 kr
BUF	15584719	44,35%	280 525 kr	1 108 808 kr	2 084 559 kr	1 807 357 kr	19 058 611 kr	-3 473 892 kr	20 865 967 kr
KFF	658994	1,88%	11 862 kr	46 886 kr	88 145 kr	76 423 kr	805 886 kr	-146 892 kr	882 310 kr
KSF	950746	2,71%	17 113 kr	67 643 kr	127 169 kr	110 258 kr	1 162 671 kr	-211 925 kr	1 272 929 kr
MBF	403023	1,15%	7 254 kr	28 674 kr	53 907 kr	46 738 kr	492 858 kr	-89 835 kr	539 597 kr
SBF	2676642	7,62%	48 180 kr	190 435 kr	358 018 kr	310 410 kr	3 273 275 kr	-596 633 kr	3 583 685 kr
SOC	14864333	42,30%	267 558 kr	1 057 554 kr	1 988 202 kr	1 723 814 kr	18 177 648 kr	-3 313 315 kr	19 901 462 kr
Summa	35 138 457 kr	100,00%	632 492 kr	2 500 000 kr	4 700 000 kr	4 075 000 kr	**42 970 949 kr**	-7 832 492 kr	47 045 949 kr

2027

	Tänstekatalog 2026	Summa	2027 1.8% uppräkning	Tjänster & licenser 2027	Behov personal 2027	Ytterligare behov tullar osv	**Summa kost/förvaltningar Tjänstekatalog**		Summa kost/förvalt TK + tullar
	42 970 949 kr		773 477 kr	600 000 kr	3 000 000 kr	4 225 000 kr	47 344 426 kr		51 569 426 kr
BUF	19 058 611 kr	44,35%	343 055 kr	266 114 kr	1 330 569 kr	1 873 885 kr	20 998 349 kr	-1 939 738 kr	22 872 234 kr
KFF	805 886 kr	1,88%	14 506 kr	11 253 kr	56 263 kr	79 237 kr	887 907 kr	-82 021 kr	967 144 kr
KSF	1 162 671 kr	2,71%	20 928 kr	16 234 kr	81 171 kr	114 316 kr	1 281 005 kr	-118 334 kr	1 395 321 kr
MBF	492 858 kr	1,15%	8 871 kr	6 882 kr	34 409 kr	48 459 kr	543 020 kr	-50 162 kr	591 479 kr
SBF	3 273 275 kr	7,62%	58 919 kr	45 704 kr	228 522 kr	321 836 kr	3 606 421 kr	-333 146 kr	3 928 257 kr
SOC	18 177 648 kr	42,30%	327 198 kr	253 813 kr	1 269 065 kr	1 787 267 kr	20 027 724 kr	-1 850 076 kr	21 814 991 kr
Summa	42 970 949 kr		773 477 kr	600 000 kr	3 000 000 kr	4 225 000 kr	**47 344 426 kr**	-4 373 477 kr	51 569 426 kr

2028

	Tänstekatalog 2027	Summa	2028 1.8% uppräkning	Tjänster & licenser 2028	Behov personal 2028	Ytterligare behov tullar osv	**Summa kost/förvaltningar Tjänstekatalog**		Summa kost/förvalt TK + tullar
	47 344 426 kr		852 200 kr	2 000 000 kr	1 000 000 kr	4 575 000 kr	51 196 626 kr		55 771 626 kr
BUF	20 998 349 kr	44,35%	377 970 kr	887 046 kr	443 523 kr	2 029 118 kr	22 706 889 kr	-1 708 540 kr	24 736 007 kr
KFF	887 907 kr	1,88%	15 982 kr	37 508 kr	18 754 kr	85 801 kr	960 152 kr	-72 245 kr	1 045 953 kr
KSF	1 281 005 kr	2,71%	23 058 kr	54 114 kr	27 057 kr	123 786 kr	1 385 234 kr	-104 229 kr	1 509 020 kr
MBF	543 020 kr	1,15%	9 774 kr	22 939 kr	11 470 kr	52 473 kr	587 203 kr	-44 183 kr	639 677 kr
SBF	3 606 421 kr	7,62%	64 916 kr	152 348 kr	76 174 kr	348 497 kr	3 899 859 kr	-293 438 kr	4 248 356 kr
SOC	20 027 724 kr	42,30%	360 499 kr	846 044 kr	423 022 kr	1 935 325 kr	21 657 288 kr	-1 629 564 kr	23 592 613 kr
Summa	47 344 426 kr						**51 196 626 kr**	-3 852 200 kr	55 771 626 kr

Resurser	Pris
2 Verksamhetsutvecklare	1 700 000 kr
Organistion beslutsstöd	3 000 000 kr
Sum	**4 700 000 kr**

Tjänster o licenser	Pris
SOC	1 000 000 kr
Azure konsumtion	600 000 kr
Nytt systemstöd ITSM	400 000 kr
Microsoft avtal licensavtal 3år	500 000 kr
Sum	**2 500 000 kr**

Resurser	Pris	Tjänster	Pris
Resurs	1 000 000 kr	SOC	
Resurs	1 000 000 kr	Azure konsumtion	1 000 000 kr
Sum	**2 000 000 kr**	Sum	**1 000 000 kr**

Vänersborgs kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2025-03-20

Protokoll från Vänersborgs kommun

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG), Kommunstyrelseförvaltningen, torsdag 20 mars 2025

Tid: 11

Plats: Konferensrum Teams

Paragrafer

1

Signering

Ordförande Lena Tegenfeldt

Justerare alla

Sekreterare

Erika Bick Thielfoldt

Sida 181 av 1231

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Närvarande

Representanter arbetstagarorganisation
Maria Rosander, Vision
Elisabet Asp, Akavia
Pethra Johansson, SSR

Representanter arbetsgivare
Lena Tegenfeldt, Kommundirektör/förvaltningschef
Erika Bick Thielfoldt, HR-specialist1

Kallade men ej närvarande
Kicki Bergqvist, Ledarna

Sida 182 av 1231

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

§ 1

Organisationspunkt

Information, dialog och beslut budgetunderlag till mål och resursplan

Lena Tegenfeldt redogjorde för Kommunstyrelseförvaltningens förslag på budgetunderlag för perioden 2026-2028. Målet är en budget i balans, vilket innebär att kostnaderna måste minska. Exempel på åtgärder är övergång till inköp av datorer i stället för leasing vilket anses vara mer kostnadseffektivt och miljövänligt. Dessutom behöver vakansprövning göras innan eventuell rekrytering. Lena Tegenfeldt betonade att detta i dagsläget inte innebär att någon tjänst ska reduceras, men att det kan bli nödvändigt att minska på, eller justera nivån på, externa aktiviteter som exempelvis mässor.

Det rådande världsläget medför många risker och osäkerheter, vilket gör det svårt att överblicka framtiden. Som följd av detta får vi utgå från nuläget. Facket uttryckte oro över vakansprövningen och framhöll vikten av att inkludera alla aspekter i risk- och konsekvensanalyserna, så att sjukfrånvaro och personalomsättning inte påverkas negativt av en vakanshållning. I övrigt lyftes inga ytterligare synpunkter, och samtliga fackliga representanter står bakom förslaget som nu går vidare till Kommunstyrelsen i april.

Bilaga

Kommunstyrelsen Budgetunderlag MRP 2026-2028

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Kommunstyrelsen

Budgetunderlag MRP 2026-2028

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Kommunstyrelsen 2026

Anslagsbindning och investeringar

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Styrelse	33,3	0,0	33,3
Kommunstyrelsens förvaltning	102,0	58,3	160,3
Räddningstjänst/Säkerhet	46,7	0,0	46,7
Gymnasieverksamhet	230,4	0,4	230,8
Vuxenutbildning	41,0	0,4	41,4
Övrig extern verksamhet	39,0	17,7	56,7
Summa	**492,5**	**76,7**	**569,2**

Mnkr	2026	2027	2028
Inventarier	1	1	1
IT-investering	4	4	5
Datorer	10	9	0
Summa	15	14	35

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Budgetfördelning

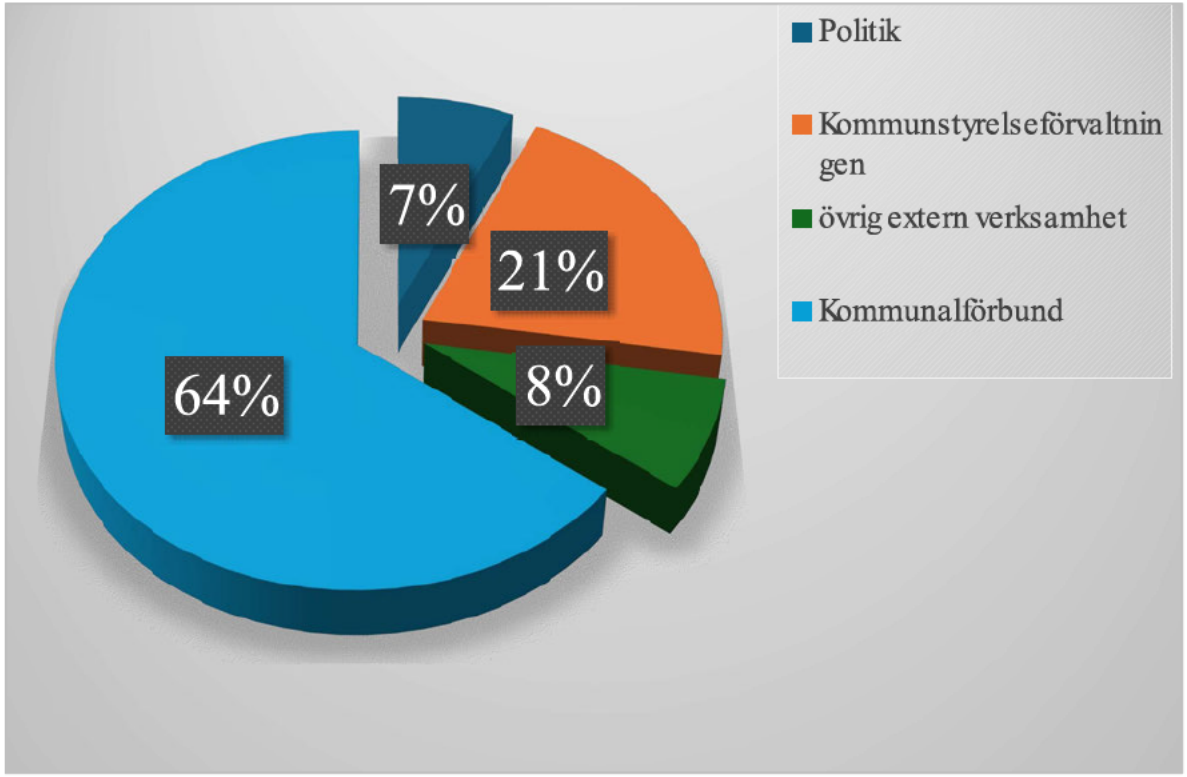

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Kommunstyrelseförvaltningen-nuläge

- Ingången i 2025 var att effektivisera och omprioritera 2 mkr för att verkställa kompetensutvecklingsprogram över 2025 till 2026 för chefer och medarbetare samt avsätta medel för digitalisering. Till detta tillkom 1,1 mkr i besparingsbeting pga utebliven inflationstäckning för förvaltningen.
- Per mars 2025 är 1,1 mnkr realiserade.
- Fortsatt arbete med anpassningar och vakansprövningar.

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Utmaningar 2026

Ämnesspecifika

- Otrygghet, ohälsa och utanförskap
- Civil beredskap och säkerhet
- Kompetensförsörjning och omställning
- Digitalisering och teknisk utveckling

Resursmässiga

1, 3 mkr

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Ledningsgruppens arbete

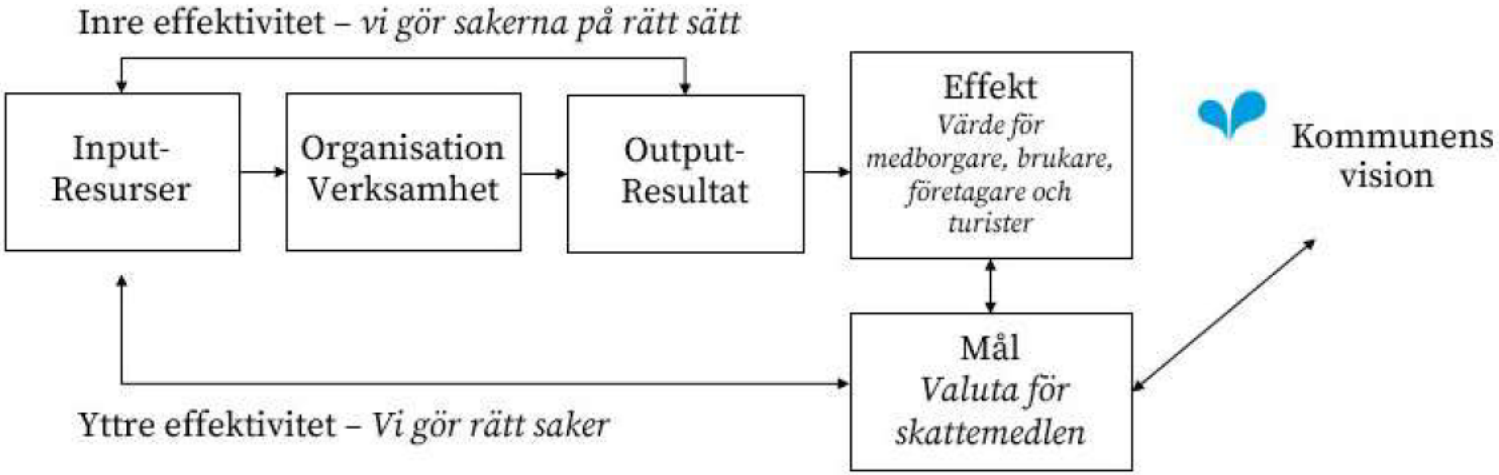

Källa: Björn Brorström, modifierad.

Leder genom att
- planera
- prioritera
- parera

Utvecklar genom att
- förenkla
- förnya
- förbättra

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Åtgärder för ramanpassning 2026

Tkr	Frigjorda medel 2026	**Effektiviseringar/Åtgärdsförslag**	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2026 (2027)
1	-25	Övergång till digital post/kommunikation		
2	-400	Vakanshållen 50% tjänst utvecklare		
3	-1700	Vakanshållning av oidentifierade tjänster		
4	800	Ökad externfinansiering för utvecklingsprojekt		
Summa	**1300**			

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Ofinansierade utvecklingsförslag

	Utvecklingsförslag	Behov tkr 2026	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2026 (2028)
1	Direktupphandlare	800		
2	Avtalscontroller	850		
3	IT och digitalisering	köp/sälj		
4	Tjänst stadskärneutveckling	450 (50%)		
Summa		2100		

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Risker och osäkerheter

- Prisökningar till följd av världsläget är inte bedömda inom något område. Detta gäller samtliga förvaltningars konsekvensbeskrivningar.

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Tack !

Lena Tegenfeldt
Kommundirektör

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: ELISABET SIGNE ASP
Date: 2025-03-26 10:08:04
BankID refno: 0195d1b5-47c3-7a2e-8d05-bdc0b519a3e7

Elisabet Asp

Signed by: Pethra Johansson
Date: 2025-03-26 12:05:02
BankID refno: 0195d220-6489-764e-a0c5-2a8edba467df

Ledamot SSR: Pethra Johansson

Signed by: Maria Rosander
Date: 2025-03-28 09:04:05
BankID refno: 0195dbc7-6aed-7f55-8b33-3785b0ce9c8f

Maria Rosander

Signed by: LENA TEGENFELDT
Date: 2025-03-28 14:43:00
BankID refno: 0195dcfd-98fa-7994-ba35-acac8883b716

Kommundirektör: Lena Tegenfeldt

Signed by: ANNA ERIKA BICK THIELFOLDT
Date: 2025-03-31 10:34:49
BankID refno: 0195eb56-ad2a-7394-a8a4-1f01fb93f2a5

HR-specialist: Erika Bick Thielfoldt

Signature reference: 54b583c3-7cbd-4e17-8984-0e1c31700e02

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

§ 45

Godkännande av mål- och resursplan 2026-2028

KUFRN 2024/80

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till mål- och resursplan 2026-2028 inklusive åtgärdsförslag om 1 855 tkr enligt nedan:

Åtgärd	Tkr
1. Ej genomföra friluftsstrategin	1 000
2. Löpande effektiviseringar	855
Summa åtgärder	**1 855**

Avstår från att delta i beslut

Kristina Edvinsson (M), Daniel Peltola (L), Mathias Olsson (SD), Jennifer Strand (SD) och Gunilla Cederbom (V) avstår från att delta i beslutet i ärendet.

Protokollsanteckning

Kristina Edvinsson (M) lämnar följande protokollsanteckning:

Vi (Moderaterna och Liberalerna) ser en konflikt mellan Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning och Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026–2028 (beslutat av Kommunstyrelsen) och vi väljer därför att inte delta i beslutet.

Gunilla Cederbom (V) lämnar följande protokollsanteckning:
Vi vill framföra vår oro angående kultur- och fritidsnämndens budgetramar inför 2026-2028. Nämnden har de senaste åren gjort omfattande åtstramningar och effektiviseringar. Vi anser att de tilldelade medlen är otillräckliga för att upprätthålla den nuvarande verksamheten utan att det får kännbara konsekvenser.

Nämnden kan heller inte ta ansvar för samordning av friluftslivet enligt beslut som togs av Kommunfullmäktige i december 2024 utan finansiering.

Kommunen behöver öka insatser som främjar hälsa och där är kultur- och fritidsnämnden en viktig part för att bidra till våra invånares, särskilt barn och unga, hälsa och välbefinnande. Det måste finansieras på ett rimligt vis.

Vänsterpartiet återkommer i fråga om MRP 2026-2028 efter en samlad bild av alla nämnders behov och våra prioriteringar för kommunen som helhet.

Därför avstår Vänsterpartiet från att delta i beslutet.

Gunilla Cederbom
Vänsterpartiet

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med mål- och resursplan 2026-2028. Utifrån dessa har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram fatta beslut om och presentera sina budgetförslag med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa. I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 till 150 013 tkr. Nämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Beskrivning av åtgärder och konsekvenser av ramanpassning beskrivs i separat skrivelse.

Utmaningar som kultur- och fritidsnämnden ser framöver är antagandet av friluftsstrategin. Nämnden har inte tilldelats anslag inom budgetram och har svårt att möta ambitionerna och utföra uppdraget om man inte kompenseras för detta.

Andra utmaningar som nämnden ser är att flera kostnader såsom IT och hyror förväntas öka 2026 och där behöver löpande effektiviseringar göras inom verksamheterna för att möta kostnadsökningarna inom ram. Det finns en risk att verksamheter urholkas på bekostnad av detta. Kultur- och fritidsförvaltningen kommer återkomma till nämnden i samband med beslut om detaljbudget om förvaltningen bedömer att påverkan på verksamheterna blir för stor.

Vid kultur- och fritidsnämndens sammanträde den 18 mars presenterades verksamheternas budgetbehov inför 2026. Samtidigt fördes dialog med nämnden kring åtgärder och konsekvenser. Förslag till åtgärder med konsekvensbeskrivning har därefter tagits fram och redovisas i separat skrivelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Godkännande av mål- och resursplan 2026-2028 samt åtgärdsförslag och konsekvensbeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden i mål- och resursplan 2026

Konsekvensbeskrivning mål- och resursplan 2026 Kultur- och fritidsförvaltningen

Förvaltningens samverkansgrupp Kultur och fritid protokoll FSG 2025-04-03

Sändlista

Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret

2025-04-01

Dnr: KUFRN 2024/80

Handläggare
Jelena Samardzic
jelena.samardzic@vanersborg.se
0521-72 14 41

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Godkännande av mål- och resursplan 2026-2028 samt åtgärdsförslag och konsekvensbeskrivning

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till mål- och resursplan 2026-2028 inklusive åtgärdsförslag om 1 855 tkr enligt nedan:

Åtgärd	Tkr
1. Ej genomföra friluftsstrategin	1 000
2. Löpande effektiviseringar	855
Summa åtgärder	**1 888**

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med mål- och resursplan 2026-2028. Utifrån dessa har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram fatta beslut om och presentera sina budgetförslag med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa. I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 till 150 013 tkr. Nämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Beskrivning av åtgärder och konsekvenser av ramanpassning beskrivs i separat skrivelse.

Utmaningar som kultur- och fritidsnämnden ser framöver är antagandet av friluftsstrategin. Nämnden har inte tilldelats anslag inom budgetram och har svårt att möta ambitionerna och utföra uppdraget om man inte kompenseras för detta.

Andra utmaningar som nämnden ser är att flera kostnader såsom IT och hyror förväntas öka 2026 och där behöver löpande effektiviseringar göras inom verksamheterna för att möta kostnadsökningarna inom ram. Det finns en risk att verksamheter urholkas på bekostnad av detta. Kultur- och fritidsförvaltningen kommer återkomma till nämnden i samband med beslut om detaljbudget om förvaltningen bedömer att påverkan på verksamheterna blir för stor.

Vid kultur- och fritidsnämndens sammanträde den 18 mars presenterades verksamheternas budgetbehov inför 2026. Samtidigt fördes dialog med nämnden kring åtgärder och konsekvenser. Förslag till åtgärder med konsekvensbeskrivning har därefter tagits fram och redovisas i separat skrivelse.

Beredning

Förslag till åtgärder har diskuterats i förvaltningens chefsgrupp och samverkats med de fackliga organisationerna. Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp och dialog med nämnden har förts den 18 mars.

Underlag

- Konsekvensbeskrivning kultur- och fritidsförvaltningen.
- Mål- och resursplan 2026-2028 kultur- och fritidsnämnden.
- Protokoll från förvaltningens samverkansgrupp 2025-04-03.
- Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028.

Amanda Christiansdotter

Administrativ chef

Sändlista

Kommunstyrelsen, ekonomikontoret

Kultur- och fritidsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar och studieförbund. Vidare ingår verksamheterna folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, friluftsliv, konsthall, konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, musik- och kulturskola, stipendier inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang. Nämndens primära målgrupp är barn och unga i åldern 0-18 år. Samtlig verksamhet ska ha särskilt fokus på att nå underrepresenterade grupper och aktiviteter och utbud ska ha geografisk spridning i kommunen.

Nyckeltal

Bibliotek	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Bibliotek			
- antal utlånade media	125 000	130 000	115 335
- antal besök bibliotek	132 000	120 000	129 127

Musik- och kulturskola	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Andel deltagare 6-19 år i %*	13	13	12,5**
- varav flickor i %	69	60	70
- varav pojkar i %	31	40	30

Öppen ungdomsverksamhet	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Antal besök ungkultur Timjan	3 100	3 000	2 976
Antal besök fritidsgårdar	25 000	25 000	20 347

** avser andel deltagare av total åldersgrupp 6-19 år i kommunen.*
*** avser 2023, eftersläpning pga. publicering*

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 till 150 013 tkr. Jämfört med budget 2025 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 1 575 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 359 tkr. Ramen utökades med 50 tkr för kapitalkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 533 tkr.

Kultur- och fritidsnämndens förslag:

Kultur-och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Nämnden hänvisar vidare till förvaltningens åtgärdsför-slag med tillhörande konsekvensbeskrivning.

Kommunfullmäktiges beslut:

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	1,3	1,3	4,3
Övriga intäkter	15,9	15,6	15,0
Summa intäkter	**17,1**	**16,8**	**19,3**
Personalkostnader	60,5	61,1	60,4
Omkostnader	104,5	102,2	98,1
Avskrivning/Internränta	2,2	2,1	2,1
Summa kostnader	**167,2**	**165,4**	**160,6**
Nettokostnader	**150,0**	**148,6**	**141,2**

Anslagsredovisning, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Nämnd och administration	13,2	0,5	13,7
Kultur	62,2	4,1	66,3
Fritid	74,6	12,5	87,1
Summa	**150,0**	**17,1**	**167,2**

3.2 Investeringsbudget

Verksamhet/projekt, mnkr	2026	2027	2028	S:a
Inventarier	3,0	3,0	3,0	**9,0**
Konstnärlig gestaltning	1,3	1,3	1,3	**3,9**
S:a utgifter inventarier	**4,3**	**4,3**	**4,3**	**12,9**

Inventarier

Investeringar avser inventarier, maskiner och verksamhetsanpassningar samt konstnärlig gestaltning. Investeringsbudget för konstnärlig gestaltning ska enligt fastställda riktlinjer uppgå till 1% av budget för fastighetsinvesteringar exkl. underhåll.

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning
Kultur- och fritidsförvaltningen

Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2026-2028

I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028 anges följande: ”*Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse*”.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har haft ett stabilt ekonomiskt resultat de senaste åren med ett överskott på 2 mnkr för 2024 där det samlade resultatet huvudsakligen berodde på lägre personalkostnader.

Utmaningar som nämnden ser framöver är antagandet av friluftsstrategin. Kultur- och fritidsnämnden har inte tilldelats anslag inom budgetram och har svårt att möta ambitionerna och utföra uppdraget om man inte kompenseras för detta.

Andra utmaningar som nämnden ser är att flera kostnader såsom IT och hyror förväntas öka 2026 och där behöver löpande effektiviseringar göras inom verksamheterna för att möta kostnadsökningarna inom ram. Det finns en risk att verksamheter urholkas på bekostnad av detta.

Flera större investeringar påbörjas också 2025-2026 och kommer ge ökade driftskostnader (ökad hyra) under planperioden, vilket blir ytterligare en utmaning längre fram. Särskilt med hänsyn till att 44% av nämndens kostnader består av hyror.

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Budget 2026

Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2026 fastställs till 150 013 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 1 575 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 533 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 359 tkr. Ramen utökas med 50 tkr för kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) som följer av investering i konstnärlig gestaltning.

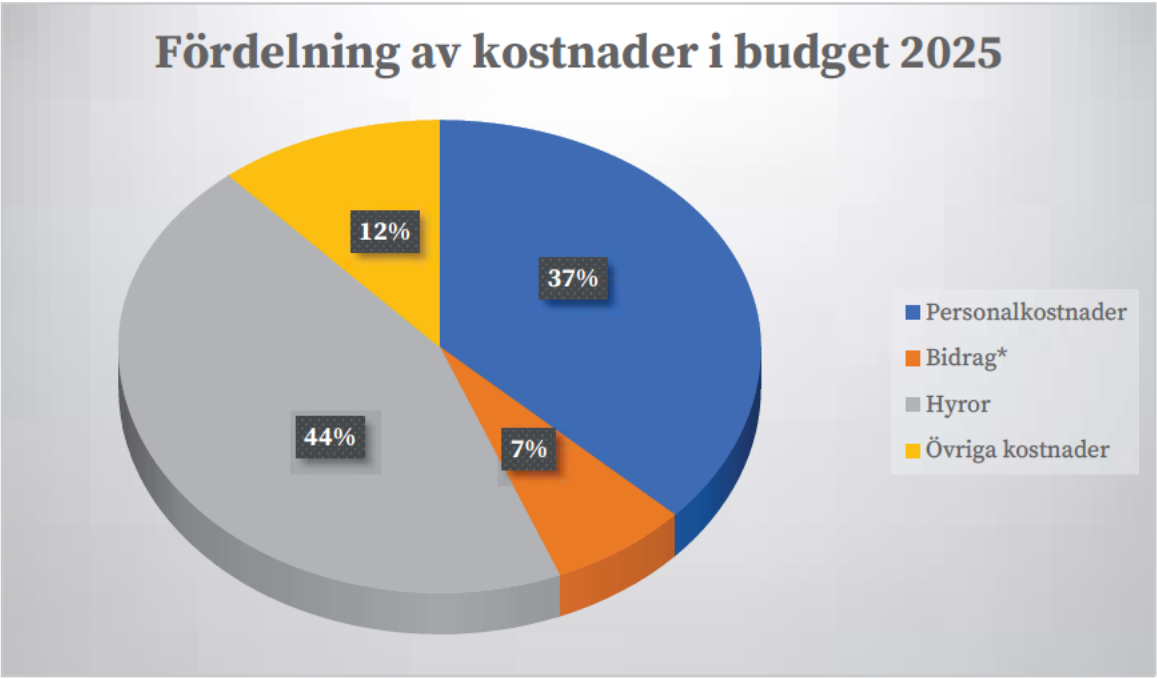

**Bidrag till externa aktörer innefattar bidrag till föreningar med målgruppen äldre och funktionshindrade, till kulturföreningar, studieförbund, idrottsföreningar, Vänersborgs museum, samt privata utförare för Kulturhuset Folkets Hus, Brålandabadet och fritidsgårdarna Hörnet och Sörgården.*

Nämndens kostnader i budget 2025 består av hyror 44%, personalkostnader 37%, övriga kostnader 12% samt bidrag 7%. Att 44% av kostnaderna består av hyror överstiger långt övriga nämnders procentuella del av tilldelad budget i fasta fastighetskostnader och kultur- och fritidsnämnden har därmed en särskild utmaning gällande löpande investerings- och underhållskostnader kopplat till fastigheter. Om man samtidigt lägger till de 7% som är bidrag till externa aktörer innebär att över hälften av nämndens budget är svår att påverka och leder till att möjligheten för verksamhetsutveckling blir relativt liten.

Utöver den kommunala budgeten har kultur- och fritidsnämnden intäkter i form av bidrag från Västra Götalandsregionen (VGR) och Kulturrådet som möjliggör utökad verksamhet inom nämndens uppdrag, men dessa medför också kostnader inom nämndens budgetram (exempelvis delfinansiering och liknande). Bidragen kan också variera från år till år och är inte något man kan räkna med för att finansiera grunduppdraget.

Barnens kastanj

Nämnden vill i detta sammanhang lyfta en diskussion om verksamheten Barnens Kastanj, dess syfte, effekter och organisering. Verksamheten, som tidigare benämndes Hjälpande Händer, startades för många år sedan i samarbete mellan Hyresgästföreningen och bostadsbolaget ABVB för att motverka att barn planlöst vistades i ett bostadsområde på Torpa utan vuxen tillsyn. Av okänd anledning togs ansvaret för verksamheten över av Vänersborgs kommun då kultur och fritid var organiserat inom dåvarande barn- och ungdomsnämnden. I dagsläget ansvarar kultur- och fritidsnämnden för verksamheten som delfinansieras tillsammans med ABVB. Verksamheten är placerad mitt i bostadsområdet vid Kastanjevägen på Torpa. Det som tidigare endast var en samlingsplats för barn i olika åldrar har organiserats om på flertal olika sätt de senaste 2-3 åren för att försöka uppnå ökad kvalitet och effekt av tillsatta resurser. I dagsläget är verksamheten öppen för barn 6-

12 år, uppdelat på två grupper av äldre och yngre barn. Den är öppen några timmar varje vardag för respektive åldersgrupp. 2,5 tjänster arbetar i verksamheten som förutom öppethållande arbetar aktivt med ett förebyggande arbete för barnen och dess familjer. Barnen som besöker verksamheten har ingen placering inom skolans fritidsverksamhet då föräldrarna är daglediga av olika anledningar, t ex arbetslöshet eller sjukskrivning. Samverkan med polis, bostadsbolaget och socialtjänst är upparbetat i syfte att tidigt fånga upp barn i riskzon samt att nå även föräldrarna med olika sociala insatser. Personalen har utbildning inom socialt arbete på olika sätt.

Verksamheten bedöms viktig för att komma i kontakt med familjer i behov av stöd från samhället i det tidigt förebyggande arbetet. Dock motverkar upplägget integrationen av barnen, då de inte har rätt att vistas i skolans fritidsverksamhet tillsammans med barn från andra bostadsområden. Det föreligger risk för att verksamheten bidrar till cementering av uppfattningar kring hur man deltar/eller inte deltar i det större samhällslivet. Bör kommunen arbeta aktivt med frågan om rätt till placering på skolans fritids? Vad gynnar bäst barnens utveckling? Verksamheten bedöms med rätta vara fokuserad på socialt förebyggande arbete då det finns ett stort behov i området, dock blir också frågan om organisering av den aktuell. Är kultur- och fritidsnämnden mest lämpad att ha ansvaret för verksamheten? I dagsläget finns inte verksamheten angiven i någon nämnds reglemente.

Vänersborgs museum
Nytt avtal från 2026 ska formuleras tillsammans med Västra Götalandsregionen. Dialogerna tar sikte på ett avtal med lite längre tidshorisont samt större fokus på krishantering då det ligger i museets uppdrag att vårda kommunens samlingar som uppgår till flera tusen föremål.

Kulturhuset
Upphandling av drift av verksamhet i Kulturhuset sker under 2025 och ett nytt, flerårigt, avtal med leverantör ska skrivas med start under 2026.

Risker och osäkerheter
Prisökningar till följd av världsläget är inte bedömda inom något område.

2. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar - Konsekvenser

2.1 Utmaningar

Kommande socialtjänstlag med fokus på förebyggande arbete kommer högst troligt att påverka kultur- och fritidsverksamheterna framöver. Nämndens uppdrag är i sin grund främjande för alla, vilket är basen för nästa steg – förebyggande arbete. Vissa verksamheter inom nämndens ansvarsområde har ett mer förebyggande fokus, t ex fritidsgårdar (Mötesplats unga), Timjans verksamhet och Barnens Kastanj. Nämnden har inte tagit höjd, budgetmässigt, för en ökad ambitionsnivå avseende förebyggande arbete, men påtalar vikten av att kommande statsbidrag även fördelas till kultur- och fritidsnämnden om denna ambition finns.

Demografisk utveckling ställer krav på arenor för äldres deltagande i kultur- och fritidslivet, samtidigt som nämnden har fokus på barn och unga. Ökande kostnader för deltagande i främst idrottsföreningar kan påverka deltagandet i dessa negativt. Dessutom ställs högre krav på kommunens avgiftsfria utbud. När dessutom över hälften av nämndens budget består av hyreskostnader samt bidrag till externa aktörer utmanar det möjligheterna för verksamhetsutveckling.

2.2 Åtgärder, ramanpassning och effektiviseringar

Nämnden arbetar aktivt med effektiviseringar. Under 2024 gjordes en besparing på tjänster inom musik- och kulturskolan, personalstyrkan förstärktes på Barnens kastanj inom budgetram, vakansprövning rådde inom övriga enheter och det genomfördes effektiviseringar inom enheten för idrottsanläggningar med bland annat schema, maskiner, städ, förråd och dylikt.

Under 2025 förstärker förvaltningen arbetet med vakansprövning och går regelbundet igenom vakanta tjänster förvaltningsövergripande för att uppnå bäst möjliga effekt. Enheten för bibliotek har omorganiserats för ökad effektivitet och det har genomförts en budgetomfördelning inom ram för att kunna starta ”Hitta ut” i samverkan med föreningslivet. Omfördelning inom budgetram har också skett för att kunna projektleda Mötesplats Unga, utveckla arbetet med föreningsbidrag/föreningskonsulent samt anställa en utvecklare för friluftslivsarbetet under 2025.

Mötesplats Unga

Fritidsgården på Torpa är i undermåligt skick och det föreligger behov av åtgärder. Nämnden har arbetat med investeringsfrågan avseende själva byggnaden och parallellt med det planeras för en verksamhetsförändring som är anpassad efter dagens förhållanden och framtidens utmaningar, i syfte att effektivisera verksamheten. Beslut om projektering är i skivande stund inte fattat men beräknad tidsplan anger byggnation under 2026. Under 2026 går tillfälligt bygglov för Lyckans fritidsgård ut och förvaltningen bedömer att lokalerna för ungkultur Timjan kan nyttjas mer. En ny organisering av arbetet med unga kommer därför genomföras utifrån nedanstående:

- Övergripande mål är att stimulera och stödja ungas delaktighet och lärande
- Verksamheten ska vara forskningsbaserad
- Nå fler ungdomsgrupper
- Ha fokus på främjande arbete men stärka en förebyggande effekt i linje med krav i kommande socialtjänstlag
- Vi ska ha en sammanhållen förvaltningsorganisation som möjliggör flexibilitet och anpassning till ungas skiftande intressen och behov. Alla enheters kompetens ska inkluderas
- Fortsatt öppen drop-in verksamhet
- Nya möjligheter att närma sig verksamheterna i form av anordnade aktiviteter, även ungdomsdrivna sådana.
- Erbjuda flera olika verksamhetsformer
- Drivas i anpassade lokaler som erbjuder en god fysisk miljö

Ovanstående innebär en ny organisering, utbildningsbehov hos medarbetarna samt en tydlig ledning av förändringsarbetet. Det bedöms öka kvaliteten i verksamheterna och därmed ge ett bättre nyttjande av tilldelad budget.

Tabell: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme

Tkr	Frigjorda medel 2026	Effektiviseringar/Åtgärdsförslag	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2026 (2027)
1	1 000	Ej genomföra friluftsstrategin		
2	855	Löpande effektiviseringar		
Summa	1 855			

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg anger att åtgärdsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg anger att ambitionsnivån ökar och gul färg anger att ambitionsnivån bibehålls.
Påverkan mål/målvärden: Kolumnen avser en bedömning av hur ambitionsnivån påverkar mål/målvärden, där röd anger negativ påverkan, gul anger ingen påverkan och grön anger positiv påverkan.

1. Antagandet av friluftsstrategin är ett nytt ansvarsområde för nämnden och en ambitionshöjning för kommunen. Nämnden har behov av budget för att kunna möta ambitionerna och har inte det inom tilldelad budgetram. Om inte nämnden kompenseras med angiven summa så kan inte nämnden utföra uppdraget. Omvärldens förväntningar på praktiskt genomförande och konkreta resultat kring den antagna strategin är i övrigt den största utmaningen i arbetet.

2. Nämnden kommer att arbeta vidare med löpande effektiviseringar för att möta angivna ökade IT kostnader, ökning av budget för film/foto, ökade hyror i privatägda fastigheter samt ökad hyra på grund av fastighetsunderhåll som inte täcks av kompensation, ökade kostnader för köpta tjänster inom vaktmästeri, städ och post och slutligen ökade kostnader för klimatväxling. En påtaglig risk för att kunna möta dessa interna kostnader inom ram genom att effektivisera är att verksamhetsinnehållet som riktar sig ut till invånarna riskerar att urholkas.

2.3 Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

Nämnden arbetar ständigt med verksamhetsutveckling och effektivisering, men utöver det som beskrivs i texten anger inte nämnden några utvecklingsförslag kopplade till ökad budget.

Tabell: Ofinansierade utmaningar

	Ofinansierade utmaningar	Behov 2026	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2026 (2028)
1	Ökade IT kostnader	150		
2	Ökning av budget film/foto	60		
3	Ökade hyror, privata fastighetsägare	500		
4	Ökad hyra pga fastighetsunderhåll	50		
5	Ökade kostnader köpta tjänster	80		
6	Ökade kostnader klimatväxling	15		
Summa		855		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg innebär att utvecklingsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg innebär att ambitionsnivån ökar och gul färg innebär oförändrad ambitionsnivå.
Påverkan mål/målvärden: Röd färg anger att mål/målvärden påverkas negativt av en ändrad ambitionsnivå, grön anger en positiv påverkan och gul anger ingen påverkan.

De ökade kostnaderna ger en oförändrad ambitionsnivå för verksamheten, men kostnaderna kan på sikt innebära lägre ambition vad gäller mål, ambition och verksamhetsinnehåll som riktar sig till invånarna, och urholka dessa.

1. Ökade IT kostnader
IT finansieras av förvaltningarna via tjänstekatalogen. Kommunstyrelseförvaltningen har aviserat ökade kostnader till följd av behov av att långsiktigt säkra IT-miljön vad gäller infrastruktur och investeringar samt en personalutökning för att möta detta. Kostnaden för IT förväntas öka med 150 tkr.

2. Ökning av budget film/foto
Kommunens tryckeri lades ned vid årsskiftet 24/25. Från och med 2025 samfinansieras kostnaden genom en fördelningsnyckel som kultur- och fritidsnämnden inte har fått kompensation för. Kostnaden innebär en ökning med 60 tkr.

3. Ökade hyror, privata fastighetsägare
Kultur- och fritidsnämnden hyr några få lokaler av privata fastighetsägare. Hyresökningarna är osäkra från år till år och täcks inte av den inflationskompensation som nämnden tilldelats i ramarna. Kostnaden förväntas öka med 500 tkr.

4. Ökad hyra på grund av fastighetsunderhåll
Nämnden får 359 tkr i kompensation för höjda hyreskostnader till följd av fastighetsunderhåll. Den faktiska hyreshöjningen till följd av fastighetsunderhåll har beräknats bli 50 tkr högre.

5. Ökade kostnader köpta tjänster
Kostnaden för köp av interna tjänster såsom städ, vaktmästeri och post förväntas öka med 80 tkr.

6. Ökade kostnader klimatväxling
I arbetet med att minska klimatpåverkan införs klimatväxling där det läggs en intern avgift på resor med flyg och privat bil i tjänst vilket påverkar den egna organisationen att välja andra alternativ med mindre utsläpp. Påslaget är 20% på milersättning med fossila drivmedel samt flygbiljetten. Kostnaden för klimatväxling förväntas öka med 15 tkr.

Bidrag till inriktningsmål och målvärden

Nedan angivna inriktningsmål med tillhörande målvärden är de som är riktade till kultur- och fritidsnämnden och nämnden bedöms kunna ha inverkan på. Det är dock generellt sett svårt att se en direkt koppling mellan kultur- och fritidsnämndens verksamheter samt utbud och kvantitativa mått, men föreslagna åtgärder för att nå budget inom ram kan indirekt och på sikt påverka utfallet på angivna målvärden. Som nämnts tidigare så finns en begränsning i hur mycket effektiviseringar som kan göras, och i kombination med fasta kostnader (hyror, externa bidrag osv), innan det på sikt urholkar verksamheter, ger en lägre ambitionsnivå och försämrad service till invånarna. Av presenterade åtgärdsförslag

för att hålla budgetramen bedöms de få störst påverkan på målet kring ”God service och hög effektivitet”.

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	32,6 (2024)	31,0	29,6 (rikssnitt 2024)	Samtliga
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	69,8 (2024)	71,0	72,0 (grön 2024)	KS, BUN, SOC, KFN

- Verksamhetsutveckling för ny mötesplats för unga, vilket innebär en ny inriktning av verksamheten för att stärka ungdomsinflytande och ungdomsdriven verksamhet framöver.
- Deltagande i SKRs modellkoncept för jämställdhet, år 2.
- Nämnden driver Mötesplats HBTQI
- Genom nämnduppdrag fokuserar verksamheterna på att nå underrepresenterade grupper genom exempelvis uppsökande verksamhet, samverkan med andra aktörer samt fokus på jämn könsfördelning i förvaltningens verksamheter.
- Baskulturutbud i skolan, vilket ger alla barn möjlighet att få möta och skapa inom olika kulturuttryck, från förskola, genom hela grundskoletiden.
- Verksamheterna medverkar i ett trettiotal olika samverkansforum med fokus på förebyggande arbete för barn och unga, nedan några få exempel;
  - Aktiv fritid Torpa
  - Föräldracafé på Barnens kastanj i samverkan med polis och socialtjänst
  - Biblioteken i samverkan med BVC, Restad Gård, förskolan
  - Aktiviteter för unga i samverkan med studieförbund
  - Konsthallen i samverkan med daglig verksamhet (socialtjänsten)

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Kultur- och fritidsnämnden är inte berörda av framtagna målvärden, men kan indirekt påverka inriktningsmålet positivt genom till exempel baskulturutbudet i skolan, el sistema samt allt som erbjuds under barn och ungas fritid, både i egen regi och genom föreningsliv. En aktiv fritid, möjlighet att få röra på sig eller uttrycka sig genom kulturutövande har en positiv effekt på människors fysiska och psykiska hälsa, vilket i sin tur bidrar till förbättrade skolresultat. Möjligheten att kostnadsfritt låna studierum, studieplatser och böcker/kurslitteratur på biblioteken främjar också både fullföljda och högre studier.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Kultur- och fritidsnämnden är inte berörda av framtagna målvärden, men kan påverka inriktningsmålet genom att ett hållbarhetsperspektiv ska genomsyra de kommunala verksamheterna. Genom bibliotekssamarbetet i Fyrstad erbjuder kommunen ett utökat utbud av media utan att själva behöva utöka sin kapacitet avseende utlåningsmaterial. Ungkulturverksamheten Timjan erbjuder också utlån i form av spel, skapandematerial och dylikt. Fritidsbanken bedriver utlåningsverksamhet kopplade till fritidsaktiviteter och antal

utlån har ökat betydligt sedan föregående år. Samtliga verksamheter med utlåningsinslag erbjuder kostnadsfri utlåning som ämnar öka medvetenheten kring cirkulär konsumtion samt bidra till ett hållbart samhälle med minskad klimatpåverkan. På enheten idrottsanläggningar har också en rad investeringar gjorts som ämnar att effektivisera verksamheten och bidra till minskat avtryck, bland annat genom granulatsäkrande åtgärder i samband med konstgräsanläggningar.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - Sammanfattande omdöme	3,36 (2024)	3,60	3,65	Samtliga

- God geografisk spridning på verksamheterna med idrottsanläggningar över hela kommunen, fyra bibliotek och tre fasta platser för musik- och kulturskola.
- Avgiftsfria aktiviteter som en del i allas lika möjligheter att delta.
- Bredd av aktiviteter för olika åldrar och intressen för att alla barn och unga ska ha möjlighet till en aktiv fritid i någon form.
- Kostnadseffektiviseringar inom enheten för idrottsanläggningar samtidigt som kvaliteten har höjts.
- Utökat utbud av media genom biblioteksamarbetet i Fyrstad samt nyorganisering av verksamheten i syfte att öka kvalitet inom tilldelad budgetram.
- Organisations- och verksamhetsförändring inom fritidsgårdsverksamheterna inför ny mötesplats för unga, vilket innebär en ny inriktning av verksamheten för att stärka ungdomsinflytande och ungdomsdriven verksamhet, vilket förväntas ge ökad effekt och kvalitet inom tilldelad budgetram.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2024)	81	82	Samtliga
Sjukfrånvaro	9,2 (2024)	8,7	8,2 (gul 2022)	Samtliga

- Bibehålla positiv utvecklingstrend av HME.
- Bibehålla låg nivå av sjukfrånvaro (5,8% 2024).
- Gemensamt arbete med friskfaktorer.

Vänersborgs kommun

SAMVERKAN
FSG Kultur- och fritidsförvaltningen

Samverkan på förvaltningsnivå:

Datum/tid	2025-04-03 kl. 08:30-10:30
Plats	Djupedalen
Närvarande:	**För arbetsgivaren, Kultur- och fritidsförvaltningen** Anna Svensson, förvaltningschef Amanda Christiansdotter, verksamhetschef Magnus Nordin, verksamhetschef Paula Pelli, verksamhetschef Peter Kamph, HR-partner **För arbetstagparten:** Anna Ljungdahl, DIK / SACO Lena Carlsson, Sveriges lärare Gunvor Eriksson, Vision Jessica Lindskog, Akavia Jan Erlandsson, Kommunal frånvarande Gunilla Nilsson, Kommunal ersättare
Justeringens plats och tid:	E-signering
Sekreterare:	Peter Kamph
Arbetsgivarpart:	Anna Svensson
Arbetstagarpart:	Lena Carlsson, Sveriges lärare Jessica Lindskog, Akavia

Signature reference: dd2de766-d4d5-44aa-9053-ee06546112fd

Protokollet kan innehålla hänvisningar till olika handlingar, kontakta peter.kamph@vanersborg.se om du vill ha dem skickade till dig.

DIALOG Hälsa och Arbetsmiljö

Aktuellt inom det systematiska arbetsmiljöarbetet

Paula:
Skyddsronden för chefer inplanerad och genomförs i april.

Amanda:
Inget nytt att tillägga från föregående FSG.

Magnus:
Anställt utvecklingsledare friluftsliv.

Skyddsronder
Peter presenterar skyddsronderna som genomförts under hösten 2024 fram till nu. Nytt för årets skyddsronder är att de ska dokumenteras i kommunens nya arbetsmiljömodul i Stratsys. Det går också att välja att genomföra skyddsronderna på papper men dokumentera åtgärderna i Stratsys så de kommer till en gemensam handlingsplan. Peter informerar att utbildning för både nya och gamla chefer finns att boka sig på samt att han kan hålla utbildning för de skyddsombud som önskar det.

Personal

Mötesplats unga
Dialog hålls och Anna informerar om förlaget till ny verksamhetsanpassning (se bilaga 2). Enhetscheftjänsten för fritidsgårdar är vakant och det påskyndar kravet på förvaltningen att tänka och agera. Mötesplats unga ska byggas 2026 och timjans verksamhet är liten och sårbar och är underutnyttjad. Vidare informeras det om nuläge till önskat läge, förslag organisering och tidsplan (bilaga 2). Förslaget innebär bättre nyttjande av budgeten än förvaltningen har idag. Den bidrar också till stöddjande av ungas delaktighet och lärande och skapar en sammanhållen förvaltningsorganisation som möjliggör flexibilitet och anpassning.

Kommunal efterfrågar att få bildspelet som arbetsgivaren presenterat. Arbetsgivaren svarar att de kommer skicka ut bildspelet via e-post. Facken tycker att förslaget känns genomarbetat, men poängterar att det är viktigt med en tydlig riskbedömning där man informerar om vad medarbetare kan vara med och påverka och inte. Att man tar hjälp av kompetens inom kommunen vid kompetensinventering av personalen och att personalgrupperna involveras i arbetet med förändringen. Beslut i frågan tas vid FSG den 24 april efter det att riskbedömningar är gjorda och informationen har gått ut till verksamheterna.

Ekonomi

Mål och resursplan
Årlig process med budget 2026. Amanda presenterar förslag till mål och resursplan, inkluderande tre dokument, en tjänsteskrivelse, två spaltdokument och en

Signature reference: dd2de766-d4d5-44aa-9053-ee06546112fd

konsekvensmall. Förvaltningen föreslår att kultur- och fritidsnämnden inte genomför friluftsstrategin om inte pengar kan tilldelas. Med hänsyn till övriga ökade kostnaderna föreslår förvaltningen kontinuerliga effektiviseringar och att avstå från mer omfattande åtgärder.

Visions inspel är att mål och resursplanen är välskriven och lättläst. Kommunal ställer frågan om förslaget till verksamhetsförändring på fritidsgårdarna kommer att innebära några ökade kostnader och det ser inte arbetsgivaren att det kommer göra för 2026, kompetensförsörjningen kommer rymmas inom budget och man ser över möjligheten till användning av KOM-KR avtalet.

Facken har inget att invända och är eniga med arbetsgivarens förslag. Förslaget ses härmed samverkat.

Vision betonar vikten av att personalen informeras om inriktningen. Arbetsgivaren följer upp ekonomin gemensamt med alla enheter och undersöker hur samarbete kan främjas över hela förvaltningen.

Nämndsärenden:
Anna presenterar de ärenden som ska tas upp på nämndens sammanträde 15 april

Övrigt:
Inget nytt att tillägga

Nya styrdokument
Amanda presenterar de nya styrdokument, Vänersborgs kommuns plan för suicidprevention 2026-2030.

Signature reference: dd2de766-d4d5-44aa-9053-ee06546112fd

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: ANNA LENA SVENSSON
Date: 2025-04-10 10:17:11
BankID refno: 01961ec6-10e1-7f55-9ce4-32ef144d104d

Förvaltningschef: Anna Svensson

Signed by: LENA MARGARETA CARLSSON
Date: 2025-04-10 11:24:05
BankID refno: 01961f03-43fc-700c-87e3-faaa9343891a

Sveriges Lärare: Lena Carlsson

Signed by: JESSICA LINDSKOG
Date: 2025-04-10 09:35:14
BankID refno: 01961e9f-a882-70c3-9e33-19b94e3d42e4

Akavia: Jessica Lindskog

Signature reference: dd2de766-d4d5-44aa-9053-ee06546112fd

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

MHN § 13 ALLM.2025.285

Mål- och resursplan 2026-2028

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Bilagor

Konsekvensbeskrivning, miljö- och hälsoskyddsnämnden 2026-2028
Mål- och resursplan 2026-2028
Protokoll från FSG, 2025-03-31
Behovsutredningen 2026-2028

Reservation

Lena Eckerbom Wendel (M) och Stellan Gedell (M) avstår från att delta i beslutet

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med mål- och resursplan 2026-2028. Utifrån dessa har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram fatta beslut om och presentera sina budgetförslag med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa.

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 till 11 767 tkr. Jämfört med budget 2025 har ramen minskats med 50 tkr för inflationsuppräkning. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 120 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Nämnden kommer eventuellt besluta om indexhöjning av timtaxan i slutet av året, för att täcka upp för generella kostnadsökningar. Beskrivning av åtgärder och konsekvenser av ramanpassning beskrivs i separat skrivelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2025-04-01

Behovsutredningen 2025-2027

Sändlista

Budgetberedningen

Samtliga nämnder

Fastställd datum
2025-04-01

Diarienummer
ALLM.2025.285

Handläggare
Eddie Sandin

Mottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Mål- och resursplan 2026-2028

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med mål- och resursplan 2026-2028. Utifrån dessa har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram fatta beslut om och presentera sina budgetförslag med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa.

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 till 11 767 tkr. Jämfört med budget 2025 har ramen minskats med 50 tkr för inflationsuppräkning. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 120 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Nämnden kommer eventuellt besluta om indexhöjning av timtaxan i slutet av året, för att täcka upp för generella kostnadsökningar. Beskrivning av åtgärder och konsekvenser av ramanpassning beskrivs i separat skrivelse.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp samt i Miljö- och hälsoskyddsnämndens presidium. Förslaget har samverkats med fackliga företrädare i FSG 2025-03-31

Eddie Sandin

Förvaltningschef

Diarienummer
ALLM.2025.285

Bilagor

Konsekvensbeskrivning Miljö- och hälsoskyddsnämmnden 2026-2028
Mål- och resursplan 2026-2028.
Protokoll från FSG, 2025-03-31
Behovsutredningen 2025-2027

Sändlista

Budgetberedningen
Samtliga nämnder

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommunens uppdrag att arbeta för efterlevnad av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, strålskydd, animaliska biprodukter och naturvård. Miljö- och hälsoskyddsnämndens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser. I nämndens verksamhet ingår också deltagande i utvecklingsarbete och framtagande av översikt- och detaljplaner, program och andra övergripande dokument. Nämnden driver och deltar i olika projekt som ofta är nämndsöverskridande.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram:
I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 till 11 767 tkr. Jämfört med budget 2025 har ramen minskats med 50 tkr för inflationsuppräkning. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 120 tkr

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag:
Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Beskrivning av åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag beskrivs i separat skrivelse.

Nämnden avser att eventuellt besluta om indexhöjning av timtaxan i slutet av året för att täcka upp för generella kostnadsökningar.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	0,0	0,0	0,2
Övriga intäkter	5,4	5,3	4,4
Summa intäkter	5,4	5,3	4,6
Personalkostnader	14,7	14,6	13,7
Omkostnader	2,4	2,4	2,6
Avskrivningar/internränta	0,1	0,1	0,1
Summa kostnader	17,2	17,1	16,4
Nettokostnader	11,8	11,8	11,8

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

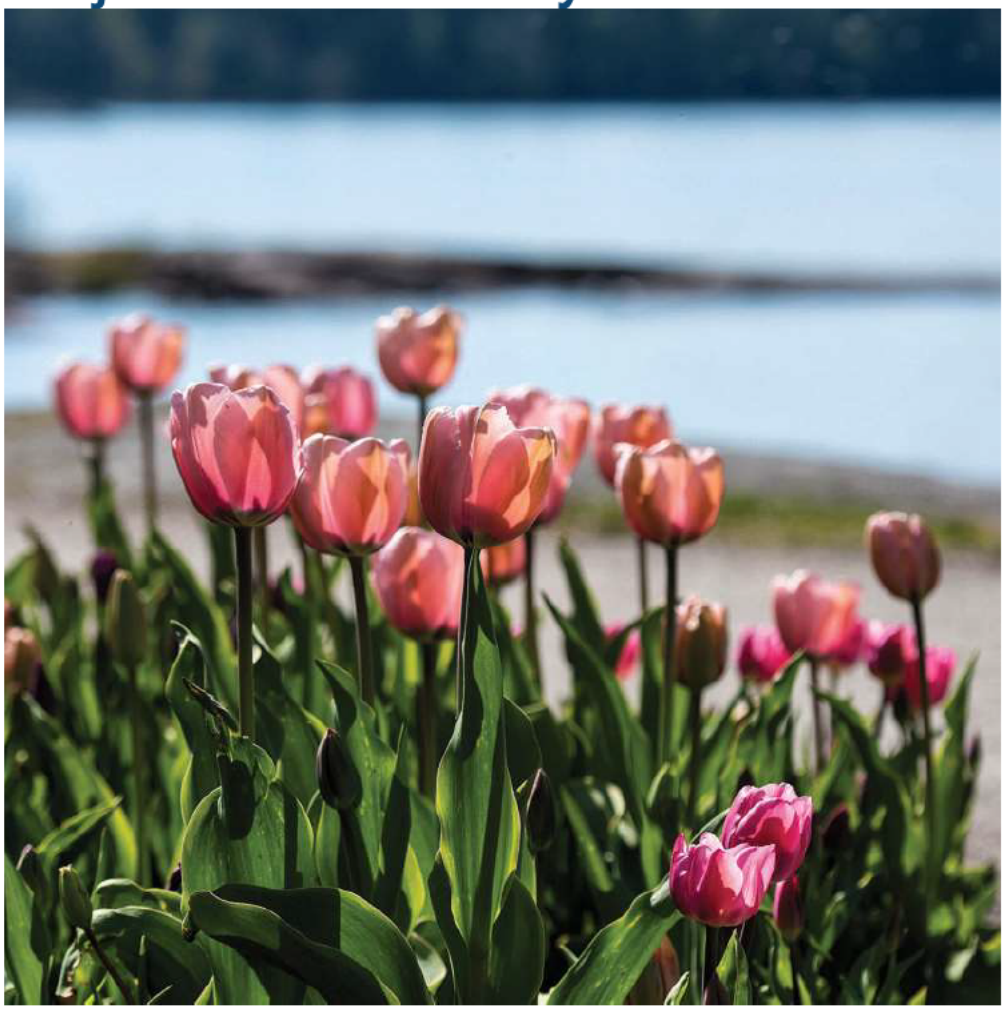

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Miljö och hälsoskyddsnämndens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2026-2028

Sammanfattning

Nämnden har haft ett stabilt ekonomiskt resultat de senaste åren med ett överskott på 200 tkr för 2024.

Ett utvecklingsarbete har inletts för att bättre kunna följa utvecklingen inom den intäktsfinansierade delen av verksamheten, vilket kan leda till ökade intäkter då exempelvis en del fasta avgifter baseras på gamla schabloner. Förutom utvecklingen av digitala utskick pågår kontinuerliga effektiviseringsåtgärder, såsom processkartläggningar, införande av anvisningar och rutiner, användning av AI och utveckling av e-tjänster och vidareutveckling av systemintegration.

För planperioden 2026-2028 har en behovsutredning tagits fram som identifierar behov inom Naturvård, Avlopp och Miljöskydd inklusive förorenad mark. Konsekvensbeskrivningen är gjord utifrån denna behovsutredning. För att uppnå full finansiering inom de här områdena skulle ramen 2026 behöva utökas med 4030 tkr.

En utmaning som nämnden ser är behovet att utveckla samverkan med statliga myndigheter, kommunala förvaltningar och miljöförvaltningar i grannkommuner för att motverka organiserad brottslighet inom avfallsbranschen. Det finns behov av att vidareutveckla kris- och beredskapsarbete, informationssäkerhet samt processtyrning kring vattenförvaltning för att nå EUs vattendirektiv.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Budget 2026

I anvisningar och ramar för arbetet med Mål och resursplan 2026-2028 har Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2026 fastställs till 11 767 tkr. Jämfört med budget 2025 har ramen minskats med 50 tkr för inflationsuppräkning. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 120 tkr.

Nämndens kostnader består till allra största delen av personalkostnader (ca 85%), se diagram nedan. Konsekvensbeskrivningen är gjord utifrån den behovsutredning för 2025-27 som förvaltningen tagit fram i början av 2025 och som varje tillsynsmyndighet inom miljöbalkens område ska ta fram. Utredningen visar det faktiska tillsynsbehovet enligt de tillsynsvägledningar som finns att tillgå. Vänersborgs kommun når inte upp till denna ambitionsnivå och det är sannolikt mycket få kommuner i Sverige som gör det.

Taxor
Enligt gällande taxa har nämnden möjlighet att indexjustera taxan enligt prisindex för kommunal verksamhet, PKV. Nuvarande prognos pekar på att PKV blir 0 % i år. Nämnden följer utvecklingen och ett eventuellt beslut om indexhöjning av taxan görs genom separat beslut i Miljö- och hälsoskyddsnämnden i slutet av 2025.

Risker och osäkerheter
Prisökningar till följd av världsläget är inte bedömda inom något område.

2. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar - Konsekvenser

2.1 Utmaningar

Nämnden har inte haft några stora avvikelser från budget de senaste åren och bokslut 2024 resulterade i ett överskott på 200 tkr, även om intäktsbudgeten understeg budget med 200 tkr. Det samlade resultatet beror huvudsakligen på lägre personalkostnader än budgeterat vilket också innebär att verksamhet inte kunnat utföras i planerad omfattning.

Utmaningar i verksamheten de närmaste åren är bland annat att utveckla myndighetssamverkan med staten, andra förvaltningar i kommunen samt miljöförvaltningar i grannkommuner för att motverka organiserad brottslighet inom exempelvis avfallsbranschen. Det finns också ett behov av att vidareutveckla arbete inom kris och beredskap, informationssäkerhet samt behov av tydligare processtyrning kring vattenförvaltning i kommunen för att nå EUs vattendirektiv.

Nya uppdrag som tillkommit nämnden, utan någon ramökning, är tillsyn av småbåtshamnar samt sprängämnesprekursorer. Uppdragen kan till viss del finansieras med avgifter inom ramen för ordinarie tillsyn.

2.2 Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar

Listan nedan innehåller åtgärder som avses genomföras under 2026, dels för att effektivisera och därmed frigöra medel, dels för att kunna upprätthålla en god verksamhet och att använda resurserna på rätt sätt och dels för att kunna upprätthålla en budget i balans utifrån given budgetram och utifrån de förutsättningar vi förutspår (med en minskad mängd ansökningar)

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Tabell: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme (tkr)

	Frigjorda Medel 2026	Effektiviseringar/Åtgärdsförslag	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2026 (2027)
1	100	Ökade intäkter inom myndighetsverksamheten	Bibehållen	Oförändrad
2	10	Övergång till digital post/kommunikation	Bibehållen	Positiv
3	10	Löpande effektiviseringar	Ökad	Positiv
Summa	120			

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg anger att åtgärdsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg anger att ambitionsnivån ökar och gul färg anger att ambitionsnivån bibehålls.
Påverkan mål/målvärden: Kolumnen avser en bedömning av hur ambitionsnivån påverkar mål/målvärden, där röd anger negativ påverkan, gul anger ingen påverkan och grön anger positiv påverkan.

1. Ökade intäkter inom myndighetsverksamheten

Ett utvecklingsarbete har inletts för att bättre kunna följa utvecklingen inom den intäktsfinansierade delen av verksamheten. Arbetet beräknas kunna innebära en möjlighet att öka intäkterna något jämfört med nuvarande nivå då det finns indikationer på att bland annat en del fasta avgifter baseras på schabloner för nedlagd tid som inte är uppdaterade utifrån nuvarande förhållanden.

2. Övergång till digital post/kommunikation

Det pågår ett arbete inom förvaltningen att minska manuell posthantering och övergå till digitalt postutskick i linje med SKR digitala satsning "handslaget". Satsningen på digitala utskick påbörjades hösten 2024 och effekthemtagningen av detta beräknas bli både i sänkta kostnader och i tidsbesparing. Dock är det för tidigt att säga hur stor effekten blir i dessa två delar.

3. Löpande effektiviseringar

Mindre effektiviseringsåtgärder fortgår löpande. Exempel på detta är olika processkartläggningar och införande av anvisningar och rutiner där det behövs. Användande av AI är ett annat exempel. E-tjänster utvecklas för att upplevas enklare för de som använder dem. Under 2025 har förvaltningen i stort sett omvandlat samtliga blanketter till e-tjänster. Förvaltningen är även den första i kommunen att lansera tjänsten "mina ombud" och därmed är kommunen bland de första kommunerna att erbjuda denna tjänst till företagare. Alla effektiviseringarna innebär inte ekonomiska besparingar men kan istället innebära en smidigare process och upplevelse för sökande.
Många digitaliseringslösningar genererar även kostnader och kan vara framtunga, dvs att först behöver en kostnadsökning ske för att besparingen skall komma längre fram. I vissa kan besparingens storlek inte förutspås och kostnaderna inte hämtas hem då risk är också att de förvaltande IT-kostnaderna ökar mer än förväntat.

2.3 Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

Inom planperioden 2026-2028 har nedanstående behov identifierats. I tabellen visas behovsutredningens utfall i de delar av verksamheten som obalans finns. Siffrorna utgörs av glappet i årsarbetskrafter mellan den tillgängliga resursen och behovet. Verksamheten inom Naturvård är fullt ut finansierad av anslag, medan övriga områden innehåller delar som dels är anslagsfinansierade och dels avgiftsfinansierade. För att uppnå full finansiering inom de här områdena skulle ramen 2026 behöva utökas med 4030 tkr. Summan utgår från lönekostnader för de utökade behov som framgår av behovsutredningen, där vissa av tjänsterna delvis är intäktsfinansierade.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM 2025.285

Tabell: Utvecklingsförslag och ofinansierade utmaningar (tkr)

	Utvecklingsförslag	Behov 2026	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2026 (2028)
1	Avlopp	2900	Ökad	Positiv
2	Miljöskydd	600	Ökad	Positiv
3	Naturvård	500	Ökad	Positiv
4	Ökade IT kostnader	30	Ökad	Positiv
5	Titta på andra integrationer mot handläggningssystemet	*	Ökad	Positiv
Summa		4030		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg innebär att utvecklingsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg innebär att ambitionsnivån ökar och gul färg innebär oförändrad ambitionsnivå.
Påverkan mål/målvärden: Röd färg anger att mål/målvärden påverkas negativt av en ändrad ambitionsnivå, grön anger en positiv påverkan och gul anger ingen påverkan.

1. Avlopp (ofinansierad utmaning)

Enligt Havs- och vattenmyndighetens tidigare vägledning ska åtgärdstakten vara högst 20 år för tillsyn av små avlopp. Med cirka 4 500 avloppsanläggningar i kommunen innebär detta att 225 av dem behöver inventeras och tillsynas varje år. I den nya vägledningen från myndigheten ska tillsynen i stället vara riskbaserad, vilket bl.a. innebär tillsyn med tätare intervall beroende på avloppsteknik och avrinningsområdets känslighet. Med den modellen är tillsynsintervallet 7 år vilket betyder att 643 anläggningar per år behöver granskas. De senaste åren har ingen inventering alls kunnat genomföras och Länsstyrelsen har kritiserat kommunen under 2023 för utebliven inventering och otillräcklig resurssättning inom små avlopp. Vidare finns det för närvarande 223 pågående klagomålsärenden om otillfredsställande avloppsanläggningar, varav flertalet ännu inte har börjat hanteras.

En övergång till riskbaserad tillsyn förutsätter att tillsynsregistret gås igenom från grunden och uppdateras för att kunna möjliggöra en tillförlitlig rapportering till Havs- och vattenmyndigheten. I behovsutredningen bedöms detta arbete omfatta cirka en årsarbetskraft på heltid över två år. Arbetet kommer endast kunna ske med anslagsfinansiering.

En tillkommande uppgift för kommunen är relaterad till de antagna vattenskyddsföreskrifterna för Göta älv och Vänersborgsviken (GÄVSO). Fastigheter innanför den inre zonen och som har enskilda avlopp behöver förnyade tillstånd för sina anläggningar. I Vänersborgs kommun rör det sig om cirka 200 fastigheter. Anläggningar inom GÄVSO behöver prioriteras vilket kommer leda till att uppföljningen av redan fattade förbud i andra områden inte kan genomföras i den takt som är önskvärt. Redan i nuläget görs inte detta i tillräcklig omfattning, vilket bland annat får till följd att viten hinner preskriberas.

Inför 2025 tillfördes nämnden resurser för att kunna utöka verksamheten med en årsarbetskraft, vilket har förbättrat läget jämfört med tidigare år. Utifrån behovsutredningen har nämnden inför 2026 resurser till cirka 30 procent av tillsynsuppdraget (inom avlopp) vilket fortsatt leder till mycket hårda prioriteringar som tydligt riskerar påverka inriktningsmålen om god service och attraktiv arbetsgivare liksom miljökvalitetsnormerna för vattenförekomster i kommunen och det föreligger risk att inte klara förvaltningslagens krav på att handlägga ärenden snabbt. Resursläget kommer även påverka möjligheterna att delta i kommungemensamma processer såsom arbete med den strategiska VA-planeringen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM 2025.285

De 2900 tkr skulle innebära möjlighet till en personalförstärkning med cirka 8 årsarbetskrafter utifrån behovsutredningen. Om medel tillförs enligt ovan kommer behovet vara som störst 2026 för att nå upp till den nivå av tillsyn som behovsutredningen visar på. Behovet minskas sedan med ca 500 tkr 2027 och ytterligare 1000 tkr 2028.

2. Miljöskydd (ofinansierad utmaning)
Tillsyn av miljöfarliga verksamheter syftar till att upptäcka och förebygga risker för miljön och människors hälsa. Exempel på sådant som granskas är utsläpp till mark, luft och vatten samt hantering av kemikalier och avfall. Med den aktuella budgetramen har kommunen bemanning för cirka 2/3 av behovet. Det innebär ett behov av hårda prioriteringar i verksamheten.

Tillsyn av ej anmälningspliktiga verksamheter kommer inte kunna utföras i tillräcklig omfattning. Tillsyn av ej anmälningspliktiga verksamheter ska utföras riskbaserad och med den kunskap som finns om befintliga verksamheter skulle tillsynen behöva öka. Detta dels utifrån miljöpåverkan men också utifrån en samhällsnytta då det inom detta område det finns organiserad brottslighet i verksamheter som förmodligen inte upptäcks på annat sätt än genom planerad tillsyn.

Med en budget inom tilldelad ram kommer nämnden heller inte nå regionala och lokala miljömål avseende förorenade områden.

De 600 tkr skulle innebära möjlighet till en personalförstärkning med 1 årsarbetskraft utifrån behovsutredningen.

3. Naturvård (ofinansierad utmaning)
I dagsläget har kommunekologerna mycket hög arbetsbelastning. Den naturvårdsstrategi som antogs under 2023 innehåller ett antal åtgärder som förvaltningen ska genomföra. Vidare deltar förvaltningen med personal i många interna remisser inom kommunen. Ekologerna har ett viktigt uppdrag att bistå med kompetens i bygglov, strandskyddsdispenser, detaljplaner och översiktsplanering liksom i kommunövergripande processer som arbetet med slussen vid Brinkebergs kulle eller genomförande av dagvattenplan m.m. Dessa uppdrag tar en stor andel av befintliga resurser i anspråk. Personalmässiga resurser är också uppbundna som medfinansiering till redan beslutade projekt med statlig finansiering inom naturvårdsområdet.

Med en bemanning som inte uppnår 2/3 av behovet tvingas verksamheten till hårda prioriteringar. Med befintliga resurser kommer särskilt det praktiska naturvårdsarbetet i kommunen att påverkas påtagligt och bedömningen är att den ambitionsnivå som anges i naturvårdstrategin inte kommer kunna efterlevas. Det finns också risk för sämre kvalitet eller förseningar i samhällsbyggnadsprocessen.

De 500 tkr skulle innebära möjlighet till en personalförstärkning med 1 årsarbetskraft utifrån behovsutredningen.

4. Ökade IT kostnader (ofinansierad utmaning)
IT finansieras av förvaltningarna via tjänstekatalogen. Kommunstyrelseförvaltningen har flaggat för ökade kostnader bland annat till följd av personalutökning. Utöver inflationskompensation på 1,8 % kommer kostnaden höjas med ca 30 tkr för Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

5. Titta på alternativa integrationer mot handläggningssystemet (Utvecklingsförslag)

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Kommunen använder idag Open-E som plattform för e-tjänster. Enligt IT-kontoret går det i dagsläget inte att bygga en tvåvägskommunikation mellan Open-E och vårt handläggningsystem. En tvåvägskommunicering skulle effektivisera handläggningen och också upplevas smidigare för de flesta av våra kommuninvånare.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Bidrag till inriktningsmål och målvärden

Nedan anges de inriktningsmål med tillhörande målvärden som Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska arbeta med utifrån förra årets mål och resursplan.

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	32,6 (2024)	31,0	29,6 (rikssnitt 2024)	Samtliga

- Inom ramen för det ordinarie arbetet är det viktigt att de vi kommer i kontakt med känner tillit till oss som myndighet.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Antal genomförda eller påbörjade klimatlöften för kommunen	22 påbörjade eller uppfyllda av 24	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda	Samtliga klimat-löften är uppfyllda	SBN, KS, SOC, MHN

- Förvaltningen ansvarar för följande klimatlöfte som genomförs inom ramen för den ordinarie tillsynen: *7. Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn*

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	79 (2023)	75	76	MHN, BN, KS, SOC, SBN
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - Sammanfattande omdöme	3,36 (2024)	3,60	3,65	SAMTLIGA

- Förvaltningen arbetar aktivt med insiktsmätningens resultat och har ett omfattande och bra samarbete med näringslivskontoret.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2024)	81	82	Samtliga
Sjukfrånvaro	9,2 (2024)	8,7	8,2 (gul 2022)	Samtliga

- Förvaltningen jobbar, likt övriga kommunen, med fokus på friskfaktorer inom arbetsmiljön.
- Förvaltningen gör årligen en handlingsplan kopplat till medarbetarundersökningen för att öka HME.
- Avseende sjukfrånvaron så ligger förvaltningen väldigt lågt och siktar på att bibehålla den nivån.
- Då förvaltningen är liten sett till antalet medarbetare totalt i kommunen kommer nämndens bidrag till totalvärdet vara marginellt.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Anteckningar
FSG Miljö- och byggnadsförvaltningen

2025-03-31

För arbetsgivaren
Eddie Sandin Ordf.
Anneli Baard sekr
Erika Thielfoldt, HR

För arbetstagarna
Jesper Bagger Nordberg, Vision
Kajsa Wegberg Vision
Lisa Rex, Naturvetarna och skyddsombud

Samverkan kring förslag till MRP 2026-28.
I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028 anges följande: "Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse".

Eddie presenterade förvaltningens MRP gällande Byggnadsnämnden och Miljö- och Hälsonämnden. Samverkan har skett i enighet.

Vid pennan
Anneli Baard

Justerad av
Kajsa Wegberg Vision och Lisa Rex Naturvetarna

[redacted]

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Ankom: 2025-04-02 Ärende: ALLM.2025.285 Handling: 1958201

Miljö- och byggnadsförvaltningen
Postadress 462 85 Vänersborg
Besöksadress Sundsgatan 29
Telefon 0521-72 12 78
Telefax 0521-72 16 58
E-post miljo@vanersborg.se
Hemsida www.vanersborg.se

Vänersborgs kommun

Behovsutredning 2026-2028

Verksamheten Miljö och Hälsa
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

1 Uppdrag

Miljö och Hälsa

Verksamheten Miljö och Hälsa har kommunens uppdrag att arbeta för efterlevnaden av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, läkemedel, strålskydd och naturvård. Verksamheten deltar i arbetet med Miljöprogram 2030, både vad gäller planering och genomförande. Klimatfrämjande åtgärder och naturvårdsprojekt med beviljade bidrag är andra stora arbetsuppgifter. Verksamhetens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser.

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en treårsperiod och den ska ses över årligen eller efter behov. Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Register för Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsobjekt uppdateras kontinuerligt i verksamhetens ärendehanteringssystem. Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan. Det är Miljö- och hälsoskyddsnämnden som beslutar om tillsynsplan.

I livsmedelslagen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen följs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven på kontrollen finns bland annat i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen. Den operativa kontrollmyndigheten ska ta fram en kontrollplan som ska fastställas av nämnden.

Behovsutredningen omfattar förutom den tillsyn som följer av ovan nämnda lagstiftning även övriga områden som är upptagna i Miljö- och hälsoskyddsnämndens reglemente såsom tillsyn utifrån tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt arbete med vård, förvaltning och utveckling av naturvården. Behovsutredningen avser behovet av handläggartjänster, utöver dessa tillkommer behov av administration och ledning. Vid upprättandet av denna behovsutredning finns tillgången av administrativt stöd i en tjänst som registrator och administratör, samt del av en ekonom och en nämndsekreterare. Ledningsresurser består av en verksamhetschef samt del av en förvaltningschef.

I dokumentet redovisas behovet som tid (timmar) och vid beräkningen av behovet av antal tjänster har Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) schablon använts vilket innebär att en årsarbetskraft motsvarar 1700 timmar när frånvaro såsom semester och annan frånvaro är borträknad. Schablonen anger att en heltidstjänst kan ge 60 % handläggningstid utifrån Miljöbalken och 50 % utifrån livsmedelslagstiftningen. Detta för att enkelt kunna relatera till hur många medarbetare det finns behov av på verksamheten Miljö och Hälsa. Att beakta är även att behovet anges som årsarbetskrafter med heltid vilket i praktiken innebär fler personer på plats utifrån exempelvis partiella föräldraledigheter. I behovsutredningen redovisas inga avvägningar eller prioriteringar.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Behov verksamheten totalt

Siffrorna anger antal årsarbetskrafter heltid.

	Behov tjänster 2026	Behov tjänster 2027	Behov tjänster 2028
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Förorenad mark	0,8	0,8	0,8
Hälsoskydd	1,0	0,9	0,9
Livsmedel	1,1	1,1	1,1
Miljöskydd	3,0	3,0	3,0
Naturvård			
Små avlopp	7,4	7,4	7,9
Tobak och läkemedel	0,5	0,5	0,5
Antal tjänster avgiftsfinansierat	**13,8**	**13,7**	**14,2**
Anslagsfinansierad verksamhet			
Förorenad mark	0,7	0,7	0,7
Hälsoskydd	1,9	1,9	1,9
Livsmedel	1,3	1,3	1,3
Miljöskydd	1,7	1,7	1,7
Naturvård	2,8	2,7	2,7
Små avlopp	4,4	3,3	0,4
Tobak och läkemedel	0,5	0,5	0,5
Antal tjänster anslagsfinansierat	**13,3**	**12,1**	**9,2**
Antal heltidstjänster totalt	**27,1**	**25,8**	**23,4**

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Förorenade områden

Behov förorenade områden

	Behov timmar 2026	Behov timmar 2027	Behov timmar 2028
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Planerad tillsyn årlig avgift	0	0	0
Anmälningsärenden	120	120	120
Tillståndsärenden	20	20	20
Händelsestyrd tillsyn	200	200	200
Behovsprioriterad tillsyn	500	500	500
Summa avgiftsfinansierat	**840**	**840**	**840**
Antal tjänster avgiftsfinansierat	**0,8**	**0,8**	**0,8**
Anslagsfinansierad verksamhet			
Planerad tillsyn	370	370	370
Händelsestyrd tillsyn	200	200	200
Strategiskt arbete	100	100	100
Summa anslagsfinansierat	**670**	**670**	**670**
Antal tjänster anslagsfinansierat	**0,7**	**0,7**	**0,7**
Antal tjänster totalt	**1,5**	**1,5**	**1,5**

Arbetet med förorenad mark omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningsskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader. Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen. I den nationella strategin för miljöbalkstillsynen föreslås förorenade områden få hög prioritet för att uppnå satta miljömål.

I området ingår handläggning av anmälan enligt Miljöbalken när föroreningar påträffas vid exempelvis grävarbeten och byggnationer samt vid klagomål eller tillbud. Vid klagomål och tillbud bedrivs även tillsyn och uppföljning av avhjälpandeåtgärder (sanering).

Den huvudsakliga tillsynstiden hamnar under behovsprioriterad tillsyn. Tillsynstakten styrs av handlingsplanen för förorenade områden som antogs av nämnden i december 2022. Målen i handlingsplanen baseras på det nationella miljökvalitetsmålet för förorenade område (Giftfri miljö) och mer preciserade regionala delmål. Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områden behöver åtgärdas.

De mest prioriterade objekten i den egeninitierade tillsynen är objekt med riskklass 1 (mycket stor risk) eller riskklass 2 (stor risk). I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara åtgärdat. Tillsynen delas i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning. Det beräknade resursbehovet relateras sedan till en tidsatt målsättning om att ha hanterat de prioriterade förorenade områdena till ett visst årtal. På så sätt erhålls ett årligt behov.

Egeninitierad tillsyn har bedrivits aktivt sedan 2023, innan dess bedrevs ingen tillsyn inom förorenade områden. Eftersom det inte funnits resurser till behovet under många år har behovet vuxit sig större för varje år. Detta innebär att det finns ett stort antal ärenden att bedriva tillsyn mot.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Hälsoskydd

Behov hälsoskydd

	Behov timmar 2026	Behov timmar 2027	Behov timmar 2028
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Förhandsdebiterad tillsyn	370	270	380
Anmälnings- och tillståndsärenden	75	75	75
Händelsestyrd tillsyn	75	75	75
Behovsprioriterad tillsyn	450	450	360
Summa avgiftsfinansierat	**970**	**870**	**890**
Antal tjänster avgiftsfinansierat	**1,0**	**0,9**	**0,9**
Anslagsfinansierad verksamhet			
Planerad tillsyn	650	650	650
Händelsestyrd tillsyn	925	925	925
Strategisk verksamhet	340	340	340
Summa anslagsfinansierat	**1915**	**1915**	**1915**
Antal tjänster anslagsfinansierat	**1,9**	**1,9**	**1,9**
Antal tjänster totalt	**2,9**	**2,8**	**2,8**

Inom hälsoskydd utövas tillsyn och rådgivning enligt miljöbalkens 9:e kapitel och strålskyddslagen med tillhörande förordningar och föreskrifter. Hälsoskyddstillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får vård eller behandling. Smittskydd ingår också.

Tillsyn av anmälningspliktiga verksamheter (H-objekt) prioriteras och sker med regelbundna intervall. 2023 infördes årsavgift i taxan och de flesta H-objekt (75 stycken) betalar en årlig avgift. Ej anmälningspliktiga verksamheter (UH-objekt) omfattas av behovsprioriterad tillsyn och har ett lägre tillsynsbehov. Ofta bedrivs tillsynen i projektform. Det finns här ett fortsatt behov av att inventera vilka verksamheter som finns i kommunen och detta kommer att göras område för område inför tillsyn. År 2026 kommer vi att inleda ett arbete med förebyggande bostadstillsyn, vilket uppskattas ta mer tid första året och sedan rulla på med några objekt varje år.

I arbetsuppgifterna ingår förutom tillsyn även att utreda klagomål, kontroll av strandbad, mätning av bakgrundsstrålning, rådgivning, smittskyddsfrågor, granskning av bygglovsärenden och detaljplaner samt remisser från andra instanser. Hälsoskyddsarbetet är till stora delar händelsestyrt. Inkommande ärenden i form av anmälningar, ansökningar, remisser och klagomål tar en stor del av handläggarnas tid i anspråk.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Livsmedel

Behov livsmedel

	Behov timmar 2026	Behov timmar 2027	Behov timmar 2028
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Efterhandsdebiterad tillsyn (Planerad tillsyn)	700	700	700
Anmälningsärenden (registrering)	40	40	40
Klassningsbeslut	90	90	90
Händelsestyrd tillsyn (befogade klagomål)	20	20	20
Uppföljande kontroll	80	80	80
Summa avgiftsfinansierat	**930**	**930**	**930**
Antal tjänster avgiftsfinansierat	**1,1**	**1,1**	**1,1**
Anslagsfinansierad verksamhet			
Händelsestyrd tillsyn (obefogade klagomål)	20	20	20
Interna processer, remisser mfl.	40	40	40
Projekt Riksprojekt, Länsprojekt m.m.)	300	300	300
Tillståndsärenden	20	20	20
Rapportering till SLV, RASFF, Sanktionsavgiftsbeslut	120	120	120
Rådgivning/service	400	400	400
Samverkan med andra kommuner och myndigheter	200	200	200
Summa anslagsfinansierat	**1100**	**1100**	**1100**
Antal tjänster anslagsfinansierat	**1,3**	**1,3**	**1,3**
Antal tjänster totalt	**2,4**	**2,4**	**2,4**

* 850 timmar handläggningstid för en 100% tjänst.

Livsmedelskontrollens främsta mål är att säkerställa att livsmedel och dricksvatten som konsumenter får tillgång till är säkra samt att de produceras och hanteras på ett godtagbart sätt. Informationen om livsmedlen ska vara tydlig och korrekt så att ingen konsument blir vilseledd. Exempel på verksamheter som omfattas av livsmedelskontroll är restauranger, storkök, gatukök, pizzerior, butiker, livsmedelsindustrier, grossister, transportörer och vattenverk.

Inom Vänersborgs kommun finns för närvarande 294 livsmedelsanläggningar. Kontrollen ska vara riskbaserad och inriktad på de största hälsoriskerna. Verksamheter med större risker får fler kontroller, kontrollfrekvensen kan variera mellan 1 och 25 kontroller under en femårsperiod beroende på riskklassning.

Kontrollen av anläggningar sker genom både oanmälda och föranmälda inspektioner, revisioner och provtagningar. Handläggning av inkomna remisser gällande alkoholtillstånd och bygglov, utredning av klagomål och matförgiftningar, projekt samt rådgivning till allmänheten och företagare ingår också i arbetet. Dessutom utreds RASFF-meddelanden (EU varningssystem för osäkra livsmedel), och det bedrivs omvärldsbevakning samt samarbete med andra förvaltningar, kommuner och myndigheter.

För att underlätta för livsmedelsföretagare ges råd, service och kontroll med ett helhetsperspektiv. Målet är att aktörerna ska ha förtroende för myndigheternas övervakning och rådgivning, och att det ska vara enkelt att följa regler och riktlinjer. Detta stärker förtroendet för produkterna och säkerställer att konsumenterna får tillgång till

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

säkra livsmedel. Genom samverkan med andra kontrollmyndigheter ska kontrollverksamheten bedrivas regelbundet, på ett rättssäkert och likvärdigt sätt, vilket säkerställer att kontrollen är effektiv och uppnår avsedd effekt. Det finns flera lagstiftningsområden som kontrolleras regelbundet, och resultaten rapporteras till Livsmedelsverket. Vilka områden som kontrolleras beror på de specifika riskerna inom verksamheten.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Miljöskydd

Behov miljöskydd

	Behov timmar 2026	Behov timmar 2027	Behov timmar 2028
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Planerad tillsyn årlig avgift	936	936	936
Anmälningsärenden	562	562	562
Tillståndsärenden	168	168	168
Händelsestyrd tillsyn	180	180	180
Behovsprioriterad tillsyn	1174	1174	1174
Summa avgiftsfinansierat	**3020**	**3020**	**3020**
Antal tjänster avgiftsfinansierat	**3,0**	**3,0**	**3,0**
Anslagsfinansierad verksamhet			
Planerad tillsyn	68	68	68
Händelsestyrd tillsyn	898	898	898
Strategiskt arbete	700	700	700
Summa anslagsfinansierat	**1666**	**1666**	**1666**
Antal tjänster anslagsfinansierat	**1,7**	**1,7**	**1,7**
Antal tjänster totalt	**4,7**	**4,7**	**4,7**

Miljöskyddsgruppen utför regelbunden tillsyn på större miljöfarliga verksamheter, så kallade B- och C-verksamheter. Dessa verksamheter betalar en årlig avgift för tillsynen. För B-verksamheter krävs tillstånd av länsstyrelsen. C-verksamheter ska anmälas till Miljö- och byggnadsförvaltningen innan verksamheten startar. Tillsynen syftar till att upptäcka och förebygga risker för miljön och människors hälsa som till exempel utsläpp till mark, luft eller vatten samt hantering av kemikalier och avfall. Miljögruppen kommer att börja under 2025 med tillsyn på två nya B-verksamheter som tog tillstånd i anspråk under 2024 samt på 3 nya C-verksamheter som anmäldes under 2024. Detta innebär en ökning av tillsynstimmar under "planerad tillsyn årlig avgift".

För verksamheter med mindre risk för påverkan på miljön, så kallade U-verksamheter, finns ingen anmälningsplikt och tillsynsbehovet är mindre. U-verksamheter betalar timavgift för nämndens tillsyn. Vid brister kan nämnden förelägga om åtgärder. Om det finns misstanke om brott mot miljöbalken ska en åtalsanmälan göras.

Sedan 2022 har miljöskyddsgruppen deltagit i olika aktiviteter inom ramen av strategin för tillsyn enligt miljöbalken 2022 - 2025. Nytt regelverk gällande avfallslagstiftning innebär bland annat att tillsynstiden på U-verksamheter bör utökas framöver.

Arbetet med att ta fram strategin för tillsyn enligt miljöbalken 2026 - 2029 har påbörjats av olika tillsynsmyndigheter och tillsynsvägledande myndigheter. Miljöskyddsgruppen kommer att delta i olika projekt inom ramen av tillsynstrategin speciellt inom områdena avfall och miljöfarlig verksamhet som vi har startat ett mer strukturerat arbete med.

Utöver tillsyn har miljöskyddsgruppen en rad andra arbetsuppgifter, bland annat information och rådgivning, handläggning av inkommande ärenden såsom anmälningar, remisser, miljörapporter och klagomål. Arbetet omfattar även tillsynsarbete i samband med olyckor som till exempel oljeläckage. Eftersom det är svårt att förutse tidsåtgången för inkommande ärenden, kan annan verksamhet behöva nedprioriteras när det är många eller tidskrävande inkommande ärenden.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Naturvård

Behov naturvård

	Behov timmar 2026	Behov timmar 2027	Behov timmar 2028
Anslagsfinansierad verksamhet			
LONA- och LOVA-projekt eller andra bidragsfinansierade projekt	450	450	500
Naturvårdsstrategin, samordning, planering och uppföljning	160	160	160
Naturvårdsstrategin, åtgärder	280	300	260
Trädplan, trädinventering, vårdplan	80		
Remisser, interna (bygglov, strandskydd, förhandsbesked)	500	500	500
Remisser, externa (myndighetsremisser)	50	50	50
Planarbete (detaljplan, översiktsplan inkl. remisser)	300	300	300
Intern rådgivning och information	100	100	100
Extern rådgivning och information	50	50	50
Extern samverkan	100	100	100
Planering och uppföljning av skötsel av naturområden och naturreservat	200	200	200
Vattenvårdsarbete: Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027	50	50	50
Miljöövervakning	200	180	180
Miljöprogram	25	25	25
Projekt, förvaltningsövergripande	100	100	100
Tillsyn naturreservat	25	25	25
Deltagande tillsynskampanj strandskydd	100	100	100
Summa anslagsfinansierat	**2770**	**2690**	**2700**
Antal tjänster anslagsfinansierat	**2,8**	**2,7**	**2,7**

Nämndens och förvaltningens naturvårdsarbete handlar om att bevara och utveckla naturen och dess värden, biologisk mångfald och ekosystemtjänster, för att bidra till att uppnå de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030, de nationella miljömålen och miljöprogram 2030. Ett viktigt instrument i detta arbete är kommunens naturvårdsstrategi som antogs 2023. Naturvårdsstrategins prioriteringar anger kommunens inriktning för det strategiska naturvårdsarbetet och beskriver kommunens roll i detta arbete.

Naturvårdsarbetet sker bland annat genom LONA- och LOVA-projekt och samordning kring förvaltning av kommunens naturområden. Nämnden har tillsynsansvar över de två kommunala naturreservaten Dalbobergen och Nygårdsängen. I naturvårdsarbetet ingår även miljöövervakning av kommunens sjöar och vattendrag samt huvudmannaskap för kommunens kalkning och effektuppföljning i Hallsjön.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska även delta och verka för att åtgärder kopplade till vattenförvaltningens åtgärdsprogram genomförs och beslutade miljökvalitetsnormer för vatten uppnås.

En viktig del är att ta tillvara på naturvårdens intressen inom kommunens alla verksamheter, bland annat vid samhällsplanering och vid framtagande av strategiska dokument. I naturvårdsarbetet ingår mycket information, rådgivning och samarbete både externt och internt. Det interna arbetet görs ofta över enhets- och förvaltningsgränser.

Samhällsbyggnadsnämnden avser att ta fram en trädplan under 2026. I det arbetet finns behov av stöttande och rådgivande resurs från naturvård.

I Byggnadsnämndens tillsynsplan för strandskydd 2025–2027 ingår en planerad tillsynskampanj. För att få till en ändamålsenlig kampanj är naturvård en viktig del i planeringsarbetet och genomförandet, vilket kommer leda till ett ökat antal remissärenden.

Resurserna har under många år inte motsvarat behovet, vilket bland annat lett till att arbetsuppgifter har ackumulerats. 2023–2025 har en del av behovet täckts tillfälligt i form av konsultstöd som avlastning vid deltagande i samhällsplanering och att svara på inkommande remisser angående förhandsbesked, bygglov och strandskyddsdispenser. Kommande år, 2026–2028, beräknas resursbehovet vara 2,7–2,8 årsarbetskrafter. Med nuvarande resurstilldelning motsvarande 1,9 årsarbetskrafter kommer kommunen inte att kunna upprätthålla förväntad nivå på naturvårdsarbetet.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Små avlopp

Behov små avlopp

	Behov timmar 2026	Behov timmar 2027	Behov timmar 2028
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Tillståndsprövning	1 120	2 320	3 520
GÄVSO-ansökningar	732	690	0
Anmälningsärenden	30	30	30
Inventering/riskbaserad tillsyn	3420	3420	3420
Uppföljning av förbud, föreläggandet och undantag	480	555	555
Prövningar enligt renhållningsordningen	300	150	150
Tillsyn av avloppsanläggningar över 25 PE	18	18	18
Information från Centralen	1260	150	150
Befogade klagomål	50	50	50
Summa avgiftsfinansierat	**7410**	**7383**	**7893**
Antal tjänster avgiftsfinansierat	**7,4**	**7,4**	**7,9**
Anslagsfinansierad verksamhet			
Bygglovsmöten och interna remisser	112	112	112
Strategiskt och förbättringsarbete	280	240	240
Information från Centralen	135	20	20
Obefogade klagomål	40	40	40
Uppföljning av ej inkomna GÄVSO-ansökningar	805	0	0
Framtagande av material, rutiner, blankett och e-tjänst för projektet “okända avlopp”	140	0	0
Inventering “okända avlopp”	600	600	0
Uppdatering av verksamhetsmodul i Castor	2250	2250	0
Summa anslagsfinansierad verksamhet	**4362**	**3262**	**412**
Antal tjänster anslagsfinansierad verksamhet	**4,4**	**3,3**	**0,4**
Antal tjänster totalt	**11,8**	**10,7**	**8,3**

Inom tillsynsområdet små avlopp ingår ansvar för tillsyn och prövning av små enskilda avlopp enligt miljöbalken samt remissärenden för förhandsbesked, bygglov och liknande där avloppsfrågan berörs. Inkommande ärenden utgörs främst av anmälningar och ansökningar för inrättande av avloppsanläggningar, bygglovsremisser samt prövningar enligt föreskrifter om avfallshantering. Utöver det hanteras även inkommande ärenden gällande eget omhändertagande av slam, latrin, och torra toalettlösningar med koppling till kommunens föreskrifter om avfallshantering.

Under tidigare år har tillsynsområdet haft 1,5–2,5 årsarbetskrafter. Under år 2025 kommer tillsynsområdet förstärkas med en årsarbetskraft och antalet årsarbetskrafter uppskattas därmed till knappt 3,5. Eftersom

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

resurserna inte har täckt behovet under många år, tillsammans med oplanerade projekt som behövt prioriteras (ex. arbetet med vattentjänstplanen och GÄVSO), har behovet vuxit sig större för varje år. Det uppskattade totala timbehovet för år 2026 är 11 772 timmar (under 2025 års behovsutredning var behovet 9 600 timmar) vilket motsvarar över 11 heltidstjänster.

Avgiftsfinansierad verksamhet

I den avgiftsfinansierad verksamheten ingår bland annat prövningar av tillstånd och anmälningar för nya avloppsanläggningar, prövningar enligt renhållningsordningen, prövning av ansökningar om GÄVSO-tillstånd (Göta älv och Vänersborgsvikens vattenskyddsområde), inventering och riskbaserad tillsyn, uppföljning av information om bristfälliga avloppsanläggningar från Centralen (kommunens renhållningsentreprenör) och uppföljning av tidigare fattade förbud och förelägganden. Det finns en stor mängd tillsynsärenden från tidigare år som fått prioriteras bort som innebär en arbetsskuld och bygger upp behovet. De ärenden som skapats från inkommen information från slamtömmaren utgör en betydande del av arbetsskulden.

Arbetet med prövningen av ansökningar för utsläpp inom den inre zonen av GÄVSO har precis påbörjats och beräknas fortskrida under 2025-2027. Prövningen beräknas resultera i en ökning av tillståndsprövning utifrån att inte alla avloppsanläggningar kan klara de skärpta kraven.

Det finns en förväntan från Havs- och vattenmyndigheten att Sveriges kommuner inom det snaraste ska övergå, eller redan ska ha övergått, till riskbaserad tillsyn. Detta innebär en betydande förändring då tillsynen i Vänersborgs kommun de senaste 20 åren skett genom områdesbaserad inventering med en målsättning att varje avloppsanläggning ska få ett tillsynsbesök inom en 20 års cykel. Detta innebär att cirka 200 avloppsanläggningar borde ha inventerats varje år. Vid införande av riskbaserad tillsyn beräknas i genomsnitt varje avloppsanläggning inom kommunen behöva få ett tillsynsbesök vart sjunde år. Det totala antalet avloppsanläggningar i kommunen uppskattas vara runt 4 000–4 500 vilket innebär att 570 avloppsanläggningar ska kontrolleras varje år. Det är mer än en fördubbling jämfört med nuvarande önskad tillsynstakt. Den ökade tillsynstakten uppskattas i sin tur ge upphov till en drastisk ökning av tillståndsansökningar från år 2027 och framåt.

Skulle en revidering av kommunens avfallsföreskrifter medföra att det införs möjlighet att ansöka om dispens för att förlänga slamtömningsintervallet kommer det innebära en ökad arbetsbelastning. Mängden ärenden som kan genereras är svår att avgöra.

Anslagsfinansierad verksamhet

Den anslagsfinansierade verksamheten består huvudsakligen av arbete med olika typer av remisser, diverse projekt (ex. vattentjänstplanen och GÄVSO), utveckling av arbetssätt och informationsmaterial och liknande kvalitetsarbete. Här ingår även tid för att uppdatera avloppsmodulen i verksamhetssystemet och arbete med att inventera okända objekt. Under år 2028 uppskattas behovet minska kraftigt på grund av att omfattande projekt såsom okända avlopp och uppdatering av avloppsmodulen planeras vara avslutade. Andra ärenden, såsom uppföljning av ej inkomna GÄVSO-ansökningar, har också planerats vara avklarat.

De höga siffrorna för 2026–2027 är kopplade till Havs- och vattenmyndighetens förväntningar om riskbaserad tillsyn och nationell inrapportering av vår data i avloppsmodulen. En annan orsak är att okända avlopp behöver inventeras i kommunen och målsättningen är att minst 300 fastigheter ska inventeras årligen under 2025–2027. Jämfört med tidigare behovsutredning har den uppskattade tiden för att uppdatera avloppsmodulen fördubblats per objekt. Detta beror på att leverantören (Prosona) av verksamhetssystemet har tagit fram en avloppsmodul som kräver mycket tid för att den ska bli komplett.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

Tobak och läkemedel

Behov tobak och läkemedel

	Behov timmar 2026	Behov timmar 2027	Behov timmar 2028
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Planerad tillsyn årlig avgift	300	300	300
Anmälningsärenden	5	5	50
Tillståndsärenden	100	100	100
Händelsestyrd tillsyn	5	5	5
Behovsprioriterad tillsyn	25	25	25
Summa avgiftsfinansierat	**435**	**435**	**435**
Antal tjänster avgiftsfinansierat	**0,5**	**0,5**	**0,5**
Anslagsfinansierad verksamhet			
Planerad tillsyn	400	400	400
Händelsestyrd tillsyn	50	50	50
Strategisk verksamhet	50	50	50
Summa anslagsfinansierat	**500**	**500**	**500**
Antal tjänster anslagsfinansierat	**0,5**	**0,5**	**0,5**
Antal tjänster totalt	**1**	**1**	**1**

Tillsyn sker utifrån Lag om tobak och liknande produkter (2018:2088) och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, det innefattar även tillsyn av nikotinprodukter och elektroniska cigaretter. Den nya tobakslagen (LTLP) innebär att försäljning av tobak är tillståndspliktigt. Kommunen granskar om den som söker tillstånd är lämplig. Då granskas bland annat ekonomisk skötsamhet och eventuell tidigare brottslighet. Lagen innebär även att fler utemiljöer ska vara rökfria. Tillsynsarbetet är omfattande och förutom tillsyn på försäljningsstället görs så kallad inre tillsyn där man kontrollerar att tillståndshavaren fortfarande uppfyller lämplighetskravet. Tillsynen av rökfria miljöer genomförs när så är möjligt i samordning med hälsoskydd eller livsmedel.

Tillhör nämndsbeslut 2025-04-09 MHN § 13 ALLM.2025.285

REVISIONEN

Från:	Annalena Levin
Till:	Ewa Lundqvist
Ärende:	Re: Revisionens budget 2025
Datum:	den 24 april 2025 07:45:11
Bilagor:	image001.png image002.png

Nej det duger

Skickat från Outlook för iOS

Från: Ewa Lundqvist <ewa.lundqvist@vanersborg.se>
Skickat: Wednesday, April 23, 2025 8:02:14 PM
Till: Annalena Levin <annalena.levin@vanersborg.se>
Ämne: Revisionens budget 2025

Hej!
Tänkte bara höra med dig om du har några förslag till ändringar i revisionens budget 2026. I budget 2025 har de 1 910 tkr och i ramen för 2026 är de tilldelade 1 934 tkr. En uppräkning med inflationskompensation om 1,8 % förutom arvodena som de kommer få kompensation för när löneärendet är klart.
Så frågan är om de nöjer sig med den tilldelade ramen eller om du tycker de ska ytterligare utökning? Jag skulle behöva få svar i början av nästa vecka hur du ser på detta eller om du vill lämna svar till Benny Augustsson direkt. Men som sagt vi behöver besked i början av nästa vecka, tack!

Med vänlig hälsning

Ewa Lundqvist
Budgetekonom
Kommunstyrelseförvaltningen
Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29

Telefon: 0521-72 11 55
E-post: ewa.lundqvist@vanersborg.se
Hemsida: www.vanersborg.se

Information om hur Vänersborgs kommun hanterar personuppgifter enligt GDPR: www.vanersborg.se/personuppgifter

Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

SAMHÄLLSBYGGNADS-NÄMNDEN

§ 50

Förslag till mål- och resursplan 2026 och ekonomisk plan för åren 2027–2028

SBN 2025/7

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till drift- investerings- och exploateringsbudget för år 2026 samt ekonomisk plan för åren 2027–2028 i enlighet med förvaltningens upprättade förslag i mål- och resursplan.

2. Investeringar äskas i enlighet med upprättat förslag i investeringsplan.

3. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta tillfälligt driftanslag om 12,7 mnkr 2026 för exploateringsområdet Sanden, Södra, med hänvisning till att projektet har näringspolitiska skäl.

4. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta ramökning om 5,1 mnkr avseende projektorganisation för Sanden, Södra, med hänvisning till att projektet har näringspolitiska skäl. Observera att behovet av projektorganisation är avhängt projektets framfart samt utformning och kan behöva justeras från år till år.

5. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta ramökning om 0,5 mnkr för ökade kapitalkostnader till följd av VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården.

6. Samhällsbyggnadsnämnden hänvisar till de åtgärder, konsekvenser och information som beskrivs i bilagor till förvaltningens tjänsteskrivelse.

Bilagor

Bilaga 2: Bilaga 1 - MRP 2025 Samhällsbyggnadsnämnden

Bilaga 3: Bilaga 2 – Konsekvensbeskrivning Samhällsbyggnadsförvaltningen 2026–2028

Bilaga 4: Bilaga 3 – Konsekvensbeskrivning Samhällsbyggnadsförvaltningen investeringsplan 2026–2028

Bilaga 5: Bilaga 4 - Investeringsplan 2026–2028, gata, VA, RH, mm

Bilaga 6: Bilaga 5 – Investeringsplan 2026–2028 fastighet, exploatering

Bilaga 7: Bilaga 6 – Underhållsöversikt 2025–2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter

Bilaga 8: Bilaga 7 – Underhållsöversikt 2025–2034 lista

Bilaga 9: Bilaga 8 – Ny stadsdel på Södra Sanden – information, investering och risker inför MRP 2026–2028

Avstår från att delta i beslut

Tor Wendel (M), Margareta Olsson (M), Eldbjörg Bryntesson (V), Anders Strand (SD) och Göran Nilsson (SD) avstår från att delta i beslutet.

Protokollsanteckningar

Tor Wendel (M) och Margareta Olsson (M) inkommer med en protokollsanteckning:

Vi (Moderaterna och Liberalerna) ser en konflikt mellan Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning och Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026–2028 (beslutat av Kommunstyrelsen) och vi väljer därför att inte delta i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har under de senaste åren drabbats av betydande prisökningar inom flera områden. Dessa ökningar har lett till försämrad köpkraft och negativ påverkan på ambitionsnivåer och målvärden. Nedskärningar inom underhåll och övergång till mindre miljövänliga alternativ för att minska kostnader har och kommer fortsatt att vara nödvändiga. Trots att prisökningarna generellt har påverkat verksamheterna negativt finns det exempel på där den pressade kostnadsbilden har lett till effektiviseringar och hållbara lösningar. Kostenheten har till exempel ställt om sina menyer, vilket har resulterat i både minskade kostnader och en mindre klimatpåverkan.

Fastighetsverksamheten har de senaste åren haft utmaningar med ökade kostnader för energi och värme samt ökad andel tomställda lokaler. Besparingar har gjorts inom underhåll, reparationer, yttre skötsel och utredningar men för att bryta denna nedåtgående spiral krävs beslut om de tomställda lokalernas framtid. Det nuvarande internhyressystemet hanterar endast mindre, tillfälliga tomställningar. Kostnadsökningar för energi och värme väntas öka med ytterligare ca 2 mnkr inför år 2026 vilket innebär att verksamheten kommer behöva göra ytterligare besparingar inom ovanstående områden. Detta är en konsekvens av att nuvarande budgetanvisningar och internhyressystem endast tillåter justering av hyra med inflationskompensation, internränta och tillkommande underhållsinvesteringar. Effekten blir att fastighetsverksamhetens budget de senaste åren har och kommer fortsätta att urholkas. Under 2025 pågår en översyn av det nuvarande internhyressystemet.

Fastighetsverksamheten har tagit fram en rapport och underhållsöversikt 2025-2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter som är bilagt förvaltningens förslag till mål- och resursplan. I rapporten redogörs för en mer ingående beskrivning av underhållsbehovet av kommunens fastigheter, samt konsekvenser om nuvarande nivåer bibehålls. I underhållsöversikten har underhållsåtgärder klassificerats i tre olika prioriteringar; Prio 1 där uteblivna åtgärder får stora konsekvenser, prio 2 vilket ger följdkonsekvenser om åtgärd uteblir och prio 3 som är det ordinarie planerade underhållet, det vill säga där

ekonomisk livslängd uppnåtts så ersätts komponenten med en ny. Det totalt utökade behovet av driftunderhåll för samtliga kategorier beräknas uppgå till 9,4 mnkr per år under de kommande tio åren, och utökat behov av investeringsunderhåll till 13,8 mnkr per år under de kommande tio åren. Det utökade behovet för att åtgärda kategorierna 1 och 2 inom driften beräknas uppgå till 3,1 mnkr per år under de kommande tio åren, och det utökade behovet av investeringsunderhåll för kategori 1 och 2 beräknas till 3 mnkr per år de kommande tio åren.

Sanden Södra, är ett omfattande exploateringsprojekt för en ny stadsdel i Vänersborg som pågår under flera år. Projektet innebär stora investerings- och driftkostnader. Det krävs flexibel ekonomi och organisation för att hantera osäkerheten kring marksanering och projektets genomförande enligt plan.

Ökade krav på informationssäkerhet och säkerhet generellt gör att förvaltningen ser ett ökat personalbehov för att hantera frågorna. Då förvaltningen hanterar samhällsviktiga verksamheter är det viktigt att utföra ett proaktivt säkerhetsarbete för att kunna motverka incidenter och undvika höga kostnader liksom att viktig information och anseende går förlorad.

År 2026 står gatuenheten inför flera ofinansierade utmaningar som kostnader för riskträd, kapitalkostnader och diverse prisökningar. Åtgärder för att hantera dessa kostnader inkluderar återhållsamhet med inköps-, utbildnings- och anställningar, nedskärningar och prioriteringar vid underhåll samt byte från HVO till diesel. Dessa besparingar kommer att sänka ambitionsnivån, vilket kan leda till att verksamheten hamnar efter inom stadsutveckling, teknik, digitalisering och kompetensförsörjning. Underhållsberget kommer att fortsätta öka, och fler underhållsbehov uppstå då medel saknas för att bibehålla kvalitet och standard.

Enligt det finansiella investeringsmålet ska årets investeringar (exkl. VA/renhållning) maximalt ska motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag. I ramen för budget 2026 motsvarar det 230 mnkr. Arbetet med att ta fram förslag till ny investeringsplan har genomförts i flera steg. Först har en uppföljning av samtliga investeringar för innevarande år genomförts i syfte att ta fram en prognos för utfallet 2025. Därefter har eventuella prognostiserade förskjutningar från 2025 vägts in i planen för 2026. På grund av fördröjningar och fördyringar i flera större projekt har förslaget på investeringsplan ökat i jämförelse med den nuvarande beslutade planen för 2025-2027. Flera av de större investeringarna är initierade av näringspolitiska skäl som exempelvis Sanden Södra och Norra, Grunnebo industriområde, bro över Hamnkanalen och samhällsmast på platåbergen. Det finns även stora underhållsinvesteringar av brådskande karaktär som redan har fördröjts utifrån ordinarie tidsplan, som exempelvis renovering av Residensbron och bropelare på Dalbobron, anläggningar som har stor påverkan på stadskärnan i Vänersborg. De uppräknade exemplen enligt ovan summerar till drygt 97 mnkr för 2026. Förvaltningens förslag till beslut summerar till 501,7 mnkr för 2026 varav 202,7 avser VA och renhållning. Det innebär att det finansiella målet inte uppnås enligt nuvarande förslag.

I bilaga 2 följer en beskrivning av de åtgärder och konsekvenser som samhällsbyggnadsförvaltningen ser utifrån de förutsättningar som samhällsbyggnads-

nämnden blev tilldelade utifrån budgetanvisningarna för budget 2026 och ekonomisk plan 2027-2028 (KS 2025-02-26). I bilaga 3 följer en beskrivning av prioriteringar och konsekvenser av förslag till investeringsplan 2026-2028. I bilaga 6 finns rapport att läsa om underhållsöversikt av Vänersborgs kommuns fastigheter år 2025-2034. I bilaga 8 finns en djupare beskrivning av projektet Sanden, Södra utifrån prognostiserat scenario per mars 2025.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-03-17
- Protokoll FSG 11§ MBL 250408

Sändlista

Kommunfullmäktige
Ekonom
Budgetekonom

2025-03-17 Dnr: SBN 2023/7

Handläggare
Clara Sannemalm
clara.sannemalm@vanersborg.se
0521-72 12 59

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till mål- och resursplan 2026 och ekonomisk plan för åren 2027-2028.

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till drift- investerings- och exploateringsbudget för år 2026 samt ekonomisk plan för åren 2027-2028 i enlighet med förvaltningens upprättade förslag i mål- och resursplan.

2. Investeringar äskas i enlighet med upprättat förslag i investeringsplan.

3. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta tillfälligt driftanslag om 12,7 mnkr 2026 för exploateringsområdet Sanden, Södra, med hänvisning till att projektet har näringspolitiska skäl.

4. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta ramökning om 5,1 mnkr avseende projektorganisation för Sanden, Södra, med hänvisning till att projektet har näringspolitiska skäl. Observera att behovet av projektorganisation är avhängt projektets framfart samt utformning och kan behöva justeras från år till år.

5. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta ramökning om 0,5 mnkr för ökade kapitalkostnader till följd av VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården.

6. Samhällsbyggnadsnämnden hänvisar till de åtgärder, konsekvenser och information som beskrivs i bilagor till förvaltningens tjänsteskrivelse.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har under de senaste åren drabbats av betydande prisökningar inom flera områden. Dessa ökningar har lett till försämrad köpkraft och negativ påverkan på ambitionsnivåer och målvärden. Nedskärningar inom underhåll och övergång till mindre miljövänliga alternativ för att minska kostnader har och kommer fortsatt att vara nödvändiga. Trots att prisökningarna generellt har påverkat verksamheterna negativt finns det exempel på där den pressade kostnadsbilden har lett till effektiviseringar och

hållbara lösningar. Kostenheten har till exempel ställt om sina menyer, vilket har resulterat i både minskade kostnader och en mindre klimatpåverkan.

Fastighetsverksamheten har de senaste åren haft utmaningar med ökade kostnader för energi och värme samt ökad andel tomställda lokaler. Besparingar har gjorts inom underhåll, reparationer, yttre skötsel och utredningar men för att bryta denna nedåtgående spiral krävs beslut om de tomställda lokalernas framtid. Det nuvarande internhyressystemet hanterar endast mindre, tillfälliga tomställningar. Kostnadsökningar för energi och värme väntas öka med ytterligare ca 2 mnkr inför år 2026 vilket innebär att verksamheten kommer behöva göra ytterligare besparingar inom ovanstående områden. Detta är en konsekvens av att nuvarande budgetanvisningar och internhyressystem endast tillåter justering av hyra med inflationskompensation, internränta och tillkommande underhållsinvesteringar. Effekten blir att fastighetsverksamhetens budget de senaste åren har och kommer fortsätta att urholkas. Under 2025 pågår en översyn av det nuvarande internhyressystemet.

Fastighetsverksamheten har tagit fram en rapport och underhållsöversikt 2025-2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter som är bilagt förvaltningens förslag till mål- och resursplan. I rapporten redogörs för en mer ingående beskrivning av underhållsbehovet av kommunens fastigheter, samt konsekvenser om nuvarande nivåer bibehålls. I underhållsöversikten har underhållsåtgärder klassificerats i tre olika prioriteringar; Prio 1 där uteblivna åtgärder får stora konsekvenser, prio 2 vilket ger följdkonsekvenser om åtgärd uteblir och prio 3 som är det ordinarie planerade underhållet, det vill säga där ekonomisk livslängd uppnåtts så ersätts komponenten med en ny. Det totalt utökade behovet av driftunderhåll för samtliga kategorier beräknas uppgå till 9,4 mnkr per år under de kommande tio åren, och utökat behov av investeringsunderhåll till 13,8 mnkr per år under de kommande tio åren. Det utökade behovet för att åtgärda kategorierna 1 och 2 inom driften beräknas uppgå till 3,1 mnkr per år under de kommande tio åren, och det utökade behovet av investeringsunderhåll för kategori 1 och 2 beräknas till 3 mnkr per år de kommande tio åren.

Sanden Södra, är ett omfattande exploateringsprojekt för en ny stadsdel i Vänersborg som pågår under flera år. Projektet innebär stora investerings- och driftkostnader. Det krävs flexibel ekonomi och organisation för att hantera osäkerheten kring marksanering och projektets genomförande enligt plan.

Ökade krav på informationssäkerhet och säkerhet generellt gör att förvaltningen ser ett ökat personalbehov för att hantera frågorna. Då förvaltningen hanterar samhällsviktiga verksamheter är det viktigt att utföra ett proaktivt säkerhetsarbete för att kunna motverka incidenter och undvika höga kostnader liksom att viktig information och anseende går förlorad.

År 2026 står gatuenheten inför flera ofinansierade utmaningar som kostnader för riskträd, kapitalkostnader och diverse prisökningar. Åtgärder för att hantera dessa kostnader inkluderar återhållsamhet med inköps-, utbildnings- och anställningar, nedskärningar och prioriteringar vid underhåll samt byte från HVO till diesel. Dessa besparingar kommer att sänka ambitionsnivån, vilket kan leda till att verksamheten hamnar efter inom stadsutveckling, teknik, digitalisering och kompetensförsörjning. Underhållsberget kommer att fortsätta öka, och fler underhållsbehov uppstå då medel saknas för att bibehålla kvalitet och standard.

Enligt det finansiella investeringsmålet ska årets investeringar (exkl. VA/renhållning) maximalt ska motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag. I ramen för budget 2026 motsvarar det 230 mnkr. Arbetet med att ta fram förslag till ny investeringsplan har genomförts i flera steg. Först har en uppföljning av samtliga investeringar för innevarande år genomförts i syfte att ta fram en prognos för utfallet 2025. Därefter har eventuella prognostiserade förskjutningar från 2025 vägts in i planen för 2026. På grund av fördröjningar och fördyringar i flera större projekt har förslaget på investeringsplan ökat i jämförelse med den nuvarande beslutade planen för 2025-2027. Flera av de större investeringarna är initierade av näringspolitiska skäl som exempelvis Sanden Södra och Norra, Grunnebo industriområde, bro över Hamnkanalen och samhällsmast på platåbergen. Det finns även stora underhållsinvesteringar av brådskande karaktär som redan har fördröjts utifrån ordinarie tidsplan, som exempelvis renovering av Residensbron och bropelare på Dalbobron, anläggningar som har stor påverkan på stadskärnan i Vänersborg. De uppräknade exemplen enligt ovan summerar till drygt 97 mnkr för 2026. Förvaltningens förslag till beslut summerar till 501,7 mnkr för 2026 varav 202,7 avser VA och renhållning. Det innebär att det finansiella målet inte uppnås enligt nuvarande förslag.

I bilaga 2 följer en beskrivning av de åtgärder och konsekvenser som samhällsbyggnadsförvaltningen ser utifrån de förutsättningar som samhällsbyggnads-nämnden blev tilldelade utifrån budgetanvisningarna för budget 2026 och ekonomisk plan 2027-2028 (KS 2025-02-26). I bilaga 3 följer en beskrivning av prioriteringar och konsekvenser av förslag till investeringsplan 2026-2028. I bilaga 6 finns rapport att läsa om underhållsöversikt av Vänersborgs kommuns fastigheter år 2025-2034. I bilaga 8 finns en djupare beskrivning av projektet Sanden, Södra utifrån prognostiserat scenario per mars 2025.

Taxor

Taxor behandlas i separata ärenden.

Underlag

Beslut KS §24 2025-02-26 Fastighetsinvesteringar för kommunstyrelsen 2026-2028

Beslut KN 2025-02-25 §17 Godkännande av fastighetsinvesteringar mål- och resursplan 2026-2028

Beslut BUN 2025-02-14§13 Budget 2026 Mål- och resursplan 2026-2028 Fastighetsinvesteringar

Beslut SOC-N §15 2025-02-27 Fastighetsinvesteringar inom socialnämnden 2026-2028

Lokalförsörjningsunderlag/behovsinventering 2026-2035 enligt beslut KS 2025-01-29 §14

Bilagor

Bilaga 1 - MRP 2025 Samhällsbyggnadsnämnden

Bilaga 2 – Konsekvensbeskrivning Samhällsbyggnadsförvaltningen 2026-2028

Bilaga 3 – Konsekvensbeskrivning Samhällsbyggnadsförvaltningen investeringsplan 2026-2028

Bilaga 4 - Investeringsplan 2026-2028, gata, VA, RH, mm

Bilaga 5 – Investeringsplan 2026-2028 fastighet, exploatering

Bilaga 6 – Underhållsöversikt 2025 – 2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter

Bilaga 7 – Underhållsöversikt 2025-2034 lista

Bilaga 8 – Ny stadsdel på Södra Sanden – information, investering och risker inför MRP 2026-2028

Beredning

Ärendet har beretts av samhällsbyggnadsnämndens presidium. Förhandlingar i enlighet med MBL § 19 och §11 har genomförts.

Lotten Nilsson

Verksamhetschef, Administrativa enheten

Sändlista

Kommunfullmäktige
Ekonom
Budgetekonom

Samhällsbyggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden är kommunens tekniska förvaltning och består av gatuenhet, fastighet och serviceenhet, enhet för projektering och utförande av anläggningsarbeten, va-verk samt renhållningsverk. Förutom detta finns intern service, måltidsproduktion till skolor, förskolor och socialförvaltningens boenden. Vidare handhas lokalvård, vaktmästeri, reception, konferensservice och bilpool.

Nyckeltal

Nyckeltal	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Fastigheter och lokaler*			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	243 996	246 852	247 932
Outhyrda kvm, andel (%)	6,1	8,0	6,9
Totalt fastighetsunderhåll, kr/kvm	142	257	179
Gator och utemiljö			
Driftkostnad kommunala bil- och cykelvägar, kr/m**	80,6	77,2	93,2
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 845	1 845	***
Städyta 1000-tal kvm per dag	184	184	185
Vattten och avfall			
Odebiterat renvatten, andel (%)	19	23	18,8
Insamlat kommunalt matavfall, kg/inv	50	60	****
Insamlat kommunalt restavfall, kg/inv	90	100	****

*Nyckeltalen för fastigheter och lokaler har reviderats för MRP 2025 och Bokslut 2024 då verksamheten upptäckt felaktiga uppgifter över ytan för det totala fastighetsbeståndet. Den felaktiga uppgiften påverkar de två övriga nyckeltalen och därför har nya uppgifter beräknats även för outhyrda kvm, andel (%) och totalt fastighetsunderhåll kr/kvm.
**Tidigare benämning på nyckeltalet var gatuunderhåll kr/m. Definitionen är densamma.
***Bokslut 2024 saknar uppgift då kostenheten från och med 2025 har ny definition av antal måltider. MRP 2025 har räknats om per ny definition.
****Nyckeltalen är nya och därför saknas uppgift för bokslut 2024. MRP 2025 har uppskattas.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2026 till 107 410 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 420 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 723 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 70 tkr. Gatuenheten tillförs 700 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen. Ettårs-anslaget i budget 2025 om 1 000 tkr till exploateringskostnader av södra Sanden tas bort. Ettårs-anslaget i budget 2025 för tomhyra av Norra skolan om 1 900 tkr kvarstår även under 2026.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:
Samhällsbyggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram med undantag för driftkostnader som begärs av näringspolitiska skäl. Nämnden föreslår 12,7 mnkr i tillfälligt driftanslag under 2026 till exploateringsområdet Sanden Södra samt 5,1 mnkr i ramökning avseende projektorganisation för Sanden Södra. Nämnden föreslår 0,5 mnkr i ramhöjning avseende kapitalkostnader för VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården.

Förvaltningen hänvisar till bilagor för åtgärder och konsekvenser, underhållsöversikt 2025-2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter samt rapporten ” Ny stadsdel på Södra Sanden – information, investering och risker inför MRP 2026-2028”.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår, i särskilt ärende, att va-taxan höjs med 8 % vad avser brukningsavgiften och 5 % för anläggningsavgiften inför 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden

Resultaträkning, mnkr
Skattefinansierad verksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	6,5	6,3	7,3
Övriga intäkter	499,3	481,2	484,3
Summa intäkter	**505,8**	**487,5**	**491,6**
Personalkostnader	191,4	186,7	182,6
Omkostnader	263,6	253,6	262,0
Ränta	69,3	53,2	48,6
Avskrivningar	107,1	104,0	96,1
Summa kostnader	**631,5**	**597,4**	**589,3**
Nettokostnader	**125,7**	**109,9**	**97,7**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisning Mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Nämnd och administration	15,0	2,4	17,3
Gator och vägar/park/tekniska	82,9	64,5	147,4
Fastighetsenhet	27,1	251,2	278,3
Kost-/serviceenheter	0,8	187,8	188,5
S:a skattefinansierad verks	**125,7**	**505,8**	**631,5**
Renhållningsverk	0,0	51,4	51,4
VA-verksamhet	0,0	118,0	118,0
S:a taxefinansierad verks	**0,0**	**169,4**	**169,4**
Summa	**125,7**	**675,2**	**800,9**

Resultaträkning, mnkr
Taxefinansierad verksamhet Renhållnings-verk

Resultaträkning Mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Summa intäkter	**51,4**	**45,6**	**44,8**
Personalkostnader	16,0	14,3	12,5
Omkostnader	22,9	22,7	25,2
Ränta	3,5	1,7	1,5
Avskrivningar	9,0	6,9	4,1
Summa kostnader	**51,4**	**45,6**	**43,3**
Nettokostnader	**0,0**	**0,0**	**1,5**

Resultaträkning, mnkr
Taxefinansierad verksamhet Va-verk

Resultaträkning Mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Summa intäkter	**118,0**	**110,3**	**93,5**
Personalkostnader	16,1	15,7	15,6
Omkostnader	48,3	46,1	39,4
Ränta	25,5	21,9	19,6
Avskrivningar	28,1	26,6	21,0
Summa kostnader	**118,0**	**110,3**	**95,6**
Nettokostnader	**0,0**	**0,0**	**-2,1**

3.2 Investeringsbudget

Ambitionen har varit att anpassa investeringsvolymen till det rådande finansiella målet, men på grund av fördröjningar och fördyringar i flera större projekt har förslaget på investeringsplan ökat i jämförelse med den nuvarande beslutade planen för 2025-2027. Flera av de större investeringarna är initierade av näringspolitiska skäl som exempelvis Sanden Södra och Norra, bro över Hamnkanalen och samhällsmast på platåbergen. Det finns även stora underhållsinvesteringar av brådskande karaktär som redan har fördröjts utifrån ordinarie tidsplan, som exempelvis renovering av Residensbron och bropelare på Dalbobron, anläggningar som

har stor påverkan på stadskärnan i Vänersborg.

Nedan följer en beskrivning av större/ strategiska investeringsprojekt som berörs i förslag till investeringsplan 2026-2028.

Utifrån det finansiella investeringsmålet kan fastighetsinvesteringarna beräknas till 159 mnkr för 2026. Efter att ha tagit hänsyn till uppdaterade prognoser om fördyringar och fördröjningar överskred nämndernas behov ramen för fastighetsinvesteringar. Lokalförsörjningsunderlaget har använts som ett stödjande underlag vid upprättande av förslaget till investeringsplanen.

Orsaker till det ökade behovet av investeringar beror både på fördyringar och fördröjningar av projekt. Utbyggnad av Öxnereds förskola har enligt KF 2025-02-19 §17 tilldelats tilläggsbudget med 20 mnkr för år 2026. Boende för personer med sammansatta behov har fördröjts utifrån nuvarande tidsplan vilket inneburit att 11 mnkr behövt planeras in 2026 istället för 2025. För att anpassa till angiven ram för fastighetsinvesteringar har projekt för Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar samt projekt Mötesplats Unga, Torpa flyttats fram några månader. Utifrån dessa åtgärder blir det möjligt att kunna flytta medel från 2026 till 2027. Projekt Brålandabadet har flyttats fram till 2027, Kultur- och fritid kommer att genomföra ett underhåll av bassängen under 2025 vilket gör det möjligt att flytta på projekt Brålandabadet ett år. Förändringarna är samberedda i lokalförsörjningsgruppen.

Exempel på större fastighetsinvesteringar som planeras pågå eller påbörjas under planperioden är Mariedalsskolan idrottshall/specialsalar, 47,6 mnkr, som pågår under 2025 till 2027, renovering av B-huset vid Sportcentrum, 81 mnkr, som väntas pågå fram till och med 2027 samt projektet mötesplats för unga, 54 mnkr, som påbörjas under 2025 och enligt plan pågår till och med 2027.

VA-verksamheten har de senaste åren haft flera stora pågående investeringsprojekt. Skräcklans vattenverk återstår att färdigställa under 2026. Entreprenören för projektet har aviserat kostnadsökningar, vilket ökar projektets slutprognos från 255 mnkr till 272 mnkr. Tillkommande kostnader beror på investeringar i översvämningshantering, säkerhetsåtgärder, uppgraderad processutrustning och arbetsmiljöförbättringar. Dessa förändringar gör projektet mer robust och anpassat till framtida krav och förhållanden, men medför ökade kostnader och komplexitet. Fördyringarna medför även påverkan på 2025 års anslag och ärende tas upp parallellt med MRP-förslaget.

VA-investeringarna har utökats med reservoarer för Skräcklan om totalt 32 mnkr i investeringsplanen 2026-2028. Investeringen är nödvändig på grund av framtida kapacitetskrav samt att de befintliga reservoarerna är gamla, mellan 70 och 140 år, och behöver bytas ut. Uppdateringen är nödvändig för att säkerställa en stabil vattenförsörjning och undvika vattenbrist och driftstörningar. Även Lågreservoar i Brålanda har uppskattade kostnadsökningar till följd av tillkommande reservkraftverk och nya pumpar. Det totala anslaget har reviderats från 25 mnkr till 36,5 mnkr i förslag till investeringsplanen.

Renhållningsverksamhetens investeringsvolym är högre än normalt då nytt direktiv innebär att kommunen från den 1 januari 2024 ansvarar för insamling av allt förpackningsmaterial från hushåll. Kommunen skall ordna fastighetsnära insamling för alla hushåll innan 2027. Pågående projekt för omställningen förväntas färdigställas under 2026 med ett totalt anslag om 65 mnkr. Parallellt pågår arbete med fastighetsnära insamling för hushåll på landsbygden i egen regi. Det totala anslaget för projektet har ökat

från 5 mnkr till 10 mnkr till följd av att utredning visat behov av ytterligare ett fordon för att klara omställningen. I förslag till planen har även det totala anslaget för utbyggnation av Kretsloppsparken ökat från 12 till 15 mnkr. Investeringen avser utbyggnad för kontorsplatser, omklädningsrum och garage till följd av den förändrade avfallshanteringen.

Renovering av Dalbobrons bropelare och åtgärder på Residensbron utgör en stor del av gatuenhetens investeringar. Projektet är planerat under 2025 men prognostiseras fördröjas och fördyras. Det totala anslaget har reviderats från 25 till 40 mnkr i förslag till investeringsplanen, varav 15 mnkr prognostiseras förbrukas under 2025 och resterande 25 mnkr år 2026. Bro över hamnkanalen planeras att genomföras under 2026. Statsbidrag för projektet är budgeterat med 5,5 mnkr under förutsättning att föreslagna motprestationer beviljas av Trafikverket. Projektets totala anslag har fördyrats från 11,5 mnkr till 14,5 mnkr till följd av att utredning har visat på behov av förstärkningar.

Sanden, Södra, är ett exploateringsprojekt för en helt ny stadsdel i Vänersborgs kommun. Om projektet startar enligt nuvarande prognostiserat scenario är det mycket omfattande och kommer att pågå under en längre tid. Projektet kommer att innebära stora kommunala kostnader både under och efter genomförandet. Utöver själva investeringen som i dagsläget bedöms till ca 350 mnkr, uppstår också stora driftkostnader. Mer information om projektet finns att läsa i bilaga ”Ny stadsdel på Södra Sanden – information, investering och risker MRP 2026-2028”.

Sanden, Norra, har budgeterats med totalt 85 mnkr vilket är en ökning av det totala anslaget om 21,6 som beslutades i MRP 2025. Projektet avser anläggande av ställplatser samt ny marina och gästhamn med tillhörande service. Det totala anslaget har ökat då det har gjorts en närmre behovsanalys av åtgärder inom området, där den största kostnadsökningen avser en byggnad för restaurang/verksamheter/konferens- och utbildningslokaler/service/gästhamnskontor. Projekt för Brättevägen, 41 mnkr, har fördröjts på grund av utredning och väntan på beslut av vägsträcka. Prognos är att beslut kan inkomma under 2025 och att projektet kommer pågå fram till 2028. Projekt för personbilstunnel Skaven/Öxnereds totala anslag har räknats upp med 5,5 mnkr till följd av avisering från Trafikverket och uppgår totalt till 32,5 mnkr.

Exploatering av nytt industriområde i Grunnebo skulle ha påbörjats 2025 men har fördröjts. Scenariot för projektet har förändrats sen senast beslutad MRP och de 16,5 mnkr som är avsatta för 2026 avser utbyggnad av VA.

Samhällsmast på platåbergen är inplanerat med 13,3 mnkr för 2026 enligt beslut från KF 2025-02-19 §16. Syftet är att förbättra mobiltäckningen i området, särskilt på Halle- och Hunneberg.

Utöver de investeringar som ingår i förslag till investeringsplan 2026-2028 finns ytterligare stora behov. Främst handlar det om stora underhållsinvesteringar inom fastigheter, gator, vägar och belysning. Fastighet har tagit fram en underhållsöversikt över Vänersborgs kommuns fastigheter 2025-2034 som beskriver ett utökat behov både inom investering och drift. Mer beskrivningar gällande detta återfinns i bilagor till förslaget.

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning 2026-2028
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2026-2028

I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028 anges följande: ”Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse”.

Sammanfattning

Nämnden har under de senaste åren drabbats av betydande prisökningar inom flera områden. Dessa ökningar har lett till försämrad köpkraft och negativ påverkan på ambitionsnivåer och målvärden. Nedskärningar inom underhåll och övergång till mindre miljövänliga alternativ för att minska kostnader har och kommer fortsatt att vara nödvändiga. Trots att prisökningarna generellt har påverkat verksamheterna negativt finns det exempel på där den pressade kostnadsbilden har lett till effektiviseringar och hållbara lösningar. Kostenheten har till exempel ställt om sina menyer, vilket har resulterat i både minskade kostnader och en mindre klimatpåverkan.

Fastighetsverksamheten har de senaste åren haft utmaningar med ökade kostnader för energi och värme samt ökad andel tomställda lokaler. Besparingar har gjorts inom underhåll, reparationer, yttre skötsel och utredningar men för att bryta denna nedåtgående spiral krävs beslut om de tomställda lokalernas framtid. Det nuvarande internhyressystemet hanterar endast mindre, tillfälliga tomställningar. Kostnadsökningar för energi och värme väntas öka med ytterligare ca 2 mnkr inför år 2026 vilket innebär att verksamheten kommer behöva göra ytterligare besparingar inom ovanstående områden. Detta är en konsekvens av att nuvarande budgetanvisningar och internhyressystem endast tillåter justering av hyra med inflationskompensation, internränta och tillkommande underhållsinvesteringar. Effekten blir att fastighetsverksamhetens budget de senaste åren har och kommer fortsätta att urholkas. Under 2025 pågår en översyn av det nuvarande internhyressystemet.

Fastighetsverksamheten har tagit fram en rapport och underhållsöversikt 2025-2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter som är bilagt förvaltningens förslag till mål- och resursplan. I rapporten redogörs för en mer ingående beskrivning av underhållsbehovet av kommunens fastigheter, samt konsekvenser om nuvarande nivåer bibehålls. I underhållsöversikten har underhållsåtgärder klassificerats i tre olika prioriteringar; Prio 1 där uteblivna åtgärder får stora konsekvenser, prio 2 vilket ger följdkonsekvenser om åtgärd uteblir och prio 3 som är det ordinarie planerade underhållet, det vill säga där ekonomisk livslängd uppnåtts så ersätts komponenten med en ny. Det totalt utökade behovet av driftunderhåll för samtliga kategorier beräknas uppgå till 9,4 mnkr per år under de kommande tio åren, och utökat behov av investeringsunderhåll till 13,8 mnkr per år under de kommande tio åren. Det utökade behovet för att åtgärda kategorierna 1 och 2 inom driften beräknas uppgå till 3,1 mnkr per år under de kommande tio åren, och det utökade behovet av investeringsunderhåll för kategori 1 och 2 beräknas till 3 mnkr per år de kommande tio åren.

Sanden Södra, är ett omfattande exploateringsprojekt för en ny stadsdel i Vänersborg som pågår under flera år. Projektet innebär stora investerings- och driftkostnader. Det krävs flexibel ekonomi och organisation för att hantera osäkerheten kring marksanering och projektets genomförande enligt plan.

Ökade krav på informationssäkerhet och säkerhet generellt gör att förvaltningen ser ett ökat personalbehov för att hantera frågorna. Då förvaltningen hanterar samhällsviktiga verksamheter är det viktigt att utföra ett proaktivt säkerhetsarbete för att kunna motverka incidenter och undvika höga kostnader liksom att viktig information och anseende går förlorad.

År 2026 står gatuenheten inför flera ofinansierade utmaningar som kostnader för riskträd, kapitalkostnader och diverse prisökningar. Åtgärder för att hantera dessa kostnader inkluderar återhållsamhet med inköps-, utbildnings- och anställningar, nedskärningar och prioriteringar vid underhåll samt byte från HVO till diesel. Dessa besparingar kommer att sänka ambitionsnivån, vilket kan leda till att verksamheten hamnar efter inom stadsutveckling, teknik, digitalisering och kompetensförsörjning. Underhållsberget kommer att fortsätta öka, och fler underhållsbehov uppstå då medel saknas för att bibehålla kvalitet och standard.

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Budget 2026

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2026 fastställs till 107 410 tkr. Jämfört med budget 2025 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 420 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 723 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 70 tkr. Gatuenheten tillförs 700 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen. Ettårs-anslaget i budget 2025 om 1 000 tkr till exploateringskostnader av södra Sanden tas bort. Ettårs-anslaget i budget 2025 för tomhyra av Norra skolan om 1 900 tkr kvarstår även under 2026.

2. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar - Konsekvenser

2.1 Utmaningar

Inledningsvis innebär det rådande världsläget stor osäkerhet och påverkar samhällsbyggnadsnämndens verksamheter och investeringsprojekt i flera aspekter. Inflationen har de senaste åren bidragit till prisökningar inom flera områden vilket har påverkat kostnadsbilden. Prisökningar hanteras inom budget där det finns möjlighet men får konsekvensen att mindre åtgärder blir utförda till en större kostnad för verksamheten. De stora osäkerhetsfaktorerna i omvärlden försvårar prognosarbetet. En av förvaltningens största utmaningar framåt är att hantera kostnader för större investeringar och nya områden. Sanden södra och norra är bara ett par exempel på stora projekt som ligger i exploateringsplanen framåt. Exploateringen av de nya områdena kommer att innebära stora kommunala kostnader och behov av utökade resurser både under och efter

genomförandet. En annan utmaning är behovet av att ställa om utifrån reviderade befolkningsprognoser, vilket påverkar hur investeringsplaner behöver utformas framåt. De senaste åren har inneburit stora investeringsvolymer med fokus på olika nybyggnationer. Förvaltningen ser behov av att lyfta diskussionen gällande nybyggnation kontra underhåll av befintliga anläggningar.

En annan stor och aktuell utmaning hos förvaltningen handlar om hållbara kommunala anläggningar. I dagsläget finns stora underhållsbehov inom olika områden. Framför allt utgör investeringsunderhåll en trång sektor. I den nuvarande beslutade mål- och resursplanen för 2025 är underhållsinvesteringarna finansierade genom årliga anslag. Då dessa anslag historiskt inte har räknats upp minskar köpkraften när åren går. Detta har varit särskilt kännbart den senaste tiden med hög inflation. För att kunna bedriva effektiva och hållbara anläggningar finns behov av ökade investeringar inom underhåll. Va-verksamheten har från och med 2025 ett ökat anslag för sanering av ledningsnätet vilket innebär stora investeringar men kommer förhoppningsvis att leda till minskade akuta driftkostnader på sikt, men vad gäller fastighetsinvesteringar och investeringar för gatuunderhåll överskrider fortfarande behovet de årliga beslutade anslagen. Förvaltningen har tagit fram en underhållsöversikt av Vänersborgs kommuns fastigheter som är bilagd förvaltningens förslag till mål- och resursplan. Ytterligare en utmaning är hantering av tomställda lokaler. De tomställda lokalerna har ökat i andel under de senaste åren vilket innebär stora ofinansierade kostnader och är inte förenligt med hög effektivitet.

I förvaltningens arbete med ekologisk hållbarhet pågår omställning till flera hållbara lösningar. Exempelvis har kostenheten ställt om sina menyer vilket både har inneburit klimatvinster och besparingar. Effektiviseringar görs genom att inventera hämtställen och använda ruttoptimering inom renhållningsverksamheten. Det finns stora möjligheter till effektiviseringar och hållbara alternativ men det kräver investeringar i ett inledningsskede. Förvaltningen har flera exempel på pågående effektivisering med hjälp av artificiell intelligens (AI), Internet of Things (IoT) och andra typer av lösningar men det är en utmaning att kunna finansiera och avsätta resurser till förmån för fortsatt utveckling. I arbetet med nya lösningar är det viktigt att upprätthålla säkerheten. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen finns verksamheter som bedöms samhällsviktiga, vilket kräver ett alltmer aktivt arbete med beredskap och säkerhet i takt med rådande samhällsutveckling.

2.2 Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar

Tabell: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme

Tkr	Frigjorda Medel 2026	Effektiviseringar/Åtgärdsförslag	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2026 (2028)
1	2 000	Besparingar inom fastighet till följd av uppvärmningskostnader		
2	8 000	Beslut kring hantering av tomställda lokaler		
3	245	Byte av drivmedel från HVO till diesel		
4	1 185	Generell återhållsamhet inom gatuenheten		
5	220	Nyttja 2026 års inflationskompensation till ökad debitering av IT-tjänster		
Summa	**11 650**			

1. Fastighetsverksamheten har under de senaste åren fått en alltmer pressad ekonomi vad gäller ökade kostnader för energi och värme. Inför 2025 uppskattas kostnaderna för el och värme öka med 5 mnkr. En konsekvens av detta är att verksamheten har behövt budgetera om ca 3 mnkr från driftkostnader kopplat till projekt för att möta kostnadsökningarna, samt göra ytterligare besparingar inom övriga områden. Inför 2026 förväntas kostnader för uppvärmning öka med ytterligare ca 2 mnkr. Detta är en konsekvens av att nuvarande budgetanvisningar och internhyressystem endast tillåter justering av hyra med beslutad inflationskompensation, internränta och tillkommande underhållsinvesteringar. Effekten blir att fastighetsverksamhetens budget de senaste åren har och fortsätter att urholkas då ytterligare besparingar inom övriga områden behöver genomföras för att hålla sig inom ram. Under 2025 pågår en översyn av det nuvarande internhyressystemet.

2. Fastighetsverksamheten har under flera år hanterat stora kostnader för tomställda lokaler. Inför 2026 uppskattas kostnader för de tomställda lokalerna uppgå till ca 8 mnkr. Nämnden har tilldelats 1,9 mnkr för tomställning av Norra skolan vilket innebär att 6,1 mnkr belastar övriga delar av fastighets driftbudget. Problemet med tomställda lokaler har byggts upp under flera års tid och verksamheten har gjort besparingar inom andra områden som exempelvis underhåll, reparationer och yttre skötsel för att hålla sig inom ram. För att bryta denna nedåtgående spiral krävs beslut gällande de tomställda lokalernas framtid. Det nuvarande internhyressystemet inrymmer endast mindre, tillfälliga tomställningar. Förslag till åtgärd är att beslut tas för återstående tomställda lokaler så medel kan frigöras och nyttjas på ett mer effektivt sätt i verksamheten. Detta skulle innebära positiv inverkan på mål och målvärden.

3. Gatuenheten ser över möjligheten att byta drivmedel/bränsle från fossilfritt HVO till fossilt bränsle/diesel för att skapa ekonomiskt utrymme till förmån de ofinansierade utmaningarna. Det blir ingen förändring i levererade tjänster och det påverkar ekonomin positivt varför ambitionsnivån bedöms ligga kvar på samma nivå. Detta på bekostnad av en negativ påverkan för mål/målvärde inom klimatområdet. Både klimatmålen och målen i Agenda 2030 blir negativt påverkade.

4. Enligt nedanstående matris har gatuenheten flera ofinansierade utmaningar som behöver hanteras under år 2026. För att anpassa ökade kostnader för riskträd, kapitalkostnader och

diverse prisökningar kommer verksamheten behöva tillämpa återhållsamhet. Besparingsåtgärder kommer ske i form av inköps-, utbildnings-, och anställningsstopp. Ambitionsnivån behöver sänkas inom flera områden. Som exempel kommer verksamhetens bidrag och deltagande i kommungemensamma evenemang och samverkansaktiviteter inklusive platsutvecklingsarbete till förmån för attraktivitet och trivsel behöva prioriteras ner eller bort. Detta kommer ha en negativ påverkan hos kommuninvånaren, fastighetsägare och näringslivet. Även medarbetarna kommer påverkas negativt om man ser till den utveckling som redan syns i nuvarande medarbetarenkät pga. sänkt ambitionsnivå. Detta kommer minska måluppfyllelsen inom kommunens vision, flera inriktningsmål, förväntade resultat, klimatmål och fokusområden inom omvärldsanalysen. Konsekvensen av denna besparing är att verksamheten riskerar att få arbeta kortsiktigt med hårda prioriteringar samt att vi hamnar efter i bland annat stadsutvecklingen, tekniken, digitaliseringen och kompetensförsörjningen av medarbetarna. Underhållsberg som verksamheten har kommer fortsätta öka och fler kommer skapas då medel saknas för att bibehålla kvalitet och standard. Flera av de besparingsåtgärder som nämns ovan har redan behövt tillämpas de senaste åren då flera ofinansierade kostnadsökningar redan har skett före 2026, exempelvis ökade kostnader för isgrusupptagning och prisökningar.

5. Samhällsbyggnadsnämnden har tilldelats 420 tkr i inflationskompensation inför 2026. Till följd av befarade prishöjningar för IT-tjänster kommer 220 tkr av dessa att nyttjas till att möta dessa prisökningar. Konsekvensen blir att det endast kommer återstå 200 tkr för att kompensera övriga prisökningar inom förvaltningen. Förvaltningen har under de senaste åren drabbats av stora prisökningar inom flera områden vilket har lett till en försämrad köpkraft ute i verksamheterna. Exempel på områden där priser har ökat kraftigt är energi, livsmedel och kemikalier, men förvaltningen påverkas även av de senaste årens taxehöjningar inom VA. Detta påverkar ambitionsnivåer och mål/målvärden negativt. Exempelvis går det att se negativ påverkan på målen om att Vänersborg har en god service och hög effektivitet gentemot invånare och företag samt att Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan då de senaste årens prisökningar har inneburit nedskärningar inom underhåll och utbyte till mindre miljövänliga alternativ för att minska kostnader. Trots att prisökningarna i de flesta fall har påverkat verksamheterna negativt finns även exempel där den pressade kostnadsbilden har inneburit effektiviseringar och hållbara lösningar. Kostenheten har ställt om sina menyer och genom detta fått en minskad kostnad och menyer med minskad klimatpåverkan som ett exempel.

2.3 Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

Tabell: Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

	Ofin. Utmaning/ Utvecklingsförslag	Behov 2026	Ändrad ambitionsnivå	mål/målvärde 2026 (2028)
1	Ökade energikostnader	7 000		
2	Tomställda lokaler	6 100		
3	Sammanträdeslokaler	1 000		
4	Behov av ökat driftunderhåll fastigheter	9 400		
5	Driftkostnader kopplat till projekt	3 000		
6	Driftkostnader Sanden, Södra	17 800		
7	Beredskaps- och säkerhetssamordnare	900		
8	Kapitalkostnad VA ans. Fiberdragning Bergagården	475		
9	Kapitalkostnad trafiksäkra belysningsstolpar	155		
10 a	Strategiskt arbete med träd – trädplan	400		
10 b	Strategiskt arbete med träd – riskträd	800		
11	Resurser inom gatuenheten	2 440		
12	Isgrusupptagning	1 000		
13	IT tjänstekatalog	220		
Summa		**50 690**		

1. Energi och värme har påverkats av kraftiga prisökningar de senaste åren och leverantörer fortsätter att avisera större prisökningar framåt. Inför 2025 har nya priser inom elenergi avtalats vilka gäller under ett år, därefter har avtal slutits med elleverantör där priser förhandlas och låses till kommande fasta nivåer i ett kontinuerligt arbete. Redan 2025 har priserna ökat kraftigt mot tidigare nivåer. Utöver ovanstående så pågår även dialog kring fjärrvärmepriset under 2026 och förväntan från leverantör är en höjning på ca 5 – 8 % årligen framåt. Även priserna på bioenergi har ökat då råvarupriserna har stigit. I grova drag kan kostnadsökningarna för energi och uppvärmning för 2026 uppskattas öka med ca 2 mnkr till följd av de nya priserna, vilket blir en ofinansierad utmaning för verksamheten. Detta är en konsekvens av att nuvarande budgetanvisningar och internhyressystem endast tillåter justering av hyra med beslutad inflationskompensation, internränta och tillkommande underhållsinvesteringar. År 2025 uppskattas kostnaderna öka med ca 5 mnkr vilket har hanterats genom att omfördelning av resurser från driftkostnader kopplat till projekt samt återhållsamhet inom övriga områden. Totalt uppskattas kostnadsökningen därmed till ca 7 mnkr de senaste åren.

2. Kommunfullmäktige beslutade 2023-06-21 att avveckla kultur- och fritidsnämndens verksamhet i Hallevibadet inför höstterminen 2023. Lokalen står sedan dess tom. Enligt KF 2025-02-19 beslutades inriktningen att hyra ut Hallevibadet på nytt men i dagsläget finns ingen ny hyresvärd på plats. Utöver Hallevibadet prognostiseras även Norra skolan, Huvudnässkolans aula och Lindgården att helt eller delvis vara tomställda inför 2026. Fastighetsenheten har en budgeterad kostnad för avskrivning på 79 mnkr och räntekostnad på 43 mnkr under 2025. Tomställda lokaler utgör ca 8% för 2025 och för 2026 väntas de

tomställda lokalerna utgöra ca 6,1%. Inför 2026 prognostiseras kapitalkostnaderna för de större tomställda lokalerna uppgå till ca 5 mnkr. Driftkostnader för de tomställda lokalerna utgörs av bland annat kostnader för försäkring, el, värme, rondering samt larm och övervakning. Dessa prognostiseras till en kostnad på ca 200 kronor per kvadratmeter, vilket innebär ytterligare ca 3 mnkr i ofinansierade kostnader. För Norra skolan har 1,9 mnkr tilldelats i tillfällig ram för år 2025 och 2026, men för övriga kostnader i tomställda lokaler saknas budgettäckning. Detta innebär att det krävs besparingar och återhållsamhet inom andra områden. Detta är ett läge som fastighetsenheten redan hanterar under 2025 och det finns ingen större känd förändring inför 2026. Tomställda lokaler är inte förenligt med en hög effektivitet och beslut för hur kommunen bör hantera de tomställda lokalerna skulle ha positiv inverkan både på kommunens ekonomi och mål.

3. Serviceenheten har inte haft full kostnadstäckning för Bojorten och de övriga sammanträdeslokalerna i kommunhuset de senaste åren. Intäkterna beror på hur ofta lokalerna bokas. En risk med det nuvarande systemet för sammanträdeslokaler är att betalande enheter ser det som en besparing att minska antal bokningar av lokalerna. Effekten av detta blir att hyrande enhet får en mindre kostnad fördelad men kommunens kostnad blir densamma och det saknas då istället budgettäckning hos serviceenheten. Enheten har dock sett en ökad frekvens vad gäller bokningar av Bojorten den senaste tiden vilket är positivt, men det är fortfarande en utmaning att få både Bojorten och de övriga sammanträdeslokalerna i ekonomisk balans.

4. Underhållsöversikten för Vänersborgs kommuns fastigheter under perioden 2025–2034 indikerar betydande utmaningar i att hantera eftersatt underhåll inom rådande budgetramar, både ekonomiskt och organisatoriskt. Förslag på utvecklingsåtgärd för att möta eftersatta och utredda underhållsbehov är att öka både investerings- och driftunderhåll. I underhållsöversikten har underhållsåtgärder klassificerats i tre olika prioriteringar; 1 där uteblivna åtgärder får stora konsekvenser, 2 vilket ger följdkonsekvenser om åtgärd uteblir och 3 som är det ordinarie planerade underhållet, det vill säga där ekonomisk livslängd uppnåtts så ersätts komponenten med en ny. Det totalt utökade behovet av driftunderhåll för samtliga kategorier beräknas uppgå till 9,4 mnkr per år under de kommande tio åren. Det utökade behovet för att åtgärda kategorierna prio 1 och prio 2 inom driften beräknas uppgå till 3,1 mnkr per år under de kommande tio åren. Observera att det är nödvändigt med regelbundna revideringar och anpassningar av de årliga underhållsplanerna utifrån varje fastighets specifika behov och egenskaper. Behovet av investeringsunderhåll beskrivs i bilagan för investeringar. Underhållsöversikten och underhållsplanen har tagits fram i enlighet med det uppdrag som samhällsbyggnadsnämnden tilldelades i beslutad MRP 2025-2027 och är bilagda i förslag till mål- och resursplanen. Underhållsöversikten visar att det med ett årligt ökat anslag finns möjligheter att bryta nuvarande trend av ett växande underhållsbehov. Om verksamheten inte erhåller ett utökat anslag så kommer det nuvarande behovet av investeringsmedel att flyttas fram och öka det totala behovet.

5. Budget för driftkostnader kopplat till projekt inom fastighet har tidigare uppgått till 8 mnkr. Till följd av ökade energi och värmekostnader har 3 mnkr behövt omfördelas till detta ändamål i budgetarbetet inför 2025, och risken är att ytterligare medel kommer behöva omprioriteras för att täcka ökade kostnader inför år 2026. Det kommer innebära ett minskat utrymme för de kostnader som går att påverka, exempelvis kan förstudier och utredningar i ett tidigt skede behöva skjutas fram i tiden. Det kommer också innebära en minskad

beredskap för stora engångskostnader kopplat till projekt, som exempelvis saneringar och utrangeringar. För att öka ambitionsnivån till tidigare nivåer finns ett behov 3 mnkr, annars blir konsekvensen en minskad ambitionsnivå framåt.

6. Sanden, Södra, är ett exploateringsprojekt för en helt ny stadsdel i Vänersborgs kommun. Om projektet startar enligt nuvarande prognostiserat scenario är det mycket omfattande och kommer att pågå under en längre tid. Projektet kommer att innebära stora kommunala kostnader både under och efter genomförandet. Utöver själva investeringen som i dagsläget bedöms till ca 348 mnkr, uppstår också stora driftkostnader. Många av åtgärderna bedöms vidtas de första fem till sju åren vilket kommer vara resurskrävande för organisationen. För 2026 är driftkostnaderna uppskattade till ca 17,8 mnkr, varav 10 mnkr är uppskattade saneringskostnader och 5 mnkr uppskattat behov av utökad personal. Övriga kostnader avser planhandläggning, förprojektering mm. Tillskott av budget för att finansiera driftkostnader för en utökad projektorganisation är avgörande för projektets framfart. Uppskattningarna är preliminära och bedöms variera över projektets genomförandetid, det finns en stor osäkerhetsfaktor kring marksanering på grund av de olika fyllnadsmassor som området är uppbyggt av. Detta resulterar i en osäkerhet både vid provtagning och bedömning. Resultatet visas först vid entreprenadarbetet. Scenariot bygger på att projektet genomförs enligt nuvarande planförslag och tidsram. Det är många osäkra förutsättningar som kan komma att påverka projekts framfart och utformning vilket kräver en flexibilitet i projekts organisation och ekonomi. Revideringar kommer att behöva genomföras löpande under projekttiden. Mer information om projektet finns att läsa i bilaga ”Ny stadsdel på Södra Sanden – information, investering och risker MRP 2026-2028”.

7. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen finns verksamheter som bedöms samhällsviktiga, vilket kräver ett alltmer aktivt arbete med beredskap och säkerhet i takt med rådande samhällsutveckling. NIS 2-direktivet innebär att flera av verksamheterna omfattas av nya säkerhetskrav och arbetet med informationssäkerhet behöver stärkas upp ytterligare. Arbetet behöver vara proaktivt och förebyggande av flera orsaker, viktiga aspekter är ekonomi, anseende och förtroendekapital. För att säkerställa kontinuitet och effektivitet behöver säkerhetsarbetet stärkas. Samhällsbyggnadsförvaltningen ser ett ökat behov av en beredskaps- och säkerhetssamordnare som kan bidra med ett tillfredsställande säkerhetsarbete genom proaktiva insatser, utveckling och implementering av säkerhetsstrategier samt samordning av insatser vid kriser, extraordinära händelser och andra situationer. Tjänsten bedöms som strategiskt viktig ur ett kommunövergripande perspektiv. Finansiering är i dagsläget inte möjlig inom samhällsbyggnadsförvaltningens ram.

   Konsekvenserna av att inte arbeta med säkerhet kan vara betydande. Dataintrång som ett exempel har ökat med 72 % mellan 2021 och 2023 och mänskliga misstag är inblandade i mellan 70 och 90 % av fallen. Under 2024 var den genomsnittliga monetära kostnaden för ett dataintrång 4,4 miljoner euro. Kostnaden är dock mycket större än så och kan innebära läckt kunddata, långa driftstopp och dataförlust som kan skada både enskilda individer och kommunens rykte. Ambitionsnivån bedöms öka, då arbetet sker på ett säkrare sätt med mer proaktivitet och kan ge förvaltningen besparingar på sikt genom att proaktivt mota kostsamma incidenter. På så sätt bidrar en beredskaps- och säkerhetssamordnare positivt till inriktningsmålet om ökad effektivitet.

8. Under 2025 pågår projekt för VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården med en budgeterad kostnad om 10 mnkr som beslutades enligt KF 2024-06-19. Kapitalkostnaden för åtgärden prognostiseras uppgå till 475 tkr/år från och med 2026. Då investeringen är av näringspolitiska skäl och inte heller ingår i VA-verksamhetens område bör nämnden kompenseras för den utökade kostnaden. Denna kompensation är avgörande för att Gatuenheten ska bibehålla ambitionsnivån inom andra områden i verksamheten.

9. Under 2025 pågår projekt för att byta ut träbelysningsstolpar utmed statlig väg till en kostnad om totalt 3 mnkr, enligt beslut KF 2024-09-11. Åtgärden genomförs av säkerhetsskäl och syftar till att förbättra trafiksäkerheten och minska risken för olyckor. Kapitalkostnaden för projektet förväntas uppgå till 155 tkr från och med 2026. För att hantera den ökade kostnaden blir åtgärden att dra ned på befintlig drift och underhåll, vilket påverkar ambitionsnivån inom andra områden negativt.

10. a) Förvaltningen ser behov av utökat strategiskt arbete med träd. Behovet bottnar i ökade krav från allmänheten, mål, nya lagar och EU-förordningar. I dagsläget saknas information och kunskap om kommunens urbana trädbestånd och en trädplan skulle rusta kommunen i arbetet att nå miljö- och klimatmål samt ge ekonomiska vinster och förbättrat välmående för befolkningen. Under 2025 kommer gatuenheten att inventera urbana träd för att skapa en överblick av riskträd och ge förutsättningar för ett hållbart arbete framåt samt skapa en trädvårdsplan för Plantaget för att hantera förlusten av almträd. Plantaget är ett exempel på område där trädbeståndet i övervägande del består av samma art och är i samma ålder, något som kan innebära en stor förlust vid ett och samma tillfälle om exempelvis sjukdom slår till eller alla träd blir gamla och dåliga samtidigt. Resterande kostnader för att fortsätta det strategiska arbetet bedöms inte rymmas inom befintlig budget vilket innebär att framtagande av en övergripande trädplan kommer behöva stå tillbaka. Konsekvenserna av att inte ta fram en trädplan är att det fortsatt kommer saknas bakgrundsfakta för de rätta insatserna kopplat till klimat och miljö. En trädplan skulle möjliggöra att förutse framtida brister och riskfaktorer, vilket förebygger större kostsamma insatser.

    b) På grund av almsjukan och klimatförändringar har behovet att hantera riskträd ökat de senaste åren. Kostnaden för att ta ner ett träd kan variera från 5-25 tkr beroende på trädets storlek, plats och riskfaktorer. Nuvarande budget gör det svårt att möta det växande behovet. Utan ökade anslag för träd försämras möjligheterna att på ett säkert och effektivt sätt ta hand om riskträd. Drift-, underhåll- och servicenivån på andra områden behöver sänkas för att skapa utrymme att hantera riskträden. Ambitionsnivån ökar då ökade resurser behöver tillföras till följd av ökat behov av hantering. Bidrag till mål/målvärden förblir oförändrat.

11. Gatuenhetens ansvarsområden för drift och underhåll växer genom nya exploateringar och investeringar, vilket har lett till ökade arbetsuppgifter och brist på resurser. Samtidigt ser gatuenheten nu effekterna av flera års ekonomisk återhållsamhet. Antalet felanmälningar har ökat med 33 % från 2023 till 2024. Nedskärningar inom skötsel och underhåll har orsakat missnöje bland invånare och företag. Flera nya projekt planeras, men det finns inte tillräckligt med personal för att genomföra dem. Nybyggda områden, som exempelvis Skaven, med tillhörande vägnät, cykelvägar, parker och offentliga ytor, kräver kontinuerlig skötsel och underhåll för att säkerställa kvalitet, säkerhet och service. Samtidigt utvecklas ytterligare planer och visioner för att göra Vänersborg ännu mer attraktivt. Bland de större exploaterings- och investeringsprojekt som planeras de kommande åren finns: Tågstopp

Brålanda, Vänersborgs torg, Södra Sanden, Norra Sanden, Sportcentrum, Stadsparken vid Torpa och Hamngatan. Dessa projekt behöver genomföras parallellt med gatuenhetens löpande arbete. Gatuenhetens grunduppdrag, inriktningsmål och miljömål riskerar därför bli eftersatta. Resultatet från den årliga medarbetarundersökningen visar tydligt att resursbrist och arbetsbelastning redan idag resulterar i att många arbetsuppgifter påverkas negativt eller inte hinns med alls inom områden som administration, rapportering och uppföljning. Gatuenheten ser behov av att förstärka verksamheten med en parkarbetare och en anläggningsarbetare á 510 tkr samt en projektledare och ingenjör á 710 tkr. En sådan utökning skulle skapa balans och ge förutsättningar för ökad ambitionsnivå utifrån dagens utgångsläge. Dessa utökningar anses inte möjliga med nuvarande budget och konsekvensen blir att gatuenheten behöver göra nedskärningar i service och kvalité inom olika arbetsområden. En långsiktig, strategisk satsning på personal är avgörande för att kunna hantera framtidens visioner om ett attraktivt Vänersborg och samtidigt bibehålla kvalitén på Vänersborgs offentliga ytor och infrastruktur.

12. Varje vår sopar gatuenheten upp vinterns grus som använts i halkbekämpning. Gruset, som klassificeras som miljöfarligt avfall, har tidigare legat på entreprenörens ansvar att transportera till deponi och ingick i anbudssumman. Verksamheten har upplevt svårigheter med att följa upp detta, då mängden isgrus varierar vid utläggning och mängden som sopas upp ofta blir mindre än vad som lagts ut på grund av trafik, väder och vind. För att säkerställa att det miljöfarliga avfallet hanteras korrekt, valde verksamheten att i den senaste upphandlingen lyfta ur detta ur avtalet och själva ta ansvar för bortforslingen. Detta innebär en årlig kostnad på ca 1 mnkr. Det nya avtalet innebär dock inte prissänkningar utan ligger kvar på samma nivå trots att del av tjänsten utförs i egen regi. Detta drabbar verksamheten som tvingas göra besparingar i form av minskat drift och underhåll på andra områden. Denna åtgärd bidrar till kommunens miljömål för 2030, som syftar till att förbättra hanteringen av miljöfarligt avfall och säkerställa att det tas om hand på ett ansvarsfullt sätt. Genom att ta över ansvaret för bortforslingen av isgruset, bidrar verksamheten till att uppfylla dessa mål och främjar en hållbar utveckling inom kommunen.

13. Kommunstyrelseförvaltningen har informerat om befarade prishöjningar för IT-tjänster i samband med arbetet med förslag till Mål- och resursplan. I prognoserna beskrivs de nya priserna öka med 600 tkr för år 2026 i jämförelse med 2025 års debitering till samhällsbyggnadsförvaltningen. En stor del av prisökningarna belastar köp och säljverksamheter vilket innebär att slutkostnaden debiteras vidare till kundförvaltningarna men återstående del behöver finansieras inom samhällsbyggnadsnämnden. För 2026 uppgår den ofinansierade kostnaden till ca 220 tkr. Den ökade debiteringen påverkar inte ambitionsnivån och målvärdet inom området då det är samma tjänst som levereras till en ökad kostnad, det kommer däremot att kunna ha negativ påverkan på målvärden och ambitionsnivåer i andra delar i samband med anpassning av den ökade kostnaden till ram.

Bidrag till inriktningsmål och målvärden

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	32,6 (2024)	31,0	29,6 (rikssnitt 2024)	Samtliga

- Ett professionellt bemötande i kontakten med kommuninvånarna samt en god kommunikation vid incidenter och störningar kan skapa tillit.
- Ett aktivt arbete utifrån rådande förutsättningar vad gäller effektiv hantering av felanmälningar och gott bemötandet av kommuninvånarna i samband med dessa för att skapa förtroende.
- Kommunicera att säkra måltider tillhandhålls enligt måltidspolicy. Rutiner och rätt kompentens för att matgästerna ska kunna känna sig trygga i att inte bli sjuka av maten. Detta gäller vid transport av maten såväl som vid tillagning och servering.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	Minst två tredje-delar av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	KS, SBN, BN, SOC
Antal genomförda eller påbörjade klimatlöften för kommunen	22 påbörjade eller uppfyllda av 24	Samtliga antagna klimatlöfen är påbörjade eller uppfyllda	Samtliga klimat-löften är uppfyllda	SBN, KS, SOC, MHN

Fossilfritt 2030

För att identifiera möjliga områden att bidra på mätbara indikatorer i Strategi för Fossilfritt 2030 har samhällsbyggnadsförvaltningen utgått från åtgärdslistan som återfinns i Vägledningen för ett fossilfritt Vänersborg 2030, förvaltningen bedömer att kunna bidra i följande åtgärder:

- **Åtgärd 5. Planlägg för ett arbete med hållbarhetsprofil**. Ingår i ordinarie arbete och planeras kontinuerligt. Befintliga checklistor och processer tar hänsyn till dessa

aspekter vid byggnation. Mer kunskap och resurser krävs för att kunna bidra fullt ut på området.

- **Åtgärd 9. Revidering av fordonsriktlinjer.** Arbete påbörjades 2024 och planeras avslutas 2025. Revidering sker i samarbete med KS. Implementering fortsatt under 2026.
- **Åtgärd 13. Laddinfrastruktur på kommunala arbetsplatser.** Är ett lagkrav och upphandlad leverantör finns. Arbetet pågår.
- **Åtgärd 19. Krav och uppföljning av energiprestanda vid nybyggnation.** Vid nybyggnation tas denna alltid i beaktande.
- **Åtgärd 20. Fortsatt arbete med energieffektivisering.** Sker löpande.
- **Åtgärd 24. Andelspark för solceller.** Sker i viss form. Kommunen får tillverka och förbruka själv, men inte sälja. Kommunen kan anvisa mark för energiproduktion, vilket uppmuntras.
- **Åtgärd 25. Dialog kring fjärrvärmeanslutningar.** Sker löpande.

Klimatlöften

- **Klimatlöfte 13. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet**. Arbetet sker kontinuerligt med hastighetsbegränsningar, gång- och cykelstråk samt belysningsåtgärder för ökad trygghet. Planering av gång- och cykelbro som en förlängning av Sundsgatan sker med byggstart 2026. Samverkan med flera partners för stadsutveckling.
- **Klimatlöfte 14. Vi arbetar med klimatstyrande parkering.** Flexibel parkeringsnorm tillåter samnyttjande, bilpooler och bilfritt boende. Allmänna parkeringar styrs med P-skiva och tider för korttidsparkering nära centrum. Laddstrategi och utbyggnad av laddinfrastruktur pågår för att möta lagkrav.
- **Klimatlöfte 18. Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader.** Vi ställer krav på att nya fordon och maskiner ska drivas med fossilfritt bränsle där det är möjligt. Miljö- och klimatkrav på nya entreprenadavtal är svåra att ställa eftersom marknaden inte är tillräckligt utvecklad. Marknaden bevakas konstant för att byta till miljövänliga alternativ.
- **Klimatlöfte 21. Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål.** Att minska matsvinnet ingår också i ett av förvaltningens förväntade resultat och arbetas aktivt med.
- **Klimatlöfte 22. Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål**. Mätning av CO2e ingår också i et av förvaltningens förväntade resultat. Justeringar i menyerna sker för att nå målet.
- **Klimatlöfte 26 Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning.** Åtgärderna på kretsloppsparken är införda. Lagförändring av insamlat avfall medför ett införande av fastighetsnära insamling senast 2027.
- **Klimatlöfte 28. Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd.** Sker kontinuerligt.
- **Klimatlöfte 29. Vi bygger i trä.** Sker när det är aktuellt.
- **Klimatlöfte 30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial.** Behöver arbetas in i arbete vi byggnation så att aspekten inte förbigås. Inom Kretslopp är insamling planerad i samarbete med Trollhättan.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	79 (2023)	75	76	MHN, BN, KS, SOC, SBN
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - Sammanfattande omdöme	3,36 (2024)	3,60	3,65	SAMTLIGA

- Mark- och exploatering arbetar för att förbättra kommunens näringslivsklimat och är del av en ny etableringsgrupp. Gruppen ska utveckla en etableringsstrategi för att effektivisera processen. I dialogen med invånare och företag strävar de efter att vara tillmötesgående och lösningsinriktade samt främja en öppen dialog.
- RFI (Request for Information) används där lämpligt i samband med upphandling.
- God dialog vid kontakt med invånare och företag.
- Deltagande i samverkansgrupper (ex. fastighetsägare och företag)
- En av livsmedelsupphandlingarna som gjordes med avtalsstart 2023 har som målsättning att möjliggöra för lokala producenter att leverera till Vänersborgs kommun vilket kan bidra till ett positivt näringslivsklimat.
- I föreslagna VA- och avfallstaxor finns ambitionen att fortsätta med införandet av digitala vattenmätare och vidareutveckla Open E-plattformen med fler integrationer med verksamhetssystemet Future. Företag kan då erhålla större kontroll av förbrukning och avfallsinhämtning vilket kan ge bättre kostnadsstyrning.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2024)	81	82	Samtliga
Sjukfrånvaro	9,2 (2024)	8,7	8,2 (gul 2022)	Samtliga

- Värden på HME och sjukfrånvaro varierar i olika verksamheter på förvaltningen där vissa redan har nått ambitionsnivåerna medan andra verksamheter har en väg kvar att gå. Systematiskt arbetsmiljöarbete och tidiga insatser är åtgärder för att både upprätthålla och förbättra HME och sjukfrånvaro.

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning av investeringsplan 2026-2028 Samhällsbyggnadsförvaltningen

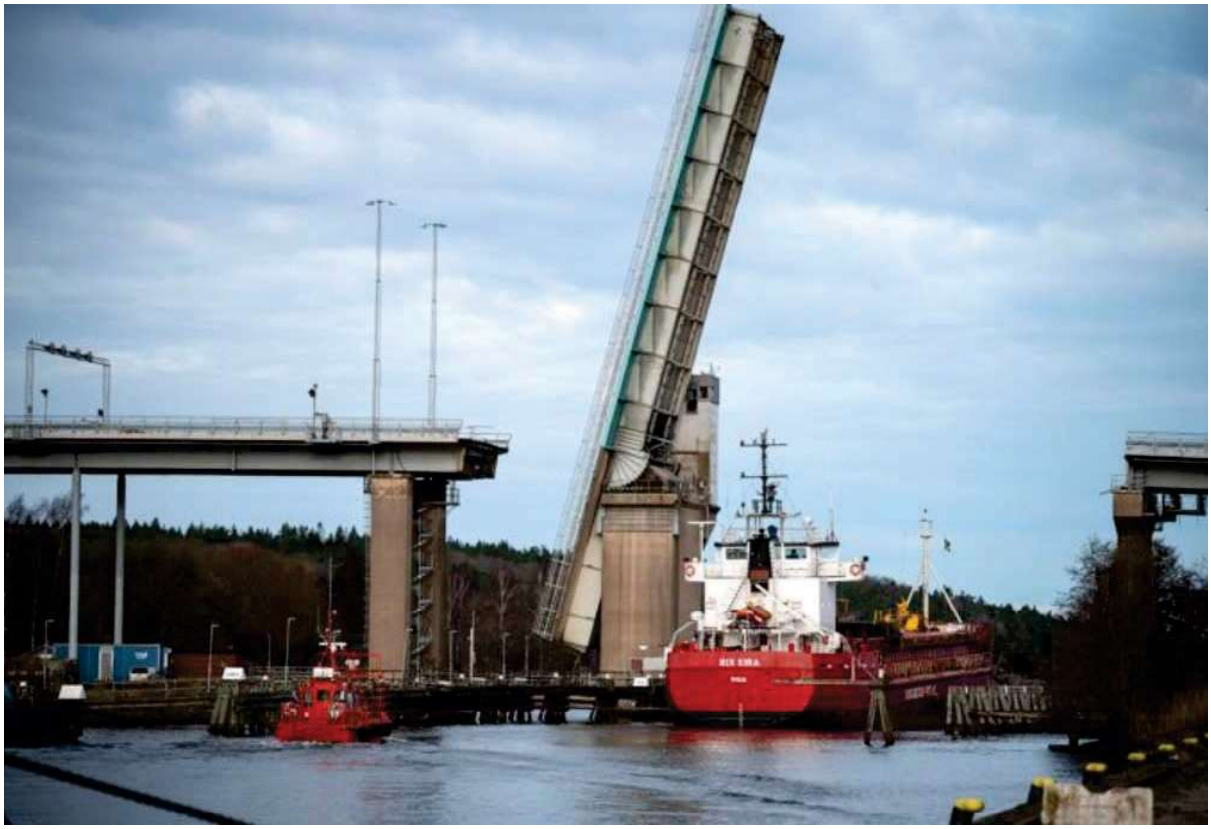

3. Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till investeringsplan 2026-2028

3.1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

Nämndernas investeringsramar motsvaras av mål- och resursplan 2025-2027. För fastighetsinvesteringar beslutade kommunstyrelsen 2025-01-29 § 14 att fastställa Lokalförsörjningsunderlaget 2026– 2035 som ett referensunderlag och överlämnar detta till samtliga nämnder att använda som underlag i arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028.

För planens första år, budget 2026 (i mål- och resursplan 2025-2027), är det endast i undantagsfall som nya objekt kan föreslås då kommunens investeringsbudget är omfattande och utrymmet för att finansiera driftkostnaden för nya investeringar är den hyrande nämndens ansvar. Alternativet är att nämnden stryker eller flyttar fram planerade investeringar i tiden, till förmån för nya förslag.

Det finansiella investeringsmålet säger att årets investeringar (exkl. VA/renhållning) maximalt ska motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag. I ramen för budget 2026 motsvarar det 230 mnkr, varav fastighetsinvesteringarnas andel kan beräknas till maximalt 159 mnkr. Det har samhällsbyggnadsnämnden att förhålla sig till i sitt förslag om fastighetsinvesteringar.

3.2. Sammanfattning

Som beskrivs i ovan avsnitt säger det finansiella investeringsmålet att årets investeringar (exkl. VA/renhållning) maximalt ska motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag. I ramen för budget 2026 motsvarar det 230 mnkr. Arbetet med att ta fram förslag till ny investeringsplan har genomförts i flera steg. Först har en uppföljning av samtliga investeringar för innevarande år genomförts i syfte att ta fram en prognos för utfallet 2025. Därefter har eventuella prognostiserade förskjutningar från 2025 vägts in i planen för 2026. På grund av fördröjningar och fördyringar i flera större projekt har förslaget på investeringsplan ökat i jämförelse med den nuvarande beslutade planen för 2025-2027. Flera av de större investeringarna är initierade av näringspolitiska skäl som exempelvis Sanden Södra och Norra, Grunnebo industriområde, bro över Hamnkanalen och samhällsmast på platåbergen. Det finns även stora underhållsinvesteringar av brådskande karaktär som redan har fördröjts utifrån ordinarie tidsplan, som exempelvis renovering av Residensbron och bropelare på Dalbobron, anläggningar som har stor påverkan på stadskärnan i Vänersborg. De uppräknade exemplen enligt ovan summerar till drygt 97 mnkr för 2026. Förvaltningens förslag till beslut summerar till 501,7 mnkr för 2026 varav 202,7 avser VA och renhållning. Det innebär att det finansiella målet inte uppnås enligt nuvarande förslag.

3.3. Prioritering av fastighetsinvesteringar

Enligt budgetanvisningarna har samhällsbyggnadsnämnden 159 mnkr att förhålla sig till i sitt förslag om fastighetsinvesteringar för år 2026. Ramen bygger på det finansiella målet om att investeringar (exklusive VA/RH) max ska motsvara 7% av skatter och generella statsbidrag. I lokalförsörjningsunderlaget kan utläsas att prognos för motsvarande belopp

2027 uppgår till 163 mnkr. Fastighet har utifrån detta tolkat ramen för 2027 och 2028 till 163 mnkr.

Arbetet med att anpassa förslaget om fastighetsinvesteringar till den angivna ramen om 159 mnkr har genomförts i flera steg. Först har en uppföljning av samtliga fastighetsinvesteringar för innevarande år genomförts i syfte att ta fram en prognos för utfallet 2025. Därefter har eventuella prognostiserade förskjutningar från 2025 vägts in i planen för 2026. Därefter har nämndernas beslutade förslag till fastighetsinvesteringarna vägts in för år 2026–2028. Efter att dessa delar hade vägts in kunde det konstateras att nämndernas förslag till fastighetsinvesteringar med tillägg för fördröjningar överskred ramen. Lokalförsörjningsunderlaget har använts som ett stödjande underlag vid upprättande av förslaget till investeringsplanen, men eftersom prioritering av föreslagna investeringar saknades i underlaget krävdes dialog mellan förvaltningarna för att prioritera mellan projekten. Förslaget har därefter presenterats och diskuterats i lokalförsörjningsgruppen.

Orsaker till det ökade behovet av investeringar beror på fördröjningar i pågående projekt samt att utbyggnad av 2st avdelningar på Öxnereds förskola tidigarelagts. Projektet för Boende med sammansatta behov har fördröjts utifrån nuvarande beslutade tidsplan vilket innebär att 11 mnkr behöver planeras in 2026 i stället för 2025. Utbyggnation av Öxnereds förskola har tilldelats en tilläggsbudget med 20 mnkr för år 2026 enligt beslut från KF 2025-02-19 §17.

För att anpassa till angiven ram för fastighetsinvesteringar har projekt Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar samt projekt Mötesplats Unga, Torpa flyttats fram några månader. Utifrån dessa åtgärder blir det möjligt att kunna flytta medel från 2026 till 2027. Projekt Brålandabadet har flyttats fram till 2027, Kultur- och fritid kommer att genomföra ett underhåll av bassängen under 2025 vilket gör det möjligt att flytta på projekt Brålandabadet ett år.

3.4. Behov av utökade investeringsmedel som ingår i förslag till investeringsplan 2026-2028

Skräcklans Vattenverk
Entreprenören för Skräcklans vattenverk har aviserat om kostnadsökningar i det pågående projektet. Projektets slutprognos bedöms öka från 255 mnkr till 272 mnkr inklusive byggherrekostnader och bidrag från myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Konsekvenserna av de tillkommande kostnaderna och förändringarna i projektet är omfattande, vilket påverkar finansieringen och kan kräva ytterligare medel eller omfördelning av befintliga resurser. Tillkommande kostnader i projektet beror på flera olika faktorer. För det första har hanteringen av översvämningar och skyfall blivit en viktig långsiktig investering för att säkerställa att vattenverket kan fungera effektivt under alla förhållanden. Ett av de mest betydande tillvalen är de säkerhetsåtgärder som vidtagits till följd av den rådande omvärldssituationen innebär en högre skyddsnivå för både personal och anläggning, vilket minskar risken för säkerhetsincidenter.

Mer processutrustning har lagts till för att säkerställa en ännu säkrare drift av vattenverket. Detta inkluderar även uppgradering av äldre el-utrustning som inte var med i den ursprungliga projekteringen. Internationella marknadsförhållanden har lett till en hastig

prisökning på processutrustning från utländska leverantörer, vilket har påverkat de ursprungliga kalkylerna och index i projekteringsskedet. Förbättringar av arbetsmiljön har också lagts till, omklädningsrum och vistelseutrymmen för personalen. Dessa förändringar förväntas öka trivseln och produktiviteten, även om de initialt medför högre investeringskostnader.

Sammantaget leder dessa förändringar till att projektet blir mer robust och anpassat till framtida krav och förhållanden, men de medför också ökade kostnader och en mer komplex projektplanering

Reservoarer Skräcklan
VA-investeringarna har utökats med reservoarer för Skräcklan om totalt 32 mnkr i investeringplanen 2026-2028. Investeringen är nödvändig på grund av framtida kapacitetskrav samt att de befintliga reservoarerna är väldigt gamla, mellan 70 och 140 år, och behöver bytas ut. De nya lågreservoarerna beräknas få en livslängd på 100 år. Om inte dessa reservoarer uppdateras kan vattenverket sakna den kapacitet som krävs för att säkerställa en stabil vattenförsörjning, särskilt under perioder av hög efterfrågan eller nödsituationer som torka och översvämningar. Utan tillräcklig kapacitet kan konsekvenserna inkludera vattenbrist, minskad säkerhet och tillförlitlighet i vattenförsörjningen, och ökade påfrestningar på de redan åldrade strukturerna, vilket kan leda till kostsamma reparationer och driftstörningar.

Lågreservoar Brålanda
Lågreservoar i Brålanda har uppskattade kostnadsökningar till följd av tillkommande reservkraftverk, nya pumpar och svåra markförhållanden. Det totala anslaget har reviderats från 25 mnkr till 36,5 mnkr i förslag till investeringsplanen. Projektet prognostiseras fördröjas under 2025 till följd av försenade geoundersökningar. Enligt geoundersökningarna visade resultaten på betydande problem i markförhållandena som måste hanteras innan detaljplanen kan tas fram. Dessa utmaningar omfattar bland annat instabilitet i marken och förekomst av grundvatten som kräver ytterligare utredning och åtgärder. Detta har påverkat den totala budgeten och orsakat att medlen inte har kunnat användas fullt ut under innevarande år.

3.5. Behov av investeringsmedel som inte ingår i förslag till investeringsplan 2026-2028

Behov av utökat investeringsunderhåll inom fastigheter
Underhållsöversikten för Vänersborgs kommuns fastigheter under perioden 2025–2034 indikerar betydande utmaningar i att hantera eftersatt underhåll inom rådande budgetramar, både ekonomiskt och organisatoriskt. Förslag på utvecklingsåtgärd för att möta eftersatta och utredda underhållsbehov är att öka både investerings- och driftunderhåll. I underhållsöversikten har underhållsåtgärder klassificerats i tre olika prioriteringar; 1 där uteblivna åtgärder får stora konsekvenser, 2 vilket ger följdkonsekvenser om åtgärd uteblir och 3 som är det ordinarie planerade underhållet, det vill säga där ekonomisk livslängd uppnåtts så ersätts komponenten med en ny. Det totalt utökade behovet av investeringsunderhåll för samtliga kategorier beräknas ökning uppgå till 13,8 mnkr per år under de kommande tio åren. Det totalt utökade behovet för att åtgärda investeringar inom kategorierna prio 1 och prio 2 beräknas uppgå till 3 mnkr per år under de kommande tio åren. Observera att det är nödvändigt med regelbundna revideringar och anpassningar av de årliga underhållsplanerna utifrån varje fastighets specifika behov och

egenskaper. Det kartlagda behovet avser både investerings- och driftunderhåll. Behov av driftunderhåll beskrivs i bilaga 2, konsekvensbeskrivning samhällsbyggnadsförvaltningen. Underhållsöversikten och underhållsplanen har tagits fram i enlighet med det uppdrag som samhällsbyggnadsnämnden tilldelades i beslutad MRP 2025-2027 och är bilagda i förslag till mål- och resursplanen. Underhållsöversikten visar att det med ett årligt ökat anslag finns möjligheter att bryta nuvarande trend av ett växande underhållsbehov. Om verksamheten inte erhåller ett utökat anslag så kommer det nuvarande behovet av investeringsmedel att flyttas fram och öka det totala behovet.

Lokal för beredskapslager
Det finns behov av en ny lokal för förvaring av livsmedel och utrustning för beredskapssyfte i kommunen. Nuvarande lokal är för liten och inte lämplig för ändamålet. En ny större lokal behövs för att säkerställa måltidsleveranser vid krissituationer. Finansiering av hyreskostnaden bör vara central för hela kommunen för att möta lagkrav och undvika höjda måltidspriser. Om inte en större lokal kan uppföras, riskerar kommunen att inte ha tillräcklig beredskap vid kriser, vilket kan påverka måltidsleveranser till äldreboende, hemtjänst, förskolor och skolor. Kostnad för förrådslokal samt lagersystem uppgick till 65 tkr för år 2024, vilket i har fördelats ut på kunderna. Lokalens ändamål är inte riktad mot någon enskild förvaltning utan finns som en resurs vid särskild händelse för hela kommunen. Då ändamålet för lokalen är väldigt specifikt bör finansieringen av hyreskostnaden ligga centralt i kommunen. Det gäller även licenskostnaden för det förrådsprogram som används. Om central finansiering inte kan möjliggöras behöver den framtida kostnaden finansieras genom höjda måltidspriser till kunderna. Kostnaden för en framtida lokal är i dagsläget inte känd då framtagande av alternativ pågår.

Trädplantering
I åtgärds- och konsekvensbilagan för driftbudget 2026 beskrivs utmaningar kopplat till trädplan och hantering av riskträd. I takt med att allt fler träd tvingas tas ned på grund av sjukdomar som almsjukan och klimatförändringar, är det viktigt att även vidta åtgärder för att kompensera för dessa förluster. Behovet av nyplantering av träd är idag högre än vad gatuenheten har möjlighet till att utföra och förvalta. Målet idag är att kompensera med två träd för varje träd som tas ned. För dessa två träd tar det minst 50 år innan de är i närheten av att producera ekosystemtjänster på en nivå som ett fullvuxet skyddsvärt träd gör. Genom att plantera fler träd än vad som görs idag kan vi bättre kompensera för det värde vi förlorar, återställa biologiska mångfald, minska koldioxidutsläppen och skapa grönare och mer hälsosamma samhällen. För att återplantera på en hållbar nivå uppskattar gatuenheten behov om återkommande årliga investeringar om 800 tkr.

Hamngatan
I samband med arbete för framtagandet av detaljplan för Hamngatan har det genomförts geotekniska undersökningar i området. Det påvisades då att Hamngatan och kajkonstruktionen inte uppnår erforderlig säkerhetsfaktor vid stabilitets-beräkningarna och stabiliteten bedöms därmed vara otillfredsställande. De preliminära kostnadsuppskattningarna planeras i dagsläget till tre etapper på området och beräknas uppgå till 8,2 mnkr/ år under en treårsperiod. De uppkomna summorna ryms inte i dagsläget inom gatuenhetens budgetram. Om investeringen fortsatt skjuts fram så kan det på sikt bli aktuellt att stänga av Hamngatan för trafik/allmänheten.

Gatuarbete i samband med VA-saneringar
Kretslopp och vatten fördubblar sin investeringstakt för VA-investeringar och gatuenheten behöver vara följsam med sin investeringsbudget i samband med VA-projekten för att nå samordningsvinster och bibehålla återställningstakten av kommunen gator. Utifrån enhetens beräkningar skulle det årliga anslaget behöva öka med 2 mnkr årligen för att möta den ökade takten.

Beläggningsunderhåll
I verksamhetsplan 2025-2027 fick förvaltningen ett riktat uppdrag från nämnden om att indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll. År 2021 inventerades kommunens vägnät där det visade sig att ett årligt anslag på 11 mnkr behövdes för att bibehålla vägkapitalet. För att öka vägkapitalet bedömdes behovet uppgå till 17 mnkr/år. Gatuenheten beviljades ett årligt anslag på 11 mnkr. Till följd av lågkonjunktur, inflation och Rysslands invasion av Ukraina räcker inte längre 11 mnkr för att bibehålla vägkapitalet.

Om vägkapitalet fortsätter att minska medför det flertalet negativa konsekvenser. Risk för ojämnheter i vägnätet kan orsaka skador på fordon och öka antalet trafikolyckor. Genom att inte bibehålla vägkapitalets värde finns risk för kapitalförstöring som medför högre kostnader för reparation och akuta underhåll. Idag krävs ett årligt anslag på 14,3 mnkr för att bibehålla vägkapitalet, det vill säga en ökning med 3,3 mnkr plus ersättning för kapitalkostnader 2027. För att öka vägkapitalet, skulle det årliga anslaget för beläggningsunderhåll istället behöva höjas med 11,1 mnkr plus ersättning för kapitalkostnader 2027.

Indexuppräkning gatuunderhåll (tkr)	Ursprungligt belopp i utredning 2021	Index uppräknat belopp	Utökning investeringsmedel 2026 från nuvarande nivå	Kapitalkostnad 2027
Bibehålla vägkapitalet	11 000	14 300	3 300	300
Öka vägkapitalet	17 000	22 100	11 100	950

Indexuppräkning av 11 mnkr respektive 17 mnkr är baserad på entreprenadindex, asfaltmassor. Inventeringen av gatunätet genomfördes i september 2021 och har räknats upp till januari 2025 i ovanstående tabell.

Gatubelysning
2021 trädde EU:s ekodesigndirektiv i kraft vilket bland annat gör att ljuskällor av metallhalogen eller högtrycksnatrium kommer att sluta tillverkas senast 2027. I dagsläget består kommunens belysningsbestånd till 70% av den utgående armaturen. P.g.a. att ljuskällan är på utgående har den stigit mycket i pris och Gatuenheten ser behov och fördelar att investera i ett byte till LED/smart belysning för att på lång sikt göra både ekonomiska och miljömässiga besparingar. Genom t.ex. närvarostyrning kan energikostnaderna sänkas. Att byta armatur till LED har också visat sig ha positiva effekter på tryggheten. Kostnaden att byta ut samtliga återstående gatubelysningsarmaturer till LED/smart belysning uppskattas till 17,7 mnkr för inköp och montering. Gatuenheten räknar med att någon ersättning för kapitalkostnader inte behövs då detta täcks i nuvarande budget med de ekonomiska besparingar som den minskade

energiförbrukningen ger. Gatuenheten saknar resurser i form av personal för att genomföra projektet med utbytet och behöver därför ta in en projektledare för att leda arbetet med att byta ut kvarvarande gammal belysning till LED. Utöver detta ska projektledaren även utreda det aktuella behovet av utbyte av kablage, fundament & stolpar och vad de faktiska kostnaderna blir. Gatuenheten föreslår därför en tillfälligt ökad driftbudget på 700 tkr per år i två år, 2026 & 2027.

I den beslutade verksamhetsplanen för samhällsbyggnadsförvaltningen 2025-2027 har nämnden uppdragit åt gatuenheten att räkna på en pay off-tid för utbyte av belysning till LED. Med en räntekostnad på 2,75% skulle pay off-tiden för investeringen bli 12,6 år om utbytet sker på 3 år. Observera att pay off-metoden visar hur snabbt en investering betalar tillbaka sig själv genom årliga besparingar, som om den var en isolerad del. Metoden tar inte hänsyn till den ekonomiska livslängden eller kapitalkostnaden som skulle uppstå för gatuenheten. Besparingen som används vid beräkning av pay off-tiden kommer behövas för att betala kapitalkostnaden som kommer uppstå hos gatuenheten.

Gatubelysning		**2026**	**2027**	**2028**	**Totalt**
Investering	LED-belysning	5 900	5 900	5 900	17 700
Drift	Projektledare	700	700	0	1 400
Total summa		**6 600**	**6 600**	**6 600**	**19 100**

Kapitalkostnad förväntas bekostas genom besparing av energiförbrukning vid byte till LED-belysning.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Gator och vägar						
1	Belysningsprojekt	Årligt anslag		2,3	3,5	2,0	7,8
2	Gatuarbete i samband med va-sanering	Årligt anslag		3,9	4,0	4,0	11,9
3	Diverse trafikåtgärder	Årligt anslag		1,2	1,2	1,0	3,4
4	Utredning/förprojektering	Årligt anslag		0,3	0,3	0,3	0,9
5	Beläggn.underhåll f.d. drift	Årligt anslag		11,0	11,0	11,0	33,0
6	Brounderhåll	25/01-26/12	40,0	25,0			25,0
7	Bro hamnkanalen	25/01-26/12	15,0	14,5			14,5
8	Statsbidrag Bro hamnkanalen	25/01-26/12	-5,5	-5,5			-5,5
9	Utveckling Brålanda i samband med tågstopp	28/01-30/12	32,0			4,0	4,0
10	Belysning - Kretsloppsparken - Propellerg.	26/01-26/12	0,7	0,7			0,7
11	Platsutveckling	Årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
12	Underhåll Köpmansgränd	26/01-26/12	1,5	1,5			1,5
	S:a Utgifter			**55,4**	**20,5**	**22,8**	**98,7**

Kommentarer till investeringar i gator och vägar

1 Årligt anslag för belysningsprojekt
2 Årligt anslag för gatuarbete i samband med VA-sanering
3 Årligt anslag för diverse trafikåtgärder
4 Årligt anslag
5 Beläggningsunderhåll
6 Brounderhåll i enlighet med rapport avseende brister och åtgärder, utförd av WSP, Bro- och Vattenbyggnad SBN. DNR. 2023/268. Avser renovering av Residensbron samt bropelare på Dalbobron.
7 Nybyggnation av gång- och cykelbro. Binder ihop Sanden och Sundsgatan.
8 Statsbidrag bro hamnkanalen, med förutsättning att motprestationer beviljas av Trafikverket
9 GC-vägar Brålanda
10 Trafiksäkerhetsåtgärd. Byter ut till trafiksäkrare stolpar längs Tegelbruksvägen
11 Investering i stadskärnan. Årligt anslag.
12 Renovering tät- och ytskikt

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Kollektivtrafikåtgärder						
13	Bhpl Korsebergsvägen vid Kappenvägen			0,6			0,6
14	Bhpl Agnesborgsvägen vid Arrendegatan				0,6		0,6
15	Bhpl Fabriksgatan vid Änggatan				0,6		0,6
16	Bhpl Marierovägen Hedmanstorget				0,3		0,3
17	Bhpl Granåsvägen vid Kyrkan					0,6	0,6
18	Bhpl Granåsvägen vid Helenebergsvägen					0,6	0,6
19	Bhpl Öxnereds station					0,3	0,3
	S:a Utgifter			**0,6**	**1,5**	**1,5**	**3,6**

Kommentarer till investeringar i kollektivtrafikåtgärder

13-19 Kollektivtrafikåtgärder. Tillgänglighetsanpassning

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Cykelbefrämjande åtgärder						
20	GC Tegelbruksvägen, Ankargatan till Propellergatan	27/01-27/12	3,0		3,0		3,0
21	GC Karlsbergsvägen	27/01-27/12	2,5		2,5		2,5
22	GC Granåsvägen, Stationsvägen till Kyrkan	28/01-28/12	3,2			3,2	3,2
	S:a Utgifter			**0,0**	**5,5**	**3,2**	**8,7**

Not **Kommentarer till investeringar i cykelbefrämjande åtgärder**

20-22 Åtgärder för att främja cykelåkning

	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Parkverksamhet						
23	Grönytor, lekplatser, parker m.m.	Årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
	S:a Utgifter			**1,5**	**1,5**	**1,5**	**4,5**

Kommentarer till investeringar i parkverksamhet

23 Årligt anslag

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	VA-verksamhet						
24	Säkerhetsarbete enligt EU-direktiv	Årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
25	Skräcklans vattenverk	22/01-26/12	272,0	56,0			56,0
26	Ombyggn. på vatten- och avloppsverken	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
27	Lågreservoar Brålanda	23/01-26/12	36,5	31,4			31,4
28	Säkerhetsarbete avloppsrening	Årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
29	Digitala vattenmätare	Årligt anslag		1,0	1,0	1,0	3,0
30	Nya serviser	Årligt anslag		2,0	2,0	2,0	6,0
31	Dagvattenanläggningar	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
32	Saneringar enligt Blåplan	Årligt anslag		40,0	40,0	40,0	120,0
33	Dagvattenanläggning Nordkroken	23/01-25/12	11,8	9,3	1,6		10,9
34	Resevoarer Skräcklan	26/01-27/12	32,0	16,0	16,0		32,0
35	Gasmotor	26/01-26/12	3,5	3,5			3,5
36	Centrifug/press	26/01-26/12	2,0	2,0			2,0
	S:a Utgifter			**169,2**	**68,6**	**51,0**	**288,8**

Kommentarer till investeringar i VA-verksamhet

24 Årligt anslag

25 Byggnation startat i juni 2023. Arbetet beräknas pågå till och med 2026 med fördyring enligt ny kalkyl.

26 Årligt anslag

27 Ny reservoar i Brålanda. Fördyring enligt ny kalkyl och tillkommande reservkraftverk och nya pumpar.

28 Årligt anslag

29 Fjärravlästa läcksökande, larmande vattenmätare, antenner för avläsning

30 Årligt anslag. Avser stora kostnadskrävande serviser

31 Kostnader sammanhängande med ny dagvattenplan

32 Årligt anslag

33 Dagvattenanläggning Nordkroken. Lagkrav och föreläggande från länsstyrelsen.

34 Nya reservoarer vid Skräcklans vattenverk, för att säkertställa kapacitet som krävs för en stabil vattenförsörjning, särskilt under perioder av hög efterfrågan eller nödsituationer som torka och översvämningar

35 Gasmotorn på avloppsverket behöver ersättas med ny

36 Centrifug/press på avloppsverket behöver bytas ut

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Renhållningsverksamhet						
37	Utrustning och inventarier	Årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
38	Fordon/maskiner	Årligt anslag			2,5	2,5	5,0
39	Förändrad avfallshantering	24/01-26/12	65,0	14,0			14,0
40	Avfallshantering landsbygden	26/01-26/12	10,0	10,0			10,0
41	Utbyggnation Kretsloppspark	25/01-26/12	15,0	8,0			8,0
	S:a Utgifter			**33,5**	**4,0**	**4,0**	**41,5**

Kommentarer till investeringar i Renhållningsverksamhet

37 Årlig anslag

38 Årligt anslag. För år 2026 ingår inköp av fordon i projekt för förändrad avfallshantering

39 Förändrad avfallshantering enligt lag innebär inköp av sopkärl samt fordon för att hantera fastighetsnära insamling av förpackningar.

40 Övertag insamling av hushållsavfall på landsbygden 2026

41 Kontorsplatser och utökning omklädningsrum på Kretsloppspark samt utökning garage pga landsbyggdsövertagande

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Gatuenheten/Tekniska						
42	Fordon och maskiner	Årligt anslag		4,1	6,1	9,1	19,3
43	Inventarier	Årligt anslag		0,1		0,4	0,5
	S:a Utgifter			**4,2**	**6,1**	**9,5**	**19,8**

Kommentarer till investeringar för Gatuenheten/Tekniska

42 Årligt anslag

43 Leasingåtertag av mätutrustning. Återinvestering var tredje år.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Kostenheten						
44	Köksutrustning/kontorsmöbler	Årligt anslag		1,0	1,0	1,0	3,0
	S:a Utgifter			**1,0**	**1,0**	**1,0**	**3,0**

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Serviceenheten						
45	Maskiner, inventarier	Årligt anslag		0,4	0,4	0,4	1,2
	S:a Utgifter			**0,4**	**0,4**	**0,4**	**1,2**

Kommentarer till investeringar för Kostenheten och Serviceenheten

44-45 Årligt anslag för utbyte och uppgradering av utrustning

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	Industri och hamnverksamhet						
46	Vänersborgs hamn	26/01-27/12	37,2	2,2	35,0		37,2
47	Muddring Hamnkanalen	27/01-27/12	4,0		4,0		4,0
	S:a Utgifter			**2,2**	**39,0**	**0,0**	**41,2**

46 Renovering av påldäckskaj

47 Muddring för återställande djup i hamnkanalen. Saneringskostnader tillkommer och redovisas som driftkostnad

Fastighetsinvesteringar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Barnomsorg och grundskola:						
1	Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar	25/01-27/12	47,6	28,6	18,0		46,6
2	Förskola/skola, verksamhetsanpassning	Årligt anslag	9,0	3,0	3,0	3,0	9,0
3	Förskole- och skolgårdar	Årligt anslag	9,0	3,0	3,0	3,0	9,0
4	Brålanda utbyggnad fsk platser	27/01-29/12	60,6		1,0	27,0	28,0
5	Utökad lokalkapacitet Brålanda skola F-6	27/01-28/12	33,8		1,0	32,8	33,8
6	Utökat antal förskoleplatser Frändefors	27/01-28/12	9,0		1,0	8,0	9,0
7	Öxnereds förskola, utbyggnad, 2 avd	26/01-26/12	20,0	20,0			20,0
	S:a Utgifter			**54,6**	**27,0**	**73,8**	**155,4**

Not	**Kommentarer till fastighetsinvesteringar barnomsorg och grundskola**
1	Nybyggnation av idrottshall Mariedalskolan
2	Årligt anslag för verksamhetsanpassningar
3	Årligt anslag för verksamhetsanpassningar
4	Utbyggnad fsk-platser i Brålanda då antalet barn 1-5 år prognostiseras öka i Dalsland
5	Utbyggnad av Brålanda skola för att få ändamålsenliga lokaler
6	Utbyggnad fsk-platser i Frändefors då antalet barn 1-5 år prognostiseras öka i Dalsland
7	Utbyggnation och renovering av Öxnereds förskola, enligt beslut från KF 2025-02-19 §17

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Kultur- och fritidsfastigheter:						
8	Hallevi IP	27/01-28/12	6,5		2,0	4,5	6,5
9	B-hus Sportcentrum	24/01-27/12	81,0	27,0	28,0		55,0
10	Mötesplats unga, Torpa	25/01-27-12	54,0	30,8	22,2		53,0
11	Brätte ishall	25/01-27/12	17,5		17,0		17,0
12	Vänersvallen syd	25/01-26/12	4,0	1,0			1,0
13	Frendevi	27/01-27/12	3,0		3,0		3,0
14	Vänersvallen Lilla Vallen, konstgräs	27/01-27/12	6,5			6,5	6,5
15	Rugbyplan	26/01-26/12	0,4	0,4			0,4
16	Sörbyvallen	27/01-27/12	4,5		4,5		4,5
17	Brätte ridskola	27/01-28/12	8,0			8,0	8,0
18	Boteredsvallen	28/01-28/12	1,0			1,0	1,0
19	Idrottshuset, läktare	27/01-27/12	1,5		1,5		1,5
20	Kulturhuset, teatern	28/01-28/12	1,5			1,5	1,5
21	Brålandabadet	27/01-27/12	3,0		3,0		3,0
	S:a Utgifter			**59,2**	**81,2**	**21,5**	**161,9**

Not	**Kommentarer till fastighetsinvesteringar kultur och fritid**
8	Hallevi IP, utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
9	Underhållsåtgärder omklädningsrum WC mm. Renovering och viss ombyggnation
10	Mötesplats unga, Torpa inklusive skyddsrum, fritidsbank, solceller samt utemiljö
11	Verksamhetsanpassning med betongpist och energioptimering.
12	Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
13	Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
14	Verksamhetsanpassning konstgräs samt kringliggande logistik
15	Speakerbås och läktare
16	Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
17	Omklädningsrum, samlingslokal/cafeteria
18	Dränering
19	Verksamhetsanpassning
20	Renvoering av stolar i teater
21	Renoveringsåtgärder utomhusbassäng

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Fastigheter socialförvaltningen, omsorg om funktionshindrade:						
22	Serviceboende LSS, 10 platser	26/01-28/12	25,0	1,0	10,0	14,0	25,0
23	Boende för personer med sammansatta behov	23/01-26/12	24,0	11,0			11,0
24	Boende socialpsykiatri, 8 platser	26/01-28/12	25,0	1,0	10,0	14,0	25,0
25	Verksamhetsanpassning Snödroppsvägen	26/01-26/12	2,2	2,2			2,2
	S:a Utgifter			**15,2**	**20,0**	**28,0**	**63,2**

Not	**Kommentarer till fastighetsinvesteringar omsorg om funktionshindrade**
22	Serviceboende LSS, 10 platser
23	Boende för personer med sammansatta behov 5 platser , beräknas vara klart 2026
24	Boende socialpsykiatri, 8 platser
25	Verksamhetsanpassning peronalutrymmen

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen:						
26	Investeringsunderhåll (komponentavskrivning)	Årligt anslag		19,0	23,0	30,0	72,0
27	Myndighetskrav	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
28	Brålandabadet	27/01-27/12			1,0		1,0
29	Hållbarhet och energioptimering	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
30	Verksamhetsanpassningar	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
	S:a Utgifter			**30,0**	**35,0**	**41,0**	**106,0**

Not **Förklaringar fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen**

26 Investeringsunderhåll som utförs efter framtagen plan. Anslaget har reviderats till följd av beslut KF 2025-02-19 §17 avseende tidigareläggning av underhållsinvestering i Öxnereds förskola med 18 mnkr från 2026 till 2025 och 7 mnkr fårn 2027 till år 2026

27 Avsatta medel för tvingande åtgärder

28 Underhållsbehov av hus, omklädningsrum och säkerhet enligt lokalförsörjningsunderlaget

29 Energisparåtgärder samt övergång till mer hållbara lösningar

30 Årligt anslag för verksamhetsanpassningar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
	- Fastigheter kommunstyrelseförvaltningen:						
31	Ny räddningsstation i centrala Vänersborg	28/01-30/12	110,0			2,0	2,0
	S:a Utgifter			**0,0**	**0,0**	**2,0**	**2,0**

Not **Förklaringar fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen**

31 Nybyggnation av räddningsstation Vänersborg

	S:a fastighetsinvesteringar, mnkr			**159,0**	**163,2**	**166,3**	**488,5**

Exploateringsbudget

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2028	S:a
32	Brättevägen, Skaven mot Edsvägen	20/09-28/12	41,0	1,0	20,0	18,6	39,6
33	Toppbeläggning Trestad center Västra	28/01-28/12	3,5			3,5	3,5
34	GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered	22/01-28/01	32,5	0,5	24,6		25,1
35	Sanden, Södra	24/01-40/12	348,0	17,5	52,8	82,5	152,8
36	Markinköp	Årligt anslag	30,0	10,0	10,0	10,0	30,0
37	Grunnebo industriområde	22/01-26/12	16,5	16,5			16,5
38	Sikhall	28/01-28/12	2,0			2,0	2,0
39	Norra Sanden	25/01-28/12	85,0	16,0	38,5	30,0	84,5
40	Anslutningsvägar till Tunnel Skaven/Öxnered	28/01-28/12	5,0			5,0	5,0
41	Hamngatan Kvartersmark	27/01-27/12	3,7		3,7		3,7
42	Samhällsmast på platåbergen	25/02-26/12	14,8	13,3			13,3
	S:a Utgifter			**74,8**	**149,6**	**151,6**	**376,0**

Not **Kommentarer till exploateringsbudgeten:**

32 Vägen är en förutsättning för pågående och framtida exploateringar. Budget har räknats upp till följd av fördröjning och prisökningar, Indexerat 2025.

33 Toppbeläggning av nytt industriområde, Trestad Center

34 Medfinansieringsprojekt med Trafikverket. Tunnel krävs med tanke på utbyggnad av bostäder på Skaven/Öxnered Trafikverket har aviserat om kostnadsökning på 5 mnkr år 2027 till följd av transportering av överskottsmassor

35 Exploatering av området Sanden, Södra. Preliminär prognos med uppdaterade förutsättningar och tidsram.

36 Förvärv av fastigheter för kommunens fortsatta exploatering och utveckling.

37 Exploatering av nytt industriområde, avser utbyggnad av VA.

38 Uppstart utveckling Sikhall efter detaljplan vunnit laga kraft.

39 Exploatering av Norra Sanden. Kostnader avser anläggande av ställplatser, ny marina och gästhamn med tillhörande service. Totalt anslag har ökats med 60 mnkr för byggnad för restaurang och verksamheter + 4 mnkr för brygga.

40 Avser byggnation av asnlutningsvägar efter traffikverkets arbete. Projektering för dessa är redan utförda i tidigare projekt.

41 Ombyggnation av kvartersmark i ny detaljplan för Hamngatan.

42 Beslut om ny samhällsmast enligt KF 2025-02-19 §16

Verksamhet/Projekt	2026	2027	2028	S:a
Summa utgifter gata och park	**57,5**	**29,0**	**29,0**	**115,5**
Summa utgifter VA	**169,2**	**68,6**	**51,0**	**288,8**
Summa utgifter renhållning	**33,5**	**4,0**	**4,0**	**41,5**
Summa utgifter övrigt	**5,6**	**7,5**	**10,9**	**24,0**
Summa industri och hamn	**2,2**	**39,0**	**0,0**	**41,2**
Summa fastighetsinvesteringar	**159,0**	**163,2**	**166,3**	**488,5**
Summa exploateringsbudget	**74,8**	**149,6**	**151,6**	**376,0**
SUMMA	**501,7**	**460,9**	**412,8**	**1 375,4**

Vänersborgs kommun
Samhällsbyggnadsnämnden

2025-03-18 Dnr: SBN 2024/131

Handläggare
Hans Larsson
hans.larsson@vanersborg.se
0521-72 24 05

Mottagare

Underhållsöversikt 2025 - 2034

för Vänersborgs kommuns fastigheter

Sammanfattning av rapporten

Underhållsöversikten för Vänersborgs kommuns fastigheter under perioden 2025–2034 indikerar betydande utmaningar i att hantera eftersatt underhåll inom rådande budgetramar, både ekonomiskt och organisatoriskt.

Förslag på utvecklingsåtgärd för att möta eftersatta och utredda underhållsbehov är att öka både investerings- och driftunderhåll. I underhållsöversikten har underhållsåtgärder klassificerats i tre olika prioriteringar; Prio 1 där uteblivna åtgärder får stora konsekvenser, prio 2 vilket ger följdkonsekvenser om åtgärd uteblir och prio 3 som är det ordinarie planerade underhållet, det vill säga där ekonomisk livslängd uppnåtts så ersätts komponenten med en ny.

Det totalt utökade behovet av driftunderhåll för samtliga kategorier beräknas uppgå till 9,4 mnkr per år under de kommande tio åren, och utökat behov av investeringsunderhåll till 13,8 mnkr per år under de kommande tio åren.

Det utökade behovet för att åtgärda kategorierna 1 och 2 inom driften beräknas uppgå till 3,1 mnkr per år under de kommande tio åren, och det utökade behovet av investeringsunderhåll för kategori 1 och 2 beräknas till 3 mnkr per år de kommande tio åren.

Underhållsöversikten och underhållsplanen har tagits fram i enlighet med det uppdrag som samhällsbyggnadsnämnden tilldelades i beslutad MRP 2025-2027 och är bilagda i förslag till mål- och resursplanen. Underhållsöversikten visar att det med ett årligt ökat anslag finns möjligheter att bryta nuvarande trend av ett växande underhållsbehov. Om verksamheten inte erhåller ett utökat anslag så kommer det nuvarande behovet av investeringsmedel att flyttas fram och öka det totala behovet.

Jämförelser med andra kommuner visar att de avsevärt har ökat sina underhållsbudgetar efter liknande utredningar. För att hantera det eftersatta underhållet rekommenderas att underhållsöversikten uppdateras årligen samt att budgetarna för investeringar och drift ökas.

Magnus Marberg
Fd Fastighetsekonom

Hans Larsson
Verksamhetschef Fastighet och service

Innehållsförteckning

1 UPPDRAG 4
1.1 UPPDRAGSBESKRIVNING 4
1.2 MÅL OCH SYFTE 4
1.3 BERÖRDA PARTER/AKTÖRER 4
1.4 AVGRÄNSNING 4
1.5 UNDERLAG 4
1.6 METOD 4
1.7 DEFINITIONER 5
UNDERHÅLLSÖVERSIKT 5
INVESTERING 6
DRIFT 6
HYRESPÅVERKAN VID UNDERHÅLL 6
BUDGET 7
OMFATTNING FASTIGHETSVOLYM 7
2 RESULTAT OCH SLUTSATSER 7
3 UTREDNING 8
4 FÖRSLAG MED SIMULERAD UTÖKAD BUDGET 12
5 OMVÄRLDSBEVAKNING 12

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

I beslutad mål- och resursplan 2025 har samhällsbyggnadsnämnden fått i uppdrag att ta fram en 10-årig underhållsöversikt per objekt och år med tillhörande prioritering som bilaga till detaljbudgetarbetet. Som ett komplement till detta arbete har förvaltningen arbetat med att utreda underhållsbehovets ekonomiska konsekvenser och delat in behovet i olika kategorier, vilket beskrivs i denna rapport. Arbetet med den 10-åriga underhållsöversikten pågår under 2025.

1.2 Mål och syfte

Målet är att ta fram en rapport som visar en underhållsöversikt över en 10-årsperiod.

Syftet är att tydliggöra fastigheternas underhållsbehov samt vad nuvarande planering och prioritering innebär för åtgärder och konsekvenser. Genom att dela in behoven i olika riskgrupper tydliggörs även vilka ekonomiska resurser som krävs för att ha en aktiv förvaltning och planerat underhåll för kommunens fastighetsbestånd.

Det blir också tydligt vilket utökat behov av ekonomiska medel som fastigheterna har för att åtgärda riskgrupp 1 och 2, och på så sätt komma till ett fastighetsbestånd med aktiv förvaltning och planerat underhåll.

Syftet med en underhållsöversikt är också att säkerställa att tillräckliga medel avsätts för framtida investering och underhåll, jämna ut kostnader över tid, systematiskt följa upp och omprioritera åtgärder samt fungera som dokumentation för framtida beslut.

1.3 Berörda parter/aktörer

Följande parter har varit inblandade i framtagandet av denna rapport: fastighetsförvaltare, enhetschef förvaltning och drift, verksamhetschef fastighet och service, förvaltningschef Samhällsbyggnadsförvaltningen, fastighetsekonom och förvaltningsekonom.

1.4 Avgränsning

Förvaltningen har valt att redovisa underhållet sammanfattat per fastighetsobjekt och inte specificera varje individuell underhållsåtgärd. Denna avgränsning har gjorts för att kunna hålla avsatt tidsplan med nuvarande resurser samt för att underhållsplanen inte ska bli för omfattande.

1.5 Underlag

Fastighetsförvaltarna har uppdaterat underhållsplanen i fastighetssystemet Momentum Xpand där varje åtgärd finns registrerad och prioriterad samtidigt som underlagets åtgärder är dokumenterade som investering eller som en driftåtgärd. För att kunna utföra analys och skapa denna rapport så är de i rapporten ingående ekonomiska värdena de som var kända och beslutade under hösten 2024.

1.6 Metod

Fastighetsförvaltarna har gått igenom och uppdaterat underhållsplanen i fastighetssystemet Momentum Xpand. Varje underhållsåtgärd har granskats och klassificerats som antingen investering eller drift, samt fått en prioriteringsnivå. Följande prioriteringsnivåer har använts:

- Prio 1: Åtgärder som får stora konsekvenser för byggnad eller hyresgäst om detta inte utförs enl.tidplan. Det kan exempelvis innebära ett tak som läcker in.
- Prio 2: Åtgärder som får fördyringseffekter/följdskador på byggnad eller för hyresgäst/fastighetsägaren om detta inte utförs enl. tidplan. Exempelvis fasadarbeten eller yttre målning.
- Prio 3: Åtgärder som får mindre/inga konsekvenser om de inte utförs enl. tidplan. Exempelvis utbyte av maskiner, interiörmålning.

Det har även genomförts en mindre omvärldsbevakning där förvaltningen har varit i kontakt med Härryda-, Ale-, Mellerud och Orust kommun. Av dessa har förvaltningen haft möte över teams med representanter från Härryda- och Ale kommun.

1.7 Definitioner

För att underlätta förståelsen av de kommande avsnitten kommer förvaltningen först att klargöra några centrala begrepp. Dessa definitioner är viktiga för att kunna följa resonemangen och analyserna som presenteras senare i texten.

Underhållsöversikt

Är ett verktyg för att tydliggöra, planera och genomföra underhållsåtgärder för att bevara byggnaders standard och kvalitet över tid. Den beskriver vad som ska underhållas, när det ska ske och vad det beräknas kosta.

Underhållsöversikten består av flera delar som presenterar aktiviteter med kostnader och tidpunkter.

Kostnader och priser i en underhållsöversikt är angivna enligt det kostnadsläge som gäller vid den senaste uppdateringen av översikten. Rapporten redovisar inga uppskattningar om framtida prisökningar eller inflation, utan utgår från dagens priser. Kostnaden för underhåll är alltså densamma oavsett när det inträffar enligt översikten. Det är viktigt att uppdatera underhållsöversikten regelbundet, helst årligen, för att inkludera nya indexerade prisuppgifter och få en aktuell bedömning av vad som bör avsättas för framtida underhåll.

Priserna avser fullt färdigt arbete men är kalkylpriser och bör ses som vägledning vid budgetering. Exakta kostnader för specifika objekt är svåra att förutse med hög tillförlitlighet, då priserna är schabloniserade. Det rådande marknadsläget kan också påverka prisvariationerna.

Vissa åtgärder kan inte alltid beräknas och prissättas utifrån mängder (m, m², st. etc.) utan anges istället i kronor. Dessa kostnader är en bedömning av den som upprättat underhållsöversikten och indexeras inte automatiskt, utan kräver regelbundna rimlighetsbedömningar och justeringar.

Intervallen för underhållsåtgärder är ofta medelvärden av livslängder eller baserade på erfarenhet. De kan dock justeras utifrån tekniska, funktionella, ekonomiska, estetiska eller miljömässiga skäl. Det är viktigt att regelbundet revidera och anpassa intervallen utifrån objektets specifika egenskaper. För exempelvis en pump stämmer sällan intervallet exakt med

verkligheten och man byter sällan maskiner samtidigt utan allt eftersom de går sönder. Även om stora kostnader ser ut att ligga vissa år enligt översikten, kan de i praktiken spridas jämnare över åren via en aktiv förvaltning och prioritering.

Rekommenderat behov presenteras för en tidsperiod av tio år. Bedömningen är en del av strategin för fastighetsförvaltning och kan variera över tid. Det rekommenderas att vara så långsiktig som möjligt i underhållsbudgeteringen för att jämna ut kostnaderna över tid och undvika stora fluktuationer.

Förvaltningen rekommenderar att underhållsöversikten uppdateras årligen. Även om inga större förändringar sker eller objektets förutsättningar ändras, bör priserna indexeras årligen. Uppdateringen bör föregås av en översyn av fastighet och byggnader av sakkunnig i samråd med fastighetsförvaltaren för att göra nya bedömningar om skick, prioriteringar och innehåll i översikten.

Investering

Enligt Rådet för kommunal redovisning (RKR) definieras en investering som en kapitalsatsning som förväntas ge framtida ekonomiska fördelar eller ökad servicepotential för verksamheten. Investeringen måste uppfylla vissa kriterier för att klassificeras som en investering:

- Avsedd för stadigvarande bruk: Tillgången ska vara avsedd att användas under en längre tid.
- Kontroll och framtida nytta: Kommunen ska ha kontroll över tillgången och den ska ge framtida ekonomiska fördelar eller servicepotential.
- Väsentligt belopp: Utgiften måste överstiga ett halvt prisbasbelopp exklusive moms för att räknas som en investering.

Med dessa kriterier säkerställer RKR att investeringar är välgrundade och bidrar till verksamhetens långsiktiga mål och effektivitet.

Drift

Drift handlar om de löpande intäkter och kostnader som uppstår i verksamheten under innevarande år. Driftunderhåll inkluderar mindre åtgärder som understiger ett halvt prisbasbelopp, akuta åtgärder/reparationer och målning (om det inte ingår i ett helhetskoncept, till exempel om man byter en hel fasad så räknas målningen in i investeringen).

Hyrespåverkan vid underhåll

Den totala hyran beräknas utifrån flertalet parametrar, men när underhållsinvesteringar utförs påverkar endast ökade kapitalkostnader hyran för verksamheterna. I kapitalkostnader ingår räntekostnader och avskrivningskostnader. Räntekostnaden beräknas med beslutad internränta multiplicerat med kapitalbelopp för investeringen. Avskrivningskostnad är en redovisningsterm som innebär att investeringens kostnad sprids ut över tillgångens ekonomiska livslängd.

Nuvarande driftunderhåll beräknas med hjälp av schablonbelopp baserat på antal kvadratmeter och ingår i hyran.

Under 2025 pågår projekt att se över det nuvarande internhyressystemet.

Budget

Fastighet har både investeringsbudget och driftbudget för att utföra underhåll.

Enligt beslutad mål- och resursplan för år 2025-2027 så har fastighet 30 mnkr i årligt anslag för underhållsinvesteringar. Utöver detta så finns 4 mnkr som kan användas för investeringar i hållbarhet och energioptimeringar och 4 mnkr som används för investeringar kopplade till myndighetskrav.

År 2025 så har fastighet en driftbudget på 6,2 mnkr för reparationer/akut underhåll och 9,3 mnkr för planerat underhåll.

Omfattning fastighetsvolym

Vänersborgs kommun har ca 40 000 invånare och de kommunägda fastigheternas yta är ca 248 000 kvm 2025 fördelat på drygt 120 objekt.

2 Resultat och slutsatser

Förvaltningen har genomfört en omfattande analys av den tioåriga underhållsöversikten för varje fastighetsobjekt hanterat i det nuvarande fastighetssystemet Incit Xpand. Analysen visar att behovet av underhåll är betydligt större än de planer och budgetar som är fastställda för perioden 2025-2027. Detta beror bland annat på eftersatt underhåll och behovet av att byta till LED-belysning, drivna av nya EU-direktiv som förbjuder lysrör med kvicksilver.

Särskilt skolor, som ofta är äldre byggnader med omfattande slitage, står för en stor del av det eftersatta underhållet. Stora underhållsprojekt är kostnadskrävande och kan påverka budgeten för andra objekt under flera år. En konstant budget gör det svårt att hantera stora behov vissa år, vilket kan leda till att vissa behov skjuts framåt i tiden.

Om större renoveringar inte utförs, riskerar verksamheten att drabbas av oanvändbara lokaler och byggnaden kan ta skada, vilket kan leda till akuta åtgärder. Om exempelvis tak och fönster inte renoveras, kan byggnadens konstruktion försämras, vilket ökar kostnaderna och risken för akuta åtgärder. Uteblivna investeringar kan leda till kostsamma vattenskador, höga driftskostnader, ventilationsproblem och arbetsmiljöproblem.

Det är viktigt att genomföra nödvändiga åtgärder för att undvika dessa risker och säkerställa en säker och hållbar miljö.

Det totalt eftersatta underhållet beräknas uppgå till ca 230 mnkr till och med år 2025, varav ca 50 mnkr är driftunderhåll. Rapporten visar på en betydande utmaning för förvaltningen att hantera det eftersatta underhållet inom de nuvarande budgetramarna. För att kunna möta det totala behovet krävs en ökad investeringsbudget på 13,8 mnkr/år och en ökad driftbudget på 9,4 mnkr/år under de kommande tio åren. För att kunna åtgärda behov med klassificering prio 1 och prio 2 krävs en ökad investeringsbudget på 3,0 mnkr/år och en ökad driftbudget på 3,1 mnkr/år de kommande tio åren.

Det är också nödvändigt att regelbundet revidera och anpassa underhållsplanerna utifrån varje objekts specifika behov och egenskaper.

Om budgeten kvarstår enligt nuvarande beslutad nivå blir konsekvensen att åtgärder behöver skjutas på framtiden och att underhållsskulden fortsätter att växa.

Under perioden 2028 - 2034 förutsätts att det planerade underhållet är desamma som det budgeterade samt att behovet täcks inom budget. Detta scenario är fallet om allt eftersatt

underhåll åtgärdas. Om detta inte sker, kommer det att flyttas framåt i tiden och underhållsskulden fortsätter att växa.

Det är tydligt att förvaltningen måste se över sin nuvarande organisatoriska kapacitet på fyra förvaltare och eventuellt expandera med en till två personer för att kunna hantera de ackumulerade underhållsbehoven på ett kvalitetssäkrat sätt. En proaktiv och strukturerad approach till underhåll och investeringar är avgörande för att säkerställa fastigheternas långsiktiga värde och funktion.

3 Utredning

Förvaltningen har i denna rapport skapat en bild av den tioåriga underhållsöversikten för varje fastighetsobjekt. Uppgifterna kommer från förvaltningens fastighetssystem Incit Xpand. Planerat underhåll för 2025–2027 presenteras från fastighetsförvaltarnas ordinarie underhållsplan. För åren 2028 – 2034 utgörs de planerade underhållet av underhållsbudget (det ekonomiska utrymmet), vilket har lagts in i tabellen. I denna rapport förutsetts således att det eftersatta behovet har åtgärdats och ingen skuld (behov) är kvar att ta hand om.

I de två graferna nedan så har behovet blå staplar och planerat/budgeterat har orangea staplar.

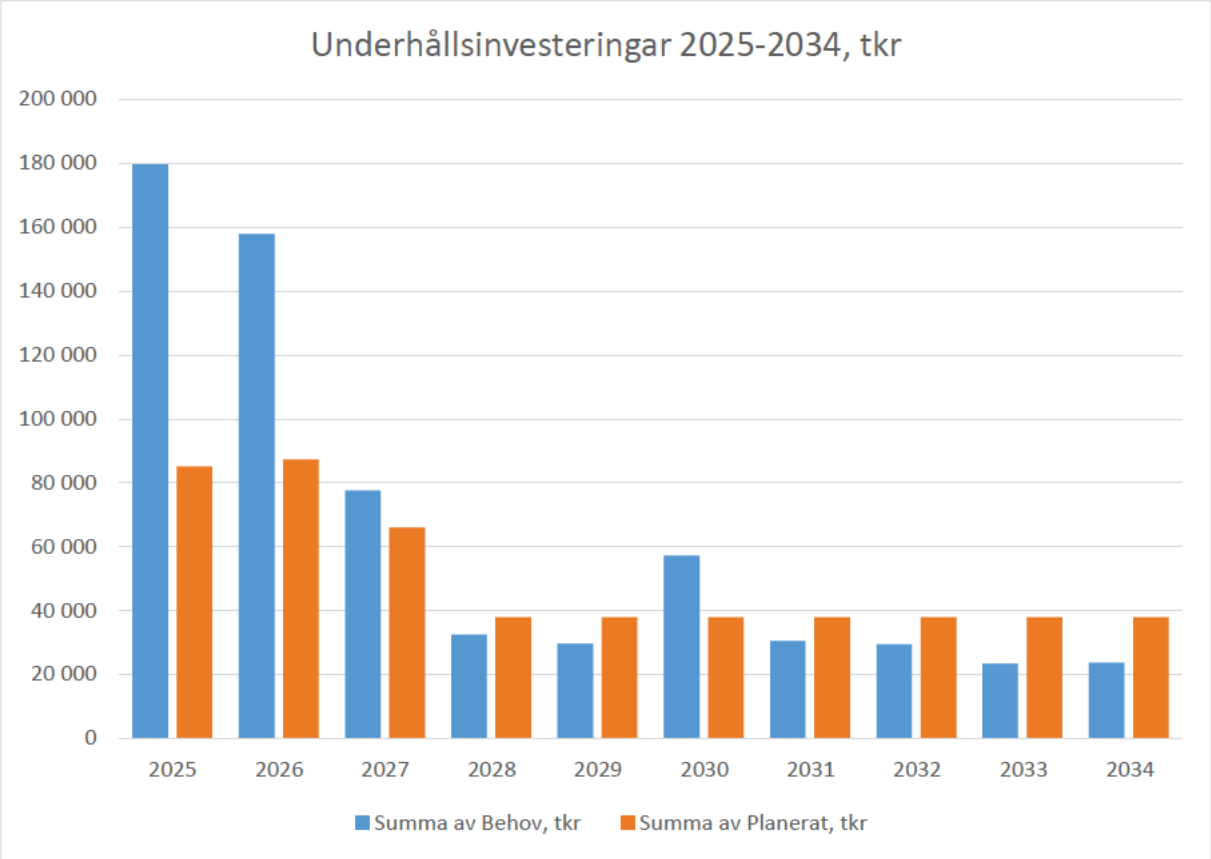

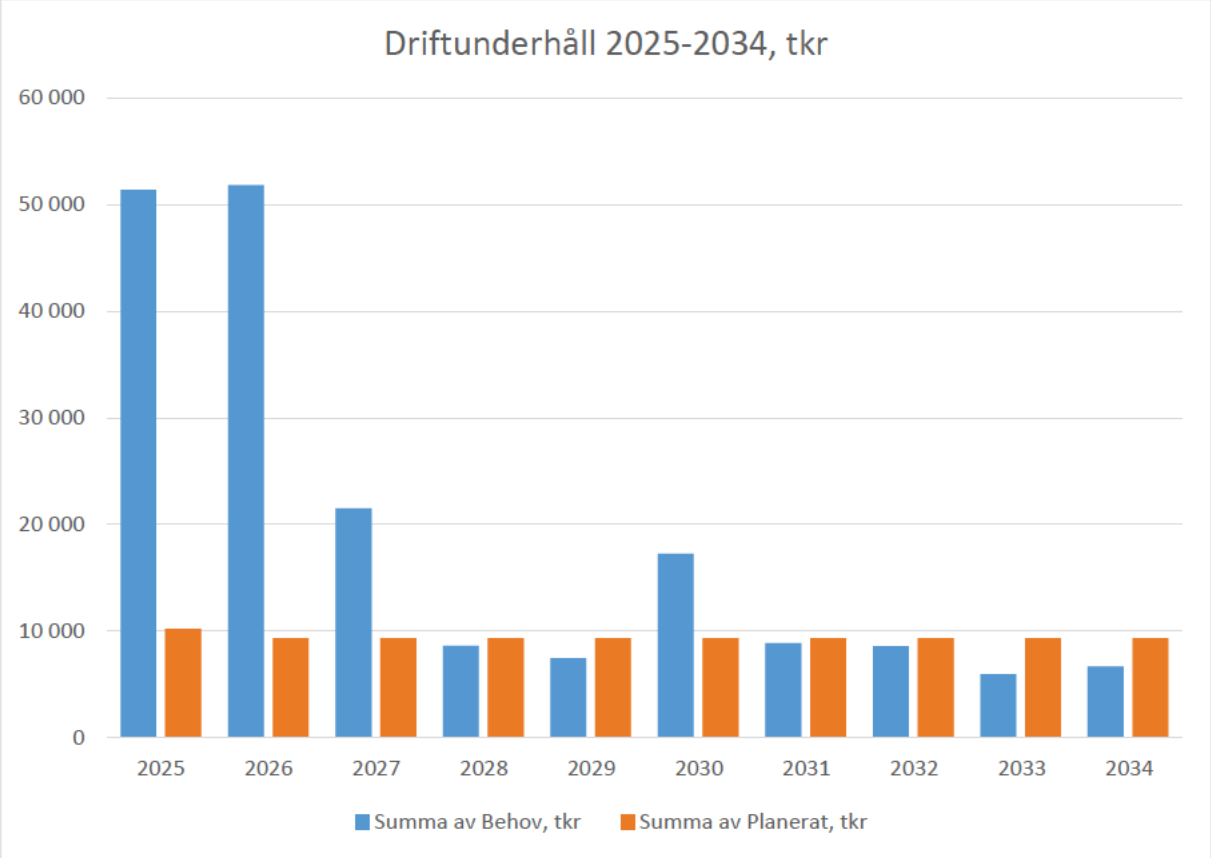

Förvaltningen ser att för åren 2025 - 2027 så är behovet mycket högre än det som är planerat både för underhållsinvesteringar och driftunderhåll, en så kallad underhållsskuld från tidigare år av underfinansierat underhåll. Behovet är större under perioden 2025 - 2027 både på grund av eftersatt underhåll och av behovet av att byta belysning till LED för flera fastighetsobjekt. Detta beror på nya EU-direktiv som innebär att lysrör inte längre finns på marknaden eftersom de innehåller kvicksilver. Budget för energioptimering och myndighetskrav har använts för detta. Skolor står för störst del av det eftersatta underhållet då många är äldre byggnader och det är hårt slitage på dem. Det är dessutom stora byggnader vilket gör att åtgärderna blir kostsamma vilket gör att de utgör en stor del av underhållsbudgeten. Exempel på eftersatt underhåll är tak, fönster, ytskikt på bland annat Birger Sjöbergsgymnasiet, Dalboskolan och Tärnanskolan.

Förvaltningen har även tidigare haft stort eftersatt underhåll för idrottsbyggnader som B-huset vid Sportcentrum, men förvaltningen har nu fått budget för att åtgärda dessa objekt.

Det totala eftersatta underhållet beräknas bli ca 135 mnkr 2025 (summa behov underhållsinvestering och driftunderhåll minus planerat) varav 94 mnkr är investeringsbehov och 41 mnkr är eftersatt driftunderhåll. 2028 - 2034 så ligger behovet beräkningsmässigt inom plan/budget under förutsättning att det eftersatta underhållet blir utfört annars kommer underhållsbehovet att flyttas fram i tid.

Nedan är en graf som visar hur utvecklingen för eftersatt underhåll beräknas bli för de kommande tio åren uppdelat på investering och drift förutsatt nuvarande budget.

Värt att beakta i detta sammanhang är också att organisationens nuvarande kapacitet, som är dimensionerad för de nuvarande beslutade budgetnivåerna, behöver ses över för att ta hand om dessa ackumulerade behov. I nuläget ses ett behov av utökad bemanning på motsvarande

en till två tjänster.

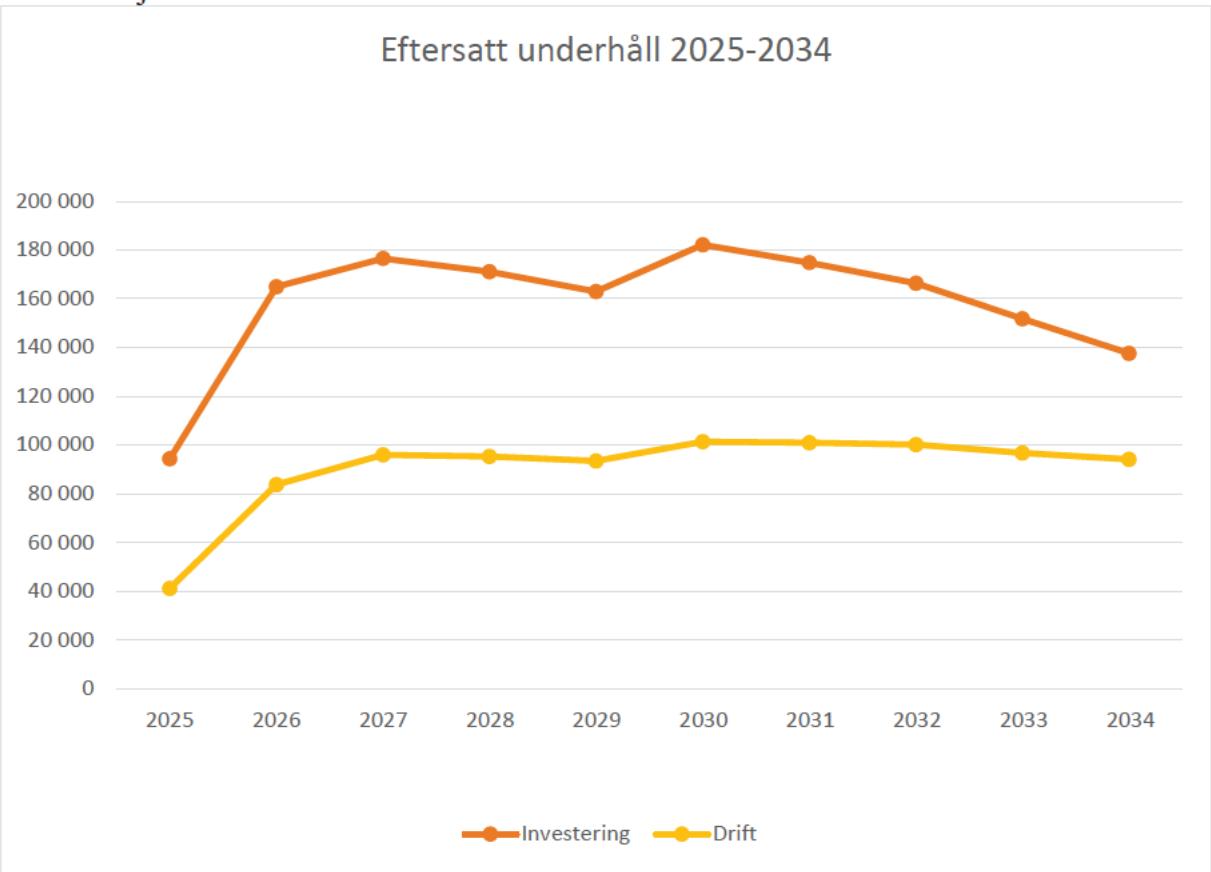

Förvaltningen ser att eftersatt underhåll ökar både för investering och drift under tioårsperioden. I slutet av perioden beräknas eftersatt underhåll uppgå till 231 mnkr varav 137 mnkr är investering och 94 mnkr är drift.

För att åtgärda allt eftersatt underhåll under tioårsperioden skulle investeringsbudget behöva ökas med 13,8 mnkr och driftbudget med 9,4 mnkr årligen.

Förvaltningen har därför gått igenom allt driftunderhåll och alla underhållsinvesteringar och har delat in dem i följande tre prioriteringsnivåer.

- **Prio 1:** Åtgärder som får stora konsekvenser för byggnad eller hyresgäst om detta inte utförs enl. tidplan. Ex. läckande tak osv. Även byte till LED belysning ingår här.
- **Prio 2:** Åtgärder som får fördyringseffekter/följdskador på byggnad eller för hyresgäst/fastighetsägaren om detta inte utförs enl. tidplan. Ex fasadarbeten, yttre målning
- **Prio 3:** Åtgärder som får mindre/inga konsekvenser om de inte utförs enligt framtagen tidplan. Ex. utbyte av maskiner, interiörmålning.

Nedan är två grafer som visar hur utvecklingen av eftersatt underhåll beräknas att bli för tioårsperioden för prioriteringsnivå 1 och 2.

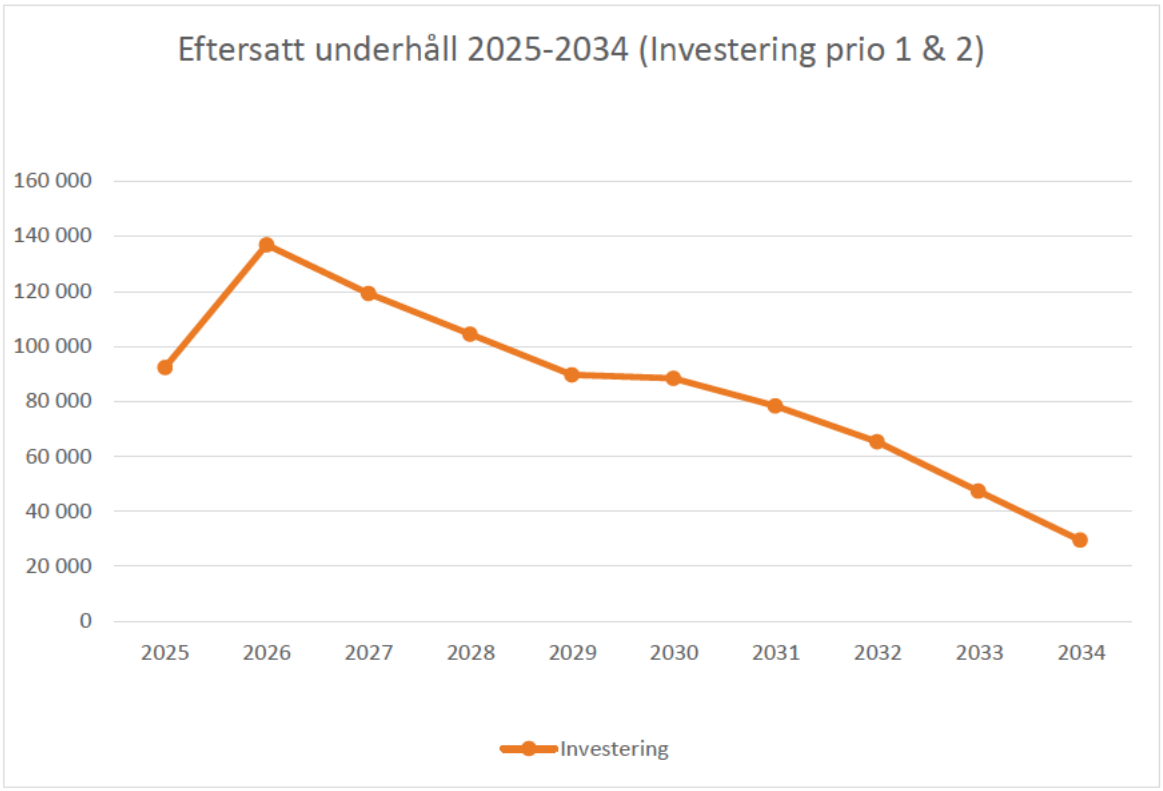

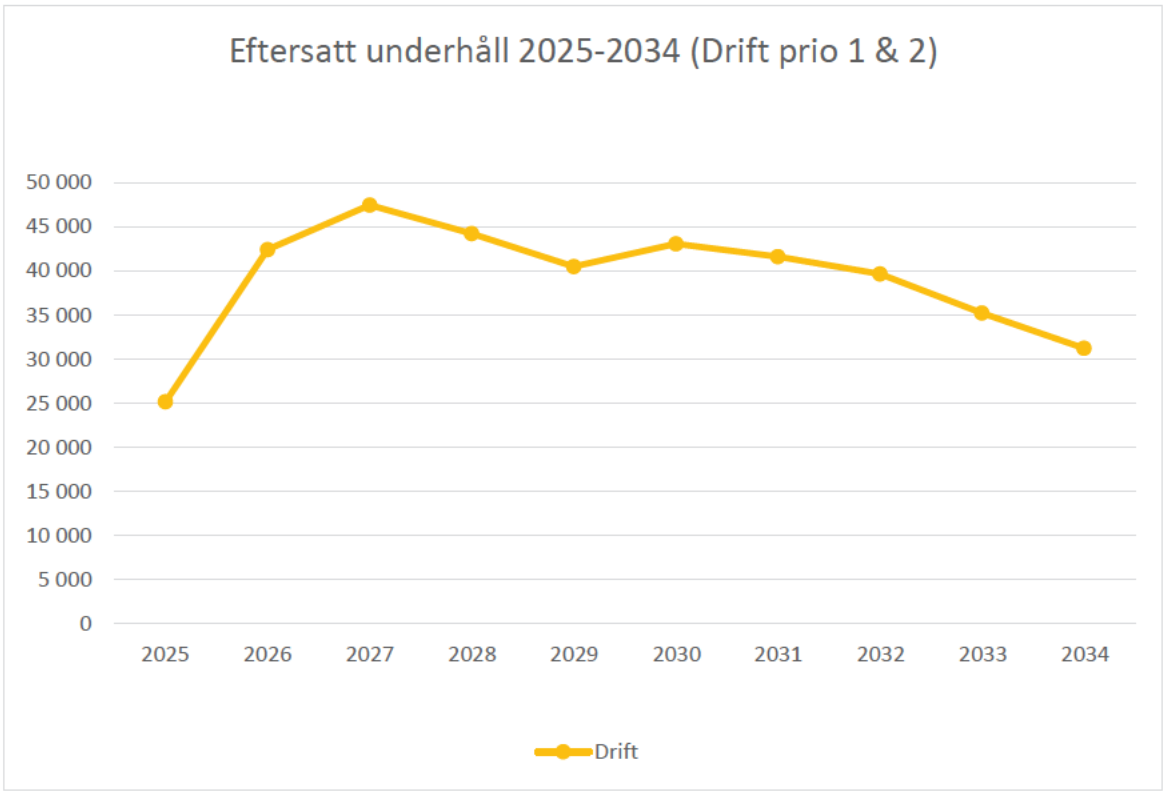

För åtgärder som har klassats som prio 1 och 2 så har Förvaltningen 117,7 mnkr i eftersatt underhåll 2025 varav 92,5 mnkr är underhållsinvesteringar och 25,2 mnkr är driftunderhåll. I slutet av tioårsperioden så kvarstår 60,9 mnkr i eftersatt underhåll varav 29,6 mnkr är underhållsinvesteringar och 31,3 mnkr är driftunderhåll, antaget att vi har samma budgetförutsättningar som i dagsläget.

4 Förslag med simulerad utökad budget

Om investeringsbudgeten ökas med 3 mnkr och driftunderhållsbudgeten med 3,1 mnkr per år, kommer förvaltningen kunna utföra alla åtgärder med prio 1 till och med år 2028 och alla åtgärder med prio 2 till och med år 2034.

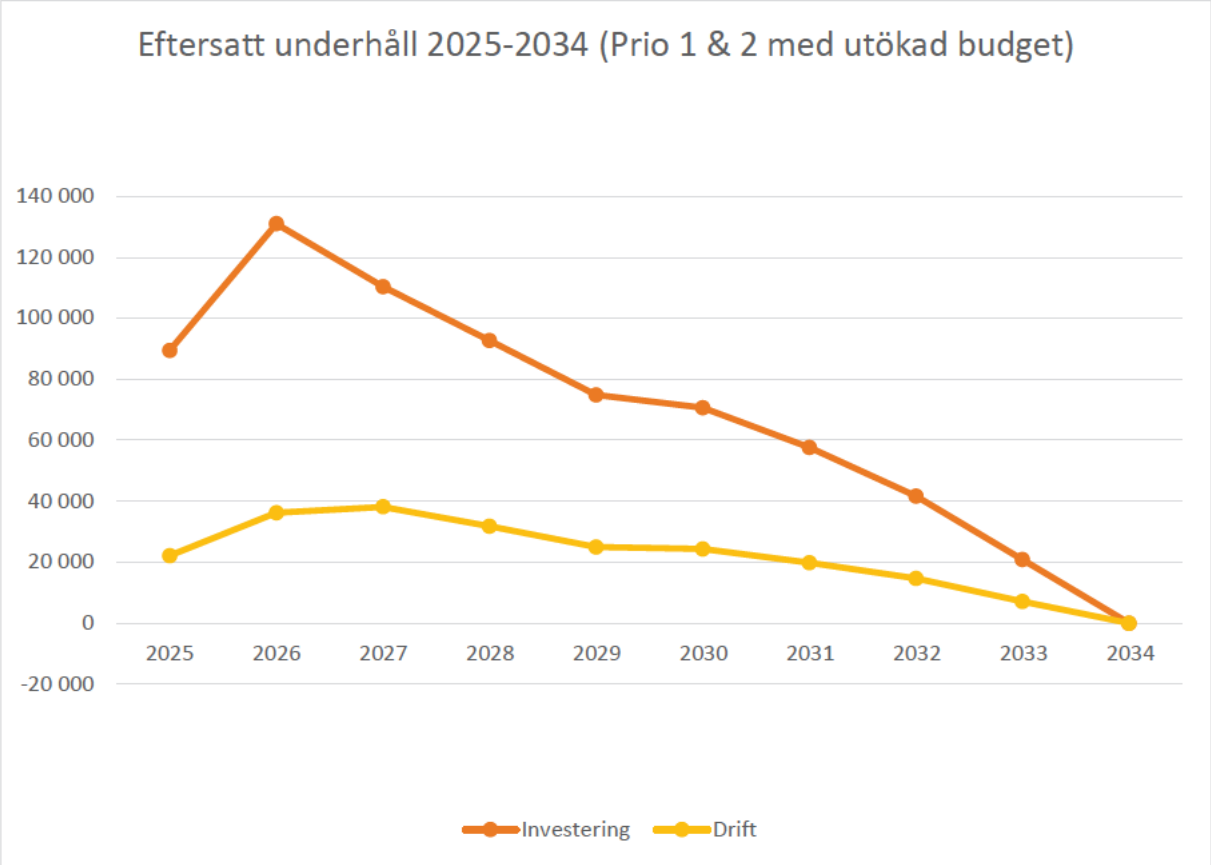

5 Omvärldsbevakning

För att öka förståelsen för och optimera åtgärdsförslaget har det utförts en mindre omvärldsbevakning där förvaltningen har haft möten med representanter från fastighetsverksamheten i Härryda- och Ale kommun. Båda kommunerna är jämförbara med Vänersborgs kommun i både antal invånare och fastighetsyta.

Härryda kommun har ca 40 000 invånare och ytan för kommunens fastigheter är ca 225 000 kvm varav 200 000 kvm ägs av kommunen.

2020 fick fastighetsverksamheten i Härryda kommun i uppdrag av politiken att ta fram statusbedömningar och långsiktiga underhållsplaner för deras ägda fastigheter med fokus på skolor och förskolor. De har gjort detta i 4 steg och en löpande redovisning har gjorts till ekonomiutskottet. 2021 inventerades alla skolor och en uppskattning gjordes för vad det skulle kosta att renovera dessa fastigheter. 2022 gjordes samma sak för kommunens förskolor och 2023 för socialtjänstens lokaler. Under 2024 så utförs inventeringen för de resterande fastigheterna. Resultatet av inventeringarna var 70 mnkr i eftersatt underhåll.

2020 hade Härryda kommun 5,1 mnkr i budget för investeringsunderhåll och 13,4 mnkr för driftunderhåll. Detta motsvarar 92,5 kr/kvm i underhåll. Efter utredningen så ökades budgeten. För 2025 så är budgeten 58 mnkr i investeringsunderhåll och 15 mnkr i driftunderhåll. Detta motsvarar 365 kr/kvm i underhåll.

Ale kommuns har ca 32 000 invånare och fastighetsytan är ca 190 000 kvm där 140 000 kvm är ägd och 50 000 kvm är inhyrd.

2019 fick verksamhetschef i ansvar att skapa kvalité och tydliggöra lokalförsörjningsprocessen i Ale kommun. Processen för lokalstrategi flyttades till fastighet. För underhåll och drift tog man fram en övergripande underhållsplan och strategi för att få systematiskt underhåll och skötsel av lokalerna. Man köpte in externt stöd för att få en objektiv bedömning av fastigheternas skick och det som togs fram lades in i fastighetssystemet Pythagoras. För investeringsunderhållet tas det årligen fram en 3 års plan som går upp till politiken i servicenämnden. Politiken tar beslut om kommande år (övriga år är med som en prognos). Ale kommuns underhållsbudget har nu ökats till 280 kr/kvm i underhåll.

För jämförelse så har Vänersborgs kommun ca 40 000 invånare och de kommunägda fastigheternas yta är vid ingången av 2025 ca 248 226 kvm. År 2025 är investeringsbudget för underhåll på 30 mnkr, 4 mnkr för hållbarhet och energioptimering, 4 mnkr för myndighetskrav samt 15,5 mnkr för driftunderhåll/reparationer. Detta medför en kostnad på 216 kr/kvm i underhåll och reparationer.

Underhållsplan

Urval: Egenskaper.Kostnadsfaktor lika med 1
Företag.Företag lika med 20

Startår: 2025
Antal år: 10
Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet
Gruppering: Sammandrag
Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 2202

Förvaltningsenhet	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Kostnad per år	Evig kostn./år/BTA
Företag												
20 - VÄNERSBORGS KOMMUN												
	16,25					10,00	29,05				5 530,00	0,00
1300 Fisktorget, Offentlig toalett	10,00					10,00				99,00	11 900,00	869,87
1303 Skräcklan, Offentlig toalett		75,00		60,00	10,00		15,00			10,00	17 000,00	3 355,56
1304 Torget VBG, Offentlig toalett,		20,00					20,00				4 000,00	4 148,15
1306 Norra skolan, Offentlig toalett,	10,00					20,00					3 000,00	3 111,11
1307 Sanden, Offentlig toalett (Extern),	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	20,00	10,00	10,00	10,00	10,00	11 000,00	0,00
1308 Bastungen, Offentlig toalett	2,32	15,00		20,00		11,70	15,00			11,64	7 566,00	3 746,24
1330 Storgatan 14 Brålanda, Offentlig toalett	30,74					6,70					3 743,60	404,53
1340 Sikhalls hamn, Offentlig toalett	10,00					20,00					3 000,00	2 488,89
1341 Sikhalls bad, Offentlig toalett	40,00					50,00					9 000,00	1 733,33
1350 Rastplatser Göta älv, Offentliga toaletter												802,86
1704 Parallellg. 44–48 & Skyttegatan 1, Vänersbo		3 729,43				92,10				1 167,63	498 916,05	215,09
1705 Kustbevakningen, Hantverkargatan 22, Vän	418,37			554,13				86,77	423,21	466,62	194 909,88	335,32
1710 Gatuenheten, Nygatan 76, Verkmästaren 30	103,10	1 873,57	1 113,51	255,29	622,50	5 203,42	330,30	2 224,11	689,01	330,82	1 274 562,37	172,31
1711 Stallet, Johannesbergsvägen 7, Vänersborg			25,00								2 500,00	16,67

Startår: 2025
Antal år: 10
Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet
Gruppering: Sammandrag
Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 2202

Förvaltningsenhet	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Kostnad per år	Evig kostn./år/BTA
1800 Bastungen, Dalbostigen	529,29	287,46				109,18					92 592,90	217,25
1801 Aula Huvudnäs, Drottninggatan 36	5 406,77	1 385,12						10 486,48	13,65	22,64	1 731 465,64	759,46
1802 Muséet Vänersborg, Vallgatan 17D	2 051,85	611,59			4,56			4,56	496,47	911,74	408 077,26	250,20
1804 Skogshyddan, Blåsut 100, Vänersborg					95,84			218,01			31 385,20	308,30
1805 Skräcklestugan, Parkgatan 2, Vänersborg				315,41			30,94		148,69		49 503,75	463,96
1807 (Klätterstugan) Öxneredsvägen 143	209,96								11,05		22 100,60	304,09
1813 Torget kiosker, Centrum Vänersborg	43,84	64,49	48,02	135,98		64,59		17,78		490,26	86 494,83	229,78
1831 Åttersrud Bygdegård, DE.	71,16	210,96		777,71					25,00	299,58	138 440,49	209,93
1840 Rösebo Bygdegård, DE, Rösebo 299 Frände			340,10								34 010,25	178,19
1850 Villa Björkås, Granåsv. 24-26, Vargön												52,57
1901 Dalbobergen, Länsmansliden 5, Vänersborg	77,61	200,00			22,00	246,72	2,90	18,44	77,18	27,76	67 261,19	79,85
1903 Residensg 4, Vänersborg	537,08		20,41	257,40					16,59		83 148,10	436,48
1906 Dalaborgsvägen 1, Blåsut Vänersborg	191,14			257,40			16,59				46 512,70	220,29
1907 Östergatan 11 o 11A, Vänersborg												5,56
1909 Residensgatan 2, Vänersborg	265,94	246,25		310,05			17,40			146,72	98 636,89	251,78
1910 Sandelhielmsg 17-19/Gyllenheimsgatan 18	569,91	430,80		72,50	172,83	1 872,42	2 814,94	1 322,12	990,56	127,17	837 324,62	209,53
1912 Hunddagis, Fredrikslunds	140,50								9,01		14 951,00	67,69
1930 Storgatan 28, Brålanda ? BOSTAD		161,45			129,61				156,00	19,01	46 607,00	736,15

Startår: 2025
Antal år: 10
Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet
Gruppering: Sammandrag
Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 2202

Förvaltningsenhet	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Kostnad per år	Evig kostn./år/BTA
1954 Björkås Flygelbyggnad, Granåsv. 24, Vargör	83,90								13,20		9 710,00	350,69
1956 Skogen Lindås, Nordkroksv. 303-309, Vargö												304,32
2000 Kommunhuset, Sundsgatan 29, Vänersborg			8 526,71	551,46	275,08	16 516,85		175,58	2 905,95	122,54	2 907 416,49	217,42
2001 Folkets hus, Kungsg. 15, Vänersborg	2 672,48	1 017,85	5 955,38	454,96	135,79	899,02	1 378,51	1 548,42	5 328,95		1 939 133,96	170,59
2002 Kyrkogatan 22, Vänersborg					7 719,41						771 940,63	259,15
2003 Flickskolan, Vallgatan 13	346,84		529,73		84,94	551,46	3,91	221,95			173 883,22	127,17
2005 Lindgården, Sundsgatan 33, Vänersborg	102,09	2 946,83			14 268,95	4 088,92	82,78		609,28		2 209 885,48	160,68
2030 Allégatan 22, Brålanda	1 614,93	2 184,10		1 628,23	69,10	1 172,50	7,13			699,85	737 584,25	579,31
2300 Blåsut skola, Karlsbergsv. 36, Vänersborg	952,90	1 250,00	13 505,70	928,06	11,23	0,49	926,00	388,33	28,65	44,03	1 803 537,38	289,53
2301 Birger Sjöbergs Gymnasiet, idrottsg 3	16 584,73	12 805,91	192,82	4 501,39	263,65	1 863,57	8 776,71	343,31	5,75	743,85	4 608 169,63	143,47
2302 Nya Silvertärnan, Idrottsg. 7, Vänersborg		504,33	65,18	4 352,73		327,66	25,46	2 692,20	525,54	3 869,02	1 236 210,56	236,75
2305 Mariedalsskolan, Restav. 22, Vänersborg	9 812,62	1 827,00		3,49	327,62	29,06	424,77	1 411,50	205,94	66,12	1 410 811,82	165,90
2306 Norra skolan, Norra gatan. 2, Vänersborg		5 033,95	11 105,29	320,29		438,63	95,00	4,25	52,67	77,23	1 712 732,25	227,84
2307 Onsjöskolan, Skördegatan 3, Vänersborg	3 079,70	209,36	299,46	133,81	3 519,93	193,17	393,72	239,29	73,13	1 275,92	941 749,61	233,45
2308 Torpaskolan, Idrottsg. 1, Vänersborg	3 409,64	25 773,13	1 520,00			0,47	912,79	78,36	165,14	550,65	3 241 018,45	233,41
2310 Öxneredsskola, Öxneredsv. 125, Vänersbor	893,70	386,30	607,36	9,40	11,38	767,78	51,01	249,70	612,74	1 045,42	463 478,19	202,69
2311 Tärnanskolan, Nämndemansg. 1, Vänersbor	17 296,20	5,12	899,60	322,13	0,06	2 446,88	9,02	35,69	318,09	6,40	2 133 920,59	219,91
2312 Tärnanskolan, Idrottsg. 9, Vänersborg	5 436,11	209,36			0,05	507,56			18,18		617 124,69	176,98

Underhållsplan

Startår: 2025
Antal år: 10
Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet
Gruppering: Sammandrag
Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 2202

Förvaltningsenhet	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Kostnad per år	Evig kostn./år/BTA
2315 Oden storkök, Brättevägen 70									1 358,16		135 816,00	141,85
2330 Brålanda skola, Skolg. 1, Brålanda		16 211,39		69,51			151,78	0,53		6,45	1 643 964,82	300,20
2331 Skerrud skola, Skerrud 105, Brålanda	4 037,22	333,48	23 244,95	55,14	575,31	194,10	129,80	328,85	421,90	60,14	2 938 089,85	286,03
2340 Frändeskolan, Ringareg. 2, Frändefors		29 833,71	553,01	343,26		224,78	293,95	714,29	88,71	456,59	3 250 830,40	428,70
2341 Dalboskolan, Ringareg. 2, Frändefors	873,17	39 342,52	282,71		2,29	392,03	8 845,98	139,00		4 757,65	5 463 535,46	555,02
2342 Röseboskolan, Rösebo 401, Frändefors	257,51		36,54	2 451,06	166,27	120,77	43,22	102,97	110,00	9,60	329 794,79	532,41
2350 Granåsskolan, Snödroppsv. 2, Vargön	1 074,76	347,67			170,86	9 069,72	7,00	577,45	60,89		1 130 834,80	172,55
2352 Mulltorps skola/förskola, Mulltorp 209, Västra		221,26	3 955,25				104,72	53,41	9,82		434 446,84	189,53
2353 Rånnums skola, Nordkroksv. 5, Vargön	4 981,30	1 991,22	262,04	80,04	307,98	570,94	212,34	209,86	765,82	4 819,01	1 420 054,88	254,63
2400 Blåsut förskola, Sekundantv. 33A, VBG	1 116,03	239,70			29,20	69,51	687,06	134,97	304,04	35,69	261 619,22	337,77
2401 Propellergatans förskola, Propellerg. 1 Väner		207,84		426,37	2,70	1 330,87	34,43	43,20	712,26	177,17	293 483,56	246,94
2402 Gasverksgatans förskola, Gasverksg. 15 Vär		81,51		4 551,28	205,53	823,13		142,36	11,70	9,15	582 465,22	300,88
2404 Marierovägens förskola, Marierov. 41 Väners	819,69	51,46	67,53	86,55	413,15	283,68	36,88	418,04	353,18		253 014,70	286,09
2405 Ponnygatans förskola, Ponnyg. 24-28 Väner	317,40	1 835,68	150,88	33,62	3,66		787,90	58,39	11,50	120,54	331 956,92	653,29
2406 Sirius familjecent. Poppelv. 90 Vänersborg	548,04	77,28				40,76	72,77	4,80	0,17		74 381,55	199,20
2407 Skördegatans förskola, Skördeg. 1, Vänersb	7 652,99	319,48		62,72	507,47	26,55		623,09	1,70	773,78	996 778,54	401,76
2408 Kastanjevägens förskola, Kastanjev. 40, Vär	310,08	105,16		3,75		132,04	12,80	1 057,64	27,44	118,37	176 728,73	273,56
2409 Tenggrenstorps förskola, Ringgatan 4, Väne		275,59		544,96		41,11	301,64	152,06		204,99	152 034,75	221,53

Underhållsplan

Startår: 2025
Antal år: 10
Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet
Gruppering: Sammandrag
Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 2202

Förvaltningsenhet	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Kostnad per år	Evig kostn./år/BTA
2410 Väne Ryrs förskola, Örbacka 425, Vänersbo	535,19	667,24	28,47	108,87	79,86	2,88	249,25	4,53	182,04	515,85	237 418,30	342,04
2411 Åkaregatans förskola, Åkaregatan 6 & 8, Vän	1 879,52	1 988,65		5,06	16,88		769,83	127,53	3,40	196,79	498 765,75	748,47
2412 Öxnereds förskola, Öxneredsv. 127, Vänersl		20 447,08	15,94	15,94			242,08	61,82	13,11	83,86	2 087 983,11	726,49
2415 Björkholmsgatans fsk, Björkholmsg. 23, VB(												17,81
2417 Dalaborgsvägens förskola, Dalaborgsv. 3, V	1 078,64	855,18	370,67	398,55	47,67	179,79	100,00	477,17	674,39	212,74	439 479,07	688,32
2418 Belfragegatans förskola, 31B, Vänersborg			142,50		3,00		396,83		314,10	695,73	155 216,40	312,79
2430 Brålanda förskola, Skolgatan 2, Brålanda		2 531,46					751,17	12,92	1 139,53	87,44	452 252,74	267,55
2440 Frändefors förskola, Muraregatan 5, Frändef		2 781,95	143,01	439,49	19,76	3,07	299,56	10,38	7,31	7,35	371 187,17	305,92
2450 Björkvägens förskola, Björkv. 20, Vargön	1 228,29	495,45	2,89		196,04	551,15	246,14		14,58	77,77	281 230,76	609,22
2451 Granås förskola, Maskrosvägen 2, Vargön	1 948,85	273,32	120,75	77,91	33,75	98,40	211,28	1 264,80	249,69		427 874,06	367,12
2452 Hallebergs förskola, Lärovägen 32, Vargön	46,72					37,04	12,80	6,10			10 266,80	329,88
2453 Lindvägens förskola, Lindv. 2, Vargön	17,63				346,92	4,31	1 681,93			581,41	263 219,22	397,10
2455 Näckrosvägens förskola, Näckrosv. 5, Vargö		2 070,90			203,25	351,19	12,07	152,54			278 994,99	602,31
2456 ANVÄND EJ DENNA Mulltorps förskola, RI\			39,90								3 990,00	0,00
2502 Ankargatan 2 gruppboende, Vänersborg				546,71	13,88		33,92		9,15	156,15	75 979,83	219,96
2503 Ankargatan 4 gruppboende, Vänersborg				561,55		9,82	33,92		12,12	178,84	79 625,05	230,74
2504 Forbondegatan 33 gruppboende, Vänersbor	467,79	4,13		0,41		403,22	156,15		141,61	2,10	117 541,25	318,74
2505 Flottningsgatan 20 gruppboende, Vänersbor		4,13	240,92	605,64		388,72	14,53	23,78			127 772,50	301,65

Underhållsplan

Startår: 2025
Antal år: 10
Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet
Gruppering: Sammandrag
Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 2202

Förvaltningsenhet	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Kostnad per år	Evig kostn./år/BTA
2506 Tagelgatan 1 gruppboende, Vänersborg		103,48		391,55			43,31	3,48		26,33	56 815,13	175,32
2507 Tagelgatan 2 gruppboende, Vänersborg	2,34	125,84		407,06			66,36	3,48		26,33	63 141,26	182,38
2508 Tegelbruksvägen 230 gruppboende, Vänersl		374,39		76,53		802,74	21,11	115,28	266,61	161,18	181 784,04	379,96
2509 Onsjö DV, Slåttergatan 2, Vänersborg	35,15	344,03	5,30	85,49	286,83	5,87	880,26	26,94		637,02	230 689,96	168,76
2510 Gyllenheimsg. 20 / Sandelhielmg 21, Väners		1 028,36	37,67	2 444,24	350,38	1 061,51	25,93	811,49	5 537,86	377,02	1 167 445,67	163,12
2511 Marierovägen 19, Vänersborg												59,48
2513 Brinkebo gruppb. Gustaf Högbergs väg 6, Vä		468,71		31,72		975,28	21,87	124,07	123,45	213,82	195 892,24	415,35
2515 Bladvägen 2, gruppboende. Vänersborg	361,18		35,96			0,21		100,44		119,43	61 722,43	232,11
2518 Nya Tegelbruksvägen 228 gruppb. Vänersbo					9,82					9,82	1 964,00	29,44
2531 Rapsvägen 32, gruppb. Brålanda			1,60	202,50		573,47		212,36	303,32	24,48	131 773,29	423,85
2550 Snödroppsvägen 4, gruppb Vargön	1 070,07		61,75			99,69	4,35		161,86		139 772,97	247,87
2551 Snödroppsvägen 6, gruppb. Vargön	1 081,09					67,47	4,35		292,88		144 579,83	249,91
2552 Mörtvägens gruppb. Mörtvägen 8 & 10, Varg			955,29	3,50		33,92		15,21	3,50		101 141,41	256,84
2600 Brandstationen, Brättevägen 1-5, Vänersbor	2 072,74	5 992,92	4 465,44	264,54	2,08	1 913,36	2,08	327,13	70,44	74,66	1 518 538,43	266,48
2602 Ledningscentralen Brandstation, Brättevägе	108,73	1 018,02	242,26	66,32					19,59		145 492,33	343,49
2630 Brålanda brandstation, Högagatan 11, Brålar		924,33				14 291,14			26,23		1 524 170,79	1 103,56
2631 Granan, relästation						250,00					25 000,00	2 083,33
2699 Samhällsskydd, gem kostnader	364,30										36 430,00	0,00

Underhållsplan

Startår: 2025
Antal år: 10
Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet
Gruppering: Sammandrag
Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 2202

Förvaltningsenhet	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Kostnad per år	Evig kostn./år/BTA
2700 Arena Vänersborg, Brättevägen 15	26 712,22	3 679,06	1 648,65	944,32	2 957,56	11 195,32	505,89	315,13	209,49	184,11	4 835 174,78	104,26
2800 Vänersvallen Nord, Brättevägen 7A, Vänersl	1 501,87			5 208,12	4,84				97,60		681 243,66	1 147,23
2801 Idrottshuset, Brättevägen 7-9, Vänersborg	86 026,30	41,76	3 821,78	199,06	162,91	310,50			30,72	790,51	9 138 353,69	199,93
2805 Fotbollens hus, Gropbrovägen 6, Vänersbor					111,81		130,86			124,22	36 689,48	327,03
2806 Brätte ridskola, Brätte 215, Vänersborg	2 155,25				16,56				29,58	7,76	220 914,47	14,87
2807 Gymnasiehallen, Brättev 19, Vänersborg		34,49			1 569,48	0,27		32,90		122,15	175 929,18	216,11
2808 Gymmixhallen, Brättevägen 13, Vänersborg	1 451,14	566,96	315,87			775,13					310 909,97	56,34
2810 Vänersvallen Syd, Brättev. / Gropbrov. Väne	161,50	300,00			315,87		5 175,00				595 237,00	299,22
2811 Ishallen, Brättevägen 11, Vänersborg	799,53	2 826,83				58,05	94,03			4,86	378 330,64	94,45
2813 Tennisbanor, Brättevägen 18-20, Vänersbor	622,40										62 240,00	153,93
2818 Boteredsvallen, Boteredsv. Blåsut, Vänersb			218,24		6,60			113,09			33 793,12	264,02
2820 FBU-Stugan			234,22		36,60			101,99		30,00	40 281,05	0,00
2824 Kasenvallen. DE					20,00			150,00		20,00	19 000,00	0,00
2829 Frigg Idrottshall. Brättevägen 15A								266,91			26 691,20	30,99
2830 Sörbyvallen, Skolgatan Brålanda.	20,00					20,00		15,00			5 500,00	250,00
2831 Brålandahallen, Skolgatan 1A Brålanda.	352,15	215,29		1 565,13		152,89		435,98		343,24	306 467,19	279,92
2833 Brålandabadet, Skolgatan 1, 464 61 Bråland	0,60	1 658,26	6,20		76,65	61,76				25,98	182 945,15	1 022,43
2834 Musikskolan, Skolgatan 1A, Brålanda.	1 564,10	188,63	139,02	1 089,67	207,00	826,68	49,46	818,31	160,00		504 286,28	400,47

Underhållsplan

Startår: 2025
Antal år: 10
Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet
Gruppering: Sammandrag
Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 2202

Förvaltningsenhet	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Kostnad per år	Evig kostn./år/BTA
2835 Multiarena Brålanda		30,00									3 000,00	
2840 Frändevi, Ringaregatan 4, Frändefors. DE	50,00					50,00					10 000,00	74,07
2850 Hallevi IP, Nordkroksvägen 87, Vargön	136,65		620,76		47,84			5 387,16	1,48		619 389,43	1 743,14
2852 Fyrkanten, Storegårdsvägen 3-7, Vargön			3 736,54	80,53	16,03	13,88	104,32	9,33	1 150,38	36,62	514 763,00	90,54
2855 Hallevibadet, Nordkroksvägen 85, Vargön		1 736,99		970,85			1 194,44			8,33	391 060,74	172,61
Summa:	**228 871,80**	**208 727,17**	**90 968,79**	**41 731,30**	**37 298,79**	**86 429,60**	**41 646,31**	**38 064,98**	**29 412,92**	**30 354,64**	**83 350 629,32**	**56 971,13**

Ny stadsdel på Södra Sanden – information, investering och risker MRP 2026–2028

Terminologi

Detaljplanen/projektet	Avser hela den del av Södra Sanden som ligger väster om Vassbottenleden inklusive Vassbottenleden. Området delas in i två detaljplaner, dvs detaljplan ett och två.
Detaljplan ett	 Se orangesvart gränsmarkering för detaljplanens gräns.
Detaljplan två	 Se orange gränsmarkering för detaljplanens gräns.
Blåljusväg/ar (klimatanpassad väg)	Klimatanpassat infrastrukturstråk för gående, cyklister och främst blåljusfordon som behöver kunna trafikeras i händelse av att Vänern översvämmas till en nivå om +47,6 m.ö.h. Detta

högre belägna stråk behöver vara sammanhängande fram till och inom planområdet. Det innebär att det måste finnas både på allmän plats (här blåljusväg) såväl som på kvartersmark (här exploatörsblåljusvägar, se nedan).
Syftet med denna infrastruktur är att det ska vara möjligt att komma till och från målpunkter som bostad eller arbetsplats i området vid översvämning. I samrådet av detaljplanen påtalade Länsstyrelsen att kommunen måste planera ett nytt bostadsområde på ett sådant sätt att det inte krävs tillfälliga åtgärder i händelse av översvämning. Räddningstjänst och andra samhällsfunktioner är vid risk för översvämning hårt belastade av att skydda äldre bebyggelse och samhällsviktiga funktioner som inte är byggda för att klara översvämning. De funktioner som behövs ska vara permanenta och därmed vara inbyggda i stadsdelen.

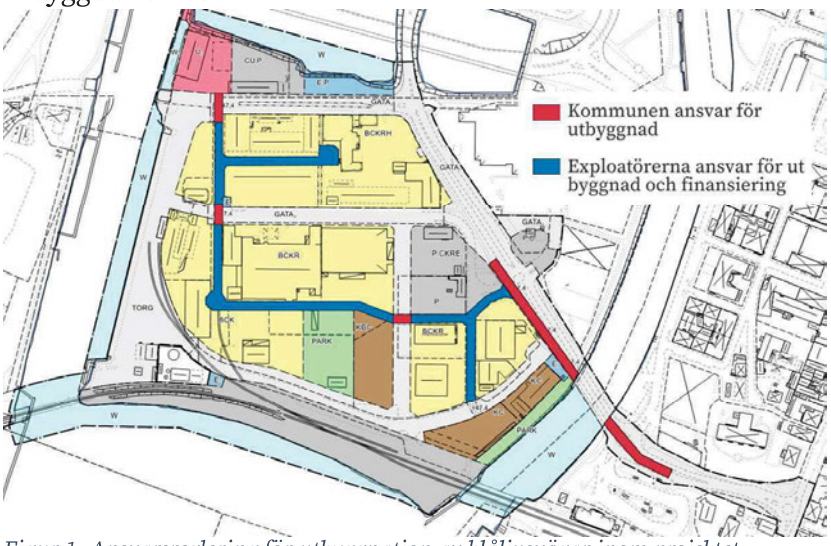

Figur 1. Ansvarsreglering för utbyggnation av blåljusvägar inom projektet.

Exploatörsblåljusvägar

Exploatörsblåljusvägar (blå infrastrukturstråk i ovanstående bild) ligger inom kvartersmark i syfte att exploatörerna ska styra utbyggnaden. Stråken fastställs genom höjdsättning och gemensamhetsanläggning i detaljplan.
Gemensamhetsanläggningen instiftas genom en lantmäteriförrättning där även en samfällighet som ska förvalta anläggningen bildas.

Exploateringsbidrag

Enligt PBL ges kommunerna möjlighet att ta ut kostnader för investeringar i allmäninfrastruktur med mera som föranledes och är till nytta för exploateringen. Detta kallas exploateringsbidrag, exploatören är med och bidrar till den allmänna infrastrukturen. Dessa åtgärder är en del av de *Anläggningsåtgärder* som krävs för att genomföra detaljplaneringen.

Anläggningsåtgärder

För att förverkliga detaljplanen krävs omfattande åtgärder för att bygga den framtida infrastrukturen och även för att anpassa

	befintlig infrastruktur. Åtgärderna har sammanställts som anläggningsåtgärder som behöver utföras för att omvandla stadsdelen enligt projektets vision.
Fördelningsnyckel	Procentsats som fördelar kostnaden för en anläggningsåtgärd mellan kommunen och exploatörerna. Fördelningsnyckeln baseras på nyttan för respektive part.
Faktureringstidplan	Exploateringsbidraget faktureras enligt en faktureringstidplan som fastställa i samband med exploateringsavtalet för respektive part.
Enprocentregeln	Är en ekonomisk princip om att 1 % av investeringarna för ett projekt ska investeras i gestaltningsåtgärder.

Allmänbeskrivning av detaljplanen

Planförslaget föreslår en ny stadsdel som innehåller en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel och aktiviteter. Det ger möjlighet för järnvägens utbyggnad med en ny perrong, ändring av gatustrukturen, tillkomst av parkytor och ett sammanlänkat gång- och cykelnät. Inom planområdet kan det tillkomma cirka 800 nya bostäder beroende på hur planen genomförs. Bostäderna utgörs av flerfamiljshus mellan 4–8 våningar växelvis över området, exklusive bottenvåningen. Detaljplanen tillåter bostäder, kontor, handel, parkering, parkeringshus, parkmark och torgytor, besöksaktiviteter, samhällsviktig verksamhet, transformatorstationer, pumpstationer med mera. Omvandlingen av stadsdelen är en process som tar tid och beräknas pågå fram till 2040–2050 innan den sista byggnationen beräknas tas i bruk.

Detaljplanen avgränsas i öster av Vassbottenleden och av trafikkanalen i väster. I norr avgränsas detaljplanen av Dalbobron och i söder av Vassbotten.

Planeringsförutsättningar

I samband med omvandling från industri- och verksamhetsområde till en central stadsdel ställs omfattande krav på hur området utformas och integreras, dels lokalt på Södra Sanden men också i sammanhanget Vänersborg.

Södra Sanden omgärdas av olika trafikslag. Det handlar om bilar och tung trafik dels på Dalbobron och dels på Vassbottenleden. Vänersjöfarten har sin farled i direkt anslutning på den västra sidan och på Älvsborgsbanan i söder är det i huvudsak persontåg men även en del godstrafik. Järnvägen ska byggas ut med en ny perrong inom detaljplanen och två nya plattformar vid befintligt stationshus.

Området består till stor del av en gammal vassbotten och har historiskt inte kunnat nyttjas innan markområdena fylldes ut. Utfyllnad har skett över tid och parallellt har Trafikkanalen och hamnkanalen muddrats och grävts ur. Ön till sin helhet har historiskt varit dumpningsplats för diverse material vilket medför en varierande geoteknik och förutsättning för att kunna omvandla stadsdelen. Till följd av att ön är låglänt, består av fyllnadsmassor av olika ursprung samt ingår i vattenskyddsområde gör Göta Älv och Vänersborgsviken ställs även höga krav på översvämningslösningar och

dagvattenhantering. Öns topografi är som en skål med en lågpunkt i mitten av södra delen av ön. Grundvattennivån följer vattennivån i Vänern och kan på grund av öns konstruktion tränga upp genom marken. Det hjälper där med inte att valla in ön med en spont som föreslagits i planprogrammet från 2017 då detta enbart kommer stänga in vattenmassorna som tränger upp genom marken.

Under de senare åren har kravet på planering av högvatten i kombination med kraftig nederbörd varit ett växande krav för detaljplaneringen. För dessa krav är Länsstyrelsen ledande. Ön är vid en längre tids nederbörd och kraftig nordostan vind hårt utsatt för höga vattennivåer. Kravet från länsstyrelsen är att planera för en eventuell höjning av vattennivån till en högst beräknade vattennivå om +47,8 m.ö.h. (RH2000). Normalvattenståndet (beräkningsnivå) i området beräknas till +44,5 m.ö.h (RH2000) men varierar över året då utloppet till Vänern är reglerat. Vänerns uppmätta totala medelhögvattenstånd för helåret 2024 landade på 45,1 m.ö.h (RH2000) enligt SMHI:s dokumentation för Sveriges större sjöar.

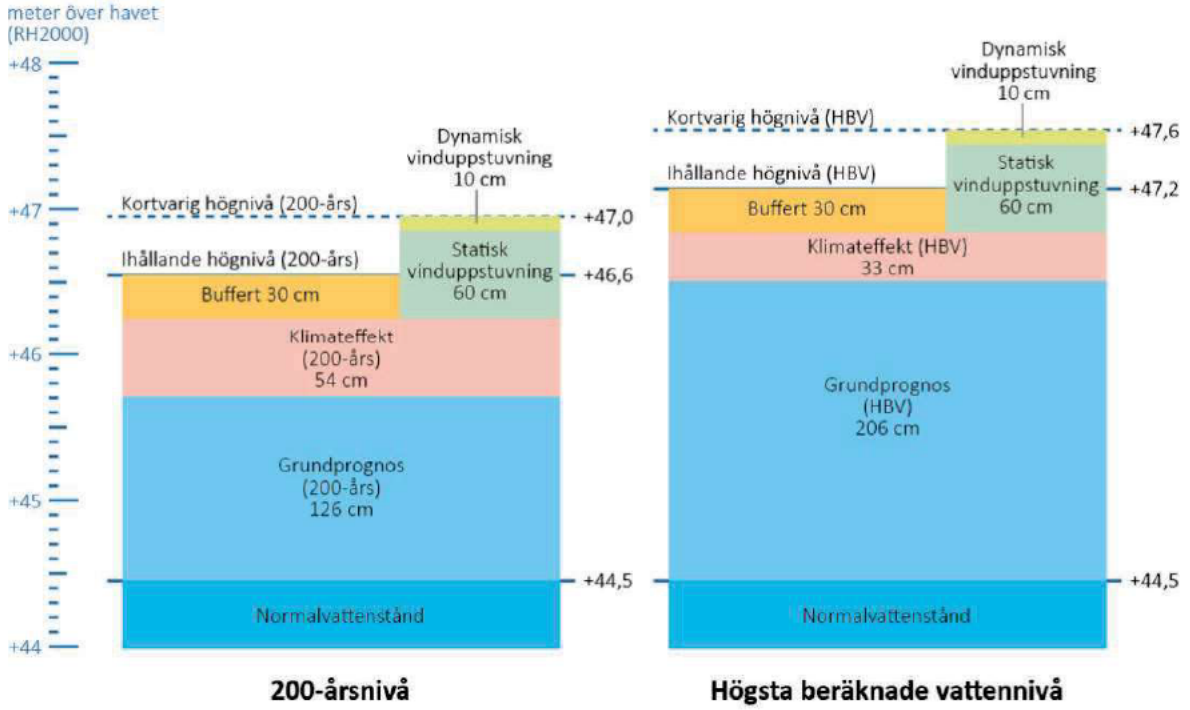

Figur 2. Illustration över skyfalls- och översämningsnivåer för Vänersborg. 200-årsnivå (t.v.) och högsta beräknande vattennivå (t.h.). Ihållande högnivå (HBV).

Översvämningsproblematiken i kombination med geotekniken kommer ställa stora krav på hur området utformas samt hur byggnation kan genomföras. Avståndet ner till fast berg varierar inom hela området på djup mellan 30–70 meter och har en fluktuerande berggrund.

Stadsdelen kommer behöva omvandlas över en längre tid vilket medför en del konsekvenser och restriktioner kring utvecklingen. Bland annat måste det finnas ett buffertavstånd mellan områden för bostäder och industrier för att uppfylla miljö- och hälsokraven. Det innebär i praktiken att kommunen inte kan planlägga hela Södra Sanden så länge det finns industri kvar i området. För området finns tre olika typer av bullerkällor som behöver tas hänsyn till vid nybyggnation. Dessa bullerkällor är tåg, bil och båttrafik som alla har sin typ av buller men man behöver även beakta det ackumulerade bullret från dessa tre källor.

Den befintliga kollektivtrafikdepån för stadsbussarna och mellanstadstrafiken belägen inom området. Aktören är Nobina som under 2023 vann upphandlingen för kollektivtrafiken i Tvåstads området. Denna depå är upplåten med hyresavtal av en exploatör. Trafikperioden är 10 år och avslutas hösten 2033.

Fastighetsägarna i området deltar i planarbetet genom en samordnande exploatör. De har värnat mycket om sina befintliga fastighetsgränser vilket kraftigt påverkar hur området kan planeras. Detta medför även en viss utmaning att säkerställa utbyggnadstakten och att samtliga fastighetsägare har incitament att vidareutveckla sina fastigheter enligt den gemensamma visionen.

Utbyggnadsordning

Utbyggnad av Södra Sanden kommer innebära stora entreprenadåtgärder för projektet och särskilt genom den första detaljplanen där området kommer behöva anslutas till den befintliga stadens infrastruktur. Krav för att bygglov ska kunna beviljas för byggnation föranleder behovet av blåljusvägarna och stora åtgärder på den allmäntekniska infrastrukturen och inom allmänplats. Något som syns tydligt i den schematiska bilden nedan. Bygglovskravet för blåljusvägar är detsamma oavsett om det är en enskild byggrätt som aktiveras eller hela projektet. Blåljusvägar för med sig åtgärder som kommunen till stor del ansvarar för och exploatörerna betalar exploateringsbidrag för.

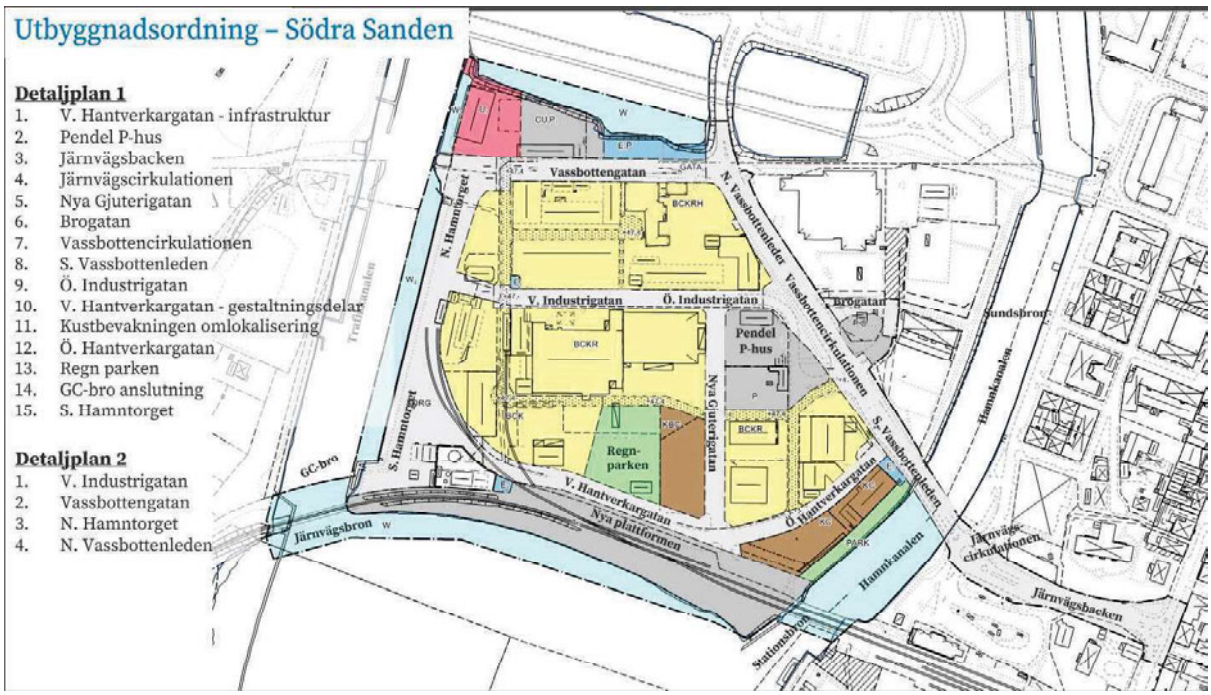

Figur 3. Utbyggnadsordning för anläggningsåtgärder för projektet.

De åtgärder som kan byggas utan åtkomst till en blåljusväg är p-huset för pendelparkering, Trafikverkets nya stationsområde samt den lokaler för Kustbevakningen. Motivet för den sistnämnda är att verksamheten är vattenburen och därför inte har samma behov av körbar väg. Det ska dock nämnas att kommunen planerat för en blåljusväg fram till denna byggrätt för att möjlighet ska finnas om behovet skulle uppstå.

Ekonomiskt upplägg för Södra Sanden

Södra Sanden som sin helhet omfattar strax över 100 000 kvm BTA fördelat enligt en schematiskskiss enligt nedan. Beräkningen av BTA omfattar inte bottenvåningen då denna till största delen enbart omfattar garage och enstaka lokaler. Samtliga lokaler i denna nivå behöver vattensäkras, dvs byggas vattentäta. Detaljplaneringen för området omfattar två detaljplaner/två etapper. Kvarterstrukturen har delats upp i 14 delområden där det prognostiseras att med nuvarande marknadsläge och befolkningsprognos kan starta ett till två delområden var tredje år. Initialt är prognosen att delområdenas start kommer vara drygt tre år ifrån respektive byggstart men att denna tid kommer kortas ner längre fram i den totala omvandlingen. Motivet till resonemanget är att projektet bedöms få ökat intresse från både medborgare och exploatörer då omvandlingen påbörjats och de första byggnationerna tas i bruk, vilket ökar attraktiviteten.

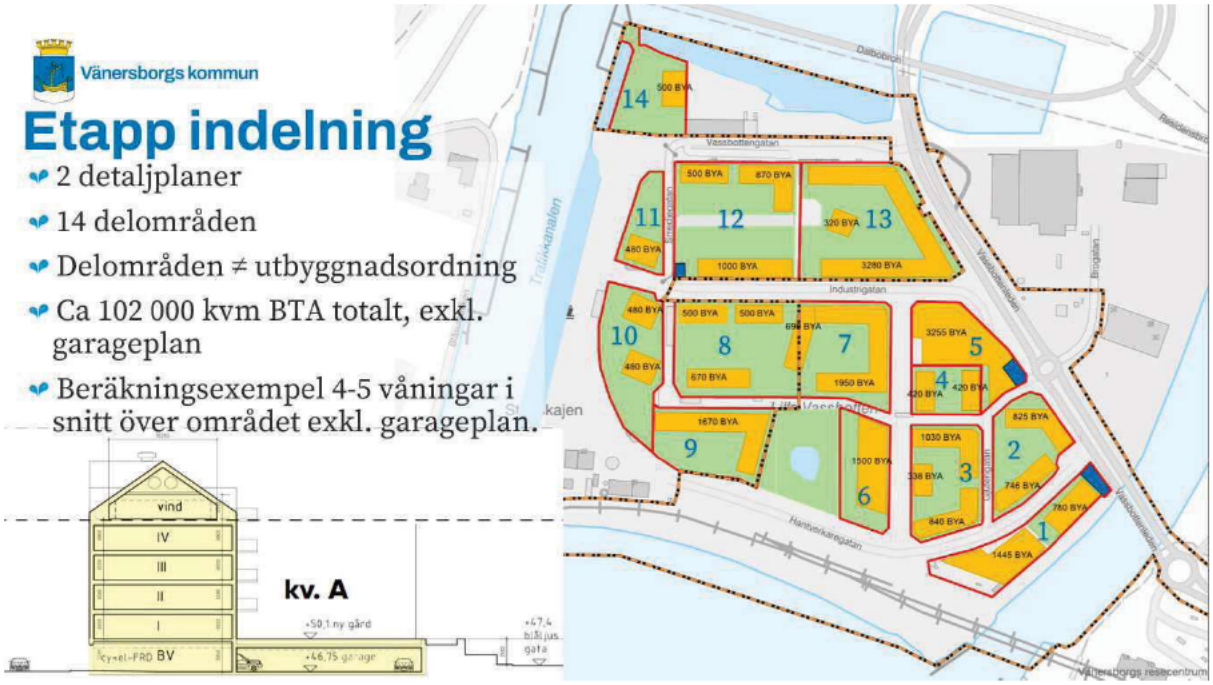

Figur 4. Schematisk utformning över hur området kan bebyggas med uppdelning per bebyggelseområde. Numreringen är inte densamma som utbyggnationsordningen. Infällning är en illustration över hur en typsektion kan se ut för området.

Nedan bild avser att övergripande beskriva det ekonomiska upplägget för hela detaljplanen och fördjupas i avsnittet nedan.

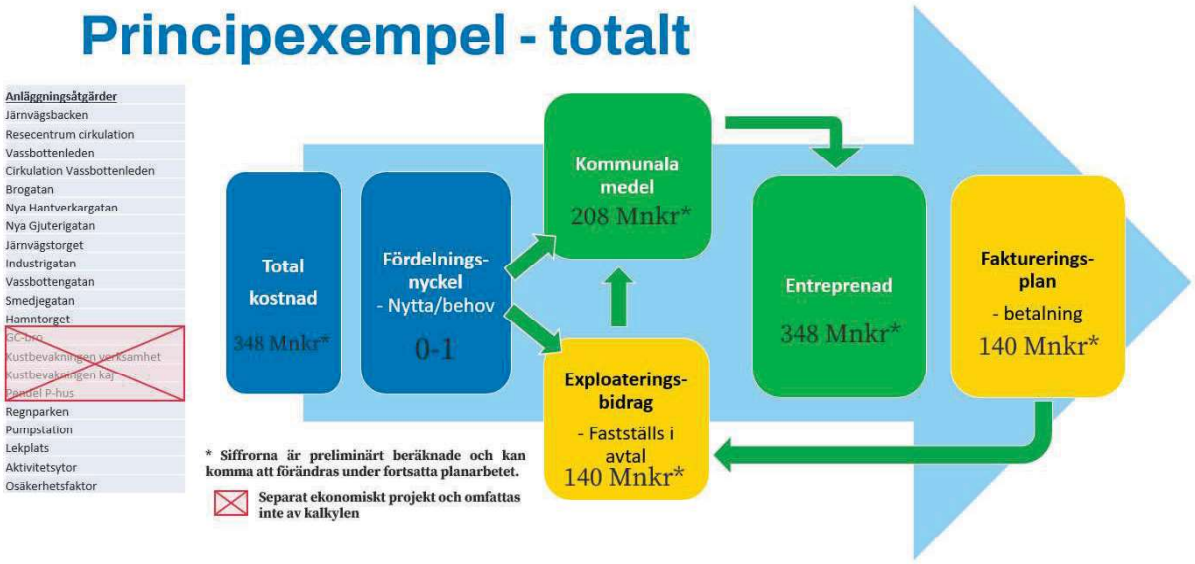

Figur 5. Principexempel över den totala projektekonomin för projektet.

Det ekonomiska upplägget för Södra Sanden omfattar hela området med båda detaljplanerna. Kostnadsberäkning har gjorts för samtliga anläggningsåtgärder i projektet. Åtgärderna har delats upp mellan kommunen och exploatörerna i en fördelningsnyckel. I fördelningen har olika aspekter vägts in, vad som är en kommunalangelägenhet respektive enskild angelägenhet och värdehöjande angelägenhet för exploatörerna. Varje anläggningsåtgärds kostnad omfattar exploateringsbidraget, kommunala investeringar och VA-kollektivets investeringar. Exploateringsbidraget kommer till en början behöva täckas av kommunen som enligt faktureringsplan fakturerar ut detta till exploatörerna under detaljplanens genomförande tid. Avsikten är sätta genomförandetiden till 15 år i respektive detaljplan.

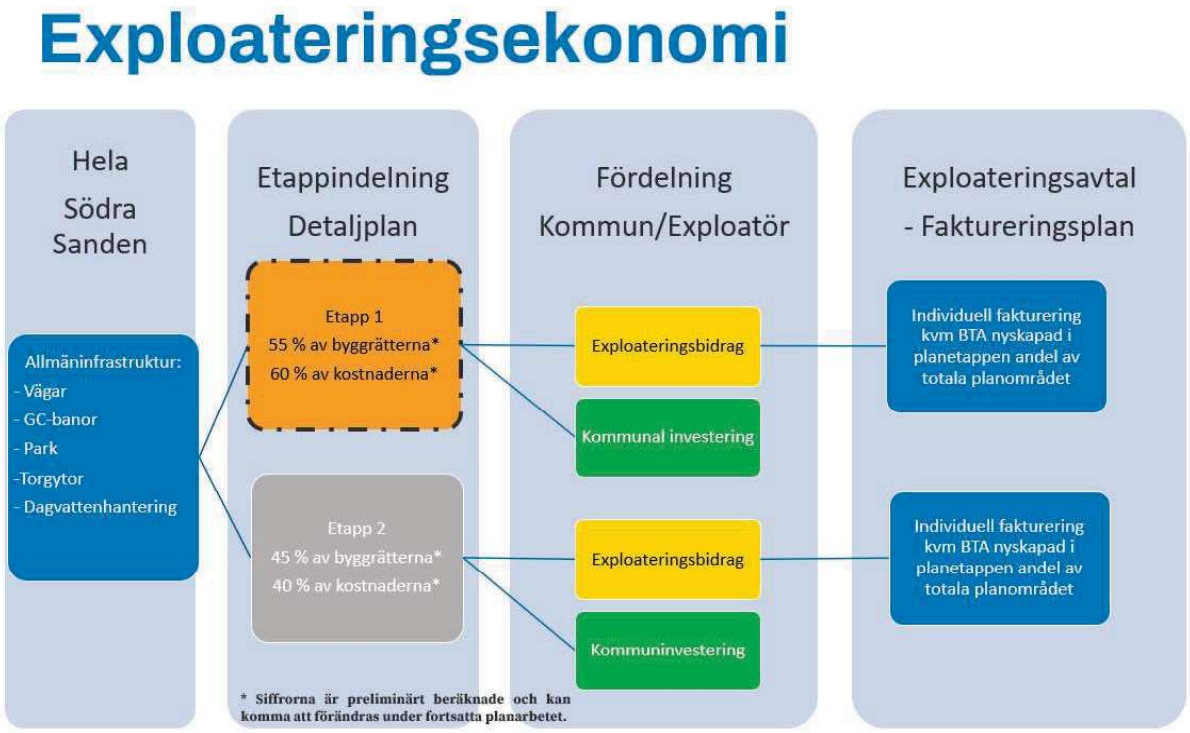

Figur 6. Principexempel på hur kostnader omfattas i projektet fördelat per detaljplan.

I den första detaljplanen inryms ca 50–55 % av byggrätterna och i den andra detaljplanen inryms 45–50 % av byggrätterna. Kostnaderna följer dock inte byggrätternas procentfördelning utan uppskattas för första detaljplanen till ca 60 % av totalkostnaden och 40 % för den andra detaljplanen. Fördelningen faller ut enligt bilden ovan. Då infrastruktur tillhörande etapp 2 behöver påbörjas redan i etapp 1 och exploateringsbidrag inte kan tas ut av exploatörerna förrän etapp 2 är färdigställd kommer kommunen inte bli ersatt genom exploateringsbidrag för etapp 2 inledningsvis. Det innebär en risk för kommunen att man först får täckning för alla kostnaderna i samband med den andra detaljplanen. Exploateringsbidraget ska betalas av exploatören inom genomförandetiden för detaljplanen. Det gäller för både första och andra detaljplanen vilket innebär att kommunen inte kommer kunna matcha utbyggnationskostnaden med intäkterna för exploateringsbidraget jämt över tid. Exempelvis ser vi att kommunen har en omfattande utbyggnation under åren 2026–2029 för ca 60–80 Mnkr årligen medan exploateringsbidraget från exploatörerna som återbetalas uppskattas till 5–10 Mnkr årligen. Återbetalningstakten kan inte matcha utbyggnationstakten med de förutsättningar som projektet har. Skulle exploateringsbidraget erläggas på en kortare tid än genomförandetiden på detaljplanen kommer det att medföra att utbyggnadstakten hämmas och att utbyggnaden eventuellt inte är möjlig att genomföra. Då kommunen bedöms ha ett stabilare kassaflöde än exploatörerna medför det att den initiala investeringen bör belasta kommunen då det omvända skulle innebära för stor initialinvestering för exploatörerna jämfört med deras kassaflöde. En allt för framtung investering för exploatörerna som inte sprids över tid medför en sämre utbyggnadstakt eller eventuellt omöjliggör en exploatering. Ett upplägg med att kommunen går in som finansiär för totala investeringen (kommunala investeringsmedel + exploateringsbidraget) får först teckning för exploatörens andelar av totalen via exploateringsbidraget. Detta innebär en risk för kommunen att kliva fram med en investering men att först få ekonomisk teckning för exploateringsbidraget efter ett antal

års avbetalning från exploatörerna. Kommunens risk säkras upp genom exploateringsavtalen och genom den *ekonomiska säkerhet* som exploatörerna erlägger till kommunen. Genom att kommunen tar den initiala risken med investeringar stimulerats omvandlingen av stadsdelen och frigör medel för exploatörerna att påbörja byggnationen som kommer medföra en ny attraktiv stadsdel mitt i Vänersborgs centrum.

MRP 2026–2028

För att projektet till sin helhet ska kunna genomföras kommer detta kräva både investeringsmedel och tillkommande driftmedel för att följa aktuella redovisningsregler.

Nedan sammanställning är en prognos för projektet för tidperioden. Projektet har delats upp per delprojekt som respektive projekt omfattar, entreprenadkostnader, intern arbetstid, samordning osv. Prognosen för projektet kommer att förändras över tid och kunna precisera noggrannare längre fram i projektet. I tabellen nedan finns det tre delprojekt som är rödmarkerade och inte beaktade i ekonomisammanställningen. Dessa projekt har inte medtagits då det är annan organisation som behöver driva dessa, för GC-bron är det Trafikverket och för Kustbevakningens nya anläggning är det kommunala bolagen som behöver driva fastighetsutvecklingsprojektet tillsammans med Kustbevakningen. Denna process är förankrad med aktuella parter.
Dessa tre projekten har markerats ut när de behöver sammanfalla längs tidsaxeln för att samordnas med övriga projekt, se gröna markerade celler.

		Prognos investeringsmedel															
Delprojekt	**Total kostnads-uppskattning**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**	**2037**	**2038**	**2039**	**2040**	**Utfall Sammanställning**
Järnvägsbacken	7,3 Mnkr	2,0	2,0	2,0				1,3									7,3 Mnkr
Resecentrum cirkulation	1,3 Mnkr		1,3														1,3 Mnkr
Vassbottenleden	24,8 Mnkr			10,0	12,0	2,8											24,8 Mnkr
Cirkulation Vassbottenleden	10,0 Mnkr	0,5	4,0	4,0				1,5									10,0 Mnkr
Brogatan	3,5 Mnkr		1,0	2,5													3,5 Mnkr
Nya Hantverkargatan	37,4 Mnkr	0,5	4,0	10,0	10,0	10,0	1,5	1,4									37,4 Mnkr
Nya Gjuterigatan	13,8 Mnkr				5,0	5,0			3,8								13,8 Mnkr
Järnvägstorget	,0 Mnkr																,0 Mnkr
Industrigatan	23,7 Mnkr	0,5			4,0	4,0			5,0	5,0	5,2						23,7 Mnkr
Vassbottengatan	17,3 Mnkr								0,5	5,0	5,0	5,0	1,8				17,3 Mnkr
Smedjegatan	,0 Mnkr																,0 Mnkr
Hamntorget	42,1 Mnkr			2,0	7,1			6,0	6,0			6,0	5,0		10,0		42,1 Mnkr
GC-bro	,0 Mnkr			Markarbe	Montering	Färdigställande											,0 Mnkr
Kustbevakningen verksamhet	,0 Mnkr		Byggstart	Drifttas Q4													,0 Mnkr
Kustbevakningen kaj	,0 Mnkr		Byggstart	Drifttas Q4													,0 Mnkr
Pendel P-hus	73,5 Mnkr	1,0	35,0	37,5													73,5 Mnkr
Regnparken	10,5 Mnkr		0,5		5,0	5,0											10,5 Mnkr
Pumpstation	4,5 Mnkr			4,5													4,5 Mnkr
Lekplats	2,0 Mnkr					2,0											2,0 Mnkr
Aktivitetsytor	4,0 Mnkr				2,0				2,0								4,0 Mnkr
Fastighetsrättsliga kostnader	8,0 Mnkr	8,0															8,0 Mnkr
Osäkerhetsfaktor	64,4 Mnkr	*5,0*	*5,0*	*10,0*	*10,0*	*8,0*	*5,0*	*10,0*	*5,0*	*4,0*	*2,0*	*0,4*					64,4 Mnkr
	348,0 Mnkr	**17,50**	**52,80**	**82,50**	**55,10**	**36,80**	**6,50**	**20,20**	**22,30**	**14,00**	**12,20**	**11,40**	**6,80**	**0,00**	**10,00**	**0,00**	**348 Mnkr**

Figur 7. Prognostiserade investeringar 2026–2040.

Något som är tydligt är att delprojekten är en framtung investering där stort utfall kommer ligga under perioden 2027–2030. Siffrorna som är inarbetade i prognosen bygger på erfarenhetstal och från referensprojekt för likande anläggningar. När anläggningarna projekterats kan närmare kostnadsuppskattning läggas in i uppdaterad MRP handling. Merparten av projekteringarna kommer ske under 2026 och 2027. Det är först när respektive projekt upphandlas som vi får ett exakt belopp för delprojektets kostnad.

Till dessa investeringsmedel tillkommer det uppskattade driftmedel. Prognosen för driftmedel är enligt tabellen nedan. Dessamedel får läggas utöver investeringsmedlen för att förverkliga projektet. Driftbudgetprognosen för projektet följer med mål- och resursplanen

för att belysa behovet av personalkostnader och medel som av redovisningstekniska skäl inte kan räknas som investeringsmedel.

		Prognos för driftmedel										
Åtgärd	Totalkostnad Kostnad Mnkr	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Utfall Sammanställning Mnkr
Geoteknisk utredning Kustbevakningen + allmänplats	0,3		0,30									0,3
Markmiljöutredning allmänplats	0,4		0,40									0,4
Marksanering gator	46,2			10,00	10,00	10,00	5,00	5,00	3,00	3,20		46,2
Värdeutlåtande inlösen allmänplats	0,3		0,20	0,10								0,3
Projektering ledningsinfrastruktur	0,8			0,60	0,20							0,8
Projektering Gatustruktur	0,8			0,50	0,30							0,8
Rivning av påldäckkaj	11,3								5,00	6,30		11,3
Rivning av kustbevakningens anläggning	1,5						1,50					1,5
Drift av området, snö, park, gata osv.	21,0			1,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	21,0
Planhandläggning	0,5		0,25	0,25								0,5
Fastighetsrättsliga åtgärder, förrättningar, bygglov osv	0,5			0,25	0,25							0,5
SUMMA	83,5	0,00	1,15	12,70	12,75	13,00	9,50	8,00	11,00	12,50	3,00	83,50

Figur 8. Prognostiserade driftmedel 2025–2033.

Personalbehov och kommunens resurssättning

Södra Sanden är ett projekt som kommer vara över lång tid men då mycket åtgärder kommer vidtas de första fem till sju åren där mycket arbete behöver ske av kommunens personal medför det ett behov av att belysa resurssättningen.

Visionen för projektet är högt satt och kommer kräva personalresurs för att förverkliga både i form av egen personal och konsulter. Vi ser i första hand behov av tillökning av medel för tjänster inom flertalet funktioner i kommunen för att kunna på ett bra sätt genomföra projektet. Södra Sanden som projekt är ett mycket komplext projekt som kräver vägledning och samordning i hög grad. Kommunen är en långsiktig part i denna omvandling av stadsdelen. Samordningen av projektet bör ske från kommunens sida för exploateringen och utbyggnation av stadsdelen.

Projektet har anläggningar som behöver vara i drift parallellt med utbyggnad av ny infrastruktur. Stort fokus kommer ligga på samordning och planering då stadsdelen omvandlas under långtid samtidigt som entreprenadprojekten avlöser varandra. Det kommer krävas flertalet avtal som kommer att behöva tecknas för aktuell MRP period men också för kommande perioder. Omvandlingen av stadsdelen kommer medföra behov av en kommunikationsplan som integreras i entreprenaden för att skapa en tydlighet och tillgänglighet för medborgarna.

Kommunens förvaltningar har idag mycket uppdrag som har en högprioritet eller uppdrag som löper över tid vilket medför en svårighet i att frigöra personal för att fokusera på nya uppdrag utan att något annat uppdrag blir lidande. För Södra Sanden som projekt har vi identifierat ett par roller och funktioner som behöver tillskapas till en omfattning av 5,25 tjänster inom Samhällsbyggnadsförvaltningen, se tabell nedan. Motivet till att belysa projektets behov av personal är att kommunen har en viktig roll i att leda utvecklingen av denna stadsdelsomvandling i kombination med att vi har flertalet delprojekt under samma tid. Dessa projekt medför omfattande projekteringar, samordning, tekniska lösningar, osv som behöver arbetas fram. Tillkommande detta är stödfunktioner och arbetstid i styrgrupper osv till en omfattning av personal motsvarande en heltidstjänst, se tabell nedan.

	Tillskott av personal	Andel av befintliga tjänster		Uppskattad total personalkostnad (tkr)	
		Chef tjänst	Personal		
Personalkostnader FoS	2	0,1		1670	
Avtalsskrivning och juridik	0,75			701	
Personalkostnader Gata	0,5	0,2		533	
Personalkostnader Park	0,5	0,1		444	
Personalkostnader Tekniska	1,5	0,5		1620	
Personalkostnader Kommunikation			0,1	96	
	5,25		1,0	**5065**	tkr/år
	nya tjänster				

Figur 9. Uppskattning av personal för kommunens arbete i projektet Södra Sanden.

Tjänsterna och kostnaderna i tabellen ovan är beräknad utifrån kommunens personalkostnader och uppskattning för projektets första år när första detaljplanen antas av kommunfullmäktige. Skulle inte tillökning av egen personal ske utan det beslutas att använda konsulter i stället beräknas detta medför en högre kostnad för bemanning av projektet. Kommunens personalbehov bedöms variera över projektets genomförandetid och uppskattningen i tabellen ovan är med start under 2026 med nuvarande kunskap.

Beviljas inte medel för personalbehovet kan det komma och medför problem för projektets framdrift och genomförande.

Ekonomisk säkerhet

För att säkra upp det ekonomiska ansvarstagandet för genomförandet av hela projektet Södra Sanden delas detta upp i de två detaljplanerna.

För första detaljplanen kommer ett exploateringsavtal tecknas med exploatörerna inom planområdets gräns. I avtalet förbinder sig kommunen att göra utbyggnad av de anläggningsåtgärder inom allmänplatsmarken som krävs för exploateringen av området. Exploatören förbinder sig att erlägga exploateringsbidraget enligt faktureringsplanen för denna exploatör som ligger med som bilaga till avtalet. Faktureringsplanen är individuell och faktureras över tid av kommunen. För att det ska finnas ekonomisk teckning av bidraget godtar kommunen tre typer av säkerheter:

- Moderbolagsborgen i form av proprieborgen
- Bankgaranti on demand
- Fastighetspantsättning med första rätt

Den ekonomiska säkerheten ska exploatören ställa ut till kommunen för sin del av exploateringsbidraget. Säkerheten avser att trygga kommunens investering av exploateringsbidraget gentemot exploatören.

En moderbolagsborgen i form av proprieborgen kan av ett aktiebolag som ingår i en koncern lämnas till ett dotterbolag av huvudbolaget/moderbolaget. Detta innebär att moderbolaget tar på sig betalningsansvaret för dotterbolagets skuld eller betalningsansvar gentemot tredje man som att detta ansvar vore det egna.

En bankgaranti om demand är en ekonomisksäkerhet gentemot tredje man som utställs av exploatörens bank som ett bevis på ekonomisk garanti för förpliktelsen. Att garantin är ”on

demand” innebär att tredjeman, i detta fall kommunen, kan utan exploatörens inverkan avkräva en skuld direkt ifrån banken om skulden förfallit utan exploatörens inverkan. En sådan garanti brukar kosta exploatören 3–8 % av garantibeloppet.

Fastighetspantsättning innebär att exploatören pantsätter sin exploateringsfastighet med motsvarande belopp som exploateringsbidragets storlek. Viktigt att observera är att kommunen ska få första teckningsrätt/förmånsrätt för inteckningen i fastighetsregistret. Stämpelskatten för juridiska personer är 4 % av pantbrevbeloppet.

Avtalsupplägg

För att det ska vara möjligt att förverkliga ett stort projekt som en ny stadsdel kommer det behöva tecknas flera avtal under processen. De avtal som identifierats i detta skede för den första detaljplanen är:

- Exploateringsavtal – tecknas med samtliga exploatörer inom detaljplanen.
- Köpeavtal – för inlösen av mark för allmänplats
- Köpeavtal – med Trafikverket för mark- och kostnadsreglering i samband med genomförande av byggnation av ny plattform
- Samverkansavtal – för att möjliggöra fortsatt utveckling av projektet och den andra detaljplanen

Avtal som identifierats för andra detaljplanen är:

- Exploateringsavtal – tecknas med samtliga exploatörer inom detaljplanen
- Köpeavtal – för inlösen av mark för allmänplats

Ovanstående lista är inte komplett och det bedöms troligt att fler avtal kommer identifieras längre fram i projektet. Exempelvis kommer avtal behöva tecknas för byggplatsetableringar osv för att genomföra planerad byggnation.

För de kommunala bolagen kan ett flertal andra avtal än ovanstående bli aktuella beroende på tillvägagångssätt och inriktning. Samtliga avtal för både kommunen och för de kommunala bolagen behöver politisk förankring om dessa inte kan genomföras med stöd av delegation. I nuläget bedöms enbart att vissa av identifierade markbyten för blivande allmänplatsmark kunna rymmas inom ramen för delegation.

Belysa risker

Ett projekt i denna dignitet och över en längre tidshorisont medför en del risker i processen. I så stor utsträckning som möjligt försöker riskerna avhjälpas genom en aktiv planläggning samt genom de avtal som tecknas. Samtliga risker kommer inte kunna elimineras för projektet vilket är helt naturligt för ett projekt med byggnation av en ny central stadsdel utan det är något som ligger i linje med branschen för projekt i den här storleksordningen.

Det vi inte kan kontrollera i riskfaktor för projektet är konjekturläget och fastighetsmarknaden. Båda områden som beror till största delen på internationell och nationella ekonomin men i hög grad påverkar exploatörernas betalningsförmåga. Är betalningsförmågan låg hämmar detta utbyggnadsmöjligheterna medan är betalningsviljan stor främjar det byggnationen. Historiskt har låg och högkonjektur växlat i cykler. En möjlighet som kommunen har i dessa lägen är att främja byggandet även under en

lågkonjektur genom att investera i det offentliga, bland annat genom infrastruktur och platsskapande. Åtgärder som stimulerar marknaden samtidigt som det skapar en bra grund för fortsatt utveckling och ett bättre marknadsläge i högkonjunktur.

Exploatörernas betalningsförmåga är stark kopplat till fastighetsmarknaden och konjekturläget enligt ovan beskrivning. Det som tryggar kommunens investering samt utlägg av exploateringsbidraget är de avtal och ekonomisk säker het som tecknas respektive utställs mellan parterna. Exploatörernas fastigheter väntas en betydande värdeökning i samband med antagandet av detaljplanerna som möjliggör exploatering av en ny centrumstadsdel. Det stora värdet är i projektet är byggrätterna som tillskapas vilket skapar en ekonomisk trygghet i både kommunens och exploatörernas investeringar.

Framtung exploatering

Exploateringen från första kvadratmeter kommer medföra stora investeringar för både kommunen och exploatörerna för att omvandla stadsdelen. Det framgår dels av utbyggnadsordningen och fördelningen av entreprenadåtgärder, dels av projektets ekonomiska prognos. Flertalet av projektets entreprenadåtgärder behöver vidtas tidigt i projektet för att möjliggöra utvecklingen. Några av åtgärderna har varit uppe sedan tidigare till exempel med åtgärder på Vassbottenleden och ny cirkulation. Syftet är att skapa en bättre trafiksituation på en av kommunenens mer trafikerade leder. Projektet föranleder att dessa åtgärder anpassas för att även beakta utvecklingen av Södra Sanden. Projektets entreprenadåtgärder kan delas upp i tre delar för respektive åtgärd. Den första delen är ledningstekniskfunktion, dvs åtgärder som behöver göras under marken. Detta kan vara elledningar, pumpstationer, fiber, dagvattenhantering, vatten och avlopp.
Den andra delen är Trafiktekniskfunktion och omfattar vägkroppar, gångbanor, cykelbanor, dagvattenrening osv. Funktioner som krävs för att stadsdelen ska kunna fungera i vardagen för de personer som vistas och verkar i området.
Den tredje delen är gestaltning som omfattar alla åtgärder som behövs för att skapa en trivsam, hållbar och gestaltad livsmiljö i stadsdelen. Åtgärder som gestaltade öppna dagvattensystem, planteringar, grönytor, parker, lekplatser osv som krävs för att skapa en levande stadsdel.

För den första utbyggnadsdelen kommer det behöva byggas ut i förväg i syfte att inte behöva göra ingrepp i den andra och tredje delen av utbyggnationens åtgärder som är belägna ovan ledningsinfrastrukturen. Den tredje delen med gestaltning finns det idag en avsaknad av inom stadsdelen vilket medför att dessa värden kommer behöva tillskapas från grunden.

Det är i detta skede svårt att utesluta vissa delar då dessa behövs parallellt för att skapa en funktionell-, säker- och gestaltad stadsmiljö. Den politiska viljan är det som till stor del kommer styra om projektet kommer vara möjligt att genomföra till viss del eller till sin helhet. Nivån på anläggningsåtgärderna kommer även styra takten på utbyggnaden. Vissa funktioner riskerar att medföra problem om man inte integrerar gestaltningsdelen av projektet redan från början. Nivån på åtgärderna och dess utformning kommer att ha en betydande roll i attraktiviteten för området som blir en förlängning av Vänersborgs centrum. Det ska även beaktas att stadsdelen till stor del kommer att vara ansiktet utåt för Vänersborgs centrum, dels med den nya perrongen, dels emot båttrafiken som passerar.

Enprocentregeln, gällande gestaltning av allmänna projekt, tillämpas i detta projekt genom ökad gestaltningsprincip i det offentliga rummet. Detta görs genom gestaltade anläggningar som exempelvis, dagvattenhantering, aktivitetsytor, lekplatser, teknikhus och likande anläggningar inom allmänplatsmarken som bättre smälter in i miljön och i viss utsträckning anknyter till platsens historia. I och med detta särredovisas inte detta i ekonomin utan är inarbetad i kostnaden för respektive delprojekt.

Blåljusvägar

Blåljusvägarna och kravet om att dessa ska vara farbara och kunna nyttjas vid högvatten medför att åtgärderna behöver finnas på plats för att husen i området ska kunna få slutbesked beviljat och därmed kunna tas i bruk. I planerat exploateringsavtal förbinder sig exploatörerna att bekosta åtgärder inom allmänplats men kommunen förbinder sig att utföra dessa åtgärder. När åtgärderna planeras fastställer tidplanen för projektet. Anläggningsåtgärderna för att säkra tillgänglig väg genom blåljusvägar är en oundviklig investering som kommer kräva ekonomiska medel från kommunen initialt och återbetalas av exploatörerna om hela detaljplanen kommer kunna genomföras. Kravet på tillgänglighet gäller oavsett om det är en byggrätt, eller 50 %, eller 100 % av detaljplanens byggrätter som avses genomföras.

Pendelparkering och parkeringshus

Under våren 2010 beslutades i samtliga kommunfullmäktige och regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen att godkänna och underteckna ett nytt avtal för kollektivtrafiken. Avtalet reglerar ansvarsfrågorna mellan kommunerna, regionen och Västtrafik från trafikeringsstart 2012. Detta avtal omnämns ofta som ägaravtalet. Enligt punkt 7.3 i ägaravtalet ansvar respektive kommun för kör ytor, busskörfält, pendelparkeringar och andra markanläggningar för resenärer och kollektivtrafiken. Observera att kommunen är ansvarig för pendelparkering för kommunens resenärer. I flertalet andra kommuner har parkeringsfrågan lösts genom ett parkeringshus i anslutning till den största knutpunkten i kommunen. Anledning till parkeringshuset är att i de centrala delarna där stationerna är lokaliserade finns det ett stort behov av pendelparkeringsplatser samtidigt som ytan för dessa är begränsad. Lösningen har därför varit given att bygga parkering på höjden, något som Vänersborg nu står inför inom projektområdet.

Pendelparkeringsfrågan för Vänersborgs centrum är idag löst dels inom egen fastighet, dels genom avtal. Historiskt har avtal varit tecknat med en av exploatörerna för projektet men detta avtal sades upp i samband med att stadstrafikens bussflotta elektrifierades vilket krävde fler bussar jämfört med tidigare. Under 2008 respektive 2013 tecknades avtal med Trafikverket för pendelparkering inom deras fastighet utmed dagens Hantverkargata. Denna parkeringsyta tillsammans med parkering på kommunens egen mark längs Hantverkargatan kommer att ianspråktas av ny perrong för trafiken mot Göteborg. Där med kommer inte några parkeringar att finnas kvar när stationsområdet/ny perrong byggs ut. Byggstart för Trafikverkets projekt planeras till 2027 med en totalavstängning av tågtrafiken under tremånaders tid. Deras projektet räknas vara färdigställt till årsskiftet 2028/2029.

Med ovanstående motiv innebär nollalternativet att i stort sett samtliga pendelparkeringsplatser kommer försvinna ifrån centrum inom den kommande fyra

årsperioden. Om ingen alternativ lösning vidtas kommer detta innebära stora konsekvenser för kollektivtrafikresandet.

Parkeringsbehovet bedöms, inom nuvarande kollektivtrafikperiod, vara ca 200–300 parkeringsplatser centralt i Vänersborg om ökningen av resenärer sker enligt prognos. Merparten av denna ökning beräknas ske efter att järnvägsstationen byggts ut och det blir högre frekvens på avgångar söder ut. För efterföljande kollektivtrafikperiod bedöms det i detta skede att även här kommer en ökning ske av kollektivtrafikresenärer vilket kommer ställa än högre krav på pendelparkering.

Vid byggnation av ett p-hus för pendelparkering blir det högst relevant att fundera över hur parkeringsnormen för området ska sättas. Utgår man från en allt för låg p-norm kommer boendeparkeringen att svälla ut på gatuparkering som i huvudsak är avsedd för pendlare eller besökare till centrum. Det kan komma att orsaka problem för vår besöksnäring och centrumhandel vilket inte är önskvärt då mycket av Vänersborgs levande centrum och handel bygger på att det är enkelt att komma till och handla här.

Med detta i åtanke blir det extra viktigt att p-normen sätts utifrån att exploatörerna själva ska kunna anlägga och ombesörja parkeringsplatser för sitt eget behov. Parkeringen kan bli en dimensionerande faktor i hur mycket BTA som kan beviljas i detaljplanen. Varje kvarter kommer för översämningsnivåerna behöva anlägga parkering i bottenplan vilket medför att en stor andel av boende och verksamhetsparkering kan lösas inom den egna fastigheten. I områdets norradel föreslås en byggrätt för att kunna utveckla ytterligare ett p-hus. Denna byggrätt kan antingen utvecklas av kommunen eller avyttras till exploatörerna som genom gemensamt ägande investerar i en parkeringsanläggning för att uppnå tillräckligt med parkeringsplatser för sina respektive kvarter. Viktigt att i dialoger kring parkering inte blanda ihop behovet av ett parkeringshus för exploatörerna i norr med pendelparkeringshuset i anslutning till Vassbottenledens nya cirkulation.

En av Vänersborgs centrums många dragningskrafter är tillgängligheten för besökare, något som vi fortsatt måste värna om i samhällsutvecklingen för att bibehålla ett levande centrum. Under det senaste två decennierna har det visat sig vara en utmaning för stadskärnorna då det byggs köpcenter utanför tätorterna. Inom en radie på 25 minuter med bil finns två shoppingcenter som bidrar till en konkurrens om konsumenterna. Minskar tillgängligheten i Vänersborgs centrum är det inte långsökt att misstänka att centrumhandeln minskar i konkurrenskraft i jämförelse med externa köpcenter.

Som verktyg för detta kan betalningsparkering komma att tillämpa i kombination med fri parkering för besökande. Genom att styra vart den fria parkeringen är eller antal timmar fritt medför det ett verktyg att styra parkeringen för både besökare, handel och boende. Något som ska betonas är att i de diskussioner som förs kring parkeringsfrågan är det återkommande att många intressen konkurrerar om samma ytor. Detta är något att beakta i förvaltningarnas arbete framåt. En insikt är att det förväntas högre krav på säkerheten, tillgängligheten osv på betalparkeringar jämfört med gratisparkering.

Befolkningsprognos

Historiskt sett har järnvägar ofta fungerat som katalysatorer för ekonomisk utveckling och befolkningsökning. När en stad får tillgång till järnvägsnätet eller en utökning av trafikering på densamma, förbättras transportmöjligheterna, vilket i sin tur kan leda till ökad handel,

industriell tillväxt och inflyttning till orten. Denna katalysatoreffekt har haft betydelse för orterna längs med järnvägen till Göteborg och denna effekt har vi förhoppningar om även för Vänersborgs centrum.

Befolkningsprognosen har i Vänersborg haft en positiv koefficient på befolkningsaxeln historiskt och fortsatt positiv prognos finns för kommande 15-årsperiod. Det ska dock särskilt beaktas att prognosen revideras och har ändrats en del i tillväxt koefficient på de olika åldersspannen jämfört med tidigare prognoser. Vänersborg ser en större befolkningstillväxts koefficient för det äldre åldersspannet jämfört med arbetsför befolkningsintervall. Detta kan analyseras som en riskfaktor med en åldrande befolkning samtidigt som dessa medborgare är potentiell målgrupp för bostadsbyggnationen inom projektet. För en djupare analys kring befolkningstillväxt och befolkningsprognos behöver mer material från Statistiska centralbyråns material studeras.

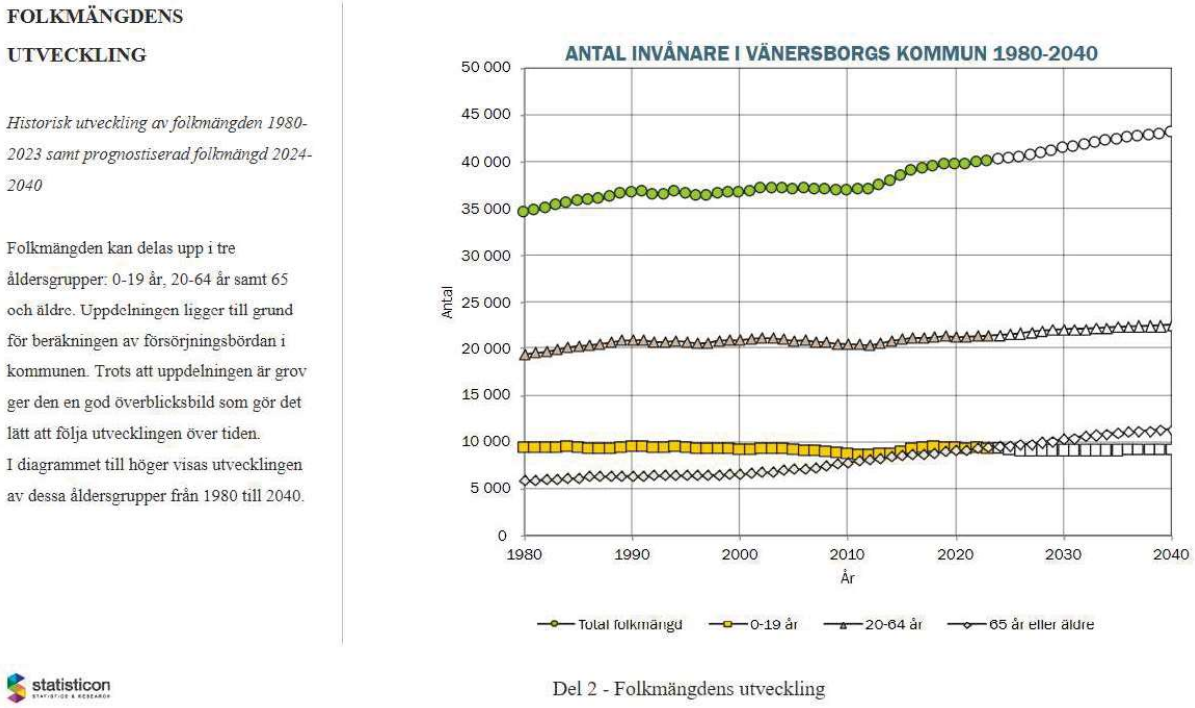

Figur 10. Statisticon, Befolkningsprognos 2024–2040.

Protokoll FSG
Samhällsbyggnadsförvaltningen 2025-04-08

För arbetsgivaren:	Lotten Nilsson administrativ chef, Clara Sannemalm förvaltningsekonom.
Fackliga:	Sanna Fransson, SO Vision, Sadaf Moheb, SO Akavia, Mikael Bondesson-Hillqvist, SO Kommunal
Dag och tid:	2025-04-08, kl: 14.00 – 14:20
Plats:	Ovala rummet, Kommunhuset, våning 4

1. Dagordning

De fackliga representanterna hälsas välkomna till MBL 11§ gällande Mål och resursplan 2026 och ekonomisk plan för åren 2026–2028. Denna MBL har föregåtts av MBL 19§.

Alla representanter justerar dagens protokoll med omedelbar justering.

2. Ekonomi

Förvaltningsekonom Clara Sannemalm besvarar frågor avseende Mål och resursplan 2026 och ekonomisk plan för åren 2026–2028.

3. Beslut

Fackliga representanter har inget att erinra mot förvaltningens skrivelser. MBL 11§ avslutas i enighet.

Protokoll FSG
Samhällsbyggnadsförvaltningen 2025-04-08

Sammanställts av: Frida Bang, sekreterare

Datum: 2025-04-08

Underskrift: [redacted]
Andreas Knutsson, förvaltningschef

Underskrift: [redacted]
Lotten Nilsson, administrativ chef

Justerat av: [redacted]
Sanna Fransson, SO Vision

Justerat av: [redacted]
Sadaf Moheb, SO Akavia

Justerat av: [redacted]
Mikael Bondesson-Hillqvist, SO Kommunal

SOCIALNÄMNDEN

§ 35

Mål- och resursplan, MRP, 2026-2028

SOC 2024/275

Beslut

Socialnämnden överlämnar förslag till Mål och resursplan 2026-2028 till kommunstyrelsen med följande förslag:

1. Socialnämnden begär ramökning om 48 900 tkr inför 2026 utifrån behov kopplade till nuvarande och kommande ekonomiska läge utifrån tidigare och kommande volymökningar inom socialnämndens verksamhetsområden. Dessa 48 900 tkr fördelar sig på 36 400 tkr inom individ och familjeomsorgen (23 500 tkr placeringar barn och unga och 12 900 tkr försörjningsstöd), 9 200 tkr inom personligt stöd och omsorg för placeringar vuxna LSS och SoL samt 3 300 tkr inom nämnd och administration för ökade IT-kostnader för tjänstekatalogen.
2. Att begära ramökning om 1 210 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”

   Som åtgärdsförslag gällande begärd ramökning om 48 900 tkr och utifrån anvisningarna om att lägga en budget inom ram 2026 utan ramökning föreslår socialnämnden följande:
3. Att vakanshålla 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende 14 000 tkr.
4. Att minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 000 tkr.
5. Att vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration 1 000tkr.

   Som åtgärdsförslag inom MRP perioden 2026-2028 föreslår socialnämnden:
6. Att avbryta lokalplanering/projektering i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen gällande boende för personer med sammansatta behov samt serviceboende LSS.

   Som ytterligare åtgärd för att minska behovet och kostnaderna för placeringar barn och unga inom individ och familjeomsorgen och personligt stöd och omsorg föreslås:
7. Att förvaltningen fortsätter och utvecklar arbetet för att minska antalet placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt inom personligt stöd och omsorg till förmån för andra insatser i egen regi.

   För att möjliggöra ovanstående ”att sats” (nr 7) föreslår socialnämnden:

8. Att begära ramökning om 9 800 tkr avseende kvalificerade insatser gentemot barn och unga inom socialförvaltningen och i samarbete med andra förvaltningar i syfte att bromsa utvecklingen gällande placering barn och unga.

Bilagor

Bilaga 1: Mål- och resursplan (MRP) 2026-2028 socialnämnden

Bilaga 2: Konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028

Bilaga 3: Investeringsbudget 2026-2028

Bilaga 4: Ida Hildingssons (V) yrkande.

Avstår från att delta i beslut

Henrik Josten (M), Gunnel Ymefors (M), Göran Svensson (MBP), Eva Bodén Johansson (MBP), Anna Gustafsson (SD), Jennifer Strand (SD) avstår från att delta i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har presenterat resursbehov utifrån de förändringar som sker och har skett i verksamheten utifrån kommuninvånarnas behov inför 2026-2028 för socialnämnden samt för kommunstyrelsens budgetberedning. Behoven inför 2026-2028 finns inom individ och familjeomsorgen, personligt stöd och omsorg samt nämnd och administration.

Kommunstyrelsen fattade 2025-02-26 beslut om anvisad budgetram för 2026 och det är inom den ramen som socialnämnden ska lämna ett förslag till MRP 2026-2028. Efter beräkningar inför 2026 med hänsyn tagen till ekonomiskt resultat 2024, ekonomisk prognos 2025 samt kända förändringar inför 2026 och utifrån tidigare och kommande volymökningar är bedömningen att behovet överstiger anvisad budgetram med 48 900 tkr. Förvaltningschef med ledning gör bedömning att socialnämnden skulle behöva tillföras dessa 48 900 tkr inför 2026.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-09
- Mål- och resursplan (MRP) 2026-2028 socialnämnden
- Konsekvensbeskrivning MRP 2026-2028
- Investeringsbudget 2026-2028
- Protokoll Förvaltningens samverkansgrupp FSG 2025-04-03 och 2025-04-10 Mål- och resursplan 2026-2028 inkl. frisk- och riskanalys samt Kommunals yttrande

Socialnämndens behandling under sammanträdet

Utskickat förslag inför sammanträdet:

Socialnämnden överlämnar förslag till Mål och resursplan 2026-2028 till kommunstyrelsen med följande förslag:

1. Socialnämnden begär ramökning om 48 900 tkr inför 2026 utifrån behov kopplade till nuvarande och kommande ekonomiska läge utifrån tidigare och kommande volymökningar inom socialnämndens verksamhetsområden. Dessa 48 900 tkr fördelar sig på 36 400 tkr inom individ och familjeomsorgen (23 500 tkr placeringar barn och unga och 12 900 tkr försörjningsstöd), 9 200 tkr inom personligt stöd och omsorg för placeringar vuxna LSS och SoL samt 3 300 tkr inom nämnd och administration för ökade IT-kostnader för tjänstekatalogen.
2. Att begära ramökning om 1 210 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”

   Som åtgärdsförslag gällande begärd ramökning om 48 900 tkr och utifrån anvisningarna om att lägga en budget inom ram 2026 utan ramökning föreslår socialnämnden följande:

3. Att vakanshålla 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende 14 000 tkr.
4. Att minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 000 tkr.
5. Att vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration 1 000tkr.

   Som åtgärdsförslag inom MRP perioden 2026-2028 föreslår socialnämnden:

6. Att avbryta lokalplanering/projektering i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen gällande boende för personer med sammansatta behov samt serviceboende LSS.

   Som ytterligare åtgärd för att minska behovet och kostnaderna för placeringar barn och unga inom individ och familjeomsorgen och personligt stöd och omsorg föreslås:

7. Att förvaltningen fortsätter och utvecklar arbetet för att minska antalet placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt inom personligt stöd och omsorg till förmån för andra insatser i egen regi.

   För att möjliggöra ovanstående ”att sats” (nr 7) föreslår socialnämnden:

8. Att begära ramökning om 9 800 tkr avseende kvalificerade insatser gentemot barn och unga inom socialförvaltningen och i samarbete med andra förvaltningar i syfte att bromsa utvecklingen gällande placering barn och unga.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ida Hildingsson (V) yrkar bifall, i enlighet med bilaga 4, på punkt 1, 2, 7 och 8 i utsänt förslag samt avslag på punkt 3, 4, 5 och 6 i utsänt förslag.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut nämligen utskickat förslag samt Hildingssons yrkande.

Ordförande konstaterar att socialnämnden är eniga gällande punkt 1-2 samt punkt 7-8 och frågar om nämnden beslutar i enlighet med utskickat förslag gällande dessa punkter. Ordförande finner att nämnden beslutat enligt förslaget.

Ordförande frågar om nämnden bifaller punkt 3 enligt utskickat förslag eller avslår punkten i enlighet med Hildingssons förslag. Ordförande finner att nämnden bifallit förslaget.

Ordförande frågar om nämnden bifaller punkt 4 enligt utskickat förslag eller avslår punkten i enlighet med Hildingssons förslag. Ordförande finner att nämnden bifallit förslaget.

Ordförande frågar om nämnden bifaller punkt 5 enligt utskickat förslag eller avslår punkten i enlighet med Hildingssons förslag. Ordförande finner att nämnden bifallit förslaget.

Ordförande frågar om nämnden bifaller punkt 6 enligt utskickat förslag eller avslår punkten i enlighet med Hildingssons förslag. Ordförande finner att nämnden bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Förvaltningschef
Ekonom

Yrkande:

Vänsterpartiet ser positivt på att socialförvaltning vågar föreslå nämnden att begära en kraftig ramökning, utifrån behov kopplande till nuvarande och kommande ekonomiska läge, volymökningar och möjlighet att upprätthålla verksamheten, samt har flera framåtsyftande förslag kring att “satsa oss ur krisen”.

Skulle Socialnämnden tilldelas den begärda ramökningen som föreslås, innebär det enligt förvaltningen att åtgärdsförslagen troligtvis inte är nödvändiga, en bild vi delar. Vi ser inte heller dessa åtgärdsförslag som rimliga. Vänsterpartiet återkommer i fråga om MRP 2026-2028 efter en samlad bild av alla nämnders behov och våra prioriteringar för kommunen som helhet. Därför yrkar vi:

att bifalla punkt 1, 2, 7 och 8

att avslå åtgärdsförslagen 3, 4, 5 och 6.

Ida Hildingsson (V)

2025-04-09

Dnr: SOC 2024/275

Handläggare
Anders Lundberg
anders.lundberg@vanersborg.se
0521-72 16 54

Mottagare
Socialnämnden

Mål och resursplan för socialnämnden 2026-2028

Förslag till beslut

Socialnämnden överlämnar förslag till Mål och resursplan 2026-2028 till kommunstyrelsen med följande förslag:

1. Socialnämnden begär ramökning om 48 900 tkr inför 2026 utifrån behov kopplade till nuvarande och kommande ekonomiska läge utifrån tidigare och kommande volymökningar inom socialnämndens verksamhetsområden. Dessa 48 900 tkr fördelar sig på 36 400 tkr inom individ och familjeomsorgen (23 500 tkr placeringar barn och unga och 12 900 tkr försörjningsstöd), 9 200 tkr inom personligt stöd och omsorg för placeringar vuxna LSS och SoL samt 3 300 tkr inom nämnd och administration för ökade IT-kostnader för tjänstekatalogen.
2. Att begära ramökning om 1 210 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”

   Som åtgärdsförslag gällande begärd ramökning om 48 900 tkr och utifrån anvisningarna om att lägga en budget inom ram 2026 utan ramökning föreslår socialnämnden följande:
3. Att vakanshålla 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende 14 000 tkr.
4. Att minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 000 tkr.
5. Att vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration 1 000tkr.

   Som åtgärdsförslag inom MRP perioden 2026-2028 föreslår socialnämnden:
6. Att avbryta lokalplanering/projektering i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen gällande boende för personer med sammansatta behov samt serviceboende LSS.

   Som ytterligare åtgärd för att minska behovet och kostnaderna för placeringar barn och unga inom individ och familjeomsorgen och personligt stöd och omsorg föreslås:
7. Att förvaltningen fortsätter och utvecklar arbetet för att minska antalet placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt inom personligt stöd och omsorg till förmån för andra insatser i egen regi.

   För att möjliggöra ovanstående ”att sats” (nr 7) föreslår socialnämnden:

8. Att begära ramökning om 9 800 tkr avseende kvalificerade insatser gentemot barn och unga inom socialförvaltningen och i samarbete med andra förvaltningar i syfte att bromsa utvecklingen gällande placering barn och unga.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har presenterat resursbehov utifrån de förändringar som sker och har skett i verksamheten utifrån kommuninvånarnas behov inför 2026-2028 för socialnämnden samt för kommunstyrelsens budgetberedning. Behoven inför 2026-2028 finns inom individ och familjeomsorgen, personligt stöd och omsorg samt nämnd och administration.

Kommunstyrelsen fattade 2025-02-26 beslut om anvisad budgetram för 2026 och det är inom den ramen som socialnämnden ska lämna ett förslag till MRP 2026-2028. Efter beräkningar inför 2026 med hänsyn tagen till ekonomiskt resultat 2024, ekonomisk prognos 2025 samt kända förändringar inför 2026 och utifrån tidigare och kommande volymökningar är bedömningen att behovet överstiger anvisad budgetram med 48 900 tkr. Förvaltningschef med ledning gör bedömning att socialnämnden skulle behöva tillföras dessa 48 900 tkr inför 2026.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens samverkansorgan FSG utifrån § 19 MBL samt §11 MBL.

Underlag

- Mål och resursplansdokument med bilagor
- Sammanträdesprotokoll från FSG 2025-04-03 enligt § 19 MBL respektive 2025-04-10 enligt § 11 MBL

Karin Hallberg

Socialchef

Bilagor

- Mål och resursplan 2026-2028
- Förslag på åtgärder och konsekvensbeskrivningar MRP 2026-2028
- Investeringsbudget 2026-2028

- Sammanträdesprotokoll från FSG 2025-04-03 enligt § 19 MBL respektive 2025-04-10 enligt § 11 MBL

Sändlista

Kommunstyrelsen

Socialnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta verksamhetsinriktningar och leds av en förvaltningschef samt åtta verksamhetschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och ska förhållas sig till flertalet lagrum, bl.a. Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om vård av missbrukare (LVM), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso och sjukvårdslagen (HSL).

Nyckeltal

Äldreomsorg	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Äldreboende platser	362	362	362
Korttidsplatser	26	26	26
Antal vårdtagare hemtjänst	776	730	731
Hemtjänst timmar	275 000	257 000	252 723
Antal inskrivna i hemsjukvård	1 100	1 090	1 063
Vårddagar med betalansvar	50	70	47

Personligt stöd och omsorg	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Boendeplatser LSS/SoL	188	188	188
Antal boendebeslut enl LSS/SoL	193	191	189
Antal boendestödsbeslut enl SOL	115	120	115
Köpta externa platser LSS/SoL	13	15	15
Personer med personlig assistans, SFB och LSS	62	62	63

Individ- och familjeomsorg	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Vårddagar, HVB 0-21 år	7 220	6 540	7 219
Vårddagar, familjehem 0-21 år	27 700	24 500	26 149
Antal vårddagar, HVB vuxna	660	630	697
Bidragshushåll, försörjningsstöd	700	700	691
Försörjningsstöd, mnkr netto	54	49	49
Ensamkommande flyktingbarn	3	3	3

Arbete, sysselsättning och integration	MRP 2026	MRP 2025	Bokslut 2024
Antal mottagna flyktingar	25	20	72
Antal beslut dagl.verks. LSS	220	220	198
Antal anvisade personer	620	650	619

Nyckeltalen som avser MRP 2026 är den bedömning förvaltningen gör att volymerna ska uppgå till.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram:
I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2026 till 1 215 046 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 4 382 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 8 096 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 49 tkr. Ramen utökas med 3 042 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa.

Socialnämndens förslag:
Socialnämndens budgetförslag ligger inom ram. Åtgärder och konsekvenser för att nå balans i budgetramen framgår av nämndens beslut och skrivelser till kommunfullmäktige.

Socialnämnden redovisar behov av sammanlagt 48 900 tkr. Det avser 36 400 tkr inom individ- och familjeomsorgen (försörjningsstöd 12 900 tkr och placeringar barn och unga 23 500 tkr). Inom personligt stöd och omsorg är behovet 9 200 tkr för externa placeringar vuxna LSS och SoL. Inom nämnd och administration 3 300 tkr till följd av ökade kostnader för tjänstekatalogen 2026.

Utöver dessa behov begär socialnämnden ramökning 2026 om 1 210 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för "skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna".

För att klara verksamhet inom anvisad budgetram föreslås följande åtgärder, vakanshållning av 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende 14 000 tkr, åtgärder för att minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 000 tkr samt vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration 1 000 tkr. Som åtgärdsförslag inom MRP perioden 2026-2028

föreslås också att avbryta lokalplanering/projektering av boende för personer med sammansatta behov samt serviceboende LSS. Som ytterligare åtgärd för att minska behovet och kostnaderna för placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt inom personligt stöd och omsorg föreslås att förvaltningen fortsätter och utvecklar arbetet för att minska antalet placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt inom personligt stöd och omsorg till förmån för andra insatser i egen regi. För att möjliggöra utveckling av arbetet med att minska behovet och kostnaderna för placeringar begär socialnämnden ramökning om 9 800 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens budgetram 2026 till

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	50,3	50,3	106,3
Övriga intäkter	262,9	262,9	270,4
Summa intäkter	**313,2**	**313,2**	**376,7**
Personalkostnader	967,1	967,1	1004,6
Omkostnader	557,6	574,6	625,3
Avskrivningar/internränta	3,5	3,4	3,6
Summa kostnader	**1 528,2**	**1 545,1**	**1 633,5**
Nettokostnader	**1 215,0**	**1 231,9**	**1 256,8**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2026	Intäkt 2026	Kostnad 2026
Nämnd och administration	83,3	2,3	85,6
Äldreomsorg	591,7	250,7	842,4
Individ- och familjeomsorg	204,0	6,8	210,8
Personligt stöd och omsorg	263,9	39,1	303,0
Arbete, sysselsättning och integration	72,1	14,3	86,4
Summa	**1 215,0**	**313,2**	**1 528,2**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier
Socialnämnden har behov av återinvesteringar i möbler, hjälpmedel och andra inventarier. Driftskostnader för detta täcks inom ram.

Fastighetsinvesteringar
Socialnämnden fattade beslut om fastighetsinvesteringar 2026-2028 den 27 februari 2025. Fastighetsinvesteringarna innefattar verksamhetsanpassning på Snödroppsvägens Gruppboende år 2026 för 2,2 mnkr, ökad hyra berknas rymmas inom befintlig budgetram. År 2028 har förvaltningen behov av nytt serviceboende LSS med 10 platser och nytt psykiatriboende med 8 platser, kostnaden för dessa är vardera 25,0 mnkr. Projektering för dessa båda är beräknad till 2026. Utöver dessa behov ser förvaltningen behov av nytt äldreboende med 40 platser 2027. Planering, projektering samt byggnationav detta sker i samarbete med ABVB. Sedan tidigare finns beslut om nytt boende med 5 platser för personer med sammansatta behov. Driftskostnader (inkl hyra) för nya boenden ovan ryms inte inom befintlig budgetram och kommer tas upp som behov i kommande års MRP.

Utifrån socialnämndens ekonomiska läge så är en del av åtgärderna i MRP 2026-2028 att avbryta lokalplanering/projektering av boende för personer med sammansatta behov och serviceboende LSS.

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning Socialförvaltningen

Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2026–2028

I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026–2028 anges följande: ”Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse”.

Sammanfattning

Socialförvaltningen bedöms ha behov av 48 900 tkr inför år 2026. Behovet baseras på ekonomiskt resultat 2024, ekonomisk prognos 2025 samt prognoser för 2026 utifrån volymökningar, god och nära vård samt omställning ny socialtjänstlag. Behoven härrör inte till ökad ambitionsnivå utan till att klara vår lagstyrda verksamhet utifrån individers behov av beviljade insatser.

Behoven ser kortfattat ut som nedan utifrån vad förvaltningen kan överblicka nu:

- Individ och familjeomsorg 36 400 tkr fördelat på 12 900 tkr försörjningsstöd och 23 500 tkr placeringar barn och unga.
- Personligt stöd och omsorg 9 200 tkr avseende externa placeringar vuxna utifrån LSS och SoL.
- Nämnd och administration 3 300 tkr kopplat till fördyrande kostnader i tjänstekatalogen från Kommunstyrelse förvaltningen

Utöver behoven ovan begär socialnämnden ramhöjning från och med 2026 hos Kommunfullmäktige om 1 210 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”.

För att klara verksamhet inom anvisad ram utan budgetförstärkning behöver åtgärder vidtas och de föreslagna åtgärderna är:

1. Vakanshållning av 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende 14 000 tkr
2. Minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 000 tkr
3. Vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration 1 000 tkr

Som åtgärdsförslag inom MRP perioden 2026-2028 föreslås:

4. Avbryta lokalplanering/projektering i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden gällande boende för personer med sammansatta samt och serviceboende LSS.

Som ytterligare åtgärd för att minska behovet och kostnaderna för placeringar barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt inom personligt stöd och omsorg föreslås:

5. Fortsatt och utvecklat arbete för att minska antalet placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt placeringar inom personligt stöd och omsorg till förmån för andra insatser i egen regi.

För att möjliggöra ovanstående (punkt 5) föreslår socialnämnden:

6. Att begära ramökning om 9 800 tkr avseende kvalificerade insatser gentemot barn och unga inom socialförvaltningen och i samarbete med andra förvaltningar i syfte att bromsa utvecklingen gällande placeringar av barn och unga.

Konsekvensbeskrivning gällande föreslagna åtgärder:

1. Att hålla ett särskilt boende med 24 platser vakant kommer få konsekvenser. Konsekvenserna som kan överblickas är att väntetiden till dess förvaltningen kan erbjuda plats kommer påverkas vilket påverkar enskild individ negativt, samt de verksamhetsinriktningar som ger insatser inom ordinärt boende. Utifrån att väntetiden kan påverkas kan fler vitesföreläggande komma att utdömas vilket belastar ekonomiskt negativt. Vid vakanshållande kan kostnad för brandföreläggande skjutas på framtiden.
2. Att minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre berör verksamheterna biståndsenhet, hemtjänst, central planering och kommunal primärvård. Utifrån genomlysning som tidigare genomförts med stöd av PwC har omställning genomförts utifrån framtagen handlingsplan och i denna kvarstår några åtgärder att slutföra, vilket sker i verksamheterna. Att ställa om verksamheten innebär bland annat att anpassa metoderna efter de digitala lösningar som bredd införs och ska bredd införas, anpassa planeringen av insatserna mer kostnadseffektivt och i yttersta ändan kan det påverka antalet medarbetare. Konsekvenser åtgärdsarbetet kan leda till berör kvalitet och arbetsmiljö. I jämförelse med liknande kommuner som bedriver en kostnadseffektivare verksamhet i ordinärt boende skiljer sig dock inte kvaliteten utifrån genomförda brukarbedömningar åt. Detta talar för att kvaliteten inte med självklarhet behöver påverkas negativt av att ställa om verksamheten. Konsekvenserna bedöms däremot uppkomma hos medarbetare och chefer som kan komma att påverkas negativt av omställningen.
3. Att avbryta lokalplanering/projektering utifrån ekonomiska perspektiv gällande två boendeenheter som i förvaltningens behovsinventering avseende boende och lokaler bedöms finnas behov av för att möta målgruppernas omsorgsbehov under MRP-perioden får konsekvenser. Detta ger konsekvenser för enskilda personer avseende väntetid från beslut till när förvaltningen kan komma att erbjuda plats, svårare med hemtagning från externa placeringar samt ett ökat tryck på insatser inom ordinärt boende LSS och socialpsykiatri.
4. Att fortsatt hålla chefstjänst vakant inom nämnd och administration kan få konsekvensen att chef som har ett utökat ansvarsområde riskerar högre arbetsbörda samt att aktuella medarbetare inte får lika tillgång till chef som vid icke vakanshållning. Tjänsten vakanshålls på prov under 2025.
5. Verksamhetschefer för individ-och familjeomsorgen, vård stöd och utredning samt personligt stöd och omsorg har uppdrag att se över hur vi kan minska placeringarna kortsiktigt samt på lång sikt. Utmaningarna kring detta är att varje placering har sin grund i behov hos enskilda som bedömts vara svåra att tillgodose med andra insatser utifrån förvaltningens möjligheter i nuläget samt avsaknad av boendeplatser på hemmaplan.

Det bedöms finnas en gräns för hur mycket åtgärder som kan genomföras inom socialförvaltningen för att klara kostnad för externa placeringar för barn- och unga samt vuxna då åtgärderna riskerar att påverka andra målgruppers volymutveckling. Detta ur ett såväl kortsiktigt som långsiktigt perspektiv. Förvaltningen bedömer att lösningarna kan ligga i att fortsatt stärka arbetat inom förvaltningen gällande hållbara kvalificerade insatser på hemmaplan, kommunens gemensamma arbete för barn, unga och dess föräldrar samt eventuellt andra lösningar som inte förvaltningen äger rådighet över.

6. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

6.1 Budget 2026

I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2026 till 1 215 046 tkr.
Inflationskompensationen ökade ramen med 4 382 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 8 096 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 49 tkr. Ramen utökas med 3 042 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa.

7. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar - Konsekvenser

7.1 Utmaningar

Förvaltningen står i och inför stora utmaningar som behöver omhändertas på olika sätt. Förvaltningen kan klara stora delar av utmaningarna själv genom omstrukturering av arbetssätt med mera, men bedöms vara beroende av samarbete med andra förvaltningar och övergripande arbete inom kommunen för att klara delar av utmaningarna och då främst kopplat till barn och unga samt försörjningsstöd.

Den volymökning förvaltningen erfarit sedan några år tillbaka och beskrivit i samband med tidigare MRP-processer kvarstår men har ökat ytterligare utifrån lagstadgade insatser för att möta enskilda individers behov. De verksamhetsområden det handlar om är:

- Hemtjänst inom vård och omsorg
- Orosanmälningar barn och unga, insatser inom råd och stöd kopplat till barn och unga samt placeringar 0–20 år inom familjehem, förstärkta familjehem samt institutionsvård.
- Volymutveckling mellan 2024 och 2025 kopplat till försörjningsstöd
- Ytterligare ökning inom daglig verksamhet LSS.
- Externa placeringar för vuxna inom personligt stöd och omsorg kopplat till LSS respektive socialpsykiatrin har mellan 2024–2025 inte ökat i antal utan minskat med tre placeringar som nu verkställs i Vänersborg. Sju externa placeringar kvarstår.

Utifrån detta har kostnaderna ökat och trots flertalet genomförda åtgärder ryms kostnaderna inte inom budgetram. Förvaltningen har också, likt andra, påverkats av kostnadsökningar kopplade till inflation och ränteläge vilket påverkat hyror, köp av både tjänster och varor, såväl externt som internt samt försörjningsstöd. Denna utveckling är också en del av det prognosticerade behovet förvaltningen beskriver inför 2026 och resterande planperiod.

Prisökningar till följd av världsläget är **inte** bedömda inom något område.

Förvaltningen har inför planperioden kunskap om de riktade statsbidragen som generella statsbidrag som är riktade till vårt verksamhetsområde och har med dessa i tänkt planering.

Volymutveckling gällande målgrupper inom förvaltningen

Äldre

Hemtjänst, särskilt boende och vård stöd och utredning ingår i anslagsredovisningsnivån äldreomsorg. Förvaltningen känner av den demografiska utvecklingen och möter idag fler personer i behov av insatser än tidigare år då målgruppen ökat i antal. Förvaltningen är genom det mitt inne i den demografiska utvecklingen och har den största ökningen framför sig enligt senaste befolknings-prognosen. Äldreomsorgens kostnader avseende insatser i det ordinarie hemmet är högre jmf med liknande kommuner samt jmf med riket. Kostnader avseende särskilt boende äldre ligger kostnadsmässigt i paritet med liknande kommuner och riket på helheten men något högre kopplat till kostnad/enskild. För 2026 bedömer förvaltningen att vi klarar verksamheten inom budgeterad ram för äldreomsorgen så länge vi lyckas i de pågående åtgärderna för att minska underskott som råder samt också med stöd av det permanenta statsbidraget avseende god vård och omsorg om äldre som stärker hemtjänsten.

Den del av kostnaden inom äldreomsorgen kopplad till utförande av avancerad vård kopplat till trakeostomi och hemventilator, inte med självklarhet bedöms vara kommunens ansvar, behöver fortsatt dialog föras med regionen om att nå en gemensam överenskommelse avseende kostnadsfördelning. I remissvar gällande förslag till nytt hälso- och sjukvårdsavtal kommer förvaltningen föreslå att det i svaret trycks på att det måste göras tydligt gällande ansvar för kostnaderna.

Under planperioden bedöms ett nytt särskilt boende behövas för att möta utvecklingen och till det ramtilldelning avseende driftkostnader kopplat till hyra och personal.

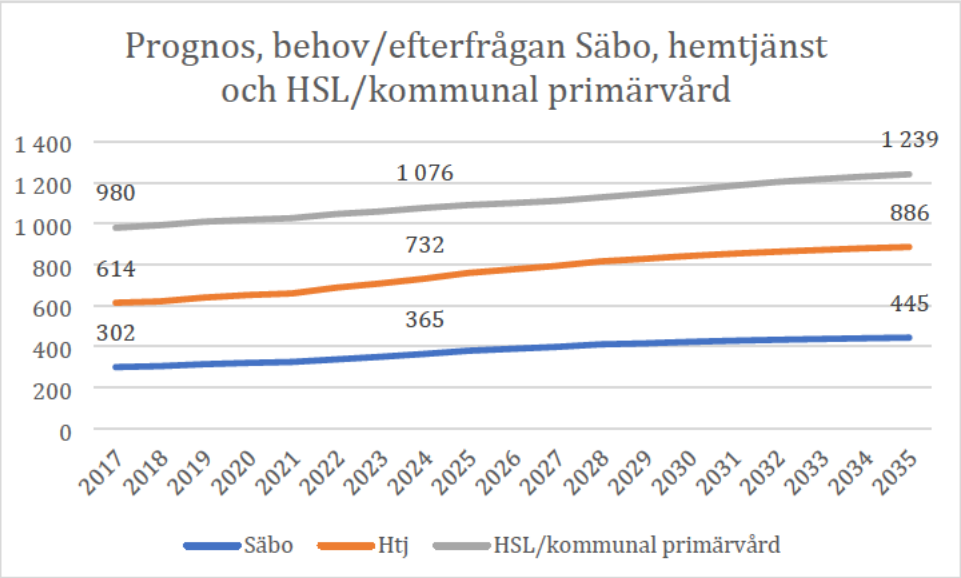

Antalet personer med insatser i tabellen för 2017–2024 är enligt befolkningsutveckling och %-andelar

Diagrammet ovan visar behov/efterfrågan på Säbo, hemtjänst och HSL/kommunal primärvård utifrån befolkningen i åldersgruppen 65+ från 2017–2035. Mellan 2017–2024 ökade antalet invånare 65+ med 854 (+10 %) varav 628 personer i 80+ (+27 %). Mellan 2024–2035 beräknas antalet invånare 65+ öka med 1 443 (+15 %) varav 743 personer 80+ (+25 %). Detta visar att förvaltningen redan är i behov/efterfrågeökning men att den stora ökningen kommer framåt. Siffrorna i tabellen utgår ifrån senaste befolkningsprognos (våren 2025) och dom andelar (%-satser) av befolkningen 65+ som hade dessa insatser 2024.

Barn och unga

Volymen avseende orosanmälningar och därmed också behov av insatser kring barn- och unga inom individ- och familjeomsorgens verksamhet i förvaltningen har ökat kraftigt de senaste åren i vår kommun men också nationellt. Detta i kombination med ständigt ökade lagkrav inom barnavården leder till ökade kostnader avseende insatser och personalförstärkningar utöver budget, vilket beskrivits i tidigare MRP-dokument. Just nu pågår en nationell utredning av hela barnavården på uppdrag av Regeringen, som kan komma att leda till ännu högre krav inom barnavårdens samtliga delar. I betänkandet föreslås förändringarna avseende SoL och LVU träda i kraft 2025-11-01. Vad dessa förändringar kommer att innebära för nämnd och förvaltning behöver ytterligare utredas.

De insatser förvaltningen ger barn, unga och dess vårdnadshavare har starkt lagstöd för att verkställas och dess yttersta syfte är att skydda, stärka och hjälpa barn, unga och dess vårdnadshavare. Omfördelning gällande budget har skett inom Individ- och familjeomsorgens verksamhet för att stärka upp kring barn och unga och tidigare omstruktureringar har skett då budgetminskning inom äldreomsorgen med cirka 30 mnkr mellan 2019–2021 genomfördes som stärkte budget för placering av barn och unga med 20 mnkr samt att ramtilldelning skett mellan 2024–2025 med 18 mnkr. Trots detta överstiger kostnad för placering av barn och unga budgetramen.

Ett nära samarbete är etablerat mellan barn- och utbildningsförvaltningen, kultur och fritidsförvaltningen, Kommunstyrelseförvaltningen, Kunskapsförbundet Väst genom samverkan Vänersborg och det stärks ytterligare genom exempelvis implementering av SSPF metoden där också polismyndigheten medverkar. Förvaltningen har som ovan nämns, en stor utmaning gällande trycket på myndighet barn och unga samt verkställighet barn och unga där den ekonomiska utmaningen är stor då kostnaderna för lagstadgade insatser inte ryms inom budgetramen utan andra arbetssätt krävs såväl inom förvaltningen som i samarbete med andra aktörer inom kommun och region för att bryta utvecklingen.

Restad Gård, påverkar förvaltningens kostnader genom ökad personalbemanning utifrån arbete med förhandsbedömningar, utredningar och insatser för barnen som bor där. Placeringskostnader på HVB/Institutioner eller i familjehem söks åter från Migrationsverket, men kostnader för personalens arbete samt ev. andra insatser utöver placeringar får kommunen själva bekosta. Detta behov växlar över tid, men uppskattningsvis har arbetet de senaste tre åren inneburit en kostnad motsvarande tre heltidstjänster inom Individ- och familjeomsorgen tjänster inom biståndsenhet och personligt stöd och omsorg. Förvaltningen kommer eftersöka kostnader för de insatser som ex vis genomförs kopplat till korttidsvårdbarn - och unga.

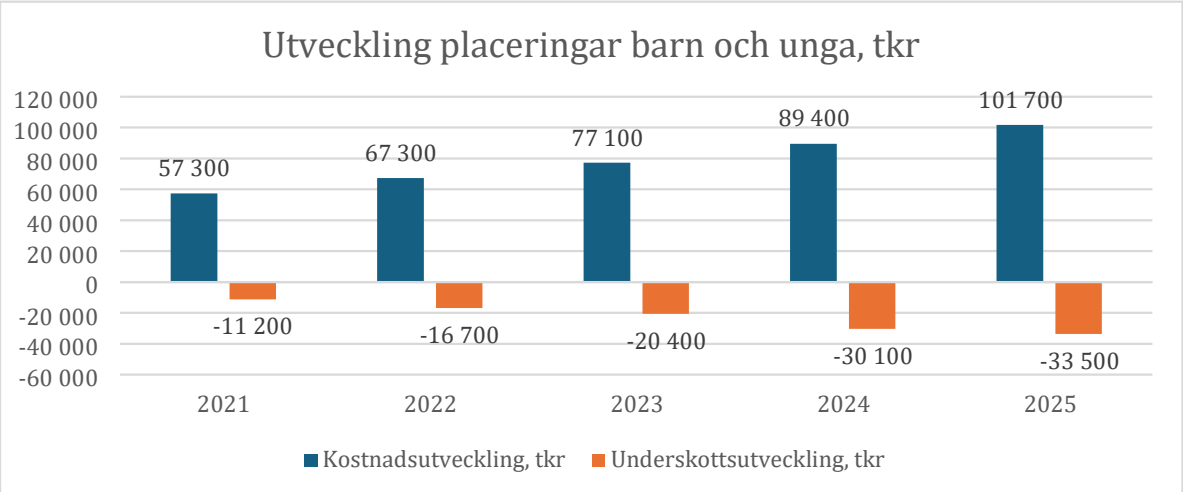

Under tidsperioden i tabellen ovan har antalet orosanmälningar ökat från 153 till 243 i snitt per månad (+59 %). Antalet placeringsdygn/år har ökat från 29 338 till 33 368 (+14 %). Familjer i insats hos råd och stöd har ökat med 126 % och antalet med särskild förordnad vårdnadshavare har ökat från 24 till 41 (+71 %). Kostnadsökningen och med detta ökningen av underskotten beror främst på volymökning men också på ökade kst/dygn till följd av inflation. Indexuppräkningar beräknas ha gett en kostnadsökning på 11 mnkr, motsvarande budgetkompensation utifrån inflation har varit 4,7 mnkr. Inför 2021 tillfördes budgeten 20,0 mnkr genom omfördelning från äldreomsorgen och inför 2025 tillfördes budgeten 18,0 mnkr genom ramökning.

Försörjningsstöd

Orsakerna till att individer i vårt samhälle är i behov av försörjningsstöd för att klara sitt uppehälle är flera, men bedöms kopplas till övergripande arbetsmarknadspolitik och integrationspolitik, förändrade regelverk hos andra huvudmän samt svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden utifrån ofullständig skolgång. Vi som förvaltning ser att vi starkt påverkas av detta genom att vi är det yttersta skyddsnätet för individer när inga andra instanser finns att tillgå. Orsaker till ökad kostnad försörjningsstöd mellan 2024 och 2025 härrör till:

- Ökat inflöde dvs fler brukare som uppbär försörjningsstöd. Höjd riksnorm.
- Det tillfälliga extra bostadsbidraget är sänkt från 40 % till 25 % sedan årsskiftet.
- Långa handläggningstider på Försäkringskassan.

- Vi har flera ärenden som väntar på bostadsbidrag och vi beviljar bistånd som förskott förmån. Söker man inte nytt bostadsbidrag i rätt tid är handläggningstiden upp till fyra månader.
- Långa handläggningstider på Pensionsmyndigheten.
- Långa köer till psykiatrin. Det innebär att brukare som annars kunnat söka sjukersättning inte kan söka detta då de väntar på läkartid för upprättande av LUH.
- Regelförändringar inom A-kassan kommer att träda i kraft 1 oktober 2025 vilket innebär en snabbare nedtrappning i ersättningsnivåerna vilket med stor sannolikhet kommer att medföra ökade ansökningar om ekonomiskt bistånd, vilket påverkar kommunen och socialförvaltningen.

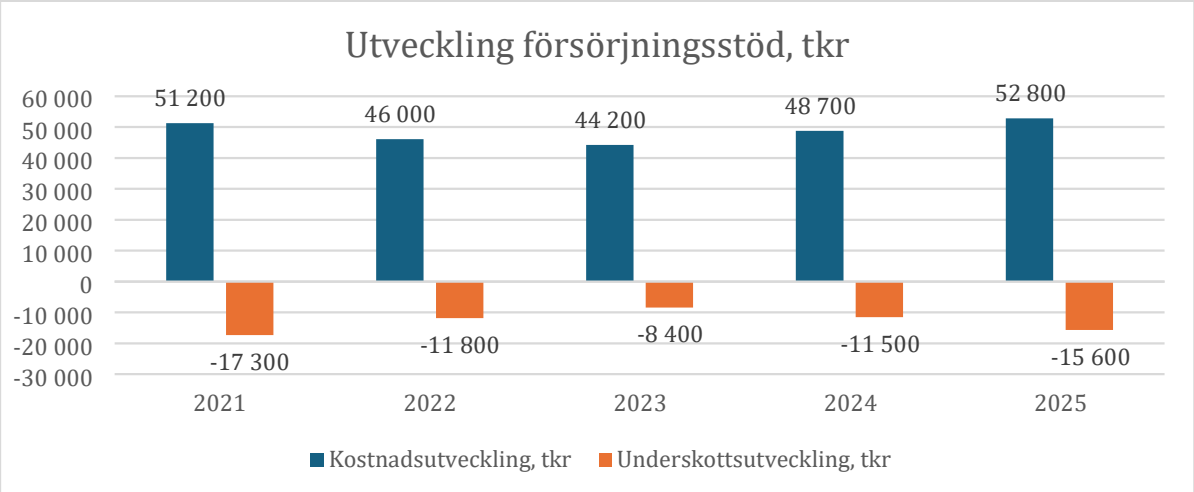

Under tidsperioden i tabellen ovan har kostnaderna från 2021 sjunkit fram till 2024 för att i prognos 2025 överstiga 2021 års kostnad. Underskott har redovisat för vart och ett av åren (2022 hade SN ett tillfälligt anslag på 16 mnkr som inte är med i underskottet ovan). Antalet hushåll har minskat från 2021 till 2025. Under tidsperioden har riksnormen (uppräkning av försörjningsstöd) ökat med 23 % vilket motsvarar 10 mnkr, motsvarande budgetkompensation utifrån inflation har varit 3,2 mnkr. År 2022 fanns ett tillfälligt budgetanslag på 16,0 mnkr som ej är med i underskottet i tabellen.

Daglig verksamhet LSS

Inom arbete, sysselsättning och integration där daglig verksamhet LSS är organiserad har det de senaste sju åren skett en volymökning utifrån att antalet brukare med lagstyrda beslut om daglig verksamhet enligt LSS ökat. Ramtilldelning skedde mellan 2024–2025 med 3 mnkr för att stärka budgeten utifrån behoven. Viss ytterligare volymökning sker under 2025 varför verksamheten behöver utöka platsantalet inom daglig verksamhet och då främst till personer med stora omsorgsbehov och i det behov av nära personalbemanning. Detta kommer ske genom att intern fastighet förhyrs dit enhet inom daglig verksamhet flyttar från externt förhyrd fastighet samt att enheten då kan inrymma 4–5 nya personer med liknande behov. Verksamheten har arbetat med en inre effektivitet genom stegförflyttning till företagsplatser samt också genom att ta emot fler personer inom respektive enhet vilket visar i nedanstående bild. Verksamhetsinriktningen har till uppdrag att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram för 2025 och kommer utifrån det bland annat arbeta vidare med att utveckla fler företagsplatser.

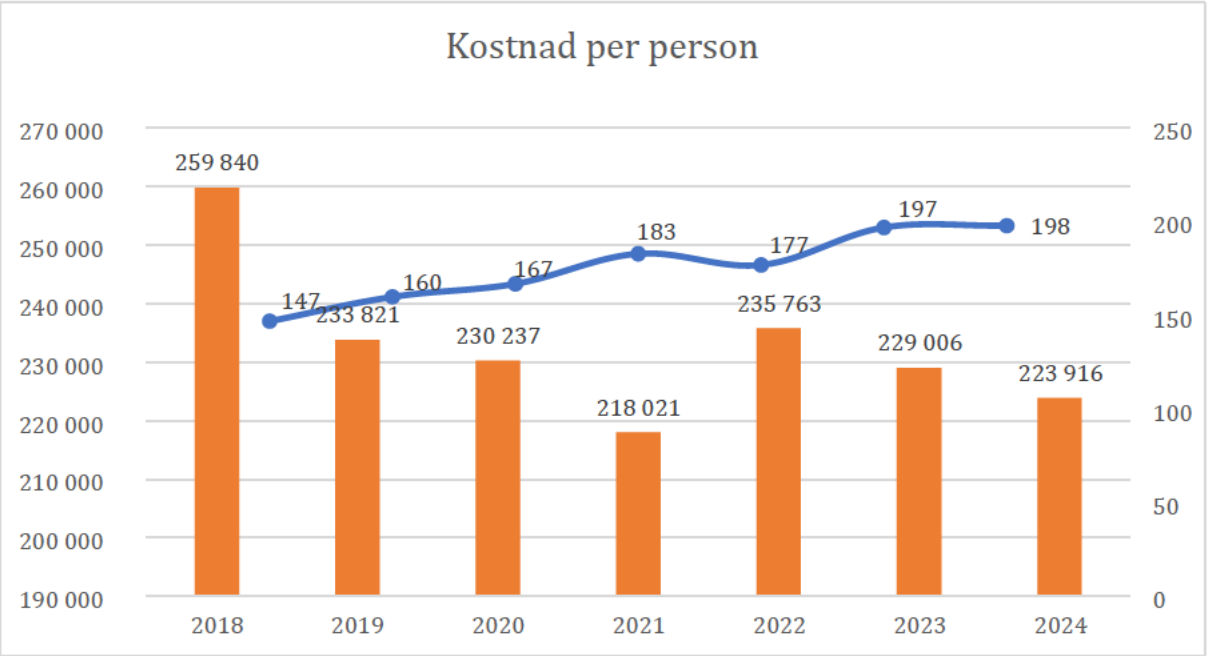

Externa placeringar personligt stöd och omsorg.

Verksamheten personligt stöd och omsorg har ekonomiska utmaningar gällande externa placeringar inom LSS samt socialpsykiatri för såväl barn som vuxna. Placeringarna gällande barn inryms inom verksamhetens budgetram men så inte för de vuxna. Placeringarna har olika individuella orsaker men gemensamt är att det hittills varit svårt att verkställa enskildas beslut inom befintligt boendebestånd. Under 2024 möjliggjordes hemtagning av tre personer till boende i Vänersborg och för 2025 är det planerat med hemtagning av ytterligare två personer vilket är positivt men utmaningen kvarstår. Utifrån behovsinventering gällande boende och lokaler har beslut tagits gällande investeringar avseende fyra boendeenheter. Förvaltningen ser svårigheter att klara finansiering gällande drift av två av dessa med egna medel, såsom beskrivs i anvisningarna ska ske, och ser heller inte möjlighet till omställning i verksamheten för att finna de medlen. Förvaltningen föreslår utifrån det att dessa två avbryts.

Ny lagstiftning

Ny socialtjänstlag beräknas träda i kraft 2025-07-01 där Riksdagen planeras ta beslut under maj månad. De föreslagna förändringarna kommer att innebära en stor omställning för kommunen, förvaltningen och dess verksamheter. Förändringarna innebär en omställning av den sociala välfärden och inte enbart en omställning av socialtjänsten. Förvaltningen ser positivt på förändringarna då de på lång sikt möjliggör en mer hållbar social välfärd/socialtjänst för samhället och för individerna. För att lyckas krävs dock ett stort omställningsarbete inom socialförvaltningen utifrån att det blir krav på att forma en verksamhet som är lätt tillgänglig och arbetar än mer med främjande och förebyggande insatser.

Förvaltningen bedömer att det kommer finnas en ”puckelkostnad” under omställningsarbetet då vi både kommer ha kostnader för nuvarande insatser av efterverkande karaktär (andra linjens socialtjänst) i kombination med uppbyggandet av en första linjens socialtjänst. Omställningsarbetet är påbörjat inom förvaltningen genom att följa det stödmaterial som Socialstyrelsen och SKR tillhandahåller. I analyser för att närma oss ett ny-läge kommer förvaltningen samarbeta med roller inom övriga förvaltningar för att undersöka hur vi kan arbeta tillsammans på ett till del nytt sätt.

Vi som kommun behöver i detta arbete gemensamt arbeta med att ställa om den sociala välfärden då lagstiftningen beskrivs inte enbart syfta till att ställa om socialtjänsten utan kommunens arbete. I detta behöver vi gemensamt bygga upp kedjan gällande hur vi tillsammans ställer om och där blir arbetet gällande Kommunstyrelsens uppdrag avseende framtagandet av ett handlingsprogram för barn- och unga en viktig del där samtliga förvaltningar och bolag medverkar.

Pågående åtgärder 2025

Förvaltningen arbetar med åtgärder under 2025 för att göra allt vi kan för att minska våra kostnader kopplat till given budgetram i grundverksamheterna samt bedriva en effektivare verksamhet. Under 2025 arbetar förvaltningen med:

- Implementera bemanningshandbok samt gemensamt schema och bemannings-planeringssystem.
- Slutföra implementering av analys- och beslutstöd genom Power BI, vilket bedöms effektivisera administrativa processer, stärka kunskap om verksamhetsinriktningarna genom fakta och analys för att möjliggöra att strategiska beslut träffar än mer rätt.
- Budgetanpassningar som varje verksamhetsinriktning tagit fram på uppdrag av förvaltningschef.
- Uppdrag till tre av verksamhetsinriktningarna gällande att minska placering av barn och unga samt vuxna kopplat till LSS och socialpsykiatri SoL.
- Fortsatt arbete utifrån handlingsplaner för att minska sjukfrånvaron och öka friskfaktorerna i förvaltningen och därtill kostnaderna för densamma.
- Fortsätta implementeringen av välfärdsteknik och följa hur det påverkar nyttohemtagningen inom förvaltningen i samarbete med SKR.
- Följa framtagen plan gällande införande av ny socialtjänstlag i samklang med färdplan god och nära vård.
- Åtgärder för att bedriva en kvalitativ och effektiv verksamhet pågår ständigt inom förvaltningen och har intensifierats ytterligare utifrån rådande prognos för 2025.
- Fortsatt samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen, kultur och fritidsförvaltningen samt polismyndigheten i genomförande av metoden SSPF samt fortsatt samverkan i samverkan Vänersborg med aktuella parter för gemensamma aktiviteter för barn och unga.
- Medverka i Kommunstyrelsens uppdrag avseende framtagande av handlingsprogram för barn och unga, samt inom det brottförebyggande arbetet.
- Fortsatt samverkan i vårdsamverkans struktur såväl lokalt, delregionalt och regionalt för genomförande av färdplan god och nära vård.
- Förvaltningen genomför det riktade uppdraget från Kommunfullmäktige gällande användande av lokaler och här pågår två processer. Den ena handlar om att flytta externt hyrd enhet inom daglig verksamhet till internt hyrd lokal, samt också förstudie gällande att flytta externt förhyrda verksamheter till Lindgården för bättre samordning mellan enheterna samt bättre nyttjande av kommunens egna lokaler.

2.2 Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar

Tabell: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme

Tkr	Frigjorda Medel 2026	Effektiviseringar/Åtgärdsförslag	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2026 (2027)
1	14 mnkr	Avveckla 24 platser inom äldreomsorgen		
2	5 mnkr	Avbryta lokalplanering/projektering gällande boende för personer med sammansatta behov och serviceboende LSS.		
3	35 mnkr	Minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre utifrån nettokostnadsavvikelse med 35 mnkr		
4	1 mnkr	Vakanshållen tjänst KoU/Adm		

6		Arbeta för att minska antalet placeringar till förmån för kvalificerade insatser på hemmaplan		
Summa	0			

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg anger att åtgärdsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg anger att ambitionsnivån ökar och gul färg anger att ambitionsnivån bibehålls.
Påverkan mål/målvärden: Kolumnen avser en bedömning av hur ambitionsnivån påverkar mål/målvärden, där röd anger negativ påverkan, gul anger ingen påverkan och grön anger positiv påverkan.

1. Socialförvaltningen har sedan 2014 ställt om boendebeståndet inom särskilt boende och äldreomsorgen där vi minskat antal platser för att anpassa verksamheten utifrån netto-kostnadsavvikelse, för att än bättre matcha insatserna till rätt vård och omsorgsnivå för brukarna/patienterna samt inom ram bekosta nyrenoverade äldreboenden utan ramtillskott. Vård och omsorg särskilt boende bedöms bedriva en kostnadseffektiv verksamhet i paritet med kostnad i riket samt med liknande kommuner sett till helheten. Sett till kostnad/brukare ligger vi något över men till det finns förklaringar bland annat i boendenas utformning och modernitet. Socialförvaltningen har under en lång tid legat under rikssnitt sett till väntetid från beslut till första erbjudande av insats samt också sett till ansökningstillfället och första erbjudande av insats. Förvaltningen erfar en förändring här, främst från 2022 då väntetiden ökat och för 2024 ligger förvaltningen långt över rikssnitt i väntetid 130 dagar jmf med rikets 62. Inspektionen för vård och omsorg har utdömt vite för en person p.ga lång väntetid och kan komma att utdöma för fler. Sedan slutet februari 2025 har förvaltningen en kort kö till särskilt boende och ingen person har väntat längre än tre månader (vilket är tiden förvaltningen har på sig att verkställa beslut). Utifrån detta prognosticeras att väntetiden för 2025 kommer minska. Utifrån det ekonomiska läget för förvaltning med nämnd görs bedömningen att ett alternativ till åtgärdsförslag är att ett särskilt boende om 24 platser hålls vakant under MRP-perioden. Det boende förvaltningen har i åtanke har nyligen fått ett föreläggande gällande brandåtgärder, vilket enligt hyresvärden kommer kosta förvaltningen cirka 3 mnkr att åtgärda. Förvaltningen har i behovsinventering gällande lokaler och boende bedömt behov av fler boendeplatser under kommande 10 års period och då för MRP-perioden 2026–2028 ett nytt boende med cirka 40 platser vilket lokalplanerats och kommer projekteras för.

2. Ordinärt boende inom äldreomsorgen, vilket inkluderar hemtjänst, central planering, kommunal primärvård och biståndsenhet har känt av och känner av att den demografiska utvecklingen genom ökat antal brukare. I jämförelse med riket och med liknande kommuner gällande nettokostnadsavvikelse ligger förvaltningen högt i kostnad baserat på 2023 vilket är senaste året i jmf. Förvaltningen har minskat glappet till de kommuner som ligger närmast i kostnad men är fortsatt dyrare sett till avvikelsen. Förvaltningen har åtgärder pågående för att minska kostnaderna men behöver förstå än mer vad som orsakar kostnadsavvikelsen jmf med liknande kommuner och utifrån det stärka åtgärderna och rikta dem till det som kan påverkas. Förvaltningen föreslår därför som åtgärd att förvaltningens verksamhetsinriktningar inom ordinärt boende äldre får i uppdrag att minska kostnaderna med 35 mnkr vilket är den summa som skiljer Vänersborg mot närmast liknande kommun baserat på 2023 års mätning. Senare jämförelse finns inte. Att minska kostnaderna i en växande verksamhet utifrån demografisk utveckling kan bedömas kontraproduktivt, men för att möta utvecklingen ekonomiskt hållbart samt klara förvaltningens totala budgetram bedöms förändringar gällande nettokostnadsavvikelsen som en åtgärd att föreslå.

3. I förvaltningens behovsinventering gällande boende och lokaler har beskrivits behov av ett nytt LSS-boende sedan tidigare vilket beslutats om gällande investering samt ytterligare tre boenden under kommande MRP-period som beslutats utifrån investeringar. Förvaltningen föreslår att två av dessa lokalplaneringar/projekteringar avbryts och då gällande boende för personer med sammansatta behov och serviceboende LSS utifrån att förvaltningen inte ser möjlighet att ekonomiskt kunna driva enheterna med egna medel såsom beskrivs i anvisningarna ska ske och heller inte ser möjligheter till omställning i verksamheten för att finna de medlen. Behov av

resterande två boendeenheter inom socialpsykiatrin föreslås kvarstå då förvaltningen med största sannolikhet har budget för drift av dessa frampå då planeringen är att ställa om befintligt nuvarande boende till att verkställas i två enheter i stället för en.

4. Förvaltningen kommer från mitten av maj månad 2025 hålla en chefstjänst inom övergripande administration vakant på prov.
5. Uppdrag pågår inom förvaltningen i syfte att genomlysa vad vi kan göra på kort som lång sikt gällande att minska antalet placeringar av barn och unga samt vuxna inom socialpsykiatrin och LSS. Hur långt förvaltningen når i detta arbete är i dagsläget oklart.

2.3 Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

Tabell: Utvecklingsförslag

	Utvecklingsförslag	Behov 2026	Behov 2027	Behov 2028	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2026 (2028)
1	Utvecklingsplan ”satsa oss ur” barn och unga	10 mnkr				
2	Utvecklingsplan ”satsa oss ur försörjningsstöd”					
3	Utvecklingsplan ”satsa oss ur” äldreomsorg					
	Utvecklingsplan ”satsa oss ur” personligt stöd och omsorg					
Summa		0	0	0		

Anvisning: Färgmarkera rutorna i kolumnerna ”Ändrad ambitionsnivå” och ”Påverkan mål/målvärden 2026 (2028) enligt beskrivning som följer: Ändrad ambitionsnivå: Röd färg innebär att utvecklingsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg innebär att ambitionsnivån ökar och gul färg innebär oförändrad ambitionsnivå. Påverkan mål/målvärden: Röd färg anger att mål/målvärden påverkas negativt av en ändrad ambitionsnivå, grön anger en positiv påverkan och gul anger ingen påverkan.

1. Kommunen och förvaltningen måste bryta utvecklingen gällande placeringar barn och unga till förmån för andra kvalificerade insatser. Förvaltningen har svårt att avsluta placeringar då resurser att arbeta ”på hemmaplan” till del saknas varför det blir ett ökande flöde i antal placeringar, främst gentemot institution. Orosanmälningarna har konstant ökat sedan 2018 i antal och i allvarlighet samt också placeringarna i familjehem och på institution SIS och HvB har ökat senaste åren och fortsätter öka, vilket beskrivs i tabell i dokumentet. Myndighetens hantering av anmälningarna kräver mycket resurser inom barn och unga gällande förhandsbedömningar och utredningar vilket blir personalintensivt och arbetet behöver förändras och på sikt styras till andra insatser. Placeringarna har ökat utifrån flera aspekter och ryms inte inom tilldelad budgetram trots förstärkning av budget med 20 mnkr mellan 2020-2021, genom interna omflyttningar från äldreomsorgen, samt mellan 2024-2025 genom ramtilldelning från KF på 18 mnkr.

   Som alternativ till att stärka budget för placeringarn barn och unga ser förvaltningen hellre att ”satsa oss ur” genom att stärka budget för att kunna utveckla och implementera nya arbetssätt i syfte att förhindra placeringar/avsluta placeringar. Detta angreppssätt bedöms ansvarsfullt och proaktivt än att äska ytterligare budgettilldelning till budget för placeringar. Utmaningen vi står i har också koppling till omställning till ny socialtjänstlag som kräver nya arbetssätt riktat mot att socialtjänsten ska vara mer lätt tillgänglig, främjande, förebyggande och inte efterverkande. För

barn, unga och dess föräldrar bedömer förvaltningen att den långsiktiga effekten blir bättre med andra insatser än institutionsplaceringar. Förvaltningens kostnader för 2,25 helårsplaceringar på SiS (utan förstärkt avdelning) uppgår till 9 mnkr, 3 helårsplaceringar på HVB 9 mnkr, 9-10 helårsplaceringar i konsulentstött familjehem 9 mnkr. Utvecklingsförslaget skulle innebära en satsning på ca 10 mnkr och förvaltningens ansats är att det över MRP-perioden leder till minskade kostnader för placeringar. Flertalet av insatserna sker i samarbete med andra förvaltningar inom kommunen genom ex vis samverkan Vänersborg. I nedanstående bild beskrivs de aktiviteter som förvaltningen ser behov av att stärka som ett åtgärdsförslag i att "satsa-oss" ur det hela.

2. Prognosen för 2025 är att arbetslösheten kommer att öka i hela landet. I Vänersborg har antalet arbetslösa ökat sedan oktober 2024. Den demografiska utvecklingen med färre barn, fler äldre och bara marginellt fler i yrkesverksam ålder innebär utmaningar för kommunens personal- och kompetensförsörjning. En viktig åtgärd för kommunen blir att rusta och stötta dem som stått utanför arbetsmarknaden länge, så att de kan bli en del av arbetskraften. Huvudfokus i individsamverkan med arbetsförmedlingen kommer vara långtidsarbetslösa.
Arbetsförmedlingen skärper kraven på vilka som kan vara inskrivna i program, vilket innebär att arbetsförmedlingen inte kommer att arbeta aktivt med de personer som bedöms sakna arbetsförmåga p.ga att de saknar grundläggande utbildning och/eller att man inte har tillräckliga språkkunskaper i svenska. Detta innebär att en stor andel arbetslösa kommer att skrivas ut från arbetsförmedlingen till kommunen, vilket kan bedömas som ett förskjutande i ansvar.
Regelförändringar inom A-kassan kommer att träda i kraft 1 oktober 2025 vilket innebär en snabbare nedtrappning i ersättningsnivåerna vilket med stor sannolikhet kommer att medföra ökade ansökningar om ekonomiskt bistånd, vilket påverkar kommunen och socialförvaltningen.
Ny lagstiftning gällande aktivitetskrav kopplat till försörjnings-stödtagare är också under utredning vilket påverkar hur förvaltningen behöver organisera arbetet mellan försörjningsstöd och arbetsmarknadsenheten i samarbete med övriga förvaltningar i kommunen. Förvaltningen bedömer utifrån detta att ett kraftfullare arbete behöver ske gällande utveckling av olika metoder och samarbeten. I nedanstående bild beskrivs de aktiviteter som förvaltningen ser behov av att stärka som ett åtgärdsförslag i att "satsa-oss" ur det hela.

3. Som beskrivs i dokumentet och som beskrevs vid budgetdialog dagarna i år samt i samband med tidigare år har en volymutveckling inom verksamhet äldreomsorg skett utifrån demografisk utveckling och kommer fortsatt ske i större utsträckning än den vi hittills erfarit. Verksamheten behöver utifrån detta fortsätta omställningen till att möta den ökande åldersgruppen genom ny metodik och nya arbetssätt, stärka det lätt tillgängliga, främjande och förebyggande arbetet i syfta att minska/skjuta fram behovet av de tyngre och mer omfattande insatserna. Omställningsarbetet är påbörjat inom förvaltningen genom flertalet metoder och aktiviteter och i nedanstående bild beskrivs de aktiviteter som förvaltningen ser att vi behöver fortsatt stärka för att fortsatt möta den demografiska utvecklingen samt anpassa oss efter budgetram.

4. Verksamheten personligt stöd och omsorg har ekonomiska utmaningar gällande externa placeringar inom LSS samt socialpsykiatri för såväl barn som vuxna. Placeringarna gällande barn inryms inom verksamhetens budgetram men inte för de vuxna. Placeringarna har olika individuella orsaker men gemensamt är att det hittills varit svårt att verkställa enskildas beslut inom befintligt boendebestånd. Inom verksamhet arbete, sysselsättning och integrations dagliga verksamhet LSS har förvaltningen under flertalet år beskrivit volymökningar och hur verksamheten effektivt arbetat för att inrymma dessa i befintlig verksamhet. Förvaltningen har stärkt budget för daglig verksamhet men fortsatt råder utmaning att helt verkställa besluten inom befintliga enheter varför arbetet gällande företagsplatser behöver intensifieras för de brukare som bedöms matcha denna form av verkställighet. Här ser förvaltningen vikten av samarbete med Kommunstyrelse-förvaltningen, övriga förvaltningar samt näringslivet. Omställningsarbetet är påbörjat inom förvaltningen genom flertalet metoder och aktiviteter och i nedanstående bild beskrivs de aktiviteter som förvaltningen ser att vi behöver stärka för att möta behoven.

Bidrag till inriktningsmål och målvärden

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	32,6 (2024)	31,0	29,6 (rikssnitt 2024)	Samtliga
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	69,8 (2024)	71,0	72,0 (grön 2024)	KS, BUN, SOC, KULF
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen	1,3 (2023)	1,20	1,13 (gul 2023)	SOC, KS

Förvaltningen har följande planerade aktiviteter kopplade till inriktningsmålet:

- Uppdrag att ta fram en plan gällande förebyggande insatser utifrån förändringar i socialtjänstlagen.

- Strategiskt och operativt arbeta med omställningen gällande ny socialtjänstlag samt omställning till en god och nära vård.

- Medverka i utredning gällande trygghetsboende i samarbete med kommunstyrelse-förvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och Vänersborgsbostäder samt se över möjlighet att genomföra gemensam invånardialog i samråd med politiken.

- Framtagande av strategisk äldreomsorgsplan.

- Fortsatt samarbete med förening i idéburet offentligt partnerskap, IOP, gällande akutlogi för hemlösa.

- Fortsatt samarbete med övriga förvaltningar och polis genom aktiviteter i arbetet rörande BRÅ.

- Fortsatt samarbete med övriga förvaltningar och kommunalförbund inom samverkan Vänersborg och rådet för hälsa och social hållbarhet.

- Implementering av metoden ”Bostad först” i samarbete med Vänersborgsbostäder.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Ungdomar etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning	83,1 (2022)	84,7 (rikssnitt 2022)	86,8 (grön 2022)	SOC, KS

Förvaltningen har följande planerade aktiviteter kopplade till inriktningsmålet:

- Medverka i utredningsuppdrag om ungdomsanställningar.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	Minst två tredje-delar av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med nuläge	KS, SBN, BN, SOC
Antal genomförda eller påbörjade klimatlöften för kommunen	22 påbörjade eller uppfyllda av 24	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda	Samtliga klimat-löften är uppfyllda	SBN, KS, SOC, MHN

Förvaltningen har följande planerade aktiviteter kopplade till inriktningsmålet:

- Införandet av läkemedelsautomater inom hemtjänsten för personer med övertaget läkemedelsansvar, vilket bidrar till ökad måluppfyllelse inom inriktningsmålet genom minskat antal resor.

- Införande av digital tillsyn, vilket ingår i förvaltningens försörjningsstrategi för välfärdsteknik, som upprättats med stöd av SKR. Även denna aktivitet bidrar till minskade resor inom hemtjänsten.

- Förvaltningen deltar i klimatlöfte nr 25, ”Vi använder cirkulära möbler”, genom följsamhet till ”Anvisning för möbelhantering i Vänersborgs kommun”.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	79 (2023)	75	76	MHN, BN, KS, SOC, SBN
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - Sammanfattande omdöme	3,36 (2024)	3,60	3,65	SAMTLIGA
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn	86 (2024)	89	91 (grön)	SOC

Förvaltningen har följande planerade aktiviteter kopplade till inriktningsmålet:

- Förvaltningen har i uppdrag att ta fram en digital färdplan, som bland annat syftar till att förbättra och effektivisera verksamheten genom digitalisering, säkerställa personalförsörjningen och möta medborgarnas behov och öka självständigheten och delaktigheten för målgrupper.

- Aktiviteter kopplade till förvaltningens plan för digitalisering och välfärdsteknik samt utifrån nyttoanalyser i samarbete med SKR.

- Framtagande av strategisk äldreomsorgsplan.

Vidare bidrar socialnämnden till måluppfyllande genom det riktade uppdraget ”Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar”.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2028	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2024)	81	82	Samtliga

Sjukfrånvaro	9,2 (2024)	8,7	8,2 (gul 2022)	Samtliga

Förvaltningen har följande planerade aktiviteter kopplade till inriktningsmålet:

- Fortsatt arbete med att stärka och implementera Sunt arbetslivs friskfaktorer inom förvaltningen som helhet och dess enheter i syfte att minska sjukfrånvaron och stärka känslan av psykologisk trygghet på arbetsplatserna.
- Kartlägga chefers arbetsmiljö i syfte att stärka friskfaktorer och psykologisk trygghet.
- Fortsatt arbete utifrån förvaltningens personal- och kompetensförsörjningsplan och dess aktiviteter.
- Genomföra projekt "Rätt roll gör rätt uppgifter" under 2025–2026 inom vård och omsorgs hemtjänst, särskilt boende samt vård, stöd och utrednings korttids- och växelvård.
- Färdigställa övergripande plan gällande krisberedskap och implementera den i förvaltningen under planperioden.

Socialnämnden

Inventarier

Verksamhet/Projekt, mnkr	2026	2027	2028	S:a
Administration	0,5	0,5	0,5	1,5
Ädreomsorg	4,5	4,5	4,5	13,5
Individ- och familjeomsorg	0,5	0,5	0,5	1,5
Omsorg om funktionshindrade	0,5	0,5	0,5	1,5
Arbete, sysselsättning och integration	0,3	0,3	0,3	0,9
S:a Utgifter inventarier	6,3	6,3	6,3	18,9

Kommentarer till inventarieanslag:
Socialnämnden har behov av återinvesteringar i möbler, hjälpmedel och andra inventarier. Driftskostnader för detta täcks inom ram.

Protokoll från Vänersborgs kommun

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG), Socialförvaltningen, torsdag 10 april 2025

Tid: 13:15

Plats: Konferensrum Kommunhuset, konferensrum Brålanda

Omedelbar justering av § 3, punkt gällande Mål- och resursplan 2026-2028

[redacted]

Ordförande Karin Hallberg

[redacted]

Annette Blidsell, Vision

[redacted]

Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter

[redacted]

Maria Larsen, Vårdförbundet

[redacted]

Kicki Bergqvist, Ledarna

[redacted]

Robert Wendel, SSR

[redacted]

Christina Jansson, Kommunal,

Kommunals närvarande representant är inte behörig att justera protokoll men har tagit del av protokollet

Sekreterare

Zana Savic

Närvarande

Representanter arbetstagarorganisation

Annette Blidsell, Vision
Christina Jansson, Kommunal
Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter
Maria Larsen, Vårdförbundet
Kicki Bergqvist, Ledarna
Robert Wendel, SSR

Representanter arbetsgivare

Karin Hallberg, förvaltningschef
Jeanette Sjölund, verksamhetschef Administrativa avdelningen
Ulrika Gardtman, verksamhetschef Arbete, sysselsättning och integration (ASI)

Föredragande/Adjungerande

Pia Hibell, HR-partner
Zana Savic, nämndsekreterare

Kallade men ej närvarande

Monica Weismar Erlandsson, Kommunal
Vakant, Akavia

§ 3

Mål och resursplan (MRP) 2026–2028 – budget år 2026

Ställningstagande gällande MRP

FSG fick 2025-04-03, § 1, information om Mål- och resursplan 2026-2028. Under mötet påbörjades frisk- och riskanalys kopplat till åtgärdsförslagen. Efter mötet skickades handlingarna i ärendet ut till FSG för genomläsning inför dagens sammanträde.

Förvaltningschef beskriver förslaget som har lagts till socialnämnden inför nämndens beslut den 2025-04-16 gällande socialnämndens MRP-förslag.

Frisk- och riskanalysen som påbörjades 2025-04-03 färdigställs under dagens sammanträde. Se bilaga 1.

Förvaltningschef läser upp Kommunals yttrande kring åtgärdsförslagen, se bilaga 2.
Vision, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter, Vårdförbundet, Ledarna och SSR ställer sig bakom Kommunals yttrande.

Beslut
Arbetsgivaren och arbetstagarorganisationerna är oeniga i frågan.
Arbetsgivarens förslag till Mål- och resursplan 2026-2028 lämnas vidare till Socialnämnden.

Bilaga
Bilaga 1: Frisk- och riskanalys gällande åtgärdsförslag
Bilaga 2: Kommunals yttrande

Vänersborgs kommun

Friskfaktorer och riskbedömning med handlingsplan

Med hjälp av formuläret arbetar du med dom streckade aktiviteterna i SAM-kartan

Stödmaterial:

Checklistor för att undersöka arbetsmiljön vid en arbetsmiljörond

Arbetsmiljöverket informerar om riskbedömning vid förändring av verksamhet

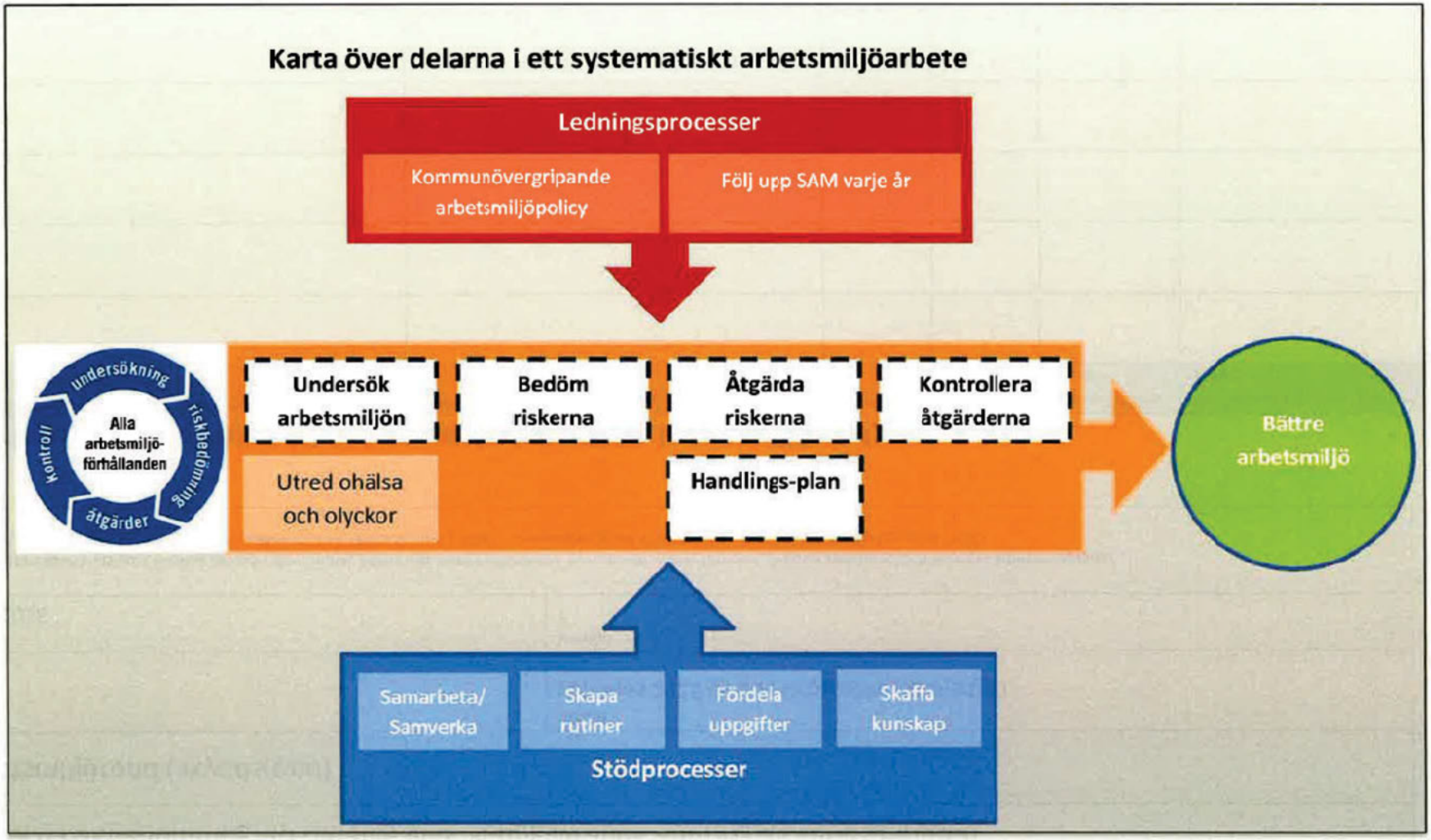

Sida 355 av 1231

Vänersborgs kommun

☐ **Fördelar med och riskbedömning vid tillfällig eller stadigvarande ändring av verksamheten**

☐ **Protokoll arbetsmiljörond (skyddsrond)**

Förvaltning/verksamhet	Datum
Socialförvaltningen	påbörjad 2025-04-03 , färdigställd 2025-04-10
Beskrivning	**Version**
MRP 2026_2028, Budget 2026	1

Deltagare
Skyddskommitté FSG, 250403, Annette Blidsell, Vision, Christina Jansson, Kommunal, Monica Weismar Erlandsson, Kommunal, Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter
Maria Larsen, Vårdförbundet, Robert Wendel, SSR, Karin Hallberg, förvaltningschef, Maria Sundvall Möller, verksamhetschef Vård och omsorg (VoO)/Särskilda boenden SÄBO

Fördelar med förändringen av verksamhet / Friskfaktorer i arbetsmiljön (arbetsmiljörond)

Arbetsmiljöområde	Fördelar med förändringen / Identifiera friskfaktorer	Insats för att behålla/stärka det positiva	Ansvarig	Klart när?	Kontroll utfört. Datum.	Har åtgärden gett den effekt ni önskade?

Vänersborgs kommun

Konsekvens om risk inträffar	Konsekvens X Sannolikhet = Risk			
Allvarlig påverkan på hälsan (dödsfall eller livslånga men)	4	8	12	16
Betydande påverkan på hälsan	3	6	9	12
Måttlig påverkan på hälsan	2	4	6	8
Viss påverkan på hälsan	1	2	3	4
Sannolikhet att risk inträffar	Liten sannolikhet (vid enstaka händelser)	Måttlig sannolikhet (några gånger per år)	Stor sannolikhet (några gånger i månaden)	Mycket stor sannolikhet (flera gånger i veckan)

Utgå från denna riskkarta när du bedömer varje risk: låg, medel eller hög.

Arbetsmiljöområde	Problem nr	Identifiera risk	Låg risk	Medel risk	Hög risk	Åtgärd	Ansvarig	Klart när?	Kontroll utfört. Datum.	Har åtgärden gett den effekt ni önskade?
Vakanshålla 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende		Oro och stress för medarbetare som drabbas av ev. övertalighet och därmed förflyttningar/omplaceringar.			9	Tidig, tydlig och transparent information erbjuda stöd vid förändringen				
		Risk för oro att/om det uppstår kompetensbrist pga många väljer att sluta.	2			Tidig, tydlig och transparent information Delaktighet i processen möjlighet till att lämna önskemål kring placering erbjuda stöd vid förändringen				
		Om konsekvensen blir att vårdtagarna måste vänta längre, ses risk för ökad arbetsbelastning vid ordinärt boende. Risk för ökad arbetsbelastning ses även för de medarbetare som arbetar med handläggning, biståndsbedömare samt boendesamordnare, pga. ökade kontakter med ex vårdtagare/medborgare och/eller dess anhöriga	4			arbetsgivaren måste följa och ge stöd där det behövs				

		Arbetsbelastning ökar för kommunal primärvård på ökat antal patienter och ev utökade insatser kring dessa.								
Minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 mnkr kommunal primärvård central planering ordinärt boende-Hemtjänst		Risk att arbetsbelastningen för medarbetare inom ordinärt boende, kommunal primärvård, korttidsboende, växelvården ökar, biståndsbedömare och boendesamordnare därmed ses risk för ohälsa.			12	tydlig och transparent information kring bakgrunden till förändringen. Stöd i processen. Arbeta med att avveckla och utveckla olika arbetssätt genom delaktighet. Arbeta med att optimera planering och bemanning.				
Intensivt arbete för att se över möjligheter gällande att minska antalet placeringar av barn och unga		*stress för berörda verksamhetschefer*								

Risker vid förändring av verksamhet / Risker i arbetsmiljön (arbetsmiljörond)

Vänersborgs kommun

[redacted]

Sammanställt av: [redacted] Namnförtydligande: [redacted] Datum: 250403

Chef

Justerat av: [redacted] Namnförtydligande: [redacted] Datum: 250410

Skyddsombud/HSO/medarbetare

[redacted] Namnförtydligande: [redacted] Datum: 250410

Skyddsombud/HSO/medarbetare

[redacted] Namnförtydligande: [redacted] Datum: 250410

Skyddsombud/HSO/medarbetare

[redacted] Namnförtydligande: [redacted] Datum: 250410

Skyddsombud/HSO/medarbetare

[redacted] Namnförtydligande: [redacted] Datum: 250410

Skyddsombud/HSO/medarbetare

[redacted] Namnförtydligande: [redacted] Datum: 250410

Skyddsombud/HSO/medarbetare

Kommunal

Vänersborg 2025 04 10

Yttrande gällande Mål och Resursplan 2026–2028

Kommunal är enig med arbetsgivaren om konsekvensbeskrivningen av åtgärdsförslag till MRP 2026–2028.

Kommunal befarar en stor försämring av arbetsmiljön. Ökad arbetsbelastning vilket kommer att öka kostnaderna för förvaltningen vad gäller sjukskrivningar, personalbortfall och därmed ytterligare kostnader för anställningsprocesser och kompetensbortfall då personal väljer bort Vänersborgskommun som arbetsgivare.

Kommunal oenig till arbetsgivarens förslag av åtgärder till mål och resursplan 2026–2028

[redacted]

Christina Jansson
Kommunal Vänersborg

Protokoll från Vänersborgs kommun

Förvaltningens samverkans grupp (FSG), Socialförvaltningen, Mål och resursplan 2026–2028

torsdag 3:e april 2025.

Tid: 13:15-16

Plats: Konferensrum Lokal Vänersborg, plan 3, Kommunhuset

Paragrafer

1-2

Signering

Ordförande: Karin Hallberg, e-sign

Justerare:

Annette Blidsell, Vision, e-sign

Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter, e-sign

Maria Larsen, Vårdförbundet, e-sign

Monica Weismar Erlandsson, Kommunal

Robert Wendel, SSR, e-sign

Sekreterare

Pia Hibell

[redacted]

Justering för Kommunal

Monica Weismar Erlandsson

Närvarande

Representanter arbetstagarorganisation

Annette Blidsell, Vision
Christina Jansson, Kommunal
Monica Weismar Erlandsson, Kommunal
Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter
Maria Larsen, Vårdförbundet
Kicki Bergqvist, Ledarna
Robert Wendel, SSR

Representanter arbetsgivare

Karin Hallberg, förvaltningschef
Jeanette Sjölund, verksamhetschef Administrativa avdelningen
Maria Sundvall Möller, verksamhetschef Vård och omsorg (VoO)/Särskilda boenden SÄBO
Ulrika Gardtman, verksamhetschef Arbete, sysselsättning och integration (ASI)

Föredragande/Adjungerande

Kallande men ej närvarande

Kicki Bergqvist, Ledarna
Jeanette Sjölund, verksamhetschef Administrativa avdelningen
Ulrika Gardtman, verksamhetschef Arbete, sysselsättning och integration (ASI)

§ 1

Organisationspunkt

Information- Mål och resursplan (MRP) 2026–2028.

Karin Hallberg, förvaltningschef informerar om arbetet som pågått i budgetdialogen och framskrivningen av materialet som hon visar på mötet.
Innan nästa FSG, 8:e april kommer hon träffa presidiet, Nämnden har sedan möte den 16: april.

Karin visar framtaget material, bland annat en sammanfattande Powerpoint presentation samt tjänsteskrivelse och konsekvensbeskrivningar för föreslagna åtgärder. Detta material kommer att skickas ut till deltagarna i gruppen efter mötet sen.

Karin informerar även de utvecklingsplaner som Individ och familjeomsorg, Barn- och unga, Försörjningsstöd, Hemtjänst och Kommunal primärvård, Personligt stöd och omsorg samt ASI Daglig verksamhet tagit fram, planerna är målbilder tom 2028. Det handlar om att begära ramökning om 9 800 tkr för att bland annat, satsa på insatser som kan bromsa placeringar barn och unga.
Kort beskrivet så är Socialförvaltningens behov inför 2026 är sammanlagt 48 900 tkr.
Fördelat på verksamheterna:

- Individ och familjeomsorg 36 400 tkr – försörjningsstöd och placeringar barn och unga
- Personligt stöd och omsorg 9 200 tkr – placeringar vuxna LSS och SoL
- Nämnd och administration 3 300 tkr – ökade kostnader för tjänstekatalogen

Förvaltningens förslag på åtgärder för budget i balans är att:

- Vakanshålla 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende
- Minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 mnkr
- Avbryta lokalplanering/projektering inom personligt stöd och omsorg av boende för personer med sammansatta behov och serviceboende LSS
- Vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration
- Intensivt arbeta för att se över möjligheter gällande att minska antalet placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt placeringar inom personligt stöd och omsorg

§ 2

Organisationspunkt

Dialog- Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser gällande förslaget till mål och resursplan 2026–2028.

Gruppen diskuterar kring varför åtgärderna föreslås och varför just dessa valdes. Diskussioner och resonemang förs kring bland annat att tidigare var det lång väntan till att kunna erbjudas plats vid särskilt boende, det är inte så precis nu, samtidigt upplever vissa i gruppen att de som erbjuds boendeplats just nu är både något piggare och friskare än de brukar vara.

Arbetet med frisk-och riskbedömning med handlingsplan påbörjas, arbetsmaterialet mailas ut efter mötet, när det är klart kommer det läggas in i Stratsys.

Protokoll från Vänersborgs kommun

Förvaltningens samverkans grupp (FSG), Socialförvaltningen, Mål och resursplan 2026–2028

torsdag 3:e april 2025.

Tid: 13:15-16

Plats: Konferensrum Lokal Vänersborg, plan 3, Kommunhuset

Paragrafer

1-2

Signering

Ordförande: Karin Hallberg, e-sign

Justerare:

Annette Blidsell, Vision, e-sign

Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter, e-sign

Maria Larsen, Vårdförbundet, e-sign

Monica Weismar Erlandsson, Kommunal

Robert Wendel, SSR, e-sign

Sekreterare

Pia Hibell

[redacted]

Justering för Kommunal

Monica Weismar Erlandsson

Närvarande

Representanter arbetstagarorganisation

Annette Blidsell, Vision
Christina Jansson, Kommunal
Monica Weismar Erlandsson, Kommunal
Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter
Maria Larsen, Vårdförbundet
Kicki Bergqvist, Ledarna
Robert Wendel, SSR

Representanter arbetsgivare

Karin Hallberg, förvaltningschef
Jeanette Sjölund, verksamhetschef Administrativa avdelningen
Maria Sundvall Möller, verksamhetschef Vård och omsorg (VoO)/Särskilda boenden SÄBO
Ulrika Gardtman, verksamhetschef Arbete, sysselsättning och integration (ASI)

Föredragande/Adjungerande

Kallande men ej närvarande

Kicki Bergqvist, Ledarna
Jeanette Sjölund, verksamhetschef Administrativa avdelningen
Ulrika Gardtman, verksamhetschef Arbete, sysselsättning och integration (ASI)

§ 1

Organisationspunkt

Information- Mål och resursplan (MRP) 2026–2028.

Karin Hallberg, förvaltningschef informerar om arbetet som pågått i budgetdialogen och framskrivningen av materialet som hon visar på mötet.
Innan nästa FSG, 8:e april kommer hon träffa presidiet, Nämnden har sedan möte den 16: april.

Karin visar framtaget material, bland annat en sammanfattande Powerpoint presentation samt tjänsteskrivelse och konsekvensbeskrivningar för föreslagna åtgärder. Detta material kommer att skickas ut till deltagarna i gruppen efter mötet sen.

Karin informerar även de utvecklingsplaner som Individ och familjeomsorg, Barn- och unga, Försörjningsstöd, Hemtjänst och Kommunal primärvård, Personligt stöd och omsorg samt ASI Daglig verksamhet tagit fram, planerna är målbilder tom 2028. Det handlar om att begära ramökning om 9 800 tkr för att bland annat, satsa på insatser som kan bromsa placeringar barn och unga.
Kort beskrivet så är Socialförvaltningens behov inför 2026 är sammanlagt 48 900 tkr.
Fördelat på verksamheterna:

- Individ och familjeomsorg 36 400 tkr – försörjningsstöd och placeringar barn och unga
- Personligt stöd och omsorg 9 200 tkr – placeringar vuxna LSS och SoL
- Nämnd och administration 3 300 tkr – ökade kostnader för tjänstekatalogen

Förvaltningens förslag på åtgärder för budget i balans är att:

- Vakanshålla 24 platser inom vård och omsorg särskilt boende
- Minska kostnaderna inom ordinärt boende äldre med 35 mnkr
- Avbryta lokalplanering/projektering inom personligt stöd och omsorg av boende för personer med sammansatta behov och serviceboende LSS
- Vakanshålla en tjänst inom nämnd och administration
- Intensivt arbeta för att se över möjligheter gällande att minska antalet placeringar av barn och unga inom individ och familjeomsorgen samt placeringar inom personligt stöd och omsorg

§ 2

Organisationspunkt

Dialog- Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser gällande förslaget till mål och resursplan 2026–2028.

Gruppen diskuterar kring varför åtgärderna föreslås och varför just dessa valdes. Diskussioner och resonemang förs kring bland annat att tidigare var det lång väntan till att kunna erbjudas plats vid särskilt boende, det är inte så precis nu, samtidigt upplever vissa i gruppen att de som erbjuds boendeplats just nu är både något piggare och friskare än de brukar vara.

Arbetet med frisk-och riskbedömning med handlingsplan påbörjas, arbetsmaterialet mailas ut efter mötet, när det är klart kommer det läggas in i Stratsys.

ÖVERFÖRMYNDAR-NÄMNDEN

§ 15

Överförmyndarnämndens förslag till mål- och resursplan 2026-2028

ÖFN 2025/17

Beslut

Överförmyndarnämnden antar förslag till mål- och resursplan och konsekvensbeskrivning enligt bilaga och översänder dessa till budgetberedningen.

Bilaga/bilagor

Bilaga 1: Förslag till mål- och resursplan 2026-2028

Bilaga 2: Konsekvensbeskrivning mål- och resursplan 2026-2028

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har i samråd med förvaltningen utarbetat förslag till mål- och resursplan 2026-2028 samt konsekvensbeskrivning.

Beslutsunderlag

- Förslag till mål- och resursplan 2026-2028
- Konsekvensbeskrivning mål- och resursplan 2026-2028

Överförmyndarnämndens behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att nämnden bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Ekonomiavdelningen

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning Överförmyndarnämnd

Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2026-2028

I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2026-2028 anges följande: ”Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse”.

Sammanfattning

Överförmyndarnämnden ser behov av utökad budgetram för att möta de krav och mål som föreligger. Nämnden bedömer att lagkrav och måluppfyllelse inte kan uppnås utan ökad resurs. Nämnden bedömer att en årsarbetskraft till hälften ryms inom budgetram.

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Budet 2026

Utfall av beslutad budet för 2026 innebär en inflationskompensation om 10 000 kr samt ett minskat PO med 44 000 kr. Netto för nämnden blir då 10 000 kr plus.

2. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar - Konsekvenser

2.1 Utmaningar

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

För att kunna uppnå de mål som kommunfullmäktige beslutat, de mål som lagstiftaren kräver och som tillsynsmyndigheten Länsstyrelsen ställer på verksamheten ser Överförmyndarnämnden ett behov av en extra årsarbetskraft för att möta detta. För att möta de utvecklingsbehov, gällande exempelvis digitalisering, och en ökad ambitionsnivå för att möta de behov som huvudmän har samt de insatser som verksamheten bedömer föreligga för ställföreträdare, genom ökade kunskaper kring sitt uppdrag (utbildning, digitaliseringsutveckling) bedömer Överförmyndarnämnden att utökad verksamhet genom en årsarbetskraft krävs för måluppfyllnad.

Överförmyndarnämnden ser även en sårbarhet utifrån nuvarande personalstyrka.
En hållbar arbetsbelastning utifrån rådande behov är av vikt och som är hållbar över tid. Trots förstärkning genom timanställd personal för handläggning av årsredovisningar ser nämnden ett behov av en större kontinuitet av personalstyrkan genom utökning av ytterligare en årsarbetskraft. Verksamheten kan inte byggas genom timanställd personal.

Överförmyndarnämnden bedömer att finansiering av en årsarbetskraft till viss del ryms inom den budget som tilldelats nämnden. Nämnden har haft ett överskott i budget samt haft kostnader under det gångna året för timanställda.
Överförmyndarnämnden önskar därför ett tillskott i budget för en halv årsarbetskraft för att täcka behovet.

2.2 Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar

Med de tilldelade medel som nämnden har finns inte något utrymme för besparingar.
Vi har implementerat ett nytt ärendehanteringssystem där möjlighet till en ökad digitalisering genom e-tjänster finns. Med de resurser som verksamheten har till sitt förfogande finns inte tillräcklig tid som vi borde lägga på utveckling eftersom lagkrav går före i ärendehantering. Utvecklingstakten av digitaliseringen hade varit större om vi haft utrymme för det personellt.

Överförmyndarnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Överförmyndarnämndens verksamhet styrs av en mängd lagar och bestämmelser. De viktigaste bestämmelserna om hur tillsynen ska utövas finns i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen, äktenskapsbalken, ärvdabalken, lag om verkan av avtal som slutits under påverkan av psykisk störning och lag om god man för ensamkommande barn. Staten har genom Länsstyrelsen till uppgift att utöva tillsyn över överförmyndarnämndens verksamhet.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram:
I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2026 till 6 009 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Överförmyndarnämndens förslag:
Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver osäkerheter med kostnaderna för ställföreträdare. Svårigheter finns också att möta en hållbar arbetsbelastning för medarbetare. Nämnden ser därav ett behov av ytterligare en årsarbetskraft för att nå antagna och uppsatta mål för verksamheten.

Kommunfullmäktiges beslut:
Överförmyndarnämndens budgetram 2026 sänks med sammanlagt 34 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras budgetramen ned med 44 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens budgetram 2026 till 6 009 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2026	Budget 2025	Bokslut 2024
Statsbidrag	0,0	0,0	0,1
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	**0,0**	**0,0**	**0,1**
Personalkostnader	5,4	5,4	5,4
Omkostnader	0,6	0,6	0,1
Summa kostnader	**6,0**	**6,0**	**5,5**
Nettokostnader	**6,0**	**6,0**	**5,4**

Medborgarpartiet

Mål- och resursplan 2026–2028

1: Allmänt

Medborgarpartiet presenterar en mål- och resursplan som har utgått från kommunstyrelsens ordförandes förslag. Förändringar redovisas under respektive nämnd och i investeringsbudgen.

2: Finansiella mål

Kommunfullmäktige har antagit fyra finansiella mål. För en god ekonomisk hushållning skall tre av de fyra målen var uppfyllda.

2:1 Årets resultat bör uppgå till minst 2% av skatter och generella statsbidrag

Det ekonomiska läget är fortsatt ansträngt och den ekonomiska utvecklingen har inte blivit som vi trodde förra året. Den osäkerhet som råder i världen gör att den framtida ekonomiska utvecklingen är osäker. Under rådande ekonomiska förhållanden finns inget utrymme för större ”önskemål”.

Trots att vi anser att kommunens resultatbudget skall redovisa ett överskott på 2% av skatter och generella statsbidrag har vi för planperioden gjort ett avsteg från detta mål då vi anser det är oförsvarbart att spara på någon av kärnverksamheterna.

2:2 Årets investeringar (exkl. VA och renhållning) skall maximalt motsvara 7% av skatter och generella statsbidrag

Vårt förslag till investeringsbudget presenteras under rubrik 13. För oss har det varit viktigt att leva upp till detta mål då en hög investeringsnivå med lånade pengar ökar på kommunens räntekostnad. Förvaltningarnas kostnader för hyror, räntor och avskrivningar ökar vilket innebär att investeringen ”äter upp” det utrymme sin finns för utveckling av den löpande verksamheten.

2:3 Kommunens låneskuld

Kommunen har stora ambitioner när det gäller investeringar och kommer under de närmaste åren att öka låneskulden. Kommande planperiod är inget undantag. Kommunen hade senaste bokslutet 779 mnkr i långfristig låneskuld som beräknas öka till 2 029 mnkr år 2028 vilket är en beräknad ökning med 1 249 mnkr på 4 år. År 2028 har vi lån över 2 miljarder.

2:4 Avstämning finansiella mål

Medborgarpartiet klarar två finansiella mål år 2026 och 2027 och tre mål år 2028.

Avstämning finansiella mål	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	🟢	🟥	🟥	🟥	🟥
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	🟢	🟢	🟢	🟢	🟢
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden	🟥	🟥	🟥	🟥	🟢
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.	🟢	🟥	🟢	🟢	🟢

Årets resultat av skatter och generella statsbidrag			1,1%	1,3%	1,3%

3: Personal

Redan i 2023 års budget förordade vi att ingen tillsättning och utökning av nya tjänster skulle förekomma med undantag av personal inom verksamheter som skola, vård- och omsorg där personal arbetar i direkt kontakt med elever eller vårdtagare. Vi anser att denna restriktivitet skall gälla under hela planperioden.

4: Barn- och utbildningsnämnden

4:1 Fler vuxna i skolan

Barnen i skolan säger själva att de ”vill ha fler vuxna närvarande och tillgängliga” enligt nämndens egen skrivelse. Vi tycker att vi skall lyssna på barnen och föreslår att placera: vaktmästare, lokalvårdare och måltidspersonal på skolorna även om de fortfarande organisatoriskt tillhör samhällsbyggnads-förvaltningen.

4:2 Förskoleplatser – Pedagogisk omsorg

Den pedagogiska omsorgen har upphört fr om hösten 2024. Vi vill att föräldrar i Vänersborgs kommun skall ha en valfrihet vad gäller förskola eller pedagogisk barnomsorg för sina barn. När vi studerar befolkningsprognosen kan vi se att antal barn i åldrarna 0 - 5 beräknas minska med 208 barn under perioden 2024 - 2028 och anser därmed inte att det är försvarbart att bygga ut och utveckla nya förskolor. Vi har därför genomgångende minskat investeringsanslagen för nybyggnation av förskoleplatser. Genom att aktivt rekrytera och nyanställa dagbarnvårdare ger vi föräldrarna i Vänersborgs kommun den valmöjlighet som varje förälder borde ha för sina barn.

4:3 Knarkhundar

Vi vill att ett strukturerat arbete med polisen etableras där polisens knarkhundar tränas på skolorna löpande och inte enbart vid misstanke om knark på skolan.

5: Kommunstyrelsen

5:1 Avtalsstödjare/direkt upphandlare

Vi tror att kommunen kan göra besparingar genom att anställa personer som arbetar med avtalsstöd och upphandling. Vi anser att tjänsterna skall vara självfinansierande och därmed görs avdrag enligt nyttjandegrad på respektive nämnd. Vi har avsatt 1 650 tkr till tjänsterna och gjort avdrag med -210 tkr för minskade kostnader vid upphandling på kommunstyrelsen.

5:2 Kommungemensam satsning på barn och unga

Medborgarpartiet avsatte medel i budget 2025 för ett samarbete mellan Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden och Socialnämnden där barn och ungas behov av trygghet skulle sätts i centrum. Vi kan därför med glädje konstatera att kommunstyrelsens ordförande har samma uppfattning som oss i denna fråga. Vi har också valt att satsa 9,8 mkr till ändamålet. Vi utgår från att medlen används till direkt arbete med barn och unga och inte används till utredningar och personal som är placerade centralt.

5:3 Kommunstyrelsens förfogandemedel

Medborgarpartiet inser att det måste finnas medel för oförutsett och till förfogande. Vi anser dock att beloppet är onödigt stort. Vårt förslag är att kostnader till flygplatsen (1 mkr) samt en eventuell tjänst för utveckling av stadskärnan (450 tkr) finansieras av förfogandeanslaget. Vidare anser vi att 1 mkr av anslaget kan användas till finansiering av tjänsten som friluftsstrateg inom kultur- och fritidsnämnden.

6: Kultur- och fritidsnämnden

6:1 Friluftsstrategi

Kommunfullmäktige har fattat beslut om en mycket fin och genomarbetad friluftsstrategi. Vi är många som hoppas att detta dokument inte skall bli en hyllvärmare utan att de åtgärder och förslag som strategin redovisar kommer att förverkligas. Vi är tveksamma till att tillsätta tjänsten som friluftsstrateg då vi är osäkra på vad tjänsten kommer att innebära och vilket mandat hen kommer att ha. Personen som anställs kommer inte att ha någon egen budget och det kan då bli svårt att driva projekten framåt. Trots de farhågor som vi har vill vi ändå tillsätta 1 000 tkr till friluftsstrategen. Vi anser att den skall finansieras genom ianspråktagande av motsvarande medel från kommunstyrelsens förfogandeanslag. Medborgarpartiet föreslår att i samband med MRP 2027 avsätts medel till de åtaganden inom strategin som kommunfullmäktige anser vara viktigast under respektive år. Förfarandet skulle då kunna jämföras med investeringsbudgeten.
Vi godkänner också överföring av 300 tkr från samhällsbyggnadsnämnden i ärendet.

6:2 Föreningsbidrag

Nämnden har en mycket viktig uppgift vad gäller integration och ett friskt och rörligt liv. Det finns ett stort antal föreningar som gör ett fantastiskt ungdomsarbete på ideell basis. Vi vill därför att aktivitetsstödet ökar med 10% fr o m 2026 och framåt. Kostnaden beräknas till 100 tkr.

6:3 Avdrag för avtalsstödjare/direkt upphandlare

Vi har gjort avdrag med -49tkr för effektivare och billigare inköp.

7: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

7:1 Avdrag för avtalsstödjare/direkt upphandlare

Vi har gjort avdrag med -3 tkr för effektivare och billigare inköp.

8: Samhällsbyggnadsnämnden

8:1 Södra Sanden

Inom nämnden finns stora planer inför framtiden. Projekt som Norra och Södra Sanden samt en framtida brandstation och tågstopp i Brålanda kommer att innebära stora kostnader i form av investeringar i framtiden. Vi har valt att skjuta projektet Södra sanden på framtiden vilket innebär att vi inte anser att det finns fog för någon projektorganisation mm.

8:2 Avdrag för avtalsstödjare/direkt upphandlare

Vi har gjort avdrag med - 845 tkr för effektivare och billigare inköp.

8:3 Kapitaltjänstkostnader Bergagården

Efter tidigare beslut i KF om VA och fiber till Bergagården skjuter vi till + 500 tkr i kapitaltjänst-kostnader.

8:4 Friluftsstrategin

Vi överför -300 tkr till kultur och fritid för friluftsstrategin.

9: Socialnämnden

9:1 Avdrag för avtalsstödjare/direkt upphandlare

Vi har gjort avdrag med -361 tkr för effektivare och billigare inköp

9:2 Arbetsskor

Vi har avsatt 700 tkr till arbetsskor.

9:3 Skyddat boende för vårdutsatta barn och vuxna

Vi ställer oss bakom bidraget på 1,2 mkr till skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna. Vi anser detta är en mycket viktig satsning och kommer under året att följa utvecklingen med intresse.

9:4 ”Servicehus”

En av Medborgarpartiets hjärtefrågor är ett boende mellan Vänersborgsbostäders trygghetsboende och ett särskilt boende dvs det som tidigare kallades servicehus. Sedan kommunen stängde alla servicehus 2017 är vår uppfattning att det gått prestige i frågan. Alla som har någon äldre i sin närhet vet vad de saknar. Många äldre som bor hemma i sitt ordinära boende är ensamma, har ingen att äta tillsammans med, känner sig otrygga, saknar kamratskap och aktiviteter.
De tidigare s.k. servicehusen hade allt detta som efterfrågas. Möjlighet att äta tillsammans i matsalen, träffas för aktiviteter varje dag, ha personal i sin närhet, kunna få besök av sina anhöriga som kan sova över i lägenheten och sist men inte minst bo tillsammans med sin partner även om den enes hälsa sviktat.

Vi som ännu inte behöver välja boende kan ställa oss frågan: Hur vill vi bo när vi blir äldre och har svårt att klara oss själva:

- Isolerad i vårt ordinära boende
- Flytta in på ett rum i ett särskilt boende
- Flytta in i en servicelägenhet

Socialnämnden kan inte hävda att det är av ekonomiska skäl som boendet inte utreds. Kommunens hemtjänst skulle bli betydligt billigare med servicehus. Logiskt tänkande och enkel matematik säger sig själv att om det finns 20 personer på samma ställe som behöver hjälp blir det mer effektivt än att ha hjälpbehövande på 20 olika adresser.

Vi föreslår kommunfullmäktige att ge socialnämnden i uppdrag att seriöst utreda förutsättningarna för att återskapa servicehusen.

9:5 Heltid som norm

Vi anser att det är en självklarhet att kommunen skall erbjuda heltidstjänster till de som så önskar. Kommunen har som arbetsgivare ett ansvar att leda och fördela arbetet. Alla som någon gång kommit i kontakt olika typer av omvårdnad vet att det finns toppar och dalar i omvårdnad under dagen. Vi anser inte att det är god ekonomisk hushållning att använda externa utförare till tvätt, städ och inköp när detta är arbetsuppgifter som kan utföras vid tidpunkter på dagen då omvårdnadsbehovet är som lägst. Genom att säga upp avtal med externa utförare skulle den besparingen vara en del i finansieringen av underskottet för heltid som norm.

9:6 Insatser för barn och unga

Det är med oro som vi ser att placeringskostnader för barn och unga ökar. Socialnämnden fick 18 mkr i tillskott i 2025 års budget, trots detta redovisar nämnden en prognos på ett underskott på 42,3 mkr. Medborgarpartiet redovisade redan i 2025 års budget att vi inte tror på att skjuta till pengar för att täcka placeringskostnader utan att det måste ske ett förändrat arbetssätt. Vi ser med tillförsikt på de medel som är avsatta under kommunstyrelsen.

10: Driftsbudget per nämnd

Barn- och utbildningsnämnden	1 027 109
Byggnadsnämnden	17 873
Kommunfullmäktige	2 669
Kommunstyrelsen	503 231
Kultur- och fritidsnämnden	152 590
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11 828
Revisionen	1 934
Samhällsbyggnadsnämnden	109 661
Socialnämnden	1 220 050
Valnämnden	3 563
Överförmyndarnämnden	6 028
Totalt nämnderna 2026	**3 056 536**

11: Miljöpåverkan

11:1 Bevara grönområdena

Medborgarpartiet kommer inte att stötta något förslag som innebär att naturmark tas i anspråk för olika typer av byggnation under planperioden. Medborgarpartiet rösta emot skövlingen av Mariedalskogen och nu senast röstade vi emot byggnation av flerfamiljshus i Blåsut som innebar att ett naturligt grönområde försvinner.

11:2 Invasiva arter

Vi i Medborgarpartiet ser allvarligt på utvecklingen av invasiva arter. Kommunen tillsammans med allmänheten måste hjälpas åt att bekämpa arterna för att begränsa utvecklingen av växter och djur som exempelvis jättebalsamin och kanadagås. Vi kommer att kämpa vidare för att rädda miljön under planperioden.

12: Kallbadhus

Kommunfullmäktige har fattat beslut om en bra och informativ friluftsstrategi. Under rubriken ”Bad och båtliv” framgår att många efterfrågar bättre förutsättningar för bad samt att ett särskilt focus ligger på att bygga ett nytt kallbadhus i centralt läge. Det är idag känt att kallbad är bra ur ett hälsoperspektiv vad gäller både fysiskt och mentalt välbefinnande bl. a kan nämnas stärkt immunförsvar, förbättrad blodcirkulation, stressreduktion, förbättrad sömnkvalitet och tid för återhämning. Utifrån förslag i friluftsutredningen föreslår vi

Att kommunfullmäktige beslutar att utreda möjligheterna att anlägga ett kallbadhus vid västra delen av Skräcklan.

13: Investeringsbudget

Kommunfullmäktige har antagit ett mål för investeringar som innebär att investeringsnivån inte skall överstiga 7% av skatteintäkter och generella statsbidrag, exklusive VA och renhållning.

Vi har gjort prioriteringar utifrån vårt partiprogram och föreslår följande förändringar i jämfört med Ks ordförandes förslag till investeringsbudget:

Investeringsbudgetförändringar	**2026**	**2027**	**2028**
Investeringsnivå 7% av skatter och statsbidrag, ex VA/renhållning	229,6	237,8	246,0
Ks ordförandes Investeringsförslag, ex Va och Re	-324,5	-318,6	-279,5
Differens mot målet	**-94,9**	**-80,8**	**-33,5**
Vi förslår följande förändringar:			
1) Brounderhåll, flyttas framåt till 2028	25,0		-25,0
2) Bro hamnkanalen, utgår	9,0		
3) Muddring hamnkanalen, flyttas framåt till 2028		4,0	-4,0
4) Brålanda utbyggnad av fsk platser, utgår		1,0	27,0
5) Utökning av lokalkapacitet Brålanda F-6, utgår		1,0	32,8
6) Utökning fsk Frändefors, utgår		1,0	8,0
7) Öxnereds förskola, utbyggnad, utgår	20,0		
8) Minskning med 50% av inventarier till förskola och grundskola	6,0	5,0	6,0
9) Boende socialpsykiatrin, 8 pl. flyttas framåt till 2028	1,0	10,0	-1,0
10) Brätte ishall flyttas framåt 1 år		17,0	-17,0
11) Södra Sanden, flyttas utanför planperioden	17,5	30,0	30,0
12) Hamngatan Kvartersmark, flyttas framåt 1 år		3,7	-3,7
13) Markinköp, utgår under planperioden	10,0	10,0	10,0
14) Norra sanden			-29,0
14) Grunnebo industriområde utgår till utanför planperioden	16,5		
Summa i förhållande till differens mot målet	**10,1**	**1,9**	**0,6**

Kommentarer:

Vi har valt att skjuta Södra Sanden på framtiden då vi anser att en ny stadsdel för tillfället inte är aktuell.

Vi vill prioritera Norra Sanden och satsar 16 mkr 2026, 8 mkr 2027 och ytterligare 31 mkr i 2028.

Vi har valt utifrån vårt partiprogram att ta bort samtliga investeringar i om-och utbyggnad av förskolor. Vi anser inte att det är försvarbart att satsa på nya förskolor när befolkningsprognosen pekar mot en stor minskning av den målgruppen. Vi anser också att föräldrar i Vänersborgs kommun skall ha möjlighet att välja förskola eller pedagogisk barnomsorg utifrån vad som passar deras barn bäst.

Medborgarpartiets Investerings- och exploateringsplan 2026-2028

Mnkr	**2026**	**2027**	**2028**	**S:a**
VA/renhållning	202,7	72,6	55,0	330,3
Övriga	219,5	235,9	231,4	686,8
Totalt	422,2	308,5	286,4	1 017,1

14: Medborgarpartiets förslag till Resultatbudget 2026-2028

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Verksamhetens nettodriftkostnader	-2 865	-2 944	-3 056	-3 149	-3 253
Avskrivningar	-133	-141	-155	-160	-165
Verksamhetens nettokostnader	**-2 998**	**-3 085**	**-3 211**	**-3 309**	**-3 418**
Skatteintäkter	2 133	2 236	2 327	2 432	2 537
Generella statsbidrag och utjämning	969	924	953	965	977
Verksamhetens resultat	**103**	**74**	**69**	**88**	**96**
Finansiella intäkter	21	4	10	10	10
Fin. Uppräkning av pensionsskuld	-25	-13	-6	-10	-11
Övriga finansiella kostnader	-30	-34	-39	-45	-51
Finansiella kostnader	-55	-47	-45	-55	-62
Resultat före extraordinära poster	**69**	**31**	**34**	**43**	**44**
Extraordinära poster					
Årets resultat	**69**	**31**	**34**	**43**	**44**

Förslag till beslut:

1) Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2026 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrat jämfört med 2025.

2) Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål och förväntade resultat enligt upprättat förslag.

3) Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investering- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med Medborgarpartiets förslag till mål- och resursplan för 2026 - 2028.

4) För budgettäckning av löneavtal 2025 och 2026 avsätts sammanlagt 161 mkr till kommunstyrelsens förfogande.

5) Anslagsbindningsnivån för driftsbudgeten är nämnd. Anslagsredovisningen för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

6) Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplan är på projektnivå.

7) Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2026, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlats i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

8) Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 579mnkr för 2026 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställa riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

9) Kommunfullmäktige ger Socialnämnden i uppdrag att seriöst utreda förutsättningarna för att återskapa servicehusen.

10) Kommunfullmäktige beslutar utreda möjligheterna att anlägga ett kallbadhus vid västra sidan av Skräcklan.

Vänsterpartiets förslag till MRP 2026-2028

Politisk kommentar

Vår kommun har tillsammans med andra kommuner och regioner haft ett antal tuffa år, dels på grund av omvärlden och dess påverkan på ekonomin och dels på grund av den högerregering som tillträdde 2022. Regeringen har valt att inte säkra upp förhållandena i kommunerna. Istället har man valt att sänka skatterna, mest för de med höga inkomster. Det är en medveten politisk viljeinriktning som nedmonterar vår gemensamma välfärd, vilket ökar klyftorna och otryggheten i samhället.

Vänsterpartiet vill se en återuppbyggnad för kommunen med resurser till välfärdens kärna som skola, vård, omsorg, nödvändiga investeringar och klimatanpassningar. Det behövs en kraftsamling kring tidigt förebyggande insatser och folkhälsoarbetet. Den nya socialtjänstlagen pekar ut en tydlig riktning för detta och innebär ett stärkt kommunövergripande ansvar tillsammans med civilsamhället. Vi vill prioritera trygghet och utveckling för barn och unga, en värdig äldreomsorg och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Vi vill se ett aktivt förändringsarbete för de som befinner sig i social och ekononomisk utsatthet, hemlöshet, utsätts för våld eller diskriminering på grund av bakgrund, tro eller sexuella läggning.

Många kvinnor inom vård och omsorg tvingas till deltid för att orka med ett tungt och stressigt arbete. Vi vill se att alla som arbetar i kommunen har möjlighet till heltidsarbete, även kvinnor inom vård och omsorg! Vi vill fortsätta att minska heltidsmåttet för vår personal, så att de orkar och vill arbeta under lång tid i vår kommun med vårt viktiga välfärdsuppdrag.

Vänsterpartiet ser vikten av att utveckla ökad delaktighet och inflytande för våra invånare i kommunens verksamhet och beslut. Det leder till kloka beslut, tar vara på invånarnas intresse, behov och kunskap. Invånardialog skulle kunna vara en av flera metoder i arbetet med den kommungemensamma satsningen för barn och unga. Det gäller även för vår personal, med ökat inflytande och delaktighet, ökar ansvar och engagemang, vilket leder till att verksamheten utvecklas och förbättras. Det kan också leda till rimliga kostnadsminskningar.

Kommunen måste öka takten i klimat- och miljöarbetet genom investeringar och styrning mot klimatmålen för våra barns framtid! Vi måste fokusera på förnybar energi och inte enbart fossilfritt, öka invånarnas användning av kollektivtrafik och dess tillgänglighet.

Vänsterpartiet vill i budgeten för 2026 åter prioritera vård, skola och omsorg. Kommunen bör göra allt för att upprätthålla servicen och kvaliteten. Det innebär att kommunen måste förhindra försämrade arbetsvillkor och nedläggning av viktiga verksamheter inom välfärden. Vi står inför stora bekymmer med hög sjukfrånvaro och med att rekrytera tillräckligt med personal, särskilt inom vård, skola och omsorg där behoven hos den äldre och yngre befolkningen ökar. Att då riskera personalneddragningar och därmed försämra arbetsmiljön är fel väg att gå och kommer istället bli kostnadsdrivande på sikt.

Vi instämmer med kommunstyrelsens ordförande och den styrande minoritetens förslag till inriktningsmål och riktade uppdrag.

Omvärlden och ekonomi

Lågkonjunkturen har blivit mer utdragen än förväntat, men de ekonomiska förutsättningarna ser ljusare ut för 2026 jämfört med innevarande år. Konjunkturen stärks och tillväxten av BNP kommer att öka. Sysselsättningen och arbetade timmar tar mer fart nästa år och arbetslösheten bedöms vända ner under 2026. Det bidrar till att stärka skatteunderlagstillväxten. SKR bedömer att KPIF-inflationen (KPI-inflation med fast ränta) minskar till 1,8 procent nästa år. Det ger den samlade bedömningen att Riksbanken kommer att sänka styrräntan ytterligare i år för att mildra lågkonjunkturen.

Vänersborgs kommuns ekonomiska utveckling under innevarande år ser hittills ut att bli bättre än förväntat. I månadsuppföljningen från årets första kvartal är nämndernas utfall 16 mnkr bättre än budget. Kommunens budgeterade resultat för 2025 ligger på +31 mnkr medan resultatet för årets första kvartal uppgick till +52 mnkr. Det är 3 mnkr bättre än motsvarande period förra året. Det kan påpekas att Vänersborgs kommun också har “ekonomiska buffertar” i form av RUR på 50 mnkr, RER på 21 mnkr och möjligheten till att höja skattesatsen.

Det råder emellertid stor osäkerhet inför 2026. Det är val nästa år och vilken politik som ska råda beror på valresultatet. Blir det en ny rödgrön regering kan man räkna med en politik som stärker välfärden och mer pengar till kommunerna. Men valresultatet är naturligtvis osäkert. Säkerhetsläget i världen är labilt med Rysslands invasionskrig i Ukraina och staten Israels pågående utrensning och folkmord i Gaza. USA:s president gör plötsliga utspel som skapar osäkerhet på världsmarknaden. Det gör egentligen att flertalet ekonomiska prognoser blir osäkra eftersom Sverige är väldigt beroende av omvärlden.

Det råder även kommunala osäkerheter. Osäkerheten i de ekonomiska prognoserna är stor och kommunsektorn står inför fortsatt stora utmaningar. Det handlar bland annat om demografin, finansiering av stora planerade investeringar och exploateringsprojekt, kompetensförsörjning - rekryteringsbehov, digitalisering och inte minst integration - inkludering.

De flesta prognoser tyder på att kommunen får bättre ekonomiska förutsättningar 2027-2028. Vänsterpartiet hoppas då kunna återkomma med fler viktiga prioriteringar för att säkra en stark välfärd och jämlika levnadsvillkor i hela kommunen.

Vi bedömer att vi kan lägga en budget med ett lägre resultat än kommunstyrelsens ordförande utifrån att vi tänker att det finns en marginal beroende på hur skatteintäkter, statsbidrag mm utvecklar sig under 2025. Om ett värsta scenario skulle inträffa kan ett ekonomiskt underskott regleras i bokslutet med medel från RUR, resultatutjämningsreserven om 50 mnkr.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudget

Vänsterpartiet föreslår följande förändringar utöver kommunstyrelsens ordförandes förslag:

- **Barn- och utbildningsnämnden**
  - 3,6 mnkr tillförs för att behålla legitimerad personal och jobba mot inriktningsmålet att fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier samt till olika former av särskilt stöd.

- **Kommunstyrelsen**
  - 975 tkr tillförs för Västtrafiks fritidskort till unga, enligt Vänsterpartiets motion.
  - 75 tkr i ökat bidrag till föreningen Funktionsrätt Vänersborg.
  - Förslag att tillföra 10 mnkr för framtida investeringars driftskostnader minskas till 5 mnkr.
  - Förslag att tillföra 1 mnkr till flygplatsen tas bort.

- **Kultur- och fritidsnämnden**
  - 900 tkr tillförs för höjda föreningsbidrag. Föreningarna erbjuder våra invånare en aktiv och meningsfull fritid, som är av stor vikt för folkhälsan, ungas utveckling och studier. Ökade kostnader är omöjligt för föreningarna att kompensera med höjda medlemsavgifter. Föreningsbidragen är dessutom betydligt lägre i vår kommun jämfört med omkringliggande kommuner.

- **Miljö- och hälsoskyddsnämnden**
  - 750 000 tillförs för tjänst inom naturvård.

- **Samhällsbyggnadsnämnden**
  - 200 tkr tillförs för att flytta Vargporten i Vargön till lämpligt ställe.

- **Socialnämnden**
  - 8 mnkr tillförs för resursbehov inom Individ-och familjeomsorgen och personligt stöd och omsorg. Detta för att minska de föreslagna besparingarna inom äldreomsorgen och LSS, bromsa ökad arbetsbelastning och höga sjukskrivningstal, motverka vakanshållning av tjänster, ge förutsättningar för rätten till heltid och en bättre personaltäthet i förvaltningens verksamheter.

Resultat

Jämfört med förslaget från kommunstyrelsens ordförande innebär Vänsterpartiets ändringsyrkande ytterligare budget till nämnder och styrelser på 8 mnkr. Det innebär ett resultat för 2026 på 2 mnkr.

Driftsbudget per nämnd	KSO 2026	Vänsterpartiet 2026	Diff
Barn- och utbildningsnämnden	1 027 109	1 030 709	3 600
Byggnadsnämnden	19 873	19 873	0
Kommunfullmäktige	2 669	2 669	0
Kommunstyrelsen	516 031	511 081	−4 950
Kultur- och fritidsnämnden	152 490	153 390	900
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11 828	12 578	750
Revisionen	1 934	1 934	0
Samhällsbyggnadsnämnden	115 661	115 861	200
Socialnämnden	1 226 050	1 233 550	7 500
Valnämnden	3 563	3 563	0
Överförmyndarnämnden	6 028	6 028	0
Summa	**3 083 236**	**3 091 236**	**8 000**

2026	KSO	Vänsterpartiet	
Resultat	**10 000**	**2 000**	

Investeringar under planperioden 2026-2028

- Vargöns stationsområde iordningsställs till pendelparkering för bilar och låsbart cykelgarage, 500 000 kr
- Fortsätta lokalplanering/projektering gällande:
    - -Serviceboende LSS, 10 platser, 25 mkr
    - -Boende för personer med sammansatta behov, 22 mkr

Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-18

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2026 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2025.

2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål, målvärden, uppdrag och finansiella mål enligt upprättat förslag.

3. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med Vänsterpartiets **ändringsförslag** till mål- och resursplan 2026-2028.

4. För budgettäckning av löneavtal 2025 och 2026 avsätts sammanlagt 161 mnkr till kommunstyrelsens förfogande.

5. Anslagbindningsnivå för driftbudgeten är nämnd. Anslagsredovisning för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

6. Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplanen är på projektnivå.

7. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2026, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlas i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

8. Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 601 mnkr för 2026 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

2025-05-20

Dnr: KS 2025/28

Handläggare
Kerstin Rosendahl
kerstin.rosendahl@vanersborg.se
0521-72 24 46

Mottagare
Kommunstyrelsen

Delårsrapport april 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per april 2025. Socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden uppmanas vidta åtgärder för budgetbalans.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomiavdelningen har sammanställt delårsrapport till och med april 2025.

Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår till 31 mnkr vilket är i nivå med budget. Nämnderna prognostiserar ett sammanlagt underskott på 35 mnkr medan finansförvaltningen prognostiserar ett motsvarande överskott, i första hand beroende på lägre pensionskostnader och räntekostnader jämfört med budget. Med tanke på den låga resultatprognosen och den höga investeringsnivån behöver fortsatt stort fokus läggas på åtgärder för budgetbalans i nämnderna.

Enligt fullmäktiges beslut uppgår investeringsbudgeten till totalt 616 mnkr för 2025. Nämnderna prognostiserar att investera för totalt 519 mnkr för 2025, vilket är 96 mnkr lägre än budget.

Den övergripande målavstämningen av god ekonomisk hushållning är en sammanfattning av hur inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen, samt om kommunen uppnått sina finansiella mål. För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska mer än hälften av de finansiella målen, samt minst hälften av inriktningsmålen uppnås. En fullständig prognos av måluppfyllelse, där även nämndernas förväntade resultat ingår sker i delårsrapport per augusti och i årsredovisningen. Med nuvarande prognoser uppnås endast ett av fyra finansiella mål. Utifrån den sammanvägda bedömningen uppnås därmed inte god ekonomisk hushållning enligt prognosen.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Bilagor

Delårsrapport april 2025

Sändlista

Handläggare av ärendet

Ekonomiavdelningen, Revisorerna, Samtliga nämnder

Delårsrapport April 2025

Vänersborgs kommun

Vänersborg

Innehållsförteckning

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 1

Finansiella rapporter 12

Drifts-och investeringsredovisning 19

Nämndernas rapporter 22

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I god ekonomisk hushållning ingår uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål, måluppfyllelse och finansiell analys.

Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Kommunens vision fastställdes av kommunfullmäktige i december 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är ledstjärnan för all kommunal verksamhet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

För att konkretisera visionen tar kommunfullmäktige fram inriktningsmål för vad som ska uppnås. De nuvarande inriktningsmålen är antagna för perioden 2025-2027. Under året görs delårsrapporter april och augusti och årsredovisning.
Uppföljningen av inriktningsmålen begränsas i april till att omfatta målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige. En fullständig prognos av måluppfyllelse, där även nämndernas förväntade resultat ingår, sker i augusti och i årsredovisningen.

Nedan redovisas status för de av kommunfullmäktige beslutade målvärden som gäller för respektive inriktningsmål samt status för de riktade uppdragen till nämnderna.

Uppföljning av målvärden

Uppföljningen av målvärden sker genom avstämning mot utgångsläget och följande symboler används för att markera förbättring, oförändrat läge eller försämring. Den senaste tillgängliga statistiken i Kolada används för denna bedömning.

I det fall ambitionsnivån för 2025 har uppnåtts markeras siffran med en grön ruta och i det fall ambitionsnivån inte uppnåtts markeras siffran med en röd ruta. I de fall målvärdet förväntas uppdateras innan innevarande år är slut markeras siffran med en grå ruta. Vissa nyckeltal redovisas mer sällan och för dessa används den senaste tillgängliga statistiken som mått för uppfyllelse av ambitionsnivå.

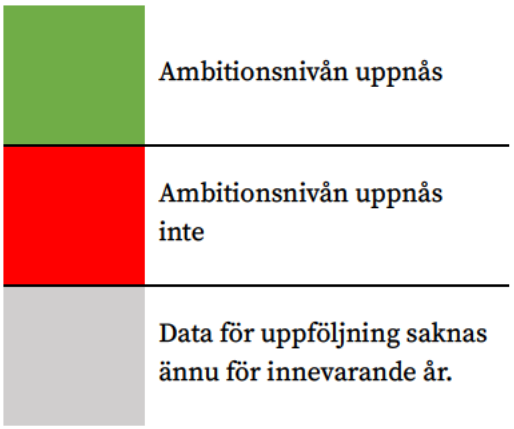

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått (Kolada)	Utgångsläge	Uppföljning april 2025	Utveckling	Ambitionsnivå 2025
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	33,3 (2022)	32,6 (2024)	↑	31
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	68,3 (2022)	69,8 (2024)	↑	70,0
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen	1,5 (2022)	1,3 (2023)	↑	1,3

Om statistiken

Nyckeltalen Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel och Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel redovisas vartannat år, nästa gång i november 2026.

Kommentar till målvärden

Samtliga målvärden rör sig i positiv riktning jämfört med utgångsläget. Andelen invånare med avsaknad av tillit till andra ligger dock fortsatt på en högre nivå än både genomsnittet för övriga kommuner i Fyrbodal och för riket. Andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd rör sig också i positiv riktning, vilket är tvärtemot utvecklingen nationellt.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Mått (Kolada)	Utgångsläge	Uppföljning april 2025	Utveckling	Ambitionsnivå 2025
Ungdomar etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning	82,6 (2021)	83,1 (2022)	↑	83,1 (rikssnitt 2021)
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel	83,2 (2023)	85,5 (2024)	↑	85,6 (rikssnitt 2023)
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel	75,1 (2023)	69,2 (2024)	↓	75,5

Kommentar till målvärden

Två av tre målvärden går i rätt riktning jämfört med utgångsläget. Andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning låg vid den senaste mätningen något lägre i Vänersborg än hos närliggande kommuner, men rör sig i en positiv riktning. Andelen elever som efter åk 9 är behöriga till yrkesprogram har ökat och ligger nu strax över rikssnittet.

När det gäller gymnasieelever från Vänersborgs kommun med examen inom 4 år så sjönk siffran mellan 2023 och 2024 till 69,2%. Nivåerna för 2024 är dock högre än under perioden 2020–2022.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått (Kolada)	Utgångsläge	Aprilrapport 2025	Utveckling	Ambitionsnivå 2025
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	17 av 18 indikatorer uppvisar bättre värde än utgångsläget (2018) 12 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	16 av 18 indikatorer uppvisar bättre värden än utgångsläget (2018) 10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	↓	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge
Antal genomförda eller påbörjadeklimatlöften för kommunen	24 klimatlöften är antagna år 2023	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	↑	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda

Om statistiken

Fördjupad information om indikatorer och klimatlöften finns i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 och i den sammanställande rapporten Uppföljning 2024 av strategi för ett fossilfritt Vänersborg. Nästa uppföljning av strategin görs 2026.

Kommentar till målvärden

2 av 20 indikatorer i strategin har inte bedömts mätbara, varför det totala antalet korrigerats från 20 till 18. En lägre andel indikatorer uppnår det senaste tillgängliga årets målvärde i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 jämfört med vid utgångsläget 2022, men ambitionsnivån om att minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med 2018 uppnås. Värdena som inte längre når upp till målvärdet är användningen av fossilfritt drivmedel och andel fossiloberoende fordon i kommunens flotta.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått (Kolada)	Utgångsläge	Uppföljning april 2025	Utveckling	Ambitionsnivå 2025
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	75 (2022)	73 (2024)	↓	79 (2021 års nivå)
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - sammanfattande omdöme	3,58 (2023)	3,36 (2024)	↓	3,6
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn	82 (2023)	86 (2024)	↑	86 (rikssnitt 2022)
Nöjdhet med skola (åk 8), %	63 (2023)	63 (2024)	→	65 (grön 2023)

Kommentar till målvärden
Resultatet från svenskt näringslivs insiktsmätning gick åt fel håll under 2024 och värdet på det totala indexet minskade från 75 till 73, och värdet för det sammanfattande omdömet från 3,58 till 3,36. Detta är dock är jämförelsevis höga siffror, ur ett historiskt perspektiv för kommunen.

Medelvärdet för den senaste 10-årsperioden är 3,21. Helhetssynen på hemtjänsten når en nöjdhetsgrad på 86, vilket är i nivå med riket. Nöjdheten med skolan bland åk 8 är högre i Vänersborg än i jämförbara kommuner, 63 % jämfört med 59 % svarar att de är till stor del eller helt och hållet nöjda med sin skola.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått (Kolada)	Utgångsläge	Aprilrapport 2025	Utveckling	Ambitionsnivå 2025
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	79 (2023)	80 (2024)	↑	80
Sjukfrånvaro	9,3 (2023)	9,2 (2024)	↑	8,7

Kommentar till målvärden
Hållbart medarbetarengagemang utvecklades positivt i den senaste mätningen och låg för första gången sedan 2015 över riksgenomsnittet. Sjukfrånvaron är fortsatt högre än genomsnittet bland landets kommuner, men har utvecklats i positiv riktning de senaste åren. Sedan 2020 har avståndet till den genomsnittliga sjukfrånvaron i Fyrbodal minskat från 1,5 procentenheter till 0,3 2024.

Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Nedan redovisas status för de riktade uppdragen från kommunfullmäktige.

Handlingsplan för förebyggande arbete barn och unga
Pågår under perioden 2025–2027. Utifrån omvärldsbevakning, intern och extern behovsanalys och inventering av pågående arbete har en detaljerad process-beskrivning tagits fram. Uppdraget följer tidplanen.

Bättre nyttjande av lokaler och anläggningar
Pågår under perioden 2025–2026. KSF samordnar arbetet. En nulägesbeskrivning tas fram för att visa vilka lokaler som samnyttjas idag. Uppdraget följer tidplanen.

Digitaliseringspott
Pågår under perioden 2025–2027. Införande av beslutsstöd för chefer pågår. Sjukfrånvarostatistik/personalmodul är uppstartad. Ekonomi är nästa prioritering. Arbete fortgår med att inventera och prioritera andra digitaliseringsinitiativ för frigjorda medel. Uppdraget följer tidplanen.

Landsbygdsprogram
Pågår under perioden 2025–2027. En processplan som innehåller tidplan, aktiviteter, mål, med mera är framtagen. Kartläggning har gjorts av andra kommuners landsbygdsprogram eller liknande, inventering av kommunens stöd till landsbygdsdelarna i kommunen och behovsanalys för innehåll i programmet. Uppdraget följer tidplanen.

Kompetensutvecklingsprogram
Pågår under perioden 2025–2026. Behov av kompetens- och nödvändiga kulturförflyttningar har identifierats och konkretiserats genom workshopar. Upphandling av utbildningsanordnare är i slutfas och slutmålet är en implementering av kommunens filosofi för styrning och ledning. Uppdraget följer tidplanen.

Ökad gymnasiebehörighet
Pågår under perioden 2025–2027. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar intensivt med

uppdraget och kommer att fortsätta arbetet läsåret ut för att öka gymnasiebehörigheten. Utifrån tilldelade medel för uppdraget 2025 har rektorerna sett över sina organisationer och riktat ytterligare resurser till årskurs 9. Nuvarande bedömning är att de uppsatta målen inte nås under 2025 men att förutsättningar finns för att nå en ökning av gymnasiebehörigheten under resterande planperiod.

Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar

Pågår under 2025. Socialnämnden har tagit emot riktat uppdrag från kommunfullmäktige och uppdraget är igångsatt inom förvaltningen som är utförare av uppdraget. Utredningen förväntas bli klar inom perioden.

Underhållsplan av fastighetsbeståndet

Pågår under 2025. I samband med MRP presenterades rapporten "Underhållsöversikt 2025–2034", som visar underhållsbehovet i kommunens fastigheter utifrån tre prioriteringsnivåer. En 10-årig underhållsplan presenterades också. Rapporten kommer att lämnas som ett separat ärende till kommunfullmäktige som återrapportering på det riktade uppdraget.

Finansiell analys

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

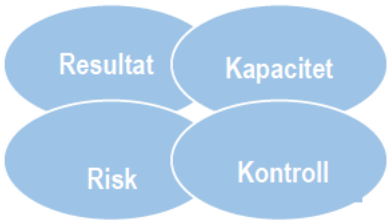

Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt? Vilken betalningsberedskap finns?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer?

Avsikten med analysen är att identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning

Kommunen redovisar ett positivt delårsresultat

Periodens resultat är positivt och redovisas till 71 mnkr. Resultatet är 70 mnkr högre än vid motsvarande period föregående år då resultatet var 1 mnkr. I jämförelse med motsvarande period 2024 är verksamhetens nettokostnader 17 mnkr lägre, skatteintäkter och generella statsbidrag är 41 mnkr högre och finansnettot är 12 mnkr lägre.

Verksamheternas intäkter uppgick till 209 mnkr för perioden vilket är en ökning med 3 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år. Det är framförallt taxor och avgifter som ökat. Nettokostnadsminskningen förklaras av årets betydligt lägre pensionskostnader. Motsvarande period 2024 belastades av ökade pensionskostnader som till största delen bestod av värdesäkring av redan intjänade pensioner och därför belastad resultatet i sin helhet från årets början Lönekostnaderna ökade med 26 mnkr. Köp av tjänster uppgick till 329 mnkr, en ökning med 9 mnkr, där köp av huvudverksamhet stod för 8 mnkr av ökningen. Bidragen ökade med 6 mnkr varav ekonomiskt bistånd ökade med 2 mnkr. Materialkostnaderna ökade med 3 mnkr och avskrivningskostnaderna ökade med 6 mnkr. Sammantaget minskade nettokostnaderna med 17 mnkr.

Delårsresultatet för april var 57 mnkr bättre än budgeten för perioden. Nämndernas nettokostnader i april var 33 mnkr bättre än periodens budget. Finansförvaltningen hade en sammantagen budgetavvikelse på 24 mnkr.

Kommunens resultatmål uppnås inte

Finansiellt mål för kommunen

Årets resultat bör uppgå till minst 2 % av skatter och generella statsbidrag.

Enligt kommunens finansiella mål ska årets resultat uppgå till minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd.

Prognostiserat resultat uppgår till 31 mnkr vilket är detsamma som budgeterat resultat. Resultatet är 38 mnkr lägre än 2024 års bokslutsresultat. Prognosen för kommunen utgår från nämndernas prognoser med tillägg för finansförvaltningens poster. Årets prognostiserade resultat motsvarar 1,0 procent av skatter och generella statsbidrag. Med denna prognos uppfylls inte årets finansiella resultatmål.

Årets resultat de tre senaste åren (inklusive årets prognos) har uppgått till 62 mnkr, vilket gör att årets prognostiserade resultat är lågt. Årets resultat uttryckt som andel av skatter och generella statsbidrag har i snitt uppgått till 2,0 procent. Resultatmåttet är det finansiella mål som uppnåtts men visar en nedåtgående trend och uppnås inte med nuvarande prognos.

Årets resultat 2016-2025

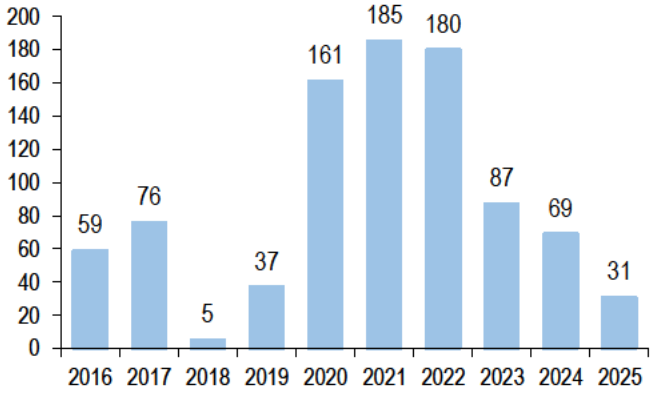

I 2024 års bokslut hade nämnderna ett totalt budgetöverskott på 25 mnkr. För 2025 prognostiserar nämnderna ett budgetunderskott på totalt 35 mnkr. Det är socialnämnden som prognostiserar underskott med 44 mnkr. Även samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar underskott med 1 mnkr . Byggnadsnämnden, och Barn- och utbildningsnämnden prognostiserar en budget i balans. Kultur och fritidsnämnden och Kommunstyrelsen prognostiserar budgetöverskott. De mindre nämnderna prognostiserar överskott eller en budget i balans.

Finansförvaltningens verksamhetskostnader innefattande arbetsgivaravgifter, pensioner och intern finansiering prognostiserar ett budgetöverskott på 5 mnkr. Det är pensioner som ger överskott.

Skatteintäkterna och de generella statsbidragen prognostiseras ge ett budgetöverskott på 7 mnkr.

Finansnettot prognostiseras ge ett budgetöverskott med 22 mnkr. Det är främst räntorna på pensionerna som ger överskott. Även räntor på lån ger överskott mot budget på grund av lägre upplåning.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Procent	2025	2024	2023
Skatte- och statsbidragsutveckling	2,9	4,6	5,2
Nettokostnadsutveckling	4,6	5,3	8,0

Enligt prognosen för 2025 kommer nettokostnaderna att uppgå till 3 135 mnkr, vilket innebär en ökning med 4,6 procent jämfört med 2024. Skatteintäkterna och de generella statsbidragen kommer enligt prognosen att uppgå till 3 190 mnkr, vilket är en ökning mellan åren med 2,9 procent. Med nuvarande prognoser blir nettokostnadsutvecklingen betydligt högre än skatte- och statsbidragsutvecklingen.

Investeringar i VA och fastigheter

Investeringarna t.o.m. april uppgick till 107 mnkr, vilket är 5 mnkr högre än vid samma tidpunkt föregående år. Enligt fullmäktiges beslut uppgår investeringsbudgeten till totalt 616 mnkr för 2025. Nämnderna prognostiserar att investera för totalt 519 mnkr för 2025, vilket är 207 mnkr högre än under 2024.

Investeringar, mnkr	Budget	Utfall apr	Prognos 2025	Budget diff
Gator/vägar	68,1	3,2	51,6	16,5
Fastigheter	186,3	9,7	157,6	28,7
VA och renhållning	256,2	67,4	221,1	35,1
Exploatering	57,5	13,2	47,0	10,5
Inventarier	47,5	13,7	41,9	5,6
Finansiella invest.	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kommunen	**615,6**	**107,2**	**519,2**	**96,4**

Till och med april har samhällsbyggnadsnämnden investerat för 94 mnkr, varav 43 mnkr avser Skräcklans vattenverk, 13 mnkr avser Sanden södra och 5 mnkr Rörviks vattenverk..

Nämndernas investeringsprognoser för 2025 uppgår till 519 mnkr. De största investeringarna under året är Skräcklans vattenverk 124 mnkr, och Sanden södra 16 mnkr i prognostiserat utfall. Prognosen för fastighetsinvesteringar uppgår till 158 mnkr. VA verksamheten prognostiserar att genomföra investeringar för 168 mnkr.

Avvikelsen mot budget på 96 mnkr består bland annat av fastighetsinvesteringar 29 mnkr, exploateringsinvesteringar 10 mnkr och Va -investeringar 25 mnkr.

Investeringsvolymen uppgår i snitt för åren 2023-2025 till 440 mnkr. Det är en ökning med 57 mnkr jämfört med åren 2020-2022 då snittet uppgick till

383 mnkr. Utvecklingen av investeringar har under dessa år förflyttats från fastigheter till VA-verksamhet. I nuvarande prognos är VA investeringarna störst och utgör för innevarande år 32 procent av investeringsvolymen.

Investeringsvolym i kommunen	2025	2024	2023
Nettoinvesteringar, mnkr	519,2	312,3	491,2
Investeringsvolym/nettokostn, %	16,6	10,4	17,2

Investeringsvolymen i förhållande till nettokostnaderna ökar med 6,2 procentenheter och uppgår till 17 procent 2025. Som en jämförelse var den genomsnittliga investeringsnivån för kommunerna i Västra Götaland och Halland 13 procent av nettokostnaderna för 2023.

Finansiellt mål för kommunen

Årets investeringar (exkl. VA och renhållning) ska maximalt motsvara 7 % av skatter och generella statsbidrag.

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för en god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållningsverksamheterna. Om målet är lägre än 7 procent har målet uppnåtts.

Utfall investeringsmål 2021-2025

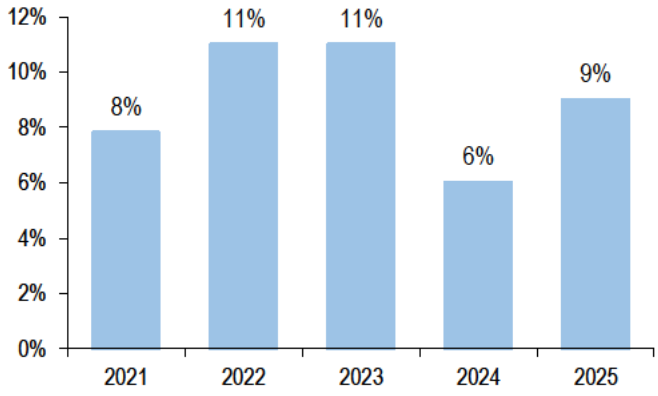

I 2025 års prognos uppgår målet till 9 procent vilket innebär att målet inte nås. För att målet ska nås får investeringarna exklusive Va och renhållning maximalt uppgå till 223 mnkr med nuvarande prognos för skatter och statsbidrag. Investeringarna exklusive Va- och renhållning uppgår till 298 mnkr i prognosen.

Långsiktig finansiell styrka

Finansiellt mål för kommunen

Soliditeten inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden.

Soliditet är ett finansiellt nyckeltal som anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Nyckeltalet används för att beskriva kommunens finansiella styrka på lång sikt. En förändrad åldersstruktur kommer på sikt att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Soliditetsutveckling 2016-2025

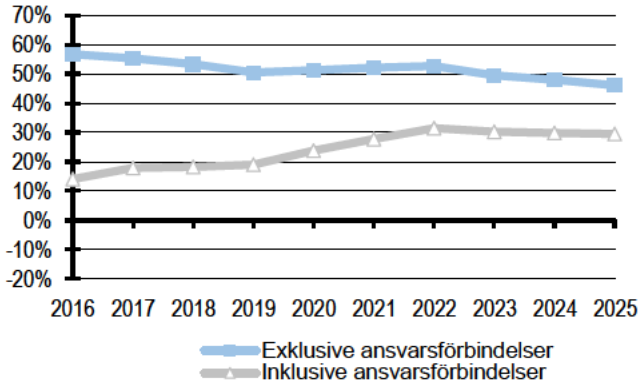

Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser prognostiseras till 29 procent för 2025 vilket är en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. De senaste tre åren har detta mått minskat från 30 procent 2023 till 29 procent för 2025. Utvecklingen förklaras framför allt av ökad upplåning och värdesäkring av pensioner. Kommunens mål om ökad soliditet inklusive hela pensionsåtagandet med en procentenhet uppnås inte för den del av mandatperioden som kan mätas. Mot denna bakgrund och med hänsyn till beslutad investeringsplan 2025-2027 bedöms inte målet kunna uppnås under denna mandatperiod.

I bokslutet för 2024 var soliditeten 48 procent exklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden som inte är skuldförda. I delårsbokslutet för april 2025 var nyckeltalet också 48 procent. Vid årets utgång prognostiseras soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen till 46 procent. Det är det låga resultatet med hög pensionsavsättning, i

kombination med hög investeringsnivå som bidrar till den negativa utvecklingen av soliditetsmåtten.

Kommunens kortsiktiga betalningsberedskap

Finansiellt mål för kommunen

Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel, inklusive kortfristiga placeringar, tillsammans med kommunens checkkredit på 200 mnkr bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder. Måttet används för att spegla kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Kassalikviditeten var 79 procent i bokslut 2024. De likvida medlen redovisades i delårsbokslutet april 2025 till 459 mnkr och de kortfristiga skulderna till 810 mnkr. Kassalikviditeten uppgick till 81 procent i delårsbokslutet

I takt med att årets planerade investeringar genomförs, sjunker likviditeten, vilket innebär att kommunen måste finansiera investeringarna med lån. I prognosen räknar kommunen med att låna ytterligare 109 mnkr fram till årsskiftet. I prognosen för 2025 beräknas kassalikviditeten bli 54 procent. Målet om en kassalikviditet på minst 50 procent nås därmed.

Kassalikviditet 2020-2024

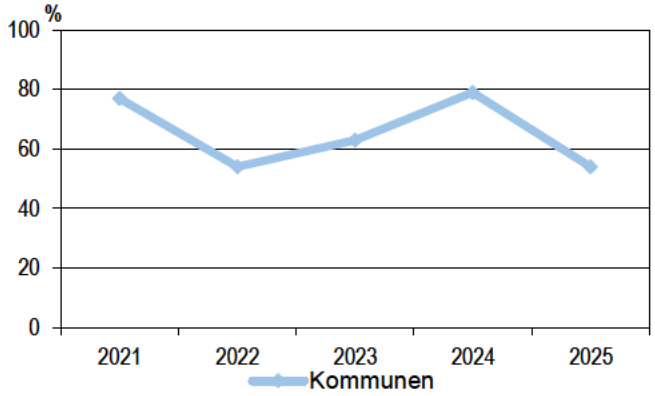

Lån och placeringar

Ränte- och finansieringsrisken i kommunens låneportfölj ligger inom de ramar som anges i finanspolicyn. Genomsnittsräntan på kommunens totala låneskuld om 779 mnkr var på balansdagen 2,85 % och den genomsnittliga räntebindningstiden var 2,01 år. Ingen nyupplåningen genomfördes under perioden men i prognosen uppgår nyupplåningen till totalt 109 mnkr. Från ingången av 2023 har låneskulden ökat med 209 mnkr. Snitträntan för 2024 var 2,82 och prognostiseras till 2,55 för 2025.. Inga finansiella placeringar gjordes under perioden.

Budgetföljsamheten i nämnderna

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet i verksamheten är viktiga delar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Tabellen visar budgetavvikelse per nämnd i bokslutet för 2024 och den budgetavvikelse för helåret som nämnden prognostiserar i delårsbokslutet för april 2025.

Nämnd, mnkr	Prognos april 2025	Bokslut 2024
Barn- & utbildningsnämnd	0,0	2,0
Kommunstyrelse	7,3	17,4
Kultur- och fritidsnämnd	2,3	2,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-0,6	7,6
Socialnämnd	-43,9	-7,8
Övriga nämnder	0,2	4,2
Summa	**-34,7**	**25,4**

Nämnderna redovisar i sina aprilprognoser ett sammanlagt underskott mot budget på 35 mnkr för 2025.
Barn- och utbildningsnämnden prognostiserar en budget i balans.

Kommunstyrelsen prognostiserar ett sammantaget budgetöverskott på 7 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnden prognostiserar budgetöverskott med 2 mnkr.

Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar ett mindre budgetunderskott.

Socialnämnden prognostiserar ett budgetunderskott med 44 mnkr. Individ- och familjeomsorg prognostiserar störst underskott med 50 mnkr. Äldreomsorgen prognostiserar överskott medan både personligt stöd och omsorg samt ASI Arbete sysselsättning och integration prognostiserar underskott.

Överförmyndarnämnden prognostiserar överskott med 0,2 mnkr. Övriga mindre nämnder prognostiserar en budget i balans.

Sammanfattande slutsatser

Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår till 31 mnkr vilket är i enlighet med budget.

Nämndernas prognoser följer i huvudsak budget. Det är socialnämnden som prognostiserar underskott med 44 mnkr. Även samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar underskott med 1 mnkr.

Med nuvarande prognos kommer kommunen bara klara ett av fyra finansiella mål. Det mål som nås är kasslikviditeten på 50 % vilket nås genom ökad långfristig upplåning. Övriga finansiella mål uppnås inte.

Den övergripande målavstämningen av god ekonomisk hushållning är en sammanfattning av hur inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen, samt om kommunen uppnått sina finansiella mål. För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska mer än hälften av de finansiella målen, samt minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Uppföljningen av inriktningsmålen begränsas i april till att omfatta målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige. En fullständig prognos av måluppfyllelse, där även nämndernas förväntade resultat ingår, sker i augusti och i årsredovisningen. Med nuvarande prognoser uppnås endast ett av fyra finansiella mål. Utifrån den sammanvägda bedömningen uppnås därmed inte god ekonomisk hushållning enligt prognosen.

Avstämning finansiella mål	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	1,0%	2,2%	2,9%
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	54%	79%	63%
Soliditeten inklusive hela pensionsåtagandet bör förbättras med 1 % årligen.	29%	30%	30%
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7% av skatter och generella statsbidrag.	9%	6%	11%

Positivt balanskravsresultat

Vid en avstämning mot det lagstadgade balanskravet enligt kommunallagen kan följande avräkning, utifrån helårsprognosen, göras

Balanskravsutredning, mnkr	2025	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkning	31,0	68,6	87,2
Reducering av realisationsvinster	-0,3	-16,8	-2,4
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**30,7**	**51,8**	**84,8**
Reservering av medel till resultatreserv RER	0,0	-20,8	0,0
Användning av medel från RUR	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	**30,7**	**31,0**	**84,8**

Enligt balanskravsutredningen kommer kommunens resultat för 2024 uppgå till 31 mnkr. Vänersborgs kommun kommer därmed att uppfylla balanskravet.

Händelser av väsentlig betydelse

Några specifika händelser som direkt påverkat kommunens ekonomi har inte inträffat under perioden.

Förväntad utveckling

Vänersborgs kommuns ekonomiska utveckling beror till stor del på hur omvärlden utvecklas. Sveriges kommuner och regioner (SKR) skriver i sin rapport från april 2025 att en turbulent omvärld ger förlängd lågkonjunktur. Återhämtningen avstannar, lågkonjunkturen blir mer utdragen och arbetsmarknaden blir svag i år och nästa år. Skatteunderlaget växer i genomsnittlig takt 2025–2026.
Även Konjunkturinstitutet (KI) skriver i sin rapport från mars 2025 att Sverige befinner sig i en lågkonjunktur där hög inflation och osäkerhet om den framtida ekonomiska utvecklingen håller tillbaka både konsumtion och investeringar.

Trots ovan förbättras de ekonomiska förutsättningarna för kommunsektorn men osäkerheten bidrar till fortsatt lågkonjunktur. Förbättringen beror framförallt på att pensionskostnaderna inte ökar så kraftigt som de två senaste åren.

Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår till

31 mnkr vilket är i nivå med budget. Nämnderna prognostiserar ett sammanlagt underskott på 35 mnkr medan finansförvaltningen prognostiserar ett motsvarande överskott, i första hand beroende på lägre pensionskostnader och räntekostnader jämfört med budget. Med tanke på den låga resultatprognosen och den höga investeringsnivån behöver fortsatt stort fokus läggas på åtgärder för budgetbalans i nämnderna.

Under 2024 uppgick kommunens investeringar till 312 mnkr. I år bedöms investeringsnivån uppgå till 519 mnkr vilket är en ökning. Då är ändå budgetavvikelsen prognostiserad till 96 mnkr vilket beror på förseningar av olika anledningar och kommer att belasta kommande års investeringar. År 2026 planerar kommunen att investera för 422 mnkr och 2027 för 371 mnkr enligt beslutad Mål- och resursplan vilket är fortsatt höga nivåer.

De senaste tre åren har resultaten sjunkit och låneskulden ökat. Nyupplåningen uppgick till 149 mnkr år 2023, 60 mnkr år 2024 och innevarande prognos innebär en nyupplåning på 109 mnkr för 2025. Kommunens låneskuld uppgår till 779 mnkr den sista april i år. Under maj har ytterligare 30 mnkr lånats upp.

Den större låneskulden och de högre räntenivåerna gör att räntekostnaderna är betydligt högre än tidigare. De höga investeringsnivåerna leder till också till ökade avskrivningskostnader samt även drift och underhållskostnader för fastigheterna. Detta sammantaget leder till ett minskat ekonomiskt utrymme för övriga verksamheter.

I ett längre perspektiv innebär den demografiska utvecklingen, med en ökad andel äldre, att ett ekonomiskt utrymme måste frigöras från övrig verksamhet för att finansiera ökade kostnader inom äldreomsorgen. En annan konsekvens av samma utveckling är att den andel av befolkningen som arbetar och betalar skatt kommer att sjunka stadigt under de kommande 20 åren. En ytterligare aspekt på den demografiska utvecklingen är kommunens kostnader för tjänstepensioner som ökar. I takt med att allt fler före detta anställda befinner sig i pensionsåldern.

Resultaträkning, mnkr	Not	Prognos 2025	Budget 2025	Budget diff	Bokslut 2024	April 2025	%	April 2024
Verksamhetens intäkter	2,5	620	620	0	619	209	34	206
Verksamhetens kostnader	3,5	-3 609	-3 573	-36	-3 483	-1 142	32	-1 162
Avskrivningar	4	-146	-153	7	-133	-47	31	-41
Verksamhetens nettokostnader		**-3 135**	**-3 106**	**-29**	**-2 998**	**-981**	32	**-997**
Skatteintäkter	6	2 240	2 236	4	2 133	750	34	709
Gen. Statsbidrag och utjämning	7	950	948	2	969	317	33	317
Verksamhetens resultat		**55**	**78**	**-23**	**103**	**85**	##	**28**
Finansiella intäkter	8	16	4	12	21	2	40	3
Finansiella kostnader	9	-40	-51	11	-55	-16	32	-30
Resultat före extra ordinära poster		**31**	**31**	**0**	**69**	**71**		**1**
Extraordinära poster			0	0	0	0	0	0
Perioden/Årets resultat		**31**	**31**	**0**	**69**	**71**	**0**	**1**

Kassaflödesanalys, mnkr	Not	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	April 2025	April 2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Periodens/Årets resultat		31	31	69	71	1
Justering för övriga ej likviditetsp. poster	10	157	168	231	57	134
Medel från verk. före förändr av rörelsekap		**188**	**199**	**300**	**128**	**135**
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL						
Ökning (-) minskning (+) förråd		0	0	-22	0	0
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	15	0	0	9	-15	-3
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	21	77	0	46	67	38
Medel från den löpande verksamheten		**265**	**199**	**333**	**180**	**170**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i materiella anläggningstillgångar		-519	-507	-308	-107	-102
Investering i finansiella anläggningstillgångar		0	0	-5		0
Försäljning av anläggningstillgångar		0	0	19	1	1
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0	2	0	0
Anläggningsavgifter och investeringsbidrag		0	0	46	0	1
Medel från investeringsverksamheten		**-519**	**-507**	**-246**	**-106**	**-100**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Ökning (+) långfristiga skulder	19	109	350	60	0	60
Minskning (-) långfristiga skulder (amortering)			0	0	0	0
Ökning (-) långfristiga fordringar och placeringar			0	0	0	0
Minskning (+) långfristiga fordringar och placeringar			0		0	0
Medel från finansieringsverksamheten		**109**	**350**	**60**	**0**	**60**
Periodens /Årets kassaflöde		**-145**	**42**	**147**	**74**	**130**

Balansräkning, mnkr	Not	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	April 2025	April 2024
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella tillgångar		0		0	0	0
Materiella anläggningstillgångar		3 626	3 766	3 252	3 311	3 215
Mark, byggnader & teknisk anläggningar	11	3 482		3 149	3 202	3 123
Maskiner och inventarier	11	145		104	110	93
Finansiella tillgångar	12	148		148	148	144
Summa anläggningstillgångar		**3 774**	**3 766**	**3 401**	**3 460**	**3 359**
Bidrag till statlig infrastruktur	13	9	9	9	9	0
Omsättningstillgångar						
Förråd	14	46	637	46	46	25
Fordringar	15	267		267	282	279
Kassa och bank	16	241		386	459	369
Summa omsättningstillgångar		**554**	**637**	**700**	**788**	**673**
SUMMA TILLGÅNGAR		**4337**	**4 412**	**4110**	**4 258**	**4 032**
EG. KAP, AVSÄTTN. & SKULDER						
Eget kapital						
Eget kapital vid årets början		1 970	1 970	1 901	1 970	1 901
varav resultatreserv (RER)		21	0	21	21	0
varav resultatutjämningsreserv (RUR)		50	50	50	50	50
Årets resultat		31	31	69	71	1
Eget kapital vid årets slut		**2 001**	**2 001**	**1 970**	**2 041**	**1 902**
Avsättningar						
Avsätt. för pensioner & liknande förpliktelser	17	415	440	405	417	393
Andra avsättningar	18	10	0	10	10	18
Summa avsättningar		**425**	**440**	**415**	**426**	**411**
Skulder						
Långfristiga skulder	19,20	1 091	1 525	982	980	983
Kortfristiga skulder	21	820	446	743	810	736
Summa skulder		**1 911**	**1 971**	**1 726**	**1 790**	**1 719**
S:A EG.KAP, AVSÄTTN. & SKULDER		**4 337**	**4 412**	**4 110**	**4 258**	**4 032**
Ansvarsförbindelser:						
Pensionsåtaganden t.o.m 1997-12-31	22	723		744	756	782
Övriga ansvarsförbindelser	23	1 895		1 897	1 895	1 894

Jämförelsetal, övergripande	Prognos 2025	Bokslut 2024	April 2025	April 2024
Invånare, antal*	40 057	40 041	40 040	40 078
Personal				
Antal anställda (tillsvidare- och visstidsanställda)		3 649	3 671	3 637
varav kvinnor		2 823	2 846	2 829
varav män		826	825	808
Sjukfrånvaro*		9%	10%	11%
för kvinnor		10%	11%	12%
för män		7%	8%	8%
Pensionsavgångar*			8	11
varav med sjukersättning			2	2
Finansiella mål				
Periodens resultat/skatter och generella statsbidrag	1,0%	2,2%	6,7%	0,1%
Soliditet, eget kapital/tillgångar				0
inkl pensionsåtaganden	29%	30%	30%	28%
exkl pensionsåtaganden	46%	48%	48%	47%
Kassalikviditet, likvida medel inkl checkräknings-				
kredit/kortfristiga skulder	54%	79%	81%	77%
Årets investeringar (exkl va rh)/skatter&gen.statb.	9%	6%	4%	5%

* Uppgifter för april är marssiffror.

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Kommunens redovisning upprättas enligt kommunallagen och enlighet med lag om kommunal bokföring- och redovisning (LKBR) samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. Förtydligande och kommentarer till förändringar kommenteras under respektive avsnitt

Anläggningstillgångar
Med anläggningstillgång menas tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. För att klassas som anläggningstillgång ska värdet vara över ett halvt basbelopp, d.v.s. över 29 400 kr. Värdet av anläggningstillgången är anskaffningsvärdet med gjorda avskrivningar över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning. Avskrivning av färdiginvesterade anläggningstillgångar påbörjas tertialvis.
Avskrivningstider:

Verksamhetsfastigheter	5-80 år
Fastigheter för affärsverksamhet	5-50 år
Bostäder och lokaler	5-50 år
Gator, vägar och parker	10-33 år
Fastigheter för annan verksamhet	5-80 år

Vad gäller anläggningar med komponenter som förbrukas under olika tidsperioder har väsentliga komponenter fastställts för de betydande byggnaderna, gator och Va-anläggningar. Lånekostnader redovisas enligt huvudregeln enligt R4 vilket innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet.

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Dessa redovisas i not.
Klassificering av finansiella tillgångar
Vänersborg kommuns finansiella anläggningstillgångar består av aktier i kommunala bolag, andelar i förbund och bostadsrätter. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader.

Kortfristiga placeringar som kan omsättas inom 0–3 dagar klassas som likvida medel. Placeringsmedel värderas till verkligt värde.

Koncernkonto
Koncernens tillgångar placerade i koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel redovisas som kortfristig skuld i kommunen och som kortfristig fordran i respektive bolag.

Leasing
De fåtal finansiella leasingavtal kommunen har redovisas som operationella då avtalens värde bedöms som obetydliga. Detta bedöms inte ha någon effekt på kommunens resultat och ställning. Vad gäller de hyresavtal kommunen har är inte alla fullständigt beräknade. Den eventuella påverkan detta har för den ekonomiska ställningen är att såväl anläggningstillgångar som långfristiga skulder redovisas till ett något för lågt värde.
Intäktsredovisning
Investeringsbidrag och anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetalda intäkter. De förutbetalda intäkterna redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperiod. 1/45 intäktsförs per år.

Pensioner
Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen. Pensionsrätt intjänad t.o.m. 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan medlen har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m. Pensionsförpliktelserna är beräknade utifrån beräkningsmodellen RIPS21 (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld version 2023).

Semesterlöneskuld
Semesterlöneskuld och andra löneskulder till personalen redovisas som en kortfristig skuld. Någon förändring på semesterlöneskuld och timlöneskuld är inte bokad under året

Resultaträkning

Not 2 Verksamhetens intäkter	April 2025	Dec 2024	April 2024
Försälj.intäkter	15	43	13
Taxor och avgifter	77	213	70
Hyror och arrenden	33	95	34
Bidrag från staten	71	221	69
Offentliga inv bidrag	0	0	1
Övriga bidrag	5	0	10
Försäljn. av expl.fastigheter &anltillg.	0	21	1
Övriga intäkter	8	25	8
Summa	**209**	**619**	**206**

Not 3 Verksamhetens kostnader	April 2025	Dec 2024	April 2024
Löner	492	1 452	466
Pensionskostnader	52	222	107
Sociala avgifter och löneskatt	169	519	177
Anläggnings- och underhållsmaterial	2	6	2
Fastighetskostnader	35	102	31
Lokal och markhyror	53	158	53
Köp av huvudverksamhet	194	564	186
Övriga tjänster	68	228	68
Lämnade bidrag	43	116	38
Material	30	106	30
Övriga kostnader	4	9	4
Reaförluster och utrangeringar	0	1	0
Summa	**1 142**	**3 483**	**1 162**

Not 4 Avskrivningar	April 2025	Dec 2024	April 2024
Avskrivningar enligt plan	47	133	41
Nedskrivningar		0	
Summa	**47**	**133**	**41**

Not 5 Jämförelsestörande poster	April 2025	Dec 2024	April 2024
Reavinst	0	17	1
Exploateringsintäkter	0	5	1
Summa	**0**	**22**	**1**

Not 6 Skatteintäkter	April 2025	Dec 2024	April 2024
Preliminär kommunalskatt	743	2 135	712
Prel. slutavräkning föreg. år	4	-10	-3
Prel. slutavräkning innevarande år	2	7	0
Summa	**750**	**2 133**	**709**

Not 7 Kommunalekonomisk utjämning	April 2025	Dec 2024	April 2024
Inkomstutjämning	192	552	184
Kostnadsutjämning	26	80	26
Bidrag LSS-utjämning	22	69	23
Kommunal fastighetsavgift	35	100	34
Generella bidrag från staten	8	46	9
Regleringsbidrag	35	122	41
Summa	**317**	**969**	**317**

Not 8 Finansiella intäkter	April 2025	Dec 2024	April 2024
Ränteintäkter	0	14	0
Utdelning aktier och andelar	0	2	2
Borgensavgift	2	5	2
Summa	**2**	**21**	**3**

Not 9 Finansiella kostnader	April 2025	Dec 2024	April 2024
Räntekostnader	6	30	7
Ränta på pensionsskuld	10	25	23
Summa	**16**	**55**	**30**

Kassaflödesanalys

Not 10 Justering för ej likviditetspåverkande poster	April 2025	Dec 2024	April 2024
Justering för			
- av- och nedskrivningar	47	133	41
- gjorda avsättningar	12	125	98
- i anspråkstagna avsättningar	0	-26	-3
- realisationsvinster/förluster	-1	-16	0
Övriga likviditetspåverkande poster	-2	15	-2
Summa	**57**	**231**	**134**

Balansräkning

Not 11 Materiella anläggnings-tillgångar	April 2025	Dec 2024	April 2024
Markreserv	15	15	15
Verksamhetsfastigheter	1676	1702	1443
Fastigheter för affärsverksamhet	847	850	653
Publika fastigheter	323	329	281
Fastigheter för annan verksamhet	19	20	23
Pågående investeringar	321	233	708
Summa	**3 202**	**3 149**	**3 123**

Inventarier	April 2025	Dec 2024	April 2024
Maskiner och inventarier	99	92	81
Bilar och andra transportmedel	11	12	12
Summa	**110**	**104**	**93**

Not 12 Finansiella anläggnings-tillgångar	April 2025	Dec 2024	April 2024
AB Vänersborgsbostäder	91	91	91
Vänerhamn AB	1	1	1
Fastighets AB Vänersborg	1	1	1
Hunnebergs Kungajakt- och Viltmuseum AB	0	0	0
Halle och Hunneberg AB	1	1	
Fyrstads Flygplats AB	2	2	2
Vattenpalatset Vänerparken AB	7	7	7
Bostadsrätter	3	3	3
Kommuninvest	39	39	35
Nätaktiebolag Biogas Brålanda	1	1	1
Dalslands Turist AB	0	0	0
Övriga andelar	0	0	0
Kommunasurans Syd AB	1	1	1
Långfristig placering - Kommuninvest	0	0	0
Summa	**148**	**148**	**144**

Not 13 Bidrag till statlig infrastruktur	April 2025	Dec 2024	April 2024
Brålanda station			
Totalt bidrag	10	10	0
Ack: upplösning	-1	0	0
Årets upplösning	0	0	0
Summa	**9**	**9**	**0**

Bidraget upplöses under 25 år med start år 2024

Not 14 Förråd och lager	April 2025	Dec 2024	April 2024
Förråd	2	2	2
Exploateringstomter	44	44	23
Summa	**46**	**46**	**25**

Not 15 Kortfristiga fordringar	April 2025	Dec 2024	April 2024
Kundfordringar	33	37	29
Riktade statsbidrag	19	15	0
Fastighetsavgift	92	89	82
Skatteintäkter	14	29	32
Moms och skatt	26	26	16
Interimsfordringar	98	71	121
Övriga korta fordringar	0	0	0
Summa	**282**	**267**	**279**

Not 16 Likvida medel	April 2025	Dec 2024	April 2024
Kassa	0	0	0
Bank	6	9	13
- varav gåva Dorchimont	5	5	5
Plusgiro (likställt med bank)	453	378	356
Summa	**459**	**386**	**369**

Not 17 Pensionsavsättningar	April 2025	Dec 2024	April 2024
Ing pensionsavsättningar	405	299	299
Nyintjänad pension varav			
-förmånsbestämd pension	2	72	59
-efterlevandepension	0	2	2
Årets utbetalningar	-3	-9	-3
Ränte och basbelopp	10	25	23
Övrig post, ändring förs.tekn.	1	-5	-5
Förändring löneskatt	2	21	18
Summa pensionsavsättningar	**417**	**405**	**393**

Not 18 Övriga avsättningar	April 2025	Dec 2024	April 2024
Bidrag Trafikverket	10	10	0
NÄRF	0	0	18
Summa övr avsättningar	**10**	**10**	**18**

Not 19 Långfristiga lån	April 2025	Dec 2024	April 2024
Lån i bank och kreditinstitut	779	779	779
Summa	**779**	**779**	**779**

Not 20 Övriga långfristiga skulder	April 2025	Dec 2024	April 2024
Anläggningsavgifter	171	172	172
Investeringsbidrag	20	21	21
Långf del av reavinst	11	11	12
Summa	**202**	**203**	**205**

Not 21 Kortfristiga skulder	April 2025	Dec 2024	April 2024
Skuld till bolagen i kommunens koncernkontosystem	278	267	266
Leverantörsskulder	107	87	58
Moms och punktskatter	7	10	0
Löneskuld, timanställda	11	11	9
Semesterlöneskuld	117	117	112
Upplupna sociala avg & prelskatt	81	84	71
Övriga interimsskulder	78	53	71
Upplupen pensionskostnad	58	56	63
Förutbetalda skatteintäkter	0	0	3
Förutbetalda riktade statsbidrag	49	21	51
Förutbetalda generella statsbidrag	16	24	21
Gåva Dorchimont	5	4	5
Övriga kortfristiga skulder	4	11	5
Summa kortfristiga skulder	**810**	**743**	**736**

Not 22 Ansvarsförbindelse pensioner	April 2025	Dec 2024	April 2024
Pensionsförpliktelse			
Ing pensionsförpliktelse	744	739	739
Ränte och basbelopp	23	47	44
Försäkringtekn ändring	0	0	
Årets utbetalningar	-16	-48	-17
Övrig post	3	6	8
Förändring löneskatten	2	1	9
Summa ansvarförbindelse	**756**	**744**	**782**

Not 23 Övriga ansvarsförbindelser	April 2025	Dec 2024	April 2024
Föreningar m.fl.	12	12	12
Fastighets AB Vänersborg	44	44	44
AB Vänersborgsbostäder	1 836	1 836	1 836
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	2	2	2
Fyrstads Flygplats AB	2	4	1
Privata medel		0	0
Summa	**1 895**	**1 897**	**1 894**

Driftredovisning

Driftredovisning, Tkr	Prognos helår 2025	Budget diff helår	Netto budget 2025	Periodis. Nettoutfall 25/04	Budget diff 25/04	Bokslut Nettoutfall 2024	Budget diff 2024	Periodis. Nettout-fall 24/04	Budget diff 24/04
Byggnadsnämnden	19 889	0	19 889	5 853	556	18 783	2 185	7 059	-117
Kommunfullmäktige	2 656	0	2 656	768	118	2 206	440	797	65
Miljö- & hälsoskyddsnämnden	11 817	0	11 817	3 922	-25	11 828	170	3 668	189
Revisionen	1 910	0	1 910	561	76	1 466	228	39	520
Valnämnden	752	0	752	52	198	2 816	426	-673	1 411
Överförmyndarnämnden	5 799	200	5 999	1 698	302	5 440	754	1 460	544
Barn- och utbildningsnämnden	1 015 312	0	1 015 312	331 386	6 749	1 030 819	2 018	320 166	15 970
Kommunstyrelsen	463 589	7 343	470 932	144 786	11 793	443 827	17 370	142 636	10 519
Kultur- och fritidsnämnden	146 431	2 298	148 729	46 251	3 385	141 223	1 981	44 926	2 119
Samhällsbyggnadsnämnden	110 475	-600	109 875	27 836	5 930	98 327	7 591	33 234	923
Socialnämnden	1 275 924	-43 959	1 231 965	407 047	3 628	1 256 783	-7 778	389 600	11 838
Summa nämndsverksamhet	**3 054 554**	**-34 718**	**3 019 836**	**970 159**	**32 709**	**3 013 517**	**25 385**	**942 912**	**43 981**
Finansförvaltningen(verksamhetskostnader)									
Pensioner interna pålägg mm	80 922	5 023	85 945	10 328	18 321				
Summa verksamhet	**3 135 476**	**-29 695**	**3 105 781**	**980 487**	**51 030**				

Investeringsredovisning

Investering per nämnd, tkr	Budget 2025	Utfall apr 2025	Prognos 2025	Budget-avvikelse
Barn- och utbildningsnämnden	11 000	736	9 800	1 200
Byggnadsnämnden	500	0	500	0
Kommunstyrelsen	24 300	11 352	24 300	0
Kultur- och fritidsnämnden	4 000	1 589	4 000	0
Samhällsbyggnadsnämnden	569 522	93 472	478 600	90 922
Socialnämnden	6 300	94	2 000	4 300
Finansiella investeringar	0	0	0	0
Totalt	**615 622**	**107 243**	**519 200**	**96 422**

Ett urval av större investeringsprojekt	Budget 2025	Utfall apr 2025	Prognos 2025	Budget-diff
Samhällsbyggnadsnämnden				
Skräcklans vattenverk	108 000	42 687	124 400	-16 400
Sanden Södra	19 000	13 000	15 500	3 500
Rörviks Vattenverk	4 571	4 540	5 700	-1 129
Sanering Järnvägsg. Brålanda	0	4 187	8 000	-8 000
Sanering Baståvägen	0	2 462	3 200	-3 200
Vargön hamn, skredsäkring	6 000	2 394	6 000	0
Lågresrerv. Brålanda	18 500	2 358	2 550	15 950
Sanering Sandelhielmsgatan	4 000	2 290	4 000	0
Totalt	**160 071**	**73 917**	**169 350**	**-9 279**

Kommentarer till investeringsredovisningen

Enligt Mål- och resursplan för 2025-2027 uppgår investeringsbudgeten till 507 mnkr. Ytterligare beslut bland annat om överföring av pågående investeringar har tagits under året. Totalt uppgår investeringsbudgeten till 615 mnkr. Det är samhällsbyggnadsnämnden som står för de stora investeringarna. Av tabellen ovan framgår de största pågående investeringarna. Budgetavvikelsen prognostiseras till 96 mnkr. Det är VA- och fastighetsinvesteringarna som avviker från budget. Avvikelserna är oftast hänförliga till att investeringarna försenats. Orsaker till förseningarna kan vara både legala såsom bygglov som överklagats men även miljömässiga och tekniska hinder kan uppstå. Övriga nämnder investerar huvudsakligen i inventarier som möbler maskiner och liknande.

Nyckeltal

Nyckeltal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Antal utbetalda löner, år 2023	4 345	4 279	4 564	4 279	4 350	4 554	4 605	4 366	4 462	4 482	4 470	4 459
Antal utbetalda löner, år 2024	4 548	4 508	4 612	4 504	4 523	4 624	4 933	4 615	4 872	4 524	4 536	4 551
Antal utbetalda löner, år 2025	**4 525**	**4 540**	**4 666**	**4 519**								
Sjukfrånvarotimmar i % av tillgänglig arbetstid												
Kommunen totalt, år 2023	9,9	10,1	10,0	9,6	8,8	7,6	6,6	7,7	9,3	10,2	11,6	12,0
Kommunen totalt, år 2024	10,8	11,2	10,1	9,6	7,7	7,7	5,4	6,3	6,5	8,9	10,0	8,1
Kommunen totalt, år 2025	**9,7**	**11,0**	**10,2**									
varav kvinnor	10,4	11,6	10,9									
män	7,4	11,0	8,1									
Antal arbetslösa, inklusive i åtgärder												
Kommunen totalt, år 2023	1 408	1 400	1 358	1 328	1 310	1 318	1 338	1 359	1 319	1 310	1 361	1 378
Kommunen totalt, år 2024	1 390	1 385	1 372	1 325	1 319	1 315	1 317	1 301	1 338	1 356	1 375	1 413
Kommunen totalt, år 2025	**1 435**	**1 433**	**1 386**	**1 346**								
Antal öppet arbetslösa, kommunen tot	645	638	596	569								
Antal personer i arbetsmarknads-åtgärder, kommunen tot	790	795	790	777								
Antal utförda hemtjänsttimmar för personer i eget boende, per vecka (egen regi och extern utförare)												
År 2023	4 602	4 658	4 882	4 759	4 865	4 893	4 842	4 917	4 823	4 932	4 886	4 588
År 2024	4 876	4 982	4 864	4 889	4 727	4 641	4 788	4 800	4 896	4 723	4 613	4 819
År 2025	**5 097**	**5 122**	**5 047**	**5 000**								
Utbetalt försörjningsstöd under månaden, Tkr												
År 2023	3673	3733	3696	3471	3865	3741	3801	3778	3651	3445	3682	4051
År 2024	3 889	4 144	3 934	3 772	4 093	3 811	4 199	4 081	3 949	4 083	4 137	4 549
År 2025	**4 686**	**4 463**	**4 546**	**4 512**								
Antal placeringar i HVB och familjehem den 15:e i månaden												
År 2023	83	83	85	89	89	87	80	90	89	87	88	92
År 2024	88	86	86	85	88	89	92	93	95	94	99	101
År 2025	**97**	**103**	**100**	**103**								
- hem för vård eller boende (HVB)	23	24	24	24								
- familjehem	74	79	76	79								
Totalt inskrivna i barnomsorg den 15:e i månaden, barn 1-5 år												
År 2023	2 192	2 230	2 264	2 304	2 335	2 345	2 248	1 959	2 068	2 100	2 107	2 102
År 2024	2 152	2 166	2 193	2 215	2 240	2 257	2 179	1 939	1 993	2 028	2 028	2 028
År 2025	**2 105**	**2 130**	**2 152**	**2 183**								
Totalt inskrivna i skolbarnomsorg den 15:e i månaden, barn 6-13 år												
År 2023	1 723	1 766	1 745	1 703	1 694	1 569	1 815	1 815	1 861	1 886	1 821	1 787
År 2024	1 679	1 693	1 670	1 664	1 658	1 505	1 826	1 826	1 849	1 868	1 823	1 798
År 2025	**1 715**	**1 722**	**1 703**	**1 678**								
Totalt inskrivna i grundskolan den 15:e i månaden												
År 2023	4 895	4 903	4 904	4 911	4 901	4 886	4 886	4 829	4 803	4 795	4 785	4 792
År 2024	4 795	4 801	4 813	4 810	4 810	4 804	4 804	4 762	4 769	4 781	4 775	4 760
År 2025	**4 758**	**4 760**	**4 759**	**4 748**								

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Bo Carlsson (C)
Vice ordförande: Christin Slättmyr (S)
2:e vice ordförande: Gunnar Henriksson (L)
Förvaltningschef: Sofia Bråberg

Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från skollagen. Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. I kommunens regi finns 26 förskolor, öppna förskolan Sirius och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds (Lanternan). Det finns 17 kommunala grundskolor (varav 2 även har anpassad grundskola) och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns 2 fristående aktörer inom grundskolan, 5 fristående förskolor samt 1 aktör för enskild pedagogisk omsorg belägna i Vänersborgs kommun. Dessutom finns det barn och elever folkbokförda i Vänersborgs kommun som går i verksamhet, såväl fristående som kommunal, i andra kommuner.

Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde omfattar även tillsynsuppdraget för fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Tillsynsuppdraget styrs via skollagen. Kommunen ska följa upp fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg för att tillse att dessa verksamheter har god kvalitet och arbetar utifrån gällande styrdokument.

Uppföljning av nämndens tilldelade uppdrag under planperioden

Nedan redovisas status för barn- och utbildningsnämndens riktade uppdrag från kommunfullmäktige.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Uppdraget går enligt plan

Arbetet med uppdraget är påbörjat. Alla chefer i barn- och utbildningsförvaltningen har deltagit i den workshop som ligger till grund för nulägesanalys inför uppdraget Handlings-program för förebyggande arbete för barn och unga (och deras föräldrar).

Kommunstyrelseförvaltningen har anställt en utvecklingsledare barn och unga som under våren 2025 inventerar pågående arbete för barn och unga som bedrivs av de kommunala förvaltningarna, de kommunala bolagen och civilsamhället. Förvaltningschef på barn- och utbildningsförvaltningen har intervjuats gällande förvaltningens pågående samverkansarbete för barn och unga, exempelvis samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF), arbetet före, under och efter placering av barn samt kultur, utveckling och lärande (KUL) för alla barn och elever 1-16 år.

Ökad gymnasiebehörighet

Viss avvikelse, risk för lägre måluppfyllelse

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar intensivt med uppdraget och kommer att fortsätta arbetet läsåret ut för att öka gymnasie-behörigheten. Utifrån tilldelade medel för uppdraget 2025 (1 mnkr) från kommunfullmäktige har rektorerna sett över sina organisationer och riktat ytterligare resurser till årskurs 9, utöver det som redan var planerat. De kommunala skolorna har exempelvis kunnat bemanna hälften av matematiklektionerna med dubbla legitimerade lärare, rikta del av lärartjänst med stöd mot årskurs 9, undervisa elever i behov av stöd i mindre grupp om 5-6 elever, rikta extra resurspedagog med inriktning engelska och svenska, utöka studie- och yrkesvägledning samt rikta en lärartjänst mot de ej behöriga eleverna. Fridaskolan har förstärkt lärartätheten på matematiklektionerna.

Bedömningen i april 2025 är att barn- och utbildningsnämnden inte kommer att nå den satta ambitionsnivån på 85,6% av eleverna i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram. Prognosen i april 2025 för de kommunala skolorna pekar mot en gymnasiebehörighet på 81,0%. Tillsammans med Fridaskolans prognos

på 85,0% gymnasiebehörighet är prognosen 82,0% gymnasiebehörighet för elever med hemkommun Vänersborg.

Den elevgrupp som går ur årskurs 9 sommaren 2025 hade ett historiskt lågt ingångsvärde på 66% gymnasiebehörighet inför årskurs 7 (för de kommunala skolorna) vilket varit utmanande för högstadieskolorna. De kommunala 7-9-skolorna har förbättrat arbetet med att möta elevernas behov och tillskottet av extra resurser från kommunfullmäktige med ovan beskrivna insatser innebär att prognosen är en ökning av gymnasiebehörigheten med 15 procentenheter under högstadietiden (för de kommunala skolorna). Den största ökningen av gymnasiebehörighet under högstadietiden har tidigare som mest varit 8 procentenheter.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Uppdraget går enligt plan

Barn- och utbildningsförvaltningen har påbörjat arbetet med uppdraget, bland annat genom att inventera möjliga lokaler att hyra ut och omvärldsbevakning gällande hur andra kommuner hyr ut skollokaler.

Barn- och utbildningsförvaltningen inväntar beslut om nya riktlinjer för internhyressystemet i Vänersborgs kommun för att kunna arbeta vidare med frågan om andrahandsuthyrning.

Nyckeltal/jämförelsetal

Antal placeringar finansierade av Vänersborgs kommun, genomsnitt per år	Bokslut 2024	Utfall 25/04	Prognos 2025
Förskola, pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 119	2 183	2 074
-varav andel i enskilda alternativ %	11 %	11 %	11 %
Fritidshem, pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar 6-12 år	1 738	1 678	1 712
-varav andel i enskilda alternativ %	14 %	14 %	13 %
Förskoleklass, grundskola åk 1-9			
Totalt antal elever 6-15 år	4 701	4 651	4 650
-varav andel i enskilda alternativ %	13 %	13 %	12 %
Anpassad grundskola åk 1-9			
Totalt antal elever 7-15 år	87	97	102

Tabellen visar antal placerade barn och elever som finansieras av Vänersborgs kommun. Antal inskrivna barn och elever för bokslut och prognos avser ett genomsnitt för året. Utfall per april anger antal placerade barn och elever aktuell månad.

Av de barn som går i enskilda alternativ (1-5 år) per april 2025 finns 208 barn i fristående förskola och 41 barn i enskild pedagogisk omsorg. Av de elever som går i enskilda alternativ (6-12 år) per april 2025 finns 214 elever i fristående fritidshem och 25 elever i enskild pedagogisk omsorg. Antalet elever i förskoleklass till årskurs 9 i enskilda alternativ är 616 elever.

Prognosen visar att antalet barn och elever i förskola, pedagogisk omsorg och grundskola är färre än budgeterat, vilket resulterar i lägre kostnader. Däremot har fler heltidsplaceringar i förskolan, fler elever i fritidshem och fler elever mottagna i anpassad grundskola som går i fritidshem än budgeterat gjort att kostnaderna ökar. Den prognostiserade budgetavvikelsen gällande antal barn och elever är ett underskott på 2,9 mnkr.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	Utfall 25/04	%	Utfall 24/04
Statsbidrag	89,0	88,1	87,9	31,1	35	32,8
Övriga intäkter	48,8	46,1	44,9	16,1	35	14,6
S:a intäkter	**137,8**	**134,2**	**132,8**	**47,2**	**35**	**47,4**
Personal	700,6	698,2	718,9	231,0	33	227,7
Omkostnader	445,2	444,0	439,4	145,4	33	138,3
Avskrivningar & internränta	7,3	7,3	5,3	2,2	30	1,5
S:a kostnader	**1 153,1**	**1 149,5**	**1 163,6**	**378,6**	**33**	**367,5**
Nettokostnad	**1 015,3**	**1 015,3**	**1 030,8**	**331,4**	**33**	**320,1**
Nettobudget	**1 015,3**	**1 015,3**	**1 032,8**	**338,1**		**336,1**
Budgetdiff	**0,0**	**0,0**	**2,0**	**6,7**		**16,0**

Utfall 2025-04-30

Barn- och utbildningsnämnden uppvisar per den 30 april 2025 ett överskott om 6,7 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse om 0,7 % av periodens budget.

En jämförelse mellan resultatet i april 2025 och april 2024 visar ett lägre resultat 2025 med 9,3 mnkr. Det beror framför allt på att överskottet per april 2024 bestod av ännu ej förbrukad budget gällande lokaler för Holmängens förskola och grundskola samt ännu ej fördelad budget beslutad av kommunfullmäktige för att trygga anställningar.

Det redovisade överskottet per april 2025 avser ännu ej förbrukad budget gällande barn- och

utbildningsnämndens förfogandeanslag, kvarvarande statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket från 2024 samt budget för kommande kostnader för semesterdagstillägg.

Högre övriga intäkter om 1,5 mnkr per april 2025 jämfört med föregående år beror på högre barnomsorgsintäkter på grund av fler heltidsplaceringar och beslut om förändrade regler för avgift inom förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg samt omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds samt ett högre inkomsttak från 2025 beslutat av Skolverket.

Personalkostnaderna har ökat reellt (exklusive personalomkostnadspålägg och löneökningar) med 5,3 mnkr mellan april 2024 och april 2025, vilket motsvarar 3,0 %. Detta beror på budgettillskottet gällande trygga anställningar som erhölls under 2024 som har möjliggjort fler personal i förskolan. Fler heltidsplaceringar i förskolan innebär också ett ökat personalbehov. Kommunfullmäktiges satsning om 1,0 mnkr i tillfälligt budgettillskott för ökad gymnasiebehörighet genererar också en ökad personalkostnad. Fler elever i anpassad grundskola och i fritidshem kräver också mer personal. Hittills under 2025 är personalkostnad per barn och elev därmed högre än förra året.

Omkostnaderna har ökat med 7,1 mnkr 2025 jämfört med föregående år, vilket beror på högre lokalkostnader och kostnader för IT (tjänstekatalogen) samt kostnadsökningar på varor och tjänster beroende på inflation.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget -diff	Utfall 25/04	%
Nämnd*	5,3	6,3	1,0	1,8	29
Förskola**	306,2	305,4	-0,8	102,0	33
Grundskola***	650,3	649,5	-0,8	211,6	33
Anpassad grundskola****	53,5	54,1	0,6	16,0	30
Netto	**1 015,3**	**1 015,3**	**0,0**	**331,4**	**33**

*Nämnd: Nämnd och nämndadministration
**Förskola: Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år
***Grundskola: Förskoleklass, grundskola åk 1-9, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-12 år
****Anpassad grundskola: åk 1-9

Prognos 2025-12-31

Prognos för budgetåret 2025 visar ett nollresultat.

Nämnd och nämndadministration

Nämnd och nämndadministration har en prognos på ett överskott om 1,0 mnkr avseende ej förbrukat förfogandeanslag.

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar en prognos på ett underskott om 0,8 mnkr, vilket i princip innebär att budgeten är i balans. Det negativa resultatet beror främst på att fler barn än beräknat har heltidsplacering i förskolan. Samtidigt bidrar högre barnomsorgsintäkter än budgeterat till att minska underskottet. Kostnaderna för barn med särskilda stödbehov är fortsatt höga och är en fortsatt utmaning.

Förskoleklass, grundskola åk 1-9, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-12 år

Förskoleklass, grundskola åk 1-9, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-12 år uppvisar en prognos på ett underskott om 0,8 mnkr, vilket i princip innebär att budgeten är i balans. Kostnaderna för IT och modersmålsenheten är högre än budgeterat. Dessa underskott balanseras dock av att det förväntade antalet elever i extern verksamhet är lägre än vad som budgeterats samt av statsbidrag från 2024 som barn- och utbildningsnämnden har fått behålla. Två skolenheter förväntas gå med underskott, den största respektive den minsta enheten. Fler elever i fritidshem och fler elever mottagna i anpassad grundskola som går i fritidshem än budgeterat har gjort att kostnaderna ökar. Kostnaderna för elever med särskilda stödbehov är fortsatt höga, särskilt när det gäller psykosociala och språkliga behov, vilket fortsatt är en betydande utmaning.

Anpassad grundskola åk 1-9

Anpassad grundskola åk 1-9 prognostiserar ett överskott om 0,6 mnkr, vilket motsvarar ett marginellt överskott. Dessa elever har omfattande behov av både undervisning och omsorg, vilket medför höga personalkostnader. I takt med att antalet elever inom denna skolform ökar, stiger även kostnaderna för tilläggsbelopp

och skolskjuts. Det minskade barn- och elevantalet i andra skolformer har till viss del kunnat finansiera det ökande elevantalet i anpassad grundskola.

Åtgärder

Inför Mål- och resursplan 2025-2027 beslutade barn- och utbildningsnämnden om åtgärder motsvarande 10,4 mnkr för att nå budgetbalans. Inför detaljbudgetbeslutet i november 2024 genomfördes följande åtgärder om 5,0 mnkr för att nå budget i balans:

- Kommunfullmäktige tillsköt budget för delvis täckning av ökade kostnader för införande av tjänstekatalog (IT).
- Minskat behov av medel för införande av bemannade skolbibliotek.
- Barn- och utbildningsnämnden reviderade regler för avgifter som genererade ökade intäkter
- Barn- och utbildningsförvaltningen lämnade externa lokaler (Gymmixhallen).

Det resterande förväntade underskottet om 5,4 mnkr hanterades genom ett minskat behov av antal barn- och elevplaceringar än prognostiserat i Mål- och resursplan 2025-2027.

Kommunfullmäktige tillsköt 1,0 mnkr i tillfälligt anslag för kvalitetshöjande åtgärder för att fler elever ska uppnå gymnasiebehörighet.

Barn- och utbildningsnämndens prognos för budgetåret 2025 visar ett nollresultat.

Barn- och utbildningsnämnden och barn- och utbildningsförvaltningen arbetar fortsatt aktivt och målmedvetet med verksamhets- och ekonomistyrning för att nå budget i balans, kommunfullmäktiges inriktningsmål, tilldelade målvärden, riktade uppdrag samt barn- och utbildningsnämndens förväntade resultat - uppnå och genomföra.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget-diff	Utfall 25/04
Inventarier	9,8	11,0	1,2	0,7
Netto	**9,8**	**11,0**	**1,2**	**0,7**

Barn- och utbildningsnämndens investeringar avser främst inköp till arbetsmiljöåtgärder och inventarier i lokalerna. Prioritering och prövning av investeringsbehov görs kontinuerligt och justeras utifrån planerade underhålls-investeringar.

Delar av inventarieinvesteringarna är budgeterade till enheter som ska renoveras under 2025. Då färdigställandedatum ännu inte är klart innebär det en viss osäkerhet kring om inventarieinköpen kommer att genomföras under 2025. Under 2024 togs beslut om att köpa in elevdatorer som investering istället för att leasa datorer som tidigare år. Detta ger en totalt lägre kostnad men också en högre investeringsnivå.

Byggnadsnämnden

Ordförande: Benny Jonasson (S)
Vice ordförande: Piotr Gabrys (M)
Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har ett övergripande ansvar för fastighetsbildning. Verksamheten styrs av ett antal speciallagar, främst plan- och bygglagen samt fastighetsbildningslagen. Enligt dessa lagar ska nämnden verka för en god byggnadskultur och en god stads- och landskapsmiljö, uppmärksamt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning samt ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning, byggande och fastighetsbildning.

Nämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geodata. Byggnadsnämndens ärenden bereds av miljö- och byggnadsförvaltningen. Förvaltningen fullgör även viss fysisk strategisk planering (översiktlig fysisk planering) på uppdrag av kommunstyrelsen

Uppföljning av nämndens tilldelade uppdrag under planperioden.

Nedan redovisas status för nämndens tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga:

Arbete pågår, kommunstyrelsen samordnar.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar – 2025,2026 :

Nämnden effektiviserade sina lokaler 2024 vilket lett till minskade kostnader samt ett effektivare utnyttjande av lokaler då ytterligare verksamheter har kunnat flytta in i kommunhuset.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2024	Utfall 25/04	Prognos 2025
Bygglov			
Handläggningstid medel	26 dagar	21 dagar	23 dagar
Handläggningstid median	25 dagar	19 dagar	21 dagar
Boende			
Färdigställda bostäder*, antal	76	6	28

*Färdigställda bostäder innebär att bygglov sökts, byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus.

Handläggningstiden har minskat sedan 2024 främst till följd av minskat inflöde av ärenden samt stabil arbetsgrupp med låg personalomsättning. Prognosen per helår är 23 dagar i medeltal.

Antalet färdigställda bostäder är per april 6 (4 enbostadshus och 2 fritidshus).

Prognosen för helår är 28 färdigställda bostäder, varav 5 i flerbostadshus, 14 enbostadshus samt 9 fritidshus.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	Utfall 25/04	%	Utfall 24/04
Statsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
Övriga intäkter	13,1	13,6	14,6	4,6	33	3,9
S:a intäkter	**13,1**	**13,6**	**14,6**	**4,6**	**33**	3,9
Personal	26,9	27,4	26,3	8,5	31	8,7
Omkostnader	5,6	5,6	6,7	1,8	31	2,0
Avskrivningar & internränta	0,5	0,5	0,5	0,1	26	0,2
S:a kostnader	**33,0**	**33,5**	**33,4**	**10,4**	**31**	10,9
Nettokostnad	**19,9**	**19,9**	18,8	**5,8**	**29**	7,0
Nettobudget	**19,9**	**19,9**	21,0	**6,4**	**33**	6,9
Budgetdiff	**-0,0**	**0**	**2,2**	**0,6**		-0,1

Utfall 2025-04-30
Föregående år hade nämnden ett underskott på 0,1 mnkr per april månad. Nämnden uppvisar i år ett överskott på 0,6 mnkr på april månad.

En förbrukning motsvarande 29 % av helårsbudget för perioden januari-april 2025. Riktvärdet för motsvarande period är 33%.

Intäktssidan följer budget i stort. Arbetskraftskostnaderna är lägre än budgeterat, 0,4 mnkr. Samtliga verksamheter har låga arbetskraftskostnader, störst avvikelse mot budget har Plan och Kart- och geodata. De låga arbetskraftskostnaderna beror på sjukfrånvaro, vård av barn samt kortare föräldraledigheter. Eftersläpande löneutbetalning för timanställning på plan påverkar också utfallet.

Verksamhetskostnaderna är drygt 0,1 mnkr under budget. Detta beror främst på grund av att färre inköp än budgeterat gjorts hittills i år samt att många licenskostnader samt support- och underhållsavtal inte har kostnadsförts ännu.

Avskrivningskostnaderna är lägre än budgeterat då årets investeringar inte genomförts ännu.

Prognos 2025-12-31
Helårsprognosen för budgetåret 2025 är att budgeten i stort kommer följas. Prognosen om lägre intäkter balanseras upp av lägre arbetskraftskostnader.

Intäkterna beräknas till ett underskott om 0,5 mnkr till följd av förväntat låga intäkter på Kart- och geodata samt Bygglov. Lågt inflöde av ärenden under våren samt effekt av förändringar i lagstiftning som träder i kraft under året väntas bidra till minskade intäkter under året.

Arbetskraftskostnaderna beräknas till ett överskott om 0,5 mnkr mot budget till följd av vakans, sjukfrånvaro och föräldraledigheter. Under året väntas en byggnadsinspektörstjänst vakanshållas samt kortare föräldraledigheter inte ersättas för att möta förväntat minskade intäkter. Övriga kostnader väntas följa budget.

Prognos för respektive verksamhet:

Nämnden och Förvaltningskontoret prognostiserar ingen avvikelse mot budget.
Kart- och geodata prognostiserar att följa budget, låga intäkter balanseras av lite lägre arbetskrafts-kostnader till följd av föräldraledighet. KLM prognostiserar ett överskott om 0,2 mnkr för helåret. Överskottet beror på lägre arbetskrafts-kostnader än budgeterat till följd av föräldraledighet samt att anställd gått ner i arbetstid. Plan prognostiserar ett underskott om 0,2 mnkr på grund av ökade arbetskraftskostnader till följd av satsning på arbete med digitala detaljplaner. De nya bygglovsreglerna väntas minska intäkterna med 0,4 mnkr på bygglov. Bygglov ämnar därför vakanshålla en byggnadsinspektörstjänst hela året, i stället för att enligt budget rekrytera i halvårsskiftet, vilket ger en besparing på 0,4 mnkr. Dessa avvikelser förväntas ta ut varandra.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget-diff	Utfall 25/04
Inventarier	0,5	0,5	0,0	0,0
Netto	**0,5**	**0,5**	**0,0**	**0,0**

Under första fyra månaderna av året har ingen investering gjorts. Byggnadsnämnden har föreslagit kommunfullmäktige att besluta att byggnadsnämnden beviljas 250 tkr i tilläggsbudget för år 2025 avseende investering av totalstation samt GPS hos Kart- och geodata. Investeringsbudgeten 2025 skulle således bli totalt 750 tkr. Upphandling kommer påbörjas efter kommunfullmäktiges beslut.

Åtgärder

För att täcka låga intäkter kommer en byggnadsinspektörstjänst vakanshållas på Bygglov, vilket ger en besparing på 0,4 mnkr.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Benny Augustsson (S)
Vice ordförande: Mats Andersson (C)
2:e vice ordförande: Henrik Harlitz (M)
Förvaltningschef: Lena Tegenfeldt

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. De närmare uppgifterna för styrelsen finns i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen. Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott och ett personal- och förhandlingsutskott.

Uppföljning av nämndens tilldelade uppdrag under planperioden.

Nedan redovisas status för nämndens tilldelade uppdrag.

Handlingsplan för förebyggande arbete barn och unga

Utifrån omvärldsbevakning, intern och extern behovsanalys och inventering av pågående arbete har en detaljerad processbeskrivning tagits fram. Uppdraget följer tidplanen.

Bättre nyttjande av lokaler och anläggningar

KSF samordnar arbetet. En nulägesbeskrivning tas fram för att visa vilka lokaler som samnyttjas idag. Uppdraget följer tidplanen.

Digitaliseringspott

Införande av beslutsstöd för chefer pågår. Sjukfrånvarostatistik/personalmodul är uppstartad. Ekonomi är nästa prioritering. Arbete fortgår med att inventera och prioritera andra digitaliseringsinitiativ för frigjorda medel. Uppdraget följer tidplanen.

Landsbygdsprogram

En processplan som innehåller tidplan, aktiviteter, mål, med mera är framtagen. Kartläggning har gjorts av andra kommuners landsbygdsprogram eller liknande, inventering av kommunens stöd till landsbygdsdelarna i kommunen och behovsanalys för innehåll i programmet. Uppdraget följer tidplanen.

Kompetensutvecklingsprogram

Behov av kompetens- och nödvändiga kulturförflyttningar har identifierats och konkretiserats genom workshopar. Upphandling av utbildningsanordnare är i slutfas och slutmålet är en implementering av kommunens filosofi för styrning och ledning. Uppdraget följer tidplanen.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	Utfall 25/04	%	Utfall 24/04
Statsbidrag	6,8	6,5	8,6	3,3	50	1,4
Övriga intäkter	68,3	69,0	68,8	23,4	34	24,3
S:a intäkter	**75,1**	**75,5**	**77,4**	**26,6**	**35**	**25,7**
Personal	89,9	90,5	88,6	29,0	32	28,4
Omkostnader	446,0	452,8	430,1	141,4	31	139,3
Avskrivningar & internränta	2,8	3,1	2,5	1,0	35	0,7
S:a kostnader	**538,7**	**546,4**	**521,2**	**171,4**	**31**	**168,4**
Nettokostnad	**463,6**	**470,9**	**443,8**	**144,8**	**31**	**142,6**
Nettobudget	**470,9**	**470,9**	**461,2**	**156,6**		**153,1**
Budgetdiff	**7,3**	**0,0**	**17,4**	**11,8**		**10,5**

Utfall 2025-04-30

Det periodiserade resultat per augusti visar ett överskott på 11,8 mnkr, vilket är högre än motsvarande period förra året. Intäkterna är högre än budget och avser främst projektintäkter samt intäkter inom IT. Omkostnaderna visar ett överskott och avser kommunstyrelsens anslag för oförutsett, konsult och materialinköp IT samt att bidraget Kunskapsförbundet väst och Räddningstjänsten Fyrbodal varit lägre än budgeterat. Vakanser samt sjukfrånvaro inom förvaltningen under årets första månader bidrar till överskott mot budget.

Prognos 2025-12-31

Totalt prognostiseras ett överskott på 7,3 mnkr för förvaltningen

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget -diff	Utfall 25/04	%
Kommunstyrelsen	17,9	18,6	0,5	3,6	20
Kommunstyrelse-förvaltningen	103,2	102,7	-0,5	25,9	25
Räddningstjänst	43,6	45,7	2,1	14,6	32
Gymnasium	221,0	225,4	4,4	74,7	33
Vuxenutbildning	39,9	40,1	0,2	13,3	33
Övrig extern verksamhet	37,9	38,5	0,6	12,7	33
Netto	**463,6**	**470,9**	**7,3**	**144,8**	**31**

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet

För kommunstyrelsens politiska verksamhet prognostiseras +0,5 mnkr avseende övriga omkostnader. Kommunstyrelsens anslag för oförutsett samt medel för socialt förebyggande arbete förväntas att förbrukas i sin helhet.

Kommunstyrelseförvaltningen

Sammantaget för Kommunstyrelseförvaltningen prognostiseras ett underskott på -0,5 mnkr jämfört med budget.

Kostnader utöver budget beror på utebliven inflationskompensation för förvaltningen, då övriga delar av KS verksamhet som är avtalsbunden har gjort anspråk på den, ofinansierade licenskostnader för datasystem, samt kostnader för köp av juridiskt stöd och kompetens. Dessa underskott prognostiseras att till viss del under 2025 vägas upp av bl. a. lägre personalkostnader p.g.a. vakanser, vissa projektintäkter och bidrag samt en allmän återhållsamhet vad gäller omkostnader.

Gymnasiet och Vuxenutbildningen

För gymnasieverksamheten beräknas ett överskott på +4,4 mnkr, kopplat till sänkta pensionskostnader, dock är elevunderlaget högre än budgeterat. För Vuxenutbildningen prognostiseras ett överskott på +0,2 mnkr, avseende lägre volymer i beslutat uppdragsavtal än budgeterat.

Räddningstjänst

För räddningstjänsten prognostiseras +2,1 mnkr beroende på att pensionskostnaderna är lägre än budgeterat utifrån uppdaterade pensionsprognoser.

Övrig extern verksamhet

Avtalsbundna köp av verksamhet samt bidrag beräknas ge ett sammanlagt överskott på 0,6 mnkr främst på bidrag till externa parter.

Åtgärder

Mot bakgrund av det ekonomiska läget för Kommunstyrelseförvaltningen kommer förvaltningen att bedriva ett fortsatt arbete med generella åtgärder för att hålla nere kostnaderna. Detta innebär vakanshållning, återhållsamhet med inköp av varor och tjänster samt omprövning av befintlig verksamhet och ambitionsnivå i samband med fortsatt verksamhetsplanering. Förvaltningen ser även ett behov av återhållsamhet med beslut som leder till ökade kostnader.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget-diff	Utfall 25/04
Inventarier	1,1	1,1	0	0
IT datorer	14,6	14,6	0	3,9
IT investering öv.	8,6	8,6	0	1,0
Netto	**24,3**	**24,3**	**0**	**4,9**

Utifrån nuvarande prognoser förväntas investeringsbudgeten förbrukas i sin helhet.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Ann-Sofie Dolk Olsson (S)
Vice ordförande: Kristina Edvinsson (M)
Förvaltningschef: Anna Svensson

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar och studieförbund. Vidare ingår verksamheterna folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, friluftsliv, konsthall, konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, musik- och kulturskola, stipendier inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang.

Nämndens primära målgrupp är barn och unga i åldern 0–18 år. Samtlig verksamhet ska ha särskilt fokus på att nå underrepresenterade grupper och aktiviteter och utbud ska ha geografisk spridning i kommunen.

Uppföljning av nämndens tilldelade uppdrag under planperioden.

Nedan redovisas status för nämndens tilldelade uppdrag.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Kommunstyrelseförvaltningen har fått uppdrag att leda arbetet och kultur- och fritidsförvaltningen kommer att vara delaktig i fortsatt process. Arbetet är just nu i uppstartsfas.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Kultur- och fritidsförvaltningen har under de inledande månaderna av 2025 i samband med föreningsdialog kunnat konstatera att det finns en efterfrågan hos föreningslivet om att nyttja kommunala lokaler i större utsträckning än vad som görs idag. Föreningslivet har uttryckt en önskan om att kunna tillgå kommunala lokaler för möten men också permanenta verksamhetslokaler som är ändamålsenliga. I dagsläget är det flertal föreningar som delar lokal vilket de fortsatt också vill göra men där de snarare efterfrågar kommunala lokaler istället för att förhyra utav privata aktörer. Givet detta behöver kultur- och fritidsförvaltningen kartlägga det faktiska behovet av lokaler hos föreningslivet mer noggrant och därefter se över vad som kan erbjudas inom förvaltningen men också om det finns lokaler att tillgå hos andra förvaltningar.
På enheten Bibliotek har man sedan tidigare arbetat med konceptet meröppet kopplat till biblioteksfilialerna, vilket innebär att våra invånare kan få tillgång till biblioteksfilialerna när lokalerna är obemannade. Detta som ett led i att höja servicegraden till våra invånare och öka nyttjandet av de kommunala lokalerna. Meröppet är implementerat på Brålanda bibliotek och under 2025 planerar verksamheten även att införa meröppet på Vargöns bibliotek. Denna process är fortfarande i ett tidigt skede och enheten planerar att inom kort att ta in offerter på de tekniska lösningar som behöver installeras för att möjliggöra denna förändring.

Nyckeltal/jämförelsetal

Bibliotek och kultur	Bokslut 2024	Utfall 25/04	Prognos 2025
Bibliotek			
Antal utlånade media	115 335	39 887	115 000
Antal utlånade e-media*	-	4 336	10 000
Huvudbiblioteket			
Antal besökare	110 272	38 162	112 000

** Avser e-böcker och e-ljudfiler*

Timjan	Bokslut 2024	Utfall 25/04	Prognos 2025
Antal aktiviteter	137	49	140
Antal besök	2 976	802	2 300
Varav flickor i %	51,9	48,9	49
Varav pojkar i %	37,8	41,1	41
Varav annat i %	10,3	10,0	10

Öppen ungdomsverksamhet	Bokslut 2024	Utfall 25/04	Prognos 2025
Öppet antal kvällar/år*	593	220	600
Antal besök	20 347	6 634	19 500
Varav flickor i %	40,61	39,2	40
Varav pojkar i %	58,55	60,4	59,5
Varav annat i %	0,84	0,4	0,5

** avser det sammanslagna utfallet för tre enheter*

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	Utfall 25/04	%	Utfall 24/04
Statsbidrag	1,5	1,3	4,3	1,6	124	1,3
Övriga intäkter	16,3	15,6	15,0	6,0	39	5,4
S:a intäkter	**17,7**	**16,9**	**19,3**	**7,6**	**45**	**6,6**
Personal	59,9	60,1	60,4	19,3	32	19,3
Omkostnader	102,1	103,3	98,1	33,9	33	31,6
Avskrivningar & internränta	2,2	2,2	2,1	0,7	33	0,6
S:a kostnader	**164,2**	**165,6**	**160,6**	**53,9**	**33**	**51,6**
Nettokostnad	**146,4**	**148,7**	**141,2**	**46,3**	**31**	**44,9**
Nettobudget	**148,7**	**148,7**	**143,2**	**49,6**	**33**	**47,0**
Budgetdiff	**2,3**	**0,0**	**2,0**	**3,4**		**2,1**

För april redovisas ett utfall på 46,3 mnkr vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 3,4 mnkr, detta motsvarar en procentuell förbrukning på 31 %, riktpunkten för perioden är 33%. Jämfört med föregående år är det en förbättring med 1,3 mnkr. Överskott redovisas inom samtliga verksamhetsområden. Under resterande del av året förväntas kostnaderna minska och för helåret prognostiseras ett positivt resultat på 2,3 mnkr.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget -diff	Utfall 25/04	%
Nämnd och administration	13,0	13,1	0,1	4,3	33
Kultur	61,7	61,7	0,0	19,8	32
Fritid	71,7	73,9	2,2	22,1	30
Netto	**146,4**	**148,7**	**2,3**	**46,3**	**31**

Nämnd och administration redovisar ett utfall i nivå med budget. För helåret prognostiseras ett överskott på grund av lägre personalkostnader än budgeterat.

Kultur omfattar allmän kultur, konsthall, Timjan, bibliotek, musik- och kulturskola samt Kulturhuset och Vänersborgs museum. För perioden redovisas en positiv budgetavvikelse vilket beror på att viss verksamhet ännu ej genomförts samt lägre personalkostnader än budgeterat. Under resterande del av året förväntas verksamhetskostnaderna öka något och prognos för helåret är ett underskott strax över budget.

Fritid omfattar idrottsanläggningar, fornvård, friluftsliv samt fritidsgårdar och redovisar en positiv budgetavvikelse för perioden. Överskottet beror på lägre hyreskostnader på grund av ännu ej slutförda investeringar. Nämnden har blivit kompenserad för hyreshöjning i samband med att belysning och tak i Arena Vänersborg ska genomföras. Så länge den investeringen inte är aktiverad, så genererar den ett överskott. Hyresintäkter överlag överstiger budget då anläggningarna haft en god uthyrningsgrad samt lägre personalkostnader.

Fritidsgårdsverksamheten redovisar ett överskott på grund av lägre personalkostnader.

Inom anläggningar prognostiseras ett överskott främst på grund av lägre hyreskostnader. Fritidsgårdsverksamhet och Friluftsliv beräknas gå med underskott på grund av högre personalkostnader. Kostnaden för friluftsliv kompenseras av de lägre hyreskostnaderna inom anläggningar, i enlighet med beslut från kommunfullmäktige. För helåret prognostiseras ett överskott för verksamhetsområdet Fritid med 2 210 tkr.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget-diff	Utfall 25/04
Inventarier	3,0	3,0	0,0	1,3
Konstnärlig gestaltning	1,0	1,0	0,0	0,3
Netto	**4,0**	**4,0**	**0,0**	**1,6**

Investeringar avser inventarier och verksamhetsanpassningar samt konstnärlig gestaltning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Anneli Guilotte (S)
Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)
Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden styr sin verksamhet genom tillsynsplaner samlade i en verksamhetsplan. Dessutom sker lagstadgad tillsyn enligt livsmedelslagen, miljöbalken, strålskyddslagen tobakslagen m.fl.

Uppföljning av nämndens tilldelade uppdrag under planperioden.

Nedan redovisas status för nämndens tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga: Arbete pågår, kommunstyrelsen samordnar.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar – 2025, 2026: Nämnden effektiviserade sina lokaler 2024 vilket lett till minskade kostnader samt ett effektivare utnyttjande av lokaler då ytterligare verksamheter har kunnat flytta in i kommunhuset.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	Utfall 25/04	%	Utfall 24/04
Statsbidrag	0,1	0	0,2	0,1	0	0,0
Övriga intäkter	4,9	5,3	4,4	1,6	31	1,7
S:a intäkter	**5,0**	**5,3**	**4,6**	**1,7**	**32**	**1,7**
Personal	14,3	14,6	13,7	4,7	32	4,5
Omkostnader	2,4	2,4	2,6	0,9	36	0,9
Avskrivningar & internränta	0,1	0,1	0,1	0,0	33	0,0
S:a kostnader	**16,8**	**17,1**	**16,4**	**5,6**	**33**	**5,4**
Nettokostnad	**11,8**	**11,8**	**11,8**	**3,9**	**33**	**3,7**
Nettobudget	**11,8**	**11,8**	**12,0**	**3,9**		**3,9**
Budgetdiff	**0,0**	**0,0**	**0,2**	**0,0**		**0,2**

Utfall 2025-04-30
Föregående år visade nämnden ett överskott om 0,2 mnkr per april månad. Nämnden visar ett litet underskott på 25 tkr mot budget i stort per april 2025. Utfallet motsvarar 33 procent av helårsbudget för perioden januari-april 2025, vilket också är riktvärdet för motsvarande period.

Intäkterna visar 0,1 mnkr under budget i stort. Avloppsteamet visar lägre intäkter än budget, 0,3 mnkr. Introduktion av två nya medarbetare i teamet samt frånvaro till följd av sjukdomar och vård av barn har påverkat intäktsflödet. Detta underskott kompenseras av bidrag på 0,1 mnkr för Lokalt naturvårdsprojekt mot invasiva arter samt 0,1 mnkr högre intäkter än budgeterat gällande livsmedelstillsyn.

Personalkostnaderna visar 0,1 mnkr under budget, vilket beror på sjukfrånvaro samt vård av barn.

De övriga verksamhetskostnaderna följer budget i stort.

Prognos 2025-12-31
Nämnden prognostiserar ingen avvikelse mot budget vid årets slut.

Intäkterna väntas visa 0,3 mnkr under budget. Hälsoskyddsteamets intäkter väntas visa längre än budgeterat vid årets slut till följd av färre tillsynsobjekt inom skönhetsvård än beräknat. Upphävandet av vattenskyddsområdet GÄVSO kommer också innebära lägre intäkter för prövning och tillstånd än budgeterat inom avlopp och miljöskydd. Avloppsteamets intäkter påverkas även av introduktion av två nya medarbetare i teamet i början av året samt frånvaro till följd av sjukdomar och vård av barn.

Arbetskraftskostnaderna väntas visa 0,3 mnkr lägre än budgeterat. Detta till följd av sjukfrånvaro, vård av barn samt kortare föräldraledigheter.

Övriga verksamhetskostnader väntas följa budget.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Ann-Mari Jonasson (S)
Vice ordförande: Johan Andersson(C)
2:e vice ordförande: Tor Wendel (M)
Förvaltningschef: Tf Björn Martinsson

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för stora delar av kommunens tekniska verksamhet, såsom drift och anläggning inom park och gata, projektering samt trafikärenden. Vidare handhas fastighetsförvaltning, lokalvård, måltids-produktion till skola och äldreomsorg samt en del övrig intern service, såsom bilpool och vaktmästeri. Balansräkningsenheterna VA- och renhållning ingår också.

Uppföljning av nämndens tilldelade uppdrag under planperioden.

Nedan redovisas status för nämndens tilldelade uppdrag

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

En utvecklingsledare har anställts på kommunstyrelseförvaltningen för att leda arbetet som är i sitt inledande skede. Utvecklingsledaren är en samordnande resurs för arbetet som sker förvaltningsövergripande.

Underhållsplan för fastighetsbeståndet

I samband med MRP presenterades en rapport, benämnd "Underhållsöversikt 2025 - 2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter". Av den framgår vilket underhållsbehov som finns i kommunens fastigheter i tre olika prioriteringsordningar utifrån hur akut underhållet är och vilka konsekvenser som blir om underhållet uteblir. Tillsammans med rapporten presenterades också en 10-årig underhållsplan, vilken är ett utdrag från kommunens fastighetssystem. Underhållsplanen uppdateras löpande och är således ett levande dokument. Nämnda dokument kommer att användas som underlag och revideras för att presenteras i eget ärende till kommunfullmäktige som återrapportering på det riktade uppdraget.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Omvärldsanalyser visar på förhöjt säkerhetsläge generellt i samhället och omvärlden ställer på så sätt högre krav på säkerhet. Uppdraget kommer i stark konflikt med säkerheten. Det är inte ur säkerhetssynpunkt lämpligt att samnyttja i flertalet av samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter som bedriver en samhällsviktig verksamhet samt ansvarar för samhällets infrastruktur. Vi genomför säkerhetsåtgärder i kommunen där vi stänger in oss mer och mer för att försvåra angrepp. Tanken är god att tillgängliggöra men säkerhetsperspektivet behöver prioriteras. Även i övriga lokaler såsom kontorslokaler kan säkerhetsaspekten behöva beaktas, därtill har förtätning redan skett i dessa lokaler och ytterligare förtätning bedöms inte vara aktuellt eller passande. Förvaltningen kan hänvisa till mötesplatser utomhus i den offentliga miljön. Möteslokaler hyrs ut till organisationer där det är lämpligt ur säkerhetssynpunkt.

Nyckeltal/Jämförelsetal

	Bokslut 2024	Utfall 25-apr	Prognos 2025
Fastigheter och lokaler			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	247 932 *	247 932	246 852
Outhyrda kvm andel (%)	6,9 **	8,0	8,0
Totalt fastighetsunderhåll kr/kvm	179	36	257 ***
Gator och utemiljö			
Gatuunderhåll kr/m	93,2	30	92
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	****	663	1821
Städyta 1000-tal kvm/dag	185	185	185
Kretslopp & Vatten			
Odebiterat renvatten, andel (%)	19	18	19
Insamlat kommunalt avfall kg/inv	173	56	170

*) Värdet för bokslut har justerats från 248 226 till 247 932
**) Värdet för bokslutet har justerats från 4,5 till 6,9
***) Prognos för 2025 är högre pga. överföring mellan åren 2025 och 2026 för underhåll av Öxnereds förskola.
****)Antal serverade portioner inom social omsorg beräknades 2024 enligt dagsportioner. From 2025 gäller nytt beställningssätt där lunch och middag beräknas som separata portioner, jämförelsetal saknas därför för 2024.

Tabellen ovan redogör för de olika nyckeltalen. Prognosen för det totala fastighetsbeståndet beräknas minska marginellt till följd av planerad försäljning. Andelen outhyrda ytor ökar till följd av att Norra skolan är outhyrd från och med 2025. Prognos totalt fastighetsunderhåll 2025 är högre pga. att medel flyttats mellan åren 2025 och 2026 för underhåll av Öxnereds förskola, totalt 18 miljoner.

Gatuunderhållet förväntas ligga relativt stabilt. Antalet serverade portioner prognostiseras vara ungefär jämförbara med föregående år på områden där jämförelsesiffror finns, däremot är prognosen något lägre än antalet beställda portioner. Städytan är oförändrad jämfört 2024 och odebiterat rent vatten förväntas ligga på samma nivå som 2024. Arbetet att sanera vatten-, avlopp- och dagvattenledningar pågår och årets budget har ökats till 40 mnkr. Insamlingen av hushållsavfall förväntas minska något, vilket tyder på ökad medvetenhet kring avfallssortering.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	Utfall 25/04	%	Utfall 24/04
Statsbidrag	13,7	13,7	12,0	3,7	27	3,5
Övriga intäkter	628,4	629,7	618,0	214,7	34	196,1
S:a intäkter	**642,1**	**643,4**	**630,0**	**218,4**	**34**	**199,7**
Personal	213,0	216,6	210,6	67,0	31	66,9
Omkostnader	320,3	322,5	326,9	111,8	35	107,1
Avskrivningar & internränta	219,3	214,1	190,8	67,4	31	58,9
S:a kostnader	**752,6**	**753,3**	**728,3**	**246,2**	**33**	**232,9**
Nettokostnad	110,5	109,9	98,3	27,8	25	33,2
Nettobudget	109,9	109,9	105,9	33,8	31	34,2
Budgetdiff	**-0,6**	**0,0**	**7,6**	**5,9**		**0,9**

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott mot buget om 5,9 mnkr t. o. m. april. Föregående år var överskottet 0,9 mnkr vid motsvarande period. Den skattefinansierade verksamheten redovisade 4,3 mnkr i överskott och den taxefinansierade verksamheten 1,6 mnkr i överskott. Nämnden prognostiserar ett underskott om 0,6 mnkr för helåret 2025. Förklaringar till avvikelserna beskrivs nedan.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget-diff	Utfall 25/04	%
Nämnd/adm	10,3	14,1	3,8	3,5	25%
Gatuen/teknisk	82,1	82,2	0,1	24,7	30%
Fastighet	19,0	12,0	-7,0	4,0	33%
Kost/Service	2,5	1,5	-1,0	-1,1	-74%
VA-verksamhet	-3,5	0,0	3,5	-1,5	-
Renhållning	0,0	0,0	0,0	-1,7	-
Netto	**110,5**	**109,9**	**-0,6**	**27,8**	**25%**

Utfall 2025-04-30

Nämnd och administration redovisar ett överskott mot budget om 1,2 mnkr, vilket främst beror på det förfogandeanslag från tomtförsäljning som budgeterats centralt samt övriga verksamhetskostnader.

Gatuenheten redovisade ett överskott mot budget för perioden med 2,4 mnkr. Vid motsvarande period förra året redovisades ett underskott med 0,5 mnkr. Överskottet beror bland annat på att försenade projekt som medfört lägre kapitalkostnader, säsongsvariationer inom parkenheten samt att kostnaden för vinterväghållningen ligger lägre än 2024. Tekniska redovisade ett överskott med 0,2 mnkr, vilket beror på tillfälliga vakanser.

Fastighet redovisade ett underskott mot budget med 1,1 mnkr efter april. Underskottet beror till stor del på att kostnaderna för värme och el som varierar under året.

Kostenheten redovisade överskott om 0,8 mnkr för perioden, detta beror på säsongsavvikelser. Service redovisade överskott mot budget med 0,8 mnkr, överskottet beror främst på försäljning av städutrustning och tillfällig vakans.

VA-verksamheten redovisade överskott om 0,9 mnkr t.o.m. april, vilket är planerat för att återbetala en ackumulerad skuld till skattekollektivet som nu uppgår till 5,2 mnkr. Skulden ska återföras inom en treårs period. 2025 höjdes VA-taxan med 20 % vilket är en direkt konsekvens av en föränderlig värld med kostnadsökningar, höjningen hjälper till att täcka

skulden till skattekollektivet. Renhållningen redovisar överskott med 0,7 mnkr till och med april. Överskottet kommer att minska i takt med att kostnaderna för fastighetsnära insamling ökar under året.

Prognos 2025-12-31

Nämnd och administration prognostiserar ett budgetöverskott om 3,8 mnkr, varav 2,2 mnkr återfinns på förfogandeanslag kopplat till tomtförsäljning. Prognostiserat överskott på 1,3 mnkr på övriga verksamhetskostnader är syftade till utveckling som nu avvaras till följd av nedskrivning som signaleras inom förvaltningen. Förvaltningen har tidigare föreslagit utvecklingsförslag på totalt 0,8 mnkr som inte planeras i nuvarande prognos. Till viss del beror överskottet även på tillfälligt vakanta tjänster samt projektintäkter för Vargöns hamn.

Gatuenheten prognostiserar ingen avvikelse mot budget, kostnaderna varierar över året utifrån säsong. Gatuenheten har fått 3,0 mnkr i förfogandeanslag för nedmontering av kommunal vägbelysning utmed allmänna vägar med statligt väghållningsansvar.
Tekniska prognostiserar ett överskott mot budget på 0,1 mnkr vilket beror på tillfälliga vakanser, kopplat till utökning av VA-saneringar.

Fastighet prognostiserar ett underskott på 7 mnkr varav 1 mnkr avser överskott för försäljning av tomter och 8 mnkr avser underskott för nedskrivning på Arena Vänersborg till följd av byte av takduk och belysning. Investeringen är planerad under året och när åtgärden är genomförd blir en effekt att det kvarvarande värdet av det gamla taket och belysningen som finns kvar i anläggningsregistret behöver skrivas ned då de fortfarande inte har skrivits av fullt ut. Prognos för nedskrivningskostnaden är fortfarande mycket osäker i storlek. Belysningen kommer att bytas under året, men tidplan och kostnad för byte av takduk är inte fastställd, eventuellt kan bytet ske nästa år.

Kostenheten prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Kostnader för livsmedel prognostiserar ett underskott p.g.a. kunds ökade beställningar av råvaror. Detta förväntas kompenseras av ökade intäkter från kund enligt den nya prismodellen. Service prognostiserar underskott om 1 mnkr som beror på lägre intäkter för sammanträdes-lokaler och bilpoolen än vad som budgeterats.

VA-verksamheten prognostiserar överskott med 3,5 mnkr, vilket delvis täcker skulden till skattekollektivet. Ökade kostnader, bland annat för energiskatt samt försäkringsregress till följd av skyfall och eftersatt ledningsnät gör att överskottet inte är högre. Renhållningen prognostiserar ingen avvikelse mot budget.

Åtgärder

Nämnden har de senaste åren påverkats av kraftiga prisökningar vilket påverkat verksamheterna i stor utsträckning då budget inte har anpassats fullt ut för att kompensera för den nya prisnivån. Detta innebär att samtliga verksamheter fortsatt behöver vara återhållsamma och vaksamma på kostnaderna även om prisnivåerna nu är mer stabila.

Uthyrningsgraden för sammanträdeslokalerna samt budget för nuvarande år kommer ses över. Likaså bilarna i bilpoolen för att kunna göra optimeringar.

Prognostiserade nedskrivning för Arena Vänersborg påverkar nämnden stort och konsekvensen av att delvis anpassa verksamheterna för att täcka upp för den kostnaden blir att nämnden får stå tillbaka på utveckling och riktade satsningar vilket skulle långsiktigt gynnsamt och möjliggjort effektivisering.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget-diff	Utfall 25/04
Nämnd/adm	-	-	-	-
Gata/tekniska	51,6	68,1	16,5	3,2
Fastighet/hamn	157,6	186,3	28,7	9,7
Kost/Service	1,4	1,4	0,0	0,0
Va-verks	168,4	193,7	25,3	67,0
Renhållning	52,7	62,5	9,9	0,4
Exploatering	47,0	57,5	10,5	13,2
Netto	**478,6**	**569,5**	**90,9**	**93,5**

Nämndens totala investeringsutfall för perioden uppgick till 93,5 mnkr. För samma period förra året redovisades 94,1 mnkr. Prognosen för helår uppgår till 478,6 mnkr vilket innebär ett budgetöverskott om 90,9 mnkr. Utfallet för april är lågt jämfört med budget till följd av att flera projekt är under uppstart alternativt försenade, pga. konkurs hos totalentreprenörs, avbruten upphandling mm.

Gatuenheten prognostiserar överskott med 16,5 mnkr. Projekt brounderhåll som inkluderar Dalbobron och Residensbron är i utredningsfasen där inspektion sker innan åtgärder kommer vidtas. Projektet förväntas bli färdigställt först nästkommande år. Prognosen är att 15,0 mnkr kommer att nyttjas i år och resterande 10,0 mnkr förväntas förbrukas först under 2026. VA-anslutning och fiberdragning till Bergagården med en budget på löper enligt plan.

Fastighet prognostiserar ett utfall på 157,6 mnkr vilket innebär ett överskott mot budget om 28,7 mnkr. Boende för sammansatta behov har försenats pga. utredningar kopplat till bygglov och prognosen är osäker p.g.a. förestående beslut i socialnämnden där det föreslås att detta projekt ska avbrytas i besparingssyfte.
I projekt Arena Vänersborg pågår utbytet av belysning inne i hallen och projektering för takbyte och snösäkra entréer har påbörjats, tidplan och total kostnadsbild är i nuläget osäker.
Renovering av B-huset på idrottshuset har inletts med projektering och byggnationen förväntas vara klar under 2027. Förskjutningar av investeringsmedel från 2025 till 2026 förväntas då upphandlingen dragit ut på tiden, men påverkar inte färdigställande tiden.
Underhållsinvesteringar prognostiseras att utföras enligt budget om 51,7 mnkr. Nämnden har under 2025 utökat anslag för underhållsinvesteringar på sammanlagt 21,7 mnkr, varav 18 mnkr avser underhåll av Öxnereds förskola där projektering nu pågår och förväntas färdigställas december 2026. Bland större underhållsinvesteringar återfinns också ytskiktsrenovering på Skördegatans förskola, vilken är något försenat p.g.a. konkurs hos totalentreprenören samt byte av värmekälla på Frändeskolan där sista etappen nu inleds.

Skredsäkring och förstärkning av Vargöns hamn pågår, är något försenat och förväntas slutförande under våren 2026. Projektet finansieras till största del av statsbidrag, 2025 är nettobudgeten 6 mnkr. Ingen avvikelse mot budget prognostiseras.

VA-investeringarna uppgick till 67,0 mnkr t.o.m. april. Det enskilt största projektet som bidrar till utfallet är Skräcklans vattenverk. Slutprognosen har ökat från 255 mnkr till 272 mnkr, vilket beror på tillkommande delar avseende översvämningshantering, säkerhetsåtgärder, uppgraderad processutrustning och arbetsmiljöförbättringar. Anslagen för ledningsförnyelse har fördubblats 2025 och uppgår nu till 40 mnkr, utfallet per april uppgår till 14,3 mnkr. Saneringsprojekten pågår främst i de områden som identifierats som särskilt utsatta vid skyfall. Totalt prognostiseras VA-investeringarna till 168,4 mnkr.

Investeringar inom renhållningsverksamheten uppgår till 0,4 mnkr per april och prognostiseras till 52,7 mnkr. Projektet fastighetsnära insamling av hushållsavfall står för största delen av utfallet och pågår enligt plan. Insamlingskärl för villahushåll är levererade och leverans av kärl till fastighetsägarna i tätorter planeras under sommaren, så även leverans av nya sopbilar med fyrfack.

Exploateringsprojekten är budgeterade till 57,5 mnkr, prognostiserat överskott är 10,5 mnkr. Flertalet exploateringsprojekt förväntas att slutredovisas under året. Tunnel Skaven/Öxnered prognostiseras bli dyrare än budget med 0,7 mnkr p.g.a. fördyringar i projekteringsfasen, enligt avisering från Trafikverket. Sanden södra prognostiserar utfall på 15,5 mnkr, motsvarande ett överskott mot budget på 3,5 mnkr. Utfallet består av fastighetsförvärv och iordningställande av parkering. Projekt Källeberg, där asfaltering kvarstår förväntas färdigställas under året. Projekt Brättevägen har fördröjts på grund av utredning och väntan på beslut av vägsträcka. Prognos är att beslut kan inkomma under 2025.

Socialnämnden

Ordförande: Dan Nyberg (S)
1:e vice ordförande: Magnus Ekström (KD)
2:e vice ordförande: Henrik Josten (M)
Förvaltningschef: Karin Hallberg

Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta verksamhetsinriktningar och leds av en förvaltningschef samt åtta verksamhetschefer.

Hemtjänst (Htj) ansvarar för att ge äldre och andra i behov av vård och omsorg, i den enskildes hem.

Särskilt boende (Säbo) ansvarar för att ge äldre och andra i behov av vård och omsorg i särskilt boende.

Vård-stöd och utredning (VSU) ansvarar bl.a. för förebyggande verksamhet, dagverksamhet, korttidsverksamhet riktat mot äldre, biståndsbedömningar samt hälso- och sjukvård.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) ansvarar bland annat för försörjningsstöd, familjestöd och missbruksstöd.

Personligt stöd och omsorg *(PSO)* ansvarar för insatser till personer med funktionsnedsättning inom LSS och SoL.

Arbete, sysselsättning och integration *(ASI)* ansvarar bl.a. för arbetet med människor som har svag ställning på arbetsmarknaden samt med integration.

Administrativa avdelningen vars uppdrag är att stödja förvaltningen utifrån rollerna ekonom, personalspecialist, kansli och alkohol-handläggare.

Kvalitet och utveckling vars uppdrag är att stödja förvaltningen utifrån rollerna systemförvaltare, utvecklingsledare, medicinskt ansvarig sjuksköterska och webadministratör.

Uppföljning av nämndens tilldelade uppdrag under planperioden

Nedan redovisas status för nämndens tilldelade uppdrag.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga:

Uppnås delvis

Arbete pågår genom att samtliga chefer inom förvaltningen har deltagit i gemensam workshop samt att möten med ansvarig tjänsteperson inom KS har genomförts. Uppföljning sker närmare i delårsrapport 2

Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar:

Uppnås

Uppdraget är igångsatt inom förvaltningen och och utredningen förväntas bli klar inom tidsperioden.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar – 2025,2026:

Uppnås delvis

Arbete pågår och förväntas bli klart inom tidsperioden, resultatet är sedan avhängigt investeringsprocess baserat på behovsinventering. Utifrån detta bedöms delvis måluppfyllelse då arbete pågår.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2024	Utfall 25/04	Prognos 2025
Äldreomsorg			
Äldreboende platser	362	362	362
Korttidsplatser	26	26	26
Antal vårdtagare hemtjänst	730	728	740
Hemtjänsttimmar	252 723	79 488	266 000
Antal inskrivna i hemsjukvård	1 063	1 019	1 060
Vårddagar med betalansvar	47	0	9
Individ och familjeomsorg			
Vårddagar, HVB 0–21 år	7 219	2 695	8 400
Vårddagar, familjehem 0–21 år	26 149	8 795	27 800
Vårddagar, HVB vuxna	697	124	485
Bidragshushåll, försörjningsstöd	691	541	743
Försörjningsstöd, mnkr netto	48,6	18,2	55,2
Ensamkommande flyktingbarn	3	0	2
Personligt stöd och omsorg			
Boendeplatser LSS/SoL	188	188	188

Antal boendebeslut LSS/SoL	189	195	195
Antal boendestödsbeslut SoL	115	100	105
Köpta externa platser LSS/SoL	15	15	14
Personer med pers. assistans	63	62	62
Arbete, sysselsättning och integration			
Antal mottagna flyktingar	72	7	20
Antal anvisade personer	619	407	800
Antal beslut daglig verks LSS	198	210	220

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	Utfall 25/04	%	Utfall 24/04
Statsbidrag	79,3	50,3	106,3	34,9	69	39,3
Övr. intäkter	133,9	110,7	112,4	38,1	34	36,8
S:a intäkter	**213,2**	**161,0**	**218,7**	**73,0**	**45**	**76,1**
Personal	993,1	967,2	1 004,6	317,7	33	318,9
Omkost.	494,8	422,4	467,3	161,3	38	145,6
Avskrivn. & internränta	1,2	3,4	3,6	1,1	32	1,2
S:a kost.	**1 489,1**	**1 393,0**	**1 475,5**	**480,1**	**34**	**465,7**
Nettokost.	1 275,9	1 232,0	1 256,8	407,1	33	389,6
Nettobudg.	1 232,0	1 232,0	1 249,0	410,7		401,4
Budgetdiff	**-43,9**	**0,0**	**-7,8**	**3,6**		**11,8**

Utfall 2025-04-30

Periodiserat utfall per april redovisar överskott på 3,6 mnkr, försämringen jmf april 2024 beror på lägre intäkter i form av statsbidrag samt högre kostnader kopplade till volymökningar. Överskott redovisas för statsbidrag och tillfällig budget 2025 inom äldreomsorgen. Underskott finns främst inom försörjningsstöd, externt köpta platser/placeringar, hemtjänst samt IT. Resultatet i april speglar inte prognos för året då kostnaderna för sommarvikarier uppgår till ca 30 mnkr för perioden juni-september samt att i prognosen ingår kommande kostnader som ej påverkat resultatet fram till april.

Anslagsbindningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget -diff	Utfall 25/04	%
Nämnd och nämndadm.	78,4	80,2	1,8	29,1	36
Äldreomsorg	595,6	612,5	16,9	188,7	31
Individ och familjeomsorg	252,7	202,5	-50,2	81,0	40
Personligt stöd och omsorg	274,2	264,1	-10.1	87,8	33
Arbete, sysselsättning och integration	75,0	72,7	-2,3	20,5	28
Netto	**1 275,9**	**1 232,0**	**-43,9**	**407,1**	**33**

Prognos 2025-12-31

Årsprognos för socialnämnden beräknas redovisa underskott på 43,9 mnkr (-7,8 mnkr 2024). Försämringen jmf 2024 gäller alla verksamhetsinriktningar utom PSO och beror på volymökningar och minskade statsbidrag inom ÄO. Förklaringar till prognosen följer under respektive verksamhetsinriktning.

Nämnd och förvaltningsgemensamt

Verksamheten beräknas redovisa överskott på 1,8 mnkr (+4,6 mnkr 2024). Det försämrade resultatet för 2025 jmf 2024 beror i huvudsak på 3,0 mnkr budget som omfördelades till ASI inför 2025. Överskott redovisas för blockhyror och förfogandemedel 8,0 mnkr samt vakanser 1,3 mnkr. Underskott redovisas för IT på 5,3 mnkr, omsorgsresor 1,5 mnkr samt färdtjänst 1,0 mnkr.

Äldreomsorg

Verksamheterna beräknas redovisa överskott på 16,9 mnkr (+36,7 mnkr 2024) inklusive beräknat överskott på 42,5 mnkr för äldreomsorg gemensamt. Överskottet för äldreomsorg gemensamt beror på olika statsbidrag samt tillfällig budget under 2025 (generella statsbidragen för att minska andelen timanställda och öka andelen sjuksköterskor).

Särskilda boenden

Verksamhetens underskott beräknas till 1,6 mnkr (+1,7 mnkr 2024).

Gemensamt särskilt boende beräknas redovisa överskott på 11,3 mnkr som till största del är kopplat till förfogandemedel på 10,4 mnkr.

Särskilda boenden beräknas redovisa ett underskott på 13 mnkr på grund av ökad vårdtyngd på flera enheter vilket kräver högre bemanning, rekrytering av ny chef samt underhåll och akuta åtgärder i våra lokaler.

Hemtjänst

Verksamheten beräknas redovisa underskott på 25,9 mnkr (-21,3 mnkr 2024). Försämringen jmf 2024 beror på ökade volymer. Underskottet beror till viss del på för låg effektivitet inom vissa enheter samt en ökning av timmar. Utförd tid (inkl restid) är 4 200 fler timmar tertial 1 2025 jmf

2024, 6 700 fler timmar jmf 2023 och 10 500 fler timmar jmf 2022. Ökningen av utförd tid 2025 jmf 2024 på årsbasis omvandlat till personalresurser utifrån effektivitet på 70 % blir 18 000 timmar till en ökad kostnad på ca 6,0 mnkr.

Vård stöd och utredning

Verksamhetens överskott beräknas till 1,9 mnkr (+5,0 mnkr 2024)

Bemanningsenheten och dagverksamheten förväntas visa överskott på 1,5 mnkr, vilket beror på vakanser och ej ersatt personal vid frånvaro.

Kommunal primärvård beräknas redovisa underskott på 1,9 mnkr. Under 2025 beräknas kostnaden för läkemedelsautomater till 2,5 mnkr, vilket resulterar i ett underskott på 1,3 mnkr. Övrigt underskott beror på ökade kostnader för hyra av hjälpmedel, leveranser av läkemedel samt inkontinenshjälpmedel.

Korttidsvården beräknas redovisa överskott på 0,9 mnkr till följd av färre köpta korttidsplatser och ej ersatt personal vid frånvaro.

Gemensam VSU, Bistånd och Utskrivningsklara beräknas visa överskott på 1,4 mnkr kopplat till statsbidrag, vakanser samt färre betaldagar än budgeterat.

Individ och familjeomsorg

Verksamhetens underskott beräknas till 50,2 mnkr (-38,4 mnkr 2024).

IFO gemensam och familjerådgivningen beräknas redovisa överskott på 4,2 mnkr kopplat till statsbidrag samt ej ersatt personal.

Barn- och ungdomsvård beräknas redovisa ett underskott på totalt 42,3 mnkr. Underskott beräknas för personal- och konsultkostnader 5,5 mnkr, Särskild förordnad vårdnadshavare 5,5 mnkr, HVB placeringar 26,5 mnkr, familjehemsplaceringar 4,5 mnkr och Familjerätt 0,3 mnkr. Antalet vårddagar tom april 2025 är 11 490 jmf 2024 som var 10 490.

Öppenvård Barn och unga beräknas redovisa ett underskott på 0,9 mnkr för personalkostnader kopplat till satsning förebyggande arbete.

Vuxenvård och Bostad först beräknas redovisa ett överskott på 4,2 mnkr. 2,3 mnkr är överskott kopplat till köpta placeringar, medan 1,9 mnkr är vakanta tjänster och ej ersatt personal.

Försörjningsstöd beräknas redovisa ett underskott på 15,5 mnkr där 16,5 mnkr är underskott för utbetalt ekonomiskt bistånd, medan 1,0 mnkr är överskott för ej ersatt personal. Antalet hushåll har tom april ökat med 11,3 % jmf med 2024.

Personligt stöd och omsorg

Verksamheterna beräknas redovisa underskott på -10,1 mnkr (-10,9 mnkr 2024).

Externa placeringar LSS och SoL redovisar underskott på 13,2 (- 17,0 2024). Förbättring i prognos jmf med 2024 är hemtagning av personer från köpt plats och ytterligare en hemtagning planeras för hösten 2025

Gemensamt PSO redovisar underskott på 1,4 mnkr. Underskottet förklaras av ej budgeterade kostnader för återställandet av Storegårdsvägen och Kastanjevägen samt tillsättning av tre nya tjänster när PSO i höst går in i central schemaplanering.

Boende LSS i egen regi redovisar ett överskott på 2,6 mnkr (+ 3,0 mnkr 2024). Överskottet kan härledas till nedläggning av ett boende som gjordes 2023. Verksamheten har sedan dess gjort flera anpassningar och personaltillsättningar för att möta hemtagningar, vilket gjort att det initiala överskottet från nedläggningen har minskat.

Socialpsykiatrin redovisar underskott på 0,1 mnkr (+0,3 mnkr 2024). Boenden inom socialpsykiatrin redovisar ett överskott på 0,3 mnkr och övriga verksamheter inom socialpsykiatrin, så som kontaktperson, redovisar ett underskott.

Personlig assistans redovisar överskott på 1,5 mnkr (+1,3 mnkr 2024).

Ledsagning, kontaktperson (LSS) och korttids redovisar ett överskott på 0,6 mnkr (+0,6 mnkr 2024). Överskottet hittas främst inom ledsagning

där beslut är svåra för verksamheten att verkställa på grund av deras ringa omfattning.

Arbete, sysselsättning och integration

Verksamheten beräknas redovisa ett underskott på 2,3 mnkr (+ 0,2 mnkr 2024).

Arbetsmarknadsenheten beräknas redovisa ett överskott på 0,4 mnkr. 2,2 mnkr är överskott för vakanta tjänster och ej ersatt personal, medan 1,8 mnkr är underskott kopplat till arbetsmarknadsanställningar.

Daglig verksamhet redovisar underskott på 4,0 mnkr (-3,2 mnkr 2024). Underskottet beror på ökade personalkostnader kopplat till volymökning inom våra verksamheter samt öppnandet av ny verksamhet på Forbondegatan kopplat till tyngre ärenden, detta för att undvika vite. Vidare beror underskottet på utökning av en enhetschef inom daglig verksamhet samt kostnader kopplat till flytt av kontorslokaler till Lindgården för enhetscheferna. Daglig verksamhet har även kostnad för extern daglig verksamhet som uppgår till 0,5 mnkr 2025.

Flyktingverksamheten redovisar överskott på 1,3 mnkr. Överskottet är kopplat till schablonersättning från Migrationsverket, samt ej ersatt personal vid frånvaro, men reduceras av kostnader för Bostäder till nyanlända.

Åtgärder

Socialnämnden beräknas redovisa underskott för 2025 på 43,9 mnkr vilket är en försämring jämfört med 2024 då underskottet uppgick till 7,8 mnkr. Prognosen innehåller olika statsbidrag främst bidrag riktade mot äldreomsorgen. De enskilt största ekonomiskt utmanande posterna inom förvaltningen är externa placeringar barn och unga, ekonomiskt bistånd inom IFO, externt köpta platser inom PSO samt hemtjänst och avancerad sjukhusanknuten ”hemsjukvård” inom ÄO. Förvaltningen följer noga utvecklingen inom alla verksamheter. Flertalet enheter redovisar budget i balans och där underskott aviserats pågår arbete för att minska eventuellt underskott. Förvaltning med nämnd står i ett mycket utmanande ekonomiskt läge och åtgärder för att minska underskottet pågår samt påbörjas enligt nedan:

- Återhållsamhet råder inom förvaltningen utifrån det ekonomiska läget på beslut av förvaltningschef.
- Anställningsrestriktioner råder där varje vakant tjänst tas ställning till om den ska återbesättas eller ej av överställd chef till rekryterande chef.
- Implementering av gemensamt schema- och bemanningsplaneringssystem med målsättning att fullt ut nå gemensam metodik och planering gällande personal-bemanningen riktat än mer till budget, personal och kvalitet för brukaren utifrån förvaltningens bemanningshandbok.
- Fortsatt och förstärkt arbete med budgetanpassningar inom ordinärt boende äldre för att nå ekonomisk effektivitet och närma sig liknande kommuner.
- Fortsatt implementering av välfärdsteknik enligt framtagen handlingsplan. Samarbete med SKR gällande förändringsledning och nyttoeffekt-hemtagning där ordinärt boende ställer om planering av insatserna och metoderna.
- Påbörja vakanshållning av ett särskilt boende inom vård och omsorg under våren.
- Aktiviteter pågår och förstärks ytterligare genom reviderad plan för att minska sjukfrånvaron och öka friskfaktorerna i förvaltningen med störst fokus särskilt boende och hemtjänst.
- Aktiviteter pågår kopplat till resultatet i medarbetarenkäten i syfte att än mer stärka HME inom verksamhetsinriktningarna och förvaltningen.
- Utifrån resultat av det uppdrag som gavs gemensamt av ledning inom NU-sjukvården och socialförvaltning gällande samarbete och finansiering avseende avancerad vård trakeostomi /hemventilator behöver fortsatt dialog med Regionen gällande kostnad för den del som bedöms som specialiserad fortsätta utifrån översyn av nytt hälso- och sjukvårdsavtal.
- Förebyggande arbete inom samtliga verksamhetsinriktningar och då med särskilt

fokus på barn och unga i syfte att bromsa utvecklingen avseende placeringar.
- Översyn av externa placeringar pågår gällande barn och unga samt personer tillhörande LSS och socialpsykiatri på uppdrag av förvaltningschef.
- Fortsatt undersöka implementering av boendestöd LSS inom personligt stöd och omsorg.
- Intensifiera arbetet med att rekrytera och verkställa arbetsmarknadsanställningar för försörjningsstödstagare i syfte att möjliggöra tillgång till arbete och självförsörjning och därmed minskade kostnader på försörjningsstöd. Förstudie gällande lokalplanering för enheter i externt förhyrda lokaler i syfte att samlas i en internt förhyrd lokal för samordningsvinster.
- Förvaltningen fortsätter de påbörjade insatserna inom verksamhetsinriktningarna gällande gemensamma mål.
- Fortsatt nära samarbete inom förvaltningen och med andra förvaltningar/organisationer för våra målgrupper i syfte att skapa gemensam nytta.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget-diff	Utfall 25/04
Inventarier	2,0	6,3	4,3	0,1
Netto	**2,0**	**6,3**	**4,3**	**0,1**

2025 års investeringsbudget är 6,3 mnkr. Total investeringskostnad för året beräknas till 2,0 mnkr och gäller återinvestering i hjälpmedel, möbler och andra kontorsinventarier.

Överförmyndarnämnden

Ordförande: *Madeleine Karlsson (S)*
Vice ordförande: *Bibbi Henriksson (L)*
Förvaltningschef: *Pernilla Bertilsson*

Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndar-nämnd, vilken är en kommunal tillsyns-myndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Uppföljning av nämndens tilldelade uppdrag under perioden.

Uppdrag om bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar bedöms inventerad och identifierad som optimal utifrån rådande personalstyrka. Nämnden saknar i övrigt riktade uppdrag från Kommunfullmäktige för delår april.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Bokslut 2024	Utfall 25/04	Utfall 24/04
Statsbidrag	0,2	0,0	0,1	0,2	0,2
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a intäkter	**0,2**	**0,0**	**0,1**	**0,2**	**0,2**
Personal	5,4	5,4	5,4	1,9	1,5
Omkostnader	0,6	0,6	0,2	0,0	0,1
Avskrivningar & internränta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a kostnader	**6,0**	**6,0**	**5,6**	**1,9**	**1,6**
Nettokostnad	**5,8**	**6,0**	**5,5**	**1,7**	**1,4**
Nettobudget	**6,0**	**6,0**	**6,2**	**1,9**	**2,0**
Budgetdiff	**0,2**	**0,0**	**0,7**	**0,2**	**0,5**

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2025	Budget 2025	Budget -diff	Utfall 25/04
Överförmyndar nämnd	0,3	0,3	-0,1	0,2
Överförm. personal	3,6	3,8	0,4	0,8
Överförm. ställföreträdare	1,9	1,9	0,0	0,7
Netto	**5,8**	**6,0**	**0,3**	**1,7**

Utfall 2025-04-30

Resultatet efter april månad visar ett överskott på 0,3 mkr för nämnden i sin helhet.

Överförmyndarnämndens administration visar ett överskott på 0,4 mkr och beror på mindre utfall på personalkostnader än budgeterat.

Resultatet för ställföreträdare visar ett resultat 0,0 mkr då balans från föregående år (2023) arbetats av och arvoderats ut.

Prognos 2025-12-31

Prognos för budgetåret 2025 visar ett överskott på 0,2 mnkr. Prognos bygger på de extra resurser som anlitas för hantering av årsräkningar samt att arvodekostnader för ställföreträdare förbrukas. Överskott på intäkter är ersättning schablonkostnader Migrationsverket.

Administrationen prognostiserar +0,2 under 2025, detta för intäkter Migrationsverket.

Verksamheten för ställföreträdare prognostiserar budget i balans. En osäkerhet finns i prognosen då nämnden vid denna delårsrapport har en stor del av årets (för 2024) årsräkningar kvar att granska.

Åtgärder

Inga specifika åtgärder tagna då nämnden prognostiseras att ha budget i balans.

§ 78

Revidering av kommundirektörsinstruktion och reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer

KS 2025/152

Beslut

1. Kommunstyrelsen antar reviderad kommundirektörsinstruktion enligt bilaga 1 och upphäver därmed nu gällande version av ”Kommundirektörsinstruktion” antagen 2019-01-30, § 20.
2. Kommunfullmäktige antar reviderat reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer enligt bilaga 2 och upphäver därmed nu gällande version av ”Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer” antagen 2023-04-19, § 56.

Bilaga/bilagor

Bilaga 1: Antagandedokument Kommundirektörsinstruktion

Bilaga 2: Antagandedokument Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag att revidera kommundirektörsinstruktion antagen 2019-01-39 § 20. Dokumentet behöver uppdateras så att det överensstämmer med delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor, kommunstyrelsens reglemente och kommunens organisation.

Revideringen medför ändringar för att instruktionen ska överensstämma med den nuvarande organisationen för kommunstyrelseförvaltningen genom att ordet stabschefer har ersatts med avdelningschefer. Kommundirektörsinstruktionen har uppdaterats enligt riktlinjerna för styrande dokument. I avsnitt 5.1.2, 5.2.2 och 5.2.3 har korrigeringar gjorts så att instruktionen överensstämmer med delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor.

Regleringen rörande kommundirektörens närvarorätt i nämnd föreslås flyttas från kommundirektörsinstruktionen till § 11 i reglementet om styrelsens och nämndernas arbetsformer. Dessutom har en mindre korrigering gjorts i 4 § i reglementet som tydliggör att även ledamöter som inte tjänstgör har närvarorätt i nämnd.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-09
- Antagandedokument Kommundirektörsinstruktion

- Antagandedokument Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer
- Jämförelsedokument Kommundirektörsinstruktion
- Jämförelsedokument Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer
- Kommundirektörsinstruktion
- Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer antagen av kommunfullmäktige 2017-11-22, § 176

2025-05-09

Dnr: KS 2025/152

Handläggare
Arvid Hansson
Arvid.Hansson@vanersborg.se
0521-72 26 27

Mottagare
Kommunstyrelsen

Revidering av kommundirektörsinstruktion och reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen antar reviderad kommundirektörsinstruktion enligt bilaga 1 och upphäver därmed nu gällande version av ”Kommundirektörsinstruktion” antagen 2019-01-30, § 20.
2. Kommunfullmäktige antar reviderat reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer enligt bilaga 2 och upphäver därmed nu gällande version av ”Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer” antagen 2023-04-19, § 56.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag att revidera kommundirektörsinstruktion antagen 2019-01-39 § 20. Dokumentet behöver uppdateras så att det överensstämmer med delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor, kommunstyrelsens reglemente och kommunens organisation.

Revideringen medför ändringar för att instruktionen ska överensstämma med den nuvarande organisationen för kommunstyrelseförvaltningen genom att ordet stabschefer har ersatts med avdelningschefer. Kommundirektörsinstruktionen har uppdaterats enligt riktlinjerna för styrande dokument. I avsnitt 5.1.2, 5.2.2 och 5.2.3 har korrigeringar gjorts så att instruktionen överensstämmer med delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor.

Regleringen rörande kommundirektörens närvarorätt i nämnd föreslås flyttas från kommundirektörsinstruktionen till § 11 i reglementet om styrelsens och nämndernas arbetsformer. Dessutom har en mindre korrigering gjorts i 4 § i reglementet som tydliggör att även ledamöter som inte tjänstgör har närvarorätt i nämnd.

Beredning

Ärendet har beretts vid kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

Antagandedokument kommundirektörsinstruktion

Antagandedokument reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer

Jämförelsedokument kommundirektörsinstruktion

Kommundirektörsinstruktion antagen av kommunstyrelsen 2017-12-20, § 248

Jämförelsedokument reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer

Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer antagen av kommunfullmäktige 2017-11-22, § 176

Johan Högmark

Kanslichef

Bilagor

Bilaga 1 Antagandedokument kommundirektörsinstruktion

Bilaga 2 Antagandedokument reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer.

Sändlista

Kommundirektören
Personal- och förhandlingsutskottet
Samtliga förvaltningschefer
Personalkontoret
Kanslienheten

Vänersborgs kommun

Kommundirektörs-instruktion

Innehållsförteckning

1. Inledning 1
2. Rollfördelning 1
2.1 Förtroendevalda och tjänstepersoner 1
3. Uppdrag 1
3.1 Kommundirektör 1
3.2 Utveckling av kommunens verksamheter och av kommunen 1
3.3 Externa kontakter 1
3.4 Massmedia 2
3.5 Krisberedskap och civilt försvar 2
3.6 Uppföljning av uppdraget 2
3.7 Ansvar för kommundirektörens arbetsmiljö 2
3.8 Biträdande kommundirektör 2
4. Arbetsuppgifter mot politiska organ 3
4.1 Kommunstyrelsen och dess utskott 3
4.1.1 Beredning 3
4.1.2 Föredragningar 3
4.1.3 Närvaro- och yttranderätt 3
4.1.4 Kommunfullmäktige 3
5. Arbetsuppgifter mot förvaltningar 3
5.1 Kommunstyrelseförvaltningen 3
5.1.1 Förvaltningsledningen 3
5.1.2 Organisationsförändringar 3
5.1.3 Samordning och samverkan 3
5.1.4 Medarbetar- och lönesamtal 3
5.1.5 Delegeringsbeslut och attesträtt 4
5.2 Övriga nämnder och förvaltningar 4
5.2.1 Kommundirektören och förvaltningscheferna 4
5.2.2 Organisationsförändringar 4
5.2.3 Samordning och samverkan mellan förvaltningschefer 4
5.2.4 Medarbetar- och lönesamtal 4
6. Arbetsuppgifter mot kommunala bolag, kommunalförbund och övriga organ 4
6.1 Helägda organ 4
6.1.1 Samordning 4
6.1.2 Anställning bolagschefer 4
6.1.3 Ledarskapsutveckling 5

6.2 Kommunalförbund....5
6.2.1 Samordning....5
6.3 Övriga organ....5
6.3.1 Samordning....5

Dokumentinformation Kommundirektörsinstruktion		**Dokumentansvarig** Kanslichef	
Antagen 2017-12-20, § 248	**Antagen av** Kommunstyrelsen	**Reviderad** Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	**Giltighet** Tillsvidare
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	**Diarienummer** KS 2025/152	**Intranät** ☐	**Hemsida** ☒
Dokumentmottagare ☒ Förvaltningsorganisation ☒ Kommunala bolag ☒ Allmänheten ☒ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Kommunallagen (2017:725), delegeringsordning för kommunstyrelsen, delegeringsordning rörande personal- och organisationsfrågor, kommunens attestregler, Lag om kommuner och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjdberedskap (2006:544, LEH).			

1. Inledning

Från och med den 1 januari 2018 ska varje kommun ha en kommundirektör (7 kap. 1 § kommunallagen, 2017:725, KL). Det ska även finnas en instruktion för kommundirektören enligt samma lag och i den ska kommunen bestämma hur direktören ska leda kommunstyrelseförvaltningen och organisationen i övrigt.

2. Rollfördelning

2.1 Förtroendevalda och tjänstepersoner

De förtroendevalda styr verksamheten genom att besluta om mål och tilldela ekonomiska ramar samt genom att följa upp och utvärdera verksamheten gentemot uppställda mål. De förtroendevalda fattar beslut vad beträffar verksamhetens kvalitet och omfattning samt dess övergripande politiska organisation.

Kommunens tjänstepersoner har ansvaret för att verkställa de lagar, förordningar och andra regelverk som gäller för verksamheten. Tjänstepersonerna ska verkställa de politiska besluten i enlighet med givna mål och riktlinjer samt inom givna ekonomiska ramar.

3. Uppdrag

3.1 Kommundirektör

Kommundirektör är kommunens ledande tjänsteperson, ansvarig inför kommunstyrelsen och chef över förvaltningscheferna. Kommundirektören är ytterst ansvarig för verkställigheten av alla politiska beslut. Kommundirektören är särskilt ansvarig för att lägga förslag till kommunstyrelsen och verkställa kommunstyrelsens beslut. Kommundirektören ansvarar även för att kommunen har en effektiv och ändamålsenlig organisation och sköts utifrån ett helhetsperspektiv. Direktören ska arbeta med stor integritet med avseende på information och underlag för beslut och tjäna både majoritet och minoritet i styrelsen.

I kommundirektörens uppgift ingår att

- Klara ut principerna för styrning, ledning, uppföljning, utvärdering och kontroll
- Fastställa en ledningsorganisation (ledningsgrupp med mera) och ansvara för ledningsgruppen kompetensutveckling
- Verka för en tydlig roll- och uppgiftsfördelning mellan förtroendevalda och tjänstepersoner

3.2 Utveckling av kommunens verksamheter och av kommunen

I samverkan med kommunstyrelsens ordförande och kommunstyrelsens presidium har kommundirektören en drivande roll för att utveckla och effektivisera kommunens organisation och verksamhet. Direktören har också en viktig roll i utvecklingen av kommunen som geografiskt område.

3.3 Externa kontakter

Kommundirektören ska i förhållande till externa parter uppmärksamt följa frågor som är av betydelse för Vänersborgs kommun. Kommundirektören ska i regionala, nationella och internationella sammanhang representera och företräda Vänersborgs kommun i strategiska och kommunövergripande frågor, när ansvaret inte åvilar kommunalråden eller den politiska

organisationen. Kommundirektören har ett övergripande ansvar för att Vänersborgs kommun i övrigt är representerad på ett ändamålsenligt sätt. Exempel på externa kontakter är:

- Länsstyrelsen
- Västra Götalandsregionen
- Sveriges kommuner och regioner (SKR)
- Medborgare och organisationer
- Näringsliv

3.4 Massmedia

I kommundirektörens uppdrag ingår att skapa den öppenhet i bemötande av massmedia som gäller med utgångspunkt från bland annat offentlighetsprincipen. Kommundirektören är ansvarig för kontakterna med journalister i de frågor som rör kommunstyrelsens förvaltning, men har också ansvaret för att dela den kommunala organisationen strävar efter bra massmedierelationer samt ger fullständiga och korrekta uppgifter.

3.5 Krisberedskap och civilt försvar

Kommundirektören är ytterst ansvarig för arbetet med krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd enligt överenskommelserna mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och regioner samt gällande lagkrav.

Kommundirektören ansvarar för att utveckla kommunens geografiska områdesansvar i fråga om extraordinära händelser enligt 2 kap. 7 § Lag om kommuner och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Kommundirektörens samt en eventuell biträdande kommundirektörs tjänst ska vara placerad i lägst säkerhetskyddsklass 2.

Kommundirektören ansvarar för ledning och samordning av kommunens verksamhet i händelse av en samhällsstörning där krisledningsnämnden väljer att inte träda i funktion.

Kommundirektören ansvarar för den centrala krisledningsstaben, som leds av stabschef, och är föredragande för krisledningsnämnden när den aktiveras. Den centrala krisledningsstabens syfte är att stödja kommundirektören med underlag för beslut under en pågående samhällsstörning.

3.6 Uppföljning av uppdraget

Uppföljning av uppdraget ska göras vid utvärderingssamtal med kommunstyrelsens ordförande. Det ska också, tillsammans med andra lönekriterier, utgöra underlag för lönesamtal.

3.7 Ansvar för kommundirektörens arbetsmiljö

Kommunstyrelsens ordförande ansvarar för kommundirektörens arbetsmiljö. Arbetsmiljöfrågor gällande kommundirektören kan vid behov lyftas till personal- och förhandlingsutskottet (PFU).

3.8 Biträdande kommundirektör

Kommundirektören kan utse biträdande kommundirektör efter godkännande av kommunstyrelsens presidium.

4. Arbetsuppgifter mot politiska organ

4.1 Kommunstyrelsen och dess utskott

4.1.1 Beredning

Kommundirektören ansvarar för beredning av samtliga ärenden till kommunstyrelsen och dess arbetsutskott.

4.1.2 Föredragningar

Kommundirektören har ansvar för föredragningar i kommunstyrelsen och arbetsutskottet. Direktören kan delegera detta till en förvaltningschef, avdelningschef eller annan utsedd handläggare.

4.1.3 Närvaro- och yttranderätt

Kommundirektören har närvaro- och yttranderätt i kommunstyrelsen och dess utskott.

4.1.4 Kommunfullmäktige

Kommundirektören ska närvara vid kommunfullmäktiges sammanträden när så kommunfullmäktiges ordförande önskar.

5. Arbetsuppgifter mot förvaltningar

5.1 Kommunstyrelseförvaltningen

5.1.1 Förvaltningsledningen

Kommundirektören är chef för kommunstyrelseförvaltningen och anställer avdelningschefer. Kommundirektören har under kommunstyrelsen det övergripande ekonomiska ansvaret för kommunstyrelseförvaltningen och utser attestansvariga.

5.1.2 Organisationsförändringar

Kommundirektören har rätt att fatta beslut om organisationsförändringar inom kommunstyrelseförvaltningen i enlighet med delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor.

5.1.3 Samordning och samverkan

Kommundirektören ansvarar för att samordning och samverkan sker mellan avdelningscheferna inom kommunstyrelseförvaltningen i syfte att verkställa politiska beslut samt att utveckla strategiska kommunövergripande och gemensamma uppgifter.

5.1.4 Medarbetar- och lönesamtal

Kommundirektören är lönesättande chef för avdelningscheferna på kommunstyrelseförvaltningen och ansvarar för medarbetar- och lönesamtal med dem.

5.1.5 Delegeringsbeslut och attesträtt
Kommundirektörens rätt att fatta beslut framgår av gällande delegeringsordning för kommunstyrelsen samt delegeringsordning rörande personal- och organisationsfrågor. Kommundirektörens attesträtt framgår av kommunens attestregler.

5.2 Övriga nämnder och förvaltningar
5.2.1 Kommundirektören och förvaltningscheferna
Kommundirektören är chef över förvaltningscheferna och ansvarar för anställning och entledigande av dessa i enlighet med delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor. Kommundirektören svarar för att förvaltningscheferna i sina uppdrag beaktar kommunövergripande frågor och tillämpar ett helhetsperspektiv. Samtidigt svarar förvaltningscheferna för sina respektive verksamheter gentemot sina nämnder.

Kommundirektören ska vidare bistå kommunstyrelsen i den uppsikt över nämndernas verksamhet som styrelsen har enligt kommunallagen.

5.2.2 Organisationsförändringar
Kommundirektören har rätt att fatta beslut om organisationsförändringar inom andra förvaltningar samt inrätta och avveckla förvaltningsstruktur och verksamhetsområden enligt delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor.

5.2.3 Samordning och samverkan mellan förvaltningschefer
Kommundirektören ansvarar för att samordning och samverkan sker mellan förvaltningschefer i syfte att verkställa politiska beslut samt satt utveckla strategiska kommunövergripande och gemensamma uppgifter. I samordningsansvaret ingår även att fatta ett avgörande beslut när två eller flera förvaltningar har olika bedömningar i verkställighetsfrågor.

5.2.4 Medarbetar- och lönesamtal
Kommundirektören är lönesättande chef och ansvarar för medarbetar- och lönesamtal med förvaltningscheferna.

6. Arbetsuppgifter mot kommunala bolag, kommunalförbund och övriga organ
6.1 Helägda organ
6.1.1 Samordning
Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan bolagscheferna och kommunledningen.

6.1.2 Anställning bolagschefer
Kommundirektören ansvarar för att bereda anställning av VD i de kommunala helägda bolagen i samråd med bolagsstyrelsen och kommunstyrelsens presidium. Samråd ska ske med kommundirektören när det gäller den fortlöpande lönerevisionen så att ett helhetsperspektiv för alla chefer kan anläggas oavsett organisatorisk tillhörighet.

6.1.3 Ledarskapsutveckling

VD:arna ingår i kommunens chefsgrupp och ska kallas till de sammankomster som övriga chefer inom kommunen kallas till.

6.2 Kommunalförbund

6.2.1 Samordning

Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan förbundsledningen och kommunledningen.

6.3 Övriga organ

6.3.1 Samordning

Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan kommunledningen och ledningen för andra organ kommunen har intresse i, till exempel ekonomiska föreningar, stiftelser, ideella föreningar och delägda bolag.

Vänersborgs kommun

Reglemente

Med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer

Innehållsförteckning

Allmänt 1
Nämndernas sammansättning 1
Ersättarnas tjänstgöring 1
Inkallande av ersättare 1
Ersättare för ordföranden 2
Ordföranden 2
Nämndens presidium 2
Tidpunkt för sammanträden 2
Kallelse till sammanträden 3
Offentliga sammanträden 3
Närvarorätt för övriga 3
Justering av protokollet 4
Yrkanden 4
Deltagande i beslut 4
Reservation 4
Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m. 4
Delgivning 5
Undertecknande av handlingar 5
Utskott 5

Dokumentinformation Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer		**Dokumentansvarig** Kanslichef	
Antagen	**Antagen av**	**Reviderad**	**Giltighet**

2017-11-22, § 176		Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	Tillsvidare
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	**Diarienummer** Nämnd Diarienr	**Intranät** ☐	**Hemsida** ☒
Andra regelverk som omnämns Kommunallagen (2017:725), respektive nämnds reglemente.			

Allmänt

1 §

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen och övriga nämnder i kommunallagen och i de särskilda reglementena för varje nämnd gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Nämndernas sammansättning

2 §

Bestämmelser om antalet ledamöter och ersättare samt om ordförande och vice ordförande/ordföranden finns i de särskilda reglementena för varje nämnd.

För samtliga nämnder är mandattiden fyra år och räknas från den 1 januari året efter det år val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet.

Ordförande och vice ordförande/ordföranden utses för samma mandattid.

Ersättarnas tjänstgöring

3 §

Om en ledamot är förhindrad att inställda sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna därigenom påverkas får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in istället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

En ledamot eller ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra sedan ärendet behandlats.

En ledamot som har avbrutit sin tjänstgöring en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv får endast inträda i tjänst igen om ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna.

Inkallande av ersättare

4 §

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska snarast anmäla detta till nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid nämndens kansli som kallar ersättare. Den ersättare som står i tur att tjänstgöra och inte redan kallats in kallas då till tjänstgöring.

De ledamöter och ersättare som inte tjänstgör får närvara vid sammanträdet och har rätt att delta i överläggningen. Närvarande, men inte tjänstgörande, ledamöter och ersättare har däremot inte rätt att ställa yrkanden eller få sin mening antecknad till protokollet.

Ersättare för ordföranden
5 §

För varje nämnd finns en ordförande. För nämnden finns också en eller två vice ordförande, detta finns stadgat i det nämndspecifika reglementet.

1:e vice ordförande utses från de styrande partierna i de fall då 2:e vice ordförande utses. I andra fall utses vice ordförande av oppositionspartierna. Om förhinder att fullgöra uppdraget under en längre tid föreligger för ordföranden fullgör ersättaren ordförandens samtliga uppgifter.

Om ingen av ordföranden kan delta i sammanträdet eller i del av sammanträdet ska den som varit ledamot i nämnden längst tid inom majoritetspartiet/partierna fullgöra ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter inom majoritetspartiet/partierna har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Ordföranden
6 §

Ordföranden ansvarar för att:

1. leda nämndens arbete och sammanträden,

2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,

3. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda,

4. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i nämnden,

5. bevaka att nämndens beslut verkställs.

Nämndens presidium
7 §

Nämndens ordförande, förste vice ordförande och i förekommande fall andre vice ordförande utgör nämndens presidium.

Presidiet ska bereda de ärenden som ska hanteras av nämnden samt i övrigt delta i de överläggningar, eller motsvarande, som är av betydelse för nämndens ansvarsområde.

Har nämnden tillsatt ett utskott för beredning av ärende är det utskottet som ska besluta om beslutsförslag till nämnden.

Nämnden får uppdra åt presidiet att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Tidpunkt för sammanträden
8 §

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Nämnden ska också sammanträda om ordförande anser det nödvändigt eller minst en tredjedel av ledamöterna begär det.

En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Kommunstyrelsen och nämnder får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Varje lokal varifrån sammanträdet hålls ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 3 dagar i förväg anmäla detta till ordföranden och sekreteraren. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans. Möjligheten att sammanträda på distans ska tillämpas restriktivt.

Kallelse till sammanträden
9 §

Ordförande ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska även innehålla följande: ”Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.”

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt skickas till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdet.

Kallelsen ska skickas elektroniskt.

Kallelsen bör åtföljas av en föredragningslista. Ordförande bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske inom annan tid och även på annat sätt. Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den inom majoritetspartiet/partierna som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta.

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten inom majoritetspartiet/partierna kalla till sammanträde.

Offentliga sammanträden
10 §

Nämnden får besluta om offentliga sammanträden enligt ”Regler för öppna sammanträden” antagna av kommunfullmäktige.

Närvarorätt för övriga
11 §

Kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande har rätt att närvara vid nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnd får därutöver, om särskilda skäl föreligger för detta, medge ledamot av kommunstyrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Härutöver får nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

Kommundirektören har närvarorätt i kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder. Denna rätt utnyttjas efter samråd med kommunstyrelsens ordförande. Berörd nämndordförande och förvaltningschef ska informeras i förväg.

Justering av protokollet
12 §

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska då redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Yrkanden
13 §

När nämnden förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte nämnden enhälligt beslutar att medge det. Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

Deltagande i beslut
14 §

En ledamot som, där detta är möjligt, avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslut fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om nämnden fattar det med acklamation.

Reservation
15 §

Om en ledamot reserverar sig mot ett beslut muntligen eller skriftligen ska reservationen anmälas innan sammanträdet är avslutat. Vill ledamot som reserverat sig mot ett beslut motivera reservationen ska det göras skriftligt. Den skriftliga motiveringen ska vara egenhändigt skriven och får omfatta maximalt två sidor (A4- format). Motiveringen ska vara nämndsekreteraren tillhanda senast innan tidpunkten för justeringen av protokollet.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.
16 §

Nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta kommunstyrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

Delgivning

17 §

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, förvaltningschefen eller annan anställd som nämnden bestämmer. För överförmyndarnämnden gäller nämndens sekreterare istället för förvaltningschefen.

Undertecknande av handlingar

18 §

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av nämnden ska undertecknas av ordföranden eller när ordföranden har förhinder av vice ordförande. Med vice ordförande avses i första hand förste vice ordförande och i andra hand andra vice ordförande. Kontrasignering ska ske av anställd som nämnden bestämmer.

I övrigt beslutar nämnden vem som ska underteckna handlingar inom nämndens område.

Utskott

19 §

Nämnden får tillsätta utskott utöver de utskott som föreskrivs i de särskilda reglementena för varje nämnd. Är utskottet föreskrivet i nämndens särskilda reglemente gäller i första hand den bestämmelsen utöver det som föreskrivs i detta reglemente.

Har nämnden utskott gäller, utöver kommunallagens regler, bestämmelserna i §§ 20-24 för utskottet.

20 §

Nämnden väljer för den tid nämnden beslutat utskottets ledamöter och ersättare till det antal nämnden beslutat. Ledamöter och ersättare ska utses bland nämndens ledamöter och ersättare. Nämnden utser ordförande och vice ordförande, samt i förekommande fall andre vice ordförande, för den tid som nämnden beslutat.

Avseende ersättare för ordförande gäller samma regler som för nämnden, se § 5 st. 2-4.

21 §

Ersättare har endast rätt att närvara vid utskottets sammanträde då denne ska tjänstgöra för ordinarie ledamot som har förhinder. Ersättare ska då inkallas i den av nämnden vid valet bestämda ordningen eller annars i den av kommunfullmäktige beslutade ordningen.

Avgår ledamot eller ersättare som inte utsetts vid proportionella val ska fyllnadsval förrättas snarast.

22 §

Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträdet ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

23 §

Nämnden ska i ett beslut ange utskottets arbetsområde och vilka befogenheter utskottet har.

Vid utskottssammanträde ska protokoll föras.

24 §

Utskottet får handlägga ärenden bara när minst hälften av ledamöterna är närvarande. Har utskottet tre eller färre ledamöter krävs dock att samtliga ledamöter är närvarande. Finns tjänstgörande ersättare närvarande räknas dessa som ledamöter.

Vänersborgs kommun

Kommundirektörs-instruktion

Gäller fr.o.m. 2019-01-30

Antagen av kommunstyrelsen 2017-12-20, § 248

Innehållsförteckning

1. Inledning 1
2. Rollfördelning 1
2.1 Förtroendevalda och tjänstepersoner 1
3. Uppdrag 1
3.1 Kommundirektör 1
3.2 Utveckling av kommunens verksamheter och av kommunen 1
3.3. Externa kontakter 2
3.4 Massmedia 2
3.5 Krisberedskap och civilt försvar 2
3.6 Uppföljning av uppdraget 2
3.7 Ansvar för kommundirektörens arbetsmiljö 3
3.8 Biträdande kommundirektör 3
4. Arbetsuppgifter mot politiska organ 3
4.1 Kommunstyrelsen och dess utskott 3
5. Arbetsuppgifter mot förvaltningar 3
5.1 Kommunstyrelseförvaltningen 3
5.2 Övriga nämnder och förvaltningar 4
6. Arbetsuppgifter mot kommunala bolag, kommunalförbund och övriga organ 5
6.1 Helägda bolag 5
6.2 Kommunalförbund 5
6.3 Övriga organ 5

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Version**
Instruktion	Kommundirektörsinstruktion	KS 2017-12-20, § 248	1.0
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelseförvaltningen	Kanslichef ~~Chefen för kommunkontoret~~	KS 2019-01-30, § 20	Tillsvidare
Dokumentinformation		**Publicerad på hemsidan**	
Instruktion för kommundirektören enligt kommunallagen		2018-01-15	
Ämnesområde		**Intern**	**Extern**
Styrning och ledning			X

Andra styrande dokument som omnämns

Kommunallagen (2017:725, KL), delegeringsordning för kommunstyrelsen ~~(KS 2017-12-20, § 246)~~, delegeringsordning rörande personal- och organisationsfrågor ~~(KS 2017-12-20, § 247)~~, kommunens attestregler, Lag om kommuner och regioners ~~landstings~~ åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544, LEH).

1. Inledning

Från och med den 1 januari 2018 ska varje kommun ha en kommundirektör (7 kap. 1 § kommunallagen, 2017:725, KL). Det ska även finnas en instruktion för kommundirektören enligt samma lag och i den ska kommunen bestämma hur direktören ska leda kommunstyrelseförvaltningen och organisationen i övrigt.

2. Rollfördelning

2.1 Förtroendevalda och tjänstepersoner

De förtroendevalda styr verksamheten genom att besluta om mål och tilldela ekonomiska ramar samt genom att följa upp och utvärdera verksamheten gentemot uppställda mål. De förtroendevalda fattar beslut vad beträffar verksamhetens kvalitet och omfattning samt dess övergripande politiska organisation.

Kommunens tjänstepersoner har ansvaret för att verkställa de lagar, förordningar och andra regelverk som gäller för verksamheten. Tjänstepersonerna ska verkställa de politiska besluten i enlighet med givna mål och riktlinjer samt inom givna ekonomiska ramar.

3. Uppdrag

3.1 Kommundirektör

Kommundirektören är kommunens ledande tjänsteperson, ansvarig inför kommunstyrelsen och chef över förvaltningscheferna. Kommundirektören att ytterst ansvarig för verkställigheten av alla politiska beslut. Kommundirektören är särskilt ansvarig för att lägga förslag till kommunstyrelsen och verkställa kommunstyrelsens beslut. Kommundirektören ansvarar även för att kommunen har en effektiv och ändamålsenlig organisation och sköts utifrån ett helhetsperspektiv. Direktören ska arbeta med stor integritet med avseende på information och underlag för beslut och tjäna både majoritet och minoritet i styrelsen.

I kommundirektörens uppgift ingår att

- Klara ut principerna för styrning, ledning, uppföljning, utvärdering och kontroll
- Fastställa en ledningsorganisation (ledningsgrupp med mera ~~m.m.~~) och ansvara för led- ningsgruppens kompetensutveckling
- Verka för en tydlig roll- och uppgiftsfördelning mellan förtroendevalda och tjänstepersoner

3.2 Utveckling av kommunens verksamheter och av kommunen

I samverkan med kommunstyrelsens ordförande och kommunstyrelsens presidium har kommundirektören en drivande roll för att utveckla och effektivisera kommunens organisation och verksamhet. Direktören har också en viktig roll i utvecklingen av kommunen som geografiskt område.

3.3. Externa kontakter

Kommundirektören ska i förhållande till externa parter uppmärksamt följa frågor som är av betydelse för Vänersborgs kommun. Kommundirektören ska i regionala, nationella och internationella sammanhang representera och företräda Vänersborgs kommun i strategiska och kommunövergripande frågor, när ansvaret inte åvilar kommunalråden eller den politiska organisationen. Kommundirektören har ett övergripande ansvar för att Vänersborgs kommun i övrigt är representerad på ett ändamålsenligt sätt. Exempel på externa kontakter är:

- Länsstyrelsen
- Västra Götalandsregionen
- Sveriges Kommuner och regioner (SKR)~~Landsting (SKL)~~
- Medborgare och organisationer
- Näringsliv

3.4 Massmedia

I kommundirektörens uppdrag ingår att skapa den öppenhet i bemötande av massmedia som gäller med utgångspunkt från bland annat ~~bl.a.~~ offentlighetsprincipen. Kommundirektören är ansvarig för kontakterna med journalister i de frågor som rör kommunstyrelsens för- valtning, men har också ansvaret för att hela den kommunala organisationen strävar ef- ter bra massmedierelationer samt ger fullständiga och korrekta uppgifter.

3.5 Krisberedskap och civilt försvar

Kommundirektören är ytterst ansvarig för arbetet med krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd enligt överenskommelserna mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och regioner ~~landsting~~ samt gällande lagkrav.

Kommundirektören ansvarar för att utveckla kommunens geografiska områdesansvar i fråga om extraordinära händelser enligt 2 kap. 7 § Lag om kommuner och regioners ~~landstings~~ åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Kommundirektörens samt en eventuell biträdande kommundirektörs tjänst ska vara placerad i lägst säkerhetskyddsklass 2.

Kommundirektören ansvarar för ledning och samordning av kommunens verksamhet i händelse av en samhällsstörning där krisledningsnämnden väljer att inte träda i funktion.

Kommundirektören ansvarar för den centrala krisledningsstaben, som leds av stabschef, och är föredragande för krisledningsnämnden när den aktiveras. Den centrala krisledningsstabens syfte är att stödja kommundirektören med underlag för beslut under en pågående samhällsstörning.

3.6 Uppföljning av uppdraget

Uppföljning av uppdraget ska göras vid utvärderingssamtal med kommunstyrelsens ordförande. Det ska också, tillsammans med andra lönekriterier, utgöra underlag för lönesamtal.

3.7 Ansvar för kommundirektörens arbetsmiljö

Kommunstyrelsens ordförande ansvarar för kommundirektörens arbetsmiljö. Arbetsmiljöfrågor gällande kommundirektören kan vid behov lyftas till personal-och förhandlingsutskottet (PFU).

3.8 Biträdande kommundirektör

Kommundirektören kan utse biträdande kommundirektör efter godkännande av kommunstyrelsens presidium.

4. Arbetsuppgifter mot politiska organ

4.1 Kommunstyrelsen och dess utskott

4.1.1 Beredning

Kommundirektören ansvarar för beredning av samtliga ärenden till kommunstyrelsen och dess arbetsutskott.

4.1.2 Föredragningar

Kommundirektören har ansvar för föredragningar i kommunstyrelsen och arbetsutskottet. Direktören kan delegera detta ~~t.ex.~~ till en förvaltningschef, avdelningschef ~~stabschef~~ eller annan utsedd handläggare.

4.1.3 Närvaro- och yttranderätt

Kommundirektören har närvaro- och yttranderätt i kommunstyrelsen och dess utskott.

4.1.4. Kommunfullmäktige

Kommundirektören ska närvara vid kommunfullmäktiges sammanträden när så kommunfullmäktiges ordförande önskar.

5. Arbetsuppgifter mot förvaltningar

5.1 Kommunstyrelseförvaltningen

5.1.1 Förvaltningsledningen

Kommundirektören är chef för kommunstyrelseförvaltningen och anställer avdelningschefer. ~~stabschefer~~. Kommundirektören har under kommunstyrelsen det övergripande ekonomiska ansvaret för kommunstyrelseförvaltningen och utser attestansvariga.

5.1.2 Organisationsförändringar

Kommundirektören har rätt att fatta beslut om organisationsförändringar inom kommunstyrelseförvaltningen i enlighet med delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor. ~~genom att inrätta och avveckla staber och stabschefstjänster samt avdelningar och avdelningschefstjänster. Tillsättning och entledigande av stabschef får ske efter samråd med kommunstyrelsens ordförande.~~

5.1.3 Samordning och samverkan ~~mellan stabschefer~~

Kommundirektören ansvarar för att samordning och samverkan sker mellan avdelningscheferna inom kommunstyrelseförvaltningen ~~mellan stabscheferna~~ i syfte att verkställa politiska beslut samt att utveckla strategiska kom- munövergripande och gemensamma uppgifter.

5.1.4 Medarbetar- och lönesamtal

Kommundirektören är lönesättande chef för avdelningscheferna på kommunstyrelseförvaltningen ~~stabscheferna~~ och ansvarar för medarbetar- och lönesamtal med dem. ~~stabscheferna~~.

5.1.5 Delegeringsbeslut och attesträtt

Kommundirektörens rätt att fatta beslut framgår av gällande delegeringsordning för kommunstyrelsen ~~(KS 2017-12-20, § 246)~~ samt delegeringsordning rörande personal- och organisationsfrågor ~~(KS 2017-12-20, § 247).~~ Kommundirektörens attesträtt framgår av kommunens attestregler.

5.2 Övriga nämnder och förvaltningar

~~5.2.1 Närvaro- och yttranderätt~~

~~Kommundirektören har närvaro- och yttranderätt i kommunens övriga nämnder. Denna rätt utnyttjas efter samråd med kommunstyrelsens ordförande. Berörd nämndordfö- rande och förvaltningschef ska informeras i förväg~~.

~~5.2.2~~5.2.1 Kommundirektören och förvaltningscheferna

Kommundirektören är chef över förvaltningscheferna och ansvarar för anställning och entledigande av dessa i enlighet med delegeringsordningen för personal- organisationsfrågor. ~~efter samråd med presidium för aktuell nämnd samt PFU~~. Kommundirektören svarar för att förvaltningscheferna i sina uppdrag också beaktar kommunövergripande frågor och tillämpar ~~anlägger~~ ett helhetsperspektiv. Samtidigt svarar förvaltningscheferna för sina respektive verksamheter gentemot sina nämnder.

Kommundirektören ska vidare bistå kommunstyrelsen i den uppsikt över nämndernas verksamhet som styrelsen har enligt kommunallagen.

~~5.2.3~~5.2.2 Organisationsförändringar

Kommundirektören har rätt att fatta beslut om organisationsförändringar inom andra förvaltningar samt inrätta och avveckla förvaltningsstruktur ~~förvaltningschefstjänster~~ och verksamhetsom- råden enligt delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor. ~~efter godkännande av PFU~~.

~~5.2.4~~5.2.3 Samordning och samverkan mellan förvaltningschefer

Kommundirektören ansvarar för att samordning och samverkan sker mellan förvaltningschefer i syfte att verkställa politiska beslut samt att utveckla strategiska kommunövergripande och gemensamma uppgifter. I samordningsansvaret ingår även att fatta ett avgörande beslut när två eller flera förvaltningar har olika bedömningar i verkställighetsfrågor.

~~5.2.5~~5.2.4 Medarbetar- och lönesamtal

Kommundirektören är lönesättande chef och ansvarar för medarbetar- och lönesamtal med förvaltningscheferna.

6. Arbetsuppgifter mot kommunala bolag, kommunalförbund och övriga organ

6.1 Helägda bolag

6.1.1 Samordning

Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan bolagscheferna och kommunledningen.

6.1.2 Anställning av bolagschefer

Kommundirektören ansvarar för att bereda anställning av VD i de kommunala helägda bolagen i samråd med bolagsstyrelsen och kommunstyrelsens presidium. Samråd ska ske med kommundirektören när det gäller den fortlöpande lönerevisionen så att ett helhetsperspektiv för alla chefer kan anläggas oavsett organisatorisk tillhörighet.

6.1.3 Ledarskapsutveckling

VD:arna ingår i kommunens chefsgrupp och ska kallas till de sammankomster som övriga chefer inom kommunen kallas till.

6.2 Kommunalförbund

6.2.1 Samordning

Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan förbundsledningen och kommunledningen.

6.3 Övriga organ

6.3.1 Samordning

Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan kommunledningen och ledningen för andra organ kommunen har intresse i, till exempel ~~t.ex.~~ ekonomiska föreningar, stif- telser, ideella föreningar och delägda bolag.

Vänersborgs kommun

Reglemente

med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer

Gäller fr.o.m. 2018-01-01

Antagen av kommunfullmäktige 2017-11-22 § 176

Innehållsförteckning

Allmänt 1
Nämndernas sammansättning 1
Ersättarnas tjänstgöring 1
Inkallande av ersättare ~~och ersättarnas närvarorätt~~ 1
Ersättare för ordföranden 2
Ordföranden 2
Nämndens presidium 2
Tidpunkt för sammanträden 2
Kallelse till sammanträden 3
Offentliga sammanträden 3
Närvarorätt för övriga 3
Justering av protokollet 4
Yrkanden 4
Deltagande i beslut 4
Reservation 4
Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m. 4
Delgivning 5
Undertecknande av handlingar 5
Utskott 5

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Version**
Reglemente	Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer	2017-11-22 § 176	
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelseförvaltningen	Kanslichef	2023-04-19 § 56	
Dokumentinformation		**Publicerad på hemsidan**	
Föreskrift om arbetsformer för styrelsen och nämnderna		2023-11-01	
Ämnesområde		**Intern**	**Extern**
Administration			
Andra styrande dokument som omnämns			
Kommunallagen (2017:725), respektive nämnds reglemente			

Allmänt

1 §

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen och övriga nämnder i kommunallagen och i de särskilda reglementena för varje nämnd gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Nämndernas sammansättning

2 §

Bestämmelser om antalet ledamöter och ersättare samt om ordförande och vice ordförande/ordföranden finns i de särskilda reglementena för varje nämnd.

För samtliga nämnder är mandattiden fyra år och räknas från den 1 januari året efter det år val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet.

Ordförande och vice ordförande/ordföranden utses för samma mandattid.

Ersättarnas tjänstgöring

3 §

Om en ledamot är förhindrad att inställda sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna därigenom påverkas får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in istället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

En ledamot eller ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra sedan ärendet behandlats.

En ledamot som har avbrutit sin tjänstgöring en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv får endast inträda i tjänst igen om ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna.

Inkallande av ersättare ~~och ersättarnas närvarorätt~~

4 §

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska snarast anmäla detta till nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid nämndens kansli som kallar ersättare. Den ersättare som står i tur att tjänstgöra och inte redan kallats in kallas då till tjänstgöring.

~~Även~~ ~~d~~De ledamöter och ersättare som inte tjänstgör får närvara vid sammanträdet och har rätt att delta i överläggningen. Närvarande, men inte tjänstgörande, ledamöter och ersättare har däremot inte rätt att ställa yrkanden eller få sin mening antecknad till protokollet.

Ersättare för ordföranden

5 §

För varje nämnd finns en ordförande. För nämnden finns också en eller två vice ordförande, detta finns stadgat i det nämndspecifika reglementet.

1:e vice ordförande utses från de styrande partierna i de fall då 2:e vice ordförande utses. I andra fall utses vice ordförande av oppositionspartierna. Om förhinder att fullgöra uppdraget under en längre tid föreligger för ordföranden fullgör ersättaren ordförandens samtliga uppgifter.

Om ingen av ordföranden kan delta i sammanträdet eller i del av sammanträdet ska den som varit ledamot i nämnden längst tid inom majoritetspartiet/partierna fullgöra ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter inom majoritetspartiet/partierna har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Ordföranden

6 §

Ordföranden ansvarar för att

1. leda nämndens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,
3. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda,
4. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i nämnden,
5. bevaka att nämndens beslut verkställs.

Nämndens presidium

7 §

Nämndens ordförande, förste vice ordförande och i förekommande fall andre vice ordförande utgör nämndens presidium.

Presidiet ska bereda de ärenden som ska hanteras av nämnden samt i övrigt delta i de överläggningar, eller motsvarande, som är av betydelse för nämndens ansvarsområde.

Har nämnden tillsatt ett utskott för beredning av ärende är det utskottet som ska besluta om beslutsförslag till nämnden.

Nämnden får uppdra åt presidiet att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Tidpunkt för sammanträden

8 §

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Nämnden ska också sammanträda om ordförande anser det nödvändigt eller minst en tredjedel av ledamöterna begär det.

En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Kommunstyrelsen och nämnder får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Varje lokal varifrån sammanträdet hålls ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 3 dagar i förväg anmäla detta till ordföranden och sekreteraren. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans. Möjligheten att sammanträda på distans ska tillämpas restriktivt.

Kallelse till sammanträden

9 §

Ordförande ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska även innehålla följande: ”Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.”

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt skickas till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdet.

Kallelsen ska skickas elektroniskt.

Kallelsen bör åtföljas av en föredragningslista. Ordförande bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske inom annan tid och även på annat sätt.

Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den inom majoritetspartiet/partierna som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta.

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten inom majoritetspartiet/partierna kalla till sammanträde.

Offentliga sammanträden

10 §

Nämnden får besluta om offentliga sammanträden enligt ”Regler för öppna sammanträden” antagna av kommunfullmäktige.

Närvarorätt för övriga

11 §

Kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande har rätt att närvara vid nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnd får därutöver, om särskilda skäl föreligger för detta, medge ledamot av kommunstyrelsen denna rätt. Den

förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Härutöver får nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden

Kommundirektören har närvarorätt i kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder. Denna rätt utnyttjas efter samråd med kommunstyrelsens ordförande. Berörd nämndordförande och förvaltningschef ska informeras i förväg.

Justering av protokollet

12 §

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska då redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Yrkanden

13 §

När nämnden förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte nämnden enhälligt beslutar att medge det. Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

Deltagande i beslut

14 §

En ledamot som, där detta är möjligt, avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslut fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om nämnden fattar det med acklamation.

Reservation

15 §

Om en ledamot reserverar sig mot ett beslut muntligen eller skriftligen ska reservationen anmälas innan sammanträdet är avslutat. Vill ledamot som reserverat sig mot ett beslut motivera reservationen ska det göras skriftligt. Den skriftliga motiveringen ska vara egenhändigt skriven och får omfatta maximalt två sidor (A4-format). Motiveringen ska vara nämndsekreteraren tillhanda senast innan tidpunkten för justeringen av protokollet.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

16 §

Nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta kommunstyrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

Delgivning

17 §

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, förvaltningschefen eller annan anställd som nämnden bestämmer. För överförmyndarnämnden gäller nämndens sekreterare istället för förvaltningschefen.

Undertecknande av handlingar

18 §

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av nämnden ska undertecknas av ordföranden eller när ordföranden har förhinder av vice ordförande. Med vice ordförande avses i första hand förste vice ordförande och i andra hand andra vice ordförande. Kontrasignering ska ske av anställd som nämnden bestämmer.

I övrigt beslutar nämnden vem som ska underteckna handlingar inom nämndens område.

Utskott

19 §

Nämnden får tillsätta utskott utöver de utskott som föreskrivs i de särskilda reglementena för varje nämnd. Är utskottet föreskrivet i nämndens särskilda reglemente gäller i första hand den bestämmelsen utöver det som föreskrivs i detta reglemente.

Har nämnden utskott gäller, utöver kommunallagens regler, bestämmelserna i §§ 20-24 för utskottet.

20 §

Nämnden väljer för den tid nämnden beslutat utskottets ledamöter och ersättare till det antal nämnden beslutat. Ledamöter och ersättare ska utses bland nämndens ledamöter och ersättare. Nämnden utser ordförande och vice ordförande, samt i förekommande fall andre vice ordförande, för den tid som nämnden beslutat.

Avseende ersättare för ordförande gäller samma regler som för nämnden, se § 5 st. 2-4.

21 §

Ersättare har endast rätt att närvara vid utskottets sammanträde då denne ska tjänstgöra för ordinarie ledamot som har förhinder. Ersättare ska då inkallas i den av nämnden vid valet bestämda ordningen eller annars i den av kommunfullmäktige beslutade ordningen.

Avgår ledamot eller ersättare som inte utsetts vid proportionella val ska fyllnadsval förrättas snarast.

22 §

Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträdet ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

23 §

Nämnden ska i ett beslut ange utskottets arbetsområde och vilka befogenheter utskottet har.

Vid utskottssammanträde ska protokoll föras.

24 §

Utskottet får handlägga ärenden bara när minst hälften av ledamöterna är närvarande. Har utskottet tre eller färre ledamöter krävs dock att samtliga ledamöter är närvarande. Finns tjänstgörande ersättare närvarande räknas dessa som ledamöter.

Strategi Program Plan Policy **Riktlinje** Regler

Vänersborgs kommun

Kommundirektörs-instruktion

Gäller fr.o.m. 2025-04-24

Innehållsförteckning

Inledning....1
Syfte....Error! Bookmark not defined.
Undantag och avgränsningar....Error! Bookmark not defined.
Riktlinje....Error! Bookmark not defined.
Uppföljning och utvärdering....2

Dokumentinformation Instruktion för kommundirektörens uppdrag		**Dokumentansvarig** Kanslichef	
Antagen 2025-04-02	**Antagen av** Kommunstyrelsen	**Reviderad** -	**Giltighet** Tillsvidare
Aktualiserad -	**Diarienummer** KS 2025/152	**Intranät** ☐	**Hemsida** ☒
Dokumentmottagare ☒ Förvaltningsorganisation ☐ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☐ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Ange de lagar, förordningar, föreskrifter, taxor eller styrande dokument som omnämns t.e.x. "Kommunallagen (KL 2017:725)			

1. Inledning

Från och med den 1 januari 2018 ska varje kommun ha en kommundirektör (7 kap. 1 § kommunallagen, 2017:725, KL). Det ska även finnas en instruktion för kommundirektören enligt samma lag och i den ska kommunen bestämma hur direktören ska leda kommunstyrelseförvaltningen och organisationen i övrigt.

2. Rollfördelning

1. Förtroendevalda och tjänstepersoner

De förtroendevalda styr verksamheten genom att besluta om mål och tilldela ekonomiska ramar samt genom att följa upp och utvärdera verksamheten gentemot uppställda mål. De förtroendevalda fattar beslut vad beträffar verksamhetens kvalitet och omfattning samt dess övergripande politiska organisation.

Kommunens tjänstepersoner har ansvaret för att verkställa de lagar, förordningar och andra regelverk som gäller för verksamheten. Tjänstepersonerna ska verkställa de politiska besluten i enlighet med givna mål och riktlinjer samt inom givna ekonomiska ramar.

3. Uppdrag

3.1 Kommundirektör

Kommundirektören är kommunens ledande tjänsteperson, ansvarig inför kommunstyrelsen och chef över förvaltningscheferna. Kommundirektören att ytterst ansvarig för verkställigheten av alla politiska beslut. Kommundirektören är särskilt ansvarig för att lägga förslag till kommunstyrelsen och verkställa kommunstyrelsens beslut. Kommundirektören ansvarar även för att kommunen har en effektiv och ändamålsenlig organisation och sköts utifrån ett helhetsperspektiv. Direktören ska arbeta med stor integritet med avseende på information och underlag för beslut och tjäna både majoritet och minoritet i styrelsen.

I kommundirektörens uppgift ingår att

- Klara ut principerna för styrning, ledning, uppföljning, utvärdering och kontroll
- Fastställa en ledningsorganisation (ledningsgrupp m.m.) och ansvara för ledningsgruppens kompetensutveckling
- Verka för en tydlig roll- och uppgiftsfördelning mellan förtroendevalda och tjänstepersoner

3.2 Utveckling av kommunens verksamheter och av kommunen

I samverkan med kommunstyrelsens ordförande och kommunstyrelsens presidium har kommundirektören en drivande roll för att utveckla och effektivisera kommunens organisation och verksamhet. Direktören har också en viktig roll i utvecklingen av kommunen som geografiskt område.

3.3. Externa kontakter

Kommundirektören ska i förhållande till externa parter uppmärksamt följa frågor som är av betydelse för Vänersborgs kommun. Kommundirektören ska i regionala, nationella och internationella sammanhang representera och företräda Vänersborgs kommun i strategiska och kommunövergripande frågor, när ansvaret inte åvilar kommunalråden eller den politiska organisationen. Kommundirektören har ett övergripande ansvar för att Vänersborgs kommun i övrigt är representerad på ett ändamålsenligt sätt. Exempel på externa kontakter är:

- Länsstyrelsen
- Västra Götalandsregionen
- Sveriges Kommuner och regioner (SKR) ~~och Landsting (SKL)~~
- Medborgare och organisationer
- Näringsliv

3.4 Massmedia

I kommundirektörens uppdrag ingår att skapa den öppenhet i bemötande av massmedia som gäller med utgångspunkt från bl.a. offentlighetsprincipen. Kommundirektören är ansvarig för kontakterna med journalister i de frågor som rör kommunstyrelsens förvaltning, men har också ansvaret för att hela den kommunala organisationen strävar efter bra massmedierelationer samt ger fullständiga och korrekta uppgifter.

3.5 Krisberedskap och civilt försvar

Kommundirektören är ytterst ansvarig för arbetet med krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd enligt överenskommelserna mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och regioner ~~landsting~~ samt gällande lagkrav.

Kommundirektören ansvarar för att utveckla kommunens geografiska områdesansvar i fråga om extraordinära händelser enligt 2 kap. 7 § Lag om kommuner och regioners ~~landstings~~ åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Kommundirektörens samt en eventuell biträdande kommundirektörs tjänst ska vara placerad i lägst säkerhetskyddsklass 2.

Kommundirektören ansvarar för ledning och samordning av kommunens verksamhet i händelse av en samhällsstörning där krisledningsnämnden väljer att inte träda i funktion.

Kommundirektören ansvarar för den centrala krisledningsstaben, som leds av stabschef, och är föredragande för krisledningsnämnden när den aktiveras. Den centrala krisledningsstabens syfte är att stödja kommundirektören med underlag för beslut under en pågående samhällsstörning.

3.6 Uppföljning av uppdraget

Uppföljning av uppdraget ska göras vid utvärderingssamtal med kommunstyrelsens ordförande. Det ska också, tillsammans med andra lönekriterier, utgöra underlag för lönesamtal.

3.7 Ansvar för kommundirektörens arbetsmiljö

Kommunstyrelsens ordförande ansvarar för kommundirektörens arbetsmiljö. Arbetsmiljöfrågor gällande kommundirektören kan vid behov lyftas till personal-och förhandlingsutskottet (PFU).

3.4 Biträdande kommundirektör

Kommundirektören kan utse biträdande kommundirektör efter godkännande av kommunstyrelsen presidium.

4 Arbetsuppgifter mot politiska organ

4.1 Kommunstyrelsen och dess utskott

4.1.1 Beredning

Kommundirektören ansvarar för beredning av samtliga ärenden till kommunstyrelsen och dess arbetsutskott.

4.1.2 Föredragningar

Kommundirektören har ansvar för föredragningar i kommunstyrelsen och arbetsutskottet. Direktören kan delegera detta t.ex. till en förvaltningschef, stabschef eller annan utsedd handläggare.

4.1.3 Närvaro- och yttranderätt

Kommundirektören har närvaro- och yttranderätt i kommunstyrelsen och dess utskott.

4.1.4. Kommunfullmäktige

Kommundirektören ska närvara vid kommunfullmäktiges sammanträden när så kommunfullmäktiges ordförande önskar.

5 Arbetsuppgifter mot förvaltningar

5.1 Kommunstyrelseförvaltningen

5.1.1 Förvaltningsledningen

Kommundirektören är chef för kommunstyrelseförvaltningen och anställer stabschefer. Kommundirektören har under kommunstyrelsen det övergripande ekonomiska ansvaret för kommunstyrelseförvaltningen och utser attestansvariga.

5.1.2 Organisationsförändringar inom kommunstyrelseförvaltningen

Kommundirektören har rätt att fatta beslut om organisationsförändringar inom kommunstyrelseförvaltningen ~~genom att inrätta och avveckla staber och stabschefstjänster samt avdelningar och avdelningschefstjänster~~. Tillsättning och entledigande av stabschef får ske efter samråd med kommunstyrelsens ordförande.

Kommentar [JH1]: Efter godkännande av PFU Se 5.2.3 nedan och 3.2 i delegationsordning för personal. Är det meningen

5.1.3 Samordning och samverkan mellan stabschefer

Kommundirektören ansvarar för att samordning och samverkan sker mellan stabscheferna i syfte att verkställa politiska beslut samt att utveckla strategiska kommunövergripande och gemensamma uppgifter.

5.1.4 Medarbetar- och lönesamtal

Kommundirektören är lönesättande chef för stabscheferna och ansvarar för medarbetar- och lönesamtal med stabscheferna.

5.1.5 Delegeringsbeslut och attesträtt

Kommundirektörens rätt att fatta beslut framgår av gällande delegeringsordning för kommunstyrelsen (KS 2017-12-20, § 246) samt delegeringsordning rörande personal- och organisationsfrågor (KS 2017-12-20, § 247). Kommundirektörens attesträtt framgår av kommunens attestregler.

5.2 Övriga nämnder och förvaltningar

5.2.1 Närvaro- och yttranderätt

Kommundirektören har närvaro- och yttranderätt i kommunens övriga nämnder. Denna rätt utnyttjas efter samråd med kommunstyrelsens ordförande. Berörd nämndordförande och förvaltningschef ska informeras i förväg.

5.2.2 Kommundirektören och förvaltningscheferna

Kommundirektören är chef över förvaltningscheferna och ansvarar för anställning och entledigande av dessa ~~efter samråd med presidium för aktuell nämnd samt PFU~~. Kommundirektören svarar för att förvaltningscheferna i sina uppdrag också beaktar kommunövergripande frågor och anlägger ett helhetsperspektiv. Samtidigt svarar förvaltningscheferna för sina respektive verksamheter gentemot sina nämnder.

Kommundirektören ska vidare bistå kommunstyrelsen i den uppsikt över nämndernas verksamhet som styrelsen har enligt kommunallagen.

5.2.3 Organisationsförändringar

Kommundirektören har rätt att fatta beslut om organisationsförändringar inom andra förvaltningar samt inrätta och avveckla förvaltningschefstjänster och verksamhetsområden efter godkännande av PFU.

5.2.4 Samordning och samverkan mellan förvaltningschefer

Kommundirektören ansvarar för att samordning och samverkan sker mellan förvaltningschefer i syfte att verkställa politiska beslut samt att utveckla strategiska kommunövergripande och gemensamma uppgifter. I samordningsansvaret ingår även att fatta ett avgörande beslut när två eller flera förvaltningar har olika bedömningar i verkställighetsfrågor.

5.2.5 Medarbetar- och lönesamtal

Kommundirektören är lönesättande chef och ansvarar för medarbetar- och lönesamtal med förvaltningscheferna.

6 Arbetsuppgifter mot kommunala bolag, kom- munalförbund och övriga organ

6.1 Helägda bolag

6.1.1 Samordning

Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan bolagscheferna och kommunledningen.

6.1.2 Anställning av bolagschefer

Kommundirektören ansvarar för att bereda anställning av VD i de kommunala helägda bolagen i samråd med bolagsstyrelsen och kommunstyrelsens presidium. Samråd ska ske med kommundirektören när det gäller den fortlöpande lönerevisionen så att ett hel- hetsperspektiv för alla chefer kan anläggas oavsett organisatorisk tillhörighet.

6.1.3 Ledarskapsutveckling

VD:arna ingår i kommunens chefsgrupp och ska kallas till de sammankomster som övriga chefer inom kommunen kallas till.

6.2 Kommunalförbund

6.2.1 Samordning

Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan förbundsledningen och kommunledningen.

6.3 Övriga organ

6.3.1 Samordning

Kommundirektören ansvarar för att samordning sker mellan kommunledningen och ledningen för andra organ kommunen har intresse i, t.ex. ekonomiska föreningar, stiftelser, ideella föreningar och delägda bolag.

Uppföljning och utvärdering

Text från Riktlinjen för styrande dokument "Kommunens styrande dokument ska följas upp med viss regelbundenhet, för att ta reda på om de styrande dokumenten har fått avsedd effekt. De styrande dokumenten som handlar om ramar och mål följs upp årligen genom delårsrapporter, bokslut och årsredovisning. De styrande dokumenten som handlar om normer och värderingar följs upp vid behov och aktualiseras en gång per mandatperiod".

Beskriv här hur dokumentet ska följas upp och utvärderas utifrån ovanstående text.

Vänersborgs kommun

Reglemente

med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer

Gäller fr.o.m. 2018-01-01

Antagen av kommunfullmäktige 2017-11-22 § 176

Innehållsförteckning

Allmänt....1
Nämndernas sammansättning....1
Ersättarnas tjänstgöring....1
Inkallande av ersättare och ersättarnas närvarorätt....1
Ersättare för ordföranden....2
Ordföranden....2
Nämndens presidium....2
Tidpunkt för sammanträden....2
Kallelse till sammanträden....3
Offentliga sammanträden....3
Närvarorätt för övriga....3
Justering av protokollet....4
Yrkanden....4
Deltagande i beslut....4
Reservation....4
Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m....4
Delgivning....5
Undertecknande av handlingar....5
Utskott....5

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Version**
Reglemente	Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer	2017-11-22 § 176	
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelseförvaltningen	Kanslichef	2023-04-19 § 56	
Dokumentinformation		**Publicerad på hemsidan**	
Föreskrift om arbetsformer för styrelsen och nämnderna		2023-11-01	
Ämnesområde		**Intern**	**Extern**
Administration			
Andra styrande dokument som omnämns			
Kommunallagen (2017:725), respektive nämnds reglemente			

Allmänt

1 §

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen och övriga nämnder i kommunallagen och i de särskilda reglementena för varje nämnd gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Nämndernas sammansättning

2 §

Bestämmelser om antalet ledamöter och ersättare samt om ordförande och vice ordförande/ordföranden finns i de särskilda reglementena för varje nämnd.

För samtliga nämnder är mandattiden fyra år och räknas från den 1 januari året efter det år val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet.

Ordförande och vice ordförande/ordföranden utses för samma mandattid.

Ersättarnas tjänstgöring

3 §

Om en ledamot är förhindrad att inställda sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna därigenom påverkas får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in istället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

En ledamot eller ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra sedan ärendet behandlats.

En ledamot som har avbrutit sin tjänstgöring en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv får endast inträda i tjänst igen om ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna.

Inkallande av ersättare och ersättarnas närvarorätt

4 §

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska snarast anmäla detta till nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid nämndens kansli som kallar ersättare. Den ersättare som står i tur att tjänstgöra och inte redan kallats in kallas då till tjänstgöring.

Även de ersättare som inte tjänstgör får närvara vid sammanträdet och har rätt att delta i överläggningen. Närvarande, men inte tjänstgörande, ersättare har däremot inte rätt att ställa yrkanden eller få sin mening antecknad till protokollet.

Ersättare för ordföranden

5 §

För varje nämnd finns en ordförande. För nämnden finns också en eller två vice ordförande, detta finns stadgat i det nämndspecifika reglementet.

1:e vice ordförande utses från de styrande partierna i de fall då 2:e vice ordförande utses. I andra fall utses vice ordförande av oppositionspartierna. Om förhinder att fullgöra uppdraget under en längre tid föreligger för ordföranden fullgör ersättaren ordförandens samtliga uppgifter.

Om ingen av ordföranden kan delta i sammanträdet eller i del av sammanträdet ska den som varit ledamot i nämnden längst tid inom majoritetspartiet/partierna fullgöra ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter inom majoritetspartiet/partierna har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Ordföranden

6 §

Ordföranden ansvarar för att

1. leda nämndens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,
3. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda,
4. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i nämnden,
5. bevaka att nämndens beslut verkställs.

Nämndens presidium

7 §

Nämndens ordförande, förste vice ordförande och i förekommande fall andre vice ordförande utgör nämndens presidium.

Presidiet ska bereda de ärenden som ska hanteras av nämnden samt i övrigt delta i de överläggningar, eller motsvarande, som är av betydelse för nämndens ansvarsområde.

Har nämnden tillsatt ett utskott för beredning av ärende är det utskottet som ska besluta om beslutsförslag till nämnden.

Nämnden får uppdra åt presidiet att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Tidpunkt för sammanträden

8 §

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Nämnden ska också sammanträda om ordförande anser det nödvändigt eller minst en tredjedel av ledamöterna begär det.

En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Kommunstyrelsen och nämnder får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Varje lokal varifrån sammanträdet hålls ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 3 dagar i förväg anmäla detta till ordföranden och sekreteraren. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans. Möjligheten att sammanträda på distans ska tillämpas restriktivt.

Kallelse till sammanträden

9 §

Ordförande ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska även innehålla följande: ”Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.”

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt skickas till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdet.

Kallelsen ska skickas elektroniskt.

Kallelsen bör åtföljas av en föredragningslista. Ordförande bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske inom annan tid och även på annat sätt.

Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den inom majoritetspartiet/partierna som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta.

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten inom majoritetspartiet/partierna kalla till sammanträde.

Offentliga sammanträden

10 §

Nämnden får besluta om offentliga sammanträden enligt ”Regler för öppna sammanträden” antagna av kommunfullmäktige.

Närvarorätt för övriga

11 §

Kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande har rätt att närvara vid nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnd får därutöver, om särskilda skäl föreligger för detta, medge ledamot av kommunstyrelsen denna rätt. Den

förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Härutöver får nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden

Justering av protokollet

12 §

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska då redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Yrkanden

13 §

När nämnden förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte nämnden enhälligt beslutar att medge det. Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

Deltagande i beslut

14 §

En ledamot som, där detta är möjligt, avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslut fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om nämnden fattar det med acklamation.

Reservation

15 §

Om en ledamot reserverar sig mot ett beslut muntligen eller skriftligen ska reservationen anmälas innan sammanträdet är avslutat. Vill ledamot som reserverat sig mot ett beslut motivera reservationen ska det göras skriftligt. Den skriftliga motiveringen ska vara egenhändigt skriven och får omfatta maximalt två sidor (A4-format). Motiveringen ska vara nämndsekreteraren tillhanda senast innan tidpunkten för justeringen av protokollet.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

16 §

Nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta kommunstyrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

Delgivning

17 §

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, förvaltningschefen eller annan anställd som nämnden bestämmer. För överförmyndarnämnden gäller nämndens sekreterare istället för förvaltningschefen.

Undertecknande av handlingar

18 §

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av nämnden ska undertecknas av ordföranden eller när ordföranden har förhinder av vice ordförande. Med vice ordförande avses i första hand förste vice ordförande och i andra hand andra vice ordförande. Kontrasignering ska ske av anställd som nämnden bestämmer.

I övrigt beslutar nämnden vem som ska underteckna handlingar inom nämndens område.

Utskott

19 §

Nämnden får tillsätta utskott utöver de utskott som föreskrivs i de särskilda reglementena för varje nämnd. Är utskottet föreskrivet i nämndens särskilda reglemente gäller i första hand den bestämmelsen utöver det som föreskrivs i detta reglemente.

Har nämnden utskott gäller, utöver kommunallagens regler, bestämmelserna i §§ 20-24 för utskottet.

20 §

Nämnden väljer för den tid nämnden beslutat utskottets ledamöter och ersättare till det antal nämnden beslutat. Ledamöter och ersättare ska utses bland nämndens ledamöter och ersättare. Nämnden utser ordförande och vice ordförande, samt i förekommande fall andre vice ordförande, för den tid som nämnden beslutat.

Avseende ersättare för ordförande gäller samma regler som för nämnden, se § 5 st. 2-4.

21 §

Ersättare har endast rätt att närvara vid utskottets sammanträde då denne ska tjänstgöra för ordinarie ledamot som har förhinder. Ersättare ska då inkallas i den av nämnden vid valet bestämda ordningen eller annars i den av kommunfullmäktige beslutade ordningen.

Avgår ledamot eller ersättare som inte utsetts vid proportionella val ska fyllnadsval förrättas snarast.

22 §

Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträdet ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

23 §

Nämnden ska i ett beslut ange utskottets arbetsområde och vilka befogenheter utskottet har.

Vid utskottssammanträde ska protokoll föras.

24 §

Utskottet får handlägga ärenden bara när minst hälften av ledamöterna är närvarande. Har utskottet tre eller färre ledamöter krävs dock att samtliga ledamöter är närvarande. Finns tjänstgörande ersättare närvarande räknas dessa som ledamöter.

§ 79

Beslut om planuppdrag för Brålanda stationsområde

KS 2025/244

Beslut

1) Kommunstyrelsen ger Byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till ny detaljplan för Brålanda stationsområde i Vänersborg. Beslutet fattas med stöd av 5 kap 2 § plan- och bygglagen (2010:900).

2) Kostnaden för framtagande av detaljplanen bedöms uppgå till 600 tkr med tillägg för erforderliga utredningar. Planen tas fram år 2025-2027. Byggnadsnämnden fakturerar Kommunstyrelsen för plankostnaderna. Under 2025 prognostiseras kostnaderna uppgå till 250 tkr. Finansiering sker via kommunstyrelsens förfogandeanslag. Tillgängliga medel 2025-05-05 uppgår till 3 369 tkr.

Sammanfattning av ärendet

Västra Götalandsregionen och Vänersborgs kommun har tillsammans tecknat ett avtal för med- och samfinansiering av järnvägsplan och systemhandling till Brålanda station (KF 2024-10-23 § 160). I avtalet förbinder sig Vänersborgs kommun att ta fram en detaljplan för området om det krävs för genomförande. Därtill har Vänersborgs kommun ett ansvar för stationsområdet i ett större sammanhang och att säkerställa tillgängligheten till tågstationen. Kommunen behöver bland annat anlägga pendelparkeringar och gång- och cykelanslutningar till området.

Systemhandling och järnvägsplan uppskattas vara klara år 2027. Detaljplanen som kommunen tar fram behöver samspela med järnvägsplanen, framförallt gällande geografisk avgränsning och utredningsbehov. Därför bör de två planerna tas fram parallellt.

I och med att detaljplanen har ett högt strategiskt värde beslutar kommunstyrelsen om planbesked och godkänner planförslaget inför antagandet. Därefter antar kommunfullmäktige planförslaget. Byggnadsnämnden beslutar om samråd och granskning. Övriga nämnder ges möjlighet att yttra sig under samråd och granskning och vid utvalda tillfällen kan även nämndspresidier bjudas in till Kommunstyrelsen.

Detaljplanens omfattning

Detaljplanen ska både möjliggöra Trafikverkets arbete med återöppnandet av tågstationen och ge förutsättningar för ett attraktivt och tillgängligt stationsområde. Ett nytt stationsområde medför en viktig samhällsförändring som ökar attraktiviteten för Brålanda. För att möjliggöra detta behöver stationsområdet utvecklas med parkeringsplatser, gång- och cykelvägar, utveckling av utemiljön kring stationshuset

etc. Människor ska kunna uppleva området tryggt i en fin kulturhistorisk miljö som till exempel inte medför en ökad bullernivå eller sämre dagvattenhantering.

Exakt geografisk avgränsning för detaljplanen avgörs i senare skede. I samband med planläggningen kring järnvägen finns anledning att även se över kringliggande ytor som har stor betydelse för utvecklingen av tågstation. Bifogat underlag innehåller information om nuvarande förutsättningar och tidigare ställningstaganden för platsen.

Kostnader och finansiering av detaljplanen

Kostnaden för framtagande av detaljplanen bedöms uppgå till 600 tkr. Till detta tillkommer kostnader för utredningar som behövs i arbetet. Vilka utredningar som krävs i detaljplanearbetet och omfattningen av dessa beror på vilka utredningar som genomförs i Trafikverkets arbete med järnvägsplan. Kostnaderna för utredningar så som kulturmiljöutredning, dagvattenutredning, bullerutredning och liknande uppskattas till 200-400 tkr.

Byggnadsnämnden fakturerar Kommunstyrelsen för plankostnaderna. Under 2025 prognostiseras kostnaderna uppgå till 250 tkr. Finansiering sker via kommunstyrelsens förfogandeanslag.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-06
- Underlag inför planbesked gällande Brålanda stationsområde; del av Sörbyn 1:79 och Höga 1:146

2025-05-06

Dnr: KS 2025/244

Handläggare
Cornelia Sörman
Cornelia.Sorman@vanersborg.se
0521-72 10 46

Mottagare
Kommunstyrelsen

Beslut om planuppdrag för Brålanda stationsområde

Förslag till beslut

1) Kommunstyrelsen ger Byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till ny detaljplan för Brålanda stationsområde i Vänersborg. Beslutet fattas med stöd av 5 kap 2 § plan- och bygglagen (2010:900).

2) Kostnaden för framtagande av detaljplanen bedöms uppgå till 600 tkr med tillägg för erforderliga utredningar. Planen tas fram år 2025-2027. Byggnadsnämnden fakturerar Kommunstyrelsen för plankostnaderna. Under 2025 prognostiseras kostnaderna uppgå till 250 tkr. Finansiering sker via kommunstyrelsens förfogandeanslag. Tillgängliga medel 2025-05-05 uppgår till 3 369 tkr.

Sammanfattning av ärendet

Genom *Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun* (KF 2024-10-23 § 160) har kommunen åtagit sig att ta fram en detaljplan om det krävs för genomförande av Trafikverkets projekt. Detaljplanen ska både möjliggöra Trafikverkets arbete och ge förutsättningar för att tillskapa ett attraktivt och tillgängligt stationsområde.

Systemhandling och järnvägsplan uppskattas vara klara år 2027. Detaljplanen som kommunen tar fram behöver samspela med järnvägsplanen, framförallt gällande geografisk avgränsning och utredningsbehov. Därför bör de två planerna tas fram parallellt.

Kostnaden för framtagande av detaljplanen bedöms uppgå till 600 tkr. Kostnader för utredningar beräknas uppgå till mellan 200-400 tkr.

Bifogat underlag för planbesked innehåller information om nuvarande förutsättningar och tidigare ställningstaganden för platsen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Västra Götalandsregionen och Vänersborgs kommun har tillsammans tecknat ett avtal för med- och samfinansiering av järnvägsplan och systemhandling till Brålanda station (KF 2024-10-23 § 160). I avtalet förbinder sig Vänersborgs kommun att ta fram en detaljplan för området om det krävs för genomförande. Därtill har Vänersborgs kommun ett ansvar för stationsområdet i ett större sammanhang och att säkerställa

tillgängligheten till tågstationen. Kommunen behöver bland annat anlägga pendelparkeringar och gång- och cykelanslutningar till området.

Systemhandling och järnvägsplan uppskattas vara klara år 2027. Detaljplanen som kommunen tar fram behöver samspela med järnvägsplanen, framförallt gällande geografisk avgränsning och utredningsbehov. Därför bör de två planerna tas fram parallellt.

I och med att detaljplanen har ett högt strategiskt värde beslutar kommunstyrelsen om planbesked och godkänner planförslaget inför antagandet. Därefter antar kommunfullmäktige planförslaget. Byggnadsnämnden beslutar om samråd och granskning. Övriga nämnder ges möjlighet att yttra sig under samråd och granskning och vid utvalda tillfällen kan även nämndspresidier bjudas in till Kommunstyrelsen.

Detaljplanens omfattning

Detaljplanen ska både möjliggöra Trafikverkets arbete med återöppnandet av tågstationen och ge förutsättningar för ett attraktivt och tillgängligt stationsområde. Ett nytt stationsområde medför en viktig samhällsförändring som ökar attraktiviteten för Brålanda. För att möjliggöra detta behöver stationsområdet utvecklas med parkeringsplatser, gång- och cykelvägar, utveckling av utemiljön kring stationshuset etc. Människor ska kunna uppleva området tryggt i en fin kulturhistorisk miljö som till exempel inte medför en ökad bullernivå eller sämre dagvattenhantering.

Exakt geografisk avgränsning för detaljplanen avgörs i senare skede. I samband med planläggningen kring järnvägen finns anledning att även se över kringliggande ytor som har stor betydelse för utvecklingen av tågstation. Bifogat underlag innehåller information om nuvarande förutsättningar och tidigare ställningstaganden för platsen.

Kostnader och finansiering av detaljplanen

Kostnaden för framtagande av detaljplanen bedöms uppgå till 600 tkr. Till detta tillkommer kostnader för utredningar som behövs i arbetet. Vilka utredningar som krävs i detaljplanearbetet och omfattningen av dessa beror på vilka utredningar som genomförs i Trafikverkets arbete med järnvägsplan. Kostnaderna för utredningar så som kulturmiljöutredning, dagvattenutredning, bullerutredning och liknande uppskattas till 200-400 tkr.

Byggnadsnämnden fakturerar Kommunstyrelsen för plankostnaderna. Under 2025 prognostiseras kostnaderna uppgå till 250 tkr. Finansiering sker via kommunstyrelsens förfogandeanslag.

Beredning

Ärendet med tillhörande underlag har beretts i samverkan mellan Kommunstyrelseförvaltningen och Miljö- och byggnadsförvaltningen. Förvaltningschefer för Kommunstyrelseförvaltningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Miljö- och byggnadsförvaltningen har stämt av inför beslutet.

Underlag

Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun, KS 2024/130

Jill Stor

Avdelningschef näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

- Underlag inför planbesked gällande Brålanda stationsområde; del av Sörbyn 1:79 och Höga 1:146

Sändlista

Handläggare av ärendet

Byggnadsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Ekonomiavdelningen, Kommunstyrelseförvaltningen

Vänersborgs kommun

Dnr: PLAN.2025.4

UNDERLAG INFÖR PLANBESKED GÄLLANDE **BRÅLANDA STATIONSOMRÅDE; DEL AV SÖRBYN 1:79 OCH HÖGA 1:146**

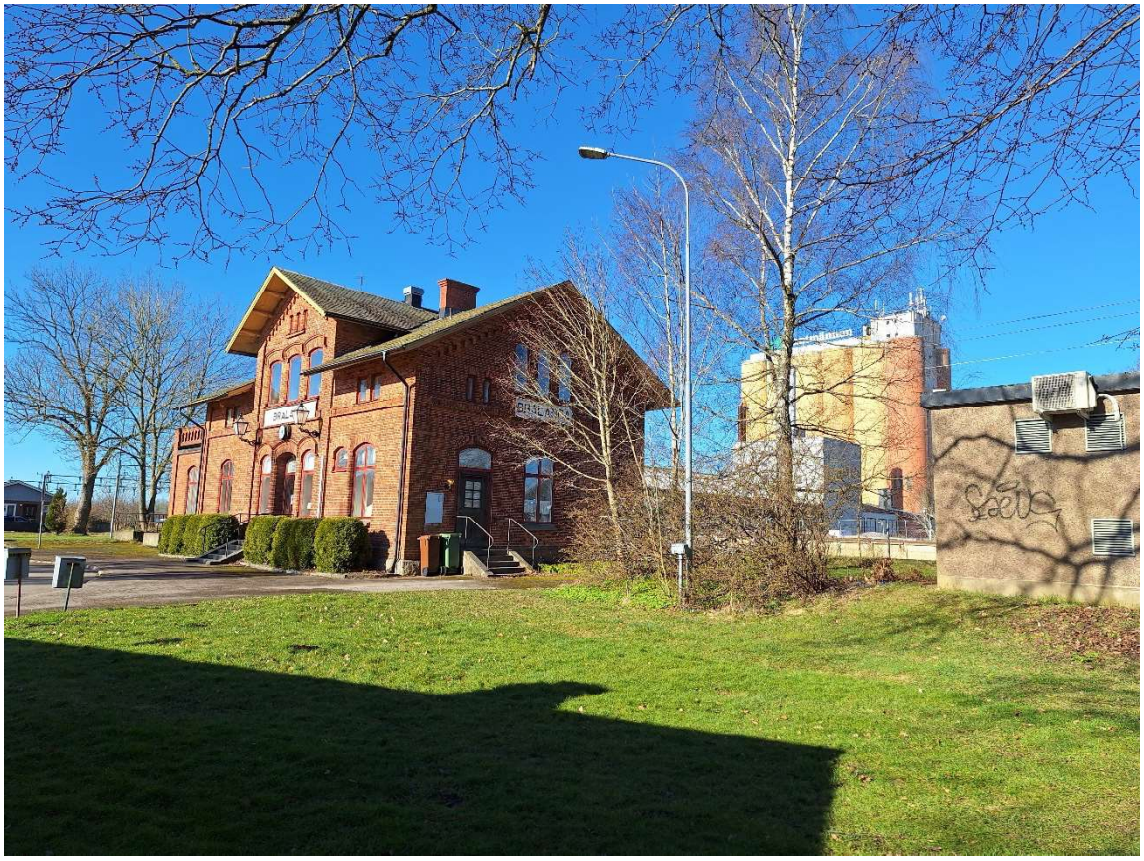

Ansökan och dess syfte

Kommunstyrelsen har efterfrågat ett underlag från miljö- och byggnadsförvaltningen för att fatta beslut om planbesked för del av Sörbyn 1:85 och del av Höga 1:146 i Brålanda, Vänersborgs kommun.

Genom planläggning önskar att vidareutveckla det befintliga stationsområdet för att skapa förutsättningar för det planerade tågstoppet i Brålanda. Ett nytt stationsområde medför en viktig samhällsförändring som ökar attraktiviteten för Brålanda. En utbyggnad av stationsområdet skapar bra förutsättningar för boende, verksamma och besökare att välja hållbara transporter. Satsningen på samhällen med tågstation är drivande i att utveckla en attraktiv och hållbar kommun med minskat bilberoende och bättre kommunikationer. Stationsområden med fokus på området runt tågstationen har en viktig roll för att skapa ett levande och attraktivt stationssamhälle. För att möjliggöra detta behöver stationsområde utvecklas med användningar för att stationsområdet ska fungera funktionsmässigt för tågtrafik och dess resenärer som parkeringsplatser, ramper, perronger, utveckling av utemiljön kring stationshuset etc.

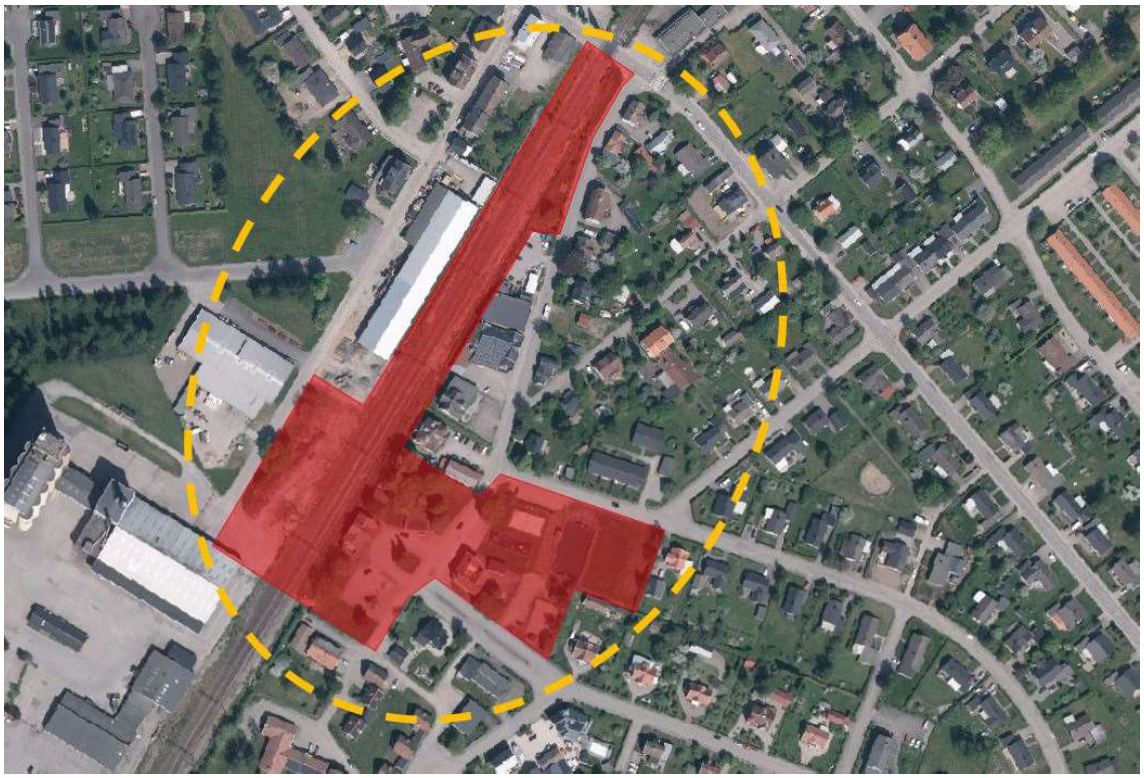

Visualisering av det berörda området i rött och eventuellt utredningsområde i gult. Källa: Vänersborgs kommun

Detaljplanearbetet är en del av Trafikverkets arbete med tågstoppet. Ett avtal har tecknats mellan kommunen Trafikverket och Västra Götalandsregionen; *Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge/Vänerbanan, Vänersborgs kommun (KF 2024-10-23 § 160).* I enlighet med avtalet ska kommunen upprätta en detaljplan som möjliggör för funktionerna som krävs för att anlägga en station inom aktuellt område. Trafikverket kommer vid sidan av detaljplanen arbeta med framtagande av järnvägsplanen och systemhandling för planområdet. Dialog kommer att föras med Trafikverket för att säkerställa att respektive

processer arbetar tillsammans mot det gemensamma målet att möjliggöra för ett tågstopp i Brålanda.

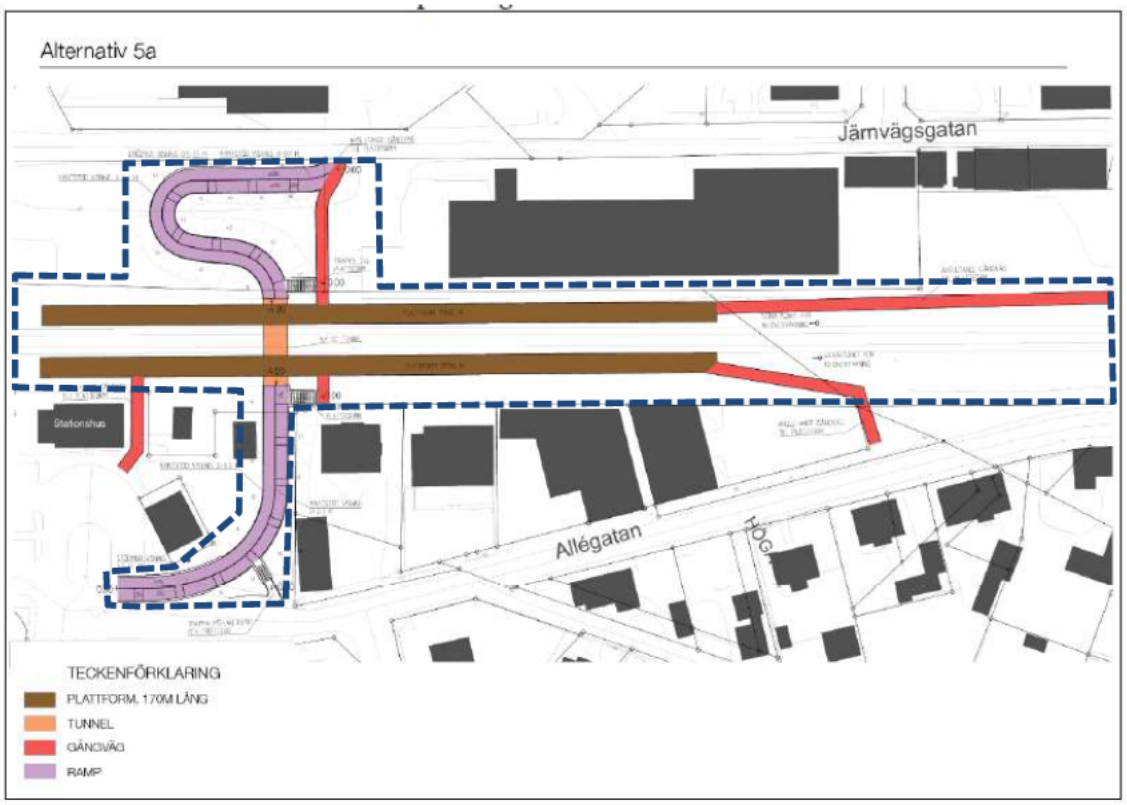

Bedömd avgränsning på järnvägsplanen (mörkblått). Källa: Vänersborgs kommun

I och med att detaljplanen har ett högt strategiskt värde kommer kommunstyrelsen besluta om planbeskedet och godkänna planförslaget inför antagandet. Därefter antar kommunfullmäktige planförslaget. Byggnadsnämnden beslutar om samråd och granskning.

Planområdets läge

Det aktuella området är beläget i Brålanda; direkt väster om Brålanda centrum. Det tilltänkta planområdet området ligger längs Allégatan, över järnvägen och täcker en del av verksamhetsområdet väster om stationsområdet. Planområdesgränserna är inte bestämda. Planområdets avgränsning kan påverkas av Trafikverkets avgränsning för järnvägsplanen. Det kan bli aktuellt att ta med angränsande ytor som exempelvis Sörbyn 8:1 och 8:2 som innehaver det gamla stadshuset, parkering och grönytor. Fastigheten Källeberg 1:35 kan också bli aktuellt att ingå i planområdet. Den översiktliga kartan nedan visar visuellt hur planområdesgränsen kan se ut.

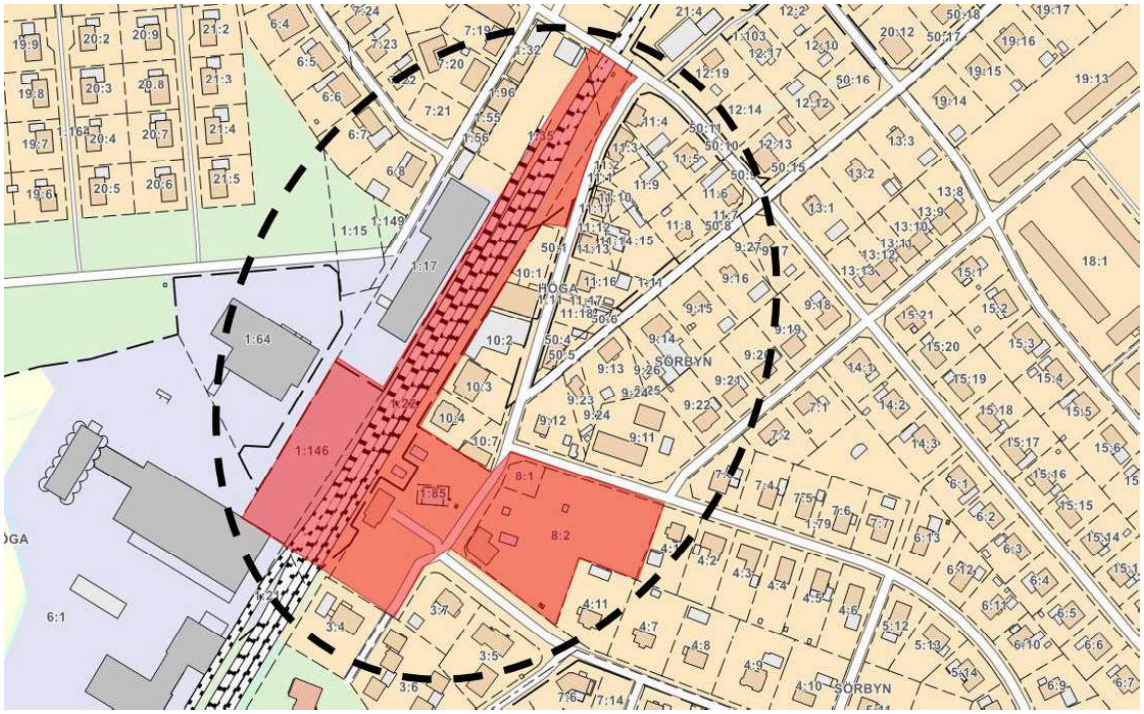

Visualisering av det berörda området i rött och eventuellt utredningsområde i svart. Källa: Vänersborgs kommun

Nuvarande förutsättningar

Brålanda stationsområde ligger i gränszonen mellan verksamhetsområde, bostäder och de centrala delarna av tätorten. Det är en äldre miljö som uppkom i och med uppförandet av järnvägen. Byggnaderna inom stationsområdet präglas mycket av dess tiders ideal, användandet av byggnaderna samt dess arkitektoniska utformning.

I närområdet till stationsområdet finns det flertalet verksamheter såsom tatueringsstudio, fritidsgård, blomsterhandel, byggvaruhus och Lantmännen. I Brålanda centrum som ligger öster om stationsområdet finns det hårfrisörer, svenska kyrkan, matbutik, loppis, gym med mera. Bakom det gamla stadshuset finns det större ytor för lek och rekreation. Det finns multiarena, boulebana med tillhörande kioskbyggnad och en mindre lekutrustning.

T.v. Brålandas gamla stadshus som idag inhyser tatueringsstudio och kontor. T.h. Lantmännen (verksamheter). Källa: Vänersborgs kommun

Multiarenan bakom det gamla stadshuset. Källa: Vänersborgs kommun

Inom det tilltänkta området finns det pågående verksamheter såsom en pizzeria som ligger vid stationshuset och en förening som använder stationsbyggnaden.

Pizzerian inom det aktuella området. Källa: Vänersborgs kommun

Perrongerna i dag är övervuxna med gräs och mossa, vilket syns på fotografiet ovan på Lantmännen som är taget från perrongen. Direkt norr om stationshuset finns det två byggnader; ett äldre brygghus och en jordkällare. Runtomkring jordkällaren finns det fyra äldre träd som bör ses över om de är bevarandevärda eller inte.

T.v. trädet bakom jordkällaren mot perrongen till. T.h. syns två av de större träden (ett av dem i förgrunden). De ligger framför jordkällaren mot gamla stadshuset till. Källa: Vänersborgs kommun

Stationsområdet ligger i anknytning till Allégatan som är Brålandas äldsta gata. Stråk till och från stationsområdet är väsentligt för dess tillgänglighet och tätortsutveckling. Det finns färdklara gator med smala trottoarer vid sidan om. I det fortsatta arbetet behöver tillgängligheten till stationsområdet ses över. Utifrån dagens förutsättningar finns det goda parkeringsmöjligheter inom stationsområdet och i dess närhet. Parkeringsfrågan är något som också behöver ses över för att tågstoppet ska bli en attraktiv pendlarstation.

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Översiktsplan 2017 (ÖP), antagen av kommunfullmäktige den 13 december 2017, redogör att det aktuella området ligger inom område för tätortsutveckling (B1) och utveckling av framtida stationssamhälle, vilket innebär att planeringen ska sträva efter att i varje stadsdel skapa bebyggelse med blandade funktioner, hustyper och upplåtelseformer. Planeringen ska sträva efter att länka samman stadsdelar och bostadsområden. Möjligheter för gång och cykel ska förbättras mellan områden som är åtskilda av barriärer. Det kan exempelvis vara att hitta bättre markanvändning för ytor som upplevs som outnyttjade eller skapar barriärer.

Det aktuella området berörs också av säkerhetsavstånd transporter, S4, och utredningsområde för buller, S3. Utredningsområde för buller innebär att vid detaljplanering ska särskilt buller utredas för att mäta upp de gällande lagkrav. Angående säkerhetsavstånd

transporter ska inte nya bostäder anläggas i närheten av järnväg som kan förväntas ge höga bullervolymer som överskrider de gällande riktlinjerna.

Den önskade utvecklingen inom det berörda området är i enlighet med gällande översiktsplan. Marken inom aktuellt område bedöms vara lämplig för att utreda möjligheten för vidareutveckling av Brålanda stationsområde.

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda

I FÖP för Brålanda, antagen av kommunfullmäktige 23 oktober 2024, lyfts utvecklingen av ett nytt stationsområde fram som en viktig samhällsförändring. Planområdet ingår i område T2, resecentrum planerad, och B4, mångfunktionell bebyggelse, i förslag till fördjupad översiktsplan för Brålanda. FÖP beskriver att stationsområdet kommer utgöra grunden för att skapa en attraktiv plats för hållbart resande. En viktig princip för utvecklingen av stationsområdet är att utforma en långsiktig platsutveckling kring stationshuset. Den mångfunktionella bebyggelsen skildrar att bebyggelsen längs Allégatan och Sörbygatan tillhör de äldsta i orten. Det finns ett flertal inventerade byggnader med varierat kulturhistoriskt värde. Delar av området vid Allégatan möjliggör för förtätning av bostäder som service. Alléer kan med fördel återupprättas längs Allégatan.

Ansökan om planbesked går inte emot FÖP Brålandas intention.

Planprogram

Inte aktuellt.

Gällande detaljplan

För den önskade åtgärden gäller det bland annat detaljplan nr 364 från 1991. Detaljplanen gäller för områdena kv. Skälet, Opphämtan m.m. (området kring f.d. stationshuset i Brålanda tätort). Den gällande detaljplanen möjliggör för flera funktioner som samlingslokaler (stationshuset), handel (dagens pizzeria och på den västra sidan av järnvägen), järnvägsområde, parkering, park, bostäder (öster och söder om stationshuset) och lokalgata. Det är typiska markanvändningar i en tätort. Stationshuset har också en q bestämmelse som innebär värdefull miljö. Ändring av byggnad får inte förvanska dess karaktär eller dess anpassning till omgivningen. På stationshuset och pizzerian finns inga höjdbegränsningar på byggnader. Handelsområdet som berör pizzerian styr exploateringen till största sammanlagda byggnadsarea på 100 kvm och väster om järnvägsområdet styrs exploateringen med en procentsats av fastighetsarea. I detta fall får 50 % av fastighetsarea bebyggas. Här regleras höjden till 4,5 meter i byggnadshöjd.

Den gällande detaljplanen till vänster och illustrationsplan över stationsområdet till höger. Källa: Vänersborgs kommun

I och med osäkerheterna med planområdesgränsen kan det tillkomma gällande detaljplaner som kan påverkas av denna ansökan om planbesked. Det är en vanlig företeelse i det generella planarbetet.

Grönplan

Grönplan Vänersborg 2008 (godkänd av kommunfullmäktige 15 april 2009) redovisar den gröna miljöns ekologiska, sociala och kulturella värden. Dokumentet beskriver de nuvarande förutsättningarna för grönstrukturen i kommunen med en övergripande analys av hur grönstrukturerna kan utvecklas och strategier för bevarande av befintliga värden. Brålanda nämns i Grönplanen som ett bördigt odlingslandskap. Åkermarken sträcker sig in till bebyggelsen. I utkanten av Brålanda rinner Frändeforsån som är en känslig slättå med ett rikt djur- och växtliv. I anslutning till ån finns en mindre hagmark med en rik gräs- och örtflora med flera sällsynta och hävdberoende arter. Det finns inte mycket naturmark i Brålanda. De små områdena med skog eller naturmark är betydelsefulla. Järnvägen nämns specifikt i dokumentet och beskrivs som en kraftig barriär. Tågtrafiken orsakar störningar.

Vid planering av stationsområdet behövs det tänkas på att mindre parker är viktiga grönytor, eftersom åkermarken ofta sträcker sig ända in till bebyggelsen. Skapa möjligheter att utveckla nya grönområden för rekreation.

Kulturmiljöutredning del 1 – kulturmiljöanalys och byggnadsinventering

1879 invigdes järnvägen mellan Öxnered och Mellerud. Syftet var att på ett effektivare sätt transportera malm och trä från Bergslagen till Göteborg och utskeppningshamnen. Kring stationshuset började tätorten växa fram. Förutom stationsbyggnader (stationshus, stationshotell och järnvägsmagasin) etablerades verksamheter i samhället som flyttade från Östebyn som fram tills nu var det gamla gästgiveri- och tingstället i Sundals härad. Det kom också speceri- och diverseaffärer runt järnvägensstationen.

De värdebärande karaktärsdragen är järnvägens raka sträckning genom slättlandskapet samt längs järnvägsparken och järnvägen löper stationssamhällets äldsta väg, Allégatan/Storgatan. Vägarna knyter samman stationssamhället med det omgivande landskapet samt de äldre landsvägarna; Göteborgsvägen och Färgelandavägen. Andra karaktäristiska drag är placeringen av stationssamhället mellan byarnas gränsområde, de äldsta delarna av stationssamhället samlas i en avlång form kring järnvägen, stationshuset, den välbevarade banvaktsstugan (ligger på Sörbyn 21:5) samt Brålandas äldsta bebyggelse längs Allégatan.

Mellan 1910–1935 utvecklades området kring stationen med ytterligare verksamheter såsom bosättningsaffär, chark, skoaffär, byggvaror, möbelbutik m.m. Mångfalden av verksamheterna berättar om att Brålanda växte snabbt till en etablerad stations- och centralort för den omgivande landsbygden. Allégatan började också etableras med bostadshus.

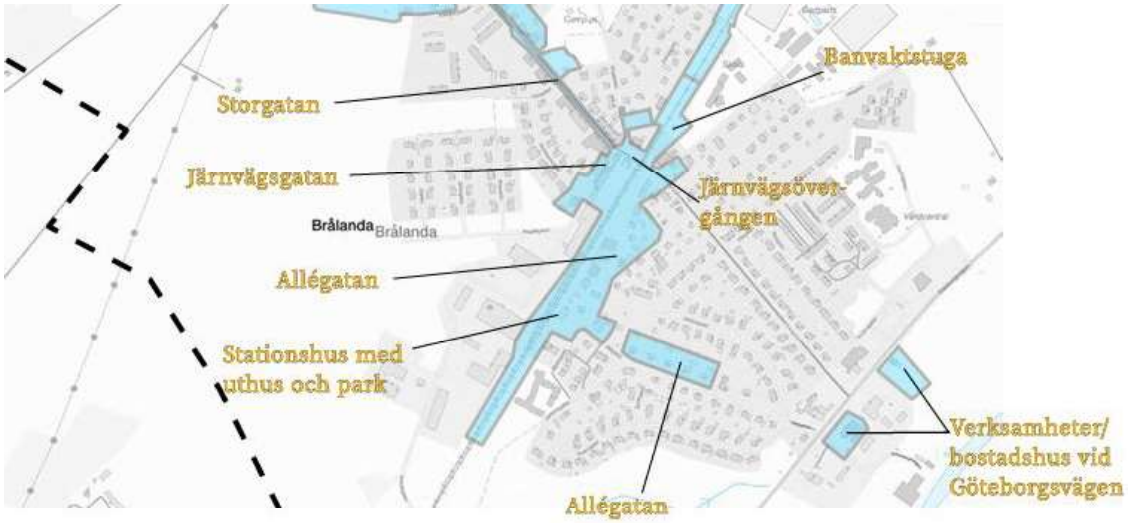

Stationssamhälle 1872–1935. Källa: Kulturmiljöutredning del 1, Vänersborgs kommun

Stationsområdet klassificeras som särskilt värdefull kulturmiljö i och med som äldsta stationssamhället längs järnvägen, enligt PBL kap 8 § 13.Det innebär att miljöns värdebärande karaktärsdrag omfattas av förvanskningsförbud. Förvanskning kan inträffa om en väsentlig egenskap går helt förlorad, om en åtgärd går ut över byggnadens/områdets särart samt att åtgärder som ej är väl anpassade till karaktären i kulturmiljön.

Den särskilt värdefulla bebyggelsen är markerat med lila. Källa: Kulturmiljöutredning del 1, Vänersborgs kommun

Värdet är det gamla stationssamhället kring järnvägen med bangård och kringliggande bebyggelse längs Järnvägsgatan, Storgatan och Allégatan. I anslutning till järnvägen bildar stationshus med uthus, rester av järnvägsparken, järnvägshotellet, Sörgården och banvaktarstugan en tydlig prägel av stationssamhället.

Brygghuset t.v. och jordkällaren t.h. Källa: Vänersborgs kommun

Denna bedömning delas av den kulturhistoriska byggnadsinventeringen som Älvsborgs länsmuseum upprättade 1998. Trots de kulturhistoriska värdena går inte planbeskedets

intention emot de värdebärande karaktärerna på miljön och byggnaderna inom planområdet. I det fortsatta arbetet får kulturmiljöfrågan studeras vidare för att säkerställa dess värden i miljön och till framtida generationer.

Riksintressen

Det berörda området berörs av riksintresset för kommunikation (järnväg) och det regleras i miljöbalken (MB) kap 3 § 8. Riksintresset innebär att kommunikation ska så lång som det är möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar. Det är primärt funktionen på transportsystemet som ska säkerställas.

Det aktuella området ligger inom utpekat riksintresse för totalförsvarets militära del, Såtenäs flottiljflygplats, stoppområde för höga objekt. Inom stoppområdet får inte objekt högre än 20 meter (totalhöjd) utanför sammanhållen bebyggelse respektive 45 meter (totalhöjd) inom sammanhållen bebyggelse tillåtas, eftersom de definieras som höga objekt. I detta fall gäller det totalhöjd på 45 meter.

Planområdet ligger också inom utpekat riksintresse för Försvarsmaktens influensområde för luftrum, Minimum Sector Altitude-yta (MSA) för Såtenäs flottiljflygplats, där samråd krävs för uppförande av höga objekt. Planområdet ligger även inom påverkansområde för väderradar.

Strandskydd

Inte aktuellt.

Natura 2000

Inget Natura 2000-område påverkas.

Fornlämningar

Enligt Riksantikvarieämbetets kartunderlag, Fornsök, finns det inga fornlämningar inom eller i närheten av stationsområdet.

Nya förutsättningar

Inför planarbetet har nya förutsättningar identifierats och de är,

- Tillgänglighet
- Trygghet
- Dagvattenhantering
- Buller
- Förorenad mark
- Kulturmiljö

Tillgänglighet

Inom stationsområdet kommer det genomföras byggnationer för de funktioner som krävs för ett tågstopp såsom ramper, vindskydd, G/C-stråk etc. För att möjliggöra en attraktiv målpunkt för hållbara transporter krävs det att tillgängligheten till och från området ses över. I det längre loppet kan det skapa positiva effekter exempelvis på service och tjänster i Brålanda.

Trygghet
Vid ombyggnad och nyetablering av stationsområden har erfarenheten varit att det har lett till otrygga platser kvällstid, eftersom det blir en mötesplats för personer som inte nyttjar kollektivtrafiken. Det har medfört negativa effekter såsom att försäljning av olagliga substanser sker, övernattningar i väntrum, skadegörelser på byggnader och miljön runtomkring samt stölder av cyklar och tillgrepp ur fordon som står på långtidsparkeringar. Detta är frågeställningar som kommunen bör arbeta proaktivt med för att ha upprättande strategier hur detta ska hanteras när tågen börjar stanna i Brålanda.

Planarbetet kan arbeta proaktivt med att skapa miljöer som inte skapar förutsättningar för otrygghet som exempelvis gena stråk samt att ramper och tunneln inte har för många kurvor som skapar skuggor och gömslen. Gestaltningsprogrammet har en viktig roll i det proaktiva arbetet i och med översynen av utemiljöer, växtlighet, belysning etc.

Dagvattenhantering
Planområdet berörs av befintliga dagvattenanläggningar. Dessa anläggningar ska klara av tio års-regn. Utemiljön kring stationshuset kommer att förändras, vilket förändrar förutsättningarna för de befintliga anläggningarna. Därför behöver dagvattenhanteringen ses över så att den påtänkta tunneln under järnvägen inte blir en vattenansamlingsplats. Detta är en fråga som kommunen får samordna tillsammans med Trafikverket i det fortsatta arbetet.

Buller
Stationsområdet befinner sig inom en bullrig miljö i och med järnvägen, vilket finns markerat i översiktsplanen för Vänersborgs kommun. Bullret behöver utredas för att säkerställa att bullernivåerna ligger inom de gällande lagkraven. Nya bostäder ska inte anläggas i närheten av järnväg som kan förväntas av bullervolymer som överskrider de gällande riktlinjerna.

Förorenad mark
Järnväg som funktion xx har med hög sannolikhet förorenat marken den är anlagd på. Järnvägsområdet ligger dessutom angränsat till verksamhetsområde. Fastigheten Höga 1:146 som ligger väster om stationsområdet har varit en om- och avlastningsyta. Utifrån erfarenhet finns det en risk för att det kan krävas utredas för att säkerställa vad marken innehåller och hur spridningen ser ut. I och med att det kommer ske schaktarbeten vid genomförandet av planförslaget måste detta utredas.

Kulturmiljö
Utifrån redogörelsen om kulturmiljön ovan har den en stor betydelse för stationsområdet och närliggande områden. Stationsområdet klassificeras som särskilt värdefull kulturmiljö i och med som äldsta stationssamhället längs järnvägen, enligt PBL kap 8 § 13. Det innebär att miljöns värdebärande karaktärsdrag omfattas av förvanskningsförbud. Förvanskning kan inträffa om en väsentlig egenskap går helt förlorad, om en åtgärd går ut över byggnadens/områdets särart samt att åtgärder som ej är väl anpassade till karaktären i kulturmiljön. Träden som finns inom kulturmiljön bör också ses över om de är skyddsvärda. Utifrån ställningstagandet behöver kulturmiljön utredas för att kunna genomföra den önskade åtgärden.

Generellt angående Nya förutsättningar
Till planförslaget kommer det upprättas ett kulturmiljöprogram som hanterar de kulturhistoriska frågeställningar som finns inom det aktuella området. Det kommer också ta

fram ett Gestaltningsprogram som kommer arbeta med gestaltningen av utemiljön för att säkerställa de kulturhistoriska aspekterna, men också trygghet, tillgänglighet, barnkonsekvenser och dagvatten för att nämna några. Dessa arbeten kommer ta avstamp från flertalet tidigare projekt som har genomförts i Brålanda som exempelvis *Våra rum*.

Bedömning

Miljö- och byggnadsförvaltningen bedömer att det är lämpligt att ge positivt planbesked för den önskade åtgärden. I det fortsatta arbetet behöver planområdesgränserna utredas vidare. Det är i nuläget inte möjligt att veta vilka utredningar som kommer att tas fram inom ramen för järnvägsplanen och hur det påverkar behovet av utredningar inom detaljplanen. Flera av utredningarna kan troligtvis samordnas så att de fungerar som underlag för både järnvägsplanen och detaljplanen.

Brålandas tågstation är en strategisk knutpunkt och präglas av en blandning av flera funktioner. Stationsområden med fokus på området runt tågstationen har en viktig roll för att skapa ett levande och attraktivt stationssamhälle. Stationsområdet ska vara tillgängligt, välkomnande och fungera som en knutpunkt. Därför är det väsentligt under planprocessen att de nya förutsättningarna utreds för att säkerställa en hållbar slutprodukt. Människor ska kunna uppleva området tryggt i en fin kulturhistorisk miljö som inte medför en ökad bullernivå eller sämre dagvattenhantering.

Angelika Lunnari
Planarkitekt
Plan och bygglov
2025-04-29

§ 80

Svar på medborgarförslag om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö

KS 2024/636

Beslut

Kommunstyrelsen anser medborgarförslaget om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö besvarat.

Sammanfattning av ärendet

Till Vänersborgs kommun inkom i september 2024 ett medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö. Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen som genom ett delegeringsbeslut remitterade ärendet till barn- och utbildningsnämnden. Efter kontakt med förslagställaren förtydligas att dennes förslag är att renovera Frändeskolans och Dalboskolans skolgårdar till dagens standard.

Ansvarig för att förvalta och underhålla lokaler och utemiljö är fastighetsägaren, i detta fall samhällsbyggnadsnämnden. Genom dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen har information inkommit om att lekutrustningen på Frändeskolan och Dalboskolan är besiktigad under 2024 utan någon allvarlig anmärkning.

Utifrån information från besiktning av lekutrustning, pågående arbete samt planerade förbättringar och nya lekmiljöer föreslås medborgarförslaget avslås.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-08
- Medborgarförslag om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö – Maskad
- Barn- och utbildningsnämndens yttrande angående remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö 2025-01-29
- Barn- och utbildningsnämndens beslut 2025-03-17 § 28

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:

Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö.

Mats Andersson (C) yrkade på att medborgarförslaget skulle anses vara besvarat.

Beslutsgång

Ordförande redovisade att det fanns två förslag till beslut, kommunstyrelseförvaltningens förslag och Mats Anderssons (C) yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann genom acklamation att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat att bifalla Mats Anderssons (C) yrkande.

2025-05-08

Dnr: KS 2024/636

Handläggare
Anne Ekstedt
anne.ekstedt@vanersborg.se
0521-72 13 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar på medborgarförslag om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö.

Sammanfattning av ärendet

Till Vänersborgs kommun inkom i september 2024 ett medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö. Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen som genom ett delegeringsbeslut remitterade ärendet till barn- och utbildningsnämnden. Efter kontakt med förslagställaren förtydligas att dennes förslag är att renovera Frändeskolans och Dalboskolans skolgårdar till dagens standard.

Ansvarig för att förvalta och underhålla lokaler och utemiljö är fastighetsägaren, i detta fall samhällsbyggnadsnämnden. Genom dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen har information inkommit om att lekutrustningen på Frändeskolan och Dalboskolan är besiktigad under 2024 utan någon allvarlig anmärkning.

Utifrån information från besiktning av lekutrustning, pågående arbete samt planerade förbättringar och nya lekmiljöer föreslås medborgarförslaget avslås.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden och utifrån ett folkhälsoperspektiv betonar att skolornas utemiljöer är viktiga för att stimulera elevers utveckling och ska bjuda in till aktivitet, interaktion, lek, kreativitet och lärande. Skolgårdarna är en viktig del av elevernas arbets- och lärmiljö och ska vara tillgängliga och säkra. Skolornas utemiljö har delvis behov av underhåll. Eventuella fel som uppkommer i besiktning åtgärdas enligt rutin. Om verksamheten uppmärksammar något på skolgården som upplevs som farligt ska det felanmälas och hanteras omgående. Gällande lekutrustningen så besiktigas denna i återkommande i intervaller.

På Frändeskolan finns ett pågående arbete för att byta värmesystem. I det arbetet ska stora delar av Frändeskolans skolgård asfalteras om. Det ska även kompletteras med staket och grindar för att öka säkerheten mot vägen. Efter att värmesystemet är klart så kommer förbättringar och nya lekmiljöer att planeras.

Barn- och utbildningsnämnden har i mål- och resursplan 2025-2027 3 mnkr avsatta för förskole- och skolgårdar år 2025 (KF 2024-06-19 § 113). Syftet med investeringsposten är att kunna göra till exempel nyinstallation av lekutrustning i utemiljön på förskole-

och skolgårdar, vilket ofta är möjligt i samband med renovering. Investeringspostens syfte är inte att underhålla eller renovera skolgårdarna.

Beredning

Medborgarförslaget inkom 2024-09-09

Kommunfullmäktige överlämnade förslaget till kommunstyrelsen 2024-11-13 § 186. Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-16 genom ett delegeringsbeslut remittera ärendet till barn- och utbildningsnämnden.

Genom en tjänsteanteckning (KS 2024/636) förtydligas efter kontakt med förslagsställaren att dennes förslag är att renovera Frändeskolans och Dalboskolans skolgårdar till dagens standard.

Barn- och utbildningsnämnden behandlade ärendet 2025-03-17 § 28.

Ärendet har beretts i samråd med barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Underlag

- Beslut kommunfullmäktige 2024-11-13 § 186, Medborgarförslag om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö
- Kommunstyrelsens delegeringsbeslut om remittering 2024-12-16
- Barn- och utbildningsnämndens yttrande angående remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö daterat 2025-01-29
- Barn- och utbildningsnämndens beslut om svar på remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö 2025-03-17 § 28

Bilaga

- Medborgarförslag om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö, 2024-09-09
- Barn- och utbildningsnämndens beslut om svar på remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö 2025-03-17 § 28
- Barn- och utbildningsnämndens yttrande angående remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö daterat 2025-01-29

Alexander Oskarsson

Avdelningschef för avdelningen för hållbar utveckling

Sändlista

Handläggare av ärendet

Förslagsställare
Barn- och utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Lämna medborgarförslag

1. Lämna medborgarförslag till fullmäktige

Ange hur du vill lämna in ditt medborgarförslag
Jag vill skriva mitt medborgarförslag i E-tjänsten

Här skriver du ditt medborgarförslag
Hela frändeskolans och dalboskolans utemiljöer behöver kollas över . Vissa saker är direkt farligt för barn

Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde?
Nej

2. Ange dina kontaktuppgifter

Ange dina kontaktuppgifter
Personnummer

För- och efternamn
TED ERIK RICKARD BJURSTRÖM

Adress

Postnummer och ort

E-postadress

Telefon
-

Mobiltelefon

Notifieringar
E-post

Signering
Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: TED ERIK RICKARD BJURSTRÖM
Person ID:
Datum: 2024-10-20 15:48
Signerad checksumma:

Handläggare
Oskar Andersson
oskar.andersson@vanersborg.se
0521-72 12 25

Mottagare
Kommunstyrelsen

Yttrande angående remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-16 genom ett delegeringsbeslut remittera medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö till barn- och utbildningsnämnden.

Sammanfattning av yttrande

Barn- och utbildningsnämnden ser att samhällsbyggnadsnämnden som fastighetsägare och ansvarig för att underhålla och förvalta skolornas utemiljö också är ansvarig för det som medborgarförslaget omfattar.

Barn- och utbildningsnämnden vill dock poängtera att det är viktigt att samtliga skolors utemiljö, Frändeskolan och Dalboskolan inkluderat, är i fullgott skick.

Yttrande

Till Vänersborgs kommun inom 2024-09-09 ett medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö. Kommunfullmäktige beslutade 2024-11-13 § 186 överlämna ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-16 genom ett delegeringsbeslut remittera ärendet till barn- och utbildningsnämnden.

Genom en tjänsteanteckning (KS 2024/636) förtydligas efter kontakt med förslagsställaren att dennes förslag är att renovera Frändeskolans och Dalboskolans skolgårdar till dagens standard.

Skolornas utemiljöer är viktiga för att stimulera elevers utveckling och ska bjuda in till aktivitet, interaktion, lek, kreativitet och lärande. Skolgårdarna är en viktig del av elevernas arbets- och lärmiljö och ska vara tillgängliga och säkra.

Lokalerna i Frändeskolan och Dalboskolan har ett stort behov av underhåll. Även skolornas utemiljö har behov av underhåll. Ansvarig för att förvalta och underhålla lokaler och utemiljö är fastighetsägaren, i detta fall samhällsbyggnadsnämnden. Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2024-09-16 § 61 föreslå samhällsbyggnadsnämnden att inför planerade renoveringar på Frändeskolan och Dalboskolan utreda möjligheter och kostnader att anpassa lokalerna utefter ett framtaget funktionsprogram. Planerade renoveringar kan påverka skolornas utemiljö.

Signature reference: e1e29799-8c68-481e-b0bd-ea41b3087f51

Barn- och utbildningsnämnden har i mål- och resursplan 2025-2027 3 mnkr avsatta för förskole- och skolgårdar år 2025 (KF 2024-06-19 § 113). Syftet med investeringsposten är att kunna göra verksamhetsanpassningar (till exempel nyinstallation av lekutrustning) i utemiljön på förskole- och skolgårdar, vilket ofta är möjligt i samband med renovering. Investeringspostens syfte är inte att underhålla eller renovera skolgårdarna.

Barn- och utbildningsnämnden ser att samhällsbyggnadsnämnden som fastighetsägare och ansvarig för att underhålla och förvalta skolornas utemiljö också är ansvarig för det som medborgarförslaget omfattar.

Barn- och utbildningsnämnden vill dock poängtera att det är viktigt att samtliga skolors utemiljö, Frändeskolan och Dalboskolan inkluderat, är i fullgott skick. Ytorna ska stimulera eleverna till aktivitet och elever ska må bra i sin vardagliga arbets- och lärmiljö. Undermålig utemiljö riskerar att leda till sämre lärmiljö och välbefinnande och därmed sämre kunskapsresultat.

Bo Carlsson
Ordförande

Sofia Bråberg
Förvaltningschef

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29 Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: barnutbildning@vanersborg.se

Signature reference: e1e29799-8c68-481e-b0bd-ea41b3087f51

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: BO CARLSSON
Date: 2025-03-17 13:55:19
BankID refno: 0195a42c-0092-750c-af17-6041db45e54b

Bo Carlsson

Signature reference: e1e29799-8c68-481e-b0bd-ea41b3087f51

§ 28

Svar på remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö

BUTN 2024/154

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden översänder Yttrande angående remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö daterat 2025-01-29 till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Till Vänersborgs kommun inom 2024-09-09 ett medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö. Kommunfullmäktige beslutade 2024-11-13 § 186 överlämna ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-16 genom ett delegeringsbeslut remittera ärendet till barn- och utbildningsnämnden.

I ärendet har barn- och utbildningsnämnden tagit fram ett yttrande som svar på remissen, se Yttrande angående remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö daterat 2025-01-29.

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-27
- Yttrande angående remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö daterat 2025-01-29.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Utredare Barn- och utbildningsförvaltningen
Förvaltningschef Barn- och utbildningsförvaltningen

§ 81

Svar på medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

KS 2024/540

Beslut

1. Kommunstyrelsen bifaller delvis medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslaget är ett av tre inlämnade under andra halvan av 2024 som föreslår någon form av utomhusanläggning för skateboardåkning och liknande aktiviteter. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har båda yttrat sig i liknande ordalag. I samband med detta medborgarförslag har också Rådet för hälsa och social hållbarhet yttrat sig. Både Rådet för hälsa och social hållbarhet och nämnderna är positiva till förslaget. Nämnderna anser även att det finns ett behov av ytterligare utredning innan kommunen kan fatta beslut om en eventuell skatepark, vad den skulle innehålla, placering och hur projektet lämpligen skulle finansieras och genomföras.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-15
- Rådet för hälsa och social hållbarhets beslut 2025-01-21 § 7
- Rådet för hälsa och social hållbarhet Remissvar - medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg
- Kultur- och fritidsnämnden beslut 2025-04-15 § 49
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10 § 63
- Medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg – MASKAD

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:

1. Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att leda en förvaltningsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.

Ordföranden yrkade på att medborgarförslaget delvis bifalls samt ändra punkt 2 enligt nedan:

1. Kommunstyrelsen bifaller delvis medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. ~~Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.~~

(Understruken text är tillagd, ordet förvaltningsövergripande ändras till nämndsövergripande och genomstruken text tas bort.)

Beslutsgång

Ordförande redovisade att det fanns två förslag till beslut, kommunstyrelseförvaltningens förslag och dennes ändringsyrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann genom acklamation att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat att bifalla ordförandens ändringsyrkande.

2025-05-15

Dnr: KS 2024/540

Handläggare
Anne Ekstedt
anne.ekstedt@vanersborg.se
0521-72 13 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar på medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att leda en förvaltningsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslaget är ett av tre inlämnade under andra halvan av 2024 som föreslår någon form av utomhusanläggning för skateboardåkning och liknande aktiviteter. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har båda yttrat sig i liknande ordalag. I samband med detta medborgarförslag har också Rådet för hälsa och social hållbarhet yttrat sig. Både Rådet för hälsa och social hållbarhet och nämnderna är positiva till förslaget. Nämnderna anser även att det finns ett behov av ytterligare utredning innan kommunen kan fatta beslut om en eventuell skatepark, vad den skulle innehålla, placering och hur projektet lämpligen skulle finansieras och genomföras.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. Detta medborgarförslag önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har var för sig lämnat ett samlat yttrande kring de tre förslagen. I samband med detta medborgarförslag har också Rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats och lämnat ett yttrande.

Kultur- och fritidsnämnden uttalar sig överlag positivt, men menar att det behövs vidare utredning om hur stort intresset för en aktivitetspark för skateboard och liknande är, samt var den bästa placeringen i så fall skulle vara. Nämnden pekar på att det finns många frågor att ta hänsyn till inför en sådan satsning. I yttrandet konstateras att det finns olika typer av skateboardåkning, att grannstäderna Trollhättan och Uddevalla har

aktiva föreningar för skateboardåkning med både inomhus- och utomhusparker, samt att det i Vänersborg tidigare funnits en skateboardramp som togs bort 2022 med hänvisning till skaderisk. Kultur- och fritidsnämnden föreslår att Kommunstyrelsen går vidare med ett utredningsuppdrag.

Samhällsbyggnadsnämnden svarar på liknande sätt med att det finns stor anledning att ställa sig positiv till förslaget, men att det finns frågor att utreda vidare innan kommunen kan ta ställning – rörande omfattning, placering och finansiering. Även Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att Kommunstyrelsen ger ett utredningsuppdrag som involverar Samhällsbyggnads- och Kultur- och fritidsförvaltningarna. Det påpekas att ansvar behöver klargöras och att budget för investering, drift och underhåll behöver tilldelas ansvarig nämnd utöver befintliga budgetramar om beslut ska kunna fattas om att anlägga aktivitetsparken.

Rådet för hälsa och social hållbarhet ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. En park av detta slag kan bli en mötesplats för alla åldrar vilket skapar trygghet. Trösklarna måste sänkas och det måste gå att idrotta på flera olika sätt. Trenden är att människor lever mer och mer olika liv och att många slutar idrotta i förening redan i 11-årsåldern, en trend som kräver nytänkande för att kunna brytas. Skateboard- och kickbikesåkning som motionsform är en bra träningsform. Det är även en träningsform som inte har höga kostnader vilket också gör det till en inkluderande aktivitet för socioekonomiskt utsatta personer. Det är en aktivitet som passar in i det moderna livet eftersom inga tider behöver passas och utövaren kan åka när hen vill.

Givet detta är kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och Rådet för hälsa och social hållbarhet positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av att denna fråga utreds vidare.

Beredning

Medborgarförslaget inkom 26 augusti 2024. Kommunfullmäktige överlämnade förslaget till Kommunstyrelsen 11 september 2024, § 127.

Ärendet remitterades av Kommunstyrelsen till Kultur- och fritidsnämnden och Samhällsbyggnadsnämnden samt Rådet för hälsa och social hållbarhet.

Kultur- och fritidsnämnden behandlade ärendet 15 april 2025, § 51.

Samhällsbyggnadsnämnden behandlade ärendet 10 april 2025, § 62.

Rådet för hälsa och social hållbarhet behandlade ärendet 21 januari 2025, § 7

Ärendet har samberetts av tjänstepersoner från Kommunstyrelse-, Kultur- och fritids- och Samhällsbyggnadsförvaltningarna.

Underlag

- Beslut KF 2024-09-11 § 127, Medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg
- Kommunstyrelsens remitteringsbeslut 2024-10-01

Bilaga

- Medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg, 2024-08-26
- Beslut Rådet för hälsa och social hållbarhet 2025-01-21 § 7 Remissvar-medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg
- Yttrande Rådet för hälsa och social hållbarhet 2025-10-17 Remissvar - medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg
- Beslut KN 2025-04-15 § 49 Godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg
- Beslut SBN 2025-04-10 Svar på remiss av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

Alexander Oskarsson

Chef avdelningen för hållbar utveckling

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samhällsbyggnadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Rådet för hälsa och social hållbarhet
Kommunfullmäktiges meddelandelista

Plats	Lokal Brålanda kommunhuset
Tid	8.30-12
Beslutande	se närvarolista sid 2
Ersättare	se närvarolista sid 2
Övriga deltagande	se närvarolista sid 2
Ärendelista	sid 3
Utsedd att justera	
Paragrafer	§ 1-9
Underskrifter	
Sekreterare	..... Anne Ekstedt
Ordförande	..... Mats Andersson
Justerande	..... Gunnar Henriksson

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Rådet för hälsa och social hållbarhet
Sammanträdesdatum	2025-01-21
Datum för anslags uppsättande	
Datum för anslags nedtagande	
Förvaringsplats för protokollet	Kommunkansliet, Sundsgatan 29, Vänersborg
Underskrift utdragsbestyrkande	..... Anne Ekstedt

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

Närvarolista

Beslutande
Mats Andersson (C) Ordf.
Ann-Helen Selander (M)
Dan Nyberg (S)
Ann-Sofie Dolk Olsson (S)
Gunnar Henriksson (L)

Övriga deltagare
Anne Ekstedt, folkhälsosamordnare
Jenny Kudryk Broberg, chef avdelningen för hållbar utveckling
Jonas Hansson, utredare Kultur- och fritidsförvaltningen

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

Ärenden

		Sid
§ 1	Popcorn - Ungt arrangörsstöd Jonas Hansson, utredare Kultur- och fritidsförvaltningen	4
§ 2	Redovisning DRNN 2024	5
§ 3	Information om ordförandebeslut budget 2025	6
§ 4	Kommunikationsplan 2025	7
§ 5	Förslag på upplägg för dialoger och folkhälsoforum 2025	8-9
§ 6	Samverkansavtal 2026 – folkhälsomedel	10
§ 7	Remiss av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg	11
§ 8	Mötestider hösten 2025	12
§ 9	Övrigt - Jämställdhet - Ansökan Deltagande i konferensen Förebygg.nu	13

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 1

Popcorn - Ungt arrangörsstöd

Sammanfattning av ärendet

Utredare Jonas Hansson på Kultur och fritidsförvaltningen informerade om det nya arrangörsstödet för unga med namnet Popcorn. Kultur och fritidsförvaltningen har i uppdrag från nämnden att jobba med ungas välmående. Samtidigt har Rådet för hälsa och social hållbarhet tilldelat folkhälsomedel till kommunstyrelseförvaltningen och insatsen FIA – framtidshopp, inflytande och aktivt lyssnande. Kultur och fritid har därför inom inflytandedelen börjat arbete med Popcorn som en del av FIA och uppdraget kring ungas välmående.

Inför framtagandet av metod gjordes en omvärldsbevakning bland annat Uddevalla kommun och deras insats som heter Giraff. En av kommunens kultursamordnare har arbetat många år med Giraff så mycket av inspiration och erfarenhet fanns att hämta där.

Popcorn har en totalsumma på 50 000 kr för 2025 för unga mellan 13-25. Unga kan ansöka om pengar genom två olika sätt. Popcorn handlar om större summor och Micro popcorn är summa upp till 600 kr. Det finns kriterier att följa och de bedöms av handledare från fritidsgårdarna och Timjan. Det är löpande ansökningstid hela året.

Efter 2025 kommer insatsen att utvärderas.

Bildspel bifogas protokollet.

Beslut

Rådet för hälsa och social hållbarhet tackar för och noterar informationen.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 2

Redovisning DRNN 2024

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsosamordnaren gick igenom redovisningen för 2024. Liksom tidigare år behöver dialogen med tandvården förbättras. Det uppmärksammades också att det var färre insatser under 2024 än tidigare år som syftar till målet att öka andelen elever med fullföljda studier.

Medel kommer att överföras till 2025 för insatserna:
Meningsfull fritid
FIA – Framtidshopp, inflytande och aktivt lyssnande
Sexualitet, samtycke och relationer
Utveckling av verktyg för föräldrastöd
Promenadpärlor
ABC 0-2 år
Klassjoggen
Tobaksfri skola

Beslut

Rådet för hälsa och social hållbarhet fastställer Uppföljningen av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2024 mellan Delregional nämnd norra och Vänersborgs kommun.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 3

Information om ordförandebeslut budget 2025

Sammanfattning av ärendet

Information om ordförandebeslut som togs 2024-11-27.

Efter föregående möte 2024-11-20 med Rådet för hälsa och social hållbarhet med beslut om budget 2025 uppmärksammades ett räknefel för budgetposten förfogaranslag. En ändring gjordes från 202 800 kr till 277 800 kr.

Beslut

Rådet för hälsa och social hållbarhet noterar informationen.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 4

Kommunikationsplan 2025

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsosamordnaren presenterade ett förslag på kommunikationsplan för 2025.

Det är viktigt att de insatser som görs ska informera om att det är med stöd av Rådet för hälsa och social hållbarhet och Västra Götalandsregionen.

Förslag gavs om att marknadsföra några insatser lite extra till invånarna i kommunen. Förslagsvis via film i sociala medier.

Beslut
Rådet för hälsa och social hållbarhet beslutar om att fastställa kommunikationsplanen för 2025 och ger folkhälsosamordnaren i uppdrag att besluta om vilka tre insatser som ska uppmärksammas extra under året.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 5

Förslag på upplägg för dialoger och folkhälsoforum 2025

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsosamordnaren och chef för avdelningen för Hållbar utveckling presenterade ett förslag på upplägg av dialoger och folkhälsoforum 2025. Förslaget togs fram utifrån synpunkter som framkommit under och efter dialogerna 2024.

De synpunkter som inkommit är att dialogerna tar mycket tid i anspråk, borde genomföras under våren istället för hösten, ansökningstiden är för kort, folkhälsoforum ligger försent på hösten, civilsamhället bör inkluderas i dialogerna.

Utifrån detta togs följande årshjul fram:

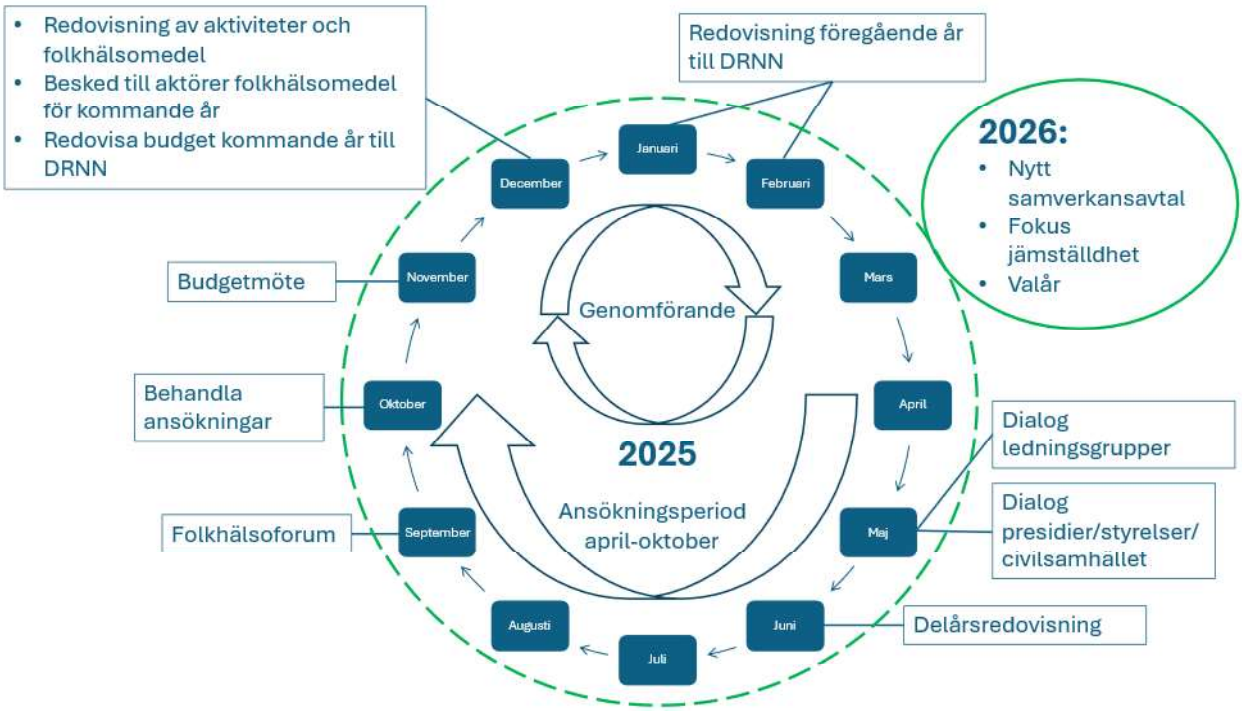

Förslag på ändring är följande:
Dialog ledningsgrupper i maj genom e-formulär
Dialog vid ett tillfälle med nämndspresidier, styrelser, vårdaktörer och civilsamhället.
Folkhälsoforum i september istället för oktober
Ansökningsperioden förlängs från tre veckor till sju månader

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

Förslaget är att testa detta upplägg under 2025 då det under 2026 blir ett nytt samverkansavtal samt är valår. Ett nytt förslag på årshjul presenteras i slutet av 2025.

Beslut
Rådet för hälsa och social hållbarhet beslutar att fastställa årshjulet för 2025 med upplägg av dialoger och folkhälsoforum samt ge folkhälsosamordnaren i uppdrag att samordna detta.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 6

Samverkansavtal 2026 – folkhälsomedel

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsosamordnaren och ordförande informerade om det nya samverkansavtalet som håller på att utformas. Dialog förs med Delregional nämnd norra om budget.

Beslut
Rådet för hälsa och social hållbarhet noterar informationen.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 7

Remiss av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsosamordnaren presenterar ett förslag på yttrande på remissen av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg.

Rådet för hälsa och social hållbarhet föreslår att stryka raderna med näringslivsargument.

Yttrandet biläggs protokollet.

Beslut
Rådet för hälsa och social hållbarhet beslutar att ge i uppdrag till folkhälsosamordnaren att stryka de näringslivsargument som står med i yttrande. När ändringen är gjord ställer sig Rådet för hälsa och social hållbarhet bakom yttrandet.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 8

Mötestider hösten 2025

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsosamordnare ger förslag på datum för höstens möten med Rådet för hälsa och social hållbarhet.

Beslut
Rådet för hälsa och social hållbarhet beslutar om mötesdatum 2 september kl. 13-16 och 12 november kl. 8.30-12.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

§ 9

Övrigt
- Jämställdhet
- Ansökan Deltagande i konferensen Förebygg.nu

Sammanfattning av ärendet

Jämställdhet:
19 februari går CEMR och Jämställt Västra Götaland upp för beslut i kommunfullmäktige.

Erika Johansson utvecklingsledare social inkludering och ansvarig för jämställdhetsarbetet kommer att vara föräldraledig från och med mars 2025. Anne Ekstedt folkhälsosamordnare tar då över ansvaret.

Gällande kommunens deltagande i SKR:s modellkoncept för jämställhet så går kommunen nu in i år två. Kultur och fritidsnämnden kommer att delta med fokus på utformning av mötesplats för unga.

Ansökan Deltagande i konferensen Förebygg.nu:
Rådet för hälsa och social hållbarhet har tagit emot ansökan från Socialt nätverk Vänersborg. De ansöker om 3 000 kr för att kunna delta på konferensen Förebygg.nu för att lära sig mer om aktuell forskning och nuläget i Sverige för olika former av missbruk. Men också bli bättre på att ge stöd till personer med missbruk att ta sig ur missbruket och förbättring av akutstöd och livsuppehållande insatser.

Beslut
Jämställdhet:
Rådet för hälsa och social hållbarhet noterar informationen.

Ansökan Deltagande i konferensen Förebygg.nu:
Rådet för hälsa och social hållbarhet beslutar om att avslå ansökan och uppdrar till folkhälsosamordnaren att delge beslutet till sökande part.

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: MATS ANDERSSON
Date: 2025-01-30 09:33:39
BankID refno: 0194b657-fd38-7637-a99f-f19b5766b978

Ordförande Rådet för hälsa och social hållbarhet: Mats Andersson

Signed by: Gunnar Sune Henriksson
Date: 2025-01-30 18:22:59
BankID refno: 0194b83c-9df7-70e3-a3f0-2525dec2e233

Ledamot Rådet för hälsa och social hållbarhet: Gunnar Henriksson

Signed by: Anne Ekstedt
Date: 2025-01-30 14:30:42
BankID refno: 0194b768-0444-7f57-a765-0d4c03ee1ce0

Anne Ekstedt

Signature reference: 87102970-451e-4ee0-92e9-a95ecdb43e2c

Handläggare
Anne Ekstedt
anne.ekstedt@vanersborg.se
0521-72 13 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Remissvar- medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

Bakgrund

Medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg inkom till kommunstyrelseförvaltningen 2024-08-26. Kommunfullmäktige beslutade 2024-09-11 att överlämna ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras till samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och rådet för hälsa och social hållbarhet.

Sammanfattning av yttrande

Utifrån ett folkhälsoperspektiven fysisk aktivitet, social inkludering och trygghet ser Rådet för hälsa och social hållbarhet positiva effekter av att anlägga en skateboard- och kickbikepark i Vänersborg. En park av detta slag kan bli en mötesplats för alla åldrar vilket skapar trygghet. Den bidrar också med ökad möjlighet till fysisk aktivitet.

Yttrande

Medborgarförslaget anger en önskan om att det anläggs en kombinerad park för kickbike och skateboard likt den som finns i Trollhättan vid området Vårby. Att den byggs på liknande sätt med pooldel samt streetdel. För att inkludera fler personer i åkandet bör både skateboard och kickbike vara tillåtet.

En skateboard- och kickbikepark är en samlingsplats för barn, ungdomar och vuxna där alla har möjlighet att åka när de vill.

En skatepark ökar aktiviteten i området och på så vis ökar även tryggheten. Skateboard- och kickbikeåkare finns i alla åldrar vilket gör att det är en generationsöverskridande aktivitet där barn och äldre möts. Det bidrar till ökad trygghet på anläggningen. Ett exempel som visar på minskad kriminalitet till följd av att en skatepark byggts i området är i Göteborg. I stadsdelen Tynnered var de boende först emot byggnationen av en skatepark. Sedan parken byggts har de boende ändrat åsikt och ser det numera som ett välkommet tillskott i stadsdelen som har ökat tryggheten i området och har fått fler barn och ungdomar sysselsatta och i rörelse.

Skateboardtricks tar tid att bemästra. Att barn och unga lär sig att inte ge upp och försöka igen är egenskaper de har nytta av i övriga livet också.

Enligt Riksidrottsförbundets strategi 2025 ska framtidens idrott ska inspireras av förändringarna som sker i samhället. Trösklarna måste sänkas och det måste gå att

Signature reference: ace22b56-3363-43bb-9659-15d1c2e04ba8

idrotta på fler olika sätt. Trenden är att människor lever mer och mer olika liv och att många slutar idrotta i förening redan i 11-årsåldern, en trend som kräver nytänkande för att kunna brytas. Skateboard- och kickbikeåkning som motionsform är en riktigt bra träningsform. Det är även en träningsform som inte har höga kostnader vilket också gör det till en inkluderande aktivitet för socioekonomiskt utsatta personer. Det är en aktivitet som passar in i det moderna livet eftersom inga tider behöver passas och utövaren kan åka när hen vill.

Utifrån ett folkhälsoperspektiven fysisk aktivitet, social inkludering och trygghet ser Rådet för hälsa och social hållbarhet positiva effekter av att anlägga en skateboard- och kickbikepark i Vänersborg.

Mats Andersson
Ordförande Rådet för hälsa och social hållbarhet

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29 Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: kommun@vanersborg.se

Signature reference: ace22b56-3363-43bb-9659-15d1c2e04ba8

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: MATS ANDERSSON
Date: 2025-01-30 09:34:58
BankID refno: 0194b659-38c0-7994-ad34-02f0ae3a005d

Ordförande Rådet för hälsa och social hållbarhet: Mats Andersson

Signature reference: ace22b56-3363-43bb-9659-15d1c2e04ba8

§ 49

Godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

KUFRN 2024/93

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förslag till yttrande avseende medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är kultur- och fritidsnämnden positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

- Yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg, KFN 2025-03-13
- Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg, KS 2024-10-01
- Beslut om medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg, KF 2024-09-11 § 127
- Medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg, 2024-08-26

Sändlista

Jonas Hansson, utredare
Magnus Nordin, verksamhetschef fritid
Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Rådet för hälsa och social hållbarhet

§ 63

Svar på remiss av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg

SBN 2024/263

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att bifalla medborgarförslaget under förutsättning att placering, utformning, omfattning och ansvar utreds och säkerställs samt att budget för investering, drift och underhåll tilldelas ansvarig nämnd för ändamålet utöver befintliga budgetramar.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park, utöver skateboardåkare, också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för street skateboarding och vert skateboarding som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är samhällsbyggnadsförvaltningen positiva till medborgarförslagen och ser ett behov att denna fråga utreds vidare angående omfattning, placering och finansiering. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen att utreda frågan vidare där kultur- och fritidsförvaltningen står huvudansvariga.

Samhällsbyggnadsförvaltningen tackar för initiativ och engagemang hos invånaren.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-03-19
- Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg, KS 2024-10-01
- Beslut om medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg, KF 2024-09-11 § 127
- Medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg, 2024-08-26

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kultur- och Fritidsnämnden
Verksamhetschef kultur- och fritid
Verksamhetschef gatuenheten
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

Lämna medborgarförslag

1. Lämna medborgarförslag till fullmäktige

Ange hur du vill lämna in ditt medborgarförslag
Jag vill skriva mitt medborgarförslag i E-tjänsten

Här skriver du ditt medborgarförslag
Jag önskar att det anläggs en kombinerad park för kickbike och skateboard likt den som finns i Trollhättan vid området Vårby. Att den byggs på liknande sätt med pooldel samt streetdel. I Trollhättan är det endast skateboard som är tillåtet i den stora parken vilket exkluderar en hel del barn och ungdomar som hellre åker kickbike då detta är lättare att komma igång med än skateboard. Förslagsvis kan parken anläggas nära utegymmet och pulkabacken nedanför skräcklan.

Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde?
Ja

2. Ange dina kontaktuppgifter

Ange dina kontaktuppgifter
Personnummer

För- och efternamn
MATTIAS TAGE ALLAN BOSTRÖM

Adress

Postnummer och ort

Telefon

E-postadress

Mobiltelefon

Notifieringar
E-post

Signering
Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: MATTIAS TAGE ALLAN BOSTRÖM
Person ID:
Datum: 2024-08-26 09:28
Signerad checksumma:

§ 82

Svar på medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

KS 2024/668

Beslut

1. Kommunstyrelsen bifaller delvis medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslaget är ett av tre inlämnade under senare delen av 2024 som föreslår någon form av utomhusanläggning för skateboardåkning och liknande aktiviteter. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har båda yttrat sig i liknande ordalag. Nämnderna är positiva till förslaget men ser behov av ytterligare utredning innan kommunen kan fatta beslut om en eventuell skatepark, vad den skulle innehålla, placering och hur projektet lämpligen skulle finansieras och genomföras.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-17
- Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben – MASKAD
- Kommunfullmäktiges beslut 2024-12-11 § 200
- Delegeringsbeslut: Remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben 2024-12-16
- Kultur- och fritidsnämnden beslut 2025-04-15 § 50
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10 § 61

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:

1. Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att leda en förvaltningsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.

Ordföranden yrkade på att medborgarförslaget delvis bifalls samt ändra punkt 2 enligt nedan:

1. Kommunstyrelsen bifaller delvis medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. ~~Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.~~

(Understruken text är tillagd, ordet förvaltningsövergripande ändras till nämndsövergripande och genomstruken text tas bort.)

Beslutsgång

Ordförande redovisade att det fanns två förslag till beslut, kommunstyrelseförvaltningens förslag och dennes ändringsyrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann genom acklamation att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat att bifalla ordförandens ändringsyrkande.

2025-05-17

Dnr: KS 2024/668

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Ärendets kontakt

Svar på medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att leda en förvaltningsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslaget är ett av tre inlämnade under senare delen av 2024 som föreslår någon form av utomhusanläggning för skateboardåkning och liknande aktiviteter. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har båda yttrat sig i liknande ordalag. Nämnderna är positiva till förslaget men ser behov av ytterligare utredning innan kommunen kan fatta beslut om en eventuell skatepark, vad den skulle innehålla, placering och hur projektet lämpligen skulle finansieras och genomföras.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Medborgarförslaget är kort och kärnfullt: ”Vänersborg behöver en skatepark på lämplig plats, förslagsvis i närheten av skräcklan eller roddklubben.” Det är ett av tre med liknande andemening som kom in under senare delen av 2024. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har var för sig lämnat ett samlat yttrande kring de tre förslagen.

Kultur- och fritidsnämnden uttalar sig överlag positivt, men menar att det behövs vidare utredning om hur stort intresset för en aktivitetspark för skateboard och liknande är, samt var den bästa placeringen i så fall skulle vara. Nämnden pekar på att det finns många frågor att ta hänsyn till inför en sådan satsning. I yttrandet konstateras att det finns olika typer av skateboardåkning, att grannstäderna Trollhättan och Uddevalla har aktiva föreningar för skateboardåkning med både inomhus- och utomhusparker, samt att det i Vänersborg tidigare funnits en skateboardramp som togs bort 2022 med hänvisning till skaderisk. Kultur- och fritidsnämnden föreslår att Kommunstyrelsen går vidare med ett utredningsuppdrag.

Samhällsbyggnadsnämnden svarar på liknande sätt med att det finns stor anledning att ställa sig positiv till förslaget, men att det finns frågor att utreda vidare innan kommunen kan ta ställning – rörande omfattning, placering och finansiering. Även Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att Kommunstyrelsen ger ett utredningsuppdrag som involverar Samhällsbyggnads- och Kultur- och fritidsförvaltningarna. Det påpekas att ansvar behöver klargöras och att budget för investering, drift och underhåll behöver tilldelas ansvarig nämnd utöver befintliga budgetramar om beslut ska kunna fattas om att anlägga aktivitetsparken.

Beredning

Medborgarförslaget inkom 13 november 2024. Kommunfullmäktige överlämnade förslaget till Kommunstyrelsen 11 december 2024, § 200.

Ärendet remitterades av Kommunstyrelsen till Kultur- och fritidsnämnden och Samhällsbyggnadsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden behandlade ärendet 15 april 2025, § 51.

Samhällsbyggnadsnämnden behandlade ärendet 10 april 2025, § 62.

Ärendet har samberetts av tjänstepersoner från Kommunstyrelse-, Kultur- och fritids- och Samhällsbyggnadsförvaltningarna.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut 2024-12-11, § 200

Kommunstyrelsens remitteringsbeslut 2024-12-16

Jill Stor

Chef avdelning för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

Medborgarförslaget, 2024-11-13

Kultur- och fritidsnämndens beslut med yttrande 2025-04-15, § 51

Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10, § 62

Sändlista

Handläggare av ärendet
Förslagsställaren
Kultur- och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

Lämna medborgarförslag

1. Lämna medborgarförslag till fullmäktige

Ange hur du vill lämna in ditt medborgarförslag
Jag vill skriva mitt medborgarförslag i E-tjänsten

Här skriver du ditt medborgarförslag
Vänersborg behöver en skatepark på lämplig plats, förslagsvis i närheten av skräcklan eller roddklubben.

Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde?
Nej

2. Ange dina kontaktuppgifter

Ange dina kontaktuppgifter
Personnummer
[redacted]

För- och efternamn
PETRA E M PREGNER MÅNESKIÖLD

Adress
[redacted]

Postnummer och ort
[redacted]

Telefon
-

E-postadress
-

Mobiltelefon
[redacted]

Signering
Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: PETRA E M PREGNER MÅNESKIÖLD
[redacted]
Datum: 2024-11-13 11:37
[redacted]

§ 200

Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

KS 2024/668

Beslut

Kommunfullmäktige överlämnar ärendet till kommunstyrelsen. Ärendet ska handläggas på så sätt att det kan avgöras inom ett år och redovisas på kommunfullmäktiges meddelandelista. Ärendet är därmed avslutat för kommunfullmäktiges del.

Sammanfattning av ärendet

Petra Pregner Måneskiöld har inkommit med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben - MASKAD

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Förslagsställaren

Handläggare
Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se

Remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben till kultur- och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Petra Pregner Måneskiöld har inkommit med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben. Kommunfullmäktige har överlämnat ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras till kultur- och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 2 juni 2021 § 127 och reviderad 2024-10-09 § 163, punkten 2.10

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2024-12-11, § 200
- Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Kultur- och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden.

Signature reference: fb426814-684e-460a-848d-7eec35f250bb

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: BENNY AUGUSTSSON
Date: 2024-12-17 16:04:48
BankID refno: 0193d526-5b19-7ad8-a49e-8d4d5e211279

Benny Augustsson

Signature reference: fb426814-684e-460a-848d-7eec35f250bb

§ 50

Godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

KUFRN 2024/95

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förslag till yttrande avseende medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är kultur- och fritidsnämnden positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KFN 2025-03-13

- Yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KFN 2025-03-13
- Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KS 2024-12-16
- Beslut om medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KF 2024-12-11 § 200
- Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, 2024-11-13

Sändlista

Magnus Nordin, verksamhetschef fritid
Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden

2025-04-01

Dnr: KUFRN 2024/95

Handläggare
Jonas Hansson
Jonas.Hansson@vanersborg.se
0521 – 72 24 44

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förslag till yttrande avseende medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är kultur- och fritidsnämnden positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Beredning

Ärendet har beretts internt inom förvaltningen samt i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

- Yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KFN 2025-03-13
- Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KS 2024-12-16
- Beslut om medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KF 2024-12-11 § 200
- Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, 2024-11-13

Amanda Christiansdotter

Verksamhetschef

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden

Handläggare
Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se

Remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben till kultur- och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Petra Pregner Måneskiöld har inkommit med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben. Kommunfullmäktige har överlämnat ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras till kultur- och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 2 juni 2021 § 127 och reviderad 2024-10-09 § 163, punkten 2.10

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2024-12-11, § 200
- Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Kultur- och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden.

Signature reference: fb426814-684e-460a-848d-7eec35f250bb

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: BENNY AUGUSTSSON
Date: 2024-12-17 16:04:48
BankID refno: 0193d526-5b19-7ad8-a49e-8d4d5e211279

Benny Augustsson

Signature reference: fb426814-684e-460a-848d-7eec35f250bb

Handläggare
Jonas Hansson
Jonas.Hansson@vanersborg.se
0521 – 72 24 44

Mottagare
Kommunstyrelsen

Yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

Bakgrund

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Sammanfattning av yttrande

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är kultur- och fritidsnämnden positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Yttrande

Kultur- och fritidsnämnden vill börja med att påtala att nämnden finner det positivt att våra invånare är intresserade av att förnya och utveckla det kultur- och fritidsutbud som finns i Vänersborgs kommun. Med det sagt kommer yttrandet att innehålla en beskrivning av skateboarding, förutsättningarna i Vänersborg och grannkommunerna samt förvaltningens förhållningssätt utifrån efterfrågan, strategisk placering och kostnadsperspektivet.

Skateboarding är ett fritidsintresse som har sitt ursprung i USA där man någonstans i slutet på 1940-talet/början av 1950-talet började sätta hjul på träplankor för att ta sig fram. Under 1970-talet exploderade intresset för skateboarding i takt med att materialet utvecklades och skateparker började byggas. Sedan dess har skateboarding växt sig stor och är idag en global sport med professionella tävlingar och sedan 2020 också en olympisk gren. Skateboarding har också haft en stor inverkan på populärkulturen, framför allt genom musik, mode och konst.

Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. Street skateboarding eller streetskate är den vanligaste åkstilen inom skateboarding och grundar sig i att utövaren utför olika tekniska trick genom att använda sig utav omgivningen på unika sätt. Ofta kan det handla om trottoarer, trappor, räcken och andra hinder som går att finna men det finns också speciella skateparker för streetskate. Vert skateboarding utförs istället på vertikala ramper, halfpipes och i bowls/pooler där utövarna åker upp och ner för branta väggar och där fokus ligger på luftburna tricks.

Tidigare fanns det en ramp i Vänersborg men denna plockades bort av kommunen under 2022 då den ansågs bristfällig och kunde utgöra en stor skaderisk. Därefter har det inte uppförts någon ny ramp och i dagsläget återfinns således ingen uppförd yta avsedd för vare sig streetåkning eller vertikalåkning. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det möjlighet för åkning genom både inomhus- och utomhusparker och där återfinns också etablerade skateboardföreningar. I Trollhättan har det under lång tid funnits möjlighet för personer som vill åka skateboard att utöva sitt fritidsintresse då inomhusparken invigdes 2007 och nuvarande utomhuspark vid Vårvik 2012. I Uddevalla invigdes Oljeberget skatepark under 2019 vilket så småningom ledde till att Uddevalla skateboardförening startades 2020. Föreningen har sedan dess öppnat en skatehall och är en utav de föreningar i Uddevalla som vuxit absolut mest sett till medlemmar de senaste åren.

I medborgarförslagen beskrivs att det finns ett uppdämt behov av denna typ av aktivitetsyta i Vänersborg vilket är något som kultur- och fritidsförvaltningen i dagsläget inte har någon kunskap om. Dock ser förvaltningen ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Även om en sådan satsning givetvis hade varit enklare att genomföra i samverkan med föreningslivet kan det också konstateras att kommunala satsningar kan ge upphov till ett ökat intresse och på så vis också nybildande av föreningar.

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: kulturfritid@vanersborg.se

Förslagsställarna ger också förslag på lämpliga platser för uppförandet av denna typ av aktivitetsyta men vad som kan tänkas vara en lämplig plats har förvaltningen i dagsläget svårt att avgöra. Detta då det är en komplex fråga där flertalet faktorer spelar in. Det finns bland annat detaljplaner, framtidsvisioner kring bostadsbyggande samt infrastruktur i samband med spontanaktivitetsytor och andra idrottsytor eller mötesplatser som kan behöva vägas in. Det finns också ett kostnadsperspektiv som skulle behöva beaktas då kostnaden kan skilja avsevärt beroende på hur storskalig park man skulle kunna tänka sig att anlägga och vilket typ av material som i så fall skulle användas. Detta ser förvaltningen också vara tätt sammankopplat med både intresse och möjlig plats.

Sammanfattningsvis kan sägas att kultur- och fritidsnämnden är positiva till medborgarförslagen om att uppföra en aktivitetspark som bland annat kan nyttjas för att åka skateboard och kickbike med hänvisning till att detta bidrar till en meningsfull fritid för kommunens invånare. Eftersom föreslagen aktivitetsyta i dagsläget saknas i kommunen ser nämnden också ett värde i att förslaget bidrar till ett utökat utbud av fritidsaktiviteter och på så vis genererar en attraktivare kommun. Samtidigt råder det en viss ovisshet kring hur stort intresset faktiskt är och var en sådan park skulle kunna placeras i förhållande till andra faktorer. Med anledning av detta anser kultur- och fritidsnämnden att kommunen bör utreda detta vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Ann-Sofie Dolk Olsson
Ordförande

Anna Svensson
Förvaltningschef

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: kulturfritid@vanersborg.se

§ 61

Svar på remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben

SBN 2024/367

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att bifalla medborgarförslaget under förutsättning att placering, utformning, omfattning och ansvar utreds och säkerställs samt att budget för investering, drift och underhåll tilldelas ansvarig nämnd för ändamålet utöver befintliga budgetramar.

Protokollsanteckningar

Tor Wendel (M) och Margareta Olsson (M) inkommer med en protokollsanteckning:

Innan Kommunfullmäktige beslutar om nya anläggningar, uppmanas att medel för underhåll och upprustning av befintliga anläggningar säkras. Exempelvis har Samhällsbyggnadsnämnden i tidigare Lekplatsplan (antagen 2023-06-15 § 94) konstaterat att trots att 8 befintliga lekplatser planeras avvecklas, täcker driftbudgeten inte årlig utbyteskostnad nödvändig för att fortsatt hålla en hög standard på kommunens lekplatser.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för street skateboarding och vert skateboarding som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget

inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är samhällsbyggnadsförvaltningen positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av frågan utreds vidare gällande omfattning, placering och finansiering. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen att utreda frågan vidare där kultur- och fritidsförvaltningen står huvudansvariga.

Samhällsbyggnadsförvaltningen tackar för initiativ och engagemang hos invånaren.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-03-20
- Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KS 2024-12-16
- Beslut om medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KF 2024-12-11 § 200
- Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, 2024-11-13

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kultur- och Fritidsnämnden
Verksamhetschef kultur- och fritid
Verksamhetschef gatuenheten
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2025-03-20

Dnr: SBN 2024/367

Handläggare
Håkan Ek
hakan.ek@vanersborg.se
0521-72 12 50

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Svar på remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att bifalla medborgarförslaget under förutsättning att placering, utformning, omfattning och ansvar utreds och säkerställs samt att budget för investering, drift och underhåll tilldelas ansvarig nämnd för ändamålet utöver befintliga budgetramar.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för street skateboarding och vert skateboarding som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är samhällsbyggnadsförvaltningen positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av frågan utreds vidare gällande omfattning, placering och finansiering. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsförvaltningen samt

samhällsbyggnadsförvaltningen att utreda frågan vidare där kultur- och fritidsförvaltningen står huvudansvariga.

Samhällsbyggnadsförvaltningen tackar för initiativ och engagemang hos invånaren.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen vill börja med att påtala att förvaltningen finner det positivt att våra invånare är intresserade av att förnya och utveckla det kultur- och fritidsutbud som finns i Vänersborgs kommun. Med det sagt kommer yttrandet att innehålla en beskrivning av skateboarding, förutsättningarna i Vänersborg och grannkommunerna samt förvaltningens förhållningssätt utifrån efterfrågan, strategisk placering och kostnadsperspektivet.

Skateboarding är ett fritidsintresse som har sitt ursprung i USA där man någonstans i slutet på 1940-talet/början av 1950-talet började sätta hjul på träplankor för att ta sig fram. Under 1970-talet exploderade intresset för skateboarding i takt med att materialet utvecklades och skateparker började byggas. Sedan dess har skateboarding växt sig stor och är idag en global sport med professionella tävlingar och sedan 2020 också en olympisk gren. Skateboarding har också haft en stor inverkan på populärkulturen, framför allt genom musik, mode och konst.

Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för street skateboarding och vert skateboarding som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. Street skateboarding eller streetskate är den vanligaste åkstilen inom skateboarding och grundar sig i att utövaren utför olika tekniska trick genom att använda sig utav omgivningen på unika sätt. Ofta kan det handla om trottoarer, trappor, räcken och andra hinder som går att finna men det finns också speciella skateparker för streetskate. Vert skateboarding utförs istället på vertikala ramper, halfpipes och i bowls/pooler där utövarna åker upp och ner för branta väggar och där fokus ligger på luftburna tricks.

Tidigare fanns det en ramp i Vänersborg men denna plockades bort av kommunen under 2022 då den ansågs bristfällig och kunde utgöra en stor skaderisk. Därefter har det inte uppförts någon ny ramp och i dagsläget återfinns således ingen uppförd yta avsedd för vare sig streetåkning eller vertikalåkning. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det möjlighet för åkning genom både inomhus- och utomhusparker och där återfinns också etablerade skateboardföreningar. I Trollhättan har det under lång tid funnits möjlighet för personer som vill åka skateboard att utöva sitt fritidsintresse då inomhusparken invigdes 2007 och nuvarande utomhuspark vid Vårvik 2012. I Uddevalla invigdes Oljeberget skatepark under 2019 vilket så småningom ledde till att Uddevalla skateboardförening startades 2020. Föreningen har sedan dess öppnat en skatehall och är en utav de föreningar i Uddevalla som vuxit absolut mest sett till medlemmar de senaste åren.

I medborgarförslagen beskrivs att det finns ett uppdämt behov av denna typ av aktivitetsyta i Vänersborg vilket är något som samhällsbyggnadsförvaltningen i dagsläget inte har någon kunskap om. Dock ser förvaltningen ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för

kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Även om en sådan satsning givetvis hade varit enklare att genomföra i samverkan med föreningslivet kan det också konstateras att kommunala satsningar kan ge upphov till ett ökat intresse och på så vis också nybildande av föreningar.

Förslagsställarna ger också förslag på lämpliga platser för uppförandet av denna typ av aktivitetsyta men vad som kan tänkas vara en lämplig plats har förvaltningen i dagsläget svårt att avgöra. Detta då det är en komplex fråga där flertalet faktorer spelar in. Det finns bland annat detaljplaner, framtidsvisioner kring bostadsbyggande samt infrastruktur i samband med spontanaktivitetsytor och andra idrottsytor eller mötesplatser som kan behöva vägas in. Det finns också ett kostnadsperspektiv som skulle behöva beaktas då kostnaden kan skilja avsevärt beroende på hur storskalig park man skulle kunna tänka sig att anlägga och vilket typ av material som i så fall skulle användas. Detta ser förvaltningen också vara tätt sammankopplat med både intresse och möjlig plats.

Sammanfattningsvis kan sägas att samhällsbyggnadsförvaltningen är positiva till medborgarförslagen om att uppföra en aktivitetspark som bland annat kan nyttjas för att åka skateboard och kickbike med hänvisning till att detta bidrar till en meningsfull fritid för kommunens invånare. Eftersom föreslagen aktivitetsyta i dagsläget saknas i kommunen ser förvaltningen också ett värde i att förslaget bidrar till ett utökat utbud av fritidsaktiviteter och på så vis genererar en attraktivare kommun. Samtidigt råder det en viss ovisshet kring hur stort intresset faktiskt är och var en sådan park skulle kunna placeras i förhållande till andra faktorer. Med anledning av detta anser samhällsbyggnadsförvaltningen att kommunen bör utreda detta vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen att utreda frågan vidare där kultur- och fritidsförvaltningen står huvudansvariga

Beredning

Ärendet har beretts internt inom samhällsbyggnadsförvaltningen samt i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen

Underlag

Yttrande i samband med medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KFN 2025-03-13

Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KS 2024-12-16

Beslut om medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, KF 2024-12-11 § 200

Medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben, 2024-11-13

Marina Karlsson
Verksamhetschef

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kultur- och Fritidsnämnden
Verksamhetschef kultur- och fritid
Verksamhetschef gatuenheten
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

§ 83

Svar på medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

KS 2024/653

Beslut

1. Kommunstyrelsen bifaller delvis medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslaget är ett av tre inlämnade under senare delen av 2024 som föreslår någon form av utomhusanläggning för skateboardåkning och liknande aktiviteter. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har båda yttrat sig i liknande ordalag. Nämnderna är positiva till förslaget men ser behov av ytterligare utredning innan kommunen kan fatta beslut om en eventuell skatepark, vad den skulle innehålla, placering och hur projektet lämpligen skulle finansieras och genomföras.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-17
- Kultur- och fritidsnämnden beslut 2025-04-15 § 51
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10 § 62
- Delegeringsbeslut: Remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg
- Kommunfullmäktiges beslut 2024-11-13 § 190
- Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg - MASKAD

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:

1. Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att leda en förvaltningsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark

för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.

Ordföranden yrkade på att medborgarförslaget delvis bifalls samt ändra punkt 2 enligt nedan:

1. Kommunstyrelsen bifaller delvis medborgarförslaget.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. ~~Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.~~

(Understruken text är tillagd, ordet förvaltningsövergripande ändras till nämndsövergripande och genomstruken text tas bort.)

Beslutsgång

Ordförande redovisade att det fanns två förslag till beslut, kommunstyrelseförvaltningens förslag och dennes ändringsyrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann genom acklamation att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat att bifalla ordförandens ändringsyrkande.

2025-05-17

Dnr: KS 2024/668

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Ärendets kontakt

Svar på medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att leda en förvaltningsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Uppdraget ska inom ett år återrapporteras till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslaget är ett av tre inlämnade under senare delen av 2024 som föreslår någon form av utomhusanläggning för skateboardåkning och liknande aktiviteter. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har båda yttrat sig i liknande ordalag. Nämnderna är positiva till förslaget men ser behov av ytterligare utredning innan kommunen kan fatta beslut om en eventuell skatepark, vad den skulle innehålla, placering och hur projektet lämpligen skulle finansieras och genomföras.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Förslagsställaren menar att många barn och unga i Vänersborg skulle uppskatta en skatepark och att det finns många bra platser, exempelvis tomten där Södra skolan låg (kvarteret Svalan, vid Torpavägen och Lyckhemsvägen). Trollhättan lyfts fram som en förebild. Det är ett av tre med liknande andemening som kom in under senare delen av 2024. Kultur- och fritidsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har var för sig lämnat ett samlat yttrande kring de tre förslagen.

Kultur- och fritidsnämnden uttalar sig överlag positivt, men menar att det behövs vidare utredning om hur stort intresset för en aktivitetspark för skateboard och liknande är, samt var den bästa placeringen i så fall skulle vara. Nämnden pekar på att det finns många frågor att ta hänsyn till inför en sådan satsning. I yttrandet konstateras att det finns olika typer av skateboardåkning, att grannstäderna Trollhättan och Uddevalla har aktiva föreningar för skateboardåkning med både inomhus- och utomhusparker, samt att det i Vänersborg tidigare funnits en skateboardramp som togs bort 2022 med hänvisning till skaderisk. Kultur- och fritidsnämnden föreslår att Kommunstyrelsen går vidare med ett utredningsuppdrag.

Samhällsbyggnadsnämnden svarar på liknande sätt med att det finns stor anledning att ställa sig positiv till förslaget, men att det finns frågor att utreda vidare innan kommunen kan ta ställning – rörande omfattning, placering och finansiering. Även Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att Kommunstyrelsen ger ett utredningsuppdrag som involverar Samhällsbyggnads- och Kultur- och fritidsförvaltningarna. Det påpekas att ansvar behöver klargöras och att budget för investering, drift och underhåll behöver tilldelas ansvarig nämnd utöver befintliga budgetramar om beslut ska kunna fattas om att anlägga aktivitetsparken.

Beredning

Medborgarförslaget inkom 31 oktober 2024. Kommunfullmäktige överlämnade förslaget till Kommunstyrelsen 13 november 2024, § 190.

Ärendet remitterades av Kommunstyrelsen till Kultur- och fritidsnämnden och Samhällsbyggnadsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden behandlade ärendet 15 april 2025, § 51.

Samhällsbyggnadsnämnden behandlade ärendet 10 april 2025, § 62.

Ärendet har samberetts av tjänstepersoner från Kommunstyrelse-, Kultur- och fritids- och Samhällsbyggnadsförvaltningarna.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut 2024-11-13, § 190

Kommunstyrelsens remitteringsbeslut 2024-12-16

Jill Stor

Chef avdelning för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

Medborgarförslaget, 2024-10-31

Kultur- och fritidsnämndens beslut med yttrande 2025-04-15, § 51

Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10, § 62

Sändlista

Handläggare av ärendet
Förslagsställaren
Kultur- och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

§ 51

Godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

KUFRN 2024/96

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förslag till yttrande avseende medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är kultur- och fritidsnämnden positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

- Yttrande i samband med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KFN 2025-03-13
- Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KS 2024-12-16
- Beslut om medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KF 2024-11-13 § 190
- Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, 2024-10-31

Sändlista

Magnus Nordin, verksamhetschef Fritid
Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningen

2025-04-01

Dnr: KUFRN 2024/96

Handläggare
Jonas Hansson
Jonas.Hansson@vanersborg.se
0521 -72 24 44

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förslag till yttrande avseende medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är kultur- och fritidsnämnden positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Beredning

Ärendet har beretts internt inom förvaltningen samt i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

- Yttrande i samband med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KFN 2025-03-13
- Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KS 2024-12-16
- Beslut om medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KF 2024-11-13 § 190
- Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, 2024-10-31

Amanda Christiansdotter

Verksamhetschef

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Handläggare
Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se

Remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg till kultur-och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Connie och Harry Larsson har inkommit med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg. Kommunfullmäktige har överlämnat ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras till kultur-och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 2 juni 2021 § 127 och reviderad 2024-10-09 § 163, punkten 2.10

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2024-11-13, § 190
- Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Kultur-och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

Signature reference: c8fa0e17-9cf6-496c-97bf-cedb5a046dea

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: BENNY AUGUSTSSON
Date: 2024-12-17 16:05:36
BankID refno: 0193d527-1bc1-7d7c-b0b7-42bcce2a437c

Benny Augustsson

Signature reference: c8fa0e17-9cf6-496c-97bf-cedb5a046dea

Handläggare
Jonas Hansson
Jonas.Hansson@vanersborg.se
0521 – 72 24 44

Mottagare
Kommunstyrelsen

Yttrande i samband med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

Bakgrund

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Sammanfattning av yttrande

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är kultur- och fritidsnämnden positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Yttrande

Kultur- och fritidsnämnden vill börja med att påtala att nämnden finner det positivt att våra invånare är intresserade av att förnya och utveckla det kultur- och fritidsutbud som

finns i Vänersborgs kommun. Med det sagt kommer yttrandet att innehålla en beskrivning av skateboarding, förutsättningarna i Vänersborg och grannkommunerna samt förvaltningens förhållningssätt utifrån efterfrågan, strategisk placering och kostnadsperspektivet.

Skateboarding är ett fritidsintresse som har sitt ursprung i USA där man någonstans i slutet på 1940-talet/början av 1950-talet började sätta hjul på träplankor för att ta sig fram. Under 1970-talet exploderade intresset för skateboarding i takt med att materialet utvecklades och skateparker började byggas. Sedan dess har skateboarding växt sig stor och är idag en global sport med professionella tävlingar och sedan 2020 också en olympisk gren. Skateboarding har också haft en stor inverkan på populärkulturen, framför allt genom musik, mode och konst.

Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för *street skateboarding och vert skateboarding* som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. Street skateboarding eller streetskate är den vanligaste åkstilen inom skateboarding och grundar sig i att utövaren utför olika tekniska trick genom att använda sig utav omgivningen på unika sätt. Ofta kan det handla om trottoarer, trappor, räcken och andra hinder som går att finna men det finns också speciella skateparker för streetskate. Vert skateboarding utförs istället på vertikala ramper, halfpipes och i bowls/pooler där utövarna åker upp och ner för branta väggar och där fokus ligger på luftburna tricks.

Tidigare fanns det en ramp i Vänersborg men denna plockades bort av kommunen under 2022 då den ansågs bristfällig och kunde utgöra en stor skaderisk. Därefter har det inte uppförts någon ny ramp och i dagsläget återfinns således ingen uppförd yta avsedd för vare sig streetåkning eller vertikalåkning. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det möjlighet för åkning genom både inomhus- och utomhusparker och där återfinns också etablerade skateboardföreningar. I Trollhättan har det under lång tid funnits möjlighet för personer som vill åka skateboard att utöva sitt fritidsintresse då inomhusparken invigdes 2007 och nuvarande utomhuspark vid Vårvik 2012. I Uddevalla invigdes Oljeberget skatepark under 2019 vilket så småningom ledde till att Uddevalla skateboardförening startades 2020. Föreningen har sedan dess öppnat en skatehall och är en utav de föreningar i Uddevalla som vuxit absolut mest sett till medlemmar de senaste åren.

I medborgarförslagen beskrivs att det finns ett uppdämt behov av denna typ av aktivitetsyta i Vänersborg vilket är något som kultur- och fritidsförvaltningen i dagsläget inte har någon kunskap om. Dock ser förvaltningen ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Även om en sådan satsning givetvis hade varit enklare att genomföra i samverkan med föreningslivet kan det också konstateras att kommunala satsningar kan ge upphov till ett ökat intresse och på så vis också nybildande av föreningar.

Förslagsställarna ger också förslag på lämpliga platser för uppförandet av denna typ av aktivitetsyta men vad som kan tänkas vara en lämplig plats har förvaltningen i dagsläget svårt att avgöra. Detta då det är en komplex fråga där flertalet faktorer spelar in. Det

finns bland annat detaljplaner, framtidsvisioner kring bostadsbyggande samt infrastruktur i samband med spontanaktivitetsytor och andra idrottsytor eller mötesplatser som kan behöva vägas in. Det finns också ett kostnadsperspektiv som skulle behöva beaktas då kostnaden kan skilja avsevärt beroende på hur storskalig park man skulle kunna tänka sig att anlägga och vilket typ av material som i så fall skulle användas. Detta ser förvaltningen också vara tätt sammankopplat med både intresse och möjlig plats.

Sammanfattningsvis kan sägas att kultur- och fritidsnämnden är positiva till medborgarförslagen om att uppföra en aktivitetspark som bland annat kan nyttjas för att åka skateboard och kickbike med hänvisning till att detta bidrar till en meningsfull fritid för kommunens invånare. Eftersom föreslagen aktivitetsyta i dagsläget saknas i kommunen ser nämnden också ett värde i att förslaget bidrar till ett utökat utbud av fritidsaktiviteter och på så vis genererar en attraktivare kommun. Samtidigt råder det en viss ovisshet kring hur stort intresset faktiskt är och var en sådan park skulle kunna placeras i förhållande till andra faktorer. Med anledning av detta anser kultur- och fritidsnämnden att kommunen bör utreda detta vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsnämnden att vara huvudansvariga för att utreda frågan vidare och att utredning ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden.

Ann-Sofie Dolk Olsson
Ordförande

Anna Svensson
Förvaltningschef

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: kulturfritid@vanersborg.se

§ 62

Svar på remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

SBN 2024/366

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att bifalla medborgarförslaget under förutsättning att placering, utformning, omfattning och ansvar utreds och säkerställs samt att budget för investering, drift och underhåll tilldelas ansvarig nämnd för ändamålet utöver befintliga budgetramar.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för street skateboarding och vert skateboarding som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är samhällsbyggnadsförvaltningen positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare kring omfattning, placering och finansiering. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen att utreda frågan vidare där kultur- och fritidsförvaltningen står huvudansvariga.

Samhällsbyggnadsförvaltningen tackar för initiativ och engagemang hos invånaren.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-03-31
- Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KS 2024-12-16
- Beslut om medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KF 2024-11-13 § 190
- Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, 2024-10-31

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kultur- och Fritidsnämnden
Verksamhetschef kultur- och fritid
Verksamhetschef gatuenheten
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2025-03-31

Dnr: SBN 2024/366

Handläggare
Håkan Ek
hakan.ek@vanersborg.se
0521-72 12 50

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Svar på remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att bifalla medborgarförslaget under förutsättning att placering, utformning, omfattning och ansvar utreds och säkerställs samt att budget för investering, drift och underhåll tilldelas ansvarig nämnd för ändamålet utöver befintliga budgetramar.

Sammanfattning av ärendet

Under andra halvan av 2024 har det inkommit tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark. En utav förslagsställarna önskar också att en sådan park utöver skateboardåkare också ska vara tillgänglig för de som vill åka kickbike. Det uttrycks finnas ett intresse hos många barn och unga utav denna typ av aktivitetsyta och lämpliga platser för uppförandet av en sådan park föreslås i medborgarförslagen. Kommunfullmäktige har beslutat om att överlämna ärendena till kommunstyrelsens som i sin tur valt att remittera samtliga medborgarförslag till kultur- och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden. I samband med ett utav medborgarförslagen har också rådet för hälsa och social hållbarhet remitterats.

Intresset för skateboarding har sedan uppkomsten vuxit sig stort och idag är sporten globalt utbredd och har haft en stor inverkan på populärkulturen genom musik, mode och konst. Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för street skateboarding och vert skateboarding som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det både inomhus- och utomhusparker samt etablerade skateboardföreningar, något som i dagsläget saknas i Vänersborg.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Samtidigt kan förvaltningen i dagsläget inte uttala sig om hur stor efterfrågan faktiskt är eller var en sådan yta rent strategiskt skulle lämpa sig bäst.

Givet detta är samhällsbyggnadsförvaltningen positiva till medborgarförslagen och ser ett behov av denna fråga utreds vidare kring omfattning, placering och finansiering. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsförvaltningen samt

samhällsbyggnadsförvaltningen att utreda frågan vidare där kultur- och fritidsförvaltningen står huvudansvariga.

Samhällsbyggnadsförvaltningen tackar för initiativ och engagemang hos invånaren.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen vill börja med att påtala att förvaltningen finner det positivt att våra invånare är intresserade av att förnya och utveckla det kultur- och fritidsutbud som finns i Vänersborgs kommun. Med det sagt kommer yttrandet att innehålla en beskrivning av skateboarding, förutsättningarna i Vänersborg och grannkommunerna samt förvaltningens förhållningssätt utifrån efterfrågan, strategisk placering och kostnadsperspektivet.

Skateboarding är ett fritidsintresse som har sitt ursprung i USA där man någonstans i slutet på 1940-talet/början av 1950-talet började sätta hjul på träplankor för att ta sig fram. Under 1970-talet exploderade intresset för skateboarding i takt med att materialet utvecklades och skateparker började byggas. Sedan dess har skateboarding växt sig stor och är idag en global sport med professionella tävlingar och sedan 2020 också en olympisk gren. Skateboarding har också haft en stor inverkan på populärkulturen, framför allt genom musik, mode och konst.

Sett till inkomna medborgarförslag är det en yta för street skateboarding och vert skateboarding som efterfrågas, vilket är två olika stilar/åksätt. Street skateboarding eller streetskate är den vanligaste åkstilen inom skateboarding och grundar sig i att utövaren utför olika tekniska trick genom att använda sig utav omgivningen på unika sätt. Ofta kan det handla om trottoarer, trappor, räcken och andra hinder som går att finna men det finns också speciella skateparker för streetskate. Vert skateboarding utförs istället på vertikala ramper, halfpipes och i bowls/pooler där utövarna åker upp och ner för branta väggar och där fokus ligger på luftburna tricks.

Tidigare fanns det en ramp i Vänersborg men denna plockades bort av kommunen under 2022 då den ansågs bristfällig och kunde utgöra en stor skaderisk. Därefter har det inte uppförts någon ny ramp och i dagsläget återfinns således ingen uppförd yta avsedd för vare sig streetåkning eller vertikalåkning. I grannkommunerna Trollhättan och Uddevalla finns det möjlighet för åkning genom både inomhus- och utomhusparker och där återfinns också etablerade skateboardföreningar. I Trollhättan har det under lång tid funnits möjlighet för personer som vill åka skateboard att utöva sitt fritidsintresse då inomhusparken invigdes 2007 och nuvarande utomhuspark vid Vårvik 2012. I Uddevalla invigdes Oljeberget skatepark under 2019 vilket så småningom ledde till att Uddevalla skateboardförening startades 2020. Föreningen har sedan dess öppnat en skatehall och är en utav de föreningar i Uddevalla som vuxit absolut mest sett till medlemmar de senaste åren.

I medborgarförslagen beskrivs att det finns ett uppdämt behov av denna typ av aktivitetsyta i Vänersborg vilket är något som samhällsbyggnadsförvaltningen i dagsläget inte har någon kunskap om. Dock ser förvaltningen ett värde i att denna typ av ytor finns då det skapar förutsättningar för att bidra till en meningsfull fritid för

kommunens invånare som präglas av fysisk aktivitet och social rekreation. Även om en sådan satsning givetvis hade varit enklare att genomföra i samverkan med föreningslivet kan det också konstateras att kommunala satsningar kan ge upphov till ett ökat intresse och på så vis också nybildande av föreningar.

Förslagsställarna ger också förslag på lämpliga platser för uppförandet av denna typ av aktivitetsyta men vad som kan tänkas vara en lämplig plats har förvaltningen i dagsläget svårt att avgöra. Detta då det är en komplex fråga där flertalet faktorer spelar in. Det finns bland annat detaljplaner, framtidsvisioner kring bostadsbyggande samt infrastruktur i samband med spontanaktivitetsytor och andra idrottsytor eller mötesplatser som kan behöva vägas in. Det finns också ett kostnadsperspektiv som skulle behöva beaktas då kostnaden kan skilja avsevärt beroende på hur storskalig park man skulle kunna tänka sig att anlägga och vilket typ av material som i så fall skulle användas. Detta ser förvaltningen också vara tätt sammankopplat med både intresse och möjlig plats.

Sammanfattningsvis kan sägas att samhällsbyggnadsförvaltningen är positiva till medborgarförslagen om att uppföra en aktivitetspark som bland annat kan nyttjas för att åka skateboard och kickbike med hänvisning till att detta bidrar till en meningsfull fritid för kommunens invånare. Eftersom föreslagen aktivitetsyta i dagsläget saknas i kommunen ser förvaltningen också ett värde i att förslaget bidrar till ett utökat utbud av fritidsaktiviteter och på så vis genererar en attraktivare kommun. Samtidigt råder det en viss ovisshet kring hur stort intresset faktiskt är och var en sådan park skulle kunna placeras i förhållande till andra faktorer. Med anledning av detta anser samhällsbyggnadsförvaltningen att kommunen bör utreda detta vidare. Förslagsvis uppdrar kommunstyrelsen kultur- och fritidsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen att utreda frågan vidare där kultur- och fritidsförvaltningen står huvudansvariga

Beredning

Ärendet har beretts internt inom samhällsbyggnadsförvaltningen samt i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen

Underlag

Yttrande i samband med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KFN 2025-03-13

Delegeringsbeslut om remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KS 2024-12-16

Beslut om medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, KF 2024-11-13 § 190

Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg, 2024-10-31

Marina Karlsson
Verksamhetschef

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kultur- och Fritidsnämnden
Verksamhetschef kultur- och fritid
Verksamhetschef gatuenheten
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

Handläggare
Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se

Remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg till kultur-och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Connie och Harry Larsson har inkommit med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg. Kommunfullmäktige har överlämnat ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras till kultur-och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 2 juni 2021 § 127 och reviderad 2024-10-09 § 163, punkten 2.10

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2024-11-13, § 190
- Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Kultur-och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

Signature reference: c8fa0e17-9cf6-496c-97bf-cedb5a046dea

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: BENNY AUGUSTSSON
Date: 2024-12-17 16:05:36
BankID refno: 0193d527-1bc1-7d7c-b0b7-42bcce2a437c

Benny Augustsson

Signature reference: c8fa0e17-9cf6-496c-97bf-cedb5a046dea

§ 190

Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg

KS 2024/653

Beslut

Kommunfullmäktige överlämnar ärendet till kommunstyrelsen. Ärendet ska handläggas på så sätt att det kan avgöras inom ett år och redovisas på kommunfullmäktiges meddelandelista. Ärendet är därmed avslutat för kommunfullmäktiges del.

Sammanfattning av ärendet

Connie och Harry Larsson har inkommit med medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg.

Beslutsunderlag

- Medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg - MASKAD

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Lämna medborgarförslag

1. Lämna medborgarförslag till fullmäktige

Ange hur du vill lämna in ditt medborgarförslag
Jag vill skriva mitt medborgarförslag i E-tjänsten

Här skriver du ditt medborgarförslag
Hej
Det finns många barn och ungdomar som önskar få en skatepark att vara på.
Vi ser att det finns många platser i Vänersborg som det skulle vara perfekt att bygga en skatepark på exempel på en plats är gräsplätten vid Marierovägen där det för många år sedan låg en skola.
Trollhättan har en fantastiskt fin skatepark, vi kanske kunde ta efter dem😊
Jag skriver tillsammans med min 9åriga son han skulle bli överlycklig om detta blev verklighet och många med han.
Varma hälsningar Connie o Harry

Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde?
Nej

2. Ange dina kontaktuppgifter

Ange dina kontaktuppgifter
Personnummer

För- och efternamn
CONNIE INGEBRETSEN LARSSON

Adress

Postnummer och ort

Telefon

E-postadress

Mobiltelefon

Notifieringar
E-post

Signering
Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: CONNIE INGEBRETSEN LARSSON
Person ID:
Datum: 2024-10-31 10:38
Signerad checksumma:

§ 84

Svar på medborgarförslag om konstgräs, läktare och belysning för fotboll i Frändefors

KS 2024/706

Beslut

Kommunfullmäktige avslår medborgarförslaget

Sammanfattning av ärendet

16 november 2024 inkom 38 medborgarförslag som alla innehöll utvecklingsförslag i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP. Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 att överlämna ärendena till Kommunstyrelsen som i sin tur remitterade ärendet till Kultur- och fritidsnämnden. Kultur- och fritidsnämnden har utrett de olika förslag som medborgarförslaget omfattar, dvs. konstgräs, läktare, duschar och belysning. Medborgarförslaget har besvarats i KS 2024/691.

Detta medborgarförslag berör samma frågeställningar som KS 2024/691 varpå både Kultur- och fritidsnämnden yttrande och utredning är tillämpbar på detta medborgarförslag.

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att invånarna i Vänersborgs kommun är intresserade av det kultur- och fritidsutbud som kommunen erbjuder och att det också finns en vilja om att utveckla kommunens anläggningar. Avseende de förslag som inkommit kan nämnden konstatera att det enligt behovsinventering 2026–2035 finns ett förslag om att byta ut befintligt konstgräs mot ett underhållsfritt konstgräs på den ej fullstora planen, för spel 9 mot 9, år 2027. Åtgärden ämnar säkerställa befintlig verksamhet på planen för både föreningsliv, skola och spontanidrott. Val av underlag och storlek på yta utgår ifrån ett miljö- och hälsoperspektiv, reglerande EU-beslut, en översyn av nyttjandegraden på befintliga konstgräsplaner i närområdet samt verksamhetsbehov.

Gällande läktare i samband med de olika aktivitetsytorna och hallen konstateras att det i nuläget inte finns några planer på att uppföra någon sådant på området och behovet bedöms heller inte vara tillräckligt stort för att motivera en sådan satsning. Detsamma gäller förfrågan om nya duschar.

Avseende belysning i samband med gräsplanen på Frendevi IP konstateras att det främst är väderförhållanden som påverkar fotbollssäsongens längd på gräsplanen och sett till den verksamhet som bedrivs handlar det om ett fåtal veckor om året där föreningslivet behöver justera sina träningstider. Om behovet av belysning blir för stort under denna tid finns också närliggande konstgräsplan med belysning att tillgå och nämnden finner därför inte att behov av belysning står i rimlig proportion till eventuella investeringskostnader.

Kultur- och fritidsförvaltningen utredning visar sammantaget att befintliga förutsättningar och föreslagna investeringar ligger i paritet med behoven i dagsläget.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-06
- Medborgarförslag om konstgräsplan i Frändefors
- Kultur- och fritidsnämnden beslut 2025-03-18 § 33
- Kultur- och fritidsnämnden yttrande avseende medborgarförslag om konstgräs, läktare, dusch och belysning i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP, 2025-02-28

2025-05-06

Dnr: KS 2024/706

Handläggare
Per-Ola Rasmussen
per-ola.rasmussen@vanersborg.se
0521-72 21 28

Mottagare
Kommunfullmäktige

Svar på medborgarförslag om konstgräs, läktare och belysning för fotboll i Frändefors

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige avslår medborgarförslaget

Sammanfattning av ärendet

16 november 2024 inkom 38 medborgarförslag som alla innehöll utvecklingsförslag i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP. Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 att överlämna ärendena till Kommunstyrelsen som i sin tur remitterade ärendet till Kultur- och fritidsnämnden. Kultur- och fritidsnämnden har utrett de olika förslag som medborgarförslaget omfattar, dvs. konstgräs, läktare, duschar och belysning. Medborgarförslaget har besvarats i KS 2024/691.

Detta medborgarförslag berör samma frågeställningar som KS 2024/691 varpå både Kultur- och fritidsnämnden yttrande och utredning är tillämpbar på detta medborgarförslag.

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att invånarna i Vänersborgs kommun är intresserade av det kultur- och fritidsutbud som kommunen erbjuder och att det också finns en vilja om att utveckla kommunens anläggningar. Avseende de förslag som inkommit kan nämnden konstatera att det enligt behovsinventering 2026–2035 finns ett förslag om att byta ut befintligt konstgräs mot ett underhållsfritt konstgräs på den ej fullstora planen, för spel 9 mot 9, år 2027. Åtgärden ämnar säkerställa befintlig verksamhet på planen för både föreningsliv, skola och spontanidrott. Val av underlag och storlek på yta utgår ifrån ett miljö- och hälsoperspektiv, reglerande EU-beslut, en översyn av nyttjandegraden på befintliga konstgräsplaner i närområdet samt verksamhetsbehov.

Gällande läktare i samband med de olika aktivitetsytorna och hallen konstateras att det i nuläget inte finns några planer på att uppföra någon sådant på området och behovet bedöms heller inte vara tillräckligt stort för att motivera en sådan satsning. Detsamma gäller förfrågan om nya duschar.

Avseende belysning i samband med gräsplanen på Frendevi IP konstateras att det främst är väderförhållanden som påverkar fotbollssäsongens längd på gräsplanen och sett till den verksamhet som bedrivs handlar det om ett fåtal veckor om året där föreningslivet behöver justera sina träningstider. Om behovet av belysning blir för stort under denna tid finns också närliggande konstgräsplan med belysning att tillgå och nämnden finner

därför inte att behov av belysning står i rimlig proportion till eventuella investeringskostnader.

Kultur- och fritidsförvaltningen utredning visar sammantaget att befintliga förutsättningar och föreslagna investeringar ligger i paritet med behoven i dagsläget.

Beredning

Ärendet har samberetts med Kultur- och fritidsförvaltningen som genomfört en utredning som omfattar behov, förutsättningar och tänkta investeringar.

Alexander Oscarsson

Hållbarhetschef

Bilagor

- Medborgarförslag om konstgräsplan i Frändefors - Maskad
- Beslut om medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors, KUFRN 2024/94, §33, 2025-03-18
- Yttrande avseende medborgarförslag om konstgräs, läktare, dusch och belysning i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP, KFN 2025-02-28

Sändlista

Handläggare av ärendet
Förslagsställaren
Kultur- och fritidsnämnden

Lämna medborgarförslag

1. Lämna medborgarförslag till fullmäktige

Ange hur du vill lämna in ditt medborgarförslag
Jag vill skriva mitt medborgarförslag i E-tjänsten

Här skriver du ditt medborgarförslag
En ny konstgräsplan i frändefors. Den som finns går inte att tränna fotboll på.
Det behövs belysning på frändefors a-plan gräsplan. Så vi får en längre säsong hos oss. Det behövs även en läktare för publik.

Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde?
Nej

2. Ange dina kontaktuppgifter

Ange dina kontaktuppgifter
Personnummer
[redacted]

För- och efternamn
LENA INGEGERD ANDERSSON

Adress
[redacted]

Postnummer och ort
[redacted]

Telefon
[redacted]

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post

Signering
Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: LENA INGEGERD ANDERSSON
Person I[redacted]
Datum: 2024-12-04 21:52
Signerad checksumma: SHA-1 7205582DB9EA6C5E01807545F02C043E29EBB4F7

§ 33

Medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors

KUFRN 2024/94

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förslag till yttrande avseende medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP.

Sammanfattning av ärendet

16 november 2024 inkom 38 medborgarförslag som alla innehöll utvecklingsförslag i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP. Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 att överlämna ärendena till kommunstyrelsen som i sin tur valt att remittera ärendet till kultur- och fritidsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att invånarna i Vänersborgs kommun är intresserade av det kultur- och fritidsutbud som kommunen erbjuder och att det också finns en vilja om att utveckla kommunens anläggningar. Avseende de förslag som inkommit kan nämnden konstatera att det enligt behovsinventering 2026–2035 finns ett förslag om att byta ut befintligt konstgräs mot ett underhållsfritt konstgräs för spel 9 mot 9 år 2027. Val av underlag och storlek på yta utgår ifrån ett miljö- och hälsoperspektiv, reglerande EU-beslut, en översyn av nyttjandegraden på befintliga konstgräsplaner i närområdet samt verksamhetsbehov.

Gällande läktare i samband med de olika aktivitetsytorna konstateras att det i nuläget inte finns några planer på att uppföra något sådant på området och behovet bedöms heller inte vara tillräckligt stort för att motivera en sådan satsning. Detsamma gäller förfrågan om nya duschar. Avseende belysning i samband med gräsplanen på Frendevi IP konstateras att det främst är väderförhållanden som påverkar fotbollssäsongens längd på gräsplanen och sett till den verksamhet som bedrivs handlar det om ett fåtal veckor om året där föreningslivet behöver justera sina träningstider en aning. Om behovet av belysning blir för stort under denna tid finns också närliggande konstgräsplan med belysning att tillgå och nämnden finner därför inte att behov av belysning står i rimlig proportion för eventuella investeringskostnader.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse godkännande av yttrande i samband med medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP

Yttrande i samband med medborgarförslag om konstgräs, läktare, dusch och belysning i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP

Medborgarförslag om konstgräs läktare duschar och belysning för fotboll i Frändefors inkomna den 16 november – Maskad

Beslut KF 2024-12-11 § 199 Medborgarförslag 38 stycken om konstgräs läktare duschar och belysning för fotboll i Frändefors

Remiss av medborgarförslag om konstgräs läktare duschar och belysning för fotboll i Frändefors

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen

Handläggare
Jonas Hansson
Jonas.Hansson@vanersborg.se
0521 – 72 24 44

Mottagare
Kommunstyrelsen

Yttrande i samband med medborgarförslag om konstgräs, läktare, dusch och belysning i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP

Bakgrund

16 november 2024 inkom 38 medborgarförslag som alla innehöll utvecklingsförslag i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP. Medborgarförslagen innehöll bland annat önskemål om konstgräs, läktare, dusch och belysning. Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 att överlämna medborgarförslagen till kommunstyrelsen för vidare hantering. Kommunstyrelsen i sin tur valde 2024-12-16 att remittera ärendet till kultur- och fritidsnämnden.

Sammanfattning av yttrande

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att invånarna i Vänersborgs kommun är intresserade av det kultur- och fritidsutbud som kommunen erbjuder och att det också finns en vilja om att utveckla kommunens anläggningar. Avseende de förslag som inkommit kan nämnden konstatera att det enligt behovsinventering 2026–2035 finns ett förslag om att byta ut befintligt konstgräs mot ett underhållsfritt konstgräs för spel 9 mot 9 år 2027. Val av underlag och storlek på yta utgår ifrån ett miljö- och hälsoperspektiv, reglerande EU-beslut, en översyn av nyttjandegraden på befintliga konstgräsplaner i närområdet samt verksamhetsbehov.

Gällande läktare i samband med de olika aktivitetsytorna konstateras att det i nuläget inte finns några planer på att uppföra något sådant på området och behovet bedöms heller inte vara tillräckligt stort för att motivera en sådan satsning. Detsamma gäller förfrågan om nya duschar. Avseende belysning i samband med gräsplanen på Frendevi IP konstateras att det främst är väderförhållanden som påverkar fotbollssäsongens längd på gräsplanen och sett till den verksamhet som bedrivs handlar det om ett fåtal veckor om året där föreningslivet behöver justera sina träningstider en aning. Om behovet av belysning blir för stort under denna tid finns också närliggande konstgräsplan med belysning att tillgå och nämnden finner därför inte att behov av belysning står i rimlig proportion för eventuella investeringskostnader.

Yttrande

Kultur- och fritidsnämnden vill börja med att påtala att nämnden finner det positivt att våra invånare är intresserade av det kultur och fritidsutbud som finns i Vänersborgs kommun och också kommer med utvecklingsförslag i samband med kommunens

anläggningar. Utifrån att samtliga medborgarförslag innehåller flertalet olika önskemål kommer yttrandet nedan att behandla de olika förslagen på utvecklande åtgärder i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP separat. Detta innebär att konstgräs, läktare, dusch och belysning kommer att behandlas och resoneras kring som enskilda förslag.

Konstgräs

Konstgräs i samband med fotbollsverksamhet är ofta ett kompletterande underlag då förhållandena inte tillåter spel på en vanlig gräsplan. Tydligast exempel på detta är under vintermånaderna då konstgräsplaner ser till att föreningslivet kan bedriva ändamålsenlig verksamhet trots ogynnsamma förhållanden. Ytskiktet på en konstgräsplan består av syntetiska gräsfibrer och för att kunna stå upprätt stöttas dessa av någon form utav infill. Vanligtvis används granulat vid uppförande av en konstgräsplan, vilket är små korn som ämnar generera ett mjukt underlag som har fördelaktiga egenskaper vid aktivitet såsom fotboll. Det infill som är absolut vanligast är i dagsläget SBR vilket är ett gummigranulat som består av återvunna däck. Utöver detta finns det också andra gummigranulat såsom TPE och EPDM men också granulat bestående av mer naturliga material såsom olivkärnor, sockerrör samt kork och kokos. De mer naturliga granulaten tenderar dock till att ha sämre spelegenskaper utifrån de vinterförhållanden som råder i Sverige och används därför inte i särskild stor utsträckning.

Användandet av konstgräsplaner och gummigranulat har problematiserats sedan början av 00-talet då materialet innehåller hälsofarliga ämnen såsom organiska föroreningar och tungmetaller. Samtidigt har studier påvisat att halterna som förväntas lakas ur konstgräsplanerna i regel inte överstiger vattenkvalitetskraven för akvatiska miljöer. Trots detta råder en ovisshet kring hur gummigranulat ur ett långsiktigt perspektiv kan påverka både hälsa och miljö, vilket gjort att debatten istället förskjutits till att handla om spridning av mikroplaster. På området har konstgräsplaner identifierats som den näst största kvantifierbara källan till utsläpp av mikroplaster i Sverige där de huvudsakliga spridningsvägarna utgörs av dagvattenavrinning, spelare samt underhållsfordon. Studier har visat på att det genom granulatsäkrande åtgärder går att minska spridningen av mikroplaster från konstgräsplaner ut i vår natur väsentligt men utifrån osäkerheten kring materialets långsiktiga påverkan har det på EU-nivå beslutats om ett förbud mot gummigranulat från och med 2031. Det återfinns dock i dagsläget inget alternativ som tillåter spel året om med samma kvalitet som gummigranulatet, vilket får ses som en utmaning i samband med nyanläggande. Kultur- och fritidsförvaltningen behöver således följa utvecklingen av alternativa infill de kommande åren.

I dagsläget återfinns fem konstgräsplaner i Vänersborgs kommun, två på Vänersvallen, en i Vargön, Brålanda respektive Frändefors. Vid nyanläggande av en konstgräsplan förväntas livslängden ungefärligt uppgå till 10 år men detta är till stor del beroende av

skötsel, nyttjandegrad och vilken typ av konstgräs som anlagts. Den största faktorn sett till underlagets livslängd är hur skötsel och underhåll bedrivs och för att kunna upprätthålla en ändamålsenlig konstgräsplan krävs omfattande arbete med underlaget. Vad det gäller nyttjandegrad kring kommunens konstgräsplaner återfinns statistik kring Vänersvallen Nord och Syd i Vänersborg samt Hallevi IP i Vargön och Sörbyvallen i Brålanda. Utifrån statistiken går det att urskilja att konstgräsplanerna på Vänersvallen nyttjas i stor utsträckning året om, att konstgräsplanen på Hallevi IP har god beläggning vintertid samt att konstgräsplanen vid Sörbyvallen har en låg beläggning året om och då också en låg beläggning under försäsongsmånaderna, vilket är den tid då konstgräs i regel nyttjas som mest.

Beläggningsstatistik konstgräsplaner 2024. Vardagar kl.17–22, helger kl.09–21

	V2-23		V31-43	
Anläggning	Vardag	Helg	Vardag	Helg
Vänersvallen Nord	73%	43%	76%	63%
Syd	72%	40%	72%	57%
Sörbyvallen konstgräs	31%	13%	13%	3%
Hallevi konstgräs	49%	20%	46%	36%

I rapporten konstgräsplaner i Vänersborgs kommun (2023-11-06) påtalas att konstgräsplanen i Frändefors som ligger i anslutning till Frendevi IP är uttjänt sedan länge. Gräset låg tidigare på Vänersvallen Nord och återanvändes i samband med att kommunen lade om konstgräsplanen 2014. Konstgräsplanen i Frändefors är inte en fullstor konstgräsplan utan är utformad för spel 9 mot 9 och i rapporten konstateras att den främst nyttjas utav elever i samband med Frändeskolan men också utav föreningslivet. Planen är utrustad med belysning men saknar helt granulatsäkrande skyddsåtgärder vilket är negativt ur miljösynpunkt sett till att gummigranulatet TPE är det infill som används. På grund av konstgräsplanens skick har kommunen i dagsläget ingen taxa på planen utan den bokas helt utan kostnad för föreningslivet.
I och med att rapporten konstaterat att konstgräsplanen i Frändefors sedan länge har passerat sin livslängd har kultur- och fritidsförvaltningen beskrivit åtgärder kring anläggningen i samband med behovsinventering 2026–2035. Där beskrivs ett förslag om att ett nytt underhållsfritt konstgräs för spel 9 mot 9 planeras att anläggas 2027 till en kostnad av 3 mkr. Åtgärden ämnar säkerställa befintlig verksamhet på planen för både föreningsliv, skola och spontanidrott. Kultur- och fritidsnämnden har sedan

godkänt investeringsbudget för fastigheter i mål- och resursplan 2026–2028 där upprustning av konstgräset i Frändefors är en del av investeringsbudgeten.

Att kultur- och fritidsförvaltningen ger på förslag att byta ut underlaget till en underhållsfri yta grundar sig i en samlad bedömning utifrån de förutsättningar som beskrivits ovan. Utifrån debatten om spridning av mikroplasters påverkan på hälsa och miljö samt det beslut som fattats på EU-nivå om ett förbud mot gummigranulat från och med 2031 ser förvaltningen det som svårt att motivera att på nytt anlägga en konstgräsplan innehållande gummigranulat. En sådan plan skulle dessutom kräva omfattande skötsel och underhåll samt uppförande av granulatsäkrande åtgärder som idag saknas, vilket skulle vara mindre kostnadseffektivt än en underhållsfri yta. Utifrån statistiken kring beläggning kan det också konstateras att konstgräsplanen vid Sörbyvallen, vilket rent geografiskt ligger nära Frändefors, nyttjas i låg utsträckning och nämnden ser därför inget övergripande behov av att anlägga ytterligare en fullstor konstgräsplan för spel 11 mot 11. Även storleken på den verksamhet som föreningslivet i Frändefors redovisar talar för att det inte finns ett behov utav ytterligare en fullstor konstgräsplan utan att en nyinvestering i samband med befintlig yta, likt det förslag som tagits fram, snarare är att föredra.

Läktare

På Frendevi IP återfinns idag en läktare av mindre storlek i samband med den gräsplan där Frändefors IF huvudsakligen bedriver sin verksamhet. Vid övriga anläggningsytor såsom idrottshallen och konstgräsplanen återfinns ingen läktare att tillgå för besökare att beskåda idrottsutövarna ifrån. Utifrån den publikrapportering som går att finna genom Dalslands fotbollsförbund har föreningen under 2024 haft ett genomsnitt på 56,5 personer i samband med herrlagets matcher, vilket kan antas vara de tillställningar som lockar flest åskådare och också de tillställningar där en läktare med möjlighet att beskåda hela planen är mest ändamålsenlig.

Avseende läktare i samband med konstgräsplaner i kommunen kan det konstateras att detta endast finns i samband med Vänersvallen Nord och Syd då dessa konstgräsplaner nyttjas året om utav föreningslivet. Varken Konstgräsplanen vid Hallevi IP, Sörbyvallen eller Frendevi IP har alltså läktare, vilket till stor del beror på att de föreningar som använder dessa anläggningar flyttar sin verksamhet till gräsplaner när fotbollssäsongen med seriespel väl drar i gång. Detta innebär att konstgräsytorna främst används under det som kallas försäsong och som sträcker sig från januari till april beroende på vilken nivå i divisionsspelet som föreningen befinner sig i. Således är det i regel endast träningsmatcher samt eventuella DM-matcher som spelas på dessa konstgräsplaner och eventuellt kan locka lite publik, under denna period förväntas publiksnittet dock vara än lägre än under seriespel. Här skall också tilläggas att konstgräsplanen vid Frendevi IP inte är en fullstor konstgräsplan vilket innebär att det inte får spelas officiella seniormatcher utan endast ungdomsmatcher på planen.

Vad det gäller avsaknad av läktare i samband med idrottshallen i Frändefors så beror detta högst troligen på att det vid uppförande av lokalen inte ansågs finnas ett behov av något sådant. Idrottshallen är heller ingen fullmåttshall då planmåttet är 18x38 m och det är heller ingen ovanlighet att just idrottshallar saknar läktare. Däremot finns det möjlighet att följa träningspass i hallen från sidan genom att sitta på gymnastikbänkar, även om det kan vara en aning trångt. Detta är ingen ovanlig lösning i samband med idrottshallar och särskilt inte inomhushallar som inte uppnår fullmåttsstorlek.

Kultur- och fritidsnämnden har för tillfället inga planer på att uppföra nya läktare på området och behovet bedöms heller inte är tillräckligt stort för att genomföra sådana satsningar. Avseende läktare i samband med gräsplanen görs bedömning att befintlig läktare samt bänkar borde vara fullgott för att kunna erbjuda besökare sittplatser. Vad det gäller konstgräsplanen används denna, som tidigare beskrivits, mestadels som komplement under försäsongen och nämnden kan därför inte motivera ett uppförande av en läktare i samband med denna yta, sett utifrån det faktiska behovet. Detsamma gäller för en läktare i samband med idrottshallen i Frändefors. Att uppföra en läktare i samband med en befintlig byggnad som inte är avsedd för detta kommer innebära ett större ingrepp i konstruktionen vilket kommer att vara kostsamt. En kostnad som förvaltningen bedömer inte kan likställas med faktisk efterfrågan.

Omklädningsrum

Bland medborgarförslagen återfinns också en önskan om nya duschar med varmvatten i samband med omklädningsrummen vid Frendevi IP. Idag nyttjas omklädningsrummen i samband med Idrottshallen, någon som bedöms fungera bra utifrån den verksamhet som bedrivs. Duscharna fungerar och nämnden ser i dagsläget därför inget behov att investera i nya duschar i enlighet med önskemålet.

Belysning

I medborgarförslagen beskrivs också ett behov av belysning i samband med gräsplanen på Frendevi IP för att kunna förlänga fotbollssäsongen. Fotbollssäsongen sträcker sig ungefärligt från januari till och med november beroende på vilken nivå i divisionsspelet som föreningen befinner sig i. Frändefors IF befinner sig för tillfället i division 5 för herrar där seriespelet påbörjas i slutet av april och avslutas i slutet av september. I regel kan en välskött gräsplan i denna del av landet nyttjas från och med någon gång i april beroende på väderförhållanden. Avseende användande av gräsplaner i slutet av fotbollssäsongen är detta till stor del beroende av den mängd nederbörd som kommer och i och med det också hur pass väldränerade gräsplanerna är. Detta är den absolut mest avgörande faktorn om fotbollsföreningar kan avsluta säsongen på sina respektive gräsplaner eller tvingas förflytta verksamheten till

konstgräsplaner. Vad det gäller solljus påverkar detta främst föreningens verksamhet i slutet av september och det handlar då om att träningstillfällen kan behövas tidigareläggas en aning.

Sett till den verksamhet som bedrivs bör detta dock inte vara ett problem av större dignitet och kultur- och fritidsnämnden anser därför att det är svårt att motivera att uppföra belysning i samband med gräsplanen på Frendevi IP, särskilt utifrån ett kostnadsperspektiv. Detta då det endast handlar om ett fåtal veckor där föreningslivet behöver skjuta fram träningstider en aning. I och med att det också finns närliggande konstgräsplaner med belysning anser nämnden att dessa kan nyttjas om behovet av belysning blir för stort under de avslutande veckorna av fotbollssäsongen.

Ann-Sofie Dolk Olsson
Ordförande

Anna Svensson
Förvaltningschef

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg

Besöksadress: Vänersborg

Telefon: 0521-72 10 00

Webbplats: www.vanersborg.se

E-post: kulturfritid@vanersborg.se

§ 85

Svar på medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors

KS 2024/691

Beslut

Kommunfullmäktige avslår medborgarförslaget

Sammanfattning av ärendet

16 november 2024 inkom 38 medborgarförslag som alla innehöll utvecklingsförslag i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP. Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 att överlämna ärendena till Kommunstyrelsen som i sin tur remitterade ärendet till Kultur- och fritidsnämnden. Kultur- och fritidsnämnden har utrett de olika förslag som medborgarförslaget omfattar, dvs. konstgräs, läktare, duschar och belysning.

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att invånarna i Vänersborgs kommun är intresserade av det kultur- och fritidsutbud som kommunen erbjuder och att det också finns en vilja om att utveckla kommunens anläggningar. Avseende de förslag som inkommit kan nämnden konstatera att det enligt behovsinventering 2026–2035 finns ett förslag om att byta ut befintligt konstgräs mot ett underhållsfritt konstgräs på den ej fullstora planen, för spel 9 mot 9, år 2027. Åtgärden ämnar säkerställa befintlig verksamhet på planen för både föreningsliv, skola och spontanidrott. Val av underlag och storlek på yta utgår ifrån ett miljö- och hälsoperspektiv, reglerande EU-beslut, en översyn av nyttjandegraden på befintliga konstgräsplaner i närområdet samt verksamhetsbehov.

Gällande läktare i samband med de olika aktivitetsytorna och hallen konstateras att det i nuläget inte finns några planer på att uppföra någon sådant på området och behovet bedöms heller inte vara tillräckligt stort för att motivera en sådan satsning. Detsamma gäller förfrågan om nya duschar.

Avseende belysning i samband med gräsplanen på Frendevi IP konstateras att det främst är väderförhållanden som påverkar fotbollssäsongens längd på gräsplanen och sett till den verksamhet som bedrivs handlar det om ett fåtal veckor om året där föreningslivet behöver justera sina träningstider. Om behovet av belysning blir för stort under denna tid finns också närliggande konstgräsplan med belysning att tillgå och nämnden finner därför inte att behov av belysning står i rimlig proportion till eventuella investeringskostnader.

Kultur- och fritidsförvaltningen utredning visar sammantaget att befintliga förutsättningar och föreslagna investeringar ligger i paritet med behoven i dagsläget.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-06

- Medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors inkomna den 16 november - Maskad sammanställning
- Kultur- och fritidsnämnden beslut 2025-03-18 § 33
- Kultur- och fritidsnämnden beslut yttrande avseende medborgarförslag om konstgräs, läktare, dusch och belysning i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP, KFN 2025-02-28

2025-05-06

Dnr: KS 2024/691

Handläggare
Per-Ola Rasmussen
per-ola.rasmussen@vanersborg.se
0521-72 21 28

Mottagare
Kommunfullmäktige

Svar på medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige avslår medborgarförslaget

Sammanfattning av ärendet

16 november 2024 inkom 38 medborgarförslag som alla innehöll utvecklingsförslag i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP. Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 att överlämna ärendena till Kommunstyrelsen som i sin tur remitterade ärendet till Kultur- och fritidsnämnden. Kultur- och fritidsnämnden har utrett de olika förslag som medborgarförslaget omfattar, dvs. konstgräs, läktare, duschar och belysning.

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att invånarna i Vänersborgs kommun är intresserade av det kultur- och fritidsutbud som kommunen erbjuder och att det också finns en vilja om att utveckla kommunens anläggningar. Avseende de förslag som inkommit kan nämnden konstatera att det enligt behovsinventering 2026–2035 finns ett förslag om att byta ut befintligt konstgräs mot ett underhållsfritt konstgräs på den ej fullstora planen, för spel 9 mot 9, år 2027. Åtgärden ämnar säkerställa befintlig verksamhet på planen för både föreningsliv, skola och spontanidrott. Val av underlag och storlek på yta utgår ifrån ett miljö- och hälsoperspektiv, reglerande EU-beslut, en översyn av nyttjandegraden på befintliga konstgräsplaner i närområdet samt verksamhetsbehov.

Gällande läktare i samband med de olika aktivitetsytorna och hallen konstateras att det i nuläget inte finns några planer på att uppföra någon sådant på området och behovet bedöms heller inte vara tillräckligt stort för att motivera en sådan satsning. Detsamma gäller förfrågan om nya duschar.

Avseende belysning i samband med gräsplanen på Frendevi IP konstateras att det främst är väderförhållanden som påverkar fotbollssäsongens längd på gräsplanen och sett till den verksamhet som bedrivs handlar det om ett fåtal veckor om året där föreningslivet behöver justera sina träningstider. Om behovet av belysning blir för stort under denna tid finns också närliggande konstgräsplan med belysning att tillgå och nämnden finner därför inte att behov av belysning står i rimlig proportion till eventuella investeringskostnader.

Kultur- och fritidsförvaltningen utredning visar sammantaget att befintliga förutsättningar och föreslagna investeringar ligger i paritet med behoven i dagsläget.

Beredning

Ärendet har samberetts med Kultur- och fritidsförvaltningen som genomfört en utredning som omfattar behov, förutsättningar och tänkta investeringar.

Alexander Oscarsson

Hållbarhetschef

Bilagor

- Medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors inkomna den 16 november - Maskad sammanställning
- Beslut om medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors, KUFRN 2024/94, §33, 2025-03-18
- Yttrande avseende medborgarförslag om konstgräs, läktare, dusch och belysning i samband med aktivitetsytor vid Frendevi IP, KFN 2025-02-28

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samtliga förslagsställare
Kultur- och fritidsnämnden

Inskickat	Här skriver du ditt medborgarförslag	Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde?	Förnamn	Efternamn
2024-11-16 21:16:02	Frändefors if behöver en konstgräsplan, belyst gräsplan Så det möjliggör träning Läktare hade varit fint	Ja	SOPHIA	MAGNUSSON
2024-11-16 21:11:53	Uppdaterad inomhushall och konstgräs i frändefors	Ja	EMIL	SPANDÉN
2024-11-16 21:10:45	Frändefors IF behöver ha en ny konstgräsplan. Vi behöver belysning på A-plan, och en läktare till inomhusplanen och det nya konstgräset.	Ja	Elin Maria	Källback
2024-11-16 21:10:32	Vill ha nytt konstgräs (frändefors if)	Ja	VIKTOR	JANSSON
2024-11-16 21:09:59	Frendevi IP i Frändefors är i behov av den uppmärksamhet alla andra fotbollsföreningar fått. Det behövs följande: - Läktare vid gaveln med möjlighet att titta inomhus och kolla ut på planen - nytt konstgräs - belysning till planen	Ja	ERIK JOHAN KARL	BENGTSSON MEULLER
2024-11-16 21:09:45	Frändefors behöver nytt konstgräs då det växer gräs i det befintliga :-(	Ja	Karl-Oskar Sven	Bengtsson
2024-11-16 21:09:38	Vi vill ha nytt konstgräs. Vi vill ha ny läktare till a-plan.	Ja	Per Daniel	Ekelöf
2024-11-16 21:08:52	Vill vill ha konstgränsplan, vill vi ha läktare. Vill vill ha belysning vid A-	Ja	Vera Catrin	Andersson
2024-11-16 21:08:46	Ny Konstgräsplan i Frändefors. Samt en läktare till den. Belysning till Frändevi	Ja	STIG DANIEL	BÄCKSTRÖM JOHANSSON
2024-11-16 21:13:58	Jag tycker vi ska ha ny konstgräsplan i Frändefors, belysning på Frendevi IP och läktare vid idrottshallen för både inomhusplanen och konstgräsplanen	Nej	Erik Johan Gunnar	Öqvist
2024-11-16 21:13:10	Ny konstgrösplan till Fiffen och en läktare.	Nej	EMELIE	BENGTSSON
2024-11-16 21:12:44	Frändeforsborna vill ha en ny konstgräsplan och belysning till Frendevi A-plan.	Nej	Kurt Ove Michael	Nordström
2024-11-16 21:12:23	Konstgräsplan i Frändefors	Nej	MELVIN	VALLSTEN
2024-11-16 21:12:04	Jag vill ha nytt konstgräs i Frändefors.	Nej	Karl Anders Fredrik	Wagnervik
2024-11-16 21:11:58	Nytt konstgräsplan till Frändefors plus läktare idrottshallen	Nej	Erik Mattias Roger	Vikström
2024-11-16 21:11:47	Ny konstgräsplan till fiffen och en läktare	Nej	ERICA	JÅTBY
2024-11-16 21:11:39	Vi vill ha en läktare, konstgräs och belysning i Frändefors IF.	Nej	Ida Marie	Johansson
2024-11-16 21:11:34	Vi vill nytt konstgräsplan i Frändefors samt en läktare som man både kan se inomhus o konstgräsplan. Sedan vill vi ha belysning till a-plan.	Nej	Anna Linda Marie	Rzepa
2024-11-16 21:11:12	? Nytt konstgräs till frändevi ? Belysning till planen ? Läktare på gaveln av inomhushallen så man kan se både ut till konstgräsplanen och in i idrottshallen	Nej	JOSEFINE	NILSSON
2024-11-16 21:10:59	Frändefors IF vill ha nytt konstgräs, läktare till inomhushallen och nya duschar med varmvatten.	Nej	MARTIN	ARVIDSSON LILJENBERG
2024-11-16 21:10:56	Konstgräs och läktare i Frändefors.	Nej	ANDERS	AHLQVIST
2024-11-16 21:10:55	Jag vill att vi ska få en ny konstgräsplan i Frändefors, med tillhörande läktare och belysning!	Nej	Fredrik Daniel	Källback

2024-11-16 21:10:44	En konstgräsplan i Frändefors hade varit kanon. Flera fotbollslag hade utnyttjat detta, även från vänersborg. Tänk om man även kunde få en läktare att sitta på !	Nej	JOSEFIN	OLSSON
2024-11-16 21:10:28	Vi vill ha nytt konstgräs i Frändefors. Vi vill ha belysning på A-planen i Frändefors. Vi vill ha läktare.	Nej	STEFAN ANDERS BERNHAR	ANDERSSON
2024-11-16 21:10:26	Vi vill ha belysning på våran A-plan för att förlänga säsongen och ett nytt konstgräs och en läktare på kortsidan av våran inomhushall för att kunna kolla både inne och ute. Mvh Henrik Fahlén, förälder i Frändefors IF	Nej	HENRIK	FAHLÉN
2024-11-16 21:10:18	Vi vill ha nytt konstgräsplan med belysning och en läktare till detta	Nej	Tony John-Yngve	Andersson
2024-11-16 21:10:05	Vi vill ha nytt konstgräs i frändefors samt läktare och belysning	Nej	Anders Sebastian	Johansson
2024-11-16 21:10:02	Konstgräsplan i Frändefors	Nej	ALFRED	HÅKANSSON
2024-11-16 21:10:00	Vi vill ha nytt kost gräs samt belyst gräs fotbollsplan	Nej	CARL-GÖRAN	GROTH
2024-11-16 21:09:59	Jag vill ha nytt konstgräs i frändefors och ny läktare på a planen	Nej	Hans Mattias	Topp
2024-11-16 21:09:48	Önskar belysning till vår A-plan utse, nytt konstgräs samt läktare till inomhus.	Nej	SABINA	LILJENBERG
2024-11-16 21:09:33	Konstgräsplan i Frändefors med belysning. Läktare inomhus med överblick över både konstgräsplanen utomhus samt inomhushallen.	Nej	Anna Kristina	Öqvist
2024-11-16 21:09:29	Vi vill ha en ny konstgräsplan i Frändefors. En läktare.	Nej	TERESE	HEDBERG
2024-11-16 21:09:25	Frändefors if vill ha nytt konstgräs och läktare	Nej	Axel Gunnar Markus	Fors
2024-11-16 21:09:09	Vi vill ha nytt konstgräs Vi vill ha läktare Vi vill ha lyse över Frendevi I Frändefors	Nej	Victor Anders	Mattsson
2024-11-16 21:09:02	Vi vill ha nytt konstgräs i Frändefors. Vi vill ha en ny läktare vid konstgräsplanen i Frändefors	Nej	OSCAR	SPANDÉN
2024-11-16 21:08:44	Ny konstgräsplan i Frändefors vill ha en läktare i Frändefors till det.	Nej	KARL LINUS	EKBLAD
2024-11-16 21:08:32	Vi vill ha konstgräs och läktare i frändefors	Nej	NICLAS	WESTLUND

§ 86

Svar på medborgarförslag om att uppföra ett minnesmärke för att hedra veteraner på veterandagen 29 maj

KS 2024/348

Beslut

Kommunfullmäktige anser medborgarförslaget besvarat med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut 2023-10-18 §§ 172

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit med en hemställan om att kommunen uppför ett minnesmärke för att hedra de kommunmedborgare som är eller har varit veteraner, samt håller en årlig minnesceremoni vid minnesmärket, så att de veteraner som finns i kommunen ändå kan samlas tillsammans med övriga kommunmedborgare för att högtidlighålla Veterandagen och uppmärksamma veteranernas insatser. Vid minnesmärket bör även en flaggstång placeras så att flaggning kan ske där. Förslagsställaren föreslår också att någon form av anförande bör hållas och att Nationalsången framförs och lämpligen kan även en av de utmärkta musikkårer som finns i kommunen spela. Hur minnesceremonin ska utformas överlåter hen åt kommunen att bestämma

Kommunfullmäktige har tidigare, KF §172 2023-10-18, beslutat att Samhällsbyggnadsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden ska utse och iordningställa en minnesplats i kommunen för personer som gjort insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati. Ett sådant arbete har påbörjats och efter en intern dialog mellan Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Byggnadsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen föreslås minnesstenen placeras i Kulturaxeln, nära torget, i anslutning till, eller med fri sikt till, flaggstänger som omfattas av allmän flaggning. Torg är viktiga mötesplatser och rumsliga uttryck för de demokratiska värderingar som vårt samhälle bygger på. Traditionellt var torget lokalsamhällets hjärta, och besöktes för att handla, få veta de senaste nyheterna och göra sin röst hörd.

Figur 1- Röda prickar visar möjliga placeringar som uppfyller kraven. Turkosa prickar visar befintliga statyer och minnesstenar. Mörkblå prickar visar flaggstänger som används vid allmänna flaggdagar.

Internationella fredssoldatdagen instiftades 2002 av FN:s generalförsamling och firades första gången 2003 för att hedra alla som deltar eller har deltagit i de fredsbevarande styrkorna. Sedan 2008 högtidlighåller vi i Sverige veterandagen den 29 maj och sedan 2012 har dagen officiell status som statsceremoni, vilket betyder att dagen firas samma datum varje år. Sedan 2017 är Veterandagen 29 maj en officiell flaggdag och uppmärksammas under högtidliga former där det finns en minnesplats att samlas vid.

Kostnaden för en minnessten i svart granit/diabas beräknas uppgå till ca 60 tkr samt därutöver ca 10 tkr för transport och montering. En invigning av minnessten föreslås ske senast på 10-årsdagen av flaggdagen för Veterandagen, dvs. senast 29 maj 2027. Den förgyllda texten på stenen föreslås vara ”I fredens och demokratins tjänst” i kombination med FN-märket. Detta gör att minnesstenen också fyller en funktion vid uppmärksammandet av FN-dagen, 24 oktober. FN-dagen firas för att uppmärksamma och hylla FN:s arbete och de framsteg som gjorts för att skapa en bättre värld. Det är också en dag för att påminna oss om vikten av internationellt samarbete och solidaritet

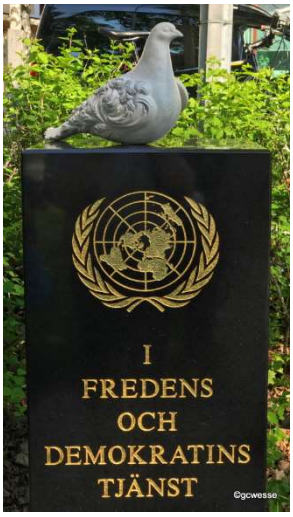

Figur 2- Foto: Matts-Erik Westin

Antalet personer från Vänersborgs kommun som är med i Sveriges Veteranförbund är relativt få och det finns ingen aktiv förening i kommunen. De närmaste föreningarna är Skaraborgs och Västkustens veteranföreningar med ca 500 medlemmar ihop. I Vänersborg bor det däremot ca 160 personer som varit med i olika fredsbevarande insatser.

Medlemskapet i NATO kan förväntas öka antalet personer som medverkar i insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati i framtiden. Invånarnas

engagemang i veterandagen bör utvärderas innan kommunen fattar beslut om att en ceremoni fortsättningsvis är lämplig att genomföra och i vilken omfattning.

Det finns inget som hindrar att frivilligorganisationer och invånare själva engagerar sig i samband med minnesdagen och bjuder in till sammankomster och minnesceremonier samt genomföra dessa. Flera föreningar och privata musiker erbjuder musikaliska tjänster och Kultur- och fritidsförvaltningen uppskattar kostnaden för en musikalisk insats till minst 5 tkr per tillfälle.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-05
- Medborgarförslag om att uppföra ett minnesmärke för att hedra veteraner på veterandagen 29 maj -MASKAD
- Kommunfullmäktiges beslut 2023-10-18 § 172

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:

- *Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslaget.*
- *Kommunfullmäktige uppdrar åt Samhällsbyggnadsnämnden att, i samråd med Byggnadsnämnden gällande placering, senast 29 maj 2027 uppföra tidigare beslutad minnessten, KF §172 2023-10-18.*
- *Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen och Kultur- och fritidsnämnden att arrangera en invigning av minnesstenen.*
- *Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen att följa invånarnas engagemang i veterandagen och, om motiverat, arrangera och bjuda in till minnesceremoni.*

Ordföranden yrkade på att medborgarförslaget skulle anses besvarat med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut 2023-10-18 172 §

Beslutsgång

Ordförande redovisade att det fanns två förslag till beslut, kommunstyrelseförvaltningens förslag och dennes yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann genom acklamation att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat att bifalla ordförandens yrkande.

2025-05-05

Dnr: KS 2024/348

Handläggare
Per-Ola Rasmussen
per-ola.rasmussen@vanersborg.se
0521-72 21 28

Mottagare
Ärendets kontakt

Svar på medborgarförslag om att uppföra ett minnesmärke för att hedra veteraner på veterandagen 29 maj

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslaget.
- Kommunfullmäktige uppdrar åt Samhällsbyggnadsnämnden att, i samråd med Byggnadsnämnden gällande placering, senast 29 maj 2027 uppföra tidigare beslutad minnessten, KF §172 2023-10-18.
- Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen och Kultur- och fritidsnämnden att arrangera en invigning av minnesstenen.
- Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen att följa invånarnas engagemang i veterandagen och, om motiverat, arrangera och bjuda in till minnesceremoni.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit med en hemställan om att kommunen uppför ett minnesmärke för att hedra de kommunmedborgare som är eller har varit veteraner, samt håller en årlig minnesceremoni vid minnesmärket, så att de veteraner som finns i kommunen ändå kan samlas tillsammans med övriga kommunmedborgare för att högtidlighålla Veterandagen och uppmärksamma veteranernas insatser. Vid minnesmärket bör även en flaggstång placeras så att flaggning kan ske där. Förslagsställaren föreslår också att någon form av anförande bör hållas och att Nationalsången framförs och lämpligen kan även en av de utmärkta musikkårer som finns i kommunen spela. Hur minnesceremonin ska utformas överlåter hen åt kommunen att bestämma

Kommunfullmäktige har tidigare, KF §172 2023-10-18, beslutat att Samhällsbyggnadsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden ska utse och iordningställa en minnesplats i kommunen för personer som gjort insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati. Ett sådant arbete har påbörjats och efter en intern dialog mellan Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Byggnadsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen föreslås minnesstenen placeras i Kulturaxeln, nära torget, i anslutning till, eller med fri sikt till, flaggstänger som omfattas av allmän flaggning. Torg är viktiga mötesplatser och rumsliga uttryck för de demokratiska

värderingar som vårt samhälle bygger på. Traditionellt var torget lokalsamhällets hjärta, och besöktes för att handla, få veta de senaste nyheterna och göra sin röst hörd.

Figur 1- Röda prickar visar möjliga placeringar som uppfyller kraven. Turkosa prickar visar befintliga statyer och minnesstenar. Mörkblå prickar visar flaggstänger som används vid allmänna flaggdagar.

Internationella fredssoldatdagen instiftades 2002 av FN:s generalförsamling och firades första gången 2003 för att hedra alla som deltar eller har deltagit i de fredsbevarande styrkorna. Sedan 2008 högtidlighåller vi i Sverige veterandagen den 29 maj och sedan 2012 har dagen officiell status som statsceremoni, vilket betyder att dagen firas samma datum varje år. Sedan 2017 är Veterandagen 29 maj en officiell flaggdag och uppmärksammas under högtidliga former där det finns en minnesplats att samlas vid.

Kostnaden för en minnessten i svart granit/diabas beräknas uppgå till ca 60 tkr samt därutöver ca 10 tkr för transport och montering. En invigning av minnessten föreslås ske senast på 10-årsdagen av flaggdagen för Veterandagen, dvs. senast 29 maj 2027. Den förgyllda texten på stenen föreslås vara ”I fredens och demokratins tjänst” i kombination med FN-märket. Detta gör att minnesstenen också fyller en funktion vid uppmärksammandet av FN-dagen, 24 oktober. FN-dagen firas för att uppmärksamma och hylla FN:s arbete och de framsteg som gjorts för att skapa en bättre värld. Det är också en dag för att påminna oss om vikten av internationellt samarbete och solidaritet

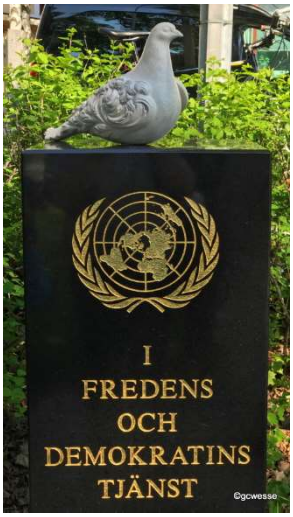

Figur 2- Foto: Matts-Erik Westin

Antalet personer från Vänersborgs kommun som är med i Sveriges Veteranförbund är relativt få och det finns ingen aktiv förening i kommunen. De närmaste föreningarna är Skaraborgs och Västkustens veteranföreningar med ca 500 medlemmar ihop. I Vänersborg bor det däremot ca 160 personer som varit med i olika fredsbevarande insatser.

Medlemskapet i NATO kan förväntas öka antalet personer som medverkar i insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati i framtiden. Invånarnas engagemang i veterandagen bör utvärderas innan kommunen fattar beslut om att en ceremoni fortsättningsvis är lämplig att genomföra och i vilken omfattning.

Det finns inget som hindrar att frivilligorganisationer och invånare själva engagerar sig i samband med minnesdagen och bjuder in till sammankomster och minnesceremonier samt genomföra dessa. Flera föreningar och privata musiker erbjuder musikaliska tjänster och Kultur- och fritidsförvaltningen uppskattar kostnaden för en musikalisk insats till minst 5 tkr per tillfälle.

Beredning

Ärendet har beretts i samarbete med Samhällsbyggnadsförvaltningen, Miljö- och byggnadsförvaltningen samt Kultur- och fritidsförvaltningen.

Underlag

Beslut och underlag KF §172 2023-10-18

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef

Bilagor

- Medborgarförslag om att uppföra ett minnesmärke för att hedra veteraner på veterandagen 29 maj
- Beslut KF 2023-10-18, §172, Svar på medborgarförslag om minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst

Sändlista

Handläggare av ärendet

Motionären
Kultur- och fritidsförvaltningen
Samhällsbyggnadsnämnden

Lämna medborgarförslag

1. Lämna medborgarförslag till fullmäktige

Ange hur du vill lämna in ditt medborgarförslag
Här anger du om du vill skriva ditt medborgarförslag direkt i e-tjänsten eller ladda upp en fil.

Jag vill skriva mitt medborgarförslag i E-tjänsten

Här skriver du ditt medborgarförslag
Här skriver du ditt medborgarförslag.

Sverige högtidlighåller Veterandagen den 29:e maj årligen. Veterandagen är också allmän flaggdag. Veterandagen uppmärksammar inte endast militära insatser, utan även civila, såsom polisiära insatser och insatser utförda av räddningsverkets personal. Syftet med Veterandagen är att uppmärksamma, samt visa erkänsla och uppskattning för alla de svenskar som deltagit i insatser utomlands och därmed bidragit till fred, minskat lidande och rättsstatens utveckling.
Försvarsmakten högtidlighåller Veterandagen vid en ceremoni Veteranmonumentet Restare invid Sjöhistoriska museet på Gärdet i Stockholm. Alla kan delta. För många av veteranerna och andra kommunmedborgare är det dock inte praktisk möjlig att närvara där, då det är en ganska lång väg att resa och dagen infaller inte alltid en arbetsfri dag.
Jag föreslår därför att Vänersborgs kommun uppför ett minnesmärke för att hedra de kommunmedborgare som är eller har varit veteraner, samt håller en årlig minnesceremoni vid minnesmärket, så att de veteraner som finns i kommunen ändå kan samlas tillsammans med övriga kommunmedborgare för att högtidlighålla Veterandagen och uppmärksamma veteranernas insatser. Vid minnesmärket bör även en flaggstång placeras så att flaggning kan ske där.
Hur minnesceremonin ska utformas överlåter jag åt kommunen att bestämma, men någon form av anförande bör hållas och Nationalsången bör framföras. Lämpligen kan även en av de utmärkta musikkårer som finns i kommunen spela.
Minnesmärket kan med fördel placeras i den vackra Skräckleparken, till allmänt beskådande och eftertanke. Vår fred och frihet finns inte utan personliga uppoffringar.
I dessa tider är gemensamma tillfällen till samling viktiga som enande kraft.
Man skulle på minnesmärket också kunna ange namnen på de kommunmedborgare som fått betala det högsta priset för sin insats och stupat eller på annat sätt förolyckats under sin tjänstgöring.
Notera att tjänstgöringen utomlands sker och har skett under ledning av flera internationella organisationer. Bl.a. FN, EU och NATO. Därför bör inte en enskild organisations emblem synas på minnesmärket.

Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde?
Nej

2. Ange dina kontaktuppgifter

Ange dina kontaktuppgifter

Du måste vara ledamot eller tjänstgörande ersättare för att kunna lämna in en motion, interpellation eller fråga.

Personnummer

För- och efternamn

BJÖRN CARLSSON

Adress

Postnummer och ort

E-postadress

Telefon

Mobiltelefon

Notifieringar

E-post

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.

Namn: BJÖRN CARLSSON
Person ID:
Datum: 2024-05-29 12:52
Signerad checksumma:

§ 172

Svar på medborgarförslag om minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst

KS 2022/283

Beslut

Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslaget.

Kommunfullmäktige uppdrar åt Samhällsbyggnadsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden att, när ekonomi så tillåter med hänsyn till nuvarande beslut om stor restriktivitet och att inte fatta kostnadsdrivande beslut KS 2023-06-07 § 122, utse och iordningställa en minnesplats i kommunen för personer som gjort insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit med en hemställan om att kommunen anordnar en minnesplats för veteraner i fredens tjänst, något som allt fler kommuner gör. Detta för att uppmärksamma insatserna som enskilda personer gjort samt ge dem en plats att gå till för att hedra, minnas, sörja och också glädjas av återseende. Sedan 2017 är Veterandagen en officiell flaggdag och uppmärksammas under högtidliga former där det finns en minnesplats att samlas vid.

Antalet personer från Vänersborgs kommun som är med i Sveriges Veteranförbund är relativt få och det finns ingen aktiv förening i kommunen. De närmaste föreningarna är Skaraborgs och Västkustens veteranföreningar med ca 500 medlemmar ihop. I Vänersborg bor det däremot ca 160 personer som varit med i olika fredsbevarande insatser.

Samtidigt finns det andra grupper som också medverkar och drabbas vid kris- och krigssituationer. Myndigheten för skydd och beredskap (MSB) koordinerar internationella humanitära, resiliensbyggande, fredsfrämjande och civilskyddande insatser. MSB:s samarbetsaktörer i insatser varierar, men är vanligtvis FN, EU, OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa), myndigheter eller lokala institutioner samt frivilligorganisationer. Förutom att hjälp andra länders befolkning innebär erfarenheterna från dessa insatser att vi stärker vår egen nationella förmåga att hantera sådana situationer.

Samhället bör uppmärksamma, berömma och hedra människor som står upp för fred, demokrati och andra människor i kris- och krigssituationer. En minnesplats bör således vända sig till alla som medverkar till detta oavsett om man gör det i egenskap av soldat, sjukvårdspersonal, räddningstjänstpersonal eller som frivilligarbetare.

Minnesplatsen kan utgöras av en redan befintlig plats som får ytterligare en funktion och uppmärkning.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2023-10-04, § 211
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-09-18 Svar på medborgarförslag om minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-13
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-09-21: Medborgarförslag om minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst
- Medborgarförslag om minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst 2022-07-06

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Gunilla Cederboms (V) yrkade avslag till medborgarförslaget.

Anders Strand (SD) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag. I detta instämde Henrik Harlitz (M), Henrik Josten (M) och Bo Carlsson (C).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag och Gunilla Cederboms (V) avslagsyrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunfullmäktige beslutat i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande omröstningsordning, som godkändes av kommunfullmäktige. Den som stödjer kommunstyrelsens förslag röstar ja, och den som stödjer Gunilla Cederboms (V) avslagsyrkande röstar nej.

Omröstningsresultat

Med 46-ja och 4 nej-röster hade kommunfullmäktige beslutat i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Omröstningen redovisas i bilaga 1.

Sändlista

Handläggare
Kultur- och fritidsförvaltningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Förslagsställaren

§ 87

Konsekvensbeskrivning för försäljning av fastigheten Hantverkaren 25

KS 2025/230

Beslut

Kommunstyrelsen översänder yttrande *”Konsekvensbeskrivning angående försäljning av fastigheten Hantverkaren 25”* till samhällsbyggnadsnämnden.

Bilaga/bilagor

Bilaga 3: Konsekvensbeskrivning angående försäljning av fastigheten Hantverkaren 25

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-04-10, § 59, föreslå kommunstyrelsen att utföra konsekvensbeskrivning för försäljning av fastigheten Hantverkaren 25, Parallellgatan 44–48.

I enlighet med Riktlinjer för lokalförsörjning bör kommunstyrelsen vid förslag om avyttring göra en konsekvensbedömning. Bedömningen ska beskriva eventuella konsekvenser av avyttring för framtida lokalförsörjning samt ekonomiska konsekvenser om lokalerna inte avyttras.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett förslag till yttrande i ärendet enligt bilaga.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-06
- Samhällsbyggnadsnämndens yttrande: Konsekvensbeskrivning angående försäljning av fastigheten Hantverkaren 25
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10 § 59

2025-05-06

Dnr: KS 2025/230

Handläggare
Anna Högmark
anna.hogmark@vanersborg.se
0521-72 25 27

Mottagare
Kommunstyrelsen

Konsekvensbeskrivning för försäljning av fastigheten Hantverkaren 25

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen översänder yttrande *”Konsekvensbeskrivning angående försäljning av fastigheten Hantverkaren 25”* till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-04-10, § 59, föreslå kommunstyrelsen att utföra konsekvensbeskrivning för försäljning av fastigheten Hantverkaren 25, Parallellgatan 44–48.

I enlighet med Riktlinjer för lokalförsörjning bör kommunstyrelsen vid förslag om avyttring göra en konsekvensbedömning. Bedömningen ska beskriva eventuella konsekvenser av avyttring för framtida lokalförsörjning samt ekonomiska konsekvenser om lokalerna inte avyttras.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett förslag till yttrande i ärendet enligt bilaga.

Beredning

Kommunstyrelseförvaltningen har diskuterat ärendet med lokalnyttjande nämnders förvaltningar.

Underlag

Sammanträdesprotokoll Samhällsbyggnadsnämnden 2025-04-10, § 59

Riktlinjer för lokalförsörjning, kommunstyrelsen 2020-03-25 § 56

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Bilagor

Yttrande *”Konsekvensbeskrivning angående försäljning av fastigheten Hantverkaren 25”* daterat 2025-05-06

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden

Handläggare
Anna Högmark
anna.hogmark@vanersborg.se
0521-72 25 27

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Konsekvensbeskrivning angående försäljning av fastigheten Hantverkaren 25

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-04-10, § 59, föreslå kommunstyrelsen att utföra konsekvensbeskrivning för försäljning av fastigheten Hantverkaren 25, Parallellgatan 44–46.

Fastigheten Hantverkaren 25 är belägen på Parallellgatan 44–48 och Skyttegatan 1 invid Holmängens industriområde. Fastighetens yta uppgår till 2 544 kvm. Byggnaderna på fastigheten inrymmer bostäder, garage och lokaler som hyrs ut till företag och privatpersoner. Vissa delar av byggnaderna är tomställda. Då ingen kommunal verksamhet nyttjar byggnaderna önskar samhällsbyggnadsförvaltningen försälja fastigheten för att renodla kommunens fastighetsägande.

Fastighets AB har erbjudits att köpa fastigheten men då bolaget inte har något system för att hantera bostadshyresgäster kan de endast överta industrilokalerna. Samhällsbyggnadsförvaltningen har nu för avsikt att försälja fastigheten på öppna marknaden. (SBN 2025/94)

Sammanfattning av yttrande

Kommunstyrelsen ställer sig positiva till en försäljning av fastigheten mot bakgrund av nedanstående.

Kommunstyrelseförvaltningen har diskuterat ärendet med berörda nämnders förvaltningar samt studerat lokalförsörjningsunderlag 2026-2035 (KS 2024/41) för att bedöma behov av fastigheten för kommunens verksamheter. Utifrån underlaget och dialogen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att det inte finns något behov av fastigheten för de kommunala verksamheterna under de närmsta tio åren.

Intäkter för objektet uppgick under 2024 till 369 tkr. Kostnader bokförda på objektet uppgick under samma år till 260 tkr. Underhållsbehovet bedöms uppgå till 3 822 tkr under de närmsta åren. Budget för att utföra underhållet saknas dock då medel har prioriterats till andra objekt.

I kommunens Fastighetspolicy (KF 2024-06-19 § 100) beskrivs vilka fastigheter kommunen kan och bör äga. Objektet tillhör inte någon av de kategorier som beskrivs i policyn. Policyn anger också att god ekonomisk hushållning förutsätter att fastigheter vårdas och underhålls för att säkerställa lokalernas tekniska och ekonomiska livslängd och att fastigheter som inte är ekonomiskt hållbara ska försäljas till marknadsvärde efter övervägande av vad som anges i policyn. Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att

objektets driftnetto är positivt men att en förutsättning för ekonomisk hållbarhet är att det finns medel för fastighetsunderhåll.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

§ 59

Försäljning av fastighet Hantverkaren 25 (parallellgatan 44)

SBN 2025/94

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen att utföra konsekvensbeskrivning för försäljning av fastigheten Hantverkaren 25, Parallellgatan 44–46.

Bilaga

Bilaga 16: Beskrivning Hantverkaren 25

Sammanfattning av ärendet

Hantverkaren 25 är en blandfastighet där det till viss del är tomställt och där resterande är uthyrt externt. Då fastigheten inte inrymmer någon kommunal verksamhet önskar Fastighet och Service sälja fastigheten.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-03-18

Sändlista

Kommunstyrelsen
Fastighetsförvaltare
Verksamhetschef Fastighet och Service

Hantverkaren 25

Fakta

Fastighet*:* Hantverkaren 25

Adress: Parallellgatan 44-48

Skyttegatan 1

Tomt: 2 544 kvm

Hyresgäster lokaler:

Actemium/Emil Lundgren

Kyltjänst

Brunbergs måleri

Hyresgäster garage och bostad:

Privatpersoner

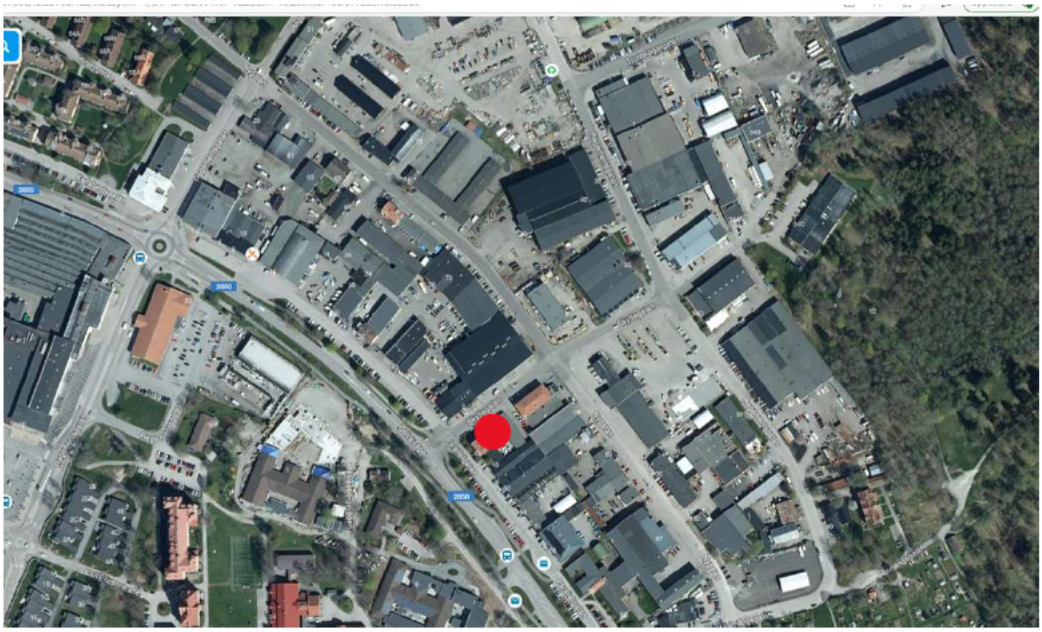

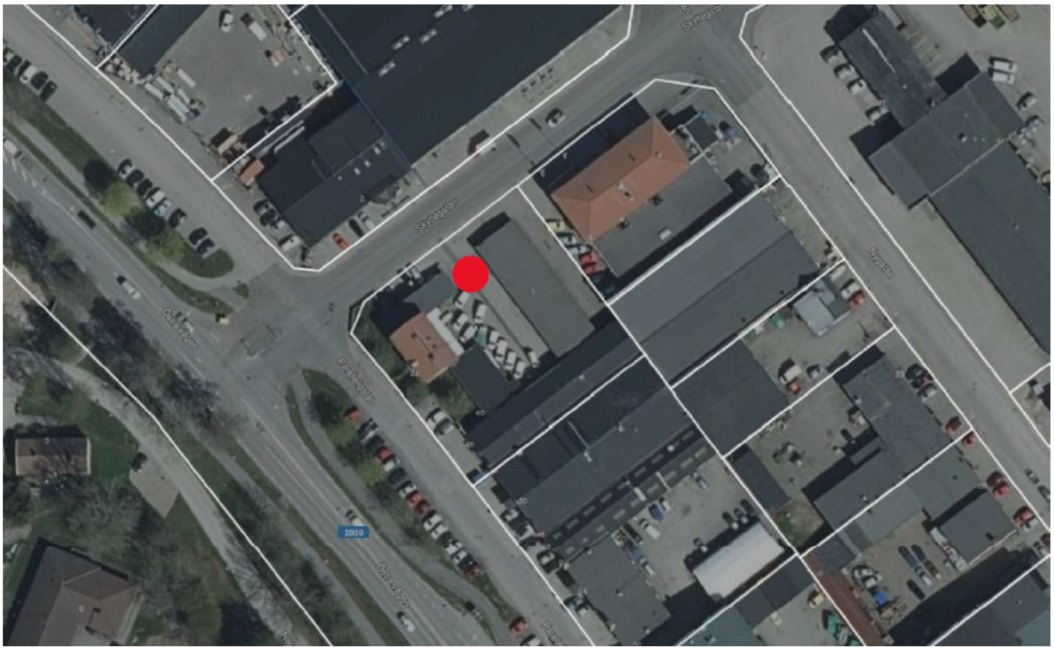

2025-03-18

Dnr: SBN 2025/94

Handläggare
Rebecca Salbom
rebecca.salbom@vanersborg.se
0521-72 25 25

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Försäljning fastigheter

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen att utföra konsekvensbeskrivning för försäljning av fastigheten Hantverkaren 25, Parallellgatan 44-46.

Sammanfattning av ärendet

Hantverkaren 25 är en blandfastighet där det till viss del är tomställt och där resterande är uthyrt externt. Då fastigheten inte inrymmer någon kommunal verksamhet önskar Fastighet och Service sälja fastigheten.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Hantverkaren 25 är en blandfastighet som inrymmer garage, lokaler och bostadslägenheter där viss del är tomställd och där resterande delar hyrs ut till externa parter, antingen privatpersoner eller företag.

Fastigheten har tidigare lyfts som förslag till försäljning till Fastighets AB, Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-05-16 §79.

Fastighets AB tackade nej till köp och svarade *”Industrilokalen kan tas över av Fastighets AB däremot har bolaget inget system för att hantera bostadshyresgäster”.*

I och med detta önskar Fastighet och Service sälja fastigheten via mäklare på öppna marknaden i ett steg i att renodla fastighetsägandet.

Underlag

Riktlinjer för lokalförsörjning KS 2020/87 antagen 2020-03-25 § 56.

Hans Larsson

Verksamhetschef Fastighet och Service

Bilagor

- Beskrivning Hantverkaren 25

Sändlista

Kommunstyrelsen
Fastighetsförvaltare
Verksamhetschef Fastighet och Service

§ 88

Begäran om tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag. Statsbidrag skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna.

KS 2025/237

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 1 210 tkr för 2025 avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med motsvarande belopp.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden begär i beslut 2025-04-16 § 36 tilläggsanslag om 1 210 tkr för 2025. Detta till följd då riksdagen beslutade 2024 om regeringens proposition att ”Skyddat boende” ska bli en ny placeringsform som omfattas av tillståndsplikt och kvalitetskrav för att få bedriva verksamhet. Detta på samma sätt som andra HVB. Dessa krav innebär ökade kostnader för placeringar på Skyddade boenden, samt tillstånd från IVO (Inspektionen för vård och omsorg).

Propositionen stärker även rättigheterna för medföljande barn och kräver från och med 2024 en utredning och uppföljning av placeringar tillsammans med vårdnadshavare, på samma sätt som för placerade barn utan vårdnadshavare. Ändringarna trädde i kraft 1 april 2024, och från och med 2024 finns ett generellt statsbidrag för denna förändring. Socialförvaltningen har årligen en kostnad på cirka 2 000 tkr för personal, avtal gällande skyddat boende i samarbete med Trollhättan Stad, samt kostnader för köpta platser.

För 2026 begär Socialnämnden ramökning och förslaget hanteras i samband med Mål- och resursplan 2026-2028.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 1 210 tkr för 2025. Finansieringen sker genom budgeten för generella statsbidrag.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-05
- Socialnämndens beslut 2025-04-16 § 36

2025-05-05

Dnr: KS 2025/237

Handläggare
Kristina Karlsson
Kristina.Karlsson@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Begäran om tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag. Statsbidrag skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 1 210 tkr för 2025 avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med motsvarande belopp.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden begär i beslut 2025-04-16 § 36 tilläggsanslag om 1 210 tkr för 2025. Detta till följd då riksdagen beslutade 2024 om regeringens proposition att ”Skyddat boende” ska bli en ny placeringsform som omfattas av tillståndsplikt och kvalitetskrav för att få bedriva verksamhet. Detta på samma sätt som andra HVB. Dessa krav innebär ökade kostnader för placeringar på Skyddade boenden, samt tillstånd från IVO (Inspektionen för vård och omsorg).

Propositionen stärker även rättigheterna för medföljande barn och kräver från och med 2024 en utredning och uppföljning av placeringar tillsammans med vårdnadshavare, på samma sätt som för placerade barn utan vårdnadshavare. Ändringarna trädde i kraft 1 april 2024, och från och med 2024 finns ett generellt statsbidrag för denna förändring. Socialförvaltningen har årligen en kostnad på cirka 2 000 tkr för personal, avtal gällande skyddat boende i samarbete med Trollhättan Stad, samt kostnader för köpta platser.

För 2026 begär Socialnämnden ramökning och förslaget hanteras i samband med Mål- och resursplan 2026-2028.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 1 210 tkr för 2025. Finansieringen sker genom budgeten för generella statsbidrag.

Underlag

Beslut om begäran om tilläggsbudget för socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag 2025-04-16 § 36

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Socialnämnden
Ekonomiavdelningen

§ 36

Begäran om tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag till socialförvaltningen - statsbidrag Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna

SOC 2025/97

Beslut

1. Socialnämnden begär tilläggsanslag hos Kommunfullmäktige för 2025 om 1 210 tkr, avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”.

2. Socialnämnden begär ramhöjning från och med 2026 hos Kommunfullmäktige om 1 210 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för att ”Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna”.

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen beslutade 2024 om regeringens proposition att ”Skyddat boende” ska bli en ny placeringsform som omfattas av tillståndsplikt och kvalitetskrav för att få bedriva verksamhet. Detta på samma sätt som andra HVB. Dessa krav innebär ökade kostnader för placeringar på Skyddade boenden, samt tillstånd från IVO (Inspektionen för vård och omsorg)

Propositionen stärker även rättigheterna för medföljande barn och kräver från och med 2024 en utredning och uppföljning av placeringar tillsammans med vårdnadshavare, på samma sätt som för placerade barn utan vårdnadshavare. Ändringarna trädde i kraft 1 april 2024, och från och med 2024 finns ett generellt statsbidrag för denna förändring. Socialförvaltningen har årligen en kostnad på cirka 2 000 tkr för personal, avtal gällande skyddat boende i samarbete med Trollhättan Stad, samt kostnader för köpta platser.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-09

Sändlista

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige
Ekonom

§ 89

Begäran om tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag till socialförvaltningen

KS 2025/238

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 1 109 tkr i budget 2025. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med motsvarande belopp.

Sammanfattning av ärendet

Som en del av Regeringens proposition 2024:25:1 tilldelas kommuner generella statsbidrag. I regeringens proposition aviseras om statsbidrag tillkommer, förändras eller tas bort. Utifrån propositionen har det tillkommit generella statsbidrag till Vänersborgs kommun som inte varit med i beslut 2024-06-19 § 87 för Mål- och resursplan 2025-2027. Där med begär Socialnämnden i beslut 2025-04-16 §37 tilläggsanslag om 1 109 tkr i budget 2025. Budgetmedlen avser ”Ny socialtjänstlag” 238 tkr. ”Brottsförebyggande bestämmelser i socialtjänstlagen” 113 tkr. ”Åtgärder för att stärka samhällsvårdens innehåll” 641 tkr. ”Fler verktyg för socialtjänsten för att stärka skyddet för barn” 117 tkr. I anvisningarna för 2026-2028 ingår statsbidragen i anvisad budgetram.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 1109 tkr i budget 2025. Finansiering sker genom de generella statsbidragen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-09
- Socialnämndens beslut 2025-04-16 § 37

2025-05-09

Dnr: KS 2025/238

Handläggare
Kristina Karlsson
Kristina.Karlsson@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Begäran om tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag till socialförvaltningen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 1 109 tkr i budget 2025. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med motsvarande belopp.

Sammanfattning av ärendet

Som en del av Regeringens proposition 2024:25:1 tilldelas kommuner generella statsbidrag. I regeringens proposition aviseras om statsbidrag tillkommer, förändras eller tas bort. Utifrån propositionen har det tillkommit generella statsbidrag till Vänersborgs kommun som inte varit med i beslut 2024-06-19 § 87 för Mål- och resursplan 2025-2027. Där med begär Socialnämnden i beslut 2025-04-16 §37 tilläggsanslag om 1 109 tkr i budget 2025. Budgetmedlen avser ”Ny socialtjänstlag” 238 tkr. ”Brottsförebyggande bestämmelser i socialtjänstlagen” 113 tkr. ”Åtgärder för att stärka samhällsvårdens innehåll” 641 tkr. ”Fler verktyg för socialtjänsten för att stärka skyddet för barn” 117 tkr. I anvisningarna för 2026-2028 ingår statsbidragen i anvisad budgetram.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 1109 tkr i budget 2025. Finansiering sker genom de generella statsbidragen.

Underlag

Beslut om begäran om tilläggsanslag för socialnämnden för generella statsbidrag 2025-04-16 § 37.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Socialnämnden
Ekonomiavdelningen

§ 37

Begäran om tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag till socialförvaltningen

SOC 2025/97

Beslut

1. Socialnämnden begär tilläggsanslag hos Kommunfullmäktige för 2025 om 238 tkr, avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”Ny socialtjänstlag”.

2. Socialnämnden begär tilläggsanslag hos Kommunfullmäktige för 2025 om 113 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”Brottsförebyggande bestämmelse i socialtjänstlagen”.

3. Socialnämnden begär tilläggsanslag hos Kommunfullmäktige för 2025 om 641 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”Åtgärder för att stärka samhällsvårdens innehåll”.

4. Socialnämnden begär tilläggsanslag hos Kommunfullmäktige för 2025 om 117 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för ”Fler verktyg för socialtjänsten för att stärka skyddet för barn”.

Sammanfattning av ärendet

I anvisningar för MRP 2026-2028 och anvisad budgetram för 2026 ingår statsbidragen ovan som äskas som tilläggsanslag för 2025.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-03

Sändlista

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige
Ekonom

§ 90

Revidering av avfallsföreskrifter, Samhällsbyggnadsnämnden

KS 2024/713

Beslut

Kommunfullmäktige antar kommunala avfallsföreskrifter, enligt bilaga.

Avfallsföreskrifterna gäller från och med det datum då Kommunfullmäktiges beslut vinner laga kraft och ersätter då de tidigare beslutade kommunala renhållningsföreskrifterna den 16 juni 2021.

Bilaga/bilagor

Bilaga 4: Föreskrifter om avfallshantering - Förslag till reviderade kommunala avfallsföreskrifter

Sammanfattning av ärendet

En kommun är skyldig att ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen ska innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndiganden i 15 kap. miljöbalken (MB).

Med anledning av förändrad lagstiftning inom avfallsområdet har samhällsbyggnadsnämnden upprättat ett förslag till reviderade kommunala avfallsföreskrifter för Vänersborgs kommun. Revideringen har föranletts bland annat av att ansvaret för insamling av förpackningar har överförts på kommunen från och med år 2024. Enligt samhällsbyggnadsnämnden följer ändringarna i stor utsträckning branschorganisationen Avfall Sveriges förslag till föreskrifter.

Samhällsbyggnadsnämnden har – genom beslut den 12 december 2024, § 155 – remitterat ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsnämnden har även bjudit in fastighetsinnehavare till samråd, och tillgängliggjort förslaget till avfallsföreskrifter i receptionen i kommunhuset under perioden 17 december 2024–17 februari 2025. Information om samrådet/utställningen tillhandahölls via kommunens webbplats.

Kommunstyrelsen beslutade den 26 februari 2025, § 40, att avge ett yttrande över samhällsbyggnadsnämndens förslag. Ett yttrande inkom även från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Inga övriga yttranden har inkommit.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har bearbetat synpunkterna i en samrådsredogörelse. Samhällsbyggnadsnämnden därefter reviderat förslaget till avfallsföreskrifter och i huvudsak genomfört de ändringar som Kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden har föreslagit.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat det reviderade förslaget och föreslår att Kommunfullmäktige ska anta samhällsbyggnadsnämndens förslag till avfallsföreskrifter (SBN 2024/134, § 57), dock med följande redaktionella ändring

- att 2 § punkten 3 justeras på så sätt att hänvisningen till punkten 12 ändras till punkten 10

Härutöver bör det angivna datumet för ikraftträdande tas bort och fyllas i efter att föreskrifterna har vunnit laga kraft.

Ändringarna har markerats med gult i bilagan.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-07
- Bilaga - Föreskrifter om avfallshantering - Förslag till reviderade kommunala avfallsföreskrifter
- Avfallsföreskrifter markerade ändringar 2025-03-12
- Avfallsföreskrifter SBN 2024/134
- Nu gällande kommunala avfallsföreskrifter 2021-06-16, § 84
- Samrådsredogörelse avfallsföreskrifter
- Kommunstyrelsens beslut 2025-02-26 § 40
- Kommunstyrelsens yttrande om revidering av avfallsföreskrifter, Samhällsbyggnadsnämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2025-03-05 § 5
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande över revidering av avfallsföreskrifter
- Byggnadsnämndens beslut 2025-01-21 § 3

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:

1. Kommunfullmäktige antar bilagda reviderade kommunala avfallsföreskrifter (ändring av renhållningsordningen) inklusive de ändringar som Kommunstyrelseförvaltningen föreslagit.

2. Kommunfullmäktige upphäver den del av Kommunfullmäktiges beslut avseende renhållningsordningen, den 16 juni 2021, § 84, punkten 1 som avser tidigare beslutade kommunala renhållningsföreskrifter. Den del av beslutet som avser avfallsplanen samt redovisningen av densamma kvarstår oförändrat.

Avfallsföreskrifterna gäller från och med det datum då Kommunfullmäktiges beslut vinner laga kraft och ersätter då de tidigare beslutade kommunala renhållningsföreskrifterna.

Kommundirektören lämnade muntligen ett reviderat förslag på beslutsförslag från förvaltningen där gällande formalia justerades. Förslaget önskades stämmas av med ansvarig handläggare. Reviderat förslag lyder enligt följande:

Kommunfullmäktige antar kommunala avfallsföreskrifter, enligt bilaga.

Avfallsföreskrifterna gäller från och med det datum då Kommunfullmäktiges beslut vinner laga kraft och ersätter då de tidigare beslutade kommunala renhållningsföreskrifterna den 16 juni 2021.

Beslutsgång

Ordförande frågade kommunstyrelsens arbetsutskott om ovan justeringar kunde lämnas till kommunstyrelseförvaltningen att justeras i protokollet vilket godtog av utskottet.

2025-05-07

Dnr: KS 2024/713

Handläggare
Ylva Johansson
Ylva.Johansson@vanersborg.se
0521-72 10 00

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Revidering av avfallsföreskrifter

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar bilagda reviderade kommunala avfallsföreskrifter (ändring av renhållningsordningen) inklusive de ändringar som Kommunstyrelseförvaltningen föreslagit.

2. Kommunfullmäktige upphäver den del av Kommunfullmäktiges beslut avseende renhållningsordningen, den 16 juni 2021, § 84, punkten 1 som avser tidigare beslutade kommunala renhållningsföreskrifter. Den del av beslutet som avser avfallsplanen samt redovisningen av densamma kvarstår oförändrat.

Avfallsföreskrifterna gäller från och med det datum då Kommunfullmäktiges beslut vinner laga kraft och ersätter då de tidigare beslutade kommunala renhållningsföreskrifterna.

Sammanfattning av ärendet

En kommun är skyldig att ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen ska innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndiganden i 15 kap. miljöbalken (MB).

Med anledning av förändrad lagstiftning inom avfallsområdet har samhällsbyggnadsnämnden upprättat ett förslag till reviderade kommunala avfallsföreskrifter för Vänersborgs kommun. Revideringen har föranletts bland annat av att ansvaret för insamling av förpackningar har överförts på kommunen från och med år 2024. Enligt samhällsbyggnadsnämnden följer ändringarna i stor utsträckning branschorganisationen Avfall Sveriges förslag till föreskrifter.

Samhällsbyggnadsnämnden har – genom beslut den 12 december 2024, § 155 – remitterat ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsnämnden har även bjudit in fastighetsinnehavare till samråd, och tillgängliggjort förslaget till avfallsföreskrifter i receptionen i kommunhuset under perioden 17 december 2024–17 februari 2025. Information om samrådet/utställningen tillhandahölls via kommunens webbplats.

Kommunstyrelsen beslutade den 26 februari 2025, § 40, att avge ett yttrande över samhällsbyggnadsnämndens förslag. Ett yttrande inkom även från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Inga övriga yttranden har inkommit.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har bearbetat synpunkterna i en samrådsredogörelse. Samhällsbyggnadsnämnden därefter reviderat förslaget till avfallsföreskrifter och i huvudsak genomfört de ändringar som Kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden har föreslagit.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat det reviderade förslaget och föreslår att Kommunfullmäktige ska anta samhällsbyggnadsnämndens förslag till avfallsföreskrifter (SBN 2024/134, § 57), dock med följande redaktionella ändring

- att 2 § punkten 3 justeras på så sätt att hänvisningen till punkten 12 ändras till punkten 10

Härutöver bör det angivna datumet för ikraftträdande tas bort och fyllas i efter att föreskrifterna har vunnit laga kraft.

Ändringarna har markerats med gult i bilagan.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Av 15 kap. 41 § MB framgår att kommunen är skyldig att ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen ska innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndiganden i 15 kap. MB.

Av 9 kap. 1 § avfallsförordningen framgår att kommunen får meddela föreskrifter om bland annat hur utrymmen, behållare och andra anordningar för hantering av avfall ska vara beskaffade och skötas, att vissa slag av avfall ska förvaras och transporteras skilt från annat avfall, skyldighet att i fråga om förvaring och transport av avfall vidta andra åtgärder som är nödvändiga av återanvändnings- eller återvinningsskäl eller av andra hälso- eller miljöskäl. Av 9 kap. 2 § avfallsförordningen framgår vidare att kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om hanteringen av det avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att de revideringar som har gjorts berör sådant som kommunen får reglera genom avfallsföreskrifter enligt ovan nämnda bestämmelser.

Branschorganisationen Avfall Sverige har tagit fram förslag på hur avfallsföreskrifter kan utformas utifrån gällande lagstiftning. Enligt samhällsbyggnadsnämndens beslut följer genomförda ändringar i stor utsträckning branschorganisationen Avfall Sveriges förslag.

Av 15 kap. 42 § MB framgår att kommunen innan den antar en renhållningsordning ska

1. på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsinnehavare och myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse av renhållningsordningen, och
2. ställa ut ett förslag till renhållningsordning för granskning under minst fyra veckor.

Kommunen ska informera om utställningen på sin webbplats före utställningstidens början. Informationen ska innehålla uppgift om förslagets huvudsakliga innebörd, var det ställs ut samt inom vilken tid och till vem som synpunkter ska lämnas.

Av 15 kap. 43 § MB framgår att när kommunen antar renhållningsordningen ska kommunen ta hänsyn till de synpunkter som har kommit fram i samrådet och granskningen enligt 42 §.

Av 15 kap. 44 § MB framgår att bestämmelserna i 42 och 43 §§ även gäller förslag till ändringar i en renhållningsordning.

Enligt samma bestämmelse behöver en kommun dock inte ställa ut ett förslag till en ändring i renhållningsordningen som endast

1. gäller föreskrifter som kommunen får meddela med stöd av detta kapitel, och
2. berör ett fåtal fastighetsinnehavare eller annars är liten.

Samhällsbyggnadsnämnden har – genom beslut den 12 december 2024, § 155 – remitterat ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsnämnden har även bjudit in fastighetsinnehavare till samråd, och tillgängliggjort förslaget till avfallsföreskrifter i receptionen i kommunhuset under perioden 17 december 2024–17 februari 2025. Information om samrådet/utställningen tillhandahölls via kommunens webbplats.

Kommunstyrelsen beslutade den 26 februari 2025, § 40, att avge ett yttrande över samhällsbyggnadsnämndens förslag. Ett yttrande inkom även från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Inga övriga yttranden har inkommit.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har bearbetat synpunkterna i en samrådsredogörelse. Samhällsbyggnadsnämnden har därefter reviderat förslaget till avfallsföreskrifter och i huvudsak genomfört de ändringar som Kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden har föreslagit. Samhällsbyggnadsförvaltningen har bedömt att de ändringar som har genomförts – med anledning av inkomna synpunkter – varit så små och att ett nytt samråd/utställning inte har krävts.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat det reviderade förslaget och föreslår att Kommunfullmäktige ska anta samhällsbyggnadsnämndens förslag till avfallsföreskrifter (SBN 2024/134, § 57), dock med följande redaktionella ändring

- att 2 § punkten 3 justeras på så sätt att hänvisningen till punkten 12 ändras till punkten 10

Härutöver bör det angivna datumet för ikraftträdande tas bort och fyllas i efter att föreskrifterna har vunnit laga kraft.

Ändringarna har markerats med gult i bilagan.

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden har remitterat förslaget till avfallsföreskrifter till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Kommunstyrelsen den 12 december 2024, § 155. Kommunstyrelsen beslutade den 26 februari 2025, § 40, att lämna ett yttrande över förslaget.

Underlag

- 15 kap. Miljöbalken
- Avfallsförordningen (2020:614)
- Förordning om producentansvar för förpackningar (2022:1274)
- Förslag till reviderade kommunala avfallsföreskrifter med markerade ändringar 2025-03-12 (SBN 2024/134)
- Förslag till reviderade avfallsföreskrifter utan markerade ändringar SBN 2024/134
- Nu gällande kommunala renhållningsföreskrifter (avfallsföreskrifter), antagna 2021-06-16, § 84
- Samrådsredogörelse avfallsföreskrifter
- Beslut KS 2025-02-26, yttrande
- Yttrande över revidering av avfallsföreskrifter KS, tjänsteskrivelse 2025-01-24
- Beslut MHN remiss 2025.130
- Yttrande över revidering av avfallsföreskrifter MHN, tjänsteskrivelse 2025-02-18
- Beslut BN remiss 2024.86

Pernilla Bertilsson

Chefsjurist

Bilagor

Förslag till reviderade kommunala avfallsföreskrifter

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

Vänersborgs kommun

FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING

UTKAST

INLEDANDE BESTÄMMELSER

Bemyndiganden

1§ Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808), 9 kap 1 och 2 §§ avfallsförordningen (SFS 2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Vänersborgs kommun.

Definitioner

2§ Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:

1. Med avfall som omfattas av kommunens ansvar avses kommunalt avfall och annat avfall som kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
2. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1-6 punkterna.
3. Med matavfall avses i denna avfallsföreskrift och i kommunens avfallstaxa den del av bioavfall som utgörs av biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, med mera, enligt 1 kap. 5 § punkt 2 avfallsförordningen (SFS 2020:614) och som utgör kommunalt avfall. I begreppet matavfall som utgör kommunalt avfall ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp i sluten tank. För butiksavfall av animaliskt ursprung, se punkt 10.
4. Med restavfall avses sorterat brännbart avfall, det vill säga det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, förpackningar, returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut.
5. Med grovavfall avses avfall som omfattas av kommunens ansvar och som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.
6. Med returpapper avses detsamma som i 1 kap. 10 § avfallsförordningen, det vill säga kommunalt avfall som utgörs av tidningar eller tidningspapper. Detta inkluderar tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper samt sådant papper som tidningarna trycks på.
7. Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt avfall som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus.
8. Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 3 till avfallsförordningen eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av Avfallsförordningen (2020:614). Farligt avfall har farliga egenskaper.
9. Med elavfall/konsumentelavfall avses detsamma som i 16 § förordningen (SFS 2022:1276) om producentansvar för elutrustning.
10. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
11. Med textilavfall avses kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil som inte kan återanvändas eller återbrukas.
12. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
13. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja en fastighet.
14. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens samhällsbyggnadsnämnd.

UTKAST

15. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd.
16. Med renhållare avses den/de aktörer som kommunen anlitat för hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar.
17. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av avfall som omfattas av kommunens ansvar.
18. Med enskilda avloppsanläggningar avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som ger upphov till avfall som omfattas av kommunens ansvar.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken (SFS 1998:808), avfallsförordningen (SFS 2020:614) och förordning (SFS 2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3§ Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar för transport och övrig hantering av avfall som omfattas av kommunens ansvar.

4§ Hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar utförs av den eller de som kommunen anlitar för ändamålet (renhållaren).

5§ Tillsynen över avfallshanteringen utförs av den tillsynsansvariga nämnden[1].

6§ Den avfallsansvariga nämnden informerar fastighetsägarna om krav och hantering avseende förpackningar, returpapper och övrigt avfall som omfattas av kommunens ansvar.

7§ Renhållaren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om denna föreskrift inte följs.

Ordinarie hämtning kan ersättas av separat hämtning om behållare innehåller:

- skärande eller stickande avfall som är bristfälligt emballerat
- ej väl förslutna avfallspåsar eller löst liggande avfall i kärl eller fack för restavfall och matavfall
- osorterat avfall

Avfallet hämtas efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren, antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

Om rättelseåtgärder inte vidtagits av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren, har renhållaren rätt att debitera avgift för osorterat avfall enligt kommunens taxa för avfallsavgifter och rätt att hämta avfallet på annat sätt om det är möjligt.

Separat hämtning kan också ske om behållare är överfulla eller för tunga. Hämtning sker då efter att fastighetsinnehavaren omfördelat avfallet.

[1] Tillsyn enligt Miljöbalken (SFS 1998:808) 15 kap och föreskrifter meddelade med stöd av Miljöbalken.

UTKAST

Fastighetsinnehavarens ansvar för betalning och information

8§ Avgift ska betalas av fastighetsinnehavaren för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har meddelat[2].

9§ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att i behövlig omfattning informera den eller de som bor på eller är verksamma i fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNENS ANSVAR

Sortering av avfall

10§ Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall som omfattas av kommunens ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

11§ Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras enligt bilaga 1.

Skyldighet att överlämna avfall som omfattas av kommunens ansvar

12§ Avfall som omfattas av kommunens ansvar ska lämnas till och transporteras bort från fastigheten av renhållaren om inte annat anges i dessa föreskrifter.

13§ Utsorterade avfallsslag hämtas i avsedd behållare vid fastigheten enligt 31§ eller lämnas på plats som anvisas i bilaga 1.

14§ Det utsorterade avfallet ska transporteras bort från fastigheten så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

15§ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare ska upplysa renhållaren och den avfallsansvariga nämnden om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

16§ Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av det kommunala avfallet från fastigheten.

Emballering av avfall som omfattas av kommunens ansvar, fyllnadsgrad och vikt

17§ Avfall ska emballeras i enlighet med anvisningar i bilaga 1. Emballerat avfall ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

18§ I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och förvaringsplatsen är avsedd. Närmare krav på sortering och emballering finns i bilaga 1.

[2] Miljöbalken (SFS 1998:808), 27 kap 4§

UTKAST

19§ Behållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses.

20§ Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering.

Anskaffande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning

21§ En förteckning över de behållare och annan utrustning som används i kommunen anges i bilaga 2.

22§ Ägande och underhållsansvar för behållare och annan utrustning som används i samband med avfallshantering är fördelat enligt följande:

- Kärl för insamlande av mat- och restavfall samt förpackningar och returpapper ägs och tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för rengöring och tillsyn.
- Latrinbehållare ägs och tillhandahålls av renhållaren.
- Containrar ägs och tillhandahålls av kommunen.
- Bottentömmande behållare, underjordsbehållare, enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och slamtankar anskaffas, installeras och underhålls av fastighetsinnehavaren.
- Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

23§ Ägare av behållare ansvarar för reparation och, vid behov, utbyte av behållare. I de fall renhållaren är ägaren och ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Ändringar som kan påverka hämtning ska utan uppmaning meddelas renhållaren.

24§ Märkning av kärl och annan relevant utrustning ska ske enligt anvisning från renhållaren.

25§ Behållare ska vara tillgängliga och ges service i form av återkommande underhåll och tillsyn för att förebygga driftavbrott och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt.

26§ Såväl behållare som de inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshantering ska installeras och underhållas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.

Anläggande

27§ Vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar (slamavskiljare, minireningsverk, slutna tankar med mera), fettavskiljare eller tank för matavfall ska avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 20 meter såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 8 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

28§ Anläggning som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggningar där hämtning ska ske av filterkassett eller säck ska anläggas så att hämtning med fordon utrustat med kran kan utföras. Avstånd för kranbil vid tömning av filtermaterial får inte överstiga 20 meter.

29§ Vid installation och anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för matavfall, bottentömmande behållare eller anläggning som kräver byte av filtermaterial ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall från anläggningen.

UTKAST

30§ Inför installation av bottentömmande behållare ska val av typ och placering ske i samråd med renhållaren. Anläggningen ska utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

Förutsättningar vid hämtning av avfall

31§ Hämtning av avfall som omfattas av kommunens ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen, vid överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats, se bilaga 1. Anvisning av plats görs av avfallsansvarig nämnd.

32§ Behållare ska vara uppställda så att hantering med den utrustning som används i kommunens renhållningssystem kan ske och att hämtning underlättas. De ska placeras så att de kan hämtas med kärra eller sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används.

33§ Kärl med lock ska vid hämtningstillfället vara fria från snö.

34§ Renhållaren ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska vid begäran om hämtning lämnas till renhållaren. Ändringar ska utan uppmaning meddelas renhållaren.

35§ Slamavskiljare, fettavskiljare och slutna tankar ska vara lätt tillgängliga för tömning.

Lock eller manlucka ska kunna öppnas av en person och får inte vara övertäckt när tömning ska ske. Lock eller manlucka får inte väga mer än 15 kg och inte vara större än 60 cm i diameter.

36§ Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning hålls i farbart skick.

Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder (inklusive vegetation), röjas från snö och hållas halkfri. Transportväg som slutar i återvändsgränd ska vara försedd med vändningsmöjlighet med tillräcklig yta för hämtningsfordon.

37§ Enskild väg som utnyttjas vid hämtning av avfall som omfattas av kommunens ansvar ska vara så dimensionerad att den är farbar vid varje hämtningstillfälle för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

38§ Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättsinnehavaren lämna avfallet på plats som överenskommes med renhållaren.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

39§ Kommunen utgör två hämtningsområden; ett för permanent boende och ett för fritidsboende.

40§ Ordinarie hämtning av avfall sker med nedanstående intervall:

Sorterat mat- och restavfall samt förpackningar och returpapper

- Från flerbostadshus sker hämtning enligt överenskommelse.
- Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende sker hämtning enligt överenskommelse.

UTKAST

- Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende sker hämtning enligt överenskommelse under perioden vecka 18/19 – 38/39 (11 tömningar), i den ordning renhållaren bestämmer. Övrig del av året sker hämtning efter beställning.
- Från koloniträdgårdar, fritidsanläggningar och andra liknande verksamheter sker hämtning enligt överenskommelse.

Övrigt avfall som omfattas av kommunens ansvar

- Hämtning av icke-brännbart grovavfall såsom kyl frys, spis, tvättmaskin, och diskmaskin sker enligt överenskommelse.
- Fosforfällor och minireningsverk ska tömmas i enlighet med det tillstånd som getts av kommunens tillsynsansvariga nämnd och ska följa leverantörens anvisningar. I annat fall sker tömning minst en gång per år för minireningsverk och vartannat år för fosforfällor.
- Hämtning av latrin sker varannan vecka eller efter budning.
- Tömning av slamavskiljare med anslutet WC ska ske en gång/år.
- Tömning av slamavskiljare utan anslutet WC ska ske var tredje år.
- Tömning av fettavskiljare sker minst en gång per år och i övrigt efter behov för att upprätthålla en god funktion i avskiljaren.
- Slutna tankar töms efter budning.

41§ Särskild hämtning kan beställas av nedanstående avfallsslag enligt renhållarens anvisningar och enligt fastställd taxa:

- Grovavfall
- Trädgårdsavfall, hämtning från tätorter sker under perioden april – oktober, varannan vecka. Särskilt abonnemang erfordras.

SÄRSKILT OM KOMMUNALT AVFALL FRÅN VERKSAMHETER

42§ Kommunalt avfall från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall än kommunalt avfall. För kommunalt avfall från verksamheter gäller 3–41 §§ om ej annat anges i dessa föreskrifter.

43§ För verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet och lämna det till ett insamlingssystem som renhållaren tillhandahåller.

ANNAT AVFALL ÄN KOMMUNALT AVFALL

Uppgiftsskyldighet

44§ Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än kommunalt avfall ska på uppmaning av den avfallsansvariga nämnden lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning[3].

45§ Den som är innehavare av en hamn ska lämna uppgift om behovet av avfallshantering till kommunens avfallsansvariga nämnd[4].

[3] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 9 kap 1§
[4] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 4 kap 8-9§§

UTKAST

UNDANTAG

Anmälan/ansökan

46§ För undantag från denna föreskrift ska anmälan eller ansökan göras till den kommunala nämnd som prövar ärendet. Vilken nämnd som prövar respektive typ av undantag framgår av §§ 54, 56-57, 59-60, 62-64.

47§ Anmälan/ansökan om undantag ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

48§ Av anmälan/ansökan ska framgå den tidsperiod som avses och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

49§ Ansökan om omhändertagande av avloppsfraktioner och filtermaterial genom egen anläggning ska innehålla en detaljerad beskrivning av anläggningen och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

50§ I de fall den tillsynsansvariga nämnden prövar ärendet ska nämnden översända kopia av anmälan/ansökan och beslutet till den avfallsansvariga nämnden.

Eget omhändertagande av avfall

51§ Avfall får endast tas om hand i egen regi enligt vad som anges i 52 - 56 §§ och under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

52§ Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

53§ Med stöd av 3 kap 1 e§ avfallsförordningen gäller följande förbud eller begränsningar av eldning av trädgårds och parkavfall:

Inom områden med detaljplan eller områdesbestämmelse är eldning förbjuden under tiden 1 maj – 30 september. Övrig tid av året får eldning inom sådana områden ske endast av torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering, om det kan ske utan att olägenhet för människors hälsa uppstår. Eldning får aldrig ske i strid mot gällande brandföreskrifter.

54§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som avser att kompostera annat kommunalt avfall än trädgårdsavfall från fastigheten, t.ex. matavfall, ska anmäla detta till den tillsynsansvariga nämnden. Om fastigheten byter ägare ska en ny anmälan göras.

55§ Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare. Fastigheten ska medge utrymme för användning av den erhållna komposten.

56§ Kompostering av avloppsfraktioner och filtermaterial från fastigheten får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, så kallad förmultningsanläggning eller annat liknande omhändertagande för användning av näringsämnen på fastigheten.

UTKAST

Utsträckt hämtningsintervall

57§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som komposterar allt matavfall på den egna fastigheten kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges att återstående avfall som omfattas av kommunens ansvar hämtas med glesare hämtningsintervall under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

- Till och med 2026-12-31: Hämtning var fjärde vecka, en gång per kvartal eller en gång per halvår. Möjlighet till hämtning en gång per kvartal eller halvår upphör när 4-fackskärl placerats ut.
- Från och med 2027-01-01: Hämtning var fjärde vecka

58§ Medgivande om glesare hämtningsintervall kan komma att återkallas om kommunen konstaterar att matavfall trots uppgifterna om kompostering lämnas för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller kommer fram till att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits.

59§ Fastighetsinnehavaren kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges dispens från kravet på tömningsintervall för slamavskiljare och fosforfällor. Förlängt tömningsintervall för slamavskiljare och fosforfällor kan medges om det är uppenbart att tätare tömning inte behövs. Beslut om förlängt tömningsintervall kan tidsbegränsas. Förlängt tömningsintervall får medges med ett intervall om högst vartannat år.

Gemensam avfallsbehållare

60§ Två eller tre närboende fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter ansökan till avfallsansvarig nämnd under viss tid medges rätt att använda gemensam avfallsbehållare under förutsättning att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsägarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats.

61§ Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om avfallsansvarig nämnd konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Uppehåll i hämtning

62§ Uppehåll i hämtning vid permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst tre månader.

Ansökan ska lämnas till den avfallssansvariga nämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden och uppehåll medges i 1 år i taget.

63§ Uppehåll i hämtning vid fritidshus kan efter ansökan medges nyttjanderättsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under hela fritidsperioden.

Ansökan ska lämnas till den avfallsansvariga nämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden.

UTKAST

Befrielse från skyldigheten att överlämna avfall till kommunen

64§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv kan ta hand om sitt avfall som omfattas av kommunens ansvar på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön, kan efter anmälan till den tillsynsansvariga nämnden om det finns särskilda skäl, befrias från skyldigheten att lämna avfall till kommunen för transport, bortskaffande och återvinning.

IKRAFTTRÄDANDE

Dessa föreskrifter träder i kraft den xx

UTKAST

Bilaga 1 Sortering, emballering och lämning av avfall

Av kommunens renhållningsföreskrifter och övriga tillämpliga föreskrifter följer att nedan uppräknade avfallsslag ska utsorteras. Avfallet lämnas på den plats som anges för respektive avfallsslag.

Typ av avfall	Hushåll/ Verksamhet	Emballering och märkning	Hämtning/lämning
Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur (se Djur) och matavfall. *Om före detta livsmedel blandas med annat avfall utgör hela den blandade fraktionen före detta livsmedel.*	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Batterier	Hushåll	Emballeras ej	*Små batterier:* Lämnas i batteriholkar, vid kretsloppspark eller miljöstation. *Bilbatterier/andra större startbatterier:* Lämnas vid kretsloppspark. *Produkter med inbyggda batterier:* Lämnas till försäljningsställe eller kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall. En mindre mängd farligt avfall får efter anmälan till Länsstyrelsen[5] transporteras i egen regi till godkänd behandlingsanläggning eller kretsloppspark. Transport ska rapporteras till Naturvårdsverket innan den anländer till mottagare enligt Avfallsförordningen (SFS 2020:614) 6 kap 1-5§§.
Bilar (uttjänta)	Hushåll/ Verksamhet	Emballeras ej	Lämnas till auktoriserad bilskrot.
Brännbart avfall / Restavfall *Brännbart avfall som blir kvar efter utsortering av allt annat avfall enligt denna bilaga.*	Hushåll/ Verksamhet	Läggs i avsedd påse i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren.

[5] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 5 kap §§ 1 eller 7

UTKAST

Bygg- och rivningsavfall *Sorteras i följande fraktioner (SFS 2020:614):* • *Trä* • *Mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten* • *Metall* • *Glas* • *Plast* • *Gips*	Hushåll	Emballeras ej. OBS! För asbest – se Farligt avfall nedan.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Djur - sällskapsdjur	Hushåll		Får grävas ner på fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljön. Mindre djur kan läggas i en väl tillsluten plastpåse som läggs i kärlet för restavfall. För större djur bör veterinär kontaktas. Mer information om hantering av döda djur finns på Jordbruksverkets webbplats.
Djur - slaktavfall	Hushåll (husbehovsjakt)		I första hand lämnas slaktavfall och större djurdelar från jakt kvar i skogen. Mindre delar och mängder kan läggas i en väl tillsluten plastpåse som läggs i kärlet för restavfall.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Däck (med eller utan fälg)	Hushåll	Emballeras ej	Lämnas till däckinsamlingsentreprenör eller kretsloppspark.
	Verksamhet		Lämnas till däckinsamlingsentreprenör eller upphandlad avfallsentreprenör.
Elektriska och elektroniska produkter *Exempelvis* • *Lampor* • *Tvättmaskiner* • *Köksmaskiner* • *TV* • *Datorer*	Hushåll	Emballeras ej	Lämnas till försäljningsställe eller vid kretsloppspark. Vitvaror, kylskåp och frysskåp/-boxar kan avgiftsfritt hämtas av renhållaren.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Farligt avfall *Exempelvis* • *Asbest* • *Färg-, lackavfall samt hartser* • *Limavfall (exempel kontaktlim, epoxilim, spackel)*	Hushåll	Olika typer av farligt avfall får inte blandas. Emballage ska vara väl förslutet. Emballage ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll.	Lämnas vid kretsloppspark.

UTKAST

• *Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor, vanliga lysrör)* • *Lösningsmedel* • *Fotokemikalier* • *Bekämpningsmedel* • *Spillolja* • *Sprayburkar* • *Annat starkt surt eller starkt alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)* • *Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar, reläer)*	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall. En mindre mängd farligt avfall får efter anmälan till Länsstyrelsen[6] transporteras i egen regi till godkänd behandlingsanläggning eller kretsloppspark. Transport ska rapporteras till Naturvårdsverket innan den anländer till mottagare enligt Avfallsförordningen (SFS 2020:614) 6 kap 1-5§§.
Fett från fettavskiljare	Verksamhet	I fettavskiljaren	Hämtas av renhållaren eller enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Fiskeredskap	Hushåll		Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet - i hamn	Enligt hamnens instruktioner.	Lämnas enligt hamnens instruktioner.
	Verksamhet - inte i hamn		Lämnas till aktör med producentansvar för fiskeredskap.
Förpackningar som **inte** omfattas av retursystem (pant) • *Plast* • *Kartong* • *Glas färgat* • *Glas ofärgat* • *Metall*	Hushåll och Verksamhet vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll (se 3§)	Ingen emballering. *OBS! Sprayburkar ska vara pys-tomma och punkterade om många burkar slängs samtidigt.*	Hämtas av renhållaren. Skrymmande förpackningsavfall ska lämnas vid kretsloppspark, återvinningsstation eller annan plats enligt instruktion från renhållaren.
	Verksamhet vars avfallshantering inte är samlokaliserad med hushåll (se 3§)	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Förpackningar som omfattas av retursystem (pant)	Hushåll/ Verksamhet	Ingen emballering.	Lämnas till mottagning anordnad av pantföretagen.
Grovavfall *Skrymmande avfall som inte ryms i eller av andra skäl inte kan läggas i behållare eller säck för kommunalt restavfall. Exempelvis utrangerade möbler, cyklar och liknande*	Hushåll	Emballeras i möjligaste mån (buntas eller förpackas). Ska förses med märkning som klargör att det är grovavfall.	Lämnas vid kretsloppspark. På kretsloppspark ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Inert avfall	Hushåll	Ingen emballering	Lämnas vid kretsloppspark.

[6] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 5 kap §§ 1 eller 7

UTKAST

Exempelvis • *Sten* • *Kakel/klinker* • *Asfalt*	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Isolering	Hushåll	Ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Latrin	Hushåll/ Verksamhet	I avsedd latrinbehållare. Behållaren ska förslutas av fastighetsinnehavare/ nyttjanderättshavare.	Hämtas av renhållaren.
Läkemedel	Hushåll	Lämnas i behållare/ påse som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Matavfall	Hushåll/ Verksamhet	Läggs i avsedd påse i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren i enlighet med det hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Matfetter / Frityravfall	Hushåll	Emballeras i exempelvis flaska.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Metall (som inte är förpackning) *Exempelvis* • *Ledningar/rör* • *Plåtar*	Hushåll	Buntas i möjligaste mån om det är samma typ av metall. I annat fall ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Returpapper	Hushåll/ Verksamhet	Ingen emballering. Läggs i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren.
Slam och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar	Hushåll/ Verksamhet	I avsedd behållare.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Stickande och skärande avfall *Exempelvis* • *Kanyler* • *Sprutor*	Hushåll	Lämnas i behållare som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Textilavfall • *Kläder av textil* • *Hemtextil* • *Inredningstextil* • *Väskor av textil* • *Accessoarer av textil*	Hushåll	Läggs i påse	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Trädgårdsavfall *OBS! Gäller inte invasiva arter!*	Hushåll	Ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark, hämtas av renhållare (se §42) eller komposteras (se §53).
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Trädgårdsavfall – Invasiva arter	Hushåll	Väl förpackat i dubbla sopsäckar.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.

UTKAST

Bilaga 2. Behållare och annan utrustning som tillhandahålls av renhållaren

Avfallsbehållare

- Kärl 140 liter
- Kärl 190 liter
- Kärl 240 liter
- Kärl 360 liter
- Kärl 660 liter
- Fyrfackskärl för sortering av förpackningar
- Tvåfackskärl för sortering av förpackningar

Behållare för skrymmande avfall, exempelvis trädgårdsavfall

- Container 8-12 m^3

Övrigt

- Latrinbehållare

UTKAST

Vänersborgs kommun

FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING

Ändringar gjorda i samband med revidering år 2024:
- Grön text: Tillags eller omformulerad
- Röd överstruken text: Borttaget

I vissa fall förydligas ändring i kommentarruta.

Generellt
Texten har fördelats på fler paragrafer för att underlätta hänvisning till olika delar av föreskriften.

INLEDANDE BESTÄMMELSER

Bemyndiganden

1§ Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808), 9 kap 1 och 2-3§§ avfallsförordningen (SFS 2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Vänersborgs kommun.

Definitioner

2§ Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:

Kommentar [MR1]: Ordningen har ändrats jämfört med gällande föreskrifter

1. Med avfall som omfattas av kommunens ansvar avses kommunalt avfall och annat avfall som kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
2. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1-6 punkterna.

   ~~Med kärl- och säckavfall avses den del av det kommunala avfallet som får läggas i kärl eller säck.~~
3. Med matavfall avses i denna avfallsföreskrift och i kommunens avfallstaxa den del av bioavfall som utgörs av biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, med mera, enligt 1 kap. 5 § punkt 2 avfallsförordningen (SFS 2020:614) och som utgör kommunalt avfall. I begreppet matavfall som utgör kommunalt avfall ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp i sluten tank. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkt 12.
4. Med restavfall avses sorterat brännbart kärl- och säckavfall. Med detta avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, förpackningar, returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från hushållets kärl- och säckavfall.
5. Med grovavfall avses kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.
6. Med returpapper avses detsamma som i 1 kap. 10 § avfallsförordningen, det vill säga kommunalt avfall som utgörs av tidningar eller tidningspapper. Detta inkluderar tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper samt sådant papper som tidningarna trycks på.
7. Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt avfall som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus.
8. Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 3 till avfallsförordningen eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av Avfallsförordningen (2020:614).
9. Med elavfall/konsumentelavfall avses detsamma som i 16 § förordningen (SFS 2022:1276) om producentansvar för elutrustning.
10. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
11. Med textilavfall avses kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil som inte kan återanvändas eller återbrukas.
12. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
13. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att brukar eller nyttja fastighet.

14. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens samhällsbyggnadsnämnd.
15. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd.
16. Med renhållare avses de eller den aktörer som kommunen anlitat för hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar.
17. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av ~~kommunalt avfall~~ avfall som omfattas av kommunens ansvar.
18. Med ~~små~~ enskilda avloppsanläggningar avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som ger upphov till ~~kommunalt avfall~~ avfall som omfattas av kommunens ansvar.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken (SFS 1998:808), avfallsförordningen (SFS 2020:614) och förordning (SFS 2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3§ Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för transport och hantering av ~~kommunalt avfall i kommunen~~ avfall som omfattas av kommunens ansvar[1]., ~~med särskilt ansvar för att kommunalt avfall som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning.~~

4§ Hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar utförs av den eller de som kommunen anlitar för ändamålet (renhållaren).

5§ ~~Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.~~ Tillsynen över avfallshanteringen utförs av den tillsynsansvariga nämnden[2].

6§ Den avfallsansvariga nämnden informerar hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, returpapper och övrigt kommunalt avfall.

7§ Renhållaren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om denna föreskrift inte följs.

Ordinarie hämtning kan ersättas av separat hämtning om behållare innehåller:

- skärande eller stickande avfall som är bristfälligt emballerat
- ej väl förslutna avfallspåsar eller löst liggande avfall i kärl eller fack för restavfall och matavfall
- osorterat kommunalt avfall

Avfallet hämtas efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren, antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

Om rättelseåtgärder inte vidtagits av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren, har renhållaren rätt att debitera avgift för osorterat avfall enligt kommunens taxa för avfallsavgifter och rätt att hämta avfallet på annat sätt om det är möjligt.

Separat hämtning kan också ske om behållare är överfulla eller för tunga. Hämtning sker då efter att fastighetsinnehavaren omfördelat avfallet.

---

[1] ~~Miljöbalken (SFS 1998:808), 15 kap 20§~~
[2] Tillsyn enligt Miljöbalken (SFS 1998:808) 15 kap och föreskrifter meddelade med stöd av Miljöbalken.

Fastighetsinnehavares ansvar för betalning och information

8§ Avgift ska betalas av fastighetsinnehavaren ~~fastighetsägaren~~ för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har meddelat[3].

9§ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksamma i fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNENS ANSVAR ~~KOMMUNALT AVFALL~~

Sortering av avfall

10§ Fastighetsinnehavare, eller nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall som omfattas av kommunens ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

11§ Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras enligt bilaga 1 ~~enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till renhållaren för borttransport.~~

Skyldighet att överlämna ~~kommunalt avfall~~ avfall som omfattas av kommunens ansvar

12§ ~~Kommunalt~~ Avfall som omfattas av ~~under~~ kommunens ansvar ska lämnas till och transporteras bort från fastigheten av renhållaren om inte annat anges i dessa föreskrifter.

13§ Utsorterade avfallsslag hämtas ~~i särskild ordning~~ i avsedd behållare vid fastigheten enligt 31§ eller lämnas på plats som anvisas i bilaga 1.

14§ Det utsorterade avfallet ska transporteras bort från fastigheten så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

15§ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare ska upplysa renhållaren och den avfallsansvariga nämnden om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

16§ Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av det kommunala avfallet från fastigheten.

Emballering av ~~kommunalt avfall~~ avfall som omfattas av kommunens ansvar, fyllnadsgrad och vikt

17§ ~~Avfall som läggs i behållare vara inlagt i påse eller paket av lämpligt material och storlek~~. Avfall ska emballeras i enlighet med anvisningar i bilaga 1. Emballerat avfall ska vara väl förslutet så att avfallet inte

[3] Miljöbalken (SFS 1998:808), 27 kap 4§

kan spridas. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

18§ I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och förvaringsplatsen är avsedd. Närmare krav på emballering finns i bilaga 1.

19§ Behållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses.

20§ Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering.

Kommentar [SC2]: Ändrad placering i dokumentet.

Anskaffande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning

21§ En förteckning över de behållare och annan utrustning som används i kommunen anges i bilaga 2.

22§ Ägande och underhållsansvar för behållare och annan utrustning som används i samband med avfallshantering är fördelat enligt följande:

- Kärl för insamlande av mat- och restavfall samt förpackningar och returpapper ägs och tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för rengöring och tillsyn.
- Latrinbehållare tillhandahålls av kommunen.
- Containrar ägs och tillhandahålls av kommunen.
- Bottentömmande behållare, underjordsbehållare, ~~små~~ enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och slamtankar ~~tank för matavfall~~ anskaffas, installeras och underhålls av fastighetsinnehavaren.
- Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

23§ Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. I de fall renhållaren är ägaren och ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Ändringar ska utan anmaning meddelas renhållaren.

24§ Märkning av kärl och annan relevant utrustning ska ske enligt anvisning från renhållaren.

25§ Behållare ska vara tillgängliga och ges service i form av återkommande underhåll och tillsyn för att förebygga driftavbrott och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt.

26§ Såväl behållare som de inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshantering ska installeras och underhållas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.

Anläggande

27§ Vid anläggande av ~~små~~ enskilda avloppsanläggningar (~~trekammarbrunnar~~ slamavskiljare, minireningsverk, slutna tankar med mera), fettavskiljare eller tank för matavfall ska avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 20 m såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 8 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

28§ Anläggningar som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggningar där hämtning av ~~filtermaterial ska ske i~~ filterkassett eller säck ska anläggas så att hämtning med fordon utrustat med kran kan utföras. Avstånd för kranbil vid tömning av filtermaterial får inte överstiga 20 m.

29§ Vid installation och anläggande av ~~små~~ enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för matavfall eller anläggning som kräver byte av filtermaterial ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall från anläggningen.

30§ ~~Vid~~ Inför installation av bottentömmande behållare ska val av typ och placering ske i samråd med renhållaren. Anläggningen ska utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

Kommentar [SC3]: Ändrad placering i dokumentet

~~Hämtnings- och transportvägar~~ Förutsättningar vid hämtning av avfall

31§ Hämtning av ~~kommunalt avfall~~ avfall som omfattas av kommunens ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen, vid överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats, se bilaga 1. Anvisning av plats görs av avfallsansvariga nämnden.

32§ Behållare ska vara uppställda så att hantering med den utrustning som används i kommunens renhållningssystem kan ske och att hämtning underlättas. De ska placeras så att de kan hämtas med kärra eller sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används.

33§ Kärl med lock ska vid hämtningstillfället vara fria från snö.

34§ Renhållaren ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska vid begäran om hämtning lämnas till renhållaren. Ändringar ska utan anmaning meddelas renhållaren.

35§ Slamavskiljare, fettavskiljare, ~~trekammarbrunnar~~ och slutna tankar ska vara lätt tillgängliga för tömning.

Lock eller manlucka ska kunna öppnas av en person och får inte vara övertäckt när tömning ska ske. Lock eller manlucka får inte väga mer än 15 kg och inte vara större än 60 cm i diameter.

36§ Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning hålls i farbart skick.

Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder (inklusive vegetation), röjas från snö och hållas halkfri. Transportväg som slutar i återvändsgränd ska vara försedd med vändningsmöjlighet med tillräcklig yta för hämtfordon.

37§ Enskild väg som utnyttjas vid hämtning av kommunalt avfall ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

38§ Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättsinnehavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med renhållaren.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

39§ Kommunen utgör två hämtningsområden; ett för permanent boende och ett för fritidsboende.

40§ Ordinarie hämtning av kommunalt avfall sker med nedanstående intervall:

Sorterat mat- och restavfall samt förpackningar och returpapper

- Från flerbostadshus sker hämtning ~~veckovis eller~~ enligt överenskommelse.
- Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende sker hämtning ~~varannan vecka~~ enligt överenskommelse.
- Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende sker hämtning varannan vecka under perioden vecka 18/19 – 38/39 (11 tömningar), i den ordning renhållaren bestämmer. Övrig del av året sker hämtning efter beställning.
- Från koloniträdgårdar, fritidsanläggningar och andra liknande verksamheter sker hämtning enligt överenskommelse.

Övrigt kommunalt avfall

- Hämtning av icke-brännbart grovavfall såsom kyl frys, spis, tvättmaskin, och diskmaskin sker enligt överenskommelse.
- Fosforfällor och minireningsverk ska tömmas i enlighet med det tillstånd som getts av kommunens Miljö- och hälsoskyddsnämnd och ska följa leverantörens anvisningar. I annat fall sker tömning minst en gång per år för minireningsverk och vartannat år för fosforfällor.
- Hämtning av latrin sker varannan vecka eller efter budning.
- Tömning av slamavskiljare med anslutet WC ska ske en gång/år.
- Tömning av slamavskiljare utan anslutet WC ska ske var tredje år.
- Tömning av fettavskiljare sker minst en gång per år och i övrigt efter behov för att upprätthålla en god funktion i avskiljaren.
- Slutna tankar töms efter budning.

41§ Särskild hämtning kan beställas av nedanstående avfallsslag enligt renhållarens anvisningar och enligt fastställd taxa:

- Grovavfall
- Trädgårdsavfall, hämtning från tätorter sker under perioden april – oktober, varannan vecka. Särskilt abonnemang erfordras.

SÄRSKILT OM KOMMUNALT AVFALL FRÅN VERKSAMHETER

42§ Kommunalt avfall från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall än kommunalt avfall. För kommunalt avfall från verksamheter gäller ~~8–31~~ 3-41§§ om ej annat anges ~~nedan~~ i dessa föreskrifter.

43§ För verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet och lämna det till ett insamlingssystem som renhållaren tillhandahåller.

~~33§ Tömning av slam från enskilda tankar, slamavskiljare och fettavskiljare sker minst en gång per år och i övrigt efter behov för att upprätthålla en god funktion i tanken/avskiljaren. Slutna tankar töms efter budning.~~

ANNAT AVFALL ÄN KOMMUNALT AVFALL

Uppgiftsskyldighet

44§ Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än kommunalt avfall ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning[4].

45§ Den som är innehavare av en hamn ska lämna uppgift om behovet av avfallshantering till kommunens avfallsansvariga nämnd[5].

UNDANTAG

Anmälnings- och ansökningsärenden

46§ För undantag från skyldigheten att lämna avfall enligt denna föreskrift ska anmälan eller ansökan göras till den kommunala nämnd som prövar ärendet. Vilken nämnd som prövar respektive typ av undantag framgår av §§ 54, 56-57, 59-60, 62-64.

47§ Anmälan eller ansökan ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

48§ Av anmälan eller ansökan ska framgå den tidsperiod som avses och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

49§ Ansökan om omhändertagande av avloppsfraktioner och filtermaterial ~~latrin~~ genom egen anläggning ska innehålla en detaljerad beskrivning av anläggningen och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

50§ I de fall den tillsynsansvariga nämnden prövar ärendet ska nämnden översända kopia av anmälan/ansökan och beslutet till den avfallsansvariga nämnden.

Eget omhändertagande av ~~kommunalt~~ avfall

51§ Avfall får endast tas om hand i egen regi enligt vad som anges i 52 - 56 §§ och ~~på den egna fastigheten enligt vad som anges nedan och~~ under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

52§ Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

53§ ~~Torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering får eldas om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det i övrigt inte strider mot andra föreskrifter eller beslut.~~

~~Föreskrifter om förbud mot eldning, helt eller delvis, till skydd för människohälsa och miljö utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor eller annan författning samt brandriskvarning måste beaktas~~

Med stöd av 3 kap 1 e§ avfallsförordningen gäller följande förbud eller begränsningar av eldning av trädgårds och parkavfall:

Inom områden med detaljplan eller områdesbestämmelse är eldning förbjuden under tiden 1 maj – 30 september. Övrig tid av året får eldning inom sådana områden ske endast av torrt trädgårdsavfall som

Kommentar [MR4]: Denna ändring är en följd av de ändringar som nu görs av regeringen (SFS 2025:17). Möjligheten för kommunen att reglera eldning med stöd av förordningen av miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) kommer att upphöra fr.o.m. 2025-12-30. Kommunen får istället meddela föreskrifter om förbud mot eller begränsning av eldning av trädgårds- och parkavfall med stöd avfallsförordningen 3 kap 1 e §.

[4] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 9 kap 1§
[5] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 4 kap 8-9§§

inte kan utnyttjas för kompostering, om det kan ske utan att olägenhet för människors hälsa uppstår. Eldning får aldrig ske i strid mot gällande brandföreskrifter.

54§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv avser att kompostera annat kommunalt avfall än trädgårdsavfall från fastigheten, t.ex. matavfall, ska anmäla detta till den tillsynsansvariga nämnden. Om fastigheten byter ägare ska en ny ansökan göras.

55§ Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare ~~och på sådant sätt olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår~~. Fastigheten ska medge utrymme för användning av den erhållna komposten.

56§ Kompostering av avloppsfraktioner och filtermaterial ~~latrin~~ från fastigheten får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, s.k. förmultningsanläggning eller annat liknande omhändertagande för användning av näringsämnen på fastigheten.

Utsträckt hämtningsintervall

57§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som komposterar allt matavfall ~~från det kommunala avfallet~~ på den egna fastigheten kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges att det återstående avfallet hämtas med glesare hämtningsintervall under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

- Till och med 2026-12-31: Hämtning var fjärde vecka, en gång per kvartal eller en gång per halvår. Möjlighet till hämtning en gång per kvartal eller halvår upphör när 4-fackskärl placerats ut
- Från och med 2027-01-01: Hämtning var fjärde vecka

58§ Medgivande om glesare hämtningsintervall kan komma att återkallas om kommunen konstaterar att matavfall trots uppgifterna om kompostering lämnas för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller kommer fram till att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits.

59§ Fastighetsinnehavaren kan efter ansökan till den avfallsansvariga nämnden medges dispens från kravet på tömningsintervall för slamavskiljare och fosforfällor. Förlängt tömningsintervall för slamavskiljare och fosforfällor kan medges om det är uppenbart att tätare tömning inte behövs. Beslut om förlängt tömningsintervall kan tidsbegränsas. Förlängt tömningsintervall får medges med ett intervall om högst vartannat år.

Gemensam avfallsbehållare

60§ Två eller tre närboende fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter ansökan till avfallsansvarig nämnd under viss tid medges rätt att använda gemensam avfallsbehållare under förutsättning att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsinnehavarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats.

61§ Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om avfallsansvarig nämnd konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Uppehåll i hämtning

62§ Uppehåll i hämtning vid permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst tre månader.

Ansökan ska lämnas till den avfallssansvariga nämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden och uppehåll medges i 1 år i taget.

63§ Uppehåll i hämtning vid fritidshus kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under hela fritidsperioden.

Ansökan ska lämnas till den avfallsansvariga nämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden.

Befrielse från skyldigheten att överlämna kommunalt avfall till kommunen

64§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv kan ta hand om sitt kommunala avfall på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön, kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden om det finns särskilda skäl, befrias från skyldigheten att lämna avfall till kommunen för transport, bortskaffande och återvinning.

IKRAFTTRÄDANDE

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2021-01-01 då renhållningsordning för Vänersborgs kommun från 2025-07-01 ~~20 juni 2012~~ upphör att gälla.

Bilaga 1 Sortering, emballering och lämning av avfall

Av kommunens renhållningsföreskrifter och övriga tillämpliga föreskrifter följer att nedan uppräknade avfallsslag ska utsorteras. ~~Avfallet lämnas på den vid respektive avfallsslag anvisad plats~~. Avfallet lämnas på den plats som anges för respektive avfallsslag.

~~För kärl- och säckavfall som läggs i behållare gäller generellt att avfallet ska läggas i påse eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfallet ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.~~

Typ av avfall	Hushåll/ Verksamhet	Emballering och märkning	Hämtning/lämning
Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur (se Djur) och matavfall. *Om före detta livsmedel blandas med annat avfall utgör hela den blandade fraktionen före detta livsmedel.*	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Batterier	Hushåll	Emballeras ej	*Små batterier:* Lämnas i batteriholkar, vid kretsloppspark eller miljöstation. *Bilbatterier/andra större startbatterier:* Lämnas vid kretsloppspark. *Produkter med inbyggda batterier:* Lämnas till försäljningsställe eller kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall. En mindre mängd farligt avfall får efter anmälan till Länsstyrelsen[6] transporteras i egen regi till godkänd behandlingsanläggning eller kretsloppspark. Transport ska rapporteras till Naturvårdsverket innan den anländer till mottagare enligt Avfallsförordningen (SFS 2020:614) 6 kap 1-5§§.
Bilar (uttjänta)	Hushåll/ Verksamhet	Emballeras ej	Lämnas till auktoriserad bilskrot.

Kommentar [SC5]: Hela tabellen har uppdaterats.

[6] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 5 kap §§ 1 eller 7

Brännbart avfall / Restavfall *Brännbart avfall som blir kvar efter utsortering av allt annat avfall enligt denna bilaga.*	Hushåll/ Verksamhet	Läggs i avsedd påse i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren.
Bygg- och rivningsavfall *Sorteras i följande fraktioner (SFS 2020:614):* • *Trä* • *Mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten* • *Metall* • *Glas* • *Plast* • *Gips*	Hushåll	Emballeras ej. OBS! För asbest – se Farligt avfall nedan.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Djur - sällskapsdjur	Hushåll		Får grävas ner på fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljön. Mindre djur kan läggas i en väl tillsluten plastpåse som läggs i kärlet för restavfall. För större djur bör veterinär kontaktas. Mer information om hantering av döda djur finns på Jordbruksverkets webbplats.
Djur - slaktavfall	Hushåll (husbehovsjakt)		I första hand lämnas slaktavfall och större djurdelar från jakt kvar i skogen. Mindre delar och mängder kan läggas i en väl tillsluten plastpåse som läggs i kärlet för restavfall.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Däck (med eller utan fälg)	Hushåll	Emballeras ej	Lämnas till däckinsamlingsentreprenör eller kretsloppspark.
	Verksamhet		Lämnas till däckinsamlingsentreprenör eller upphandlad avfallsentreprenör.
Elektriska och elektroniska produkter *Exempelvis* • *Lampor* • *Tvättmaskiner* • *Köksmaskiner* • *TV* • *Datorer*	Hushåll	Emballeras ej	Lämnas till försäljningsställe eller vid kretsloppspark. Vitvaror, kylskåp och frysskåp/-boxar kan avgiftsfritt hämtas av renhållaren.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.

Farligt avfall *Exempelvis* • *Asbest* • *Färg-, lackavfall samt hartser* • *Limavfall (exempel kontaktlim, epoxilim, spackel)* • *Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor, vanliga lysrör)* • *Lösningsmedel* • *Fotokemikalier* • *Bekämpningsmedel* • *Spillolja* • *Sprayburkar* • *Annat starkt surt eller starkt alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)* • *Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar, reläer)*	Hushåll	Olika typer av farligt avfall får inte blandas. Emballage ska vara väl förslutet. Emballage ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall. En mindre mängd farligt avfall får efter anmälan till Länsstyrelsen[7] transporteras i egen regi till godkänd behandlingsanläggning eller kretsloppspark. Transport ska rapporteras till Naturvårdsverket innan den anländer till mottagare enligt Avfallsförordningen (SFS 2020:614) 6 kap 1-5§§.
Fett från fettavskiljare	Verksamhet	I fettavskiljaren	Hämtas av renhållaren eller enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Fiskeredskap	Hushåll		Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet - i hamn	Enligt hamnens instruktioner.	Lämnas enligt hamnens instruktioner.
	Verksamhet - inte i hamn		Lämnas till aktör med producentansvar för fiskeredskap.
Förpackningar som **inte** omfattas av retursystem (pant) • *Plast* • *Kartong* • *Glas färgat* • *Glas ofärgat* • *Metall*	Hushåll och Verksamhet vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll (se 3§)	Ingen emballering. *OBS! Sprayburkar ska vara pys-tomma och punkterade om många burkar slängs samtidigt.*	Hämtas av renhållaren. Skrymmande förpackningsavfall ska lämnas vid kretsloppspark, återvinningsstation eller annan plats enligt instruktion från renhållaren.
	Verksamhet vars avfallshantering inte är samlokaliserad med hushåll (se 3§)	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Förpackningar som omfattas av retursystem (pant)	Hushåll/ Verksamhet	Ingen emballering.	Lämnas till mottagning anordnad av pantföretagen.

[7] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 5 kap §§ 1 eller 7

Grovavfall *Skrymmande avfall som inte ryms i eller av andra skäl inte kan läggas i behållare eller säck för kommunalt restavfall.* *Exempelvis utrangerade möbler, cyklar och liknande*	Hushåll	Emballeras i möjligaste mån (buntas eller förpackas). Ska förses med märkning som klargör att det är grovavfall.	Lämnas vid kretsloppspark. På kretsloppspark ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Inert avfall *Exempelvis* • *Sten* • *Kakel/klinker* • *Asfalt*	Hushåll	Ingen emballering	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Isolering	Hushåll	Ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Latrin	Hushåll/ Verksamhet	I avsedd latrinbehållare. Behållaren ska förslutas av fastighetsinnehavare / nyttjanderättshavare.	Hämtas av renhållaren.
Läkemedel	Hushåll	Lämnas i behållare/ påse som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Matavfall	Hushåll/ Verksamhet	Läggs i avsedd påse i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren i enlighet med det hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Matfetter / Frityravfall	Hushåll	Emballeras i exempelvis flaska.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Metall (som inte är förpackning) *Exempelvis* • *Ledningar/rör* • *Plåtar*	Hushåll	Buntas i möjligaste mån om det är samma typ av metall. I annat fall ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Returpapper	Hushåll/ Verksamhet	Ingen emballering. Läggs i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren.
Slam och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar	Hushåll/ Verksamhet	I avsedd behållare.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Stickande och skärande avfall *Exempelvis* • *Kanyler* • *Sprutor*	Hushåll	Lämnas i behållare som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Textilavfall • *Kläder av textil* • *Hemtextil* • *Inredningstextil* • *Väskor av textil* • *Accessoarer av textil*	Hushåll	Läggs i påse	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.

Trädgårdsavfall *OBS! Gäller inte invasiva arter!*	Hushåll	Ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark, hämtas av renhållare (se §42) eller komposteras (se §53).
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Trädgårdsavfall – Invasiva arter	Hushåll	Väl förpackat i dubbla sopsäckar.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.

Bilaga 2. Behållare och annan utrustning som tillhandahålls av renhållaren

Avfallsbehållare ~~Kärl för säckavfall~~

- Kärl 140 liter
- Kärl 190 liter
- Kärl 360 liter
- Kärl 660 liter
- Fyrfackskärl för sortering av förpackningar
- Tvåfackskärl för sortering av förpackningar

Behållare för skrymmande avfall, exempelvis trädgårdsavfall

- Container 8-12 m^3

Övrigt

- Latrinbehållare

Vänersborgs kommun

FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING

UTKAST

INLEDANDE BESTÄMMELSER

Bemyndiganden

1§ Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808), 9 kap 1 och 2 §§ avfallsförordningen (SFS 2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Vänersborgs kommun.

Definitioner

2§ Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:

1. Med avfall som omfattas av kommunens ansvar avses kommunalt avfall och annat avfall som kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
2. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1-6 punkterna.
3. Med matavfall avses i denna avfallsföreskrift och i kommunens avfallstaxa den del av bioavfall som utgörs av biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, med mera, enligt 1 kap. 5 § punkt 2 avfallsförordningen (SFS 2020:614) och som utgör kommunalt avfall. I begreppet matavfall som utgör kommunalt avfall ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp i sluten tank. För butiksavfall av animaliskt ursprung, se punkt 12.
4. Med restavfall avses sorterat brännbart avfall, det vill säga det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, förpackningar, returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut.
5. Med grovavfall avses avfall som omfattas av kommunens ansvar och som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.
6. Med returpapper avses detsamma som i 1 kap. 10 § avfallsförordningen, det vill säga kommunalt avfall som utgörs av tidningar eller tidningspapper. Detta inkluderar tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper samt sådant papper som tidningarna trycks på.
7. Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt avfall som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus.
8. Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 3 till avfallsförordningen eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av Avfallsförordningen (2020:614). Farligt avfall har farliga egenskaper.
9. Med elavfall/konsumentelavfall avses detsamma som i 16 § förordningen (SFS 2022:1276) om producentansvar för elutrustning.
10. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
11. Med textilavfall avses kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil som inte kan återanvändas eller återbrukas.
12. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
13. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja en fastighet.
14. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens samhällsbyggnadsnämnd.

UTKAST

15. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd.
16. Med renhållare avses den/de aktörer som kommunen anlitat för hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar.
17. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av avfall som omfattas av kommunens ansvar.
18. Med enskilda avloppsanläggningar avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som ger upphov till avfall som omfattas av kommunens ansvar.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken (SFS 1998:808), avfallsförordningen (SFS 2020:614) och förordning (SFS 2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3§ Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar för transport och övrig hantering av avfall som omfattas av kommunens ansvar.

4§ Hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar utförs av den eller de som kommunen anlitar för ändamålet (renhållaren).

5§ Tillsynen över avfallshanteringen utförs av den tillsynsansvariga nämnden[1].

6§ Den avfallsansvariga nämnden informerar fastighetsägarna om krav och hantering avseende förpackningar, returpapper och övrigt avfall som omfattas av kommunens ansvar.

7§ Renhållaren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om denna föreskrift inte följs.

Ordinarie hämtning kan ersättas av separat hämtning om behållare innehåller:
- skärande eller stickande avfall som är bristfälligt emballerat
- ej väl förslutna avfallspåsar eller löst liggande avfall i kärl eller fack för restavfall och matavfall
- osorterat avfall

Avfallet hämtas efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren, antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

Om rättelseåtgärder inte vidtagits av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren, har renhållaren rätt att debitera avgift för osorterat avfall enligt kommunens taxa för avfallsavgifter och rätt att hämta avfallet på annat sätt om det är möjligt.

Separat hämtning kan också ske om behållare är överfulla eller för tunga. Hämtning sker då efter att fastighetsinnehavaren omfördelat avfallet.

[1] Tillsyn enligt Miljöbalken (SFS 1998:808) 15 kap och föreskrifter meddelade med stöd av Miljöbalken.

UTKAST

Fastighetsinnehavarens ansvar för betalning och information

8§ Avgift ska betalas av fastighetsinnehavaren för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har meddelat[2].

9§ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att i behövlig omfattning informera den eller de som bor på eller är verksamma i fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNENS ANSVAR

Sortering av avfall

10§ Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall som omfattas av kommunens ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

11§ Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras enligt bilaga 1.

Skyldighet att överlämna avfall som omfattas av kommunens ansvar

12§ Avfall som omfattas av kommunens ansvar ska lämnas till och transporteras bort från fastigheten av renhållaren om inte annat anges i dessa föreskrifter.

13§ Utsorterade avfallsslag hämtas i avsedd behållare vid fastigheten enligt 31§ eller lämnas på plats som anvisas i bilaga 1.

14§ Det utsorterade avfallet ska transporteras bort från fastigheten så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

15§ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare ska upplysa renhållaren och den avfallsansvariga nämnden om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

16§ Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av det kommunala avfallet från fastigheten.

Emballering av avfall som omfattas av kommunens ansvar, fyllnadsgrad och vikt

17§ Avfall ska emballeras i enlighet med anvisningar i bilaga 1. Emballerat avfall ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

18§ I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och förvaringsplatsen är avsedd. Närmare krav på sortering och emballering finns i bilaga 1.

[2] Miljöbalken (SFS 1998:808), 27 kap 4§

UTKAST

19§ Behållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses.

20§ Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering.

Anskaffande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning

21§ En förteckning över de behållare och annan utrustning som används i kommunen anges i bilaga 2.

22§ Ägande och underhållsansvar för behållare och annan utrustning som används i samband med avfallshantering är fördelat enligt följande:

- Kärl för insamlande av mat- och restavfall samt förpackningar och returpapper ägs och tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för rengöring och tillsyn.
- Latrinbehållare ägs och tillhandahålls av renhållaren.
- Containrar ägs och tillhandahålls av kommunen.
- Bottentömmande behållare, underjordsbehållare, enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och slamtankar anskaffas, installeras och underhålls av fastighetsinnehavaren.
- Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

23§ Ägare av behållare ansvarar för reparation och, vid behov, utbyte av behållare. I de fall renhållaren är ägaren och ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Ändringar som kan påverka hämtning ska utan uppmaning meddelas renhållaren.

24§ Märkning av kärl och annan relevant utrustning ska ske enligt anvisning från renhållaren.

25§ Behållare ska vara tillgängliga och ges service i form av återkommande underhåll och tillsyn för att förebygga driftavbrott och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt.

26§ Såväl behållare som de inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshantering ska installeras och underhållas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.

Anläggande

27§ Vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar (slamavskiljare, minireningsverk, slutna tankar med mera), fettavskiljare eller tank för matavfall ska avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 20 meter såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 8 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

28§ Anläggning som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggningar där hämtning ska ske av filterkassett eller säck ska anläggas så att hämtning med fordon utrustat med kran kan utföras. Avstånd för kranbil vid tömning av filtermaterial får inte överstiga 20 meter.

29§ Vid installation och anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för matavfall, bottentömmande behållare eller anläggning som kräver byte av filtermaterial ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall från anläggningen.

UTKAST

30§ Inför installation av bottentömmande behållare ska val av typ och placering ske i samråd med renhållaren. Anläggningen ska utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

Förutsättningar vid hämtning av avfall

31§ Hämtning av avfall som omfattas av kommunens ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen, vid överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats, se bilaga 1. Anvisning av plats görs av avfallsansvarig nämnd.

32§ Behållare ska vara uppställda så att hantering med den utrustning som används i kommunens renhållningssystem kan ske och att hämtning underlättas. De ska placeras så att de kan hämtas med kärra eller sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används.

33§ Kärl med lock ska vid hämtningstillfället vara fria från snö.

34§ Renhållaren ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska vid begäran om hämtning lämnas till renhållaren. Ändringar ska utan uppmaning meddelas renhållaren.

35§ Slamavskiljare, fettavskiljare och slutna tankar ska vara lätt tillgängliga för tömning.

Lock eller manlucka ska kunna öppnas av en person och får inte vara övertäckt när tömning ska ske. Lock eller manlucka får inte väga mer än 15 kg och inte vara större än 60 cm i diameter.

36§ Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning hålls i farbart skick.

Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder (inklusive vegetation), röjas från snö och hållas halkfri. Transportväg som slutar i återvändsgränd ska vara försedd med vändningsmöjlighet med tillräcklig yta för hämtningsfordon.

37§ Enskild väg som utnyttjas vid hämtning av avfall som omfattas av kommunens ansvar ska vara så dimensionerad att den är farbar vid varje hämtningstillfälle för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

38§ Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättsinnehavaren lämna avfallet på plats som överenskommes med renhållaren.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

39§ Kommunen utgör två hämtningsområden; ett för permanent boende och ett för fritidsboende.

40§ Ordinarie hämtning av avfall sker med nedanstående intervall:

Sorterat mat- och restavfall samt förpackningar och returpapper

- Från flerbostadshus sker hämtning enligt överenskommelse.
- Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende sker hämtning enligt överenskommelse.

UTKAST

- Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende sker hämtning enligt överenskommelse under perioden vecka 18/19 – 38/39 (11 tömningar), i den ordning renhållaren bestämmer. Övrig del av året sker hämtning efter beställning.
- Från koloniträdgårdar, fritidsanläggningar och andra liknande verksamheter sker hämtning enligt överenskommelse.

Övrigt avfall som omfattas av kommunens ansvar

- Hämtning av icke-brännbart grovavfall såsom kyl frys, spis, tvättmaskin, och diskmaskin sker enligt överenskommelse.
- Fosforfällor och minireningsverk ska tömmas i enlighet med det tillstånd som getts av kommunens tillsynsansvariga nämnd och ska följa leverantörens anvisningar. I annat fall sker tömning minst en gång per år för minireningsverk och vartannat år för fosforfällor.
- Hämtning av latrin sker varannan vecka eller efter budning.
- Tömning av slamavskiljare med anslutet WC ska ske en gång/år.
- Tömning av slamavskiljare utan anslutet WC ska ske var tredje år.
- Tömning av fettavskiljare sker minst en gång per år och i övrigt efter behov för att upprätthålla en god funktion i avskiljaren.
- Slutna tankar töms efter budning.

41§ Särskild hämtning kan beställas av nedanstående avfallsslag enligt renhållarens anvisningar och enligt fastställd taxa:

- Grovavfall
- Trädgårdsavfall, hämtning från tätorter sker under perioden april – oktober, varannan vecka. Särskilt abonnemang erfordras.

SÄRSKILT OM KOMMUNALT AVFALL FRÅN VERKSAMHETER

42§ Kommunalt avfall från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall än kommunalt avfall. För kommunalt avfall från verksamheter gäller 3–41 §§ om ej annat anges i dessa föreskrifter.

43§ För verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet och lämna det till ett insamlingssystem som renhållaren tillhandahåller.

ANNAT AVFALL ÄN KOMMUNALT AVFALL

Uppgiftsskyldighet

44§ Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än kommunalt avfall ska på uppmaning av den avfallsansvariga nämnden lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning[3].

45§ Den som är innehavare av en hamn ska lämna uppgift om behovet av avfallshantering till kommunens avfallsansvariga nämnd[4].

[3] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 9 kap 1§
[4] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 4 kap 8-9§§

UTKAST

UNDANTAG

Anmälan/ansökan

46§ För undantag från denna föreskrift ska anmälan eller ansökan göras till den kommunala nämnd som prövar ärendet. Vilken nämnd som prövar respektive typ av undantag framgår av §§ 54, 56-57, 59-60, 62-64.

47§ Anmälan/ansökan om undantag ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

48§ Av anmälan/ansökan ska framgå den tidsperiod som avses och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

49§ Ansökan om omhändertagande av avloppsfraktioner och filtermaterial genom egen anläggning ska innehålla en detaljerad beskrivning av anläggningen och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

50§ I de fall den tillsynsansvariga nämnden prövar ärendet ska nämnden översända kopia av anmälan/ansökan och beslutet till den avfallsansvariga nämnden.

Eget omhändertagande av avfall

51§ Avfall får endast tas om hand i egen regi enligt vad som anges i 52 - 56 §§ och under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

52§ Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

53§ Med stöd av 3 kap 1 e§ avfallsförordningen gäller följande förbud eller begränsningar av eldning av trädgårds och parkavfall:

Inom områden med detaljplan eller områdesbestämmelse är eldning förbjuden under tiden 1 maj – 30 september. Övrig tid av året får eldning inom sådana områden ske endast av torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering, om det kan ske utan att olägenhet för människors hälsa uppstår. Eldning får aldrig ske i strid mot gällande brandföreskrifter.

54§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som avser att kompostera annat kommunalt avfall än trädgårdsavfall från fastigheten, t.ex. matavfall, ska anmäla detta till den tillsynsansvariga nämnden. Om fastigheten byter ägare ska en ny anmälan göras.

55§ Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare. Fastigheten ska medge utrymme för användning av den erhållna komposten.

56§ Kompostering av avloppsfraktioner och filtermaterial från fastigheten får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, så kallad förmultningsanläggning eller annat liknande omhändertagande för användning av näringsämnen på fastigheten.

UTKAST

Utsträckt hämtningsintervall

57§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som komposterar allt matavfall på den egna fastigheten kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges att återstående avfall som omfattas av kommunens ansvar hämtas med glesare hämtningsintervall under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

- Till och med 2026-12-31: Hämtning var fjärde vecka, en gång per kvartal eller en gång per halvår. Möjlighet till hämtning en gång per kvartal eller halvår upphör när 4-fackskärl placerats ut.
- Från och med 2027-01-01: Hämtning var fjärde vecka

58§ Medgivande om glesare hämtningsintervall kan komma att återkallas om kommunen konstaterar att matavfall trots uppgifterna om kompostering lämnas för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller kommer fram till att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits.

59§ Fastighetsinnehavaren kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges dispens från kravet på tömningsintervall för slamavskiljare och fosforfällor. Förlängt tömningsintervall för slamavskiljare och fosforfällor kan medges om det är uppenbart att tätare tömning inte behövs. Beslut om förlängt tömningsintervall kan tidsbegränsas. Förlängt tömningsintervall får medges med ett intervall om högst vartannat år.

Gemensam avfallsbehållare

60§ Två eller tre närboende fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter ansökan till avfallsansvarig nämnd under viss tid medges rätt att använda gemensam avfallsbehållare under förutsättning att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsägarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats.

61§ Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om avfallsansvarig nämnd konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Uppehåll i hämtning

62§ Uppehåll i hämtning vid permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst tre månader.

Ansökan ska lämnas till den avfallssansvariga nämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden och uppehåll medges i 1 år i taget.

63§ Uppehåll i hämtning vid fritidshus kan efter ansökan medges nyttjanderättsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under hela fritidsperioden.

Ansökan ska lämnas till den avfallsansvariga nämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden.

UTKAST

Befrielse från skyldigheten att överlämna avfall till kommunen

64§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv kan ta hand om sitt avfall som omfattas av kommunens ansvar på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön, kan efter anmälan till den tillsynsansvariga nämnden om det finns särskilda skäl, befrias från skyldigheten att lämna avfall till kommunen för transport, bortskaffande och återvinning.

IKRAFTTRÄDANDE

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2025-07-01

UTKAST

Bilaga 1 Sortering, emballering och lämning av avfall

Av kommunens renhållningsföreskrifter och övriga tillämpliga föreskrifter följer att nedan uppräknade avfallsslag ska utsorteras. Avfallet lämnas på den plats som anges för respektive avfallsslag.

Typ av avfall	Hushåll/ Verksamhet	Emballering och märkning	Hämtning/lämning
Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur (se Djur) och matavfall. *Om före detta livsmedel blandas med annat avfall utgör hela den blandade fraktionen före detta livsmedel.*	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Batterier	Hushåll	Emballeras ej	*Små batterier:* Lämnas i batteriholkar, vid kretsloppspark eller miljöstation. *Bilbatterier/andra större startbatterier:* Lämnas vid kretsloppspark. *Produkter med inbyggda batterier:* Lämnas till försäljningsställe eller kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall. En mindre mängd farligt avfall får efter anmälan till Länsstyrelsen[5] transporteras i egen regi till godkänd behandlingsanläggning eller kretsloppspark. Transport ska rapporteras till Naturvårdsverket innan den anländer till mottagare enligt Avfallsförordningen (SFS 2020:614) 6 kap 1-5§§.
Bilar (uttjänta)	Hushåll/ Verksamhet	Emballeras ej	Lämnas till auktoriserad bilskrot.
Brännbart avfall / Restavfall *Brännbart avfall som blir kvar efter utsortering av allt annat avfall enligt denna bilaga.*	Hushåll/ Verksamhet	Läggs i avsedd påse i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren.

[5] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 5 kap §§ 1 eller 7

UTKAST

Bygg- och rivningsavfall *Sorteras i följande fraktioner (SFS 2020:614):* • *Trä* • *Mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten* • *Metall* • *Glas* • *Plast* • *Gips*	Hushåll	Emballeras ej. OBS! För asbest – se Farligt avfall nedan.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Djur - sällskapsdjur	Hushåll		Får grävas ner på fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljön. Mindre djur kan läggas i en väl tillsluten plastpåse som läggs i kärlet för restavfall. För större djur bör veterinär kontaktas. Mer information om hantering av döda djur finns på Jordbruksverkets webbplats.
Djur - slaktavfall	Hushåll (husbehovsjakt)		I första hand lämnas slaktavfall och större djurdelar från jakt kvar i skogen. Mindre delar och mängder kan läggas i en väl tillsluten plastpåse som läggs i kärlet för restavfall.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Däck (med eller utan fälg)	Hushåll	Emballeras ej	Lämnas till däckinsamlingsentreprenör eller kretsloppspark.
	Verksamhet		Lämnas till däckinsamlingsentreprenör eller upphandlad avfallsentreprenör.
Elektriska och elektroniska produkter *Exempelvis* • *Lampor* • *Tvättmaskiner* • *Köksmaskiner* • *TV* • *Datorer*	Hushåll	Emballeras ej	Lämnas till försäljningsställe eller vid kretsloppspark. Vitvaror, kylskåp och frysskåp/-boxar kan avgiftsfritt hämtas av renhållaren.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Farligt avfall *Exempelvis* • *Asbest* • *Färg-, lackavfall samt hartser* • *Limavfall (exempel kontaktlim, epoxilim, spackel)*	Hushåll	Olika typer av farligt avfall får inte blandas. Emballage ska vara väl förslutet. Emballage ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll.	Lämnas vid kretsloppspark.

UTKAST

• *Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor, vanliga lysrör)* • *Lösningsmedel* • *Fotokemikalier* • *Bekämpningsmedel* • *Spillolja* • *Sprayburkar* • *Annat starkt surt eller starkt alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)* • *Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar, reläer)*	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör med tillstånd att transportera farligt avfall. En mindre mängd farligt avfall får efter anmälan till Länsstyrelsen[6] transporteras i egen regi till godkänd behandlingsanläggning eller kretsloppspark. Transport ska rapporteras till Naturvårdsverket innan den anländer till mottagare enligt Avfallsförordningen (SFS 2020:614) 6 kap 1-5§§.
Fett från fettavskiljare	Verksamhet	I fettavskiljaren	Hämtas av renhållaren eller enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Fiskeredskap	Hushåll		Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet - i hamn	Enligt hamnens instruktioner.	Lämnas enligt hamnens instruktioner.
	Verksamhet - inte i hamn		Lämnas till aktör med producentansvar för fiskeredskap.
Förpackningar som **inte** omfattas av retursystem (pant) • *Plast* • *Kartong* • *Glas färgat* • *Glas ofärgat* • *Metall*	Hushåll och Verksamhet vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll (se 3§)	Ingen emballering. *OBS! Sprayburkar ska vara pys-tomma och punkterade om många burkar slängs samtidigt.*	Hämtas av renhållaren. Skrymmande förpackningsavfall ska lämnas vid kretsloppspark, återvinningsstation eller annan plats enligt instruktion från renhållaren.
	Verksamhet vars avfallshantering inte är samlokaliserad med hushåll (se 3§)	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Förpackningar som omfattas av retursystem (pant)	Hushåll/ Verksamhet	Ingen emballering.	Lämnas till mottagning anordnad av pantföretagen.
Grovavfall *Skrymmande avfall som inte ryms i eller av andra skäl inte kan läggas i behållare eller säck för kommunalt restavfall. Exempelvis utrangerade möbler, cyklar och liknande*	Hushåll	Emballeras i möjligaste mån (buntas eller förpackas). Ska förses med märkning som klargör att det är grovavfall.	Lämnas vid kretsloppspark. På kretsloppspark ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Inert avfall	Hushåll	Ingen emballering	Lämnas vid kretsloppspark.

[6] Avfallsförordningen (SFS 2020:614), 5 kap §§ 1 eller 7

UTKAST

Exempelvis • *Sten* • *Kakel/klinker* • *Asfalt*	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Isolering	Hushåll	Ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Latrin	Hushåll/ Verksamhet	I avsedd latrinbehållare. Behållaren ska förslutas av fastighetsinnehavare/ nyttjanderättshavare.	Hämtas av renhållaren.
Läkemedel	Hushåll	Lämnas i behållare/ påse som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Matavfall	Hushåll/ Verksamhet	Läggs i avsedd påse i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren i enlighet med det hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Matfetter / Frityravfall	Hushåll	Emballeras i exempelvis flaska.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Metall (som inte är förpackning) *Exempelvis* • *Ledningar/rör* • *Plåtar*	Hushåll	Buntas i möjligaste mån om det är samma typ av metall. I annat fall ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Returpapper	Hushåll/ Verksamhet	Ingen emballering. Läggs i avsett kärl.	Hämtas av renhållaren.
Slam och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar	Hushåll/ Verksamhet	I avsedd behållare.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Stickande och skärande avfall *Exempelvis* • *Kanyler* • *Sprutor*	Hushåll	Lämnas i behållare som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Textilavfall • *Kläder av textil* • *Hemtextil* • *Inredningstextil* • *Väskor av textil* • *Accessoarer av textil*	Hushåll	Läggs i påse	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Trädgårdsavfall *OBS! Gäller inte invasiva arter!*	Hushåll	Ingen emballering.	Lämnas vid kretsloppspark, hämtas av renhållare (se §42) eller komposteras (se §53).
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.
Trädgårdsavfall – Invasiva arter	Hushåll	Väl förpackat i dubbla sopsäckar.	Lämnas vid kretsloppspark.
	Verksamhet	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.	Enligt instruktion från upphandlad avfallsentreprenör.

UTKAST

Bilaga 2. Behållare och annan utrustning som tillhandahålls av renhållaren

Avfallsbehållare

- Kärl 140 liter
- Kärl 190 liter
- Kärl 240 liter
- Kärl 360 liter
- Kärl 660 liter
- Fyrfackskärl för sortering av förpackningar
- Tvåfackskärl för sortering av förpackningar

Behållare för skrymmande avfall, exempelvis trädgårdsavfall

- Container 8-12 m^3

Övrigt

- Latrinbehållare

UTKAST

Vänersborgs kommun

FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING

INLEDANDE BESTÄMMELSER

Bemyndiganden

1§ Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap 1-3§§ avfallsförordningen (SFS 2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Vänersborgs kommun.

Definitioner

2§ Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:

1. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll
2. Med kärl- och säckavfall avses den del av det kommunala avfallet som får läggas i kärl eller säck.
3. Med grovavfall avses kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.
4. Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt avfall som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus.
5. Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 4 till avfallsförordningen eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av Avfallsförordningen (2020:614).
6. Med konsumentelavfall avses detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.
7. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
8. Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart avfall som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker och liknande och som skulle kunna, eller har kunnat, användas som livsmedel och som utgör kommunalt avfall. I begreppet matavfall som utgör kommunalt avfall ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp i sluten tank. Förutom detta ingår också skal, ben och likande som visserligen inte är mat men ändå intimt förknippat med mat. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (7) ovan.
9. Med restavfall avses sorterat brännbart kärl- och säckavfall. Med detta avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, förpackningar, returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från hushållets kärl- och säckavfall.
10. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
11. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att brukar eller nyttja fastighet.
12. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens samhällsbyggnadsnämnd.
13. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd.
14. Med renhållare avses de eller den aktörer som kommunen anlitat för hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar.

15. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av kommunalt avfall.
16. Med små avloppsanläggningar avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som ger upphov till kommunalt avfall.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken (SFS 1998:808) och till avfallsförordningen (SFS 2020:614).

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3§ Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av kommunalt avfall i kommunen, med särskilt ansvar för att kommunalt avfall som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning.

Hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar utförs av den eller de som kommunen anlitar för ändamålet (renhållaren).

4§ Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.

5§ Den avfallsansvariga nämnden informerar hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, returpapper och konsumentavfall i enlighet med gällande producentansvar.

Fastighetsinnehavares ansvar för betalning och information

6§ Avgift ska betalas av fastighetsägaren för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

7§ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksamma i fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

KOMMUNALT AVFALL

Sortering av avfall

8§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

9§ Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till renhållaren för borttransport.

Skyldighet att överlämna kommunalt avfall

10§ Kommunalt avfall under kommunens ansvar ska lämnas till renhållaren om inte annat sägs i dessa föreskrifter.

Utsorterade avfallsslag hämtas i särskild ordning vid fastigheten eller kan lämnas på plats som anvisas i bilaga 1. Det utsorterade avfallet ska transporteras bort från fastigheten så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare ska upplysa renhållaren och den avfallsansvariga nämnden om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av det kommunala avfallet från fastigheten.

Emballering av kommunalt avfall, fyllnadsgrad och vikt

11§ I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och förvaringsplatsen är avsedd. Närmare krav på emballering finns i bilaga 1.

Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering.

12§ Avfall som läggs i behållare ska vara inlagt i påse eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer. Se anvisning om emballering i bilaga 1.

13§ Behållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses.

Anskaffande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning

14§ En förteckning över de behållare och annan utrustning som används i kommunen anges i bilaga 2.

15§ Ägande och underhållsansvar för behållare och annan utrustning som används i samband med avfallshantering är fördelat enligt följande:

- Kärl för insamlande av säck-och kärlavfall ägs och tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för rengöring och tillsyn.
- Latrinbehållare tillhandahålls av kommunen.
- Containrar ägs och tillhandahålls av kommunen.
- Bottentömmande behållare, små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för matavfall anskaffas, installeras och underhålls av fastighetsinnehavaren.
- Andra behållare såsom underjordsbehållare och slamtankar anskaffas, installeras och underhålls av fastighetsinnehavaren.
- Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

16§ Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. I de fall renhållaren är ägaren och ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Ändringar ska utan anmaning meddelas renhållaren.

17§ Märkning av kärl och annan relevant utrustning ska ske enligt anvisning från renhållaren.

18§ Behållare ska vara tillgängliga och ges service i form av återkommande underhåll och tillsyn för att förebygga driftavbrott och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt.

19§ Såväl behållare som de inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshantering ska installeras och underhållas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.

Anläggande

20§ Vid anläggande av små avloppsanläggningar (trekammarbrunnar, slutna tankar mm), slamavskiljare, fettavskiljare eller tank för matavfall ska avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 20 m såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 8 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

21§ Vid installation av bottentömmande behållare ska anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

22§ Anläggningar som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggningar där hämtning av filtermaterial ska ske i filterkassett eller säck ska anläggas så att hämtning med fordon utrustat med kran kan utföras. Avstånd för kranbil vid tömning av filtermaterial/fosforfällor får inte överstiga 20 m.

23§ Vid installation och anläggande av små avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för matavfall eller anläggning som kräver byte av filtermaterial ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall från anläggningen.

Hämtnings- och transportvägar

24§ Hämtning av kommunalt avfall sker normalt vid fastighetsgränsen, vid överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Anvisning av plats görs av avfallsansvariga nämnden.

25§ Behållare ska vara uppställda så att hantering med den utrustning som används i kommunens renhållningssystem kan ske och att hämtning underlättas. De ska placeras så att de kan hämtas med kärra eller sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används.

26§ Renhållaren ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska vid begäran om hämtning lämnas till renhållaren. Ändringar ska utan anmaning meddelas renhållaren.

27§ Slamavskiljare, fettavskiljare, trekammarbrunnar och slutna tankar ska vara lätt tillgängliga för tömning.

Lock eller manlucka ska kunna öppnas av en person och får inte vara övertäckt när tömning ska ske. Lock eller manlucka får inte väga mer än 15 kg och inte vara större än 60 cm i diameter.

28§ Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning hålls i farbart skick.

Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

Enskild väg som utnyttjas vid hämtning av kommunalt avfall ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättsinnehavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med renhållaren.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

29§ Kommunen utgör två hämtningsområden; ett för permanent boende och ett för fritidsboende.

30§ Ordinarie hämtning av kommunalt avfall sker med nedanstående intervall:

- Från flerbostadshus sker hämtning av kommunalt avfall veckovis eller enligt överenskommelse.
- Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende sker hämtning av kommunalt avfall varannan vecka.
- Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende sker hämtning av kommunalt avfall varannan vecka under perioden vecka 18/19 – 38/39 (11 tömningar), i den ordning renhållaren bestämmer. Övrig del av året sker hämtning efter beställning.
- Från koloniträdgårdar, fritidsanläggningar och andra liknande verksamheter sker hämtning av kommunalt avfall enligt överenskommelse.
- Hämtning av icke-brännbart grovavfall såsom kyl frys, spis, tvättmaskin, och diskmaskin sker enligt överenskommelse.
- Fosforfällor och minireningsverk ska tömmas i enlighet med det tillstånd som getts av kommunens Miljö- och hälsoskyddsnämnd och ska följa leverantörens anvisningar. I annat fall sker tömning minst en gång per år för minireningsverk och vartannat år för fosforfällor.
- Hämtning av latrin sker varannan vecka eller efter budning
- Tömning av slamavskiljare med anslutet WC ska ske en gång/år.
- Tömning av slamavskiljare utan anslutet WC ska ske var tredje år.
- Tömning av fettavskiljare sker minst en gång per år och i övrigt efter behov för att upprätthålla en god funktion i avskiljaren.

31§ Särskild hämtning kan beställas av nedanstående avfallsslag enligt renhållarens anvisningar och enligt fastställd taxa:

- Grovavfall
- Trädgårdsavfall, hämtning från tätorter sker under perioden april – oktober, varannan vecka. Särskilt abonnemang erfordras.

SÄRSKILT OM KOMMUNALT AVFALL FRÅN VERKSAMHETER

32§ Kommunalt avfall från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall än kommunalt avfall. För kommunalt avfall från verksamheter gäller 8–31 §§ om ej annat anges nedan.

33§ Tömning av slam från enskilda tankar, slamavskiljare och fettavskiljare sker minst en gång per år och i övrigt efter behov för att upprätthålla en god funktion i tanken/avskiljaren. Slutna tankar töms efter budning.

ANNAT AVFALL ÄN KOMMUNALT AVFALL

Uppgiftsskyldighet

34§ Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än kommunalt avfall ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

Enligt 4 kap 9§ avfallsförordningen (SFS 2020:614) ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap 8§ avfallsförordningen (SFS 2020:614) till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till kommunens avfallsansvariga nämnd.

UNDANTAG

Anmälnings- och ansökningsärenden

35§ För undantag från skyldigheten att lämna avfall enligt denna föreskrift ska anmälan eller ansökan göras till den kommunala nämnd som prövar ärendet. Vilken nämnd som prövar respektive typ av undantag framgår av §§ 38-48.

I de fall den tillsynsansvariga nämnden prövar ärendet ska nämnden översända kopia av anmälan/ansökan till den avfallsansvariga nämnden.

36§ Anmälan och ansökan ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

Av anmälan eller ansökan ska framgå den tidsperiod som avses och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

37§ Ansökan om omhändertagande av latrin genom egen anläggning ska innehålla en detaljerad beskrivning av anläggningen och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

Eget omhändertagande av kommunalt avfall

38§ Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten enligt vad som anges nedan och under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

39§ Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

40§ Torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering får eldas om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det i övrigt inte strider mot andra föreskrifter eller beslut.

Föreskrifter om förbud mot eldning, helt eller delvis, till skydd för människohälsa och miljö utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor eller annan författning samt brandriskvarning måste beaktas.

41§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv avser att kompostera annat kommunalt avfall än trädgårdsavfall från fastigheten, t.ex. matavfall ska anmäla detta till den tillsynsansvariga nämnden. Om fastigheten byter ägare ska en ny ansökan göras.

Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Fastigheten ska medge utrymme för användning av den erhållna komposten.

42§ Kompostering av latrin från fastigheten får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, s.k. förmultningsanläggning eller annat liknande omhändertagande för användning av näringsämnen på fastigheten.

Utsträckt hämtningsintervall

43§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som komposterar allt matavfall från det kommunala avfallet på den egna fastigheten kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges att det återstående avfallet hämtas vid vartannat ordinarie hämtningstillfälle under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

44§ Medgivande om hämtning vid vartannat ordinarie hämtningstillfälle kan komma att återkallas om kommunen konstaterar att matavfall trots uppgifterna om kompostering lämnas för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller kommer fram till att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits.

Gemensam avfallsbehållare

45§ Två eller tre närboende fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter ansökan till avfallsansvarig nämnd under viss tid medges rätt att använda gemensam avfallsbehållare under förutsättning att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsinnehavarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats.

Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om avfallsansvarig nämnd konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Uppehåll i hämtning

46§ Uppehåll i hämtning vid permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst tre månader.

Ansökan ska lämnas till den avfallssansvariga nämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden och uppehåll medges i 1 år i taget.

47§ Uppehåll i hämtning vid fritidshus kan efter ansökan medges nyttjanderättsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under hela fritidsperioden.

Ansökan ska lämnas till den avfallsansvariga nämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden.

Befrielse från skyldigheten att överlämna kommunalt avfall till kommunen

48§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv kan ta hand om sitt kommunala avfall på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön, kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden om det finns särskilda skäl, befrias från skyldigheten att lämna avfall till kommunen för transport, bortskaffande och återvinning.

IKRAFTTRÄDANDE

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2021-06-16 då renhållningsordning för Vänersborgs kommun från 20 juni 2012 upphör att gälla.

Bilaga 1 Sortering, emballering och lämning av avfall

Av kommunens renhållningsföreskrifter och övriga tillämpliga föreskrifter följer att nedan uppräknade avfallsslag ska utsorteras. Avfallet lämnas på den vid respektive avfallsslag anvisad plats.

För kärl- och säckavfall som läggs i behållare gäller generellt att avfallet ska läggas i påse eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfallet ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

Typ av avfall	Krav på utsortering	Krav på emballering m.m.	Instruktion för hämtning/lämning
Matavfall	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Matavfall ska läggas i plastpåse och påsen läggas i kärl för matavfall.	Matavfall borttransporteras från fastigheten i enlighet med det hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Matfetter och frityroljor	-	-	Matfetter eller frityroljor kan lämnas på kretsloppspark/ återvinningscentral.
Farligt avfall *Exempel på vad som ska hanteras som farligt avfall:* *- Färg- och lackavfall* *- Limavfall* *- Lampor och lysrör* *- Lösningsmedel* *- Bekämpningsmedel* *- Sprayburkar* *- Annat starkt surt eller alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)* *- Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar, reläer)*	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll. Olika typer av farligt avfall får inte blandas.	Lämnas vid kretsloppspark/återvinningscentral eller miljöstation.
Läkemedel	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ska lämnas i behållare/påse som tillhandahålls av apoteket	Lämnas till apotek
Stickande och skärande avfall (exempelvis kanyler och sprutor)	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ska läggas i speciell behållare.	Lämnas till apotek
Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur och matavfall. Om före detta livsmedel blandas med annat avfall utgör hela den blandade fraktionen före detta livsmedel.	-	-	Hanteras med eget avtal mellan verksamheten och avfalllshämtaren.
Förpackningar	Ska sorteras ut och hållas skilt	Lämnas lösa	Ska lämnas i de insamlingssystem

Typ av avfall	Krav på utsortering	Krav på emballering m.m.	Instruktion för hämtning/lämning
(metall, kartong, plast, wellpapp, glas)	från annat avfall.		som tillhandahålls av kommunen eller producent (återvinningsstationer).
Returpapper	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Lämnas löst	Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen eller producent (återvinningsstationer).
Brännbart avfall / Restavfall		Brännbart avfall från hushåll ska läggas i påse och påsen läggas i kärl för brännbart avfall.	Borttransporteras från fastigheten i enlighet med det hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Grovavfall Skrymmande avfall från hushållen som inte ryms eller av andra skäl inte kan läggas i behållare eller säck för hushålls-avfall, exempelvis utrangerade möbler, cyklar och liknande.	Grovfall som utgör kommunalt avfall behöver på grund av avfallets egenskaper hanteras separat från annat kommunalt avfall.	Grovavfall från hushåll för separat borttransport av renhållaren ska i första hand förpackas i behållare som tillhandahålls av renhållaren. I andra hand ska avfallet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage och förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.	Grovavfall från hushållen lämnas vid kretsloppspark/ återvinningscentral - central. På kretsloppspark/ återvinningscentral ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats. All övrig transport av grovavfall från fastighet ska utföras genom kommunens försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa.
Trädgårdsavfall	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	I det fall hushållet har abonnemang med hämtning av trädgårdsavfall i kärl, ska avfallet läggas löst i kärlet och inte packas så hårt att tömningen försvåras. Vid alternativ med enstaka hämtning ska avfallet vara buntat eller packat i papperspåse. Säck, snöre eller annat som används vid emballering ska kunna brytas ned vid kompostering.	Trädgårdsavfall från hushållen lämnas vid kretsloppspark/ återvinningscentral. All övrig transport av trädgårdsavfall från fastighet ska utföras genom kommunens försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. Hämtning av trädgårdsavfall sker separat från hämtning av annat grovavfall.
Bygg- och rivningsavfall från hushåll	Ska hanteras separat från kommunalt avfall.	-	Lämnas vid kretsloppspark/ återvinningscentral.
Latrin	Ska hållas skilt från annat avfall.	Latrin ska samlas i kärl som ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Latrinkärl borttransporteras från fastighet genom kommunens försorg.
Slam och fosforfiltermaterial från små avloppsanläggningar	-	Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska vara förpackat.	Det förpackade avfallet ska vara tillgängligt på ett sådant sätt att hämtning kan utföras av fordon utrustat med kran.
Fett från fettavskiljare	-	-	Ska vara åtkomligt för tömning i den anläggning där det genereras
Kasserade bilbatterier	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra/innehåll rinner ut.	Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen eller producent (kretsloppspark/ återvinningscentral).

Typ av avfall	Krav på utsortering	Krav på emballering m.m.	Instruktion för hämtning/lämning
Kasserade bärbara batterier (småbatterier)	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Om de bärbara batterierna är inbyggda i produkten hanteras hela produkten som elavfall.	Lämnas lösa.	Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen eller producent (kretsloppspark/återvinnings-central, återvinningsstationer, kommunens miljöstationer).
Konsumentelavfall (exempelvis lampor, kyl/frys, tvättmaskiner, TV-apparater)	Skrymmande konsumentelavfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat grovavfall. Smått elavfall ska sorteras ut och hållas skilt från kärl- och säckavfall.	Lämnas löst.	Konsumentelavfall lämnas vid kretsloppspark/återvinningscentral. På kretsloppspark/ återvinningscentral ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Hämtning av skrymmande konsumentelavfall kan beställas med tjänster för grovavfall enligt kommunens avfallstaxa.
Däck utan fälg	-	Lämnas lösa.	Lämnas till kretsloppspark/ återvinningscentral
Däck med fälg	-	Lämnas lösa.	Lämnas till kretsloppspark/ återvinningscentral
Döda sällskapsdjur.	-	-	Döda sällskapsdjur som har bott tillsammans med människor i bostaden får grävas ned på den egna fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljön. Mindre djur kan även läggas i en väl tillsluten plastpåse, som sedan läggs i det kärlet för restavfall. För större djur bör veterinär kontaktas. Mer information om hantering av döda djur finns på Jordbruksverkets webbplats.

Bilaga 2. Behållare och annan utrustning som tillhandahålls av renhållaren

Kärl för säckavfall

- Kärl 140 liter
- Kärl 190 liter
- Kärl 360 liter
- Kärl 660 liter

Behållare för skrymmande avfall, exempelvis trädgårdsavfall

- Container 8-12 m^3

Övrigt

- Latrinbehållare

Vänersborgs kommun

Samrådsredogörelse

1 Inkomna yttranden

Det har inkommit två yttranden; ett från miljö- och hälsoskyddsnämnden och ett från kommunstyrelsen. Utöver det har byggnadsnämnden inkommit med ett svar där de uppger att nämnden inte har något att erinra på föreslagna ändringar i föreskrifterna.

2 Hantering av inkomna yttranden och ändringar

Nedan ges en kortfattad återgivning av inkomna yttranden och hur det har hanterats. Synpunkterna återges inte ordagrant och har kortats ned. Syftet här är att visa hur yttranden har hanterats. Paragrafnumreringen har förändrats, eftersom en paragraf har tagits bort efter inkomna yttranden. Nedan anges paragrafnummer enligt remissversionen, med nya paragrafnummer inom parantes.

2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Synpunkt 1:

Samhällsbyggnadsnämnden bör se över formuleringen i § 60 (§ 59) så att den samstämmer med gällande reglementen för samhällsbyggnads- respektive miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Svar: Möjlighet för fastighetsinnehavaren att få förlängt tömningsintervall för enskild avloppsanläggning föreslås kräva dispens, i enlighet med det förslag som skickades för remiss. Därför ändras förslaget efter miljö- och hälsoskyddsnämndens påpekande så att ansökan ska skickas till miljö- och hälsoskyddsnämnden och inte till samhällsbyggnadsnämnden. Synpunkten medför ändring i förslag till föreskrifterna.

Synpunkt 2:

Efter att regeringen gjort ändringar i två förordningar med syfte att förtydliga vad som gäller kring eldning av trädgårdsavfall bör § 54 (§ 53) formuleras om.

Svar: Förslaget ändras i enlighet med nämndens yttrande.

Synpunkt 3:

I § 50 (§ 49) och § 57 (§ 56) föreslås att ordet "latrin" byts ut mot "avloppsfraktioner och filtermaterial" samt att anmälan ändras till ansökan. Detta speglar hur den faktiska hanteringen fungerar idag.

Svar: Förslaget ändras i enlighet med nämndens yttrande.

Synpunkt 4:

Det skulle kunna finnas fördelar att införa ytterligare möjligheter för fastighetsägare att anpassa tömningsintervall för slamavskiljare efter faktisk användning. Om fördelarna överväger nackdelarna med ökad administration för samtliga inblandade parter är dock högst osäkert och inget som föreslås i denna revidering.

Svar: Det förslag som nämnden tar upp föreslås hanteras nästa gång föreskrifterna ska revideras. Synpunkten medför ingen ändring i förslaget till föreskrifter.

2.2 Kommunstyrelsen

Synpunkt 1:

Utöver vad samhällsbyggnadsnämnden har hänvisat till har även bland annat nya bestämmelser om utsortering och separat insamling av avfall (till exempel bioavfall och textilavfall) införts i 3 kap. avfallsförordningen (2020:614).

Svar: I både gällande föreskrifter och i förslag till nya föreskrifter finns krav på sortering av matavfall, vilket är den benämning som används i föreskrifterna, se förslag till definition av ”matavfall” i föreskrifterna. I förslag till nya föreskrifter finns krav på sortering av textil med i bilagan. Tabellen i bilagan är ändrad ganska mycket och därför hade inte varje enskild ändring markerats i samrådsversionen. Synpunkten medför ingen ändring i förslaget till föreskrifter.

Synpunkt 2:

I 1 § i avfallsföreskriften anges att föreskrifterna har upprättats med stöd av bestämmelser i 15 kap. MB samt bland annat 9 kap. 1–3 §§

avfallsförordningen och 7 kap. 11 § förordning om producentansvar för förpackningar.

Av 7 kap. 11 § förordning om producentansvar för förpackningar framgår att kommunen får meddela föreskrifter om vid vilken tidpunkt en anmälan enligt 7 kap. 10 § förordning om producentansvar för förpackningar ska göras för att kommunen ska samla in förpackningsavfallet. Kommunstyrelseförvaltningen kan inte se att någon sådan föreskrift har införts i de reviderade föreskrifterna. Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig därför frågande till varför en hänvisning gör till detta bemyndigade i 1 § avfallsföreskrifterna. Om samhällsbyggnadsnämnden inte redan har övervägt möjligheten att införa föreskrift om vid vilken tid en anmälan, enligt 7 kap. 10 § förordning om producentansvar för förpackningar, ska göras bör detta övervägas.

Svar: Hänvisningen till 7 kap. 11 § förordning om producentansvar för förpackningar tas bort. Det föreslås ingen bestämmelse om tidpunkt för verksamheternas anmälan i detta avseende, eftersom det bedöms vara verkningslöst. Kommunen tar emot anmälan när samlokaliserade verksamheter inkommer med sådan. Insamlingen verkställs och dimensioneras i samråd med fastighetsägaren, vilket kan ha skett för flera år sedan. Anmälan påverkar i praktiken bara kommunens möjlighet att få ersättning för den del av hämtningen som kan härröras från den samlokaliserade verksamheten. Den delen är dock viktig för att hålla nere avgifterna för förpackningsinsamlingen. Förslaget har ändrats.

Synpunkt 3:

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att följande mening läggas till i 2 § punkten 1. *”Med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1-6 punkterna MB”*. Anledningen till detta är att vissa typer av avfall, som skulle kunna liknas vid hushållsavfall, har undantagits från begreppets användningsområde genom nämnda punkter i bestämmelsen.

Svar: I förslaget har ytterligare en definition lagts till, i en ny punkt 1, för definition av ”avfall som omfattas av kommunens ansvar”, till följd av annan synpunkt. Förslaget ändras i enlighet med kommunstyrelsens yttrande i det som nu är punkt 2.

Synpunkt 4:

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att begreppet matavfall som definieras i avfallsföreskrifterna avviker från hur motsvarande avfall

(bioavfall/livsmedels och köksavfall) definieras i avfallsförordningen (se 1 kap. 5 § avfallsförordningen). Definitionen inkluderar även ett resonemang beträffande visst flytande avfall som avviker från regleringen i 3 kap. 1 § andra stycket avfallsförordningen som, i fråga om utsortering av livsmedels- och köksavfall, enbart inkluderar ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett men inte annat flytande bioavfall.

Som utgångspunkt bör begreppet bioavfall användas. En sådan justering där definitionen ”matavfall” bibehålls behöver dock stämmas av utifrån regleringens förenlighet med överordnad författning, se exempel i yttrandet.

Svar: Lagstiftningen är komplicerad med avseende på något så, till synes, enkelt som matavfall. Kommunens avfallshantering har ingen nytta av en definition av ”bioavfall”, eftersom ”bioavfall” består av grovt sett tre ingående delar i lagstiftningens definition och dessa tre delar ska hanteras på olika sätt i avfallshanteringen. Det är inte heller så att det begrepp som definieras i förslaget till föreskrifter utgör punkt 2 i definitionen av bioavfall, inte heller punkt 2 och punkt 3 i definitionen av bioavfall. Kommunens avfallshantering har behov av att definiera den delmängd av ”bioavfall” som utgör livsmedelsrester och som dessutom utgör kommunalt avfall. I punkt 2 och punkt 3 i definitionen av bioavfall i avfallsförordningen ingår avfall som inte omfattas av kommunens ansvar (avfall från grossister och livsmedelsindustri). Förslaget till föreskrifter har ändrats för att förtydliga kopplingen till begreppet ”bioavfall”.

Synpunkt 5:

Kommunstyrelseförvaltningen uppmärksammar att den angivna definitionen av ”förpackningsavfall” inte är korrekt utifrån hänvisningen till 1 kap. 4 § förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Svar: Det bedöms inte vara nödvändigt att återge definition av ”förpackningsavfall” för att läsa och förstå kommunens avfallsföreskrifter. Förslaget till föreskrifter har ändrats och definitionen av förpackningsavfall har tagits bort.

Synpunkt 6:

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att ”förpackning i retursystem” inte definieras i 4 kap. 3 § i förordning om producentansvar för förpackningar som samhällsbyggnadsnämnden hänvisar till i avfallsföreskriften.

Svar: Det bedöms inte vara nödvändigt att återge definition av ”förpackning i retursystem” för att läsa och förstå kommunens avfallsföreskrifter. Förslaget till föreskrifter har ändrats och definitionen av förpackning i retursystem har tagits bort.

Synpunkt 7:

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att definitionen av returpapper som ges i avfallsföreskriften är mer begränsad än den definition som anges i 1 kap. 10 § i avfallsförordningen och som föreskriften hänvisar till.

Om det anses finnas ett behov av att definiera begreppet i avfallsföreskrifterna föreslår Kommunstyrelseförvaltningen följande justering av föreskriften, ändringarna kursiverade.

”Med returpapper avses detsamma som i 1 kap. 10 § avfallsförordningen, det vill säga kommunalt avfall som utgörs av tidningar eller tidningspapper. Detta inkluderar tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper samt sådant papper som tidningarna trycks på”.

Svar: Förslaget ändras i enlighet med kommunstyrelsens yttrande.

Synpunkt 8:

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att samhällsbyggnadsnämnden har angett att den verksamhetsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § MB, för transport och hantering av avfall som omfattas av kommunens ansvar. Bestämmelsen i 15 kap. 20 § MB reglerar dock endast kommunens skyldighet att behandla avfall. Skyldigheten för kommunen att transportera bort avfall följer istället av 15 kap. 20 a § MB. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför följande justering av 3 § i avfallsföreskriften, ändringen kursiverad.

> ” Den avfallsansvariga nämnden har, *enligt 15 kap. 20–20 a §§ MB*, verksamhetsansvar för transport och *behandling* av avfall som omfattas av kommunens ansvar.”

Svar: I remissversionen av föreskrifterna låg en fotnot till 3 § med hänvisning till 15 kap.20 § miljöbalken. Begreppet ”avfall som omfattas av kommunens ansvar” används på flera ställen i föreskrifterna och därför har förslaget kompletterats med definition av det begreppet. Därmed har fotnoten i 3 § tagits bort. Förslaget har ändrats.

Synpunkt 9:

Om kommunens ansvar vad gäller insamling av förpackningar ska framgå särskilt i föreskrifterna, utöver hänvisningen till 15 kap. 20-20 a § MB som anges i 3 § avfallsföreskriften, anser Kommunstyrelseförvaltningen att det bör övervägas om kommunens fullständiga ansvar för insamling av förpackningar bör preciseras.

Svar: Det bedöms vara tillräckligt det som står i § 3. Förslaget har ändrats och § 4 tas bort.

Synpunkt 10:

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår följande förändring av 11 § (10 §) i avfallsföreskriften för att bättre täcka upp ansvaret enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen för den som har förpackningsavfall, ändringarna kursiverade.

> ”Fastighetsägare, nyttjanderättshavare, *hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar* ska sortera ut *avfallsslag* i enlighet med bilaga 1 och hålla *det skilt från annat avfall”*.

Svar: Förslaget ändras i enlighet med kommunstyrelsens yttrande.

Synpunkt 11:

Kommunstyrelseförvaltningen vill också uppmuntra samhällsbyggnadsnämnden till att fundera över om det finns anledning att införa fler bestämmelser till föreskriften som utöver bilaga 1 tydliggör vilka avfallsslag som ingår i innehavarens skyldighet att sortera (se 3 kap. avfallsförordningen däribland förpackningsavfall, bioavfall, returpapper och textilavfall samt Avfall Sveriges exempel på föreskrifter).

Svar: I regeringens förslag till ändringar i lagstiftning inom området finns bland annat förslag till sådant förtydligande inlagt i avfallsförordningen. Om det förslaget beslutas kommer det inte att finnas behov av sådant förtydligande i kommunens föreskrifter. Därför föreslås att vi avvaktar det kommande lagförslaget och tar ställning till ett sådant förtydligande i framtida revidering av föreskrifterna. Synpunkten medför ingen ändring i förslaget till föreskrifter.

Synpunkt 12:

Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig frågande till hur innebörden av regleringen i 12 § (11 §) skiljer sig från innebörden av regleringen i 11 § (10 §) i avfallsföreskriften.

Svar: 11 § (10 §) syftar på avfallslämnarens skyldigheter att sortera. 12 § (11 §) syftar på fastighetsägarens skyldigheter att möjliggöra sorteringen. Det kanske kan skrivas tydligare, men nuvarande skrivning följer branschföreningens förslag. I framtida revidering av föreskrifterna kan frågan om att förtydliga detta tas upp. Synpunkten medför ingen ändring i förslaget till föreskrifter.

Synpunkt 13:

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår följande justering av 13 § (12 §) i avfallsföreskrifterna, ändringarna kursiverade.

”Avfall som omfattas av kommunens ansvar ska lämnas till *och transporteras bort* av renhållaren om inte annat anges i dessa föreskrifter”

Svar: I bilagan till föreskrifterna framgår att grovavfall, skrymmande förpackningar, textil, farligt avfall med mera får transporteras till kretsloppspark eller annan avlämningsplats och är således undantagna från kravet på att renhållaren ska transportera bort avfallet. Med den ändring som kommunstyrelsen föreslår blir det tydligare att övrigt avfall ska transporteras av renhållaren. Förslaget ändras i enlighet med kommunstyrelsens yttrande.

Synpunkt 14:

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår följande justering av 14 § (13 §) i avfallsföreskriften, ändringarna kursiverade.

Utsorterade *avfallsslag* lämnas *i avsedd behållare,* vid fastighetsgränsen, vid överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats, se bilaga 1. Anvisning av plats görs av renhållaren.

Svar: I remissversionen står anvisning av plats både i denna paragraf och i en senare paragraf. För att undvika upprepning och för att förtydliga var avfall ska lämnas har denna paragraf ändrats mer än enligt kommunstyrelsens yttrande.

Synpunkt 15:

Rubriken ”Emballering av… som omfattas av kommunalt ansvar, fyllnadsgrad och vikt

Kommunstyrelseförvaltningen har uppmärksammat att ordet ”avfall” av misstag har tagits bort från rubriken. Detta ord bör således läggas till igen.

Svar: Förslaget ändras i enlighet med kommunstyrelsens yttrande.

Synpunkt 16:

Kommunstyrelseförvaltningen anser att innebörden av 43–44 §§ (42-43 §§) bör förtydligas då paragraferna i viss mån har liknande lydelse och upplevs motsägelsefulla. Bland annat hänvisar de till samma reglering i avfallsföreskrifterna samtidigt som det i 43 § (42 §) står ”om ej annat anges nedan”.

Samhällsbyggnadsnämnden bör utvärdera om samtliga föreskrifter är relevanta att hänvisa till vad gäller dessa verksamheter, samt även överväga vilka delar av bilaga 1 som är aktuell för verksamheterna att tillämpa.

Vidare bör samhällsbyggnadsnämnden överväga om det kan finnas anledning att föreskriva ett datum för när en anmälan enligt 7 kap. 10 § förordningen om producentansvar för förpackningar senast ska ha inkommit till kommunen. Se exempel på text i yttrandet.

Svar: 43-44 §§ (42-43 §§) ändras för att bli tydligare. Det finns inget skäl att ange ett datum för samlokaliserade verksamheter då de senast ska anmäla till kommunen om de önskar lämna sina förpackningar till kommunens insamlingssystem. Om de är samlokaliserade med hushåll får de tillgång till samma insamlingssystem som hushållen. Verksamheten ska

anmäla så att kommunen kan erhålla ersättning från Naturvårdsverket för den delen av insamlingen. Kommunen kommer att ta emot anmälan när den inkommer, oavsett om föreskrifterna skulle ange ett datum för anmälan. Därmed saknar bestämmelsen betydelse. I det avseendet föreslås ingen ändring i förslaget. 43 -44 §§ (42-43 §§) i förslaget till föreskrifter ändras.

Synpunkt 17:

Kommunstyrelseförvaltningen anser att hänvisningarna till paragraferna bör ses över så att de blir korrekta under förutsättning att vissa paragrafer i föreskriften utgår/läggs till på grund av föreslagna ändringar.

Svar: Hänvisningarna har uppdaterats.

Synpunkt 18:

Kommunstyrelseförvaltningen anser att följande mening bör läggas till i 52 § (51 §) i avfallsföreskrifterna, ändringen kursiverad.

> ”Avfall får *endast* tas omhand i egen regi *enligt vad som anges i x-x §§* och under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön”.

Om inte ändringen läggs till kan missförstånd uppstå gällande att avfall alltid får tas om hand i egen regi så länge det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön, och att anmälan endast krävs i de fall olägenhet för människors hälsa och miljön uppkommer.

Svar: Förslaget ändras i enlighet med kommunstyrelsens yttrande.

Synpunkt 19:

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att det eventuellt kan finnas behov av ytterligare reglering i föreskrifterna. Till exempel till följd av Naturvårdsverkets föreskrifter om möjlighet till undantag från krav på utsortering, separat insamling och fastighetsnära insamling av bioavfall (NFS 2023:11).

Svar: För närvarande har inte behov av ytterligare reglering identifierats. Med tanke på regeringens arbete med förslag till ändringar i lagstiftningen inom avfallsområdet är det troligt att avfallsföreskrifterna kommer att

behöva revideras snart igen och då kan denna fråga tas upp på nytt. Synpunkten medför ingen ändring i förslaget till föreskrifter.

Synpunkt 20:

Bilaga 1

Bioavfall skulle kunna listas samlat i bilagan under huvudrubriken ”bioavfall” till exempel enligt följande,

- biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall,
- biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall som innehåller parkslide eller invasiva främmande arter som finns upptagna på unionsförteckningen enligt förordningen (EU) nr 1143/2014,
- Biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall (Matavfall) från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler samt biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från livsmedelsindustrin som är jämförbart med sådant avfall.

Svar:

Avfallsorganisationen gör bedömningen att det är olika anvisningar för hantering av de olika delarna som ingår i begreppet ”bioavfall”. Därmed bedöms det inte bli tydligare genom att samla dessa olika delar under en grupprubrik. Avfallsorganisationen föreslår därför att bilagan behålls oförändrad i detta avseende. Synpunkten medför ingen ändring i förslaget till föreskrifter.

Synpunkt 21:

Kommunstyrelseförvaltningen har uppmärksammat att både begreppet ”små avloppsanläggningar” och ”enskilda avloppsanläggningar” använts på olika ställen i avfallsföreskriften. Begreppet ”små avloppsanläggningar” används till exempel i 23, 28 samt 30 §§ (22, 27 och 29 §§) i föreskriften.

Enligt Kommunstyrelseförvaltningens bedömning bör enbart ett av begreppen användas konsekvent genom hela föreskriften så att det inte uppkommer tveksamheter kring om begreppen har olika innebörd. Begreppet ”enskilda” anläggningar definieras i 2 § 19 punkten (punkt 18 i nya förslaget) i föreskriften och synes därmed vara det begrepp som samhällsbyggnadsnämnden har för avsikt att använda.

Svar:

Förslaget ändras i enlighet med kommunstyrelsens yttrande.

Synpunkt 22:

Begreppet fastighetsinnehavare bör generellt användas istället för ”fastighetsägare”. Skälet till detta är att begreppet ”fastighetsinnehavare” är ett vidare begrepp än ”fastighetsägare” och innefattar bland annat även tomträttshavare, se till exempel 1 § 13 punkten (punkt 12 i nya förslaget) i avfallsföreskriften. Detta innebär att de ändringar som gått ut på att byta ut begreppet ”fastighetsinnehavare” mot ”fastighetsägare” bör ändras tillbaka.

Svar:

Förslaget ändras i enlighet med kommunstyrelsens yttrande.

2.3 Övriga ändringar jämfört med remissversionen

Följande ändringar av betydelse har gjorts i förlaget till föreskrifter:

- Rubriken ”Hämtningsområde och hämtningsintervall”, här har orden ”för hushåll” tagits bort, eftersom kraven om framför allt fettavskiljare gäller för verksamheter.
- 32 § (31 §), här har ändrats vem som anvisar plats. Detta är myndighetsutövning och därför ska nämnden stå kvar här, som i gällande föreskrifter. I remissversionen stod att renhållaren anvisar plats, vilket är felaktigt.
- 37 § (36 §), här har kompletterats med att ”Transportväg som slutar i återvändsgränd ska vara försedd med vändningsmöjlighet med tillräcklig yta för hämtningsfordon”.
- I bilagan har lagts till att skrymmande förpackningar ska lämnas på annan plats än vid fastigheten.

§ 40

Revidering av avfallsföreskrifter, Samhällsbyggnadsnämnden

KS 2024/713

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom Kommunstyrelseförvaltningens yttrande enligt bilaga 1

Bilaga/bilagor

Bilaga 5 i protokollet: Yttrande om revidering av avfallsföreskrifter, Samhällsbyggnadsnämnden (Bilaga 1 enligt beslutet)

Sammanfattning av ärendet

Med anledning av att förändringar har genomförts i den svenska avfallslagstiftningen har samhällsbyggnadsnämnden upprättat ett förslag till reviderade kommunala avfallsföreskrifter.

Revideringen har föranletts bland annat av att det kommunala ansvaret för insamling av förpackningar har utökats genom den nya förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. Enligt uppgift från samhällsbyggnadsnämnden har viss revidering även föranletts av att nuvarande föreskrifter ger utrymme för otydligheter och tolkningsutrymme. Vidare har revidering gjorts angående vad som är en verksamhet samt hämtningsförhållanden i syfte att följa föreslagna ändringar i avfallstaxan.

Samhällsbyggnadsnämnden har den 12 december 2024, § 155, beslutat att remittera förslaget på avfallsföreskrifter till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Kommunstyrelsen. Nämnderna ska avge yttrande senast den 28 februari 2025.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat avfallsföreskriften utifrån genomförda ändringar och avgett yttrande enligt bilaga 1.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-02-10 § 35
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-29
- Yttrande om revidering av avfallsföreskrifter, Samhällsbyggnadsnämnden
- Avfallsföreskrifter revidering 2024 - markerade ändringar
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-12-12 § 155

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

Handläggare
Ylva Johansson
Ylva.Johansson@vanersborg.se
Telefonnummer

Mottagare
Namn på mottagare

Yttrande

Bakgrund

Med anledning av att förändringar har genomförts i den svenska avfallslagstiftningen har samhällsbyggnadsnämnden upprättat ett förslag till reviderade kommunala avfallsföreskrifter.

Revideringen har föranletts bland annat av att det kommunala ansvaret för insamling av förpackningar har utökats genom den nya förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. Enligt uppgift från samhällsbyggnadsnämnden har viss revidering även föranletts av att nuvarande föreskrifter ger utrymme för otydligheter och tolkningsutrymme. Vidare har revidering gjorts angående vad som är en verksamhet samt hämtningsförhållanden i syfte att följa föreslagna ändringar i avfallstaxan.

Samhällsbyggnadsnämnden har den 12 december 2024, § 155, beslutat att remittera förslaget på avfallsföreskrifter till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Kommunstyrelsen. Nämnderna ska avge yttrande senast den 28 februari 2025.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat avfallsföreskriften utifrån genomförda revideringar och får härmed avge följande yttrande.

Yttrande

Inledning

Kommunstyrelseförvaltningen vill inledningsvis framhålla att flera förändringar har genomförts i avfallslagstiftningen på senare tid vilket kan påverkar behovet av att uppdatera gällande kommunala avfallsföreskrifter. Utöver vad samhällsbyggnadsnämnden har hänvisat till har även bland annat nya bestämmelser om utsortering och separat insamling av avfall (till exempel bioavfall och textilavfall) införts i 3 kap. avfallsförordningen (2020:614).

Kommunstyrelseförvaltningen har enbart granskat avfallsföreskriften utifrån genomförda revideringar. Förvaltningen har således inte granskat de oförändrade delarna i föreskriften eller bedömt dessa delars förenlighet med gällande författning.

Rättsliga utgångspunkter och bemyndiganden

Av 15 kap. 41 § MB framgår att kommunen är skyldig att ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen ska innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndiganden i 15 kap. MB.

Av 1 § i avfallsföreskriften anges att föreskrifterna har upprättats med stöd av bestämmelser i 15 kap. MB samt bland annat 9 kap. 1–3 §§ avfallsförordningen och 7 kap. 11 § förordning om producentansvar för förpackningar.

Av 9 kap. 1 § avfallsförordningen framgår att kommunen får meddela föreskrifter om

1. hur utrymmen, behållare och andra anordningar för hantering av avfall ska vara beskaffade och skötas,
2. att vissa slag av avfall ska förvaras och transporteras skilt från annat avfall,
3. skyldighet att i fråga om förvaring och transport av avfall vidta andra åtgärder som är nödvändiga av återanvändnings- eller återvinningsskäl eller av andra hälso- eller miljöskäl,
4. att den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen där annat avfall än sådant avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken produceras ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning, och
5. hur en anmälan enligt 5 kap. 15 § ska göras.

Av 9 kap. 2 § avfallsförordningen framgår vidare att kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om hanteringen av det avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken.

I 9 kap. 3 § avfallsförordningen anges vidare vissa begränsningar i kommunens föreskriftsrätt.

Generellt gäller att kommunen enbart får meddela sådana föreskrifter som följer av bemyndiganden i lag eller annan författning. Avfallsföreskrifter som går utöver den kommunala föreskriftsrätten får inte antas.

Branschorganisationen Avfall Sverige har tagit fram förslag på hur avfallsföreskrifter kan utformas utifrån gällande lagstiftning och förslaget har fått genomslag hos många av Sveriges kommuner. Enligt uppgift från samhällsbyggnadsnämnden följer ändringarna till stora delar de förslag som branschorganisationen Avfall Sverige föreslår.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att de revideringar som har gjorts berör sådant som kommunen får reglera genom avfallsföreskrifter enligt 9 kap. 1-3 §§ avfallsförordningen. Vad gäller bemyndigandet i 7 kap. 11 § förordning om

producentansvar för förpackningar, som samhällsbyggnadsnämnden också hänvisar till i 1 § avfallsföreskriften, gör Kommunstyreförvaltningen dock följande bedömning.

Av 7 kap. 11 § förordning om producentansvar för förpackningar framgår att kommunen får meddela föreskrifter om vid vilken tidpunkt en anmälan enligt 7 kap. 10 § förordning om producentansvar för förpackningar ska göras för att kommunen ska samla in förpackningsavfallet.

Kommunstyrelseförvaltningen kan inte se att någon sådan föreskrift har införts i de reviderade föreskrifterna. Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig därför frågande till varför en hänvisning gör till detta bemyndigade i 1 § avfallsföreskrifterna.

Om samhällsbyggnadsnämnden inte redan har övervägt möjligheten att införa föreskrift om vid vilken tid en anmälan, enligt 7 kap. 10 § förordning om producentansvar för förpackningar, ska göras bör detta övervägas. Se även Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter beträffande 43–44 §§ avfallsföreskrifterna nedan.

Definitioner

Inledningsvis ska nämnas att flera av de begrepp som används i avfallslagstiftningen omfattas av så kallade legaldefinitioner. Detta innebär att begreppen har definierats direkt genom lag eller annan författning (förordning eller föreskrift). Begreppen har således givits en specifik innebörd genom författning som ska användas vid tillämpningen av avfallslagstiftningen. Egna/andra definitioner av sådana begrepp som definieras i lagstiftningen är inte förenliga med gällande rätt.

Beträffande de reviderade definitionerna i avfallsföreskrifterna har Kommunstyrelseförvaltningen följande synpunkter.

2 § punkten 1

- Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att följande mening läggas till i 2 § punkten 1. *”Med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1-6 punkterna MB”.* Anledningen till detta är att vissa typer av avfall, som skulle kunna liknas vid hushållsavfall, har undantagits från begreppets användningsområde genom nämnda punkter i bestämmelsen.

2 § punkten 2

- Kommunstyrelseförvaltningen noterar att begreppet matavfall som definieras i avfallsföreskrifterna avviker från hur motsvarande avfall (bioavfall/livsmedels och köksavfall) definieras i avfallsförordningen (se 1 kap. 5 § avfallsförordningen). Definitionen inkluderar även ett resonemang beträffande visst flytande avfall som avviker från regleringen i 3 kap. 1 § andra stycket avfallsförordningen som, i fråga

om utsortering av livsmedels- och köksavfall, enbart inkluderar ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett men inte annat flytande bioavfall.

Utsortering och separat insamling av bioavfall från hushåll och verksamheter gäller från 1 januari 2024. Bestämmelserna har enligt Naturvårdsverket ersatt tidigare krav gällande insamling av matavfall.

Som utgångspunkt bör begreppet bioavfall användas.

Möjligen skulle flera definitioner kunna användas för att underlätta fastighetsägarnas förståelse/kommunens hantering. En sådan justering där definitionen ”matavfall” bibehålls behöver dock stämmas av utifrån regleringens förenlighet med överordnad författning. Exempel anges nedan,

A. *”Med bioavfall avses i denna föreskrift*

1. biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall,

2. biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler, och

3. biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från livsmedelsindustrin som är jämförbart med sådant avfall som avses i 2”.

”Med matavfall avses i avfallsföreskriften det samma som biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler, samt biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från livsmedelsindustrin som är jämförbart med sådant avfall. Begreppet omfattar även ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett samt…..”

2 § punkten 5

Kommunstyrelseförvaltningen uppmärksammar att den angivna definitionen av ”förpackningsavfall” inte är korrekt utifrån hänvisningen till 1 kap. 4 § förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. Begreppet ”förpackningsavfall” definieras istället i 1 kap. 5 § förordningen om producentansvar för förpackningar som ”förpackningar eller förpackningsmaterial som är avfall enligt 15 kap. 1 § miljöbalken”.

Begreppet förpackningar definieras i 1 kap. 4 § förordningen om producentansvar för förpackningar och är en vidare definition än den som anges i de föreslagna avfallsföreskrifterna.

Om det bedöms nödvändigt att definiera begreppet/begreppen även i avfallsföreskrifterna föreslår Kommunstyrelseförvaltning följande justering av avfallsföreskriften.

1. Att en ny punkt läggs till som definierar begreppet förpackning i enlighet med följande,

   ”Med förpackning avses sådan engångsartikel eller annan produkt som har framställts för att innehålla, skydda eller presentera en vara eller för att användas för att leverera eller på annat sätt hantera en vara och som uppfyller förutsättningarna i 1 kap. 4 § i förordningen om producentansvar för förpackningar.

2. Att nuvarande punkten 5 ges följande lydelse

   ”Med förpackningsavfall avses förpackningar eller förpackningsmaterial som är avfall enligt 15 kap. 1 § MB (1 kap. 5 § förordningen om producentansvar för förpackningar)”.

2 § punkten 6

- Kommunstyrelseförvaltningen noterar att ”förpackning i retursystem” inte definieras i 4 kap. 3 § i förordning om producentansvar för förpackningar som samhällsbyggnadsnämnden hänvisar till i avfallsföreskriften.

  Begreppet retursystem definieras istället i 1 kap. 8 § i nämnda förordning som ”*system för insamling av plastflaskor och metallburkar för dryck som innebär att en pant eller premie betalas ut i syfte att uppmuntra att förpackningarna lämnas till systemet när de har blivit avfall*”

  Som framgår ovan definieras begreppet förpackning i 1 kap. 4 § förordningen om producentansvar för förpackningar. Genom den tidigare föreslagna justeringen definieras ”förpackning” genom en ny punkt vilket gör att detta begrepp inte behöver definieras på nytt.

  Om det anses finnas ett behov av att bibehålla definitionen i 2 § punkten 6 föreslår Kommunstyrelseförvaltningen att följande justering görs, ändringarna kursiverade.

  ”*Med förpackningar som omfattas av retursystem avses förpackningar som kan lämnas till system för insamling av plastflaskor och metallburkar för dryck och som innebär att en pant eller premie betalas ut”*

2 § punkten 7

- Kommunstyrelseförvaltningen noterar att definitionen av returpapper som ges i avfallsföreskriften är mer begränsad än den definition som anges i 1 kap. 10 § i avfallsförordningen och som föreskriften hänvisar till.

  Om det anses finnas ett behov av att definiera begreppet i avfallsföreskrifterna föreslår Kommunstyrelseförvaltningen följande justering av föreskriften, ändringarna kursiverade.

  ”Med returpapper avses detsamma som i 1 kap. 10 § avfallsförordningen, det vill säga kommunalt avfall som utgörs av tidningar eller tidningspapper. Detta inkluderar tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper samt sådant papper som tidningarna trycks på”.

3 §

- Kommunstyrelseförvaltningen noterar att samhällsbyggnadsnämnden har angett att den verksamhetsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § MB, för transport och hantering av avfall som omfattas av kommunens ansvar. Bestämmelsen i 15 kap. 20 § MB reglerar dock endast kommunens skyldighet att behandla avfall. Skyldigheten för kommunen att transportera bort avfall följer istället av 15 kap. 20 a § MB. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför följande justering av 3 § i avfallsföreskriften, ändringen kursiverad.

  ” Den avfallsansvariga nämnden har, *enligt 15 kap. 20–20 a §§ MB*, verksamhetsansvar för transport och *behandling* av avfall som omfattas av kommunens ansvar.”

4 §

Om kommunens ansvar vad gäller insamling av förpackningar ska framgå särskilt i föreskrifterna, utöver hänvisningen till 15 kap. 20-20 a § MB som anges i 3 § avfallsföreskriften, anser Kommunstyrelseförvaltningen att det bör övervägas om kommunens fullständiga ansvar för insamling av förpackningar bör preciseras.

I 6 kap. förordningen om producentansvar för förpackningar preciseras kommunerna ansvarar för insamling av förpackningsavfall

a. från hushåll,
b. från verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushållens och som har valt kommunal insamling,
   och
c. som uppkommer på sådana torg, parker och andra populära platser som avses i 6 kap. 8 § förordningen om producentansvar för förpackningar.

11 §

- Kommunstyrelseförvaltningen föreslår följande förändring av 11 § i avfallsföreskriften för att bättre täcka upp ansvaret enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen för den som har förpackningsavfall, ändringarna kursiverade.

  ”Fastighetsägare, nyttjanderättshavare*, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar* ska sortera ut *avfallsslag* i enlighet med bilaga 1 och hålla *det skilt från annat avfall”.*

- Kommunstyrelseförvaltningen vill också uppmuntra samhällsbyggnadsnämnden till att fundera över om det finns anledning att införa fler bestämmelser till föreskriften som utöver bilaga 1 tydliggör vilka avfallsslag som ingår i innehavarens skyldighet att sortera (se 3 kap. avfallsförordningen däribland förpackningsavfall, bioavfall, returpapper och textilavfall samt Avfall Sveriges exempel på föreskrifter).

12 §

- Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig frågande till hur innebörden av regleringen i 12 § skiljer sig från innebörden av regleringen i 11 § i avfallsföreskriften.

13 §

- Kommunstyrelseförvaltningen föreslår följande justering av 13 § i avfallsföreskrifterna, ändringarna kursiverade.

  ”Avfall som omfattas av kommunens ansvar ska lämnas till *och transporteras bort* av renhållaren om inte annat anges i dessa föreskrifter”,

14 §

- Kommunstyrelseförvaltningen föreslår följande justering av 14 § i avfallsföreskriften, ändringarna kursiverade.

  Utsorterade *avfallsslag* lämnas *i avsedd behållare,* vid fastighetsgränsen, vid överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats, se bilaga 1. Anvisning av plats görs av renhållaren.

Rubriken ”Emballering av… som omfattas av kommunalt ansvar, fyllnadsgrad och vikt

- Kommunstyrelseförvaltningen har uppmärksammat att ordet ”avfall” av misstag har tagits bort från rubriken. Detta ord bör således läggas till igen.

43–44 §§

- Kommunstyrelseförvaltningen anser att innebörden av 43–44 §§ bör förtydligas då paragraferna i viss mån har liknande lydelse och upplevs motsägelsefulla. Bland annat hänvisar de till samma reglering i avfallsföreskrifterna samtidigt som det i 43 § står ”om ej annat anges nedan”.

  Kommunstyrelseförvaltningen antar att avsikten med 44 § är att tillse att de verksamheter som väljer att anmäla till kommunen att de vill ha kommunal förpackningsinsamling, enligt 7 kap. 10 § i förordning om producentansvar för förpackningar, ska blir skyldiga att följa tillämpliga avfallsföreskrifter i 11-42 §. Samhällsbyggnadsnämnden bör utvärdera om samtliga föreskrifter är relevanta att hänvisa till vad gäller dessa verksamheter, samt även överväga vilka delar av bilaga 1 som är aktuell för verksamheterna att tillämpa.

  Vidare bör samhällsbyggnadsnämnden överväga om det kan finnas anledning att föreskriva ett datum för när en anmälan enligt 7 kap. 10 § förordningen om producentansvar för förpackningar senast ska ha inkommit till kommunen.

  Exempel anges nedan.

  ”43 § För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller föreskrifterna x-x §§, x § samt x § om inte annat anges i dessa föreskrifter. Verksamheter ska även hålla kommunalt avfall skilt från verksamhetens övriga avfall.

  ”44 § Föreskrifterna i x-x §§, x § samt x § gäller för verksamhet som har fastighetsnära insamling och har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av

förpackningsavfall enligt 7 kap. 10 § förordningen om producentansvar för förpackningar".

"45 § En verksamhet i en fastighet som har fastighetsnära insamling och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens ska, enligt 7 kap. 10 § förordningen om producentansvar för förpackningar, anmäla till kommunen om den vill att kommunen ska samla in verksamhetens förpackningsavfall enligt 6 kap. förordning om producentansvar för förpackningar. Anmälan ska göras senast x veckor innan… för att kommunen ska samla in förpackningsavfallet"

47 §

- Kommunstyrelseförvaltningen anser att hänvisningarna till paragraferna bör ses över så att de blir korrekta under förutsättning att vissa paragrafer i föreskriften utgår/läggs till på grund av föreslagna ändringar.

52 §

- Kommunstyrelseförvaltningen anser att följande mening bör läggas till i 52 § i avfallsföreskrifterna, ändringen kursiverad.

  "Avfall får *endast* tas omhand i egen regi *enligt vad som anges i x-x §§* och under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön".

- Om inte ändringen läggs till kan missförstånd uppstå gällande att avfall alltid får tas om hand i egen regi så länge det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön, och att anmälan endast krävs i de fall olägenhet för människors hälsa och miljön uppkommer.

Övrigt

- Kommunstyrelseförvaltningen noterar att det eventuellt kan finnas behov av ytterligare reglering i föreskrifterna. Till exempel till följd av Naturvårdsverkets föreskrifter om möjlighet till undantag från krav på utsortering, separat insamling och fastighetsnära insamling av bioavfall (NFS 2023:11).

- Bilaga 1

  Bioavfall skulle kunna listas samlat i bilagan under huvudrubriken "bioavfall" till exempel enligt följande,

- biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall,
- biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall som innehåller parkslide eller invasiva främmande arter som finns upptagna på unionsförteckningen enligt förordningen (EU) nr 1143/2014,
- Biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall (Matavfall) från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler samt biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från livsmedelsindustrin som är jämförbart med sådant avfall.

- Kommunstyrelseförvaltningen har uppmärksammat att både begreppet ”små avloppsanläggningar” och ”enskilda avloppsanläggningar” använts på olika ställen i avfallsföreskriften. Begreppet ”små avloppsanläggningar” används till exempel i 23, 28 samt 30 §§ i föreskriften.

  Enligt Kommunstyrelseförvaltningens bedömning bör enbart ett av begreppen användas konsekvent genom hela föreskriften så att det inte uppkommer tveksamheter kring om begreppen har olika innebörd. Begreppet ”enskilda” anläggningar definieras i 2 § 19 punkten i föreskriften och synes därmed vara det begrepp som samhällsbyggnadsnämnden har för avsikt att använda.
- Begreppet fastighetsinnehavare bör generellt användas istället för ”fastighetsägare”. Skälet till detta är att begreppet ”fastighetsinnehavare” är ett vidare begrepp än ”fastighetsägare” och innefattar bland annat även tomträttshavare, se till exempel 1 § 13 punkten i avfallsföreskriften. Detta innebär att de ändringar som gått ut på att byta ut begreppet ”fastighetsinnehavare” mot ”fastighetsägare” bör ändras tillbaka.

Ylva Johansson
Kommunjurist

MHN § 5 REMISS.2025.130

Svar på remiss om revidering av renhållningsföreskrifter

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer sig bakom förvaltningens yttrande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Bilagor

Yttrande, 2025-02-18

SFS 2025:15

SFS 2025:17

Sammanfattning av ärendet

Med anledningen av förändrad lagstiftning inom avfallshantering behövs en revidering av avfallsföreskrifter göras.

Samhällsbyggnadsnämnden har berett Miljö- och hälsoskyddsnämnden möjlighet att lämna in synpunkter på revidering av avfallsföreskrifter.

Förvaltningen har gått igenom förslaget och upprättat ett förslag till yttrande enligt bilaga.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2025-02-18

Beslut SBN 2024-12-12

Revidering av avfallsföreskrifter - utkast

Avfallsföreskrifter revidering 2024 - markerade ändringar

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

Handläggare: Eddie Sandin
Telefon:
E-post: eddie.sandin@vanersborg.se

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Yttrande över revidering av avfallsföreskrifter

Handlingen upprättad av Eddie Sandin ,2025-02-24, REMISS.2025.130
Tillhör nämndsbeslut 2025-03-05_1 MHN § 5 REMISS.2025.130

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden har berett Miljö- och hälsoskyddsnämnden möjlighet att lämna in synpunkter på revidering av avfallsföreskrifter.

Sammanfattning av yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden bör se över formuleringen i § 60 så att den samstämmer med gällande reglementen för samhällsbyggnads- respektive miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Efter att regeringen gjort ändringar i två förordningar med syfte att förtydliga vad som gäller kring eldning av trädgårdsavfall bör § 54 formuleras om.

I § 50 och § 57 föreslås att ordet "latrin" byts ut mot "avloppsfraktioner och filtermaterial" samt att anmälan ändras till ansökan. Detta speglar hur den faktiska hanteringen fungerar idag.

Det skulle kunna finnas fördelar att införa ytterligare möjligheter för fastighetsägare att anpassa tömningsintervall för slamavskiljare efter faktisk användning. Om fördelarna överväger nackdelarna med ökad administration för samtliga inblandade parter är dock högst osäkert och inget som föreslås i denna revidering.

Yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden har valt att översända både dokumentet "Reviderad avfallsföreskrifter - utkast", som tolkas som ett färdigt förslag på hur avfallsföreskrifterna ska se ut, samt dokumentet "Avfallsföreskrifter revidering 2024 - markerade ändringar". Detta yttrande refererar till dokumentet "Reviderad avfallsföreskrifter - utkast" och inriktar sig endast på sådant som påverkar eller kan ha påverkan på Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet.

Angående § 60

Denna paragraf är ny och det är mycket positivt att det införs en möjlighet att förlänga tömningsintervallet. Detta är något som har efterfrågats av vissa fastighetsägare och som möjliggör att anpassa tömningsintervallet lite mer individuellt och behovsstyrt.

Denna formulering har paragrafen i utsänd remiss:
Fastighetsägaren kan efter ansökan till den avfallsansvariga nämnden medges dispens från kravet på tömningsintervall för slamavskiljare och fosforfällor. Förlängt tömningsintervall för slamavskiljare och fosforfällor kan medges om det är uppenbart att tätare tömning inte behövs. Beslut om förlängt tömningsintervall kan tidsbegränsas. Förlängt tömningsintervall får medges med ett intervall om högst vartannat år.

I förslaget är det tänkt att det endast är i uppenbara fall som förlängt tömningsintervall medges och att det är den avfallsansvariga nämnden som medger detta.

Enligt samhällsbyggnadsnämndens reglemente *ska man svara för kommunens åligganden avseende vattenförsörjning och avloppshantering* samt *handlägga frågor om renhållningsabonnemang, inklusive frågor om ändring av abonnemang (t.ex. gemensam behållare eller förlängt hämtningsintervall), som inte kräver tillstånd eller dispens, och svara för debitering av renhållningsavgifter*
Enligt Miljö och hälsoskyddsnämndens reglemente *ska nämnden svara för prövning av ansökningar om tillåtelse, tillstånd, dispens eller undantag från vad som annars gäller i fråga om transport, återvinning eller bortskaffande av avfall och för den tillsyn som ankommer på kommunen vad gäller avfallshantering, producentansvar, nedskräpning och dumpning av avfall.*

Miljö- och byggnadsförvaltningens tolkning av ovanstående är att om det är en dispens som ska ges, är det Miljö- och hälsoskyddsnämnden som skall ge den. Är det ett förlängt hämtningsintervall som medges kan detta medges av samhällsbyggnadsnämnden.

Miljö- och byggnadsförvaltningen anser att Samhällsbyggnadsförvaltningen har förmågan att medge förlängt tömningsintervall i de fall det är uppenbart att tätare tömning inte behövs, men ser att formuleringen i § 60 i avfallsföreskrifterna behöver ses över.

Angående § 54

Regeringen har beslutat om ett antal förändringar och förtydligande i avfallsförordningen(2020:614) som trädde i kraft 18 februari 2025 (SFS 2025:15) Syftet var att förtydliga vad som gäller för eldning av trädgårds- och parkavfall.
Enligt de nya bestämmelserna i avfallsförordningen får en fastighetsinnehavare elda trädgårds- och parkavfall om:
1. avfallet har producerats på fastigheten eller på närliggande fastigheter,
2. eldning är en lämplig hantering,
3. eldningen sker i mindre omfattning och på ett sätt som medför endast ringa eller helt tillfälliga störningar i närområdet, och
4. eldningen inte strider mot föreskrifter som kommunen har meddelat

Kommunerna har idag möjlighet att genom förordningen av miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) meddela föreskrifter om tillfälligt förbud mot eldning av löv, kvistar, och annat trädgårdsavfall inom planlagt område. Detta har Vänersborgs kommun gjort genom följande formulering i lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö (KF 2000-03-14, § 22)

§ 8 Eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall inom områden med detaljplan eller

Handlingen upprättad av Eddie Sandin ,2025-02-24, REMISS.2025.130
Tillhör nämndsbeslut 2025-03-05_1 MHN § 5 REMISS.2025.130

områdesplan är förbjuden under tiden 1 maj – 30 september. Övrig tid av året får eldning inom sådana områden ske endast av torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering om det kan ske utan att olägenhet för människors hälsa uppstår. Eldning får aldrig ske i strid mot gällande brandföreskrifter.

Enligt de ändringar som nu görs av regeringen (SFS 2025:17) kommer möjligheten för kommunen att reglera eldning med stöd av förordningen av miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) att upphöra from 2025-12-30. Kommunen får istället meddela föreskrifter om förbud mot eller begränsning av eldning av trädgårds- och parkavfall med stöd avfallsförordningen 3 kap 1 e § för fall där:
1. eldning kan medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön, eller
2. annan hantering är mer lämplig.

Med anledning av ovan föreslås att § 54 får en annan formulering.

Denna formulering har paragrafen i utsänd remiss:

Torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering får eldas om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det i övrigt inte strider mot andra föreskrifter eller beslut. Föreskrifter om förbud mot eldning utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor eller annan författning samt brandriskvarning måste beaktas.

Följande formulering föreslås:

Med stöd av 3 kap 1 e§ avfallsförordningen gäller följande förbud eller begränsningar av eldning av trädgårds och parkavfall:
Inom områden med detaljplan eller områdesbestämmelse är eldning förbjuden under tiden 1 maj – 30 september. Övrig tid av året får eldning inom sådana områden ske endast av torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering om det kan ske utan att olägenhet för människors hälsa uppstår. Eldning får aldrig ske i strid mot gällande brandföreskrifter.

Angående § 50

Texten i utskickat förslag är densamma som i nu gällande föreskrift. Ordet "Latrin" används normalt för att beskriva avfall från s.k. mulltoa, utedass el dyl.(ej vattentoalett). I viss utsträckning godkänns idag även eget omhändertagande exempelvis av slam från slamavskiljare och från filtermaterial från fosforfällor med stöd av denna paragraf. Därför föreslås en annan formelring enligt nedan.

Denna formulering har paragrafen i utsänd remiss:
Ansökan om omhändertagande av latrin genom egen anläggning ska innehålla en detaljerad beskrivning av anläggningen och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

Följande formulering föreslås:
Ansökan om omhändertagande av avloppsfraktioner och filtermaterial genom egen anläggning ska innehålla en detaljerad beskrivning av anläggningen och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

Angående § 57

Handlingen upprättad av Eddie Sandin ,2025-02-24, REMISS.2025.130
Tillhör nämndsbeslut 2025-03-05_1 MHN § 5 REMISS.2025.130

Utifrån samma motivering som för § 50 föreslås ändringen nedan med tillägget att anmälan också ändras till ansökan för att synkronisera med § 50 samt att tydliggöra att det krävs dispens/tillstånd.

Denna formulering har paragrafen i utsänd remiss:
Kompostering av latrin från fastigheten får efter anmälan till den tillsynsansvariga nämnden ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, så kallad förmultningsanläggning eller annat liknande omhändertagande för användning av näringsämnen på fastigheten.

Följande formulering föreslås:
Kompostering av avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, så kallad förmultningsanläggning eller annat liknande omhändertagande för användning av näringsämnen på fastigheten.

Potentiella framtida förändringar avseende § 41 och § 60

Det skulle gå att utveckla principen om ett mer individuellt och behovsstyrt tömningsintervall ytterligare. Nedan belyses att det finns olika möjligheter att göra förändringar. En eventuell framtida förändring görs lämpligen i samband med ny upphandling så att villkoren för entreprenören inte riskeras att ändras under upphandlad avtalsperiod.

I avfallsföreskrifterna regleras hur ofta tömning sker av slamavskiljare i enskilda avloppsanläggningar. Detta görs i § 41 :

-Tömning av slamavskiljare med anslutet WC ska ske en gång/år.
-Tömning av slamavskiljare utan anslutet WC ska ske var tredje år

Texten är densamma som i nu gällande avfallsföreskrift där slamtömningsintervallen är baserade på om fastighetsägaren har WC eller inte anslutet till slamavskiljaren. Detta tar egentligen inte hänsyn till hur mycket anläggningen faktiskt utnyttjas.

Det skulle gå att utveckla principen om ett mer individuellt och behovsstyrt tömningsintervall ytterligare genom att i § 41 bestämma att tömning skall ske varje år för samtliga slamavskiljare och att sedan i § 60 öppna för ett förlängt tömningsintervall om 5 år.
Potentiella för- och nackdelar listas i tabellen nedan:

Potentiella fördelar	Potentiella nackdelar
• Vissa fastighetsägare skulle potentiellt sett över tid kunna få lägre totala kostnader (om de har längre hämtningsintervall). • Kan leda till mindre lastbilstrafik om tömningsintervallerna minskar totalt sett. • De slamavskiljare som idag har tömning vart 3:e år men är hårt belastade fungerar bättre över tid med tätare tömning.	• Ökad administrativ börda för samtliga parter (kommunen, fastighetsägare och upphandlad entreprenör). • Fastighetsägare skulle i högre utsträckning behöva ansöka (och betala en avgift) för att få beviljat ett längre hämtningsintervall, vilket skulle kunna uppfattas som krångligt. • Risk för att entreprenörer inte lägger anbud eller lägger högre anbud p.ga otydligheter i hur stort uppdraget är

Handlingen upprättad av Eddie Sandin ,2025-02-24, REMISS.2025.130
Tillhör nämndsbeslut 2025-03-05_1 MHN § 5 REMISS.2025.130

	• Risk att tömning av slamavskiljare sker för sällan om fastighetsägare missar att anmäla exempelvis ägarbyte, eller flytt till fritidshus och att det därmed skadar anläggningen

En förutsättning för ovan är att det finns tydliga rutiner mellan upphandlad entreprenör och båda berörda förvaltningar samt att det finns verksamhetssystem som kan hantera detta på ett bra sätt. En fråga att ta ställning till är till exempel hur nära inpå planerad tömning kan fastighetsägare ansöka om ett förlängt tömningsintervall.

Andra vägar att gå berörande tömningsintervall, som vissa andra kommuner valt, är att ha olika intervall för fritidshus/permanenthus eller/och att låta Miljö- och hälsoskyddsnämnden bestämma tömningsintervall vid inrättande av nya anläggningar.

Utifrån den information som förvaltningen har idag går det dock inte tydligt att se att något annat alternativ skulle var bättre för våra kommuninvånare (både ekonomiskt och miljömässigt) än det förslag som Samhällsbyggnadsnämnden nu föreslagit.

Eddie Sandin
Förvaltningschef

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

Handlingen upprättad av Eddie Sandin ,2025-02-24, REMISS.2025.130
Tillhör nämndsbeslut 2025-03-05_1 MHN § 5 REMISS.2025.130

B N § 3 BN.2024.86

Svar på remiss om revidering av avfallsföreskrifter

Beslut

Byggnadsnämnden har inget att erinra på föreslagna ändringar i föreskrifter om avfallshantering.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har föreslagit revideringar i avfallsföreskrifterna och sänt dessa på remiss till flera nämnder. Orsaken till revideringen är förändrad lagstiftning och att kommunen kommer införa hemsortering. Mer sortering kommer alltså ske vid den egna fastigheten och detta kommer i sin tur innebära att sopsortering kommer kräva mer utrymme för den enskilda fastighetsägaren.

Detta påverkar byggnadsnämnden då hänsyn till detta behöver tas vid nybyggnation och vissa flerfamiljshus eller andra större byggnader i centrum kan komma att behöva bygga om eller till för att få plats med sin sophantering.

Påverkan för byggnadsnämndens verksamhet bedöms dock som väldigt liten och att fördelarna överväger nackdelarna.

Förvaltningen har gått igenom det material som samhällsbyggnadsnämnden skickat ut och har inget att erinra.

Beslutsunderlag

Föreskrifter om avfallshantering (med ändringar)
Reviderade föreskrifter om avfallshantering
Beslut från SBN
Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2024-12-30

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

§ 92

Miljöredovisning för 2024 - Vänersborgs kommun

KS 2025/124

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen och lägger den till handlingarna.

Bilaga/bilagor

Bilaga 5: Miljöredovisning för 2024

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2024-03-13 § 26 *Miljöstrategi 2030* som innehåller målbilder för miljöläget i kommunen år 2030. Strategin bygger på Agenda 2030 samt de nationella miljömålen och är uppdelad i fyra fokusområden. Kommunen har också flera styrdokument och åtaganden på olika nivåer som stödjer de olika fokusområdena och mer detaljerat beskriver olika områden närmare. Utifrån det, tillsammans med förvaltningarnas verksamhetsplanering, tas en miljöaktivitetsplan årligen fram. Varje år görs en uppföljning av aktivitetsplanen samt olika styrande dokument och åtaganden som sammanfattas i en miljöredovisning. Utmaningarna är stora och trenderna globalt och nationellt är i många avseenden mycket oroväckande. Det pågår kontinuerligt övergripande aktiviteter kopplat till Miljöstrategi 2030 på olika nivåer. Av de som listats i aktivitetsplanen är alla pågående eller avslutade vilket innebär att verksamheterna följer och arbetar med aktiviteterna i aktivitetsplanen väl.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-06
- Miljöredovisning för 2024
- Sammanställning av kommunens klimatlöften för år 2024
- Sammanställning av kommunens åtaganden i åtgärdsprogrammet för år 2024
- Uppföljning 2024 av Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 - Sammanställande rapport

2025-05-06

Dnr: KS 2025/124

Handläggare
Hedvig Särg
hedvig.sarg@vanersborg.se
0521 - 722429

Mottagare
kommunstyrelsen

Miljöredovisning för 2024 - Vänersborgs kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2024-03-13 § 26 *Miljöstrategi 2030* som innehåller målbilder för miljöläget i kommunen år 2030. Strategin bygger på Agenda 2030 samt de nationella miljömålen och är uppdelad i fyra fokusområden. Kommunen har också flera styrdokument och åtaganden på olika nivåer som stödjer de olika fokusområdena och mer detaljerat beskriver olika områden närmare. Utifrån det, tillsammans med förvaltningarnas verksamhetsplanering, tas en miljöaktivitetsplan årligen fram. Varje år görs en uppföljning av aktivitetsplanen samt olika styrande dokument och åtaganden som sammanfattas i en miljöredovisning. Utmaningarna är stora och trenderna globalt och nationellt är i många avseenden mycket oroväckande. Det pågår kontinuerligt övergripande aktiviteter kopplat till Miljöstrategi 2030 på olika nivåer. Av de som listats i aktivitetsplanen är alla pågående eller avslutade vilket innebär att verksamheterna följer och arbetar med aktiviteterna i aktivitetsplanen väl.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Miljöredovisningen för 2024 innehåller en sammanfattad uppföljning och lägesbild som utgår från global nivå för att sedan mer detaljerat lyfta kommunens lokala arbete. Redovisningen utgår från Miljöaktivitetsplanen men redogör också kort för specifika styrdokument samt åtaganden där det i vissa fall även finns kompletterande bilagor till.

De delar som lyfts i redovisningen är:

- Kort sammanfattning av Regionens miljömålsbedömning
- Kort sammanfattning av miljöåret 2024
- Vänersborgs kommun 2024
- Kommunens klimatlöften
- Åtgärdsprogrammet för miljömålen
- Sammanfattning - uppföljning av Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning
- Uppföljning av Naturvårdsstrategi
- Indikatorer och nyckeltal för Agenda 2030 utifrån MRP
- Sammanfattning och redovisning av aktiviteter per fokusområde 12

Medeltemperaturen i världen fortsätter stiga till följd av klimatförändringarna. Sveriges medeltemperatur närmar sig två grader jämfört med slutet av 1800-talet, medan motsvarande värde för det globala medelvärdet är drygt en grad. Utöver klimatkrisen minskar den biologiska mångfalden i rasande takt globalt och läget är allvarligt även i Sverige. Fortsatt måste båda kriser hanteras samtidigt då klimatkrisen inte kan lösas utan att hantera förlusten av biologisk mångfald och förlusten av biologisk mångfald inte kan hejdas utan att adressera klimatkrisen.

Även i Vänersborgs kommun finns stora utmaningar utifrån miljö och klimat. Viktiga verktyg att fortsätta fokusera på för att bidra till måluppfyllelse är att möjliggöra resurser för att kunna genomföra olika åtaganden och beslut som tagits inom olika områden.

De regionala åtagandena är ett effektivt sätt att arbeta strategiskt och skapa fokus tillsammans med andra kommuner. Status för både klimatlöften och åtgärdsprogram är att majoriteten är genomförda/pågående eller till hälften genomfört. Ett fåtal är inte påbörjade och övriga har inte arbetats med i lika stor utsträckning och skulle behöva prioriteras framåt.

Både *Naturvårdsstrategin* och *Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – Transporter, el och uppvärmning* har många pågående aktiviteter utifrån prioritering och innehåll. En stor utmaning är att det är svårare att söka externa medel för olika projekt så som tidigare, framför allt kopplat till *Naturvårdsstrategin* vilket påverkar möjligheterna att genomföra olika projekt och aktiviteter framåt. I dagsläget saknas resurser för att genomföra åtgärder som identifierats i flera strategiska dokument som inte fått någon budget.

För indikatorer kopplat till *Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030* så nås det årliga målvärdet för 10 av 20, 2 av dessa går inte längre att följa. För de som kommunen har full rådighet över så är förnyelse av fordonsflottan en viktig fråga, där en stor andel av kommunens drivmedel som används är fossila. Tidigare har biogas varit en självklar del, men då omvärlden förändras och därmed förutsättningarna även i Vänersborgs kommun, kommer det framåt finnas svårigheter med att fortsatt kunna använda biogasfordon så som tidigare.

Ett område som kommunen har ambitioner för men som är komplext och kräver både tid och resurser är hållbar byggnation. Det handlar både om att hitta och skapa möjligheter för återbruk och cirkulära system samt att avsätta resurser för energieffektiva lösningar.

Det pågår övergripande aktiviteter kopplat till *Miljöstrategi 2030* på olika nivåer. Av de som listats i aktivitetsplanen är alla pågående eller avslutade vilket innebär att verksamheterna följer och arbetar med aktiviteterna i aktivitetsplanen väl.

Kommunens styrande dokument är fortsatt viktiga i styrnings- och ledningsprocesser och utgör en bra grund för att kunna prioritera resurser inom olika frågor och fokus kopplat till kommande aktiviteter för miljö- och klimatarbetet.

Beredning

Miljöredovisning för 2024 med tillhörande material och bilagor har tagits fram av miljöstrateg i dialog med tjänstepersongrupp med representant från varje förvaltning samt andra funktioner i olika delar på olika förvaltningar.

Bilagan *Uppföljning 2024 av Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – Sammanställande rapport* har tagits fram tillsammans med utvecklingsledare för strategisk samhällsplanering.

Underlag

Miljöstrategi 2030, antagen i kommunfullmäktige 2024-03-26 § 26

Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – Transporter, el och uppvärmning, antagen i kommunfullmäktige 2021-06-16 § 86

Naturvårdsstrategi, antagen i kommunfullmäktige 2023-05-17 § 73

Antagna åtgärder i Åtgärdsprogrammet för miljömålen 2022-2025 (KS, 2022-06-08 §131)

Antagna klimatlöften (KF, 2023-09-13 §147)

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef

Bilagor

Miljöredovisning för 2024

Sammanställning av kommunens klimatlöften för år 2024

Sammanställning av kommunens åtaganden i åtgärdsprogrammet för år 2024

Uppföljning 2024 av Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – Sammanställande rapport

Sändlista

Handläggare av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Byggnadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
AB Vänersborgsbostäder

Vänersborgs kommun

Miljöredovisning för 2024

Innehållsförteckning

Sammanfattning av Regionens miljömålsbedömning 3
Sammanfattning av miljöåret 2024 4
Ojämlikheten bakom klimatkrisen 5
Vänersborgs kommun 2024 6
Prioriterade områden nu och framåt 7
Kommunens klimatlöften 7
Åtgärdsprogrammet för miljömålen - Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 8
Sammanfattning uppföljning Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 - Transporter, el och uppvärmning. 8
Uppföljning av Naturvårdsstrategin 10
Indikatorer och nyckeltal för Agenda 2030 11
Sammanfattning och redovisning av aktiviteter per fokusområde 12
Grönskande stad och land 12
Vatten i världsklass 15
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små 17
Klimatsmart i alla led 20
Publicering 23
Uppföljning 23

Sammanfattning av Regionens miljömålsbedömning

Nedan följer regionens sammanfattning av miljömålsbedömning 2024. Det ger en övergripande lägesbild för i regionen och vad som behöver prioriteras framöver[1].

”Länsstyrelsen bedömer att tolv av länets femton miljökvalitetsmål inte kommer nås till 2030. Förutom stora utmaningar för målen inom klimat och biologisk mångfald är nu även utvecklingen för havs- och kustområden negativ. Framåt krävs bland annat minskade utsläpp från industrin och transporter, större hänsynstagande inom jord- och skogsbruk och att vi stärker havets gröna infrastruktur, biologiska mångfald och ekosystemtjänster.

Utsläppen av växthusgaser minskar för långsamt i länet. För att nå målen behöver utsläppen minska med 13 procent per år fram till 2030. Industrin har påbörjat omställning till mer förnybara råvaror men många processer är ännu i ett tidigt skede. Elektrifiering av transporter pågår men behöver kompletteras med samhällsplanering och styrmedel som i högre grad främjar gång, cykel och kollektivtrafik.

Den biologiska mångfalden hotas av en intensiv mark- och vattenanvändning och högt exploateringstryck. Läget är sedan tidigare allvarligt i våra skogar och odlingslandskap. Här är förbättrad skötsel av natur- och kulturmiljöer nödvändigt, samt stärkt hänsyn inom skogs- och jordbruk. Därtill har den samlade påverkan på havet i länet slagit över till en negativ utveckling. Fysisk påverkan, ohållbart fiske, utsläpp av näringsämnen, marint skräp och etablering av främmande arter är alla hot som behöver tas på allvar. Den minskade finansieringen för miljöövervakning och naturvård gör det svårare att vända trenden.

Statusklassning av länets alla vattendrag pågår och är ett viktigt underlag för det framtida åtgärdsarbetet. Tidiga resultat visar på delvis ökade problem med övergödning. De fortsatta neddragningarna inom kalkningen är problematiskt för livet i sjöar och vattendrag.

Länsstyrelsen Västra Götaland och Skogsstyrelsens åtgärdsprogram *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland,* driver miljömålsarbetet framåt i länet. *Klimat 2030*, som görs ihop med Västra Götalandsregionen, stöttar både kommuner och företag i klimatomställningen. Andra regionalt viktiga insatser är handlingsplanen för elektrifiering och provtagningar av PFAS och förorenade sediment. Skogssektorns arbete med åtgärdsgruppen Levande skogar och sektorsdialoger är viktiga och gör skillnad.”

[1] Regional årlig uppföljning 2024

Sammanfattning av miljöåret 2024

Medeltemperaturen i hela världen fortsätter stiga till följd av klimatförändringarna. Sveriges medeltemperatur närmar sig nu två grader jämfört med slutet av 1800-talet medan motsvarande värde för det globala medelvärdet är drygt en grad[2].

Utöver klimatkrisen minskar den biologiska mångfalden i rasande takt globalt och läget är allvarligt även i Sverige. Fortsatt måste båda kriser hanteras samtidigt då klimatkrisen inte kan lösas utan att hantera förlusten av biologisk mångfald och förlusten av biologisk mångfald inte kan hejdas utan att adressera klimatkrisen. Ryggradsdjuren i världen har enligt Naturvårdsverket minskat med ca 70 % sedan 1970[3].

Produktion och konsumtion som innebär markomvandling är ett av de största hoten mot naturen och den biologiska mångfalden på land. Överexploatering tränger undan naturen vilket påverkar matförsörjning, tillgång till rent vatten, samhällsekonomi, hälsa och livskvalitet. Om inte uppvärmningen begränsas till 1,5 grader kommer klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald förvärras avsevärt. Varje tiondels grads uppvärmning har stor negativ påverkan på människors och arters liv. Välmående ekosystem förbättrar möjligheterna att begränsa klimatkrisen och dess effekter.

I mars 2023 publicerade IPCC sin senaste sammanfattande och avslutande syntesrapport inom IPCC:s sjätte utvärderingscykel. Rapporten syftar till att ge beslutsfattare viktigt kunskapsunderlag för att förstå klimatförändringen, dess effekter, risker och möjligheter att möta den.

Rapporten tydliggör att det står klart att det är mänsklig påverkan som värmt upp klimatsystemet, genom växthusgasutsläpp. Jämfört med åren 1850–1890 var den globala medeltemperaturen 1,1°C högre år 2011–2020. De globala utsläppen har fortsatt att öka och jämfört med syntesrapporten från 2014 visar sig flera av klimateffekterna vara värre än väntat. Naturvårdsverket[4] har listat de viktigaste budskapen från IPCC:s sammanfattning för beslutsfattare:

- *Det finns en snabbt krympande möjlighet att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5°C eller långt under 2°C och för att säkerställa en livskraftig och hållbar framtid för alla.*
- *Klimatförändringarna orsakar redan negativa omfattande och alltmer oåterkalleliga förluster och skador på naturen och mänskliga system, vilket också försvårar att åstadkomma hållbar utveckling.*
- *Nuvarande klimatåtgärder både utsläppsminskning och anpassning är inte tillräckliga för klimatmålen eller att förebygga risker och skador.*
- *Det finns en lång rad genomförbara alternativ för ökad klimatambition, både utsläppsminskning och anpassning.*
- *De beslut och åtgärder som vi fattar under detta årtionde kommer att få konsekvenser för flera generationer under århundraden och längre.*

[2] Temperatur — SMHI
[3] Allt om biologisk mångfald (naturvardsverket.se)
[4] FN:s klimatpanel IPCC: Det är bråttom med klimatåtgärder (naturvardsverket.se)

Det nationella klimatmålet i Sverige innebär att det inte ska vara några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Jämfört med 1990 har de totala klimatutsläppen minskat med 38 procent[5]. Observera dock att detta är exklusive LULUCF (Land Use, Land-Use Change and Forestry) och under samma tidsperiod har nettoupptaget i markanvändningssektorn minskat betydligt[6].

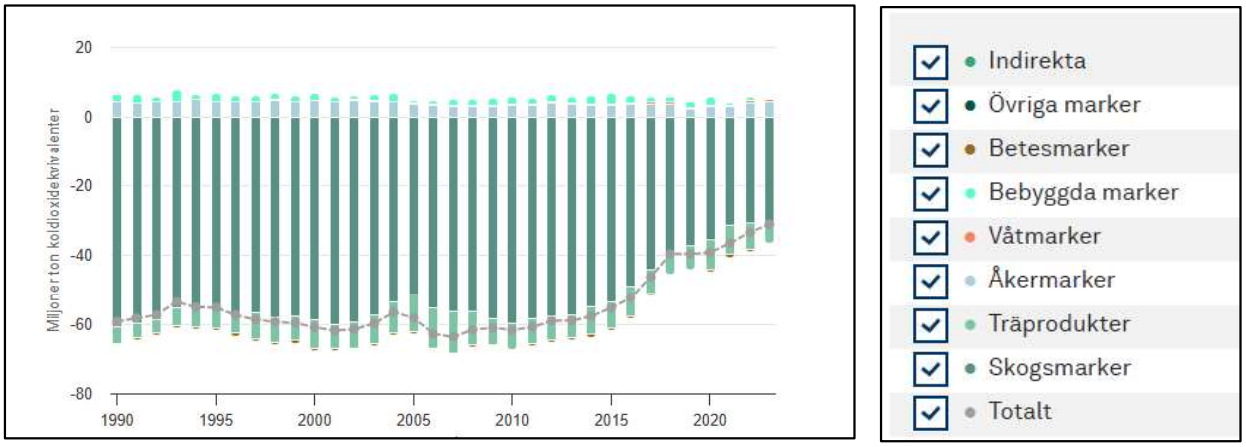

Figur 1 - Illustrerar nettoutsläpp och nettoupptag av växthusgaser från markanvändning och skogsbruk (LULUCF) 1990-2023

Ojämlikheten bakom klimatkrisen

Territoriella utsläpp baseras på detaljerad statistik och motsvarar utsläpp inom ett geografiskt område. Detta innebär att måttet inte tar hänsyn till om utsläpp som sker någon annanstans och behöver därför kompletteras med konsumtionsbaserade utsläpp. De konsumtionsbaserade utsläppen mäter utsläpp som sker i andra länder till följd av svensk konsumtion. Enligt naturvårdsverket[7] var Sveriges konsumtionsbaserade klimatutsläpp 2022 ca 8 ton per person och år där 67 % av dessa sker utomlands. För att uppnå generationsmålet och miljökvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” enligt parisavtalet bör de globala genomsnittsutsläppen ligga på högst 1 ton per person och år senast år 2050.

Enligt Stockholm Enviromental Institute (SEI) och den globala organisationen Oxfam så släpper den rikaste 10 % i världen ut 50 % av utsläppen. Hit hör majoriteten av svenskarna (70 %). Det går att jämföra med den fattigaste 50 % (ca 5 miljarder människor) som endast står för 8 % av de globala utsläppen[8].

I Sverige visar data som Oxfam redogör för, att utsläppen är mycket ojämnt fördelade över den svenska befolkningen och varierar kraftigt mellan olika inkomstgrupper. De rikaste 1 % släpper ut 10 gånger så mycket som någon från de 50 % med lägst inkomst gör. Det innebär att de rikaste 1% måste minska sina utsläpp med 93 % på bara 7 år för att nå 1.5 graders målet[9].

Om man tittar på den de rikaste 10 % så släpper den gruppen ut 15 ton CO_2 per person och år, och står för 22 % av landets utsläpp – lika mycket som all vägtransport i Sverige varje år. Denna grupp måste minska sina utsläpp med 82 % kommande 7 år.

[5] Sveriges utsläpp av växthusgaser
[6] Nettoutsläpp och nettoupptag av växthusgaser från markanvändning (LULUCF)
[7] Klimatet och konsumtionen (naturvardsverket.se)
[8] Ojämlikheten bakom klimatkrisen - Oxfam Sverige
[9] Rapport - Klimatojämlikhet.indd (oxfam.se)

Vänersborgs kommun 2024

I den senaste rapporten för Vänersborgs kommuns koldioxidbudget[10] som är framtagen av klimatsekretariatet och Uppsala universitet slår effekterna av den minskade reduktionsplikten igenom i de lokala koldioxidbudgetarna. I snitt ökar den krävda utsläppsminskningstakten med 3 procentenheter, vilket kan jämföras med den 2 procentenheters ökning som oförändrade utsläpp hade medfört. I Vänersborg ökar den krävda årliga utsläppsminskningstakten till 17,9 %. Förenklat går det förklara med att 1 av 6 fossila aktiviteter behöver utebli för att hålla minskningstakten. Om utsläppen förblir oförändrade så överskrider Vänersborgs kommun budgeten inom 5 år. (siffrorna utgår från en prognos, eftersom kommunspecifika data publiceras med 18 månaders fördröjning).

Rapporten visar att utsläppsminskningarna går för långsamt och samtidigt ser vi att åtgärderna uteblir. Hur går det då att arbeta lokalt med att minska utsläppen i den takt som koldioxidbudgeten kräver och samtidigt ta hänsyn till alla andra hållbarhetsmål? I de flesta kommuner finns idag agendasystemet på plats som ett sorts större ramverk för det breda hållbarhetsarbetet. Ett sätt att arbeta systematiskt och integrerat med hållbarhetsfrågor enligt klimatsekretariatet är genom Doughnut economy (eller munkekonomi på svenska). Inom detta ramverk har en rad konkreta metoder och verktyg tagits fram för det praktiska arbetet.

Klimatsekretariatet är sedan december 2024 del av det internationella nätverket DEAL[11] (Doughnut Economy Action Lab) och kommer utveckla arbetet under 2025.

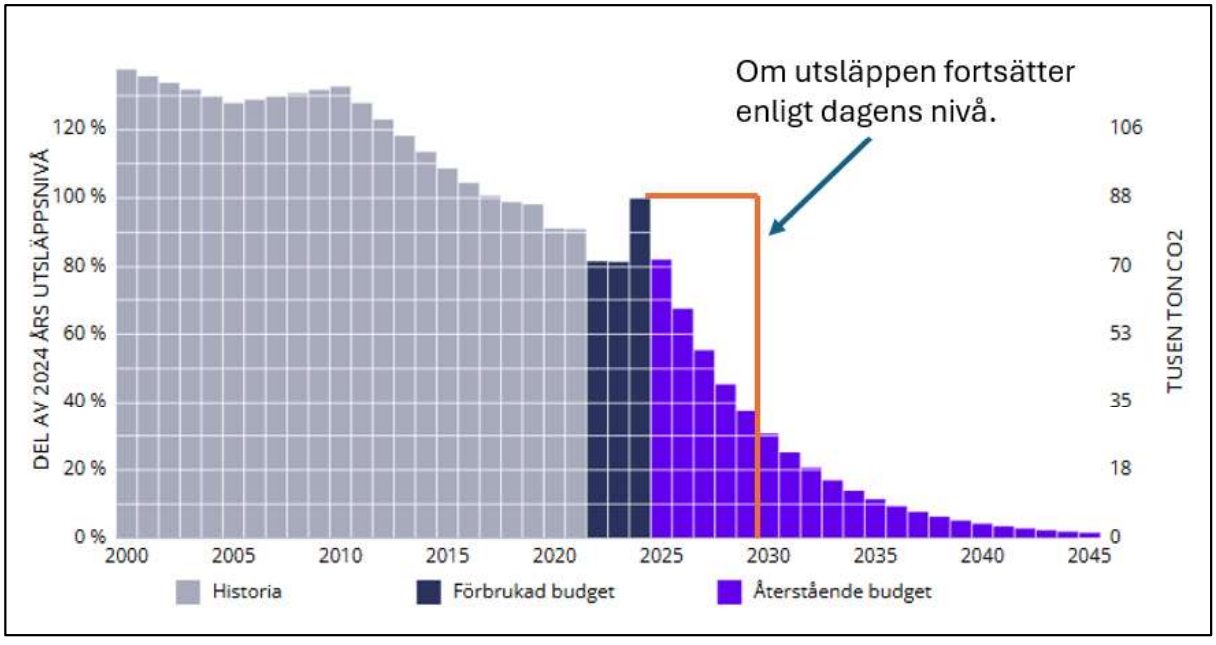

Figur 2 illustrerar historiska utsläpp samt den kurva som krävs för att hålla en koldioxidbudget på nivåer för att klara Parisavtalet. Den röda linjen illustrerar hur snabbt budgeten tar slut om utsläppen fortsätter enligt dagens nivåer. verktyg för koldioxidbudget se länk: Koldioxidbudget | Vänersborgs kommun (vanersborg.se)

[10] Koldioxidbudget Vänersborgs kommun Januari 2025
[11] Discover the Community | DEAL

Prioriterade områden nu och framåt

Kommunen har under 2024 antagit *Miljöstrategi 2030* som ersätter tidigare *Miljöprogram 2030*. Miljöstrategin ska fortsatt vara en del för att styra kommunens verksamhetsplanering och prioritering tillsammans med andra viktiga styrdokument så som till exempel *Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter el och uppvärmning* samt *Naturvårdsstrategi*. Utöver egna strategier har kommunen också olika åtaganden så som Klimatlöften samt åtgärder inom Åtgärdsprogrammet. Tillsammans pekar dessa ut prioriteringar och rekommendationer för det fortsatta arbetet fortsättningsvis.

Vänersborgs kommun som organisation har ett stort ansvar för att styra en hållbar utveckling i kommunen men det ska också ske tillsammans med samhälle och invånare. Kommunen arbetar i många frågor i samverkan med externa parter och en stor aktivitet som årligen genomförs är kommunens Hållbarhetsvecka. Det är många engagerade både internt och externt och veckan syftar till att öka kunskapen och skapa engagemang kring de globala målen och Agenda 2030.

Kommunens klimatlöften

Ett viktigt verktyg som kommunen arbetat med sedan 2021 är kommunens klimatlöften. Klimatlöftena är en kraftsamling som drivs av Västra götalandsregionen och Länsstyrelsen som syftar till att samla organisationer, företag, högskolor med flera, som vill ta ställning och bidra i omställningen till en klimatsmart region. Alla kommuner i Västra Götaland har erbjudits möjlighet att vara med och anta dessa klimatlöften.

Vänersborgs kommun beslutade 2023-09-13 § 147 att anta 24 av 30 löften. En första uppföljning gjordes 2025 (för 2024) och det samlade resultatet såg ut enligt nedan:

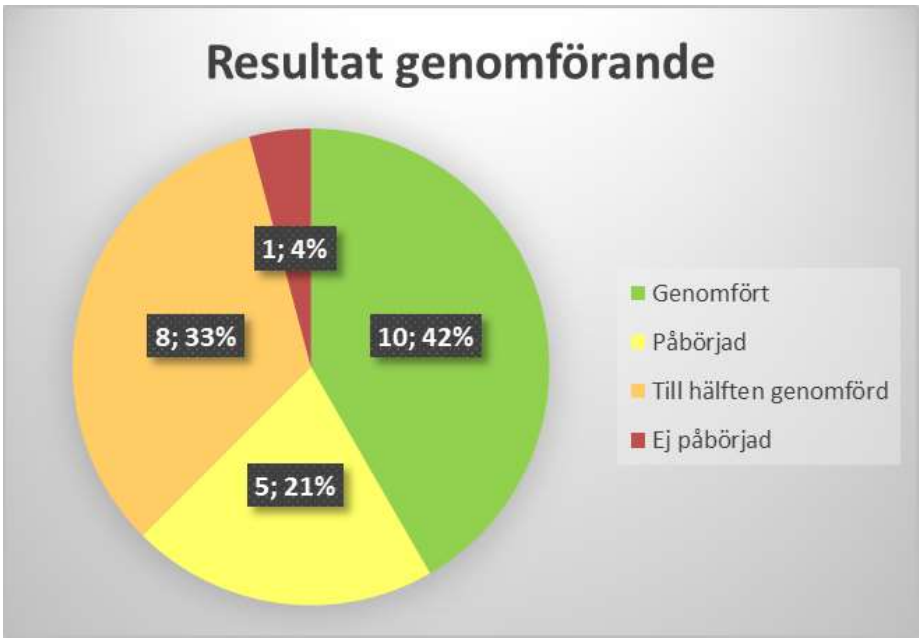

För mer information om varje enskilt löfte se bilaga 1 – *Sammanställning av kommunens klimatlöften för år 2024.* Eller besök Länsstyrelsens uppföljningssida där det går att läsa om samtliga kommuners löften: [LstO Åtgärdsprogram för miljömål och klimat 2030 - Dashboard]

Åtgärdsprogrammet för miljömålen - Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland

Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland är ett regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025[12]. Programmet är framtaget av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen. Syftet med åtgärdsprogrammet är att vägleda och stödja prioriteringar samt stimulera till en ökad samverkan i det lokala och regionala miljöarbetet. Länsstyrelsen har erbjudit länets kommuner att göra åtaganden i Åtgärdsprogrammet för miljömålen 2022–2025. Kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun antog (8 juni 2022 § 131) 22 åtgärder att genomföra av 40 möjliga. Redovisning av arbetet visas nedan:

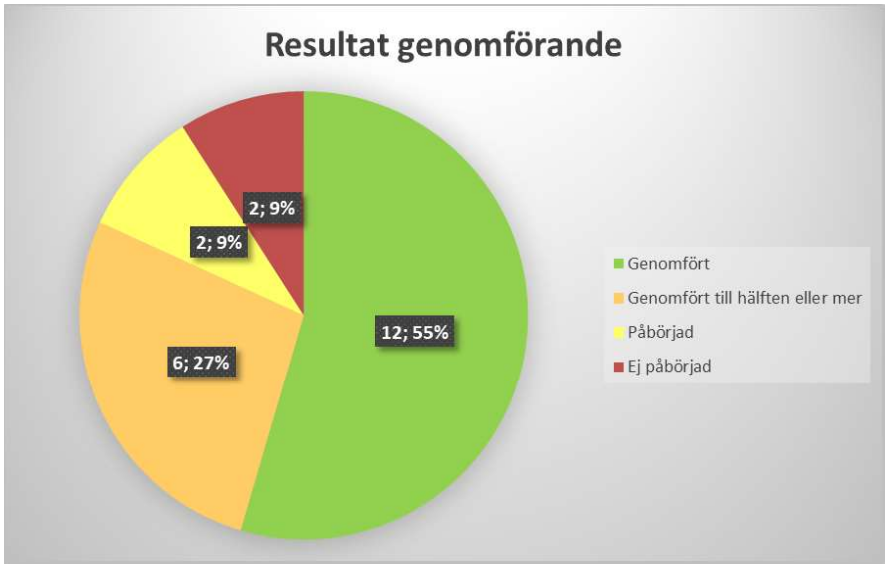

För mer information om varje enskild åtgärd se bilaga 2 – *Sammanställning av kommunens åtaganden i åtgärdsprogrammet för år 2024.* Eller besök Länsstyrelsens uppföljningssida där det går att läsa om samtliga kommuners åtaganden: LstO Åtgärdsprogram för miljömål och klimat 2030 - Dashboard

Sammanfattning uppföljning Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 - Transporter, el och uppvärmning.

Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – Transporter, el och uppvärmning[13] följs upp i detalj separat, se bilaga 3 – *Uppföljning 2024 av Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 - sammanställande rapport*. Rapporten redovisas i kommunstyrelsen årligen, som en del i arbetet med uppföljningen av strategin. Mer om arbete som rör strategin finns också att läsa under avsnittet klimatsmart i alla led på sida 20 och 21.

Senaste rapporten från Klimatsekretariatet[14] redovisar statistik utifrån prognos för 2024. Den minskade reduktionsplikten slår igenom i de lokala koldioxidbudgetarna då Sverige under 2024 minskat inblandningen av biodrivmedel i både bensin och diesel, vilket medför ökade fossila utsläpp. Eftersom många kommuner har sina största utsläpp i de sektorer som främst påverkas av reduktionsplikten (transporter och arbetsmaskiner) så är effekten stor. Minskningstakten av växthusgasutsläpp går alldeles för långsamt, såväl lokalt som globalt. Läget blir allt mer kritiskt och akut. För att ambitionerna och det övergripande målet ska

[12] https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/miljo-och-vatten/miljomal/atgardsprogram-inom-miljomal.html
[13] Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030.pdf (vanersborg.se)
[14] Koldioxidbudget Vänersborgs kommun Januari 2025

uppfyllas behöver arbetet fortsätta enligt vägledningen med att genomföra föreslagna åtgärder samt fortsatt med genomförande av kommunens klimatlöften.

Förnyelse av fordonsflottan följer inte de uppsatta ambitionerna och det är fortfarande en stor andel av kommunens drivmedel som används som är fossila. I uppföljningen för 2024 finns nu en redovisning av kommunorganisationens personbilar och lätta lastbilar, fördelat på drivmedelstyp samt förvaltning. När det gäller flygresor så nås de uppsatta målvärdena för 2024.

Vissa energieffektiviseringar i kommunens fastigheter har genomförts och arbete pågår hela tiden för att hitta lönsamma förbättringsåtgärder. Det skulle dock behövas mer resurser för att kunna utveckla byggnation av hållbara, energieffektiva lösningar i större omfattning. Även frågor kring upphandling kan utvecklas för att stärka miljö- och klimatarbetet. Kommunen behöver överlag arbeta för att miljö- och klimatfrågor ska bli mer styrande i samhällsplaneringen.

Vänersborgsbostäder har aktivt arbetat med sina energi- och klimatmål och nådde 2023 ett av sina mål, att minska energianvändning 30 % till 2030 med 2007. Det nya uppsatta målet är nu att nå 35% minskning total energi tills mandatperioden för den nya styrelsen löper ut (med samma basår som tidigare) och vara fossilfria senast 2030.

Bilden nedan illustrerar en samlad lägesbild för ambitionerna för 2024 i strategin utifrån de tillhörande indikatorerna som återfinns i strategins tillhörande utredning[15].

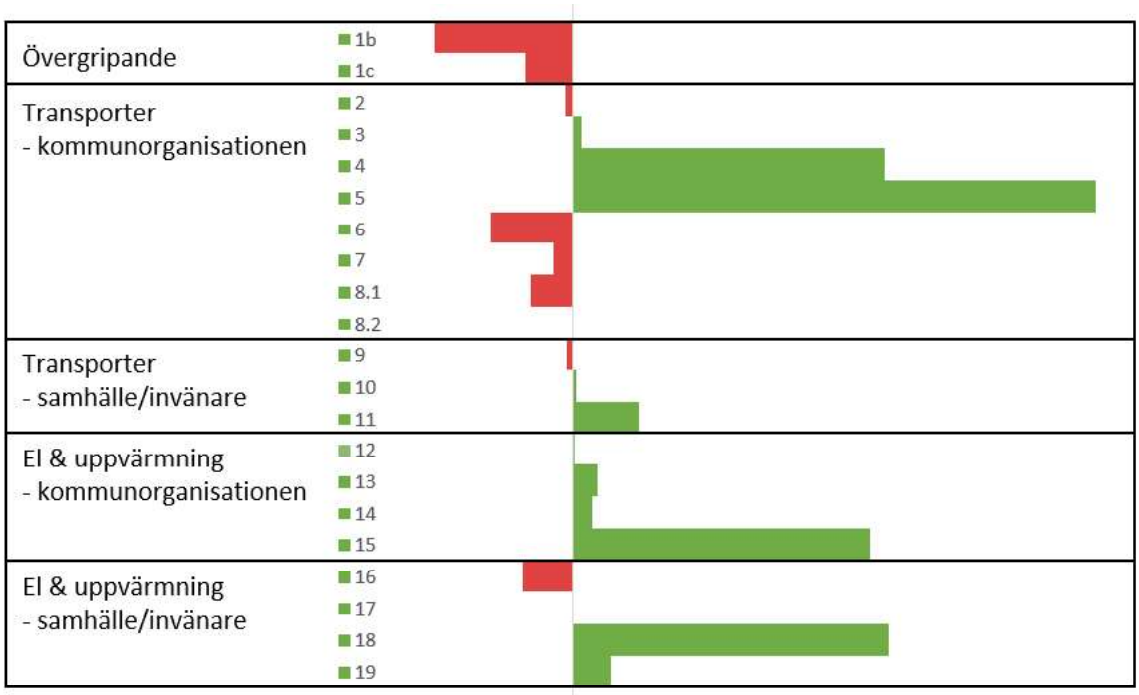

[15] Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 - Utredning

Uppföljning av Naturvårdsstrategin

Naturvårdsstrategin är ett viktigt verktyg för planering och beslut som berör såväl användningen av mark och vatten som olika naturvårdande åtgärder. Naturvårdsstrategin innehåller sex prioriteringar över vad kommunen behöver göra för att bevara och utveckla värdefull natur. Uppföljningen av 2024 års verksamhet utgår från dessa prioriteringar.

Kommunen har drivit och även deltagit i naturvårdsprojekt som delvis finansierats av statliga bidrag genom "lokala naturvårdssatsningen" (LONA) och "lokala vattenvårdsprojekt" (LOVA). Mer information om dessa projekt går att läsa på sid.12,13 och 15.

Prioritering 1: Ekosystemtjänster och blågrön infrastruktur

- Deltagande i LONA-projektet "Grön infrastruktur Dalsland"

Prioritering 2: Naturvärden och biologisk mångfald

- LONA-projektet "Nu tar vi dem – handlingskraft mot invasiva främmande arter".
- LONA-projektet "Utveckling av våtmarker och friluftsvärden i Nygårdsängens naturreservat – del 2".
- Vasslåtter (Björkåsdammarna och delar av Nygårdsängen).
- Naturvårdande skötselinsatser i Dalbobergens naturreservat.
- Varningsskyltar för att uppmärksamma grodor som passerar över Agnesborgsvägen under grodornas lekperiod.
- Bipark vid Storgatans lekplats.

Prioritering 3: Vattenmiljöer

- Deltagande i LOVA-projektet "Minskad övergödning på Dalboslätten".
- Deltagande i LOVA-projektet "Förstudie i Hullsjön".

Prioritering 4: Skyddsvärda träd

- Friställning av äldre och grova lövträd, bland annat vid Önafors, Rånnum och Holmängen (delvis finansierat genom bidrag inom åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper).

Prioritering 5: Skyddad natur

- Gränsmarkering av Dalbobergens naturreservat samt Nygårdsängens naturreservat.

Prioritering 6: Tillgänglighet och kunskap

- LONA-projektet "Friluftsstrategi"
- Översyn av informationstavlor och vägvisning vid de kommunala naturreservaten Dalbobergen och Nygårdsängen.

Naturvårdsgruppen håller på att ta fram lämpliga indikatorer på lokal nivå för de olika prioriteringarna, bland annat utifrån nyckeltal i Kolada. Dessa indikatorer kommer att utgöra grund för kommande års uppföljningar.

Indikatorer och nyckeltal för Agenda 2030

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har tagit fram ett urval av nyckeltal och indikatorer som stöd för kommuners och regioners genomförande av Agenda 2030[16]. OBS! Färgsättningen visar endast om resultatet är i toppen eller botten i jämförelse med andra kommuner. Den talar alltså inte om ifall resultatet i sig är bra eller dåligt utifrån nationella och globala mål. Sammanställningen nedan är hämtad från kommunens *Uppföljning av de globala målen 2024* (DNR: 2025/131). Här redovisas bland annat hur det såg ut 2024 för de indikatorer som finns för de globala mål som möter kommunens inriktningsmål:
”Vänersborgs kommun är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan”.

Placering	Utgångsläge 2022	*Procentuell fördelning*	Målsättning 2024	*Procentuell fördelning*	Resultat 2024	*Procentuell fördelning*
50 % mitten	11	*44%*	9	*36%*	13	*45%*
25 % sämsta	4	*16%*	3	*12%*	6	*21%*
25 % bästa	10	40%	13	52%	10	34%

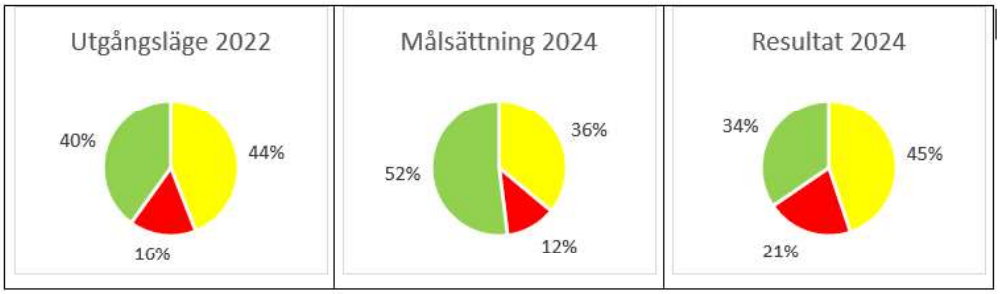

Förändrade nyckeltal
Under 2024 har nyckeltalet ”demografisk försörjningskvot slutat färgmätas i kolada.

Befintliga nyckeltal
Inriktningsmålet omfattar flera nyckeltal med lång eftersläpning i fråga om inrapportering av resultat/mätvärden. Av 29 nyckeltal är det endast 15 som har fått nya mätvärden 2023 varav fyra av dessa under 2024. 12 nyckeltal saknar dessutom fortfarande mätvärden för 2023. Bedömningen av förflyttning baseras på föregående års värden fram tills nya finns att tillgå. Mellan 2022 och 2024 har det endast skett en förflyttning och för övriga finns det vissa trender.

De röda nyckeltalen utgörs av bristen på vattentäkter med vattenskyddsområde, sjöar med god ekologisk status, slutanvändningen totalt av energi inom det geografiska området, industrins utsläpp av växthusgaser till luft, invånare som avstår från att gå ut ensamma samt andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet. Flera av dessa nyckeltal har kommunen dessvärre liten eller ingen möjlighet att själva påverka.

Bedömning
Vänersborgs kommun når inte upp till målsättningen 2024.

[16] Jämföraren - Kolada

Sammanfattning och redovisning av aktiviteter per fokusområde

Nedan följer en sammanfattning av genomförda aktiviteter under 2023 samt en tabell med alla aktiviteter som låg med i Miljöaktivitetsplanen för 2023. Aktiviteterna är sorterade under varje fokusområde och innehåller status för arbetet.

Grönskande stad och land

Övergripande styrning och stöd
Vänersborgs kommuns Naturvårdsstrategi förtydligar- och pekar ut prioriteringar och riktlinjer för hantering av många delar som direkt rör miljöstrategins målbilder. Under 2023 antogs också en skogspolicy för Vänersborgs kommun. Syftet med skogspolicyn är att vara ett samlat styrdokument för att fastställa grundprinciperna och vägleda i beslut om hur den kommunägda skogen förvaltas på ett hållbart sätt. Kopplat till skogspolicyn finns också en riktlinje som fungerar som en mer detaljerad vägledning. Arbetet med implementeringen av de olika perspektiven i skogspolicyn pågår. Skogsförvaltning och skogsbrukande använder ett perspektiv som hanterar omloppstider på skog som är 50-120 år – därav går det inte att få snabba resultat på helheten.

Kommunen arbetar med flera LONA-projekt (Lokala naturvårdssatsningar) som kopplar till Naturvårdsstrategins prioriteringar, se beskrivning av några projekt nedan:

- **LONA-projekt – ”Grön infrastruktur Dalsland”**

Projektet genomförs tillsammans med Dalslandskommunerna och syftar till att ta fram kartmaterial och metoder för att få bättre förståelse för viktig grönstruktur som kan användas vid planering. Det handlar också om att projektet ska resultera i ett gemensamt sätt att hantera grön infrastruktur på liknande sätt i de olika kommunerna. Under 2024 har projektet möjliggjort en mindre trädinventering samt tittat på möjligheter för att erhålla system under 2025 med ytterligare fokus på kommunal trädhantering. Projektet ska avslutas årsskiftet 2025/2026.

- **LONA-projekt “Nu tar vi dem – handlingskraft mot invasiva främmande arter”**

I detta projekt har kommunen bland annat tagit fram ett verktyg för att kunna prioritera områden för bekämpningsinsatser mot invasiva främmande arter på kommunal mark. Verktyget består av en handlingsplan för kommunens åtgärdsarbete samt en digital karta med koppling till Artportalen. Kartan baseras på en analys av olika parametrar för att kunna prioritera områden utifrån åtgärdsbehov kopplat till typ av område, art och utbredning. Kartan har även en inbyggd "larmfunktion" för att fånga upp nya observationer, vilket möjliggör tidiga insatser. En kartapplikation möjliggör för att göra noteringar i fält för dokumentation av åtgärder och uppföljning. Inom projektet anordnades även en informationskväll om invasiva främmande arter för allmänheten. Projektet har pågått våren 2024 till våren 2025.

- **LONA-projekt “Utveckling av våtmarker och friluftsvärden i Nygårdsängens naturreservat – del 2”**

Våren 2024 startade kommunen upp ett nytt projekt som syftar till att skapa ytterligare våtmarker i ett av kommunens befintliga naturreservat. Även kompletterande stängsling av betesmark samt uppförande av en fågelplattform ingår i projektet. Genom dessa åtgärder

kommer natur- och friluftsvärdena i området att förstärkas. Projektet pågår till sommaren 2026.

- **LONA-projekt ”Friluftsstrategi”**

Kommunen har också arbetat med framtagande av Friluftsstrategi som antogs 11 december 2024 i kommunfullmäktige. Strategin har fokus på friluftslivet i kommunen som har stor tillgång till friluftsresurser i form av vatten- och naturområden. Strategins övergripande syfte är att visa på varför kommunen ska arbeta med friluftsliv och vilken inriktning arbetet ska ha. Som underlag till strategin finns också en utredningsrapport som redovisar kartläggning och analyser samt ger vägledning till genomförandet. Som en del i hantering av strategin samt arbete framåt, kommer en friluftssamordnare att anställas på kultur- och fritidsförvaltningen under 2025.

Ny jordbruksstrategi

Vänersborgs kommun är en landsbygdskommun med mycket jordbruksmark och ett arbete har pågått för att ta fram riktlinjer för att kunna hantera brukningsvärd jordbruksmark på ett mer övergripande sätt då det är en värdefull resurs utifrån flera perspektiv. Riktlinjerna antogs under 2024 i kommunfullmäktige och syftar till att säkerställa att brukningsvärd jordbruksmark skyddas i enlighet med miljöbalken och långsiktigt tryggas för matproduktion och livskraftig jordbruksnäring. Dokumentet utgör ett stöd för såväl tjänstepersoner som för politiker i ärenden och lokaliseringsutredningar där jordbruksmark berörs.

Information och tillgänglighet

Flera åtgärder har genomförts under året för att förbättra och informera om kommunens allmänna träningsplatser utomhus. Information om träningsplatser har spridits vid flera tillfällen, vilket förhoppningsvis har ökat medborgarnas medvetenhet om utbudet. Hemsidan och den interaktiva webkartan har uppdaterats med information och bilder av befintliga anläggningar och träningsplatser. Kommunen deltog i evenemang som Kommunens födelsedag och boendeträffar där broschyrer om utegym och andra uteaktiviteter delades ut. Dessutom har karta/GIS-information om utegym och vandringsleder delats för att uppdatera blåljuskoll. En ny promenadpärla med fokus på pensionärer har invigts på Onsjö, med Friskis & Svettis som visade gymfunktioner. Underhåll av befintliga vandringsleder har genomförts, trots utmaningar med kraftiga regn och blåst som skadat leder och fällt träd. Planering för ytterligare upprustning av vandringsleder pågår inför nästa period. Kommunikatörer har hjälpt till att sprida information om badplatser och badtemperaturer via sociala kanaler.

Hushållning med vatten - utmaningar nu och framåt

Från och med 2025 har Vänersborgs kommun intensifierat sina insatser för att hantera dricksvattenförluster och läckage på grund av förändrade klimatförhållanden och de ökade skadorna som uppstått de senaste åren. Kommunen står inför betydande utmaningar med sitt ledningsnät som har en låg förnyelsetakt och omfattande in- och utläckage, vilket belastar vatten- och avloppsverk med höga driftkostnader samt riskerar att inte uppfylla lag- och miljökrav. Under 2025 investerar kommunen 40 miljoner kronor för att hantera och förbättra ledningsnätet, med tanke på att en stor del av ledningarna närmar sig sin beräknade livslängd. Miljörapporter har visat att 74 % av inläckaget renas i det centrala avloppsverket, vilket leder till ökade kemikalie- och elkostnader.

Målbild	Aktiviteter	Enhet	Status
Levande skogar	Implementera arbetssätt som följer den nya antagna skogspolicyn samt riktlinjer för skogshantering	Fastighet och service,	Pågående
Levande skogar	Ta fram en friluftsstrategi (LONA-projekt)	Miljö & Hälsa, avd. Hållbar utveckling, Gatuenheten, Fastighet och service, Kultur och fritid, barn och utbildning	Avslutad
Levande skogar	LONA-projekt: Grön infrastruktur Dalsland	Miljö & Hälsa, Avd. hållbar utveckling	Pågående
Levande skogar	Implementering och samordning av Naturvårdsstrategin i kommunens olika verksamheter	Miljö och hälsa	Pågående
Ett rikt växt- och djurliv	LONA-projekt: Nu tar vi dem – handlingskraft mot invasiva främmande arter	Miljö och hälsa	Pågående
Ett rikt växt- och djurliv	LONA-projekt: Utveckling av våtmarker och friluftsvärden i Nygårdsängens naturreservat – del 2	Miljö och hälsa	Pågående
Bevara och främja ett artrikt jordbrukslandskap	LEVA-projekt: Minskad övergödning på Dalboslätten	Miljö och hälsa, Avd. Hållbar utveckling	Pågående
Bevara och främja ett artrikt jordbrukslandskap	Delta i Jordbruksverkets tillsynsprojekt om växtnäring på jordbruk	Miljö och hälsa	Avslutad
Hälsofrämjande miljöer	Informera om vårt befintliga utbud av anläggningar och träningsplatser i kommunen (uppdatera med nya kort)	Gatuenheten	Pågående
Hälsofrämjande miljöer	Uppdatera hemsidan och den interaktiva webkartan med information och bilder av vårt befintliga utbud av anläggningar och träningsplatser utomhus	Gatuenheten	Pågående
Hälsofrämjande miljöer	Öka tillgängligheten på befintliga skogs- och vandringsleder genom att rusta upp en sträcka på 500 meter.	Gatuenheten	Pågående
Hälsofrämjande miljöer	Förbättra statusen på ett urval av våra befintliga allmänna träningsplatser	Gatuenheten	Pågående
Hälsofrämjande miljöer	Tillsyn av rökfria miljöer med prioritering av platser där barn och unga vistas	Miljö och Hälsa	Pågående
Hushållning med naturresurser	Aktivt minska läckage på våra vattenledningar	Tekniska, Kretslopp & Vatten	Pågående

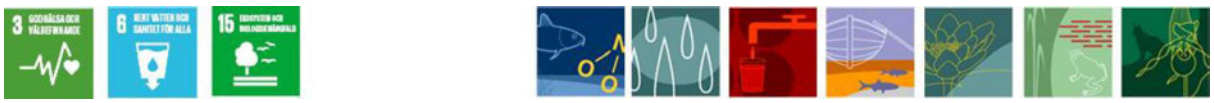

Vatten i världsklass

Stora insatser för att säkra vatten och hantera klimatförändringar
De förändrade klimatförhållandena har lett till både höga vattenflöden och ökad nederbörd samt perioder av torka. För att hantera de högre vattenflödena och miljöaspekterna har ombyggnationerna av vattenverken i Rörvik och Skräcklan påbörjats, och de förväntas ha högre kapacitet och förbättrad förmåga att rena vatten från mikroplaster, läkemedelsrester, kemikalier, parasiter och bakterier med ny teknik.

Frågor kring vattenhantering är komplexa och kräver samarbete mellan alla förvaltningar samt en effektiv organisation. Dagvattenplanen utgör en del av ett större strategiskt arbete som fordrar nämndsöverskridande överenskommelser och en tydlig prioritering av resurser. De pågående VA-arbetena, där enskilda avlopp ersätts med kommunala system, är för närvarande pausade i avvaktan på beslut avseende vattentjänstplanen.

Inom området för tillsyn och tillstånd för enskilda avlopp har arbetet med implementeringen av vattenskyddsföreskrifter i Göta älvs och Vänersborgsvikens vattenskyddsområde inletts och kommer att fortgå. Det initiala arbetet inkluderar inventering och informationsspridning samt tillståndsgivning för befintliga anläggningar inom skyddsområdet.

Kommunen är också delaktig i flera LOVA-projekt, se kort beskrivning nedan:

LOVA-projekt (lokalt engagemang för vatten) ”Minskad övergödning på Dalboslätten”
Projektet startade under 2021 och har gått in i en fortsättning som nu finansieras med LOVA-medel (lokala vattenvårdsprojekt). Projektperioden som nu är aktuell pågår 2024 – 2027. Projektet syftar till att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomsterna på Dalboslätten. Målet är att gemensamt med markägare/lantbrukare i området identifiera incitament och styrmedel samt utveckla och implementera åtgärder som minskar transporten av växtnäringsämnen ut till vattendragen. Under 2024 har Fyra fosfordammar anlagts under våren. Dessa dammar spelar en viktig roll i att minska fosforbelastningen i området och bidrar därmed till en bättre vattenkvalitet. Det är även ytterligare fem våtmarker som har kommit långt i planeringen som förhoppningsvis kommer anläggas innan projekttidens slut, 2027. Även informations- och inspirationsevent har utförts som en del i att projektet har kontinuerlig markägarkontakt, både med befintliga och nya kontakter, för att bibehålla åtgärdstakten och intresse.

LOVA-projekt “Förstudie i Hullsjön”
Projektet genomförs av Göta älvs vattenvårdsförbund och medfinansieras av Vänersborgs kommun och Trollhättans Stad. Projektet avser undersökning av internbelastning av fosfor i Hullsjön samt att göra en bedömning av vilken metod för att åtgärda internbelastningen som är mest kostnadseffektiv och ger mest miljönytta. Syftet med förstudien är att den ska ge tillräckligt med underlag för att kunna genomföra åtgärder för hela Hullsjön. Projektet pågår till 1 november 2025.

Målbild	Aktiviteter	Enhet	Status
Vatten och näringsämnen i balans	Ingå i arbetsgrupp för projektet minskad övergödning på Dalboslätten (LOVA-projekt t.o.m 2027)	Miljö & Hälsa & Avd. för Hållbar utveckling	Pågående

Målbild	Aktiviteter	Enhet	Status
Vatten och näringsämnen i balans	Göra utskick och handlägga ansökningar för tillstånd för enskilda avlopp enligt inre zonen i vattenskyddsområdet GÄVSO	Miljö och Hälsa	Pågående
Vatten och näringsämnen i balans	Uppföljning av tidigare förbud för enskilda avlopp	Miljö och Hälsa	Pågående
Vatten och näringsämnen i balans	Utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp enligt Blåplan	Tekniska, Kretslopp & Vatten	Pågående
Vatten att lita på	Utföra kontroll av dricksvattenanläggningar utifrån ny föreskrift	Miljö och hälsa	Pågående
Dagvatten renas lokalt	Delta i Naturvårdsverkets tillsynskampanj Fordonstvättar	Miljö och hälsa	Pågående

Trygg och tillgänglig miljö för stora och små

Kommunens Hållbarhetsvecka
Kommunen har en viktig roll för många samhällsfrågor, även inom miljö och klimat. Som en del i att öka kunskapen och skapa gemenskap så arrangerar kommunen årligen en Hållbarhetsvecka där civilsamhälle, föreningar och företag bjuds in att delta. Det är en vecka fylld av aktiviteter där kommunen samordnar och skapar program samt genomför egna arrangemang. 2024 var det 19 arrangörer och många deltagare på de olika aktiviteterna under veckan. I år samordnades också en större aktivitet som erbjöds för alla förskolor där barn födda 2018 bjöds in till en trollerishow med fokus på hållbarhet på teatern i Vänersborg. Runt 350 barn och pedagoger var på plats och det var ett mycket uppskattat arrangemang! Som en del av Hållbarhetsveckan genomfördes också en hållbarhetsdag där politiker och tjänstepersoner bjöds in. Dagen utgick från perspektivgemenskap där bland annat konsumtion, cirkularitet, rättvis omställning, psykisk hälsa samt funktionshinderperspektiv var frågor som ingick. Det var bra uppslutning och mycket intressanta diskussioner och reflektioner. Under veckan hölls också den återkommande klimatsmarta kvällen, den här gången med fokus på biologisk mångfald, hållbar odling samt förädling. Arrangemanget var fullsatt och var mycket uppskattat.

Livsmedel – viktig fråga både utifrån miljö- och klimat samt beredskap
Kostenheten har fortsatt arbetat med matsvinn och har i det arbetet lanserat en ny app, "Svinnsmart", som hjälper personalen att registrera antal serverade måltider och mängden matsvinn. Trots att inte klimatlöftet på 35 g/serverad portion uppnåddes, så blev det ändå ett bra resultat med ett genomsnitt på 38 g/serverad portion för skolor och förskolor. Inom äldreomsorgens särskilda boenden, där målet var 100 g/portion, nådde kostenheten 87 g/portion. Utöver mål om minskat svinn har fokus också varit att lyfta fram klimatsmarta alternativ på menyerna. Enheten har arbetat med 50/50 livsmedel och recept som har mottagits väl av matgästerna. Detta resulterade i att klimatlöftet kunde nås på 1,6 kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel för 2024.

För att stärka livsmedelsförsörjningen har kommunen varit delaktiga i samverkansprojektet ROLIS. Det har pågått mellan 2023 - 2025 och drivs av Grästorps kommun tillsammans med sju andra kommuner. ROLIS fokuserar på cirkulära flöden till nya livsmedel, beredskapslivsmedel och nya nischgrödor. Kommunens kockar har i projektet deltagit i en workshop där det tillagades rätter med nya nischgrödor som gråärt och linser. Man har också testlagat en växtbaserad färs tillverkad av drav och ärta i kommunens kök. Drav är en restprodukt från öltillverkning och ärtorna kommer från lokal ärtproduktion. För att ytterligare öka andelen lokalproducerat och närproducerat har kommunen arbetat med att möjliggöra för mindre leverantörer livsmedelsavtal.

Avfallsfrågor och vikten av cirkularitet
Under 2024 har kommunen övertagit ansvaret för insamling av förpackningsavfall på återvinningsstationerna vilket har fungerat bra. Avdelningen för avfall och återvinning har också arbetat intensivt med att implementera sortering av förpackningar i så många flerbostadshus som möjligt. Ett betydande arbete har varit planeringen för utrullningen av fyrfackskärl, vilket planeras påbörjas under hösten 2025. För att öka medvetenheten och engagemanget kring de nya kärlen har kommunen deltagit i flera evenemang där de nya

kärlen visats upp och personal funnits på plats för att informera allmänheten om hur de ska användas. Vidare har också en omfattande inventering av vägar på landsbygden gjorts för att säkerställa att infrastrukturen är anpassad för de nya insamlingssystemen. Det pågår också diskussioner kring hantering av textilavfall, där kommunen bland annat är med i projektet ”Sortex” som syftar till att utveckla effektiva metoder för insamling och sortering av textilavfall.

Kretsloppsparken har också haft många studiebesök av både skolor och föreningar, vilket har varit en utmärkt möjlighet att utbilda och engagera olika grupper i samhället kring hållbar avfallshantering och återvinning. Internt i kommunen har det också gjorts en utredning/kartläggning av användningen av engångsartiklar i organisationen (även fördelat på förvaltningsnivå). Arbetet har varit ett uppdrag till en student från Högskolan Väst som under hösten 2024 tagit fram en sammanställd rapport som också innehöll förslag på åtgärder.

Vänersborgs kommun har också drivit ett internationellt projekt kring avfallshantering tillsammans med en kommun i Botswana (Chobe District Council). Projektet var treårigt och avslutades vid årsskiftet 2024/2025. Projektets mål var att förbättra förutsättningar för ett mer effektivt och hållbart avfallshanteringssystem i Chobe District och i Vänersborg. Trots pandemi och hög personalomsättning hos samarbetspartnern har Chobe District gått från att uteslutande ha haft en deponi utan sortering med förbränning, till att nu en sortering där plast, metall, däck, glas, kemikalier och komposterbart sker. Projektet finansierades med medel från SIDA via ICLD (Internationellt Center för Lokal Demokrati).

Kommunen har också fortsatt arbetat med inköp och upphandling på olika sätt då det är viktiga verktyg där kommunen har stor påverkansmöjlighet på miljö, klimat och cirkulära flöden. Kommunens egen cirkulära möbelverksamhet *Remöblera* har en viktig roll för att öka det interna återbruket. Under 2024 var tyvärr köp- och säljsidan tvungen att stängas ned under en period då varulagret inte hanns med. I samband med det har verksamheten börjat titta på nya inventeringsverktyg och har därför avvaktat med att inventera/uppdatera hemsidan. Bemanningen har under större delen av året varit två deltidstjänster om totalt 13,5 tim/veckan, tiden har till största delen lagts på transporter. Trots att verksamheten varit mindre aktiv i perioder så har 305 objekt cirkulerats till ett internt försäljningsvärde av 204 495 kr. Det finns dock stor potential för att utveckla och stärka verksamheten.

Vänersborgs kommun arbetar också med cirkulära flöden genom Fritidsbanken vilket är en verksamhet som bedriver kostnadsfri utlåningsverksamhet kopplat till fritidsaktiviteter. Målet med verksamheten är att bidra till ett hållbart samhälle med minskad klimatpåverkan genom cirkulär konsumtion samtidigt som det också skapar mer jämlika förutsättningar för en meningsfull fritid för kommunens invånare. Fritidsbanken återfinns i Torpa fritidsgårds lokaler och bemannas av fritidsledare. Under 2024 har det registrerats 2 954 utlån i samband med Fritidsbanken vilket är en ökning om ca. 36,5 % sett till föregående år. Ökningen kan förklaras genom att utökade öppettider då utlåningsverksamheten nu följer fritidsgårdens öppettider, personalförstärkning från AME i form av en tjänst om 25 %, samt ett nytt bokningssystem vilket inneburit en säkrare och enklare administration vid utlåning.

Ansvar för barn och unga

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar kontinuerligt med att göra barn och elever delaktiga i att utforma undervisning och lärmiljöer enligt förskolans och skolans styrdokument. Under 2024 invigdes Holmängens förskola och grundskola (läs mer på sida 21) där både personal och elever har varit delaktiga i projekteringen, som genomsyrades av

barnperspektivet. Lokalerna är flexibla och går att anpassa till olika verksamheter och åldrar samt är uthyrningsbara i vissa delar, för att öka kommunens lokaleffektivitet.

En effekt av klimatförändringar är att det blir varmare och torrare perioder. Barn är extra känsliga för exponering av UV-strålning och påverkas mycket av om det finns bra solskydd i de miljöer där de vistas utomhus. I det löpande tillsynsarbetet av skolor, förskolor och fritidshem uppmärksammar därför Miljö och hälsa behovet av åtgärder för att skydda barn mot hälsoskadlig UV-strålning, liksom exponering av kemikalier från föremål och inredningsmaterial. Arbete är också igång med att implementera handlingsplanen mot förorenade områden.

Målbild	Aktiviteter	Enhet	Status
Leka och lära	Barn och elever görs delaktiga i att utforma undervisning och lärmiljöer	Barn- och utbildning	Pågående
Leka och lära	Analysera resultatet från genomförd Trygghetsenkät 2024 och använda för framtida planering av trygghetsåtgärder	Gatuenheten	Avslutad
Kunskapskommun	Aktiviteter planeras i samband med hållbarhetsvecka samt på kommunens webb	Avdelningen för Hållbar utveckling	Avslutad
Kunskapskommun	2023 - 2025. Revidera miljöprogrammet samt driva och samordna prioriterade miljöåtgärder	Avdelningen för Hållbar utveckling	Avslutad
Kunskapskommun	Delta i LONA-projekt Grön infrastruktur Dalsland	Kommunstyrelseförvaltningen, Miljö och Hälsa	Pågående
Kunskapskommun	Informationsarbete till företag gällande klimatlöfte och VG2030	Näringslivsavdelningen	Pågående
Kunskapskommun	2023 - 2025. Samordna den strategiska långsiktiga samhällsutvecklingen för avvägd och attraktiv utveckling vad gäller bostadsförsörjning, infrastruktur och samhälle	Näringslivsavdelningen	Pågående
Kunskapskommun	Utveckling av E-tjänster	Miljö och Hälsa	Avslutad
Kunskapskommun	Genomföra handlingsplan för förorenade områden	Miljö och hälsa	Avslutad
Kunskapskommun	Delta i Naturvårdsverkets tillsynskampanj om mottagningskontroll av massor	Miljö och hälsa	Avslutad
Användning av farliga ämnen minskar	Utför egeninitierad tillsyn enligt Handlingsplan för förorenade områden	Miljö och hälsa	Pågående
Användning av farliga ämnen minskar	Prioritera tillsynsskulden på verksamheter med årlig avgift	Miljö och hälsa	Pågående
Användning av farliga ämnen minskar	Pilotprojekt fytoremmedigering (rening av mark på naturlig väg)	Fastighet och service	Pågående
Upphandling och inköp bidrar till	Delta i projektet "Rolis"	Avd. för Hållbar utveckling och Näringslivsavdelningen	Avslutad

Målbild	Aktiviteter	Enhet	Status
hållbar utveckling			
Minskat avfall	ECOWAMA – Internationellt projekt om avfallshantering tillsammans med Chobe district council, Botswana	Avd. för Hållbar utveckling samt Kretslopp och vatten	✔ Avslutad

Klimatsmart i alla led

Klimatfrågan – vad kan vi påverka och hur?
Att arbeta med det nationella målet för att minska utsläpp av växthusgaser är komplext. Delvis för att kommunens territoriella utsläpp till stor del utgörs av industri och jordbruk där kommunen inte har direkt rådighet att arbeta med frågan. Det är också svårt att hantera och arbeta med konsumtionsbaserade utsläpp på ett strategiskt sätt. Kommunen har endast direkt rådighet över den egna organisationen men måste samtidigt arbeta för att underlätta, stötta, samt agera föregångare för invånare och driva på förändring. *Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 - Transporter el och uppvärmning* är fortsatt en viktig del i arbetet med fokusområdet tillsammans med kommunens klimatlöften.

Transporter en viktig del för organisationens utsläpp där kommunen har rådighet
Av kommunens aktiva 282 fordon och maskiner har andelen fossiloberoende fordon minskat till 43 % (66 % inkl. HVO diesel/HVO-fordon). Detta kan dock bero på mer tillförlitliga data om man jämför med 2023 då motsvarande siffra var 48 %. Drivmedelsfördelningen för 2023 och 2024 framgår av illustrationen nedan. Statistiken är beräknad utifrån mängd tankat drivmedel samt körda mil.

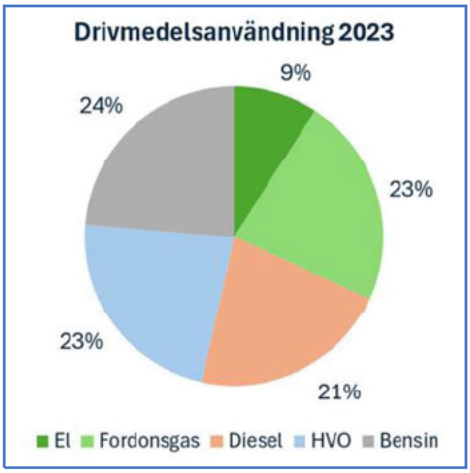

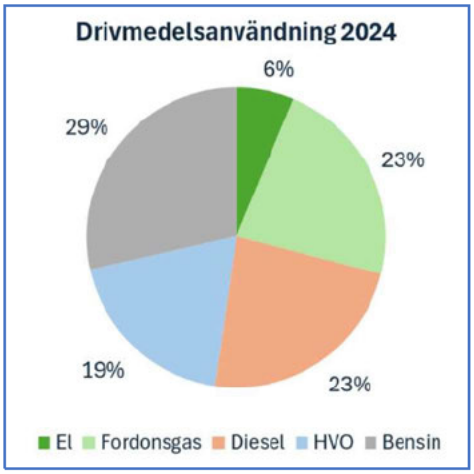

Kommunen har under 2024 arbetat med utlysning av lokaliseringar för laddplatser för att följa strategin för laddinfrastruktur som antogs i början av 2024. Under våren gjordes två utlysningar där resultatet blev att avtal tecknats med två aktörer på totalt 84 laddpunkter i kommunen.

Energi och klimatrådgivning fortsatt efterfrågat och viktig på lokal nivå.
Energi- och klimatrådgivningen är fortsatt viktig som ett stöd för kommuninvånare där målsättningen för antal rådgivningar under året har uppnåtts och överträffats. Kommunens energi- och klimatrådgivare har också fått mer kontakt med företag via projektet ”Local Green Deal” som drivs av Vänersborgs kommun i samverkan med Trestad center företagarförening, Brålanda företagarförening och Företagarna Vänersborg. Små- och medelstora företag har i projektet bjudits in till gemensamma träffar med tema hållbar energi och har tillsammans strävat mot en ökad lokal produktion av hållbar energi och ett ökat energisparande genom energieffektivisering. Projektet är del av ett större initiativ från Europeiska kommissionen som har syftet att stödja städer i hela Europa på deras resa mot en grönare och mer digital framtid.

Hållbar byggnation – ett arbete under utveckling
Kommunen ligger fortsatt i takt för att nå ambitionen om egen elproduktion med solceller och har under 2024 driftsatt en solcellsanläggning på Holmängeskolans tak som förväntas producera motsvarande skolans årliga energiförbrukning, ca 250 000 kWh. Arbetet är en del i en större helhet med hållbar byggnation där Holmängeskolan har varit ett projekt med strategisk samverkan. Det innebär en partnering med flera projekt för att få synergieffekter under längre tid. Skolan är helt byggd i trä för att minimera klimatpåverkan och skapa kolinlagring. En uppskattad uträkning av klimatbesparingen av stommen visade att Holmängenskolan hade ca. 60 kg CO2e/BTA, medan en stomme av betong/stål på en skola av liknande storlek har en belastning på ca 125 kg CO2e/BTA. Många tak på skolområdet har även ängs- och sedumtak, bra för dagvattenhantering och biologisk mångfald.

Under 2024 har Vänersborgs kommun också ansökt om att delta i ett projekt som GR driver tillsammans med IVL (Sveriges miljöinstitut) kring cirkulär byggnation. Projektet innebär att kommunen får stöd i olika frågor kring upphandling och cirkulära processer. Vänersborgs kommuns arbete handlar om Nybyggnation/ombyggnation/renovering för Sportcentrum, Öxnereds förskola samt Brätte ridskola. Projektet syftar till att stötta kommunerna i att bättre kunna jobba med cirkulär upphandling och också sprida kunskap och få stöttning av varandra. Projektet ska bidra till att kommunen kan stärka arbetet med hållbar byggnation framåt. Utöver projektet håller kommunen också på att testa en digital plattform för hantering av inventering, lagerhållning och cirkulering av byggmaterial. Målet är att vid årets slut ha hittat möjligheter för att arbeta internt med cirkulärt återbruk av byggmaterial. Parallellt pågår också en dialog/samverkan med Trollhättan kring att hitta system för cirkulära system för att kunna möjliggöra återbrukat byggmaterial.

Aktivt arbete med belysningsarmaturer har minskat energiförbrukningen
Aktivt arbete har också pågått under en längre tid med att byta ut gatubelysningsarmaturer och under 2024 har 3,21% av belysningsbeståndets armaturer bytts ut till LED. Det motsvarar 279 st belysningsarmaturer (målsättningen på 2 % motsvarar 173 st). Trots att gatuenheten har utökat den befintliga belysning med extra trygghetsbelysning och nya bostadsområden med ny belysning har kommunens energiförbrukning för gatubelysning minskat med ungefär 70 000 kWh (schablonmässigt beräknat) i jämförelse med förra året.

Interna cirkulära system, en viktig del för verksamheterna
Socialförvaltningen har under året följt kommunens anvisning för möbelhantering som syftar till att underlätta och tydliggöra hur vi kan arbeta för en cirkulär hantering av möbler, och därmed spara resurser på såväl miljö som ekonomi. Inom förvaltningen har behovet av införskaffning skiftat. Flera inköp har gjorts via Remöblera under året, bl.a. i samband med

iordningsställande av en ny umgängeslokal på Residensgatan, nya lokaler för Råd- och stödenheten (Familjens hus) samt vid renovering och ombyggnationen på Tomtevägen. Förvaltningen har också lämnat in möbler till Remöblera för andra att ta del av.

Målbild	Aktiviteter	Enhet	Status
Renare och smartare energi	Arbeta för att möjliggöra laddinfrastruktur	Fastighet och service, gatuenheten och Avd. för Hållbar utveckling	Pågående
Renare och smartare energi	Öka andelen gatubelysningsarmaturer LED med 2 % och minska totalenergiförbrukningen, kWh	Gatuenheten	Pågående
Lokalproducerad el	ICC 2.0 Local green deals - Internationellt projekt med fokusområde hållbar energi	Avd. för Hållbar utveckling	Pågående
Lokalproducerad el	Projekt Fyrbodal – Elektrifieringsresan	Avd. för Hållbar utveckling	Pågående
Hållbar konsumtion och livsstil	2023-2025. Samordna den strategiska långsiktiga samhällsutvecklingen för avvägd och attraktiv utveckling vad gäller bostadsförsörjning, infrastruktur och samhälle.	Avdelningen för Hållbar utveckling	Pågående
Hållbar konsumtion och livsstil	2023-2025. Driva och samordna genomförbarhet och uppföljning av kommunens klimatlöften	Avdelningen för Hållbar utveckling	Pågående
Hållbar konsumtion och livsstil	Utveckla våra innovationsnoder Wargön Innovation och Gröna kluster	Näringslivsavdelningen	Pågående
Hållbar konsumtion och livsstil	Övertagande av ansvar för insamlingen av förpackningsavfall på återvinningsstationerna	Kretslopp & Vatten	Pågående
Hållbar konsumtion och livsstil	Alltid välja Remöblera i första hand vid inköp av nya möbler	Socialförvaltningen	Avslutad
Hållbar konsumtion och livsstil	Använda Remöbleras tjänst vid hantering av överblivna möbler	Socialförvaltningen	Avslutad
Hållbar konsumtion och livsstil	ASI ska ha följsamhet till anvisning gällande kommunens möbelhantering samt verka för att utveckla marknadsföringen gällande Remöblera så att dess tjänster uppmärksammas i kommunen.	Arbete, sysselsättning och integration	Avslutad
Omställning av transporter och resvanor	Efterfråga fossilfritt bränsle vid upphandling av fordon	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Pågående
Omställning av transporter och resvanor	Översyn kring hantering av biladministrationen för förvaltningen	Administrativa avd. Socialförvaltningen	Avslutad
Hänsyn till ett förändrat klimat	Exploatering Skaven/Öxnered	Fastighet och service, tekniska	Pågående

Publicering

Dokumentet diarieförs och publiceras på intranätet.

Uppföljning

Miljöstrategin bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på existerande kommunala styrdokument. Strategin faller ut i två grupper av mätbara mål för kommunen: Miljörelaterade mål som ligger i verksamheternas grunduppdrag samt förväntade resultat i mål- och resursplanen. Måluppfyllelsen redovisas och följs upp årligen genom tillämpat styr- och ledningssystem. Alla nämnder redovisar sina resultat i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning.

Miljöstrategin ska revideras en gång per mandatperiod.

Sammanställning kommunens klimatlöften för år 2024 (2024 - 2026)

År	Åtgärd	Ansvarig	Genomförandegrad GHPE	Beskrivning av vad som gjorts
2024	**01.** Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet	**KSF**	G	En årlig uppföljning görs utav kommunens Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 (motsvarar kommunens energiplan). Uppföljningen görs i kommunstyrelsen samt kommundirektörens ledningsgrupp. Det görs också en redovisning för hela miljö- och klimatarbetet för en politisk samordningsgrupp. Där är ex. klimat från globalt till lokalt en sammanfattande del. Vi arbetar också inom Fyrbodal för att utveckla ett gemensamt verktyg som alla kommuner kan använda som följer upp fler delar. Vänersborg är en av de kommuner som har testat verktyget och som planerar att använda verktyget framåt.
2024	**02.** Vi har en koldioxidbudget	**KSF**	G	Politiskt beslut finns från 2021 kring att införa koldioxidbudget. Sedan 2022 är CO2-budget på plats och redovisas på hemsidan. https://vanersborg.se/kommun-och-politik/hallbar-utveckling/koldioxidbudget Kommunen arbetar med klimatsekretariatet och använder sig av deras tjänst. Koldioxidbudgeten redovisas också kort som en del i den årliga miljöredovisningen till en politisk samverkansgrupp.
2024	**03.** Vi involverar invånare i alla åldrar i klimatarbetet	**KSF**	P	Arbete pågår kring att genomföra projekt under 2025 i ett samarbete mellan avd. för hållbar utveckling och kultur- och fritid. Projektet kommer utgå från kultur med fokus på klimat och rikta sig till unga i första hand. Det ska också samordnas med ett annat pågående ungprojekt tillsammans med folkhälsosamordnare. Kommunen genomför också årligen en hållberhetsvecka där miljö- och klimat har stort fokus och bjuder in till flera event och arrangemang i olika åldrar.
2024	**05.** Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet	**KSF**	G	Vänersborgs kommun har varit delaktiga i att skapa 2 målpunkter i Vänersborg för långa lastbilar, för att kunna lasta mer hållbart. Vid FrukostForum (ett månatligt event för företagare i Vänersborg) samt företagsträffar, har vi informerat om kommunens energirådgivare för att vara näringslivet behjälpliga. Film med tips på energibesparing har tagits fram som inspiration för övriga företagare. Genom ett Formas-projekt har projektdeltagare också hittat arbetssätt kopplat till Industriell symbios (även om projektet nu är slut). Kommunen är också med i initiativet ICC - Intelligent City Challenge, ett stöd från EU för att stödja städer i deras resa mot en grönare och mer digital framtid. Vänersborgs har där en överenskommelse (Local Green Deal) med flera företagarföreningar i kommunen. Syftet med överenskommelsen är att påskynda den gröna omställningen på lokal nivå i samverkan mellan kommun och näringsliv och lägga grunden till ett fortsatt arbete och engagemang inom hållbar energi.

2024	**06.** Vi inkluderar lantbruket som samarbetspart i kommunens klimatomställning	**KSF**	G	Vänersborgs näringslivsavdelning har tillsammans med kommunens kostenhet arbetat med en livsmedelsupphandling och fått in lokalproducerad mat från lokala lantbrukare i dom offentliga köken. Kommunen har för detta arbete tagit emot ett pris av Landshövdingen. Kommunen har också tillsammans med Fyrbodal och Chalmers industriteknik, jobbat i ett FORMAS-projekt med processvatten i Brålanda kopplat till Toppfrys och Dahlbergs slakteri. Arbetet är kopplat till rent dricksvatten samt att minska farliga utsläpp. Ytterligare ett projekt som kommunen varit en part i och som avslutas under våren 2025, är EU-projektet Rolis, där 7 kommuner samverkar ihop med Rise, LRF, Hushållningssällskapet, Agro Väst, Civilförsvarsförbundet samt företagare. Fokus har varit på att odla beredskapslivsmedel och minska svinn som redan finns i livsmedelssystemet.
2024	**07.** Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn	**MBF**	P	Åtgärden är prioriterad som särskilt viktig aktivitet i beslutad tillsynsplan för 2025.
2024	**08.** Vi arbetar aktivt med vår energiplan	**KSF**	G	Kommunen arbetar aktivt med "Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030" (antagen 2021) och tillhörande vägledning som finns på förvaltningsnivå (som innehåller åtgärder). I verksamhetsplan 2025 ligger ett specifikt uppdrag kring ny energiplan/revidering av Strategin. Vi har också varit med och är fortsatt med i olika projekt och samverkansnätverk som bland annat Fyrbodal har kring energifrågor m.m.
2024	**09.** Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling	**KSF**	H	Arbete pågår tillsammans med andra kommuner i samarbetet "VÄST-UPP" där vi gör gemensamma upphandlingar och har organiserat oss för att kunna jobba mer effektivt tillsammans och ställa miljö- och klimatkrav i större upphandlingar. Vi arbetar för att det alltid ska finnas 2 miljö/hållbarhetsstrateger med i varje större upphandling. Vi har en årlig plan där vi utöver de upphandlingar som vi hanterar också lämnar utrymme för kompetensutveckling och inspiration. Allt dokumenteras i en gemensam grupp så att vi också kan kolla tillbaka för att se hur vi gjort tidigare m.m.
2024	**10.** Vi säkerställer kompetens och resurser för att upphandla med klimathänsyn	**KSF**	P	Vi arbetar dels genom VÄSTUPP-samarbetet (som redovisas för klimatlöfte 9), men också på lokal nivå där vi ser att det är en större upphandling där vi önskar få in miljö-klimatperspektivet i den utsträckning det är möjligt. Upphandlingsavdelningen genomförde också utbildningsinsatser under 2024 för att öka kompetensen överlag kring inköp och upphandling i organisationen. Vi behöver dock fortsatt utveckla arbetet.
2024	**13.** Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet	**SBF och MBF**	G	Kommunen har sänkt hastigheten från 50 km/h till 40 km/h på Öxneredsvägen som tillhör centrum. Kommunen har installerat en cykelbarometer i centrum bland annat för att öka attraktiviteten för cyklister. hastigheten sattes ned till 40 på stora delar av en huvudgata i centrum och en annan större gata har byggts om för ökad och trygg cykeltrafik. Gatuenheten har även anlagt två gång- och cykelvägar längs bilvägar där det tidigare bara fanns trottoar eller var blandad trafik. Även en 3km lång ny gång och cykelväg har anlagts för att knyta samman cykelvägnäten mellan Vänersborg och Frändefors. 2025 kommer också två nya gång- och cykelvägar att byggas.

2024	**14.** Vi arbetar med klimatstyrande parkering	**SBF**	P	Kommunens centrumparkering hanteras idag så att handel och näringsliv ska gynnas med korttidsparkering. Kommunen har idag en flexibel parkerigsnorm. Det är dock beslutat att normen tillsammans med andra styrdokument och frågor kring på parkering ska ses över i en parkeringsutredning. I arbetet ska också detta klimatlöfte hanteras och lyftas in.
2024	**15.** Vi klimatväxlar tjänsteresor	**KSF**	H	2024 antogs regler för klimatväxling i kommunstyrelsen som börjar gälla från och med 2026 med beräkning utifrån 2025-års data. Reglerna innebär att det läggs en intern avgift på resor med flyg och privat bil i tjänst. Avgifterna som betalats in ska sedan användas till åtgärder som stärker organisationens klimat- och miljöarbete. Avgiften innebär ett påslag på: Resor med privat bil i tjänsten med fossila drivmedel, (20%) på milersättningen. Alla tjänsteresor med flyg, (20 %) på biljettpriset.
2024	**16.** Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas	**KSF**	G	Alla bilar som köps in ska enligt anvisning vara el eller biogas i första hand och i undantagsfall uppfylla baskraven. Ett arbete pågår i dagsläget med revidering av anvisningen då andra frågor dykt upp, både av praktisk karaktär samt organisations- och ansvarsfrågor.
2024	**17.** Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal	**KSF**	P	Kommunen arbetar dels i VÄSTUPP-samarbetet med krav kring transporter. Kommunen arbetar också internt för att ställa krav i olika upphandlingar där transporter är en stor del. Det är dock svårt att säga hur stor procent av alla upphandlingar som hanteras. Vi behöver utveckla arbetet för att få bättre överblick och struktur. Även det kommunala bolaget Vänersborgsbostäder har fordon som körs på förnybart och ställer också krav på förnybart för merparten av entreprenadavtalen.
2024	**18.** Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader	**SBF och ABVB**	P	Arbete pågår kring att ställa krav i nya entreprenadavtal men inget kontinuerligt och strukturerat arbetssätt finns ännu. Det är en fråga som kommer hanteras fortsatt framåt som en del i ett större arbete.
2024	**21.**Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål	**SBF**	H	En applikation har utarbetats för registrering och uppföljning av matsvinn. Kostenheten arbetar kontinuerligt med med att anpassa produktion och ta vara på rester som går att använda på annat sätt. Ev i bröd eller andra maträtter. I stort pågår ett aktivt arbete med klimatlöftet. Idag nås inte målet 35 g per serverad portion utan 38 g inom skola. Förskolan ligger på 45 g.

2024	**22.**Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål	**SBF**	G	Man har under året nått målet 1,6 kg CO2/kg livsmedel. Det pågår kontinuerligt arbete med att utöka andelen vegetabilier och val av kött och andra livsmedel som medverkar till lägre klimatpåverkan. Så kallade 50/50 rätter, där en del av animalierna byts ut mot vegetabiliska proteiner är en del av arbetet. Inom Äldreomsorgens kök har man dock svårigheter att sänka resultatet ytterligare då man inte helt kan styra vilka livsmedel man beställer till avdelningarna. Viktigt att ta hänsyn till de äldres behov och där finns mycket traditioner och preferenser att beakta. Kostenheten har också arbetat med utbildningar under året och har även frontat klimatsmarta alternativ i skolorna på menyerna och i bufféerna. Det har också pågått ett arbete kring klimatsmarta pålägg.
2024	**23.** Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden	**KSF**	H	I dagens hantering av elektronik så hanterar kommunen PC med Leasing. I det ligger andrahandsmarknaden hos våra leverantörer som spekulerar i begagnatmarknaden för bästa livslängd. Gällande telefoner och iPads så säljs de till upphandlad partner för återställning och återförsäljning där så är möjligt. Med det så får vi maximal livslängd på våra produkter och återvinning.
2024	**25.**Vi använder cirkulära möbler	**KSF och SF**	G	Kommunen har ett system och en verksamhet för intern möbelhantering som heter "Remöblera", som hanterar alla interna möbler samt renoverar, redesignar. Arbetet ska utvecklas med ny marknadsplats/plattform under 2025. Under 2024 har flera lokaler och platser internt inretts med möbler från Remöblera.
2024	**26.** Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning	**SBF**	E	Klimatlöftet/åtgärden har inte kunnat hanteras och startas upp då andra frågor har prioriterats.
2024	**27.** Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa	**KSF och KoF**	G	Kommunen har 4 biblioteksverksamheter i olika bostadsområden för utlån av böcker, men inte minst avgiftsfritt användande av e-media såsom ljudböcker, filmstreaming, digitala tidskrifter m.m. Kommunen har också en fritidsbank som under 2024 har ökat antal artiklar samt ökat öppettiderna. Kommunen har också utlåning av symaskiner, verktyg och pysselpåsar inom ungdomsverksamheten Timjan som ligger i centrala Vänersborg.
2024	**28.** Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd.	**SBF och ABVB**	P	Inom dom kommunala fastigheterna så är det ett ständigt pågående arbete i befintligt bestånd. Kommunens bostadsbolag (Vänersborgsbostäder) arbetar mot allmännyttans klimatinitiativ att energianvändningen ska minska med 30 % innan 2030 jämfört med 2007 (vilket redan är nått). Stora arbeten som inträffar 2025 är Solpaneler på flera fastigheter. samt byte av ventaggregat i några fastigheter.
2024	**29.** Vi bygger i trä	**SBF**	H	Under 2024 stod en ny skola (Holmängenskolan) klar som är helt byggd i trä. Även en tillbyggnation på en av kommunens förskolor (Skördegatans förskola) är utförd i trä. Vid projektering övervägs alltid alternativet att bygga i trä.
2024	**30.** Vi arbetar med återbruk av byggmaterial	**SBF**	P	Arbete pågår för att starta igång systematik för att kunna hantera internt återbruk av byggmaterial. Kommunen har precis gått med i CCbuild (en medlemsorganisation) för kompetensutveckling samt starta egen inventering och hantering på ett organiserat sätt. Kommunen väntar också på svar kring ett projekt där vi kommit med som CASE-kommun för att arbeta med cirkulär upphandling inom byggnation. Detta skulle möjliggöra både ett lokalt testprojekt under två år samt kompetensutveckling.

Sammanställning av kommunens åtaganden för år 2024

År	Åtgärd	Ansvarig	Genomförandegrad GHPE	Beskrivning av vad som gjorts
2024	BK1 - Skydda och utveckla tätorters grönområden	SBF, KSF	H	FÖP framtagen för Vänersborg-Vargön där grönstruktur ingår som en del.
2024	BK10a - Kommuner arbetar in riktlinjer i översiktsplanen för bevarande och utveckling av grön infrastruktur, ekosystemtjänster och ekologisk kompensation, för att stärka biologisk mångfald och klimatanpassning	MBF, KSF	H	Sker inom ramen för implementering av naturvårdsstrategin. Under 2024 har ännu en FÖP antagits, där rekommendationer kring bevarande och utveckling av naturmiljöer ingår.
2024	BK3a - Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som verksamhetsutövare	SBF	P	Vid nybyggnad installeras modern teknik. Det pågår också ett arbete med att förbättra inomhusmiljön i befintliga lokaler.
2024	BK3b - Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet	MBF	H	Under 2024 har 100% av förskolorna och 75% av skolorna i kommunen tillsynats med bl.a. kontroll av inomhusmiljön.
2024	BK5a - öka inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunerna	SBF	E	Har inte kunnat prioriteras då de ekonomiska förutsättningarna inte funnits. Ekonomiska mål är överordnade. 23,6 % andel eko (ekonomiskt) inom Kostenhetens verksamhet. Hela kommunen når 19,67% eko (kr) och 28,8% eko (kvantitet av kg inköpt). Når inte upp till 40% för att sätta en genomförandegrad för P. Vänersborgs kommun har inte något satt mål för ekologisk konsumtion.
2024	BK7a - Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP på det sätt som passar kommunens processer. Länsstyrelsen ger råd inom ramen för hanteringen av planärenden.	MBF	G	Barnperspektivet beaktas i detaljplanarbete och remissyttranden.
2024	BK9a - Kommuner arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan från resor och transporter genom sin fysiska planering (ÖP, DP och planbesked)	SBF, MBF	G	Kommunens cykelstrategi är ett planeringsinstrument för att ta tillvara cykeltrafiken på ett bra sätt. Nya cykelvägar och andra åtgärder som främjar cykel görs varje år. Arbetar även kontinuerligt med trygghetsbelysning med en förhoppning om att fler ska våga gå/cykla kvällstid istället för att ta bilen. Samarbete med Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) för att öka tryggheten. Tillgänglighetsanpassar busshållplatser så att fler kan åka

				kollektivt. Anlägger cirkulationsplatser istället för trafikljus när det är möjligt, under 2024 är ingen cirkulationsplats gjord men flera finns i mål- och resursplan. Cykelbarometer är inköpt 2024 och placerad på Dalbobron för att uppmuntra cykling. Cykelbarometern mäter bland annat temperatur, antal cyklister per dag och månad och visas på digital skärm.
2024	KL1 - Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle	**SBF, MBF, KSF**	G	Detaljplanearbete för Hamngatan inrymmer en viktig gång- och cykelbro mellan centrum och Södra Sanden, en viktig länk i stadens cykelnät. En cykelstrategi har tagits fram och beslutas förhoppningsvis KF februari. Den medför att trafikplaneringen kan bibehålla ett fokus på ett förbättrat cykelvägnät. Färdigställandet av ett flertal cykelvägar skedde under 2024, även kollektivtrafikfrämjande åtgärder gjordes i form av tillgänglighetsanpassning av två busshållplatser. Under 2023 togs 18 platser inom kommunal mark fram som förslag till lämpliga allmänna laddplatser, varav ett antal laddplatser färdigställdes under 2024. Vid resor från kontoret till projektplatser/möten sker detta med elcykel, eller elbil i de fall det fungerar. Arbetet har fortgått med tågstation i Brålanda. Gatorna sopas under vårvintern med moderna maskiner som binder damm.
2024	SO1 - Anlägga nya våtmarker	**SBF. KSF**	G	Upplåtelse av mark för att anlägga våtmark Norra Ursand, Vispedalen. Ett återvätningsprojekt ihop med Skogsstyrelsen. Kommunen är också med i ett LEVA-projekt (Lokalt engagemang för vatten)- för minskad övergödning på Dalslandsslätten. Projektet handlar mycket om att stötta privata markägare i att genomföra åtgärder (där bland annat våtmarker är ett alternativ) för att förbättra rening och vattenkvalité. Arbetet innehåller också inventering av olika områden för att hitta bra och lämpliga åtgärder.
2024	SO13 - Ökad mängd svenskt naturbeteskött i offentliga inköp	**SBF**	E	Har inte genomförts då de ekonomiska förutsättningarna inte funnits. Ekonomiska mål är överordnade andra mål. Inget naturbeteskött är upphandlat och inte heller inköpt.
2024	SO15b - Bevara och planera för skyddsvärda träd genom att frihugga skyddsvärda träd samt ersättningsträd.	**SBF**	G	Tillsammans med kommunekologerna har Skog & natur fått bidrag (ÅGP) via Länsstyrelsen för att frihugga skyddsvärda träd. Frihuggningen är genomförd.
2024	SO16a - Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering	**MBF**	G	Digital karta för värdefull natur kopplad till naturvårdsstrategin framtagen.

2024	SO16b - Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering	**SBF, MBF**	H	Under 2024 har utbildning/genomgång av naturvårdsstrategin och tillhörande naturvårdsplankarta gjorts på olika enheter. Kommunens kommunekologer har aktivt arbetat med frågan.
2024	SO17 - Skapa blomrika miljöer för pollinerare	**SBF**	H	De ytor som har skapats fram till 2022 har bibehållits under 2023. 2024 har mindre ytor tillkommit. Under 2024 togs ny slåttermaskin med uppsamlare i bruk som underlättar skötseln av befintliga ängsytor. Sandpark har iordningställts i tätbebyggt område för att gynna sandbin.
2024	SO18 - Ta fram kommunala skogspolicys	**SBF, MBF**	G	Skogspolicy är antagen och integreras i ordinarie arbete. I grundprinciperna står följande (se nedan). En mer ingående beskrivning av grundprinciperna återfinns i riktlinjerna för kommunal skogshantering. Grundprinciper: Skogen ska nyttjas effektivt och ansvarsfullt Skogens och skogsmarkens betydelse för klimatet samt klimatförändringar ska beaktas Skogens biologiska mångfald och ekosystemtjänster ska värnas och utvecklas Ekonomiskt överskott ska återgå till att främja skogens alla värden Hyggesfritt skogsbruk ska eftersträvas Kulturmiljön ska bevaras och stärkas Friluftslivet i skogen ska stärkas Skogen ska bidra till ökad folkhälsa och ett aktivt föreningsliv En tillgänglig och trygg skog ska eftersträvas En variationsrik skog ska eftersträvas Förutsättningar för besöksnäring och turism ska skapas Besökarnas kunskap om skog och natur ska stärkas Bra dialog ska eftersträvas med berörda parter Viltvårdsåtgärder ska beaktas i skogsbruket
2024	SO3b - Skydda våtmarker med höga naturvärden.	**SBF, MBF**	G	Dikning sker restriktivt vilket indirekt bibehåller våtmarker. Våtmarker är indirekt skyddat genom bestämmelse i skogsbruksplanen där de målklassats och innebär en frivillig avsättning.
2024	SO4b - Skydda värdefulla skogsområden genom frivilliga avsättningar	**SBF, MBF**	P	Omhändertaget i skogsbruksplanens målklassning. Naturvårdsstrategi framtagen, där förslag på framtida skyddad natur också finns och ingår i arbetet med att genomförande av kommunens Naturvårdsstrategi.
2024	SO4c - Skydda tätortsnära skogar	**SBF, MBF, KSF**	H	Skydd av tätortsnära skogar finns med i antagen naturvårdsstrategi. Under 2024 har en tillhörande arbetsgrupp startats upp där flera förvaltningar finns representerade. Det är ett kontinuerligt arbete med att driva, genomföra och följa upp strategin. I Strategin finns en prioritering kring att skydda natur där en utredning gjorts för att titta på lämpliga områden. Arbetsgruppen har det som en av sina aktiviteter att gå vidare med utredningen och starta upp ett arbete med lämpligt område.

				Ingår också som en del i skogsbruksplanens målklassning/zonindelning samt policy/riktlinjer.
2024	SO5b - Bedriva skogsbruket i kommunala skogar utifrån målbilderna	**SBF**	G	Kommunens skogsbruk bedrivs enligt certifiering och skogsvårdslagen. Policyn och riktlinjerna överensstämmer också bra med målbilderna.
2024	SO7b- Bedriva skogsbruk utifrån de branschgemensamma riktlinjerna för hänsyn till forn- och kulturlämningar i skogsbruket	**SBF**	G	Kommunens skogsbruk bedrivs enligt certifiering och skogsvårdslagen. Policy och riktlinjerna överensstämmer också bra med målbilderna.
2024	SO9b - Samverka för att bevara jordbruksmark	**SBF, MBF, KSF**	G	Riktlinjer för hållbar hushållning med jordbruksmark är klar och beslutad. Syftet med riktlinjerna är att ge stöd för handläggare och politiker i prövningen av ärenden som berör brukningsvärd jordbruksmark enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Ett område av skogsmark är under omvandling till betesmark.
2024	V4 - Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden	**MBF**	G	Handlingsplanen genomförs i löpande verksamhet.

Handläggare
Hedvig Särg
Hedvig.sarg@vanersborg.se
0521-722429

Mottagare
Kommunstyrelsen

Uppföljning 2024 av Strategi för ett fossilfritt Vänersborg – sammanställande rapport

Innehåll

INNEHÅLL 2
1 SAMMANFATTNING AV RAPPORTEN 2
2 INFORMATION OM UPPFÖLJNING AV INDIKATORER OCH ÅTGÄRDER 3
2.1 ÖVERGRIPANDE AMBITIONER 4
2.1.1 Vänersborgs kommun 4
2.2 ÖVERGRIPANDE ÅTGÄRDER OCH AKTIVITETER 6
2.3 TRANSPORTER – KOMMUNORGANISATIONEN 7
2.4 TRANSPORTER – SAMHÄLLE OCH INVÅNARE 8
2.5 EL OCH UPPVÄRMNING – KOMMUNORGANISATIONEN 9
2.6 EL OCH UPPVÄRMNING – SAMHÄLLE OCH INVÅNARE 10
3 SLUTSATSER 10
4 ANDEL FORDON PER FÖRVALTNING UTIFRÅN DRIVMEDELSKLASSIFICERING 12
5 ANDEL FORDON MED GASDRIFT PER FÖRVALTNING 13

1 Sammanfattning av rapporten

Denna rapport sammanfattar uppföljning för verksamhetsåret 2024 av *Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning*. Rapporten redovisar kortfattat insamlad statistik och data och ger en övergripande lägesbild för hur arbetet med åtgärder går. Viss statistik och data saknas fortsatt då dessa inte längre uppdateras nationellt. Det är också tillagt en ny indikator för att kunna följa upp strategins ansatser bättre.

2024 har varit ett händelserikt år på de globala energimarknaderna. Det har formats av osäkerheter rörande den geopolitiska situationen, den övergripande efterfrågan på energi och hastigheten i energiomställningen. Den nordiska elmarknaden har präglats av förstärkta trender från föregående år. Produktionen av fossilfri el har fortsatt att öka medan efterfrågan har varit låg. Det har lett till låga elpriser och rekordmånga timmar med negativa elpriser.[1]

I Sverige har reduktionsplikten för bensin och diesel sänkts från 7,6 respektive 30,5 procent till 6 procent för båda drivmedlen, vilket har lett till en kraftig minskning av användningen av biodrivmedel jämfört med 2023. Preliminära siffror visar att utsläppen av växthusgaser från vägtrafiken i Sverige ökar med 18 procent 2024 jämfört med 2023 där sänkt reduktionsplikt är främsta orsaken.[2]

Från 2023 går det genom det nya systemet för administrering och hantering av fordon att bättre följa upp faktiska utsläpp, antal mil körda med el samt data för drivmedelsanvändning. För 2024 finns även en redovisning av kommunorganisationens personbilar och lätta lastbilar, fördelat på drivmedelstyp samt förvaltning (se sidan 12 och 13).

Av det som går att utläsa för kommunorganisationen är kommunen i fas för många av de uppsatta ambitionerna men behöver arbeta mycket mer med de övergripande målen. Förnyelse av fordonsflottan följer inte takten för de uppsatta ambitionerna, vilket gör att utfasning av fossila bränslen fortfarande är en stor utmaning. När det gäller flygresor så nås

[1] ET 2024_17webb (2).pdf
[2] Vägtrafikens utsläpp 2024

de uppsatta målvärdena för 2024. Vissa energieffektiviseringar i kommunens fastigheter har genomförts och arbete pågår hela tiden för att hitta lönsamma förbättringsåtgärder. Det skulle dock behövas mer resurser för att kunna utveckla byggnation av hållbara, energieffektiva lösningar i större omfattning. Även frågor kring upphandling kan utvecklas för att stärka miljö- och klimatarbetet. Kommunen behöver överlag arbeta för att miljö- och klimatfrågor ska bli mer styrande i samhällsplaneringen. Kommunens energi- och klimatrådgivning har varit fortsatt efterfrågad och är en viktig del i arbetet med samhälle och invånare. För 2025 kommer de ekonomiska förutsättningarna från Energimyndigheten förändras genom minskat anslag, vilket innebär att tjänsten minskas ner från 100 % till 80 % av en heltidstjänst.

Kommunen har antagit nya klimatlöften för perioden 2024 – 2026 där flera av dessa direkt kopplar till arbete med strategin. En redovisning av dessa finns som separat bilaga.

För att kunna nå strategins övergripande mål behöver kommunen fortsätta arbetet. Bland annat rör detta kommunens transporter.

2 Information om uppföljning av indikatorer och åtgärder

Uppföljning av Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning innefattar insamling av data för de framtagna indikatorer som ligger i utredningsdelen samt uppföljning av de åtgärder som finns listade i den tillhörande vägledningen. Indikatorerna är delvis kommunens egna och delvis inhämtade uppgifter från andra källor.

Det har varit fortsatt svårt att få fram detaljerade data för flera av indikatorerna. Vissa redovisas med lång fördröjning och andra har slutat samlas in. Från 2023 har kommunen ett nytt system för kommunens fordon som också samlar och sorterar data. Vi arbetar i dialog med systemutvecklare för att hitta bra sätt att sortera och hantera data. Det ger bättre förutsättningar för insamling av data som kan möjliggöra nya indikatorer och ge bättre förståelse för samband och annat.

Arbete med åtgärder som finns listade i den tillhörande vägledningen (som finns på förvaltningsnivå) pågår och följs från och med 2022 upp årligen. Nedan redovisas kortfattat hur arbetet har sett ut för 2024 under de olika rubrikerna som strategin är uppdelad i.

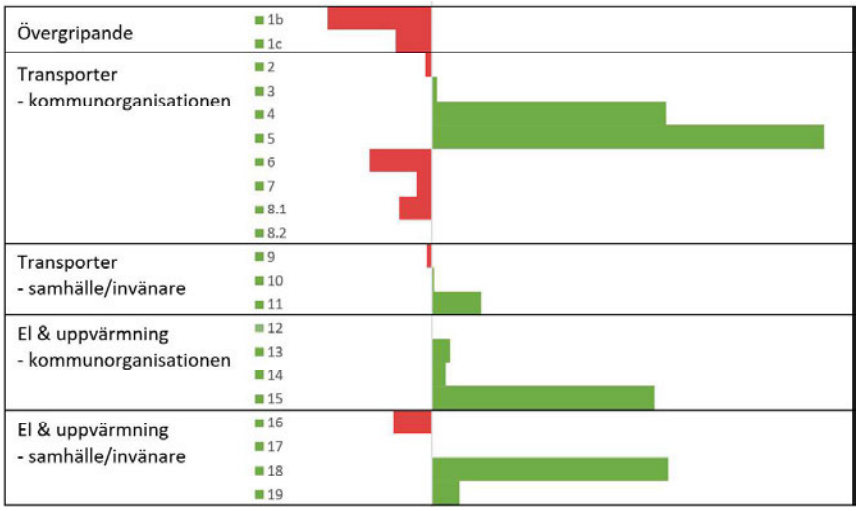

Figur 1. Samlad lägesbild kring måluppfyllelse för strategins ambitioner. De liggande staplarna anger utfallet jämfört med målvärde enligt utredningens förslag till årsvis uppföljning. Rött innebär att målvärden inte uppnås, grönt innebär att utfallet är bättre än målvärdet. Ju längre stapeln är desto större är skillnaden mellan utfall och målvärde.

2.1 Övergripande ambitioner

Enligt Naturvårdsverket har växthusgasutsläppen på nationell nivå minskat med knappt 2 % 2023 i jämförelse med 2022[3]. Dessutom förväntas utsläppen från vägtrafik öka med 18 % för 2024 enligt preliminära siffror från Trafikverket som resultat av sänkt reduktionsplikt[4]. Det långsiktiga nationella klimatmålet innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Jämfört med 1990 har de totala klimatutsläppen minskat med 38 procent, det innebär att Sverige behöver minska utsläppen med ytterligare 50 procentenheter. Observera att detta är exklusive Markanvändningssektorn *Land Use, Land-Use Change and Forestry* (LULUCF), som bidrar till ett årligt nettoupptag (summan av utsläpp och upptag) av växthusgaserna koldioxid, metan och lustgas som minskat betydligt under samma tidsperiod[5].

Det största bidraget till utsläppsminskningarna nationellt sedan 1990 har skett inom sektorn för uppvärmning av bostäder och lokaler. De åtgärder som bidragit mest till utvecklingen är utbyggnaden av fjärrvärmenäten och den följande övergången från oljeeldade värmepannor till el- och fjärrvärme och även till värmepumpar.

2.1.1 Vänersborgs kommun

Senaste tillgängliga rapporten[6] från Klimatsekretariatet redovisar statistik utifrån prognos för 2024. Den minskade reduktionsplikten slår igenom i de lokala koldioxidbudgetarna då Sverige under 2024 minskat inblandningen av biodrivmedel i både bensin och diesel, vilket medför ökade fossila utsläpp. I snitt ökar den krävda utsläppsminskningstakten med 3 procentenheter, vilket kan jämföras med den 2 procentenheters ökning som oförändrade utsläpp hade medfört. Eftersom många kommuner har sina största utsläpp i de sektorer som främst påverkas av reduktionsplikten (transporter och arbetsmaskiner) så är effekten dock ofta större. Minskningstakten av växthusgasutsläpp går alldeles för långsamt, såväl lokalt som globalt. Läget blir allt mer kritiskt och akut. Redan idag är det en ökning av olika klimatrelaterade katastrofer som blir vanligare som resultat av mänskliga växthusgasutsläpp.

Figur 2 - Bild hämtad från Klimatsekretariatets rapport Koldioxidbudget | Vänersborgs kommun januari 2025.

[3] Sveriges utsläpp av växthusgaser (naturvardsverket.se)
[4] Vägtrafikens utsläpp 2024
[5] Nettoutsläpp och nettoupptag av växthusgaser från markanvändning (LULUCF)
[6] Koldioxidbudget Vänersborgs kommun Januari 2025

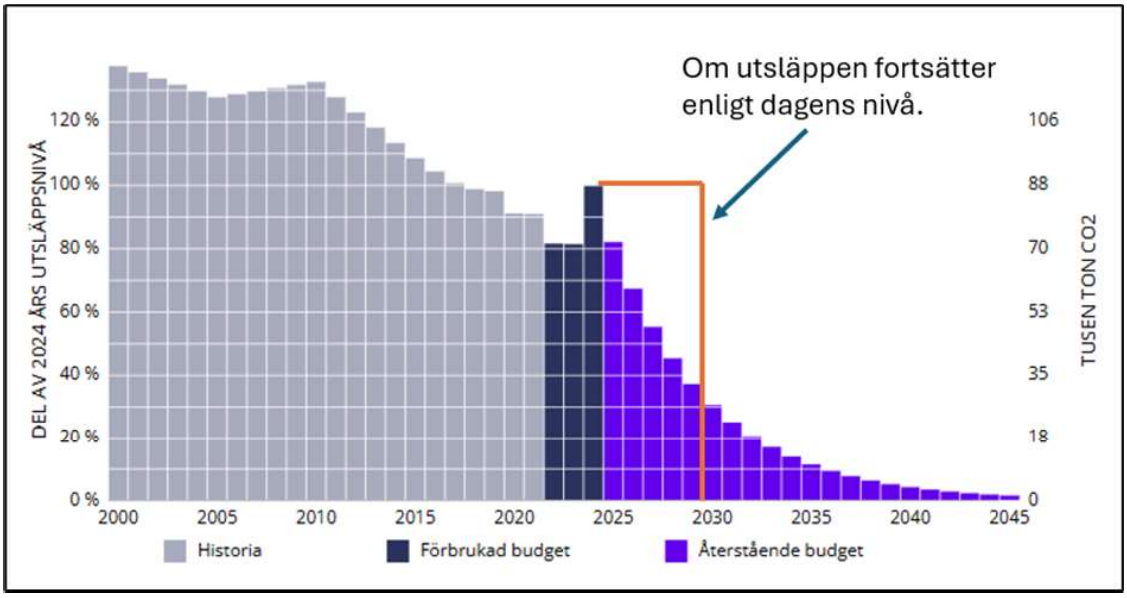

Figur 3 illustrerar historiska utsläpp samt den kurva som krävs för att hålla en koldioxidbudget på nivåer för att klara Parisavtalet. Den röda linjen illustrerar hur snabbt budgeten tar slut om utsläppen fortsätter enligt dagens nivåer. verktyg för koldioxidbudget se länk: [Koldioxidbudget | Vänersborgs kommun (vanersborg.se)]

Vänersborgs koldioxidbudget illustrerar vilket utsläppsutrymme som finns inom vårt geografiska område för koldioxid, och vilka sektorer som står för de största utsläppen. Budgeten räknar inte med industrier som omfattas av EU:s utsläppshandel då dessa regleras på nationell nivå, det innebär att den största sektorn i Vänersborg då är inrikes transporter.

Det är viktigt att förstå att en koldioxidbudget visar att vägen till målet är avgörande för hur mycket vi påverkar klimatet. De utsläpp som sker nu kommer att leda till koncentrationshöjningar i atmosfären under hundratals år framåt. Det är de ackumulerade utsläppen som bestämmer hur hög temperaturhöjningen blir. En åtgärd som genomförs idag istället för i framtiden ger alltså stor skillnad. Se Figur 4 och Figur 5.

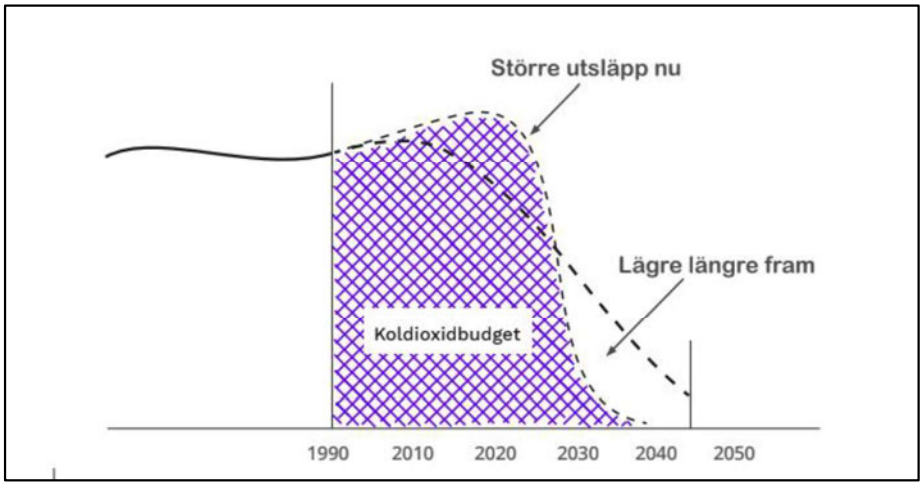

Figur 4. Diagrammet illustrerar hur omställningen behöver ske mycket mer abrupt om vi skjuter på att påbörja utsläppsminskningen. Källa: Klimatsekretariatet.

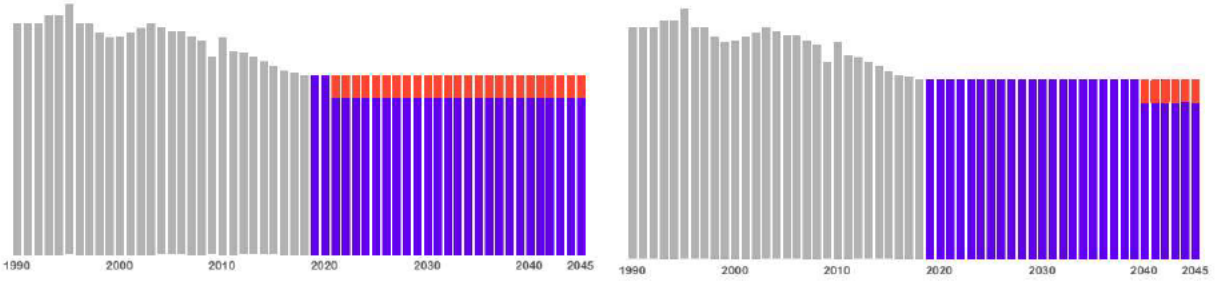

Figur 5. Diagrammen illustrerar skillnaden för om en åtgärd genomförs tidigare eller senare. Det röda i de två bilderna längst ned illustrerar effekten för en och samma åtgärd men vid olika tillfällen. Ju tidigare åtgärden genomförs, desto större effekt får den över tid. Källa: Klimatsekretariatet.

Utöver de territoriella utsläppen finns också möjlighet att få ut information om konsumtions-utsläpp. Det är ett digitalt verktyg, *Konsumtionskompassen*, som tagits fram av SEI (Swedish Environmental Institute). Verktyget syftar till att minska växthusgasutsläpp kopplade till konsumtion i Sverige. Det erbjuder en djupgående analys av hushållens klimatfotavtryck på postnummernivå och inom olika konsumtionsområden och ska fungera som en viktig utgångspunkt i diskussioner om våra konsumtionsmönster. Verktyget erbjuder en möjlighet att identifiera specifika konsumtionsområden där insatser och styrmedel kan göra skillnad.

2.2 Övergripande Åtgärder och aktiviteter

Under 2024 har kommunens energi- och klimatrådgivning som förstärkts under 2023 åter gått tillbaka till en omfattning av en tjänst på 100 % som delas med Trollhättan. De mål som sattes upp för 2024 kring antal rådgivningar har uppnåtts och visar på fortsatt behov, se Figur 6. Det har under 2024 pågått ett aktivt arbete för att stärka och öka kontakten med företag, bland annat genom projektet ”Local Green Deal”, vilket har gett goda resultat och där kommunens energi- och klimatrådgivare ser potential för ytterligare positiva effekter framåt.

För 2025 kommer de ekonomiska förutsättningarna från Energimyndigheten förändras genom minskat anslag. Det innebär att verksamheten för de båda kommunerna kommer bedrivas genom 80 % av en heltidstjänst.

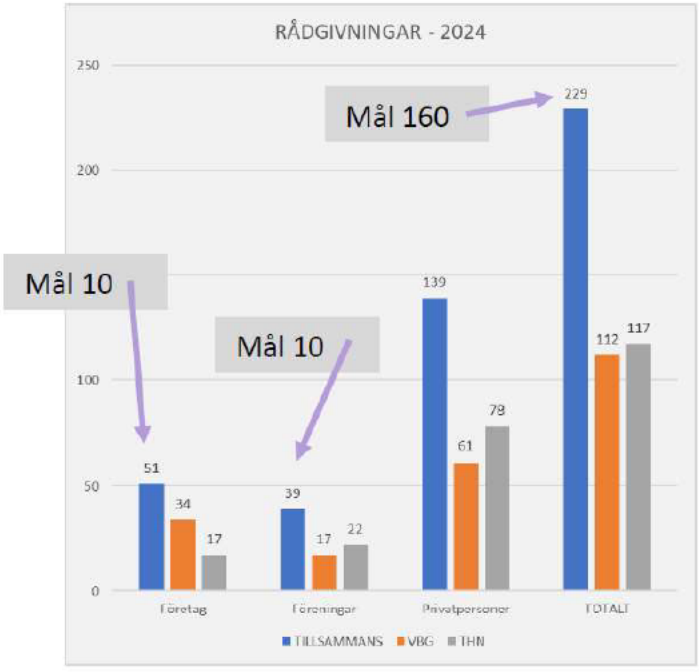

Figur 6. Antal rådgivningar under året samt den målsättning som sattes upp.

Vänersborgs kommun har antagit nya klimatlöften för 2024–2026 som ger goda förutsättningar att arbeta med konkreta frågor direkt kopplade till strategin för att minska utsläppen. Det är löften som både handlar om kommunens interna arbete och hur kommunen kan arbeta för att uppmuntra civilsamhälle och företag till ett omställningsarbete. En redovisning av dessa finns som separat bilaga men det går även att få en samlad bild av arbetet på följande hemsida[7].

En återkommande årlig aktivitet är kommunens hållbarhetsvecka som arrangeras och samordnas av kommunstyrelseförvaltningen, där företag och civilsamhälle bjuds in att delta. Detta är ett av flera sätt för att arbeta med bland annat miljö- och klimatfrågor tillsammans med samhället och skapa engagemang och gemenskap. Om vi ska komma framåt i arbetet krävs det förändring på alla nivåer.

2.3 Transporter – kommunorganisationen

Pandemin medförde en omställning som resulterat i bättre förutsättningar för minskat resande genom exempelvis digitalisering, möjlighet till distansarbete med mera. Under 2021 minskade kommunens resande betydligt men har sedan ökat. Kommunen håller fortfarande nere antal kilometer flyg i tjänsten jämfört med 2018. Endast 14 flygresor kortare än 40 mil gjordes 2024 där samtliga var en del av en längre resrutt. Antal körda mil totalt med personbil inom kommunorganisationen har åter ökat igen efter pandemin, redan 2022 var det i princip samma som 2018, men för 2024 går det att se en minskning som nästan ligger i linje med det årliga målvärdet för att nå ambitionen för 2030. Samtidigt har dock mil med privat bil i tjänst ökat vilket kan indikera att fler resor görs med privat bil i stället för organisationens egna bilar. Under 2024 har *Regler för klimatväxling* antagits i kommunen som syftar till att ytterligare minska fossila resor och stärka klimatarbetet i kommunen. Detta kan fungera som ett incitament för verksamheterna att få bättre insyn i hur bilar används och vilka sammanhang, samt om det finns förbättringspotential.

Av kommunens aktiva 282 fordon och maskiner har andelen fossiloberoende fordon minskat till 43 % (66 % inkl. HVO diesel/HVO-fordon[8]). Detta kan dock bero på mer tillförlitliga data om man jämför med 2023 då motsvarande siffra var 48 %. Längst ned i dokumentet (s. 12 och 13) finns en redovisning av kommunorganisationens personbilar och lätta lastbilar, fördelat på drivmedelstyp samt förvaltning. Det finns utmaningar framåt då kommunens mest centralt placerade biogastankstation ska flyttas vilket kan bli problematiskt för flera av kommunens verksamheter som har mycket biogasbilar. HVO 100 klassas enligt strategin som ett övergångsbränsle och blir troligtvis nödvändigt under ett antal år för fordon som inte går att elektrifiera, där biogas inte finns tillgängligt och även utifrån beredskapsskäl. Det finns nu Svanenmärkt HVO 100 att köpa, vilket ställer högre hållbarhetskrav än dagens standard och därför bör väljas i första hand. Drivmedelsfördelningen för både 2023 och 2024 redovisas i Figur 7. Statistiken är beräknad utifrån mängd tankat drivmedel och för eldrift körsträcka. 2024 ser det ut som om mängd tankad bensin och diesel ökat något samtidigt som framför allt elen minskat något procentuellt. Det blir tydligt att det går för långsamt om vi ska nå den omställning som vi har ambitioner för. En stor osäkerhet i drivmedelsstatistiken är hur mycket eldrift som använts av laddhybridbilar. Eventuellt är användningen av el som drivmedel större än vad statistiken visar.

[7] LstO Åtgärdsprogram för miljömål och klimat 2030 - Dashboard

[8] Kommunen har ett antal fordon och arbetsmaskiner som är godkända för både diesel- och HVO. HVO är fossilfritt men har omdiskuterats ur ett globalt perspektiv då hållbart producerade biodrivmedel är begränsat.

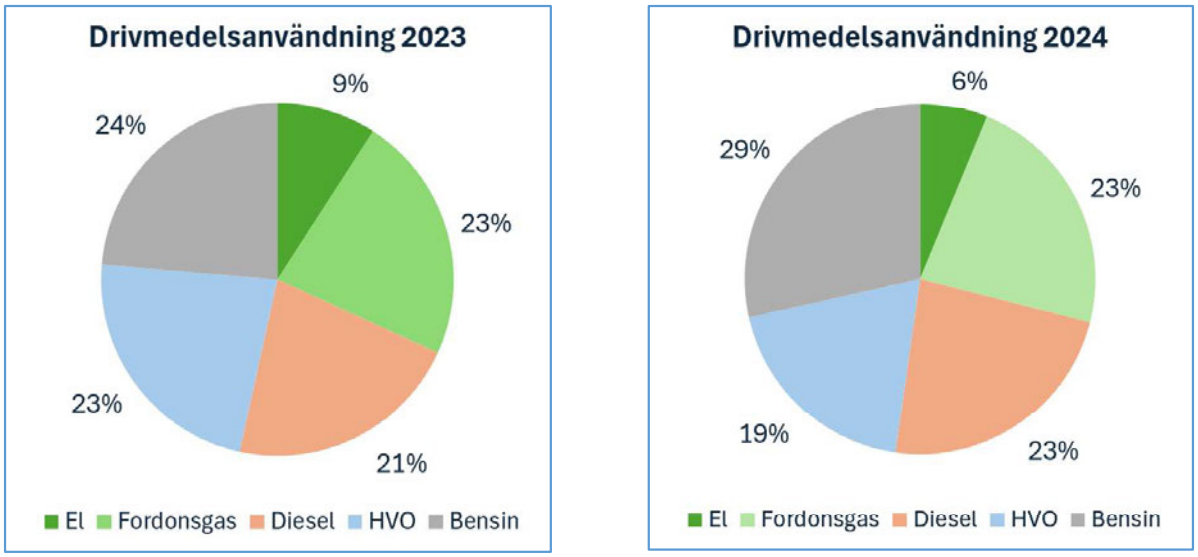

Figur 7 – Drivmedelsanvändning 2023 och 2024. Källa: Kommunens fordonsstatistik. Alla bränslen omvandlade till ”bensinliterekvivalenter”, där el fått omräkningsfaktorn 0,05 liter/körd kilometer och gas fått omvandlingsfaktorn 1,25 liter/kg.

För att följa upp frågan om vår bilpools klimatpåverkan bättre framöver har vi valt att lägga till en indikator som vi fått tillgång till genom det nya fordonssystemet. I systemet ingår nämligen en beräkning av klimatpåverkan utifrån medelvärden av koldioxidutsläpp för olika bränslen. Eftersom vi inte har den statistiken från tidigare år kommer vi att sätta upp målvärden från och med 2025. Det kan diskuteras vilket målvärde för 2030 som är mest rättvisande, då alla drivmedel leder till någon form av utsläpp. För enkelhets skull utgår beräkningen från nollutsläpp år 2030, vilket skulle vara resultatet om kommunens fordonsflotta är till 100 % eldrivna (koldioxidutsläpp kopplade till eldrift redovisas inte i fordonssystemet).

Några åtgärder som pågått under 2024 som syftar till att minska transport med fossila drivmedel och främja hållbara resvanor i organisationen är revidering av fordonsriktlinjer som antogs i kommunstyrelsen 2023 samt revidering och antagande av riktlinjer för klimatstyrande möten och tjänsteresor som utgår från några av kommunens antagna klimatlöften.

Vissa åtgärder som skulle startats upp redan enligt strategins vägledning pågår det dialog kring för vidare hantering. Vissa har delvis genomförts men skulle behöva revideras då behovet inte ser likadant ut idag. Andra åtgärder har inte kunnat påbörjas alls då det saknats resurser att tillgå. Tidplanen kommer därmed inte hållas för samtliga åtgärder som finns listade.

Vänersborgs kommun har tydligt aviserat att vara föregångare i ett omställningsarbete och det är av största vikt att fortsätta och öka takten för att ställa om transportsektorn i den egna organisationen.

2.4 Transporter – samhälle och invånare

Enligt de uppsatta ambitionerna ser det ut som om kommuninvånarna ligger på något högre bilinnehav samtidigt som andelen fossiloberoende fordon inte ökar markant vilket indikerar att omställningstakten fortfarande är långsam. En av indikatorerna redovisas dock inte förrän vecka 29 (körsträcka per bil och invånare). Man kan ana en viss uppgång efter 2023 även om siffror för 2024 saknas.

Vänersborgs kommun har ingen direkt rådighet över invånares val och livsstil men har stor inverkan på möjligheterna för att underlätta övergången till ett fossilfritt samhälle med minskad bilanvändning där det sker förflyttning till gång-, cykel- och kollektivtrafik. Här finns en möjlighet att vidare underlätta för invånare att förutom minska sin klimatpåverkan också hålla nere kostnader genom smart planering, utbyggnad av cykelvägar och annat som gör att det blir lättare att ställa bilen hemma och välja andra bättre alternativ. I början av 2025 så antogs en Cykelstrategi som varit under framtagande 2024 och som ersätter kommunens tidigare cykelplan. Till strategin ska även anvisningar samt åtgärdsplan tas fram som är levande dokument i gatuenhetens verksamhet. Det har också pågått planering av ny gång- och cykelbro över Hamnkanalen samt tågstation i Brålanda. Dessutom har kommunen tillsammans med Trollhättan och Trafikverket kommit överens om att Vänersborg tar över Olidebron från Trollhättan som ska bli gång- och cykelbro i anslutning till den nya järnvägsbron år 2029.

Kommunen har under 2024 arbetat med utlysning av lokaliseringar för laddplatser för att följa strategin för laddinfrastruktur som antogs i början av 2024. Under våren gjordes två utlysningar där resultatet blev att avtal tecknats med två aktörer på totalt 84 laddpunkter i kommunen. Under höstens utlysning i oktober inkom ingen ansökan och en fundering är att det har att göra med att ansökan för klimatklivet har skjutits fram. Efter årsskiftet har utlysningen hållits öppen och arbetats om så att det går att ansöka om lokalisering när som helst utifrån vissa kriterier som finns listade.

En viktig fråga i kommunen är parkering. Ett åtgärdsförslag i vägledningen är nya riktlinjer för parkering, med avsikt att öka andelen som väljer att använda andra transportmedel än bil. Under 2023 biföll kommunfullmäktige en motion som resulterade i att en större utredning inletts. Arbetet är förvaltningsövergripande och utgår från olika beslut som påverkar frågan så som klimatlöften, Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning, Miljöstrategi 2030.

2.5 El och uppvärmning – kommunorganisationen

Indikatorerna visar god överensstämmelse med riktvärdena. Fastighet och service avsätter fortsatt personal och systemstöd för energiuppföljning i syfte att optimera energiförbrukningen i kommunens fastighetsbestånd.

Kommunen ligger fortsatt i takt för att nå ambitionen om egen elproduktion med solceller och har under 2024 driftsatt en solcellsanläggning på Holmängeskolans tak som förväntas producera motsvarande skolans årliga energiförbrukning, ca 250 000 kWh/år. Detta har gjort att utfallsvärdet ökat markant. Dock påverkar det ekonomiska läget fortsatt möjligheten att aktivt kunna öka andelen solceller inom kommunens fastighetsbestånd och det behöver framåt tillskjutas budget för att kunna prioritera solceller. En inventering av tillgänglig takyta på kommunens fastigheter är genomförd och rapport finns framtagen.

Under 2023 antogs det styrande dokumentet *Hållbar byggnadsstrategi* i kommunfullmäktige. Strategin pekar ut en riktning för hur kommunen ska arbeta med byggnation framåt, där det ekologiska perspektivet är en grundpelare och *Miljöstrategi 2030* och *Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning* ska beaktas i kommunens byggnadsprocesser.

Holmängeskolan är ett exempel på nybyggnadsprojekt där man arbetat med hållbarhetsfrågor i stort och testat hållbar byggnation i praktiken och under 2024 har Vänersborgs kommun också ansökt om att delta i ett projekt som GR (Göteborgsregionens kommunalförbund)

driver tillsammans med IVL (Sveriges miljöinstitut) kring cirkulär byggnation. Projektet innebär att kommunen får stöd i olika frågor kring upphandling och cirkulära processer. För Vänersborgs kommuns del handlar det om nybyggnation/ombyggnation/renovering för Sportcentrum, Öxnereds förskola samt Brätte ridskola. Det saknas idag rutiner för energi- och klimatfrågor vid upphandling vilket skulle behöva tas fram för ett mer systematiskt arbete. Detta är dock en fråga om resurser då det dels kräver ökade personalresurser, dels en kostnadsfråga då skarpare kravställning ofta innebär en högre investeringskostnad. Projektet syftar till att stötta kommunerna i att bättre kunna jobba med cirkulär upphandling och även sprida kunskap och få stöttning av varandra. Förhoppningen är att projektet ska bidra till att kommunen kan stärka arbetet med hållbar byggnation framåt.

Utöver GR-projektet håller kommunen också på att testa en digital plattform för hantering av inventering, lagerhållning, återbruk och annat för byggmaterial. Målet är att vid årets slut ha hittat möjligheter för att arbeta internt med cirkulärt återbruk av byggmaterial. Parallellt med detta pågår också en dialog/samverkan med Trollhättan kring att hitta system för cirkulära system för att kunna möjliggöra återbrukat byggmaterial för invånare.

2.6 El och uppvärmning – samhälle och invånare

Flera av siffrorna har slutat redovisas. Det är data som kommunen själva inte äger och det är svårt att hitta alternativ. När det gäller solelsproduktion har den fortsatt öka under 2024 och takten är fortsatt högre än riket i stort. Detta har visat sig genom det ökade trycket på kommunens energi- och klimatrådgivare, då framför allt frågor kring energieffektivisering och solceller är vanliga. Kommunen som organisation behöver fortsätta stötta invånare, exempelvis genom att erbjuda stöd i energi och uppvärmningsfrågor.

Barn och utbildning arbetar med miljö- och klimatfrågor som tidigare. Dels som en del i undervisningen, dels med mer konkreta aktiviteter så som skräpplockardagar, textilinsamling och matsvinn.

Utöver kommunens eget arbete har Vänersborgsbostäder arbetat med energieffektiviseringar på olika sätt. Bland annat genom solceller, injustering, fläktbyten, IMD med mera. IMD står för Individuell mätning och debitering, och innebär att uppvärmning och tappvarmvatten mäts separat på lägenhetsnivå och att kostnaden separeras från varmhyran i flerbostadshus. Vänersborgsbostäder arbetar även med att informera om hur hyresgästerna själva kan påverka sin förbrukning av vatten samt att de också på årsbasis får informerar om hur värmen i lägenheterna fungerar.

Vänersborgsbostäder har aktivt arbetat med sina energi- och klimatmål och nådde 2023 ett av sina mål, att minska energianvändning 30 % till 2030 med 2007. Det aktuella målet nu är att nå 35% minskning total energi tills mandatperioden för den nya styrelsen löper ut (med samma basår som tidigare) och vara fossilfria senast 2030.

3 Slutsatser

Övergripande har kommunen både som organisation och som samhälle en lång väg kvar för att svara upp mot Parisavtalet och de klimatmål som finns nationellt. Dessvärre verkar mycket av de åtgärder som skulle krävas utebli och under 2024 så visar preliminära uträkningar att utsläppen dessutom ökar betydligt inom transportsektorn som resultat av sänkt reduktionsplikt. För att ambitionerna och det övergripande målet ska uppfyllas behöver arbetet fortsätta enligt vägledningen med att genomföra föreslagna åtgärder samt fortsatt med genomförande av kommunens klimatlöften.

För de ambitioner som rör kommunorganisationens egna fordon och resvanor märks tydligt att pandemi och de insatser som gjordes under 2021 gav effekt som lever kvar. Även om vissa indikatorer börjar gå tillbaka så är det inte till de nivåer som var före pandemin. Däremot är omställningstakten av fordonsflottan fortfarande för låg och det finns flera utmaningar framåt. Beredskapsfrågan är en fråga som påverkar alla delar idag, inte minst våra fordon. Det är viktigt att inte tappa fart då kommunen fortfarande kan ställa om ytterligare en stor del av flottan till fossilberoende och samtidigt ha kvar en liten procent beredskapsfordon (med andra drivmedel). En annan komplex fråga framåt är hur biogasen ska hanteras och användas. Det tillverkas idag få modeller och antalet tankstationer minskar. I kommunens strategi var biogas en tydlig prioritering och nu kan det bli svårt att hålla uppsatta ambitioner, då omständigheterna förändrar läget. I Vänersborg kommer en av dem mest centrala biogasstationerna flyttas till annat ställe under 2025 och det råder en stor osäkerhet kring hur det kommer fungera för flera verksamheter som idag har en stor andel biogasbilar. Man kan också fundera över om det egentligen är särskilt strategiskt att avveckla möjligheterna till biogasfordon då det är en inhemsk och till och med lokalt producerad bränslekälla, som innefattar flera nyttor ut ett cirkulärt perspektiv, vilket egentligen borde vara prioritet för att ha beredskap.

2023 och även 2024 har varit år med dyra levnadskostnader vilket inneburit att det blivit ett incitament för att ändra vanor och beteende för att helt enkelt klara ekonomin. Precis som pandemin hade effekt på resvanor så har dyra omkostnader haft effekt på andra vardagliga vanor. Detta visar tydligt att det går att göra snabba omställningar kring beteende och att det får effekt. Det är dock en utmaning att skapa beteendeförändringar utan något konkret incitament vilket visar på vikten av nationell styrning. Det finns många exempel på samhällsfrågor som upplevts som självklara men där det sedan skett en förflyttning som resultat av nationella beslut. Exempelvis restriktioner vid pandemi, lagar för rökning med mera.

Kommunens planering och genomförande vid stadsplanering är av stor vikt för att underlätta för ett mer transporteffektivt samhälle. Ett sätt att arbeta med frågan mer konkret kan vara att ta beslut om att inrätta ett hållbarhetsområde där hållbar mobilitet är ett fokus och där miljömässiga, sociala och ekonomiska frågor integreras.

Det är viktigt att fortsatt stötta invånare kring energi- och uppvärmningsfrågor och erbjuda råd och stöd i dessa frågor.

Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning är fortsatt viktigt för det lokala arbetet som en del för att minska påverkan på klimatet. Utöver strategin så behöver också stora frågor kring exempelvis livsmedel, konsumtion och industri (som har stor påverkan på klimatet) också hanteras. Klimatlöftena har skapat en bra arbetsform och arena för att hantera ett bredare område och samverka med andra kommuner och är därför viktiga även fortsättningsvis.

4 Andel fordon per förvaltning utifrån drivmedelsklassificering

Tabell. *Förvaltning, fordonsslag, drivmedelsklassificering*
Vänersborgs kommun 2024, Miljöfordonsdiagnos

		Drivmedelsklassificering			
		Fossiloberoende		Icke fossil-oberoende	Total
		HVO100 inkluderat	HVO100 exkluderat		
		Antal (%)	Antal (%)	Antal (%)	Antal (%)
Barn- och utbildningsförvaltningen					
Fordonsslag	*Personbil*	1 *(100,0)*	0 *(0,0)*	0 *(0,0)*	1 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	0 *(0,0)*	0 *(0,0)*	0 *(0,0)*	0 *(100,0)*
Total		1 (100,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (100,0)
Kommunstyrelseförvaltningen					
Fordonsslag	*Personbil*	3 *(100,0)*	3 *(100,0)*	0 *(0,0)*	3 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	1 *(100,0)*	1 *(100,0)*	0 *(0,0)*	1 *(100,0)*
Total		4 (100,0)	4 (100,0)	0 (0,0)	4 (100,0)
Kultur- och fritidsförvaltningen					
Fordonsslag	*Personbil*	5 *(100,0)*	4 *(80,0)*	0 *(0,0)*	5 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	4 *(100,0)*	2 *(50,0)*	0 *(0,0)*	4 *(100,0)*
Total		9 (100,0)	6 (66,7)	0 (0,0)	9 (100,0)
Miljö- och byggnadsförvaltningen					
Fordonsslag	*Personbil*	1 *(100,0)*	1 *(100,0)*	0 *(0,0)*	1 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	2 *(66,7)*	0 *(0,0)*	1 *(33,3)*	3 *(100,0)*
Total		3 (75,0)	1 (25,0)	1 (25,0)	4 (100,0)
Samhällsbyggnadsförvaltningen					
Fordonsslag	*Personbil*	19 *(76,0)*	17 *(68,0)*	6 *(24,0)*	25 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	56 *(75,7)*	18 *(24,3)*	18 *(24,3)*	74 *(100,0)*
Total		75 (75,8)	35 (35,4)	24 (24,2)	99 (100,0)
Socialförvaltningen					
Fordonsslag	*Personbil*	79 *(65,3)*	71 *(58,7)*	42 *(34,7)*	121 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	13 *(100,0)*	2 *(15,4)*	0 *(0,0)*	13 *(100,0)*
Total		92 (68,7)	73 (54,5)	42 (31,3)	134 (100,0)
Samtliga förvaltningar					
Fordonsslag	*Personbil*	108 *(69,2)*	96 *(61,5)*	48 *(30,8)*	156 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	76 *(80,0)*	23 *(24,2)*	19 *(20,0)*	95 *(100,0)*
Total		184 (73,3)	119 (47,4)	67 (26,7)	251 (100,0)

Kommentar: I tabellen ovan är de personbilar (8) och lätta lastbilar (31) som ägs och brukas av Aktiebolaget Vänersborgsbostäder exkluderade. Även ett fordon som var föremål för fordonsflytt är exkluderat. En av de lätta lastbilarna som är exkluderade i kolumn *Fossiloberoende HVO100 exkluderat* drivs med HVO100/CNG och hör till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Figur 8- Visar en tabell som listar personbilar och lätta lastbilar efter drivmedelsklassning per förvaltning.

5 Andel fordon med gasdrift per förvaltning

Tabell. *Förvaltning, fordonsslag, gasdrift*

Vänersborgs kommun 2024, Miljöfordonsdiagnos

		Gasdrift		
		Gasfordon Antal (%)	Icke gasfordon Antal (%)	Total Antal (%)
Barn- och utbildningsförvaltningen				
Fordonsslag	*Personbil*	0 *(0,0)*	1 *(100,0)*	1 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	0 *(0,0)*	0 *(0,0)*	0 *(100,0)*
Total		0 (0,0)	1 (100,0)	1 (100,0)
Kommunstyrelseförvaltningen				
Fordonsslag	*Personbil*	3 *(100,0)*	0 *(0,0)*	3 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	1 *(100,0)*	0 *(0,0)*	1 *(100,0)*
Total		4 (100,0)	0 (0,0)	4 (100,0)
Kultur- och fritidsförvaltningen				
Fordonsslag	*Personbil*	4 *(80,0)*	1 *(20,0)*	5 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	2 *(50,0)*	2 *(50,0)*	4 *(100,0)*
Total		6 (66,7)	3 (33,3)	9 (100,0)
Miljö- och byggnadsförvaltningen				
Fordonsslag	*Personbil*	0 *(0,0)*	1 *(100,0)*	1 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	0 *(0,0)*	3 *(100,0)*	3 *(100,0)*
Total		0 (0,0)	4 (100,0)	4 (100,0)
Samhällsbyggnadsförvaltningen				
Fordonsslag	*Personbil*	2 *(8,0)*	23 *(92,0)*	25 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	6 *(8,1)*	68 *(91,9)*	74 *(100,0)*
Total		8 (8,1)	91 (91,9)	99 (100,0)
Socialförvaltningen				
Fordonsslag	*Personbil*	54 *(44,6)*	67 *(55,4)*	121 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	2 *(15,4)*	11 *(84,6)*	13 *(100,0)*
Total		56 (41,8)	78 (58,2)	134 (100,0)
Samtliga förvaltningar				
Fordonsslag	*Personbil*	63 *(40,4)*	93 *(59,6)*	156 *(100,0)*
	Lätt Lastbil	11 *(11,6)*	84 *(88,4)*	95 *(100,0)*
Total		74 (29,5)	177 (70,5)	251 (100,0)

Kommentar: I tabellen ovan är de personbilar (8) och lätta lastbilar (31) som ägs och brukas av Aktiebolaget Vänersborgsbostäder exkluderade. Även ett fordon som var föremål för fordonsflytt är exkluderat.

Figur 9 – Visar en tabell som listar andelen personbilar och lätta lastbilar med gasdrift per förvaltning.

§ 93

Rapportering för 2024 - Samordningsgruppen för miljö och klimat

KS 2025/187

Beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

2023-02-22 § 46 inrättades regler för Samordningsgruppen för miljö och klimat i kommunstyrelsen. Gruppens syfte och uppdrag är att driva och bidra till uppfyllelse av mandatperiodens politiska mål som rör miljö och klimat. Varje år ska gruppens arbete och hantering av olika frågor redovisas till kommunstyrelsen. Bifogad bilaga *”Rapportering – Samordningsgruppen för miljö och klimat år 2024”* redovisar kortfattat de ämnen som gruppen hanterat under år 2024.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-06
- Rapportering - Samordningsgruppen för miljö och klimat år 2024

2025-05-06

Dnr: KS 2025/187

Handläggare
Hedvig Särg
hedvig.sarg@vanersborg.se
0521-72 24 29

Mottagare
Kommunstyrelsen

Rapportering för 2024 - Samordningsgruppen för miljö och klimat

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

2023-02-22 § 46 inrättades regler för Samordningsgruppen för miljö och klimat i kommunstyrelsen. Gruppens syfte och uppdrag är att driva och bidra till uppfyllelse av mandatperiodens politiska mål som rör miljö och klimat. Varje år ska gruppens arbete och hantering av olika frågor redovisas till kommunstyrelsen. Bifogad bilaga *”Rapportering – Samordningsgruppen för miljö och klimat år 2024”* redovisar kortfattat de ämnen som gruppen hanterat under år 2024.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Samordningsgruppen för miljö och klimat har följande sammansättning:

- En ledamot från varje parti
- ordförande och vice ordförande utses inom gruppen
- kommunstyrelseförvaltningen bistår med tjänsteperson som utredningsstöd/sekreterare
- samordningsgruppen kan vid behov och enstaka tillfällen kompletteras med den kompetens som behövs.

Under 2024 har två möten hållits, ett 2024-04-12 och ett 2024-11-15. Punkterna på dagordningen har tagits fram utifrån prioritering, pågående arbete samt omvärldsbevakning.

Kortfattat har punkter på agendan berört arbete med olika styrande dokument, pågående initiativ och åtaganden, lagkrav, projektprocesser, arrangemang med mera. En mer detaljerad beskrivning finns i bifogad bilaga *”Rapportering – Samordningsgruppen för miljö och klimat år 2024”*.

Beredning

Ärendet har beretts av miljöstrateg.

Underlag

Regler för samordningsgruppen för miljö och klimat antagen 2023-02-22 § 46

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef

Bilagor

Rapportering – Samordningsgruppen för miljö och klimat år 2024

Sändlista

Handläggare av ärendet

Vänersborgs kommun
Samordningsgruppen för miljö och klimat

RAPPORT

Dnr: 2025/187

Handläggare
Hedvig Särg
Miljöstrateg
0521 -72 24

Mottagare
Kommunstyrelsen

Rapportering - Samordningsgruppen för miljö och klimat 2024

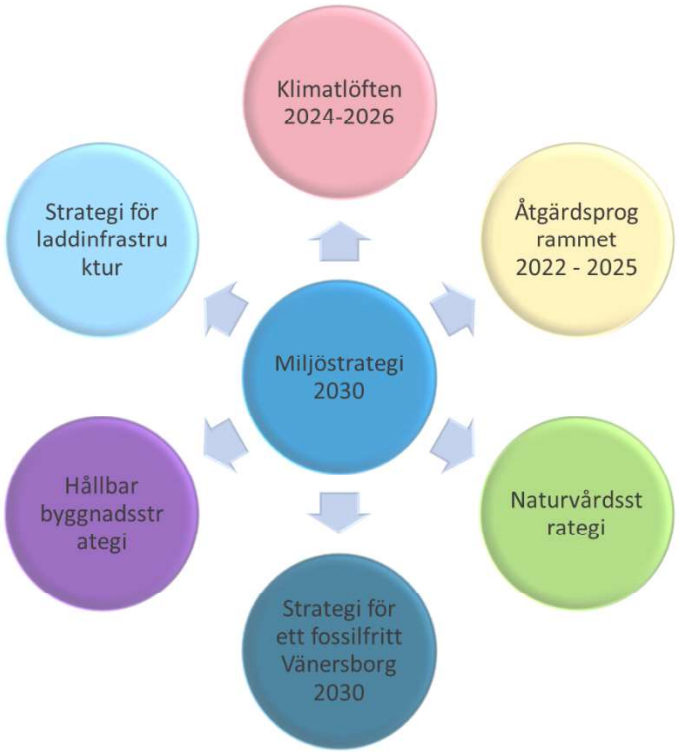

Uppdragsbeskrivning

2023-02-22 § 46 inrättades regler för Samordningsgruppen för miljö och klimat i kommunstyrelsen. Gruppens syfte och uppdrag är att driva och bidra till uppfyllelse av mandatperiodens politiska mål som rör miljö och klimat. Varje år ska gruppens arbete och hantering av olika frågor redovisas till kommunstyrelsen.

Rapportering för 2024

Samordningsgruppen för miljö och klimat har under 2024 haft två möten, ett 2024-04-12 och ett 2024-11-15. Mötena har hanterat ett brett spann av frågor inom olika områden. Det har dels handlat om konkreta informationspunkter och förankring, där olika tjänstepersoner både internt och externt har varit på plats och föredragit. Men även möjlighet för att både svara på frågor och för att få input i vidare arbete.

Hanterade styrdokument

2024 har gruppen haft flera olika styrdokument som punkter på dagordningen som varit i olika faser i en upprättandeprocess. Ansvarig tjänsteperson har bjudits in på respektive punkt för att informera om pågående arbeten och aktuella processer som en del i arbetet med förankring och kunskapsinhämtning. De styrdokument som hanterats är:

- Överenskommelse om roller och arbetsformer mellan politiker och tjänstepersoner
- Riktlinje för hållbar hushållning med jordbruksmark, antogs: 2024-09-11 § 141
- Översvämningsprogram, pågående arbete
- Klimatväxling, antogs: 2024-10-09 § 166

Andra initiativ och åtaganden

Samordningsgruppen har följt flera områden och genomförandeaktiviteter. Det handlar både om kontinuerlig rapportering och om dialog och vidare hantering framåt. De uppdrag som årligen följs på agendan är:

- Åtgärdsprogrammen för miljömålen
- Kommunernas klimatlöften
- Miljöaktivitetsplan
- Miljöredovisning
- Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030
- Naturvårdsstrategin

Arrangemang och projekt

Övriga frågor som varit på agendan under 2024 är planering och dialoger utifrån aktuellt arbete. Punkter som har avhandlats har varit följande:

- Hållbarhetsveckan
- Kommunsamverkan återbruk – tillsammans med Trollhättan stad
- ICLD projektet EcoWama – med Botswana (avslutades årsskiftet 24/25)

- Projekt/pågående arbeten utifrån Naturvårdsstrategin (korta informationspunkter)
    - LONA-projekt - Grön infrastruktur Dalsland
    - LONA-projekt – Invasiva främmande arter
    - LONA-projekt - Nygårdsängen
    - LEVA-projekt – Minskad övergödning på Dalboslätten
    - Trädplan
    - Skyddad natur

Lagkrav:

Det har i kommunen pågått arbete med hantering av olika lagkrav som började gälla från och med 2025. De som lyfts för information och dialog är:

- Krav på laddinfrastruktur
- Kommunalt insamlingsansvar för textilier

Benny Augustsson	Alexander Oskarsson
Ordf. Samordningsgruppen för miljö och klimat	Hållbarhetschef

§ 91

Förslag om omfördelning av investeringsbudget 2025 inom samhällsbyggnadsnämndens VA-verksamhet

KS 2025/226

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att omfördela 16 mnkr i samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2025 från projekt Lågreservoar Brålanda till projekt Skräcklans vattenverk.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår 2024-04-10 att 16 mnkr omfördelas i investeringsbudget 2025 från projekt Lågreservoar Brålanda till projekt Skräcklans vattenverk. Båda projekten har drabbats av kostnadsökningar. För 2025 visar dock Lågreservoar Brålanda ett tillfälligt överskott om 16 mnkr då projektet är försenat. Då Skräcklans vattenverk prognostiserar underskott om 16 mnkr 2025 föreslås att 16 mnkr omfördelas från Lågreservoar Brålanda till Skräcklans vattenverk.

Nämnden har tagit hänsyn till de prognostiserade förändringarna för 2025 i förslag till investeringsplan 2026-2028.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-05
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10 § 49
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-01

2025-05-05

Dnr: KS 2025/226

Handläggare
Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare
Kommunstyrelsen

Förslag om omfördelning av investeringsbudget 2025 inom samhällsbyggnadsnämndens VA-verksamhet

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att omfördela 16 mnkr i samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2025 från projekt Lågreservoar Brålanda till projekt Skräcklans vattenverk.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår 2024-04-10 att 16 mnkr omfördelas i investeringsbudget 2025 från projekt Lågreservoar Brålanda till projekt Skräcklans vattenverk. Båda projekten har drabbats av kostnadsökningar. För 2025 visar dock Lågreservoar Brålanda ett tillfälligt överskott om 16 mnkr då projektet är försenat. Då Skräcklans vattenverk prognostiserar underskott om 16 mnkr 2025 föreslås att 16 mnkr omfördelas från Lågreservoar Brålanda till Skräcklans vattenverk.

Nämnden har tagit hänsyn till de prognostiserade förändringarna för 2025 i förslag till investeringsplan 2026-2028.

Underlag

Samhällsbyggnadsnämnden 2025-04-10 § 49

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden
Ekonomiavdelningen

§ 49

Förslag om omfördelning av investeringsbudget mellan Lågreservoar Brålanda och Skräcklans vattenverk för år 2025

SBN 2024/7

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att omfördela 16 mnkr av investeringsbudget 2025 från investeringsprojektet Lågreservoar Brålanda till investeringsprojekt Skräcklans vattenverk.

Sammanfattning av ärendet

Projekt för Skräcklans vattenverk och Lågreservoar Brålanda har drabbats av kostnadsökningar vilket tas upp i samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till investeringsplan 2026–2028. För 2025 har däremot projektet för Lågreservoar Brålanda ett tillfälligt överskott om 16 mnkr. Skräcklans vattenverk prognostiseras med underskott om motsvarande 16 mnkr. För att finansiera underskottet på Skräcklans vattenverk år 2025 föreslås därför 16 mnkr att omfördelas från Lågreservoar Brålanda till Skräcklans vattenverk. Observera att detta endast är en tillfällig lösning av finansiering för år 2025 då båda projektbudgetarna har prognostiserade kostnadsökningar mot totalt projektanslag.

Förvaltningen har tagit hänsyn till de prognostiserade förändringarna för 2025 i förslag till investeringsplan 2026–2028 vilket tas upp parallellt med detta ärende.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-01

Sändlista

Förvaltningschef
Förvaltningsekonom
Verksamhetschef, kretslopp och vatten
Kommunstyrelsen
Budgetekonom

2025-04-01

Dnr: SBN 2024/7

Handläggare
Clara Sannemalm
clara.sannemalm@vanersborg.se
0521-72 12 59

Mottagare
Ärendets kontakt

Förslag om omfördelning av investeringsbudget mellan Lågreservoar Brålanda och Skräcklans vattenverk för år 2025

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att omfördela 16 mnkr av investeringsbudget 2025 från investeringsprojektet Lågreservoar Brålanda till investeringsprojekt Skräcklans vattenverk.

Sammanfattning av ärendet

Projekt för Skräcklans vattenverk och Lågreservoar Brålanda har drabbats av kostnadsökningar vilket tas upp i samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till investeringsplan 2026-2028. För 2025 har däremot projektet för Lågreservoar Brålanda ett tillfälligt överskott om 16 mnkr. Skräcklans vattenverk prognostiseras med underskott om motsvarande 16 mnkr. För att finansiera underskottet på Skräcklans vattenverk år 2025 föreslås därför 16 mnkr att omfördelas från Lågreservoar Brålanda till Skräcklans vattenverk. Observera att detta endast är en tillfällig lösning av finansiering för år 2025 då båda projektbudgetarna har prognostiserade kostnadsökningar mot totalt projektanslag.

Förvaltningen har tagit hänsyn till de prognostiserade förändringarna för 2025 i förslag till investeringsplan 2026-2028 vilket tas upp parallellt med detta ärende.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Entreprenören för Skräcklans vattenverk har aviserat om kostnadsökningar samt förändringar i nuvarande betalplan för det pågående projektet. Projektets slutprognos bedöms öka från 255 mnkr till 272 mnkr inklusive byggherrekostnader och bidrag från myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Tillkommande kostnader i projektet beror på flera olika faktorer. För det första har hanteringen av översvämningar och skyfall blivit en viktig långsiktig investering för att säkerställa att vattenverket kan fungera effektivt under alla förhållanden. Ett av de mest betydande tillvalen är de säkerhetsåtgärder som vidtagits till följd av den rådande omvärldssituationen innebär en högre skyddsnivå för både personal och anläggning, vilket minskar risken för säkerhetsincidenter. Mer processutrustning har lagts till för att säkerställa en ännu säkrare drift av vattenverket. Detta inkluderar även uppgradering av äldre el-utrustning som inte var med i den ursprungliga projekteringen. Internationella marknadsförhållanden har lett till en hastig prisökning på processutrustning från

utländska leverantörer, vilket har påverkat de ursprungliga kalkylerna och index i projekteringsskedet. Förbättringar av arbetsmiljön har också lagts till, omklädningsrum och vistelseutrymmen för personalen. Dessa förändringar förväntas öka trivseln och produktiviteten, även om de initialt medför högre investeringskostnader. Sammantaget leder dessa förändringar till att projektet blir mer robust och anpassat till framtida krav och förhållanden, men de medför också ökade kostnader och en mer komplex projektplanering.

Kostnadsökningarna som beskrivs i projektet prognostiseras till stor del infalla redan under år 2025. Budget för 2025 uppgår till 108 mnkr medan prognos för projektet uppgår till 124 mnkr för år 2025. Det innebär ett prognostiserat budgetunderskott om 16 mnkr. Vid planering av förslag till investeringsplan 2026-2028 har förvaltningen räknat med en prognos om 124 mnkr 2025 samt en prognos om 56 mnkr för år 2026 och det totala anslaget har reviderats från 255 mnkr till 272 mnkr.

Lågreservoar i Brålanda har uppskattade kostnadsökningar till följd av tillkommande reservkraftverk, nya pumpar och svåra markförhållanden. Det totala anslaget prognostiseras öka från 25 mnkr till 36,5 mnkr. Projektet prognostiseras fördröjas under 2025 till följd av försenade geoundersökningar. Enligt geoundersökningarna visade resultaten på betydande problem i markförhållandena som måste hanteras innan detaljplanen kan tas fram. Dessa utmaningar omfattar bland annat instabilitet i marken och förekomst av grundvatten som kräver ytterligare utredning och åtgärder. Budget för 2025 uppgår till 18,5 mnkr för år 2025 men prognos uppgår endast till 2,5 mnkr för året. Fördröjningen och fördyringen har planerats in i förslag till investeringsplan 2026-2028 där 31,4 mnkr är föreslaget för år 2026.

Med anledning av fördröjningen i projektet Lågreservoar Brålanda uppstår ett tillfälligt överskott om 16 mnkr för år 2025, medan vi har ett underskott för Skräcklans vattenverk med motsvarande under år 2025. För att finansiera underskottet på Skräcklans vattenverk år 2025 föreslås därför 16 mnkr att omfördelas från Lågreservoar Brålanda till Skräcklans vattenverk. Observera att detta endast är en tillfällig lösning av finansiering för år 2025 då båda projektbudgetarna har prognostiserade kostnadsökningar på totalen.

Förvaltningen har tagit hänsyn till de prognostiserade förändringarna för 2025 i förslag till investeringsplan 2026-2028 vilket tas upp parallellt med detta ärende.

Både Skräcklans vattenverk och Lågreservoar Brålanda bedrivs i entreprenadformen partnering vilket erbjuder flexibla betalplaner. Detta innebär att parterna kan undvika framtunga betalplaner, vilket skapar ränteneutralitet och säkerställer att betalning endast sker för faktiskt utfört arbete. Ränteneutralitet innebär att betalningsplanen är utformad så att varken beställaren eller entreprenören belastas av räntor på förskottsbetalningar eller sena betalningar. Genom att skapa en betalningsmodell där utbetalningar sker i takt med att arbetet utförs, undviks att någon part behöver ligga ute med pengar under en längre period, vilket i sin tur minskar risken för att räntor påverkar projektets totala kostnad negativt. Detta system säkerställer en rättvis och balanserad ekonomisk belastning för båda parter under projektets gång.

Genom partnerskap minskas risken för avbrott i arbetet och transparensen säkerställs, vilket ger full insyn i det utförda arbetet. Att arbeta med detaljerade tidplaner leder till mer effektiva lösningar och möjliggör snabbare måluppfyllelse. Det finns därmed många fördelar med entreprenadformen och de flexibla betalplanerna, men det innebär

också att det kan ske större förändringar med kort varsel vilket påverkar den årligen fastställda investeringsbudgeten. Därför är det vanligt förekommande att förvaltningen föreslår omfördelningar under innevarande år i den här typen av projekt.

Underlag

Ekonomisk redovisning t.o.m. februari

Lotten Nilsson

Verksamhetschef, administrativa enheten

Sändlista

Förvaltningschef
Förvaltningsekonom
Verksamhetschef, kretslopp och vatten
Kommunstyrelsen
Budgetekonom

§ 94

Regionalt samverkansavtal avseende ungdomsmottagning i Vänersborgs kommun 2025-2027

KS 2024/610

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar om att ställa sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Bilaga/bilagor

Bilaga 6: Slutförslag samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) har ett förslag till revidering av inriktningsdokument gällande ungdomsmottagning tagits fram, som då också byter namn till Samverkansavtal. Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden yttrade sig i december 2023 gemensamt till Vänersborgs kommunstyrelsen över förslaget till samverkansavtal. Nämndernas huvudsakliga synpunkt var behov av ett förtydligande gällande ekonomi, något som också förtydligats i slutdokumentet.

VVG ställde sig bakom förslag på samverkansavtal ungdomsmottagningen 2024-05-07 och Politiska Samrådsorganet (SRO) ställde sig bakom förslaget 2024-05-23. Fyrbodals direktion beslutade 2024-09-26 att rekommendera kommunerna i Fyrbodal att för egen del besluta om att ställa sig bakom samverkansavtal Ungdomsmottagningen Västra Götaland.

Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Barn- och utbildnings-, respektive socialnämnden har inget att erinra mot slutförslaget, och föreslår därav att kommunstyrelsen för Vänersborgs kommun ställer sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-03-31
- Socialnämndens beslut 2025-01-23 § 6
- Socialnämndens yttrande Socialnämndens yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland
- Barn- och utbildningsnämndens beslut 2025-01-20 § 6 Svar på remiss gällande slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningar Barn- och utbildningsnämnden´
- Slutförslag samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland

2025-03-31

Dnr: KS 2024/610

Handläggare
Anne Ekstedt
anne.ekstedt@vanersborg.se
0521-72 13 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Regionalt samverkansavtal avseende ungdomsmottagning i Vänersborgs kommun 2025-2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar om att ställa sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) har ett förslag till revidering av inriktningsdokument gällande ungdomsmottagning tagits fram, som då också byter namn till Samverkansavtal. Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden yttrade sig i december 2023 gemensamt till Vänersborgs kommunstyrelsen över förslaget till samverkansavtal. Nämndernas huvudsakliga synpunkt var behov av ett förtydligande gällande ekonomi, något som också förtydligats i slutdokumentet.

VVG ställde sig bakom förslag på samverkansavtal ungdomsmottagningen 2024-05-07 och Politiska Samrådsorganet (SRO) ställde sig bakom förslaget 2024-05-23. Fyrbodals direktion beslutade 2024-09-26 att rekommendera kommunerna i Fyrbodal att för egen del besluta om att ställa sig bakom samverkansavtal Ungdomsmottagningen Västra Götaland.

Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Barn- och utbildnings-, respektive socialnämnden har inget att erinra mot slutförslaget, och föreslår därav att kommunstyrelsen för Vänersborgs kommun ställer sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Beredning

Socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har berett ärendet tillsammans.

Underlag

- Samverkansavtal för ungdomsmottagningar i Västra Götaland
- Slutförslag samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland

- Remissvar- Remiss gällande Regionalt samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland, Socialnämnden 2025-01-23 § 6
- Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef

Bilagor

- Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden
- Slutförslag samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland

Sändlista

Handläggare av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden

Socialnämnden

Västra Götalands regionen

§ 6

Remissvar- Remiss gällande Regionalt samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland

SOC 2024/309

Beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att för Vänersborgs kommun ställa sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Bilaga

Bilaga 3: Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) har ett förslag till revidering av inriktningsdokument gällande ungdomsmottagning tagits fram, som då också byter namn till Samverkansdokument. Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden yttrades sig i december 2023 gemensamt till Vänersborgs kommunstyrelsen över förslaget till samverkansavtal. Nämndernas huvudsakliga synpunkt var behov av ett förtydligande gällande ekonomi, något som också förtydligats i slutdokumentet.

VVG ställde sig bakom förslag på samverkansavtal ungdomsmottagningen 2024-05-07 och Politiska Samrådsorganet (SRO) ställde sig bakom förslaget 2024-05-23. Fyrbodals direktion beslutade 2024-09-26 att rekommendera kommunerna i Fyrbodal att för egen del besluta om att ställa sig bakom samverkansavtal Ungdomsmottagningen Västra Götaland.

Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-01-09
- Remiss av Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland
- Slutförslag samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden

Godkännande

Dnr: BUTN 2018/99,
SOC 2024/309

Mottagare
Kommunstyrelsen

Handläggare
Stina Lindell, Åsa Turesson
stina.lindel@vanersborg.se
asa.turesson@vanersborg.se
0521-721080
0521-721453

Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland

Bakgrund

Förslag till Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland tidigare har tidigare behandlats av Vänersborgs kommun. Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Yttrande

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) har ett förslag till revidering av inriktningsdokument gällande ungdomsmottagning tagits fram, som då också byter namn till Samverkansdokument. Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden yttrade sig i december 2023 gemensamt till Vänersborgs kommunstyrelsen över förslaget till samverkansavtal. Nämndernas huvudsakliga synpunkt var behov av ett förtydligande gällande ekonomi, något som också förtydligats i slutdokumentet.

VVG ställde sig bakom förslag på samverkansavtal ungdomsmottagningen 2024-05-07 och Politiska Samrådsorganet (SRO) ställde sig bakom förslaget 2024-05-23. Fyrbodals direktion beslutade 2024-09-26 att rekommendera kommunerna i Fyrbodal att för egen del besluta om att ställa sig bakom samverkansavtal Ungdomsmottagningen Västra Götaland.

Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Barn- och utbildnings-, respektive socialnämnden har inget att erinra mot slutförslaget, och föreslår därav att kommunstyrelsen för Vänersborgs kommun ställer sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Beredning

Socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har berett ärendet tillsammans.

Bo Carlsson
Ordförande Barn- och utbildningsnämnden

Dan Nyberg
Ordförande Socialnämnden

§ 6

Svar på remiss gällande slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningar

BUTN 2018/99

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden översänder Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, till kommunstyrelsen och föreslår i enlighet med yttrandet att kommunstyrelsen för Vänersborgs kommun ställer sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen har upprättat gemensamt förslag till yttrande i vilket föreslås att kommunstyrelsen för Vänersborgs kommun ställer sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-09.
- Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, daterat 2024-12-30.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
FC barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen
Handläggare barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen

Vänersborgs kommun
Barn- och utbildningsnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2025-01-09

Dnr: BUTN 2018/99

Handläggare
Stina Lindell
stina.lindell@vanersborg.se
0521-721080

Mottagare
barn- och utbildningsnämnden

Svar på remiss gällande slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden översänder Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, till kommunstyrelsen och föreslår i enlighet med yttrandet att kommunstyrelsen för Vänersborgs kommun ställer sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen har upprättat gemensamt förslag till yttrande i vilket föreslås att kommunstyrelsen för Vänersborgs kommun ställer sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Beredning

Socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har berett ärendet tillsammans.

Underlag

Remiss kommunstyrelsen BUTN 2018/99 hid 2024.2591
Missiv Fyrbodal BUTN 2018/99 hid 2024.2594
Slutförslag samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland BUTN 2018/99 hid 2024.2596

Sofia Bråberg

Förvaltningschef

Bilagor

Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, daterat 2024-12-30

Sändlista

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
FC barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen
Handläggare barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen

Vänersborgs kommun
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden

YTTRANDE

2024-12-30

Dnr: BUTN 2018/99,
SOC 2024/309

Mottagare
Kommunstyrelsen

Handläggare
Stina Lindell, Åsa Turesson
stina.lindel@vanersborg.se
asa.turesson@vanersborg.se
0521-721080
0521-721453

Yttrande över slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland

Bakgrund

Förslag till Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland tidigare har tidigare behandlats av Vänersborgs kommun. Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Yttrande

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) har ett förslag till revidering av inriktningsdokument gällande ungdomsmottagning tagits fram, som då också byter namn till Samverkansdokument. Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden yttrade sig i december 2023 gemensamt till Vänersborgs kommunstyrelsen över förslaget till samverkansavtal. Nämndernas huvudsakliga synpunkt var behov av ett förtydligande gällande ekonomi, något som också förtydligats i slutdokumentet.

VVG ställde sig bakom förslag på samverkansavtal ungdomsmottagningen 2024-05-07 och Politiska Samrådsorganet (SRO) ställde sig bakom förslaget 2024-05-23. Fyrbodals direktion beslutade 2024-09-26 att rekommendera kommunerna i Fyrbodal att för egen del besluta om att ställa sig bakom samverkansavtal Ungdomsmottagningen Västra Götaland.

Kommunstyrelsen har per 2024-12-23 remitterat Slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, gällande från 2025-01-01 till 2027-12-31, till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Barn- och utbildnings-, respektive socialnämnden har inget att erinra mot slutförslaget, och föreslår därav att kommunstyrelsen för Vänersborgs kommun ställer sig bakom slutförslag Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland.

Beredning

Socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har berett ärendet tillsammans.

Bo Carlsson
Ordförande Barn- och utbildningsnämnden

Dan Nyberg
Ordförande Socialnämnden

Signature reference: 17274bc8-1c83-4b96-92f4-dc9a128c0a97

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: BO CARLSSON
Date: 2025-01-20 13:56:43
BankID refno: 019483c9-0f46-777e-a854-9136ced9dacc

Bo Carlsson

Signature reference: 17274bc8-1c83-4b96-92f4-dc9a128c0a97

SAMVERKANSAVTAL

SLUTFÖRSLAG Samverkansavtal ungdomsmottagningen i Västra Götaland, SRO 2024-05-23

Gäller för: Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Giltig från: 2025-01-01

→ Avtal
Överenskommelse
Riktlinje
Rutin

VästKom

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Innehåll

1. Inledning 4
2. Syfte och mål 5
3. Avtalsparter 5
4. Avtalstid och uppföljning 5
5. Lagstiftning, styrande och stödjande dokument 5
6. Målgrupp 6
7. Uppdrag 6
8. Övergripande mål 7
9. Insatser, åtagande och kompetens 8
   9.1. Insatser vid ungdomsmottagningen 8
   9.2. Ungdomsmottagningens verksamhetsformer 9
   9.3. Utåtriktat arbete och informationsarbete 9
   9.4. Kompetens 9
10. Samverkan 10
11. Samverkande parter 10
   11.1. Kommun 10
   11.2. Region 10
12. Organisation, ledning och styrning 11
   12.1. Huvudmannaskap 11
   12.2. Organisationsmodell 11
      12.2.1. Huvudmottagning 11
      12.2.2. Basmottagning 11
      12.2.3. Närmottagning 12
   12.3. Resursnivå 12
   12.4. Verksamhetschef och medicinskt ledningsansvar 12
13. Uppföljning av verksamheten 13
14. Sekretess och dokumentation 13
15. Ekonomi 13
16. Lokala samverkansavtal 14
Referenser 16
Bilagor 16
Bilaga 1. Mall för lokalt samverkansavtal 17
1. Avtalsparter och placering 17
2. Avtalstid 17
3. Avtalets utgångspunkt 17
4. Avtalets syfte 17

5. Mottagning och kompetenssättning....17
6. Finansiering....18
7. Ändringar och tillägg i avtalet....19
8. Tvist....19
9. Underskrifter....19
Bilaga 2. Utvecklingsområden....20

1. Inledning

Första ungdomsmottagningen i Sverige startades 1970, därefter spred sig idén om en mottagning särskilt inriktad mot ungas fysiska och psykiska hälsa snabbt över landet. Målet med ungdomsmottagningen har allt sedan starten varit att arbetet ska präglas av en helhetssyn på unga. Området kring sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är en viktig del av arbetet. Mottagningen har genom åren också fått en allt större utmaning i att arbeta tydligare med psykisk hälsa och ungas levnadsvanor och livsvillkor. Idag är det tvärprofessionella arbetssättet väl etablerat och fördelningen mellan medicinskt och psykosocialt uppdrag relativt jämnt fördelat.

Unga ska vid behov kunna få hjälp och stöd och bli stärkta i övergången mellan ungdom och vuxenliv. Ungdomsmottagningen ska vara en lättillgänglig arena för unga, där ungas behov och de lokala förutsättningarna ska vara i fokus. Ungdomsmottagningen ska arbeta på uppdrag av den unge.

Det första inriktningsdokumentet för ungdomsmottagningen i Västra Götaland togs fram 2011. Dokumentet har sedan dess genomgått några revideringar. I juni 2022 ställde sig Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) bakom uppdraget att revidera inriktningsdokumentet ännu en gång. Med hänvisning till gällande riktlinje för gemensamma styrdokument i Västra Götaland[1] revideras dokumentet nu till ett samverkansavtal.

[1] *Riktlinje – Gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg,* Vårdsamverkan Västra Götaland.

2. Syfte och mål

Syftet med ett gemensamt samverkansavtal för ungdomsmottagningen i Västra Götaland är att:

- Tydliggöra uppdrag och förväntningar
- Skapa likvärdigt innehåll i verksamheterna
- Kvalitetssäkra verksamheten

Målet är att dokumentet ska fungera som ett gemensamt styrdokument mellan huvudmännen där inriktning och ansvar för samverkan tydligt framgår.

3. Avtalsparter

Detta samverkansavtal gäller samtliga 49 kommuner i Västra Götaland samt Västra Götalandsregionen. Dessa benämns nedan som avtalsparterna.

Samverkansavtalet ska ses som ett gemensamt styrdokument mellan avtalsparterna.

4. Avtalstid och uppföljning

Avtalet gäller under perioden 2025-01-01 – 2027-12-31. Om avtalet inte sagts upp skriftligen 12 månader innan avtalets utgång förlängs det automatiskt med 2 år. Uppföljning kommer ske under avtalsperioden.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för avtalet kan initiativ till en översyn tas av det politiska samrådsorganet, SRO.

Båda avtalsparterna har ett gemensamt ansvar för den länsgemensamma uppföljningen av samverkansavtalet. Uppföljning ska ske gentemot Vårdsamverkan Västra Götaland.

5. Lagstiftning, styrande och stödjande dokument

Ungdomsmottagningens verksamhet ska följa gällande lagstiftning och arbeta utifrån den unges bästa.

Vid framtagande av detta samverkansavtal har följande styrande och stödjande dokument samt lagstiftning tagits i beaktande:

- Hälso- och sjukvårdslagen[2]

[2] Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), Riksdagen.

- Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter[3]
- Socialtjänstlagen[4]
- Skollagen[5]
- Patientlagen[6]
- Offentlighets- och sekretesslagen[7]
- Handbok för Sveriges ungdomsmottagningar[8]

Samt i övrigt gällande lagar.

Dessutom vilar dokumentet till stor del på handboken och riktlinjen för ungdomsmottagningar som arbetets fram av Föreningen Sveriges ungdomsmottagningar (FSUM). Det är en nationell ideell förening med uppgift att stimulera till utveckling av ungdomsmottagningars verksamhet. FSUM:s handbok och riktlinjer för ungdomsmottagningar i Sverige är vägledande för hur arbetet på landets ungdomsmottagningar bedrivs. FSUM:S styrelse verkar nationellt som en kunskaps- och remissinstans gentemot socialdepartement och Sveriges kommuner och regioner i olika frågor rörande ungdomars hälsa.

6. Målgrupp

Ungdomsmottagningens målgrupp är ungdomar och unga vuxna, i första hand riktade till åldersspannet 13 – 24 år.

7. Uppdrag

Ungdomsmottagningen har till uppgift att på ungas uppdrag förmedla kunskap och ge information samt att ge tidiga insatser, stöd och behandling främst inom områdena sexuell, reproduktiv, psykosocial och psykisk hälsa. Ungdomsmottagningen ska också uppmärksamma och medvetandegöra riskfyllda levnadsvanor och normbrytande beteenden. Ungdomsmottagningen har viktig betydelse för att tillgodose ungdomars och unga vuxnas rätt till hälsa.

Ungdomsmottagningen ska vara en lågtröskelverksamhet. Det innebär att det ska vara lätt för den unge att söka stöd och få hjälp.

---

[3] Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), Riksdagen.
[4] Socialtjänstlagen (2001:453), Riksdagen.
[5] Skollag (2010:800), Riksdagen.
[6] Patientlag (2014:821), Riksdagen.
[7] Offentlighets – och sekretesslag (2009:400), Riksdagen.
[8] *Handbok för Sveriges ungdomsmottagningar*, Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar (FSUM).

Ungdomsmottagningen ska vara lättillgänglig och anpassad efter ungas behov. Tillgängligheten ger stora möjligheter till tidiga insatser.

Ungdomsmottagningen ska ses som ett komplement till annat hälsofrämjande och förebyggande arbete samt övrig hälso- och sjukvård.

Ungdomsmottagningen är ingen remissinstans.

Verksamheten vid ungdomsmottagningen ska erbjuda en jämlik vård utifrån de ungas behov. Kunskaper om ungas hälsa, omvärld, levnadsvanor, livsvillkor och demografi ska identifieras dels på strukturell och övergripande nivå, dels utifrån lokal kunskap.

Ungdomsmottagningens huvudområden:

- Levnadsvanor och livsvillkor
- Samlevnad och relationer
- Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
- Psykisk hälsa

Unga ska fritt kunna välja vilken ungdomsmottagning de vill besöka inom Västra Götaland. Det innebär att alla ungdomsmottagningar ska ta emot unga vart de än kommer ifrån.

Ungdomsmottagningen ska arbeta systematiskt med att stärka ungas delaktighet och inflytande. Deras erfarenheter och synpunkter är en del av den samlade kunskapen och en viktig resurs för utveckling och förbättring av ungdomsmottagningen.

Ungdomsmottagningen ska sträva efter att inkludera unga som av olika skäl är särskilt svåra att nå. Verksamheten ska vara tillgänglig för alla unga oavsett deras socioekonomiska villkor, funktionalitet, sexualitet, kön, könsidentitet, migrationsbakgrund och ålder.

Möjlighet finns för kommuner och regionen att komma överens om tilläggsuppdrag på lokal nivå.

8. Övergripande mål

De övergripande målen för ungdomsmottagningens verksamhet är följande:

- Stärka ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter
- Främja ungas fysiska och psykiska hälsa

9. Insatser, åtagande och kompetens

9.1.Insatser vid ungdomsmottagningen

Ungdomsmottagningen ska utföra rådgivande, stödjande och behandlade arbete individuellt och i grupp. Verksamheten ska också bedriva utåtriktat arbete på gruppnivå.[9]

Verksamheten fördelas på cirka 50 procent medicinskt uppdrag och cirka 50 procent på uppdrag kring psykosocial och psykisk hälsa.

Inom området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ska ungdomsmottagningen arbeta med följande:

- Erbjuda adekvat kunskap om sexualitet
- Uppmärksamma sexuell ohälsa och erbjuda råd, stöd och behandlande insatser
- Stärka unga i deras naturliga nyfikenhet kring sexualiteten samt stödja deras självkänsla och integritet
- Stärka unga i deras utforskande kring sexuell identitet och könsidentitet
- Erbjuda kondomsamtal, preventivmedelssamtal och förskrivning av preventivmedel
- Förebygga och ge stöd vid oplanerad/oönskad graviditet
- Samtala om sexuellt överförbara sjukdomar
- Smittspårning och behandling av sexuellt överförbara sjukdomar

Inom området psykosocial och psykisk hälsa ska ungdomsmottagningen arbeta med följande:

- Ungas fysiska och psykiska utveckling samt kroppsuppfattning och självbild
- Uppmärksamma ohälsa och erbjuda råd, stöd, motiverande/bearbetande samtal kring sociala problem, psykisk ohälsa, våldsutsatthet samt riskbruk, skadligt bruk och beroende
- Göra bedömningar, ge tidiga insatser och korttidsbehandling vid lindrig psykisk ohälsa (ej läkemedelsbehandling)

Ungdomsmottagningen ska också göra en bedömning om verksamheten är rätt instans och vid behov hänvisa till rätt vårdgivare eller annan aktör.

[9] För mer information, se stycke 9.3.

9.2.Ungdomsmottagningens verksamhetsformer

Ungdomsmottagningen ska erbjuda följande verksamhetsformer, vilka kan utvecklas över tid:

- Drop in-mottagning
- Individuella besök
- Gruppverksamhet
- Online-verksamhet
- Digitala tillgänghetslösningar och e-tjänster
- Telefonrådgivning
- Utåtriktat arbete och informationsarbete

9.3.Utåtriktat arbete och informationsarbete

Alla unga ska känna till var ungdomsmottagningen finns och ha vetskap om vad de kan få hjälp med på mottagningarna. Minst en gång under högstadietiden ska alla elever få träffa ungdomsmottagningen för att få information om verksamheten. Utöver detta är det eftersträvansvärt att på högstadie- och gymnasienivå arbeta i en strukturerad form där unga aktivt får möjlighet att diskutera olika ämnen inom sexuell och reproduktiv hälsa, levnadsvanor samt psykisk hälsa.

Ungdomsmottagningens utåtriktade arbete kan även inkludera yngre åldrar.

9.4.Kompetens

För att verksamheten ska få definieras som ungdomsmottagning ska personalgruppen bestå av barnmorska, kurator och/eller psykolog samt läkare (i första hand specialist i allmänmedicin). Tillgång till läkare kan för mindre mottagningar ske genom samverkan.[10] Mottagningarna kan ha tillgång till andra personalkategorier som till exempel sjuksköterska, undersköterska och/eller administrativ personal.

En central förutsättning för ungdomsmottagningarnas verksamhet är att företrädare för de medicinska, sociala och psykologiska kompetenserna har ett nära samarbete och ett tvärprofessionellt arbetssätt.

Fördelningen mellan de psykosociala/psykologiska och medicinska kompetenserna ska vara jämnt fördelade. För att kunna möta ungdomar utifrån deras behov och förutsättningar kräver uppdraget specifik kompetens om ungdoms- och genusperspektiv, biologiska, psykologiska,

[10] För mer information, se stycke 12.2.

sociala aspekter på tonårsutveckling, sexualitet och könsidentitet samt barnrättskompetens.

10. Samverkan

Verksamheten vid ungdomsmottagningarna bygger på en aktiv samverkan mellan kommun och region. Samverkan ska ske på både individuell och organisatorisk nivå. Det innebär ömsesidig samverkan på lokal nivå, delregional nivå och på länsnivå i frågor som rör barns och ungdomars välbefinnande. Samverkan på organisationsnivå sker företrädesvis genom vårdsamverkanstrukturen.

Att samverka genom ungdomsmottagningens verksamhet är en del av kommunernas och Västra Götalandsregionens gemensamma arbete med att utjämna skillnader i hälsa och socioekonomiska förutsättningar.

11. Samverkande parter

Ungdomsmottagningens uppdrag faller inom ramen för både kommunen och regionens ansvar genom gällande svensk lagstiftning.

11.1. Kommun

Kommunen har enligt Socialtjänstlagen ansvar för att invånarna får det stöd och den hjälp de behöver. Kommunen ska genom uppsökande verksamhet eller på annat sätt främja förutsättningar för goda levnadsförhållanden och också svara för omsorg, service, upplysningar, råd, stöd och vård till de som behöver det. Kommunen ansvarar också för att det finns tillgång till öppna insatser för att kunna möta behov hos bland annat barn och unga.

Kommunens elevhälsa har också ett ansvar för målgruppen utifrån Skollagen. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande och vid behov samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.[11]

11.2. Region

Regionen ska enligt Hälso- och sjukvårdslagen erbjuda en god hälso- och sjukvård till invånarna. Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Regionen ska också

[11] Skollagen, 2 kap. §25. Träder i kraft 2023-07-02.

arbeta för att förebygga ohälsa enligt Hälso- och sjukvårdslagen samt erbjuda en vård som är lätt tillgänglig.

12. Organisation, ledning och styrning

12.1. Huvudmannaskap

I Västra Götaland är Västra Götalandsregionen huvudman för ungdomsmottagningen och har därigenom det medicinska ledningsansvaret.[12]

12.2. Organisationsmodell

I Västra Götaland finns en organisationsmodell för ungdomsmottagningen i tre nivåer: huvud-, bas och närmottagning. Nivåstruktureringen görs för att trygga resurser och kompetenser även för de mindre mottagningarna. Syftet är att öka förutsättningarna för en jämlik vård.

12.2.1. Huvudmottagning

- Drop-in och tidsbokning
- Kompetens på mottagningen ska bestå av barnmorska, kurator, psykolog och allmänläkare med uppdrag att även vara en resurs för mindre mottagningar
- Egen lokal anpassad för ungdomsmottagningsverksamhet

Huvudmottagningar ska ha öppet fem dagar i veckan.

Vid en huvudmottagning kan även andra yrkeskategorier finnas, till exempel gynekolog, psykoterapeut, sjuksköterska med vidareutbildning inom exempelvis psykisk hälsa, sexuellt överförbara sjukdomar, andrologi eller sexologi.

12.2.2. Basmottagning

- Drop-in och tidsbokning
- Kompetens ska minst bestå av barnmorska och kurator med uppdrag att även vara en resurs för mindre mottagningar
- Tillgång till övriga kompetenser som finns på en huvudmottagning
- Lokal anpassad för ungdomsmottagningsverksamhet

[12] För mer information, se stycke 12.4.

Basmottagningar ska ha öppet minst tre dagar i veckan.

12.2.3. Närmottagning

- Tidsbokning
- Kompetens ska minst bestå av barnmorska och kurator
- Tillgång till övriga kompetenser som finns på en huvudmottagning
- Kan vara mobil
- Erbjuda lokaler som passar de unga

Detta är en lägsta nivå. För läkarkompetens kan vid behov samverkan ske med vårdcentral.

Närmottagningars öppettider behöver anpassas utifrån omfattningen av det uppsökande arbetet.

12.3. Resursnivå

Den resursnivå där en lägsta service och kvalitetsnivå uppnås, upprätthålls vid ett befolkningsunderlag på 3 250 ungdomar inom målgruppen 13–24 år, när ungdomsmottagningen bemannas med motsvarande:

- Barnmorska 1,0 tjänst
- Kurator och/eller psykolog 1,0 tjänst
- Läkare 0,1 tjänst

Resurserna anpassas proportionerligt enligt ovan för samtliga mottagningar utifrån antal ungdomar i närområdet.

12.4. Verksamhetschef och medicinskt ledningsansvar

För varje ungdomsmottagning ska det finnas en verksamhetschef. Verksamhetschefen ska svara för att verksamheten har en personal- och kompetensstruktur som tillgodoser god vårdkvalitet, hög patientsäkerhet och främjar kostnadseffektivitet.

Verksamhetschefen för ungdomsmottagningen har det samlade ledningsansvaret, vilket också innefattar det medicinska ledningsansvaret.

13. Uppföljning av verksamheten

Ungdomsmottagningen ska följa och analysera verksamhetens kvalitet och resultat utifrån de övergripande målen.[13]

Utöver detta ska besöks- och åtgärdsregistrering redovisas i Västra Götalandsregionens vårddatabas. Ungas synpunkter och erfarenheter är värdefulla och ska tas tillvara. De är en del av den samlade kunskapen och en viktig resurs för att utveckla och förbättra verksamheten.

Ungas synpunkter inhämtas genom olika metoder, såväl kvalitativa som kvantitativa.

Båda avtalsparterna har i uppdrag att samverka gällande uppföljning och resultat årligen. Båda ska också ta del av resultaten.

14. Sekretess och dokumentation

Ungdomsmottagningen följer offentlighets- och sekretesslagen. Hälso- och sjukvård ska enligt patientlagen bygga på respekt för patienters självbestämmande och integritet. Med barnkonventionen som svensk lag har ungas rättsliga ställning ytterligare stärkts i Sverige. Vid alla beslut och åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Detta medför att unga, med hänsyn till ålder och mognad, har rätt till att bestämma över sin egen sekretess och om sig själva i frågor som rör hälso- och sjukvård.

Ungdomens inställning ska inhämtas, beaktas och tillmätas betydelse med hänsyn tagen till ålder och mognad. Om den unge är under 18 år ska en mognadsbedömning göras samt en bedömning gällande vad som är barnets bästa. Ungdomar ska informeras om sekretessreglerna, sina rättigheter och på vilket sätt deras besök dokumenteras. Personalen ska även säkerställa att ungdomen har förstått informationen.

15. Ekonomi

Västra Götalandsregionen ansvarar för hela kostnaden för det medicinska uppdraget.[1] Västra Götalandsregionen och kommunerna delar lika på kostnadsansvaret för uppdraget kring psykosocial och psykisk hälsa. Det innebär att Västra Götalandsregionen ska finansiera 75 procent av kostnaden för ungdomsmottagningen och kommunerna 25 procent av

---

[13] För mer information, se stycke 8.

[1] Vilket inkluderar kostnader för laboratorium/provtagning samt preventivmedel.

kostnaden. Kostnaden ska årligen uppräknas med av regionfullmäktige beslutad uppräkningsfaktor.

Kommunens andel av kostnad fördelas baserat på antalet invånare i åldersgruppen 13–24 år.[2] Kostnaden per invånare i åldersgruppen 13–24 år för 2022 är fastställd till 777 kr.[3]

Resursfördelningen till mottagningarna baseras på behov och inte utifrån invånarantal. Syftet med fördelnings- och finansieringsprincipen är att kommunerna ska bära kostnaden för sina invånare i åldersgruppen samtidigt som invånarna ska vara fria att söka till vilken mottagning de önskar.

De lokala avtalen ska innehålla ekonomiska åtagande i enlighet med detta länsgemensamma samverkansavtal.

Ungdomsmottagningen ska följa Västra Götalandsregionens regler och rutiner gällande patientavgifter och debitera patientavgift med de belopp som regionen fastställer. Intäkterna ingår i ungdomsmottagningens budget.

16. Lokala samverkansavtal

För att reglera samverkan och ansvarsfördelning samt förankra varje ungdomsmottagning lokalt, tecknas lokala samverkansavtal mellan respektive kommun/avtalspart och ansvarig utförare i Västra Götalandsregionen.

I detta länsgemensamma samverkansavtal bifogas en mall för lokalt samverkansavtal.[14] Mallen är förslag på hur de lokala avtalen kan utformas. I de lokala avtalen finns möjlighet att lägga till rubriker och innehåll utifrån behov.

Ett lokalt samverkansavtal ska dock innehålla följande punkter:

- Avtalsparter
- Avtalstid
- Avtalets utgångspunkt
- Avtalets syfte
- Mottagning och kompetenssättning
- Finansiering

[2] Invånare i åldern 13–24 år är den huvudsakliga målgruppen.
[3] Kostnaden per invånare är framräknad utifrån den totala kostnaden för ungdomsmottagningen för 2022 fördelat på antal invånare 13–24 år i länet.
[14] Se bilaga 1.

- Ändringar och tillägg i avtalet
- Tvist
- Underskrifter

Referenser

Handbok för Sveriges ungdomsmottagningar, Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar (FSUM).

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), Riksdagen.

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), Riksdagen.

Offentlighets – och sekretesslag (2009:400), Riksdagen.

Patientlag (2014:821), Riksdagen.

Riktlinje – Gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg, Vårdsamverkan Västra Götaland.

Skollag (2010:800), Riksdagen.

Socialtjänstlagen (2001:453), Riksdagen.

Bilagor

Se nedanstående sidor.

Bilaga 1. Mall för lokalt samverkansavtal

1. Avtalsparter och placering

Avtalsparter är Västra Götalandsregionen, org. nr 232100–0131, genom x nämnd och x kommun, org. nr xxxxxx-xxxx.

Ungdomsmottagningen är en gemensam verksamhet där Västra Götalandsregionen är huvudman i x kommun. X kommun är samverkanspartner och medfinansiär.

2. Avtalstid

Avtalet gäller under perioden xxxx-xx-xx – xxxx-xx-xx med möjlighet till x månaders förlängning. Förlängningen ska vara skriftlig och beslutad av samtliga avtalsparter.

Uppsägning av avtalet för upphörande eller omförhandling ska meddelas övriga parter skriftligen med 12 månaders varsel.

3. Avtalets utgångspunkt

Avtalet tar sin utgångspunkt i Samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland. Båda parter åtar sig att följa Samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland.

4. Avtalets syfte

Avtalet avser verksamheten vid ungdomsmottagningen i x kommun och har som syfte att beskriva lokala överenskommelser kring verksamheten samt den ekonomiska fördelningen mellan Västra Götalandsregionen och x kommun.

5. Mottagning och kompetenssättning

Ungdomsmottagningen i x kommun är en x-mottagning (ange nivå på mottagningen, se stycke 12.2 i Samverkansavtal ungdomsmottagningar i Västra Götaland).

Om mottagningen har några tilläggsuppdrag anges dessa samt tillhörande kompetenssättning här.

6. Finansiering

Västra Götalandsregionen ansvarar för hela kostnaden för det medicinska uppdraget.[1] Västra Götalandsregionen och kommunerna delar lika på kostnadsansvaret för uppdraget kring psykosocial och psykisk hälsa. Det innebär att Västra Götalandsregionen ska finansiera 75 procent av kostnaden för ungdomsmottagningen och kommunerna 25 procent av kostnaden. Kostnaden ska årligen uppräknas med av regionfullmäktige beslutad uppräkningsfaktor.

Kommunens andel av kostnad fördelas baserat på antalet invånare i åldersgruppen 13–24 år.[2] Kostnaden per invånare i åldersgruppen 13–24 år för 2022 är fastställd till 777 kr.[3]

Resursfördelningen till mottagningarna baseras på behov och inte utifrån invånarantal. Syftet med fördelnings- och finansieringsprincipen är att kommunerna ska bära kostnaden för sina invånare i åldersgruppen samtidigt som invånarna ska vara fria att söka till vilken mottagning de önskar.

De lokala avtalen ska innehålla ekonomiska åtagande i enlighet med detta länsgemensamma samverkansavtal.

Ungdomsmottagningen ska följa Västra Götalandsregionens regler och rutiner gällande patientavgifter och debitera patientavgift med de belopp som regionen fastställer. Intäkterna ingår i ungdomsmottagningens budget.

För ungdomsmottagningen i x kommun innebär det följande fördelning av kostnader mellan Västra Götalandsregionen och x kommun:

Västra Götalandsregionen	x kr
X kommun	x kr

Om mottagningen har några tilläggsuppdrag specificeras dessa kostnader här samt fördelning av kostnader mellan huvudmännen.

Ange villkor för fakturering här, till exempel när fakturering ska ske, fakturamottagare och referens.

---

[1] Vilket inkluderar kostnader för laboratorium/provtagning samt preventivmedel.
[2] Invånare i åldern 13–24 år är den huvudsakliga målgruppen.
[3] Kostnaden per invånare är framräknad utifrån den totala kostnaden för ungdomsmottagningen för 2022 fördelat på antal invånare 13–24 år i länet.

7. Ändringar och tillägg i avtalet

Om det under avtalsperioden skulle inträffa väsentliga förändringar i förutsättningarna för ingånget avtal äger endera parten rätt att begära förhandlingar om ändringar och tillägg i avtalet. Sådana väsentliga förändringar kan vara nya lagar, förordningar eller ändring av medicinsk praxis avseende den vård som avtalet omfattar.

Parterna i detta avtal kan inte utan godkännande från varandra överlåta sitt åtagande på annan part.

Ändringar och tillägg till detta avtal ska skriftligt godkännas av parterna för att vara gällande.

8. Tvist

Tvist mellan parterna om tolkning eller tillämpning av detta avtal löses i samförstånd mellan parterna. Om tvist om tolkning eller tillämpning av avtalet inte kan lösas i samförstånd mellan parterna, lyftes frågan till respektive huvudman.

9. Underskrifter

Detta avtal är upprättat i två likalydande exemplar där parterna tagit var sitt original.

Datum och ort	Datum och ort
För x kommun	För Västra Götalandsregionen
Namn	Namn
Titel	Titel

Bilaga 2. Utvecklingsområden

- Stärka det systematiska arbetet med ungas delaktighet och inflytande i utvecklings- och förbättringsarbetet
- Ytterligare utvecklingsområden bör vara att utöka samarbetet med med mini-Maria.
- I samverkan arbeta för ökad digitalisering av ungdomsmottagningens verksamhet.

§ 95

Svar revisionsrapport: Grundläggande granskning 2024

KS 2025/33

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens yttrande och översänder detsamma som svar till kommunens revisorer

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av den revisionsrapport, ”Grundläggande granskning 2024”, som EY tagit fram på uppdrag av kommunens revisorer

Syftet med revisorernas granskning har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

I rapporten bedöms att kommunstyrelsen i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat samt säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Bedömningen är också att kommunstyrelsen i huvudsak har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i styrmodellen samt att utifrån kraven i reglemente och bolagspolicy, samt har utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund. Revisorerna noterar dock följande förbättringsområde vad gäller grunden för bedömning av måluppfyllelsen av förväntade resultat samt utövandet av uppsiktsplikten. Rekommendationen är att kommunstyrelsen tydliggör, även i delårsrapporter, vad bedömning av måluppfyllelse grundas på för samtliga förväntade resultat samt att kommunstyrelsen bereder förslag till hur uppsiktsplikten över såväl nämnder som bolag och förbund ska bedrivas inom kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till yttrande till kommunens revisorer.

Förslag till yttrande

Kommunstyrelseförvaltningen delar i huvudsak revisorernas bedömningar vad gäller måluppföljning och intern kontroll i rapporten. Kommunfullmäktige har under 2023 fattat beslut om nya riktlinjer för styrning och ledning som tillämpas från och med år 2025. Kommunstyrelsens kommer att beakta revisonens synpunkter vid implementering av den nya styrmodellen under 2025. Vad gäller revisionens synpunkter i övrigt så noteras dessa inför framtida utvecklingsarbete

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-25
- Missiv för grundläggande granskning 2024

- Grundläggande granskning Vänersborg 2024 slutlig version

2025-04-25

Dnr: KS 2025/33

Handläggare
Kerstin Rosendahl
kerstin.rosendahl@vanersborg.se
0521-72 24 46

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar revisionsrappport: Grundläggande granskning 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens yttrande och översänder detsamma som svar till kommunens revisorer

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av den revisionsrapport, ”Grundläggande granskning 2024”, som EY tagit fram på uppdrag av kommunens revisorer

Syftet med revisorernas granskning har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

I rapporten bedöms att kommunstyrelsen i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat samt säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Bedömningen är också att kommunstyrelsen i huvudsak har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i styrmodellen samt att utifrån kraven i reglemente och bolagspolicy, samt har utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund. Revisorerna noterar dock följande förbättringsområde vad gäller grunden för bedömning av måluppfyllelsen av förväntade resultat samt utövandet av uppsiktsplikten. Rekommendationen är att kommunstyrelsen tydliggör, även i delårsrapporter, vad bedömning av måluppfyllelse grundas på för samtliga förväntade resultat samt att kommunstyrelsen bereder förslag till hur uppsiktsplikten över såväl nämnder som bolag och förbund ska bedrivas inom kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till yttrande till kommunens revisorer.

Förslag till yttrande

Kommunstyrelseförvaltningen delar i huvudsak revisorernas bedömningar vad gäller måluppföljning och intern kontroll i rapporten. Kommunfullmäktige har under 2023 fattat beslut om nya riktlinjer för styrning och ledning som tillämpas från och med år 2025. Kommunstyrelsens kommer att beakta revisonens synpunkter vid implementering av den nya styrmodellen under 2025. Vad gäller revisionens synpunkter i övrigt så noteras dessa inför framtida utvecklingsarbete

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Kommunens revisorer, Ekonomikontoret

Vänersborgs kommun

Missiv

Revisorerna
2024-04-01

Till:
Kommunstyrelsen
Byggnadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Socialnämnden
Överförmyndarnämnden

För kännedom till:
Barn- och utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunfullmäktige

Grundläggande granskning 2024

Kommunrevisionen har vid sitt möte den 1 april 2025 antagit bifogad granskningsrapport som genomförts av revisionsbyrån EY. Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden bedöms i allt väsentligt ha säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och socialnämnden bedöms delvis ha säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Överförmyndarnämnden bedöms inte ha säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vidare bedöms nämnderna, med undantag för kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och överförmyndarnämnden, i allt väsentligt ha säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Överförmyndarnämnden bedöms inte ha säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Slutligen bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt att arbetet med intern kontroll bedrivs i enlighet med kommunens reglemente och anvisningar.

Granskningsrapporten översänds med önskemål att senast den 30 juni 2025 erhålla ett svar från kommunstyrelsen och de nämnder till vilka rekommendationer riktats på vilka åtgärder som kommunstyrelsen och nämnderna ämnar vidta med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten.

För kommunens revisorer:

Gunnar Lidell, ordförande Magnus Cassel, vice ordförande

Missivet är digitalt undertecknat och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga: *Grundläggande granskning 2024*

Signature reference: 3addb541-cfb6-42d7-8dd5-1cdcc27c1e82

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Leif Gunnar Lidell
Date: 2025-04-15 07:36:40
BankID refno: 019637f2-e0aa-75ec-a33c-c729ad59eda4

Ordförande: Gunnar Lidell

Signed by: MAGNUS CASSEL
Date: 2025-04-14 16:55:09
BankID refno: 019634cb-e716-7a85-bcd9-3ea01a45eaca

Justerare: Magnus Casell

Signature reference: 3addb541-cfb6-42d7-8dd5-1cdcc27c1e82

Revisionsrapport 2024
Genomförd på uppdrag av revisorerna
April 2025

Vänersborgs kommun

Grundläggande granskning 2024

Building a better working world

Innehållsförteckning

Sammanfattning 2

1. Inledning 3

2. Kommunstyrelsen 6

3. Barn- och utbildningsnämnden 8

4. Byggnadsnämnden 9

5. Kultur- och fritidsnämnden 10

6. Miljö- och hälsoskyddsnämnden 11

7. Samhällsbyggnadsnämnden 13

8. Socialnämnden 14

9. Överförmyndarnämnden 16

10. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd 17

Bilaga 1. Så styrs Vänersborgs kommun 20

Bilaga 2. Källförteckning 23

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun genomfört en grundläggande granskning avseende 2024 års verksamhet. Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

De huvudsakliga resultaten som framkommit av granskningen är:

- Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden bedöms *i allt väsentligt* säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden bedöms *delvis* ha säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Bedömningen grundas på att dessa nämnder inte har preciserat förväntade resultat utifrån kommunfullmäktiges samtliga inriktningsmål. Även socialnämnden bedöms *delvis* ha säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Bedömningen avseende socialnämnden grundas på att nämnden inte formellt beslutat om verksamhetsplanen för 2024. Överförmyndarnämnden bedöms inte ha säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Detta med anledning av att nämnden inte har preciserat förväntade resultat utifrån något av fullmäktiges inriktningsmål.

- Nämnderna, med undantag för kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och överförmyndarnämnden, bedöms *i allt väsentligt* ha säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Vi noterar att det för kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden är otydligt vad bedömning av måluppfyllelse grundas på. Överförmyndarnämnden har inte säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Bedömningen grundas på att nämnden inte följt upp förväntade resultat under året på ett konsekvent sätt.

- Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt att arbetet med intern kontroll bedrivs i enlighet med kommunens reglemente och anvisningar.

Vår sammanfattande bedömning framgår i kapitel 10. De rekommendationer som lämnas till kommunstyrelsen och nämnder framgår i respektive granskningsavsnitt.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål som kommunfullmäktige beslutat?
- Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i kommunens styrmodell?
- Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt en intern kontroll i enlighet med kraven i kommunens styrmodell?

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap. 1 §, om att kommunstyrelsen ska leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet
- Kommunallagen 6 kap. 7 §
- God revisionssed 2022
- Kommunfullmäktiges mål och uppdrag
- Kommunens styr- och ledningsmodell

1.4. Metod och avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2024 och omfattar kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden. Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, med utgångspunkt i det granskningsramverk som beskrivs i avsnitt 2. Resultatet av genomförda kontroller sammanfattas i kapitel 10. Kommunens styrmodell utifrån riktlinjer för styrning och

ledning beskrivs närmre i bilaga 1. Granskningens källförteckning återfinns i bilaga 2. Samtliga granskade nämnder har beretts möjlighet att sakfelsgranska rapporten.

1.4.1. Utgångspunkter för vår granskning

Granskningen bygger på kontrollmoment som utgår från kommunens styrmodell och anvisningar. Kontrollmomenten är utformade för att kunna besvara granskningens frågeställningar. Granskningen görs avvikelsebaserat. Det innebär att vi endast redogör för de fall där styrelse eller nämnd inte följer kontrollpunkterna i ramverket.

Utifrån styrmodellen och anvisningar är vår tolkning att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamhet och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete:

- **Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och beslut**
  - A1. Kommunstyrelsen har fastställt anvisningar och ekonomiska ramar till nämnderna i februari 2023
  - A2. Preciserat fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat i verksamhetsplanen. Det har angetts för vilken period som de förväntade resultaten ska gälla och för vilka verksamheter. Det har även angetts mått för att veta hur inriktningsmålen och de förväntade resultaten uppnås.
  - A3. Uppnått de av fullmäktige beslutade målen
  - A4. Beslutat om verksamhetsplan senast i december 2023

- **Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi**
  - B1. Följt upp nämndens ekonomi och resultatuppföljning i delårsrapport per april och per augusti, samt vid årsredovisning
  - B2. Följt upp sin verksamhetsplan i en årsberättelse
  - B3. Analyserat samt vidtagit åtgärder för resultatuppfyllelse (det vill säga för att uppnå fullmäktiges mål)
  - B4. Vid befarade eller konstaterade budgetavvikelser vidtagit åtgärder för att säkerställa att de ekonomiska ramarna hålls
  - B5. Kommunstyrelsen: utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund[1], det vill säga
    - Prövat om verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i ett årligt beslut för varje bolag och sammanfattat sina iakttagelser i en redogörelse till fullmäktige.
    - Om kommunstyrelsen finner att något förhållande i ett bolag inte är förenligt med reglerna i 10 kap. 3–5 §§ kommunallagen ska styrelsen,

[1] Innebörden av uppsiktsplikten är inte tydligt definierad i vare sig lagstiftning eller i kommunens styrmodell. Kommunstyrelsen uppsiktsplikt definieras delvis inom kommunstyrelsens reglemente och delvis inom kommunens bolagspolicy. De krav som finns i dessa dokument har varit utgångspunkt för vår granskning, med undantag för reglementets krav på kommunstyrelsens kontroll av externa utförare. Detta krav har inte granskats inom ramen för den grundläggande granskningen. Eftersom kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna inte regleras i kommunens styrdokument har vår granskning av uppsiktsplikten över nämnderna inte utgått från något specifikt revisionskriterium. Vi har enbart granskat hur uppsiktsplikten över nämnderna dokumenterats i protokoll.

för egen del eller genom förslag till fullmäktige, tillse att nödvändiga åtgärder vidtas.

- **Tillräckligt arbete med intern kontroll**
  - C1. Tagit fram en risk- och väsentlighetsanalys
  - C2. Beslutat om en internkontrollplan[2] i början av året och överlämnat planen till kommunstyrelsen
  - C3. Angivit i internkontrollplanen vilket eller vilka av de kommungemensamma kontrollområden som ska granskas och, om något kontrollområde inte är relevant, angivit detta i internkontrollplanen
  - C4. Följt upp arbetet med intern kontroll senast i december 2024[3]
  - C5. Rapporterat uppföljning av nämndens interna kontroll till respektive nämnd samt till kommunstyrelsen för kännedom
  - C6. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas rapporter föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll[4]

Teckenförklaring för de avvikelser som redogörs för i efterföljande kapitel

⊗ = Brister har noterats i granskningen
∅ = Mindre avvikelse har noterats
O = Övriga iakttagelser

[2] Av planen ska framgå, enligt anvisningar till reglemente för internkontroll, vilka rutiner som ska granskas, vilka kontrollmoment som ska utföras, vem som är ansvarig för granskningen, när granskningen ska rapporteras till nämnden, information om riskbedömningen samt finnas ett kontrollområde som gäller uppföljning av föregående års internkontrollplan

[3] I anvisningar till reglemente för internkontroll anges att styrelse och nämnder i en rapport ska sammanfatta de granskningar av de kontrollområden som genomförts med metod, iakttagelser, resultat och slutsatser. Ordningen i rapporten ska följa ordningen i den beslutade internkontrollplanen. Förslag till åtgärder ska lämnas om kontrollen visar på brister.

[4] Det anges inte i reglemente för internkontroll eller i anvisningarna till reglementet när eller hur ofta kommunstyrelsen ska föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll.

2. Kommunstyrelsen

2.1. Styrning

- O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

2.1.1. Måluppfyllelse

- ∅ Ett av kommunstyrelsens tio förväntade resultat uppnås inte per december 2024. Tre förväntade resultat uppnås endast delvis per december 2024. Övriga sex mål bedöms uppnås per december 2024.

2.2. Uppföljning

- ∅ För flera av de förväntade resultat som följs upp av kommunstyrelsen per april och per augusti noterar vi att grund för bedömning av måluppfyllelse inte framgår på ett tydligt sätt. I uppföljningen av de förväntade resultaten saknas målvärden/indikatorer. Det innebär att det är otydligt vad styrelsen baserar bedömningen om att det förväntade resultatet uppnås på, även om det finns beskrivning av vilka aktiviteter som genomförts.

2.3. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

- O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i reglemente/bolagspolicy.
- O Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Det innebär att det är upp till respektive kommun att utforma uppsiktspliktens innehåll och reglera hur den ska genomföras i praktiken. Uppsiktsplikten har inte konkretiserats som en del av styrmodellen. Det finns därmed inga särskilda krav på styrelsens uppsikt över nämnderna i styrmodellen. Även om vi inte bedömer det som en avvikelse utifrån styrmodellen, noterar vi dock att det saknas dokumenterad sammanställning i exempelvis sammanträdesanteckningar, årshjul eller bokslut över hur eller när kommunstyrelsen har utövat sin uppsikt *över nämnderna* under året.

2.4. Intern kontroll

- O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.
- O Kommunstyrelsen har vid sitt sammanträde i januari 2025 följt upp nämndernas genomförda intern kontroll under 2024. Vi noterar att styrelsen inte har föreslagit förbättringar avseende det samlade systemet för intern kontroll. Det framgår dock inte i reglemente för internkontroll eller anvisningarna till reglementet när eller hur ofta kommunstyrelsen ska föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll, varför vi inte ser detta som en avvikelse i formell bemärkelse.

2.5. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att kommunstyrelsen har i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat.

Vi bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i styrmodellen. Vi noterar mindre förbättringsområden vad gäller uppföljning av förväntade resultat i delårsrapporter, där vi menar att det bör framgå tydligt vad som ligger till grund för bedömning av måluppfyllelse avseende samtliga förväntade resultat. Detta för att delårsrapporterna ska kunna fungera som ett tydligt styrmedel där måluppfyllelse ligger till grund för åtgärder och aktiviteter.

Vi bedömer att kommunstyrelsen har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, utifrån kraven i reglemente och bolagspolicy, har utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund. Vi noterar dock att uppsiktsplikten inte är tydligt definierad i kommunens styrmodell. Vi har inte tagit del av någon dokumenterad sammanställning i exempelvis sammanträdesanteckningar, årshjul eller bokslut över hur eller när kommunstyrelsen har utövat sin uppsikt över nämnderna under året. Vi ser således förtydligande av hur kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska utövas som ett utvecklingsområde.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas kommunstyrelsen att:

- Tydliggöra, även i delårsrapporter, vad bedömning av måluppfyllelse grundas på för samtliga förväntade resultat
- Bereda förslag till hur uppsiktsplikten över såväl nämnder som bolag och förbund ska bedrivas inom kommunen

3. Barn- och utbildningsnämnden

3.1. Styrning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

3.1.1. Måluppfyllelse

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

3.2. Uppföljning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

3.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

3.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat. Vi har inte noterat några väsentliga avvikelser utifrån kraven i kommunens styrmodell.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning riktar vi inga rekommendationer till barn- och utbildningsnämnden

4. Byggnadsnämnden

4.1. Styrning

⊗ Vi noterar att nämnden inte preciserat förväntade resultat kopplade till inriktningsmålet ”Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier”. Enligt kommunens regler för mål- och resultatstyrning ska nämnden precisera fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat.[5]

4.1.1. Måluppfyllelse

∅ Två av byggnadsnämndens sex förväntade resultat uppnås inte per december 2024. Ett förväntat resultat uppnås endast delvis per december 2024. Övriga tre mål uppnås per december 2024.

4.2. Uppföljning

O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

4.3. Intern kontroll

O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

4.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att byggnadsnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat. Bedömningen grundas på att nämnden inte har preciserat samtliga fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat i verksamhetsplanen.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas byggnadsnämnden att:

- Säkerställa att förväntade resultat preciseras utifrån samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål

[5] Styrmodellen undantar inte nämnder från att arbeta med samtliga fullmäktiges målsättningar oavsett om det finns en tydlig koppling mellan nämndens verksamhet och målet eller ej.

5. Kultur- och fritidsnämnden

5.1. Styrning

⊗ Nämnden har inte preciserat förväntade resultat kopplade till fullmäktiges inriktningsmål ”Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier”. Enligt kommunens regler för mål- och resultatstyrning ska nämnden precisera fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat.[6]

5.1.1. Måluppfyllelse

∅ Ett av kultur- och fritidsnämndens fyra förväntade resultat uppnås endast delvis per december 2024. Övriga tre mål uppnås per december 2024.

5.2. Uppföljning

O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

5.3. Intern kontroll

∅ Vi noterar att det av protokoll inte framgår att internkontrollplanen överlämnats till kommunstyrelsen.

5.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att kultur- och fritidsnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat. Bedömningen grundas på att nämnden inte har preciserat samtliga fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat i verksamhetsplanen.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar. Vi noterar dock att beslutad internkontrollplan inte överlämnats till kommunstyrelsen så som är föreskrivet.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas kultur- och fritidsnämnden att:

- Säkerställa att förväntade resultat preciseras utifrån samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål
- Säkerställa att beslutad internkontrollplan överlämnas till kommunstyrelsen i enlighet med anvisningar

[6] Styrmodellen undantar inte nämnder från att arbeta med samtliga fullmäktiges målsättningar oavsett om det finns en tydlig koppling mellan nämndens verksamhet och målet eller ej.

6. Miljö- och hälsoskyddsnämnden

6.1. Styrning

⊗ Nämnden har inte preciserat förväntade resultat avseende inriktningsmålen ”Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv” och ”Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier”. Enligt kommunens regler för mål- och resultatstyrning ska nämnden precisera fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat.[7]

6.1.1. Måluppfyllelse

O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

6.2. Uppföljning

∅ För ett av de förväntade resultaten som följs upp av miljö- och hälsoskyddsnämnden per april och per augusti noterar vi att grund för bedömning av måluppfyllelse inte framgår på ett tydligt sätt.[8] Det förväntade resultatet prognostiseras att uppnås för 2024 vid båda delårsuppföljningarna trots att bedömningen ännu inte genomförts. Ingen motivering till varför resultatet förväntas att uppnås vid helår framgår i delårsrapporterna.

6.3. Intern kontroll

O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

6.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att miljö- och hälsoskyddsnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat. Bedömningen grundas på att nämnden inte har preciserat samtliga fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat i verksamhetsplanen.

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i styrmodellen. Vi noterar mindre förbättringsområden vad gäller uppföljning av förväntade resultat där det i vår mening bör på ett tydligt sätt framgå, även i delårsrapporter, vad som ligger till grund för bedömning av måluppfyllelse.

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas miljö- och hälsoskyddsnämnden att:

- Säkerställa att förväntade resultat preciseras utifrån samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål

[7] Styrmodellen undantar inte nämnder från att arbeta med samtliga fullmäktiges målsättningar oavsett om det finns en tydlig koppling mellan nämndens verksamhet och målet eller ej.

[8] Det förväntade resultatet ”Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 86”.

- Tydliggöra, även i delårsrapporter, vad bedömning av måluppfyllelse grundas på för samtliga förväntade resultat

7. Samhällsbyggnadsnämnden

7.1. Styrning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

7.1.1. Måluppfyllelse

- Fyra av samhällsbyggnadsnämndens åtta förväntade resultat uppnås inte per december 2024. Övriga fyra förväntade resultat uppnås per december 2024.

7.2. Uppföljning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

7.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodell, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för intern kontroll.

7.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning riktar vi inga rekommendationer till samhällsbyggnads-nämnden.

8. Socialnämnden

8.1. Styrning

- Nämnden har formulerat förväntade resultat till samtliga av fullmäktiges inriktningsmål. Enligt kommunens regler för mål- och resultatstyrning ska det anges för vilken period som de förväntade resultaten ska gälla och för vilka verksamheter. Det ska även anges mått för att veta hur inriktningsmålen och de förväntade resultaten uppnås. Detta framgår inte i nämndens verksamhetsplan.
- Av protokoll framgår det inte att socialnämnden antagit verksamhetsplanen för 2024 senast i december 2023. Verksamhetsplanen har behandlats under sammanträde i december 2023, men inte beslutats formellt.

8.1.1. Måluppfyllelse

- Två av socialnämndens elva förväntade resultat uppnås inte per december 2024. Fyra förväntade resultat uppnås endast delvis per december 2024. Övriga fem förväntade resultat uppnås.

8.2. Uppföljning

- Socialnämnden prognostiserade i april ett underskott per helåret om 12,8 miljoner kronor. I augusti var prognosen ett underskott om 31,1 miljoner kronor. Per december 2024 redovisar socialnämnden ett underskott på 7,8 miljoner. De främsta orsakerna till försämringen jämfört med 2023 beskrivs primärt vara höga kostnader inom äldreomsorgen, placeringar inom individ- och familjeomsorg samt ökade kostnader för försörjningsstöd. Nämnden beskriver i delårs- och årsrapportering att underskottet reducerats av statsbidrag samt tillfällig budget inom äldreomsorgen. Nämnden beskriver också ett antal aktiviteter som genomförts för att nå en ekonomiskt effektiv förvaltning. Nämnden har dock inte beslutat om någon handlingsplan eller motsvarande för att nå en ekonomi i balans. Det går därmed inte att se vilken effekt besparingsåtgärder och återhållsamhet förväntas få eller när i tid åtgärder förväntas få effekt.

8.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodell, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för intern kontroll.

8.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att socialnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat. Bedömningen grundas på att nämnden inte formellt beslutat om verksamhetsplanen för 2024. Bedömningen grundas även på att nämnden i verksamhetsplanen inte har angett mått till de förväntade resultaten. Nämnden har inte heller angett för vilken period som de förväntade resultaten ska gälla och för vilka verksamheter. Vi noterar att det kommer ske vissa förändringar kopplat till hur styrelse och nämnder ska precisera fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat inför verksamhetsår 2025. Därför lämnar vi inga rekommendationer kopplat till detta i årets granskning.

Vi bedömer att nämnden delvis har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Vi bedömer att det finns förbättringsutrymme vad gäller tydlighet kring åtgärder som vidtas med anledning av det ekonomiska underskottet. Även om underskottet per 2024 blev mindre än vad som tidigare prognostiserats, så menar vi att det är centralt att nämnden utövar en tydlig styrning i syfte att nå en ekonomi i balans. Prognosen per augusti 2024 var ett tämligen stort underskott. Därtill har statsbidrag och tillfällig utökning av budget inom äldreomsorgen bidragit till att förbättra slutresultatet. Sådana tillskott kan i vår mening inte betraktas som permanenta lösningar på ekonomiska underskott, utan det bör enligt vår mening finnas en tydlig åtgärdsplan för hur en ekonomi i balans ska uppnås. Även om aktiviteter genomförts i syfte att förbättra ekonomin menar vi att det bör förtydligas vilka besparingsåtgärder som ska vidtas, vilken effekt åtgärderna kan förväntas få samt när effekten förväntas vara uppnådd.

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas socialnämnden att:

- Säkerställa att förväntade resultat formuleras i enlighet med kommunens regler för mål- och resultatstyrning
- Säkerställa en tydlig styrning och uppföljning med avseende på de åtgärder som vidtas vid ekonomiskt underskott

9. Överförmyndarnämnden

9.1. Styrning

⊗ Vi noterar att överförmyndarnämnden i sin verksamhetsplan inte preciserat förväntade resultat kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål. I kommunens budget finns fyra förväntade resultat för överförmyndarnämnden. Dessa återfinns dock inte i överförmyndarnämndens verksamhetsplan.

9.1.1. Måluppfyllelse

∅ Endast ett av de mål som överförmyndarnämnden följer upp i delårsrapporter och årsredovisning har koppling till fullmäktiges inriktningsmål. Detta mål uppnås endast delvis per december 2024. Övriga förväntade resultat som beskrivs i kommunens budget följs inte upp under året. Förväntade resultat som beskrivs i verksamhetsplanen följs inte heller upp konsekvent under året.

9.2. Uppföljning

⊗ Nämnden följer upp förväntade resultat i delårsrapporter per april och per augusti samt i årsberättelsen i årsredovisningen. De förväntade resultaten är dock inte desamma i budget, verksamhetsplan, delårsrapporter och årsredovisning, utan förändras över året. Endast ett av de mål som följs upp har koppling till fullmäktiges inriktningsmål.

9.3. Intern kontroll

O Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

9.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att överförmyndarnämnden inte har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat. Bedömningen grundas på att nämnden inte preciserat förväntade resultat kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Vi bedömer att nämnden inte säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Nämnden följer upp olika förväntade resultat under året. Angivna förväntade resultat förändras från budget och verksamhetsplan till delårsrapporter per april och per augusti samt i årsredovisningen. Det gör det svårt att följa verksamhetens utveckling och vidta åtgärder vid eventuella avvikelser i verksamheten.

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas överförmyndarnämnden att:

- Säkerställa att förväntade resultat preciseras utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål.
- Säkerställa att samtliga förväntade resultat följs upp konsekvent under året i enlighet med styrmodellen

10. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd

10.1. Bedömning utifrån revisionsfrågor

Nedan sammanställer vi våra bedömningar per nämnd utifrån granskningens revisionskriterier.

	Styrning				Uppföljning					Internkontroll					
	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	B4	B5	C1	C2	C3	C4	C5	C6
KS															
BUN															
BN															
KFN															
MHN															
SBN															
SN															
ÖFN															

Kriteriet uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej tillämpbart

Tabell 1: Sammanställd bedömning per styrelse/nämnd och revisionskriterier.

Beskrivning av kontrollmoment

- **Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och beslut**
  - A1. Kommunstyrelsen har fastställt anvisningar och ekonomiska ramar till nämnderna i februari 2023
  - A2: Preciserat fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat i verksamhetsplanen. Det har angetts för vilken period som de förväntade resultaten ska gälla och för vilka verksamheter. Det har även angetts mått för att veta hur inriktningsmålen och de förväntade resultaten uppnås.
  - A3. Uppnått de av fullmäktige beslutade målen
  - A4. Beslutat om verksamhetsplan senast i december 2023

- **Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi**
  - B1. Följt upp nämndens ekonomi och resultatuppföljning i delårsrapport per april och per augusti, samt vid årsredovisning
  - B2. Följt upp sin verksamhetsplan i en årsberättelse
  - B3. Analyserat samt vidtagit åtgärder för resultatuppfyllelse (det vill säga för att uppnå fullmäktiges mål)
  - B4. Vid befarade eller konstaterade budgetavvikelser vidtagit åtgärder för att säkerställa att de ekonomiska ramarna hålls
  - B5. Kommunstyrelsen har utövat uppsikt över nämnder, bolag och förbund[9]
    - Prövat om verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala

[9] Innebörden av uppsiktsplikten är inte tydligt definierad i vare sig lagstiftning eller i kommunens styrmodell. Kommunstyrelsen uppsiktsplikt definieras delvis inom kommunstyrelsens reglemente och delvis inom kommunens bolagspolicy. De krav som finns i dessa dokument har varit utgångspunkt för vår granskning, med undantag på reglementets krav på kommunstyrelsens kontroll av externa utförare. Detta krav har inte granskats inom ramen för den grundläggande granskningen. Eftersom kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna inte regleras i kommunens styrdokument har vår granskning av uppsiktsplikten inte utgått från något specifikt revisionskriterium. Vi har enbart granskat hur uppsiktsplikten över nämnderna dokumenterats i protokoll.

befogenheterna i ett årligt beslut för varje bolag och sammanfattat sina iakttagelser i en redogörelse till fullmäktige.
    - Om kommunstyrelsen finner att något förhållande i ett bolag inte är förenligt med reglerna i 10 kap. 3–5 §§ kommunallagen ska kommunstyrelsen för egen del eller genom förslag till fullmäktige se till att nödvändiga åtgärder vidtas

- **Tillräckligt arbete med intern kontroll**
    - C1. Tagit fram en risk- och väsentlighetsanalys
    - C2. Beslutat om en internkontrollplan[10] i början av året och överlämnat planen till kommunstyrelsen
    - C3. Angivit i internkontrollplan vilket eller vilka av de kommungemensamma kontrollområden som ska granskas och om något kontrollområde inte är relevant angivit detta i internkontrollplan
    - C4. Följt upp arbetet med intern kontroll senast i december 2024[11]
    - C5. Rapporterat uppföljning av nämndens interna kontroll till respektive nämnd samt till kommunstyrelsen för kännedom
    - C6. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas rapporter föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll[12]

10.2. Slutsatser

Vi bedömer att kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt.

Vi bedömer att byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och socialnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vi noterar att styrmodellen, som bereds av kommunstyrelsen, inte undantar nämnder från att arbeta med samtliga fullmäktiges målsättningar oavsett om det finns en tydlig koppling mellan nämndens verksamhet och målet eller ej. Vi uppmärksammar i sammanhanget att det för byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inte har preciserats förväntade resultat utifrån kommunfullmäktiges samtliga inriktningsmål. Bedömningen för socialnämnden grundas på att nämnden inte formellt beslutat om verksamhetsplanen för 2024.

---

[10] Av planen ska framgå vilka rutiner som ska granskas, vilka kontrollmoment som ska utföras, vem som är ansvarig för granskningen, när granskningen ska rapporteras till nämnden, information om riskbedömningen samt innehålla ett kontrollområde vad gäller uppföljningen av föregående års internkontrollplan

[11] I rapporten sammanfattas de granskningar av de kontrollområden som genomförts med metod, iakttagelser, resultat och slutsatser. Ordningen i rapporten ska följa ordningen i den beslutade internkontrollplanen. Förslag till åtgärder lämnas ifall kontrollen visar på brister.

[12] Det anges inte i reglemente för internkontroll eller anvisningarna till reglementet när eller hur ofta kommunstyrelsen ska föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll.

Vi bedömer att överförmyndarnämnden inte har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Bedömningen grundas på att nämnden inte preciserat förväntade resultat kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål

Vidare är vår bedömning att nämnderna, med undantag för kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och överförmyndarnämnden, i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Vi noterar att det för kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden är otydligt vad bedömning av förväntade resultats måluppfyllelse grundas på.

Vi bedömer att överförmyndarnämnden inte säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Bedömningen grundas på att nämnden inte följer upp förväntade resultat under året på ett konsekvent sätt.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt att arbetet med intern kontroll bedrivs i enlighet med kommunens reglemente och anvisningar.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, utifrån kraven i reglemente och bolagspolicy, har utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund. Vi noterar dock att uppsiktsplikten inte är tydligt definierad i kommunens styrmodell. Vi har inte tagit del av någon dokumenterad sammanställning i exempelvis sammanträdesanteckningar, årshjul eller bokslut över hur eller när kommunstyrelsen har utövat sin uppsikt över nämnderna under året. Vi ser således kommunstyrelsens uppsiktsplikt som ett utvecklingsområde.

10.3. Rekommendationer

Utifrån granskningens slutsatser riktas rekommendationer till styrelsen och samtliga nämnder utom samhällsbyggnadsnämnden. Rekommendationerna framgår i respektive granskningsavsnitt.

Bilaga 1. Så styrs Vänersborgs kommun

Vision och målstyrning

Det målinriktade arbetet i Vänersborgs kommun utgår från kommunfullmäktiges vision ”Attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet”. Kommunfullmäktige fastställde kommunens vision 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen.

För att stödja visionen använder sig kommunen av målstyrning där kommunfullmäktige tolkar visionen och preciserar den till inriktningsmål. Inriktningsmålen är kommunfullmäktiges övergripande viljeriktning. Inriktningsmålen fastställs för varje ny mandatperiod och beslutas av kommunfullmäktige. Inriktningsmålen gäller för mandatperioden, men kan revideras.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

- Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
- Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
- Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
- Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
- Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Målarbete och uppföljning

Nämnderna ansvarar gemensamt för att styra verksamheten mot den strategiska och övergripande riktning som kommunfullmäktige fastställt i inriktningsmålen. Utifrån inriktningsmålen formulerar nämnderna förväntade resultat som förvaltningen ska arbeta med. Kommunfullmäktige fastställer vision, inriktningsmål, finansiella mål, och riktlinjer för god ekonomisk hushållning i kommunens mål- och resursplan. Utifrån mål- och resursplanen utformar nämnderna verksamhetsplaner.

Verksamhetsplanen innehåller förvaltningens detaljbudget som visar hur nämnden fördelar sina resurser. Detaljbudgeten är anpassad efter de beslut som fattats i mål- och resursplan. I nämndens detaljbudget anges hur resurserna fördelas. Verksamhetsplanen framställs av förvaltningsledningen och rapporteras senast i december till kommunstyrelsen/nämnden.

Förväntat resultat är det som förväntas åstadkommas, erhållas eller uppnås. För att anses som bra ska de förväntade resultat vara; specifika, mätbara, attraktiva/utmanande, realistiska, tidsatta och accepterade. De förväntade resultaten ska vara få, ska inte upprepa inriktningsmål, lagar och författningar. De ska inte vara i konflikt med inriktningsmål eller andra förväntade resultat. Förväntade resultat ska hanteras inom beslutade budgetramar. Det ska anges för vilken period som de förväntade resultaten ska gälla och för vilka verksamheter.

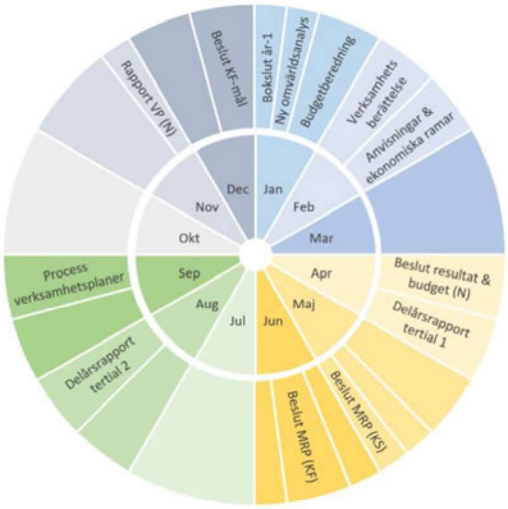

Bild 1: Vänersborgs kommuns årshjul för styrmodellen

Den ekonomiska och verksamhetsmässiga uppföljningen görs i delårsrapporter per april och per augusti samt i årsredovisning i januari. I uppföljningarna rapporteras mått, aktiviteter och resultatuppfyllelse inom förvaltningarna. Där sker analys, vidtas åtgärder för resultatuppfyllelse och sammanställs rapporter till nämnderna respektive kommunstyrelsen.

Nämnderna och kommunstyrelsen följer upp inriktningsmålen och resultaten och rapporterar till fullmäktige. Kommunfullmäktige får återrapportering av hur de politiska inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen.

Ekonomistyrning
Kommunstyrelsen fastställer anvisningar och ekonomiska ramar till nämnderna i februari. Därefter fastställer kommunfullmäktige budget och de förväntade resultaten i beslut om mål- och resursplan i juni.

I delårsrapporterna och årsredovisningen ingår en finansiell analys och nämndernas ekonomiska redovisning.

Intern kontroll
I Vänersborg arbetar varje nämnd i en årlig process för internkontroll. Styrelsen och nämnderna tar årligen fram en risk- och väsentlighetsanalys för att identifiera risker vad gäller processer och rutiner. Riskerna värderas sedan utifrån sannolikhet att de ska inträffa samt vilka konsekvenser det skulle få om de inträffade. Utifrån risk- och väsentlighetsanalysen väljs ett antal processer, områden eller rutiner som ska granskas under året. Nämnderna beslutar om detta i en internkontrollplan i början av året och överlämnar planen till kommunstyrelsen och revisorerna för kännedom. Av planen ska framgå:

- Vilka rutiner som ska granskas
- Vilka kontrollmoment som ska utföras
- Vem som är ansvarig för granskningen
- När granskningen ska rapporteras till nämnden

- Information om riskbedömningen

I internkontrollplan ska det även finnas angivet vilket eller vilka av de kommungemensamma kontrollområden som ska granskas och om något kontrollområde inte är relevant angivit detta i internkontrollplan. Den ska även innehålla ett kontrollområde vad gäller uppföljningen av föregående års internkontrollplan.

Styrelse och nämnder ska följa upp arbetet med intern kontroll senast i december 2024. Ordningen i rapporten ska följa ordningen i den beslutade internkontrollplanen. I rapporten sammanfattas de granskningar av de kontrollområden som genomförts med metod, iakttagelser, resultat och slutsatser. Förslag till åtgärder lämnas ifall kontrollen visar på brister. Nämnder ska rapportera uppföljningen av den interna kontrollen till respektive nämnd samt till kommunstyrelsen för kännedom. Denna ska, förutom för kommunstyrelsens del, beslutas av nämnd innan året är slut

Kommunstyrelsen ska även med utgångspunkt från nämndernas rapporter föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt kommunstyrelsens reglemente ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund. Inom ramen för sin uppsiktsplikt ska kommunstyrelsen även övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av kommunfullmäktige fastställda program och direktiv.

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen utöva en förstärkt uppsiktsplikt över kommun- och regionägda bolag. Uppsiktplikten är utökad i förhållande till kommunstyrelsens allmänna uppsiktsplikt över all kommunal verksamhet enligt 6 kap. 1 § kommunallagen. Kommunstyrelsen ska sammanfatta sina iakttagelser i en redogörelse till fullmäktige. Om kommunstyrelsen finner att något förhållande i ett bolag inte är förenligt med reglerna i 10 kap. 3-5 §§ kommunallagen ska kommunstyrelsen för egen del eller genom förslag till fullmäktige se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Bilaga 2. Källförteckning

Dokumentförteckning

Årsredovisningar och verksamhetsberättelser 2024

- Kommunstyrelsen
- Barn- och utbildningsnämnden
- Byggnadsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Socialnämnden
- Överförmyndarnämnden

Delårsrapporter per april 2024 och per augusti 2024

- Kommunövergripande
- Kommunstyrelsen
- Barn- och utbildningsnämnden
- Byggnadsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Socialnämnden
- Överförmyndarnämnden

Verksamhetsplan och budget 2024

- Kommunstyrelsen
- Barn- och utbildningsnämnden
- Byggnadsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Socialnämnden
- Överförmyndarnämnden

Protokoll från kommunstyrelsen och nämnderna

- Kommunstyrelsens protokoll 2024
- Barn- och utbildningsnämndens protokoll 2024
- Byggnadsnämndens protokoll 2024
- Kultur- och fritidsnämndens protokoll 2024
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens protokoll 2024
- Samhällsbyggnadsnämndens protokoll 2024
- Socialnämndens protokoll 2024
- Överförmyndarnämndens protokoll 2024

Internkontrollplan 2024 med tillhörande riskanalys och Rapport internkontroll 2024

- Kommunstyrelsen
- Barn- och utbildningsnämnden
- Byggnadsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden

- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Socialnämnden
- Överförmyndarnämnden

Styrande dokument

- Regler för mål- och resultatstyrning
- Kommunstyrelsens reglemente
- Bolagspolicy för Vänersborgs kommun
- Intern kontroll – reglemente
- Anvisningar för intern kontroll

§ 96

Svar revisionsrapport: Granskning av årsbokslut 2024

KS 2025/33

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens yttrande och översänder detsamma som svar till kommunens revisorer.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av den revisionsrapport, ”Granskning av årsbokslut per 2024-12-31”, som EY tagit fram på uppdrag av kommunens revisorer

Syftet med revisorernas granskning är att bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, drift-och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

I rapporten bedöms att årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, med reservation för avsteget avseende finansiell leasing, upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

• Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar och har upprättats enligt LKBR.

• Sammanställda räkenskaper har, med reservation för avsteget avseende finansiell leasing, konsoliderats i enlighet med LKBR.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till yttrande till kommunens revisorer

Förslag till yttrande

Kommunstyrelseförvaltningen delar i huvudsak revisorernas bedömningar i rapporten. Vad gäller redovisning av finansiell leasing avser iakttagelsen att delar av kommunens externa hyresavtal sannolikt ska redovisas som finansiell leasing. Ekonomiavdelning har påbörjat en genomlysning av de längre hyresavtalen.

Ytterligare en iakttagelse är att hela låneskulden till Kommuninvest redovisas som långsiktigt, även den del som förfaller till betalning inom tolv månader. Enligt RKR R7 ska en finansiell skuld klassificeras som kortfristig skuld om den förfaller till betalning

inom tolv månader räknat från balansdagen såvida kommunen inte har för avsikt att refinansiera skulden och denna avsikt stöds av en överenskommelse om refinansiering. Kommunens avsikt är att refinansiera hela skulden och genom kommunens medlemskap i Kommuninvest har kommunen bedömt att det finns en överenskommelse om refinansiering.

Övriga iakttagelser avser den interna kontrollen kopplat till processer och rutiner avseende finansiell rapportering och granskning av årsbokslutet. Förvaltningen kommer se över de iakttagelser som noterats.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-17
- Vänersborgs kommun - Granskning årsredovisning 2024

2025-04-17

Dnr: KS 2025/33

Handläggare
Kerstin Rosendahl
kerstin.rosendahl@vanersborg.se
0521-72 24 46

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar revisionsrapport: Granskning av årsbokslut 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens yttrande och översänder detsamma som svar till kommunens revisorer.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av den revisionsrapport, ”Granskning av årsbokslut per 2024-12-31”, som EY tagit fram på uppdrag av kommunens revisorer

Syftet med revisorernas granskning är att bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, drift-och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

I rapporten bedöms att årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, med reservation för avsteget avseende finansiell leasing, upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

• Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar och har upprättats enligt LKBR.

• Sammanställda räkenskaper har, med reservation för avsteget avseende finansiell leasing, konsoliderats i enlighet med LKBR.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till yttrande till kommunens revisorer

Förslag till yttrande

Kommunstyrelseförvaltningen delar i huvudsak revisorernas bedömningar i rapporten. Vad gäller redovisning av finansiell leasing avser iakttagelsen att delar av kommunens externa hyresavtal sannolikt ska redovisas som finansiell leasing. Ekonomiavdelning har påbörjat en genomlysning av de längre hyresavtalen.

Ytterligare en iakttagelse är att hela låneskulden till Kommuninvest redovisas som långsiktigt, även den del som förfaller till betalning inom tolv månader. Enligt RKR R7 ska en finansiell skuld klassificeras som kortfristig skuld om den förfaller till betalning inom tolv månader räknat från balansdagen såvida kommunen inte har för avsikt att refinansiera skulden och denna avsikt stöds av en överenskommelse om refinansiering. Kommunens avsikt är att refinansiera hela skulden och genom kommunens medlemskap i Kommuninvest har kommunen bedömt att det finns en överenskommelse om refinansiering.

Övriga iakttagelser avser den interna kontrollen kopplat till processer och rutiner avseende finansiell rapportering och granskning av årsbokslutet. Förvaltningen kommer se över de iakttagelser som noterats.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Kommunens revisorer, Ekonomiavdelningen

Vänersborgs kommun 2024
Granskning av årsbokslut

Genomförd på uppdrag av revisorerna

7 april 2025

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Building a better working world

Agenda

01 Syfte och avgränsning

02 Sammanfattning

03 Iakttagelser från granskning av årsbokslutet

04 Summering av noterade avvikelser

1. Syfte och avgränsning

Granskningens syfte:

- Bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Utformning av revisionen i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision

- Revisionen är utformad för att vi ska kunna avge en granskningsrapport avseende årsredovisningen och de sammanställda räkenskaperna för räkenskapsåret 2024. I enlighet med god revisionssed har vi i vår revision bedömt den interna kontrollen kopplat till den finansiella rapporteringen för att kunna planera revisionen och bestämma utformning, tidpunkt och omfattning av specifika granskningsåtgärder. Omfattningen av vår granskning av den interna kontrollen varierar mellan olika enheter och våra noteringar täcker inte in alla eventuella svagheter i rutiner och intern kontroll.
- Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat de ekonomiska beslut som denne fattar med grund i de finansiella rapporterna. Bedömning av frågor som är väsentliga för användare av de finansiella rapporterna bygger på ett beaktande av vad som är gemensamma behov av finansiell information hos en användare som grupp. Den möjliga effekten av felaktigheter för vissa enskilda användare, vars behov kan variera stort, beaktas inte. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.
- Vi har i denna rapport sammanfattat väsentliga iakttagelser från vår revision t.o.m. dagens datum.

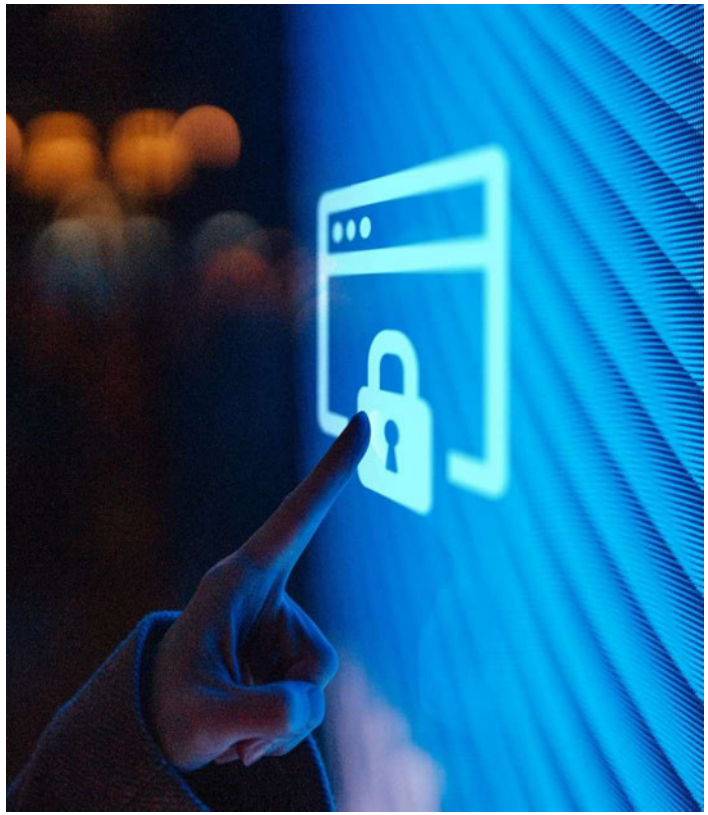

2 Sammanfattning

Genomfört arbete

- Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört vår granskning i enlighet Standard för kommunal räkenskapsrevision i enlighet med vår revisionsplan för räkenskapsår 2024.
- Genomfört granskning av internkontroll kopplat till processer och ruiner avseende finansiell rapportering och granskning av årsbokslutet.
- Förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har granskats enligt särskilda instruktioner.
- Revisionen har omfattat granskning av kommunen och de sammanställda räkenskapernas resultat- och balansräkning, kassaflöde och noter.

Slutsats

- Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, med reservation för avsteget avseende finansiell leasing, upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.
- Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar och har upprättats enligt LKBR.
- Sammanställda räkenskaper har, med reservation för avsteget avseende finansiell leasing, konsoliderats i enlighet med LKBR.

	Tidplan	Dokumentation	Justeringar	Årsredovisning
Kommunen	●	●	●	●
Sammanställda räkenskaper	●	●	●	●

03

Årsbokslutsgranskning

Iaktagelser från vår granskning

Building a better working world

3. Redovisnings- och revisionsfrågor inom årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar
Övergripande bedömning av årsredovisningen	▸ Årsredovisningen innehåller i allt väsentligt de delar som LKBR och RKR föreskriver.
Granskning av annan information	▸ Årsredovisningen innehåller annan information: ▸ Kommunstyrelsens ordförande, sidan 3. ▸ Nämnderna, sidorna 52-80. ▸ Bolag och kommunalförbund, sidorna 81-96. ▸ Vi har inte identifierat något motsägelsefullt inom dessa avsnitt mot övriga delar av årsredovisningen som granskats.
Drifts- & investeringsredovisning	▸ Drifts- och investeringsredovisningen har granskats i enlighet med LKBR och RKR 14. Avstämning har gjorts mot senast fastställda budget och internt inom årsredovisningen utan anmärkningar.
Sammanställda räkenskaper	▸ Vi har granskat de sammanställda räkenskaperna och inte identifierat några avvikelser, med reservation för avsteget avseende finansiell leasing.

3. Redovisnings- och revisionsfrågor inom årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar
RKR R5 Finansiell leasing	▸ Vänersborgs kommun gör avsteg från Rådet för kommunal redovisnings rekommendationen R5 Leasing. Av rekommendationen framgår att kommunen ska klassificera sina leasingavtal som antingen finansiella eller operationella. I nuläget redovisar kommunen alla hyresavtal som operationell leasing. Vänersborgs kommun hyr en stor andel av sina verksamhetslokaler från externa parter och flera avtal löper under en längre tidsperiod. Det är därför sannolikt att delar av den leasing som idag redovisas som operationell leasing borde redovisas som finansiell leasing. Kommun ska enligt uppgift påbörja ett arbete med att genomlysa kommunens alla hyresavtal under 2025. ▸ En omklassificering till finansiell leasing innebär att balansomslutningen påverkas genom att anläggningstillgång respektive långfristig skuld redovisas för berörda leasingobjekt. Därigenom påverkas även nyckeltal, som exempelvis soliditet. ▸ Vi rekommenderar kommunen att gå igenom sina leasingavtal för att möjliggöra en redovisning i enlighet med RKR R5 Leasing. Med ovanstående grund, då information saknas om den eventuella effekten för fast egendom, uttalar vi oss med reservation avseende finansiell leasing för kommunen och de sammanställda räkenskaper.
RKR R7 Klassificering av långfristiga skulder	▸ Vänersborgs kommun redovisar hela skulden till Kommuninvest som långfristiga skulder i balansräkningen. Enligt RKR R7 ska en finansiell skuld klassificeras som kortfristig skuld om den förfaller till betalning inom tolv månader räknat från balansdagen såvida kommunen inte har för avsikt att refinansiera skulden och denna avsikt stöds av en överenskommelse om refinansiering. ▸ Per 2024-12-31 uppgår skuld som förfaller inom ett år till 300 mkr. Vi har inte tagit del av någon bedömning som styrker att en överenskommelse avseende refinansiering föreligger med Kommuninvest varför vår bedömning är att skulden ska klassificeras som kortfristig.

04

Summering av noterade avvikelser

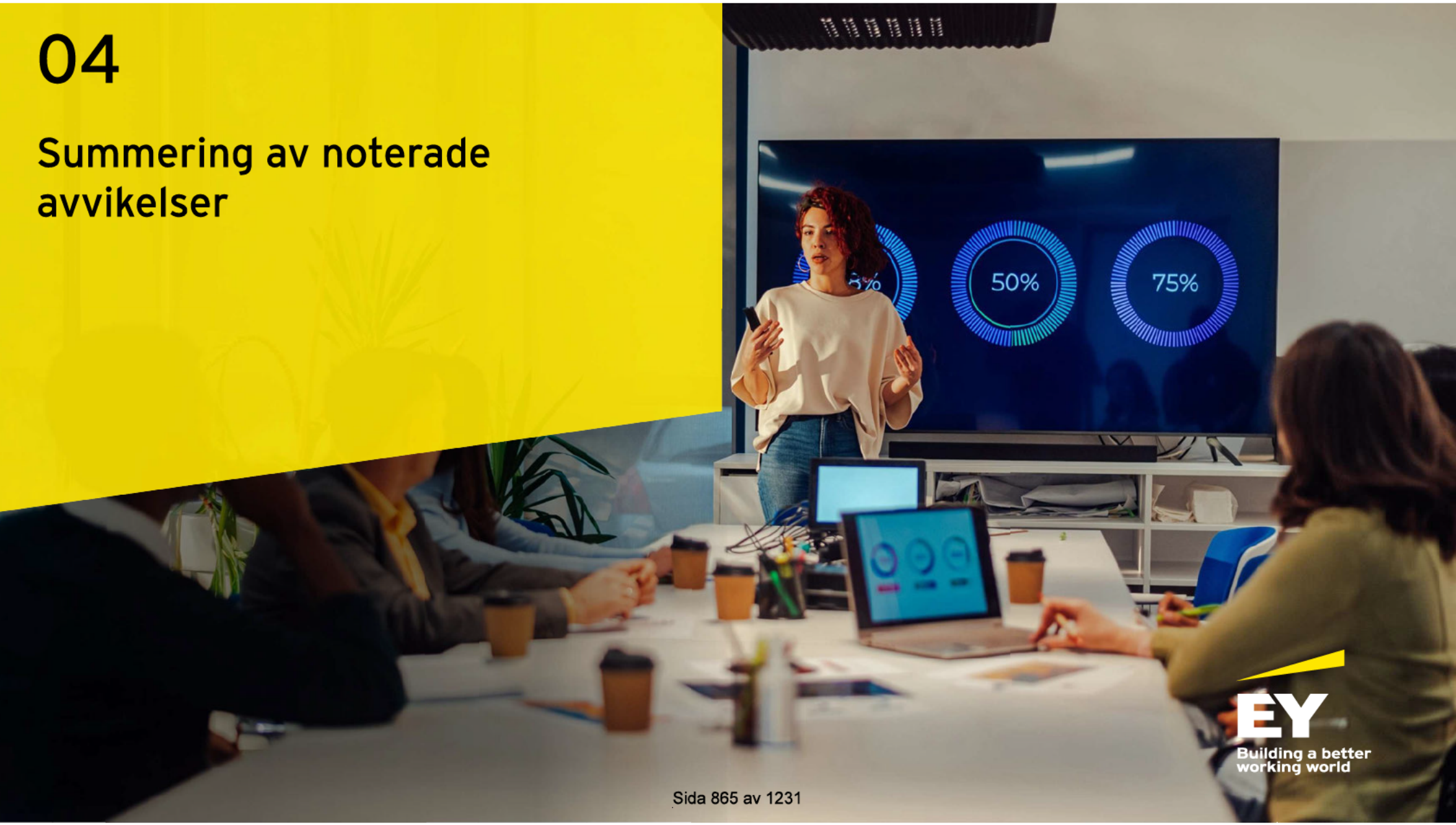

Building a better working world

Summering av noterade avvikelser

- Vi inte identifierat några andra väsentliga avvikelser inom granskning av årsbokslutet, de sammanställda räkenskaperna eller årsredovisningen avseende räkenskapsår 2024.

Summering av noterade avvikelser

Nedan beskrivs väsentliga avvikelser som vi har noterat under vår granskning av räkenskapsåret samt dess påverkan på det redovisade resultatet.

Avvikelser	Korrigering ökar (minskar) redovisat resultat (MSEK)
Korrigerade avvikelser	**0**
Faktiska, ej korrigerade avvikelser	+ 300
Klassificering av långfristig skuld till Kommuninvest som förfaller inom ett år	- 300
Ökning av kortfristig skuld till kreditinstitut	
RKR 5 Finansiell leasing tillämpas inte, effekterna har ej kunnat bedömas men förväntas vara väsentliga avseende balansräkningen.	
Bedömda ej korrigerade avvikelser	0
Summa ej korrigerade avvikelser	**0**

05

Internt kontroll / Rekommendationer

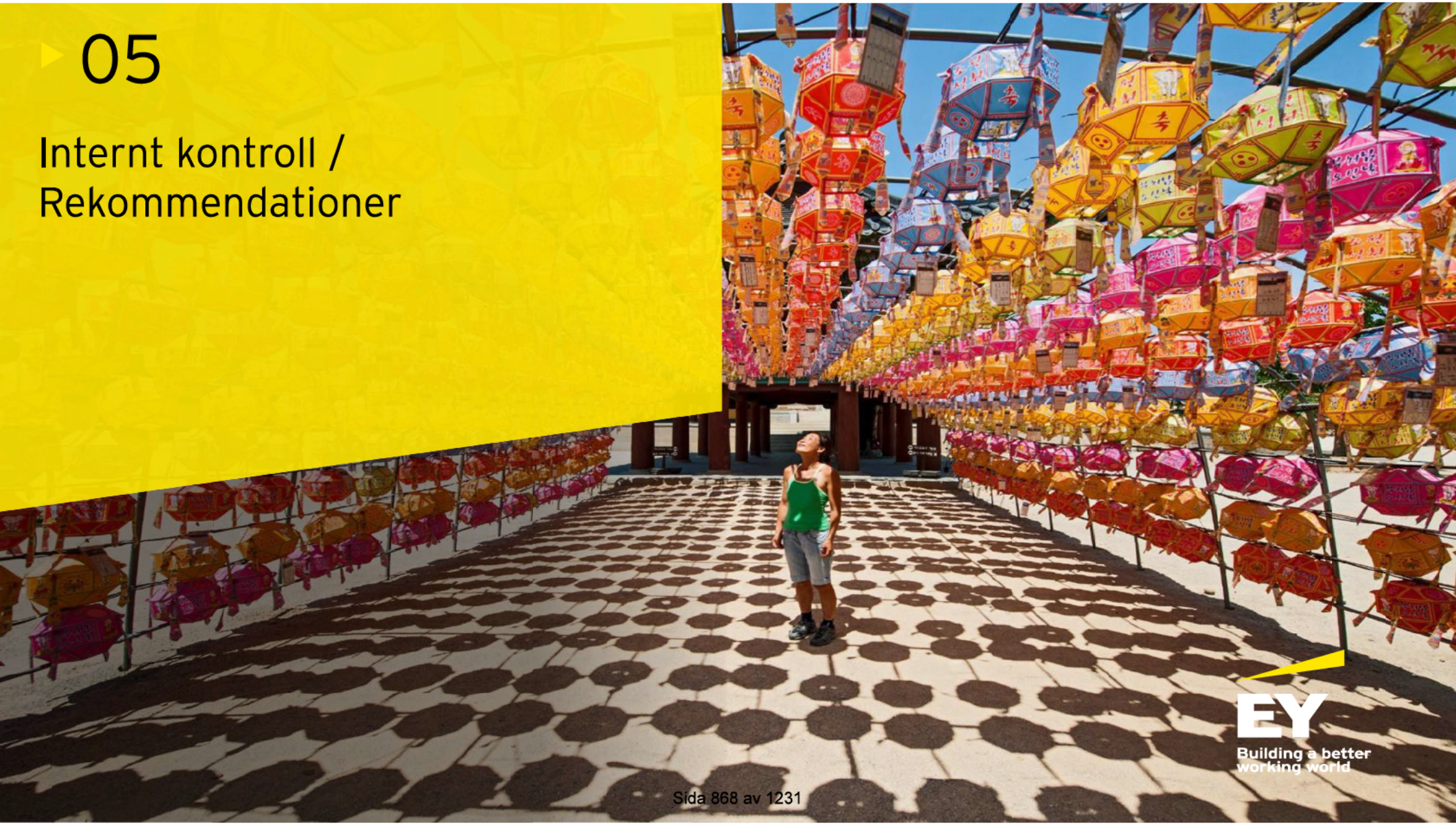

Building a better working world

5. Granskning av intern kontroll

Område	Rekommendation	Kundens kommentar
Bokslutsprocessen	➢ Kommunen saknar en dokumenterad kontroll för attest av manuella bokföringsorder. ➢ *Vi rekommenderar kommunen att införa en kontroll som säkerställer att bokföringsorder kontrolleras av annan person än upprättaren. En sådan kontroll behöver dokumenteras för att möjliggöra uppföljning i efterhand.*	
Inköpsprocessen/lönepr ocessen	➢ Kommunens utbetalningsfil till bank kan skickas av en person utan ytterligare godkännande. ➢ *Vi rekommenderar kommunen att införa en kontroll där utbetalningsfilen till bank signeras/kontrolleras av en annan person än den som skickar iväg filen.*	*Kontroller sker i tidigare moment i processen och personer som skickar filen kan inte göra några ändringar i den fil som skickas. Mot den bakgrunden har vi bedömt att kontrollen är tillräcklig.*
Investeringsprocessen / Anläggningsprocessen	➢ Kommunen har en upprättad rutin för årlig inventering av kommunens anläggningstillgångar. I samband med detta görs en bedömning av tillgångarnas nyttjandeperiod och restvärde för att identifiera eventuella nedskrivningsbehov. Ansvaret för att kontrollerna utförs ligger på respektive nämnd och det sker ingen samlad dokumenterad bedömning per del- och årsbokslut för att säkerställa att rutinen efterlevs. ➢ *Vi rekommenderar kommunen att formalisera sin rutin för inventering och värdering av anläggningstillgångar enligt ovan, exempelvis genom att centralt samla in signerade inventeringslistor. För att möjliggöra kontroll i efterhand bör en sådan kontroll dokumenteras.*	

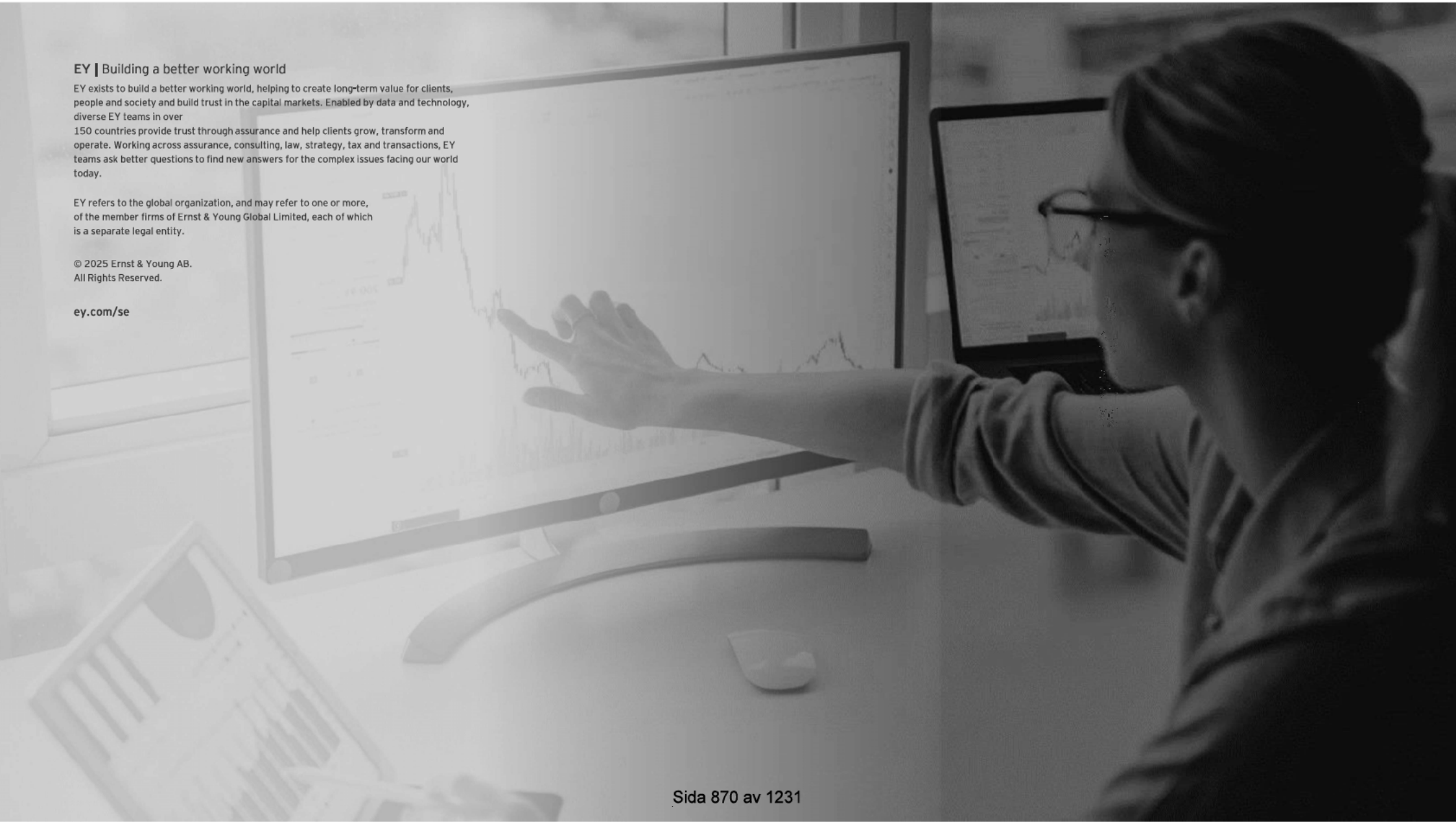

EY | Building a better working world

EY exists to build a better working world, helping to create long-term value for clients, people and society and build trust in the capital markets. Enabled by data and technology, diverse EY teams in over
150 countries provide trust through assurance and help clients grow, transform and operate. Working across assurance, consulting, law, strategy, tax and transactions, EY teams ask better questions to find new answers for the complex issues facing our world today.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity.

© 2025 Ernst & Young AB.
All Rights Reserved.

ey.com/se

§ 97

Antagande av reviderad förbundsordning för Tolkförmedling Väst

KS 2025/207

Beslut

Kommunfullmäktige antar reviderad förbundsordning för Tolkförmedling Väst enligt bilaga att gälla från och med 1 januari 2026.

Beslutet ovan gäller under förutsättning att alla berörda kommuner i Tolkförmedling Väst beslutar att godkänna den föreslagna förbundsordningen.

Bilaga/bilagor

Bilaga 7: Förslag till reviderad förbundsordning från Tolkförmedling Väst

Sammanfattning av ärendet

Direktionen för Tolkförmedling Väst tog beslutet den 28 mars 2025 om att föreslå en revidering av förbundsordningen. Underlaget har översänts till samtliga medlemskommuners fullmäktige för beslut om fastställande senast 31 december 2025.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2026.

Kommunstyrelseförvaltningen har inget att erinra och föreslår att den reviderade förbundsordningen för Tolkförmedling Väst ska antas.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-14
- Förslag till reviderad förbundsordning från Tolkförmedling Väst
- Beslut om förslag till ny förbundsordning från Tolkförmedling Väst
- Förslag till ny förbundsordning med ändringsmarkeringar från Tolkförmedling Väst

2025-04-14

Dnr: KS 2025/207

Handläggare
Arvid Hansson
Arvid.Hansson@vanersborg.se
0521-72 26 27

Mottagare
Kommunfullmäktige

Antagande av reviderad förbundsordning för Tolkförmedling Väst

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar reviderad förbundsordning för Tolkförmedling Väst enligt bilaga att gälla från och med 1 januari 2026.

Beslutet ovan gäller under förutsättning att alla berörda kommuner i Tolkförmedling Väst beslutar att godkänna den föreslagna förbundsordningen.

Sammanfattning av ärendet

Direktionen för Tolkförmedling Väst tog beslutet den 28 mars 2025 om att föreslå en revidering av förbundsordningen. Underlaget har översänts till samtliga medlemskommuners fullmäktige för beslut om fastställande senast 31 december 2025.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2026.

Kommunstyrelseförvaltningen har inget att erinra och föreslår att den reviderade förbundsordningen för Tolkförmedling Väst ska antas.

Underlag

Protokollsutdrag Direktion Tolkförmedling Väst 2025-03-28 om förslag till reviderad förbundsordning

Förslag till ny förbundsordning med ändringsmarkeringar

Johan Högmark

Kanslichef

Bilagor

Förslag till reviderad förbundsordning Tolkförmedling Väst

Sändlista

Tolkförmedling Väst

Förbundsordning

Gäller fr.o.m. 2026-01-01

Diarienummer: 25/0014-2	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad: 2025-03-28	Granskad: 2025-03-28
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

Tolkförmedling Väst

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 47 medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg, Åmål samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar. Förbundet har ett kansli med uppgift att under förbundsdirektör sköta förbundets administration och dess övergripande verksamhet. Förbundet har lokalkontor på flera orter.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

Direktionens möten är inte offentliga med undantag från mötet då budgeten beslutas.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

16 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicyn. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

17 § Insyn och informationsskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

18 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådas med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten.

19 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

20 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

21 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

22 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

23 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

24 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

§ 587 Förslag till reviderad förbundsordning

Beslut

Direktionen beslutar att anta den reviderade förbundsordningen och översända den för beslut om fastställande i respektive medlemsfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Följande revideringar föreslås:

- Åmåls kommun önskar gå in som medlem i Tolkförmedling Väst. Åmåls kommun läggs därmed in som medlemskommun under paragraf 2.

- Paragraf 16 avseende eget kapital stryks mot bakgrund att förbundets revisorer påtalat att reglering av egna kapitalet ska hanteras genom annat redovisningsförfarande. Skrivningen om årligt beslut i samband med godkännande av årsredovisningen blir därmed felaktig. Nivån på det egna kapitalet och eventuell utbetalning av överskott påverkas inte av ändringen i förbundsordningen.

- Informationen i paragraf 19-20 avseende om direktionens möten är offentliga eller inte tas bort. Närvaro och yttranderätt på direktionens möten regleras istället under paragraf 10. I sak förändrar den nya skrivningen inte närvaro eller yttranderätten på direktionens möten.

I övrigt föreslås inga förändringar.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- REVIDERAD FÖRBUNDSORDNING, dnr 25/0014-2
- Nuvarande förbundsordning med ändringsmarkeringar

Beslutet skickas till

Förbundsmedlemmarna

Förbundsordning

ÄNDRINGSMARKERINGAR

Diarienummer:	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad:	Granskad:
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 47 ~~46~~ medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg, Åmål samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar. Förbundet har ett kansli med uppgift att under förbundsdirektör sköta förbundets administration och dess övergripande verksamhet. Förbundet har lokalkontor på flera orter.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

ÄNDRINGSMARKERINGAR

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

Direktionens möten är inte offentliga med undantag från mötet då budgeten beslutas.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

ÄNDRINGSMARKERINGAR

~~**Fd Paragraf 16 Eget kapital**~~

~~Direktionen fattar årligen beslut om återbetalning av eget kapital i samband med direktionens godkännande av årsredovisningen.~~

16 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicyn. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

17 § Insyn och informationsskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

18 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådas med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten. ~~Direktionsmötet då budgeten fastställs är offentligt.~~

19 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

~~Direktionsmötet då årsredovisningen behandlas är inte offentligt.~~

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

20 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

ÄNDRINGSMARKERINGAR

21 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

22 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

23 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

24 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

ÄNDRINGSMARKERINGAR

§ 98

Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026-2028 och tilläggsavtal 2026-2028

KS 2025/251

Beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner samverkansavtalet avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026-2028 och tilläggsavtal 2026-2028 med den totala kostnaden på 1 665 000 kr för Vänersborgs kommun år 2026.

   Finansiering sker genom att verksamheten anpassas efter beslutad avtalsnivå.

2. Kommunstyrelsens beslut gäller förutsatt att Delregional nämnd norra fattar beslut om både grund- och tilläggsavtalet på sammanträde 2025-05-23.

Bilaga/bilagor

Bilaga 8: Avtalsförslag: Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2026 - 2028 Vänersborgs kommun

Bilaga 9: Avtalsförslag: Tilläggsavtal samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2026 - 2028 Vänersborgs kommun

Sammanfattning av ärendet

Den 31 januari 2025 beslutade delregional nämnd norra, DRNN, att ställa sig bakom förslag till samverkansavtal avseende folkhälsoarbete 2026-2028, inklusive framtagen ersättningsmodell.

För att kompensera för den nya ersättningsmodellens negativa konsekvenser, beslutade nämnden 2025-04-28 § 34 att avsätta medel så den totala ersättningen till varje kommun i Fyrbodal blir 10 procent lägre än ersättningsnivån 2025. Detta gäller för samtliga kommuner i Fyrbodal, under förutsättning att kommunerna på samma sätt som nu, medfinansierar med motsvarande summa. DRNN beslutade också att tilläggsavtalet till ska gälla under samma avtalsperiod som grundavtalet, det vill säga 2026-2028.

Både i samverkansavtalet och tilläggsavtalet gäller finansiering utifrån 50/50-principen det vill säga att DRNN och Vänersborgs kommun står för lika stor del av den totala ersättningen i avtalet. Den totala summan per avtal avser enbart 2026. Sedan kommer den att indexuppräknas nästkommande två år.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse
- Avtalsförslag: Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2026 - 2028 Vänersborgs kommun

- Avtalsförslag: Tilläggsavtal samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2026 - 2028 Vänersborgs kommun

2025-05-12

Dnr: KS 2025/251

Handläggare
Anne Ekstedt
anne.ekstedt@vanersborg.se
0521-72 13 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026-2028 och tilläggsavtal 2026-2028

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner samverkansavtalet avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026-2028 och tilläggsavtal 2026-2028 med den totala kostnaden på 1 665 000 kr för Vänersborgs kommun år 2026.

   Finansiering sker genom att verksamheten anpassas efter beslutad avtalsnivå.

2. Kommunstyrelsens beslut gäller förutsatt att Delregional nämnd norra fattar beslut om både grund- och tilläggsavtalet på sammanträde 2025-05-23.

Sammanfattning av ärendet

Den 31 januari 2025 beslutade delregional nämnd norra, DRNN, att ställa sig bakom förslag till samverkansavtal avseende folkhälsoarbete 2026-2028, inklusive framtagen ersättningsmodell.

För att kompensera för den nya ersättningsmodellens negativa konsekvenser, beslutade nämnden 2025-04-28 § 34 att avsätta medel så den totala ersättningen till varje kommun i Fyrbodal blir 10 procent lägre än ersättningsnivån 2025. Detta gäller för samtliga kommuner i Fyrbodal, under förutsättning att kommunerna på samma sätt som nu, medfinansierar med motsvarande summa. DRNN beslutade också att tilläggsavtalet till ska gälla under samma avtalsperiod som grundavtalet, det vill säga 2026-2028.

Både i samverkansavtalet och tilläggsavtalet gäller finansiering utifrån 50/50-principen det vill säga att DRNN och Vänersborgs kommun står för lika stor del av den totala ersättningen i avtalet. Den totala summan per avtal avser enbart 2026. Sedan kommer den att indexuppräknas nästkommande två år.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Avtalet ska möjliggöra gemensamma prioriteringar för folkhälsoarbetet, säkerställa ekonomiska resurser för folkhälsoinsatser samt personella resurser för det lokala folkhälsoarbetet.

Enligt avtalet ska arbetet omfatta hälsofrämjande och förebyggande insatser.

I syfte att uppnå det nationella folkhälsomålet ska avtalet bidra till att avtalsparterna skapar gemensamma förutsättningar till ett systematiskt och långsiktigt folkhälsoarbete i kommunen.

Samverkansavtalet reglerar samfinansiering av folkhälsostrategtjänst och utvecklingsmedel till folkhälsoinsatser samt åtaganden för respektive avtalspart. Tilläggsavtalet reglerar utvecklingsmedel för folkhälsoinsatser.

Både i samverkansavtalet och tilläggsavtalet gäller finansiering utifrån 50/50-principen det vill säga att DRNN och Vänersborgs kommun står för lika stor del av den totala ersättningen i avtalet. Den totala summan per avtal avser enbart 2026. Sedan kommer den att indexuppräknas nästkommande två år.

År 2026	Totalt kr	DRNN kr	Vänersborgs kommun kr
Samverkansavtal	2 020 738	1 010 369	1 010 369
Tilläggsavtal	1 309 262	654 631	654 631

Den totala kostnaden för Vänersborgs kommun år 2026 är 1 665 000 kr.

Beredning

Ärendet har samberetts med regionutvecklare på Västra Götalandsregionen.

Underlag

Protokollsutdrag från delregional nämnd norras sammanträde den 31 januari 2025
Protokollsutdrag från delregional nämnd norras sammanträde den 28 april 2025

Alexander Oskarsson

Avdelningschef Hållbar utveckling

Bilagor

Avtalsförslag: Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026 – 2028

Avtalsförslag: Tilläggsavtal samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026 - 2028

Sändlista

Handläggare av ärendet

Delregional nämnd norra
Avdelningen för Hållbar utveckling

Tilläggsavtal

samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete

i Vänersborgs kommun för perioden 2026 - 2028

Avtalsparter:

Västra Götalandsregionen delregional nämnd norra och Vänersborgs kommun

1. Avtalsparter

Vänersborgs kommun, organisationsnummer: 212000–1538 och Västra Götalandsregionen, delregional nämnd norra, organisationsnummer: 232100–0131.

2. Avtalet reglerar

Detta är ett tilläggsavtal till *Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026 – 2028*.
Avtalet reglerar utvecklingsmedel för folkhälsoinsatser.

3. Avtalstid

Avtalet gäller från och med 1 januari 2026 - 31 december 2028.

4. Ekonomi

4.1 Finansiering

Finansiering av detta avtal sker genom 50/50-principen. Vänersborgs kommun och delregional nämnd norra står för var sin lika stor del av den totala ersättningen i avtalet.

4.2 Ersättning

Den totala ersättningen enligt avtalet är 1 309 262 kr varav:
Kommunens del: 654 631 kr och
Delregional nämnd norras del: 654 631 kr

5. Avtalets övriga villkor

Utöver punkt 1 – 4, gäller samma förutsättningar som i *Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026 – 2028*.

6. Underskrifter

För delregional nämnd norra	**För kommunen**
Annica Erlandsson (S) Ordförande DRNN	Benny Augustsson (S) Ordförande kommunstyrelsen
Linnéa Falkhage Ansvarig tjänsteperson	Lena Tegenfeldt Kommundirektör

Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete

i Vänersborgs kommun

för perioden 2026 - 2028

Avtalsparter:

Västra Götalandsregionen delregional nämnd norra och Vänersborgs kommun

Innehållsförteckning

1. Avtalsparter 3
2. Avtalet reglerar 3
3. Avtalstid 3
4. Det gemensamma folkhälsoarbetet 3
5. Folkhälsa och social hållbarhet 3
6. Strategiskt folkhälsoarbete 4
7. Mål, inriktning och styrdokument 4
7.1. Nationellt 4
7.2. Regionalt 4
7.3. Lokalt 4
8. Politiska dialoger 5
9. Folkhälsostrateg eller motsvarande 5
9.1. Tjänst 5
9.2. Uppdrag 5
10. Årlig plan och uppföljning 6
11. Kommunikation 6
12. Ekonomi 6
12.1. Finansiering 6
12.2. Ersättning 6
12.3. Tjänst och tjänstgöringsgrad 7
12.4. Omfördelning mellan tjänst och utvecklingsmedel 7
12.5. Vad utvecklingsmedel får gå till 7
12.6. Medel som kan föras över till nästa år 7
12.7. Medel som ska återbetalas 7
12.8. Avtalets slut 8
12.9. Uppräkning 8
12.10. Utbetalning 8
13. Avstämning 8
14. Uppsägning 8
15. Ändring av avtalet inom avtalstiden 8
16. Hävning 8
17. Tvist 9
17.1. Förtida upphörande med anledning av tvist 9
18. Övriga avtal 9
19. Underskrifter 9

1. Avtalsparter

Vänersborgs kommun, organisationsnummer: 212000–1538 (nedan omnämnd som kommunen) och Västra Götalandsregionen, delregional nämnd norra, organisationsnummer: 232100–0131 (nedan omnämnd som DRNN).

2. Avtalet reglerar

Avtalet reglerar samfinansiering av folkhälsostrategtjänst och utvecklingsmedel till folkhälsoinsatser samt åtaganden för respektive avtalspart.

3. Avtalstid

Avtalet gäller från och med 1 januari 2026 - 31 december 2028.

4. Det gemensamma folkhälsoarbetet

Avtalet ska möjliggöra gemensamma prioriteringar för folkhälsoarbetet, säkerställa ekonomiska resurser för folkhälsoinsatser samt personella resurser för det lokala folkhälsoarbetet.

Enligt detta avtal ska arbetet omfatta hälsofrämjande och förebyggande insatser.
Med hälsofrämjande avses här att främja hälsa samt stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska, sociala och existentiella välbefinnande. Med förebyggande avses här att minska risken för uppkomst, eller en försämring av sjukdom, skada, fysiska, psykiska eller sociala problem. Arbetet kan omfatta såväl generella som riktade insatser.

I syfte att uppnå det nationella folkhälsomålet (se punkt 7.1) ska detta avtal bidra till att avtalsparterna skapar gemensamma förutsättningar till ett systematiskt och långsiktigt folkhälsoarbete i kommunen.

5. Folkhälsa och social hållbarhet

Folkhälsa är ett samlingsbegrepp för hela befolkningens hälsotillstånd och handlar om att främja hälsa och förebygga ohälsa i en befolkning. En god folkhälsa innebär att hälsan är så god och så jämlikt fördelad som möjligt mellan olika grupper i samhället.

Ett socialt hållbart samhälle är jämställt och jämlikt där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Detta är en förutsättning för att uppnå de globala målen för hållbarhet. Folkhälsoarbetet är därför nära kopplat till arbetet för social hållbarhet och skapar

förutsättningar för att både nuvarande och framtida generationer kan leva hälsosamma och trygga liv.

6. Strategiskt folkhälsoarbete

Ett strategiskt folkhälsoarbete handlar om att arbeta systematisk och kunskapsbaserat för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i livsvillkor och hälsa.
Det innebär att regelbundet följa och analysera utvecklingen, identifiera och prioritera behov. Men också att driva och leda folkhälsoarbetet genom samverkan med relevanta aktörer samt initiera och följa upp insatser.
Folkhälsofrågorna ska föras in i organisationens styrning, ledning och uppföljning.

7. Mål, inriktning och styrdokument

Folkhälsoinsatserna ska utgå från det övergripande nationella folkhälsomålet med dess målområden tillsammans med inriktning, mål och prioriteringar i DRNN respektive kommunens styrdokument för folkhälsoarbetet.

7.1. Nationellt

Sverige har ett övergripande folkhälsomål och åtta målområden. Det övergripande målet är ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”. Målet tydliggör samhällets ansvar som förutsätter ett gemensamt och tvärsektoriellt arbete. Folkhälsopolitiken syftar till att åstadkomma mer jämlika livsvillkor och därmed möjligheter för en jämlik hälsa.

7.2. Regionalt

De delregionala nämndernas (DRN) inriktning under avtalsperioden utifrån regionala styrdokument som till exempel regionfullmäktiges budget, DRN:s reglemente och regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030, är att verka för en förbättring av befolkningens livsvillkor och levnadsvanor. Ojämlikheten i hälsa bland befolkningen på grund av socioekonomiska förhållanden ska minska genom ökat fokus på det förebyggande arbetet och samarbete med olika aktörer. Fortsatt utveckling behöver ske av arbetet med fullföljda studier, psykisk hälsa med fokus på barn/unga och äldre, ofrivillig ensamhet och suicidprevention. Ett hälsofrämjande arbete behöver bedrivas för att stödja hälsosamma levnadsvanor kopplat till kost, fysisk aktivitet, alkohol och tobak.

7.3. Lokalt

- Vänersborgs kommuns Mål- och resursplan 2025–2027
- Strategi för social hållbarhet

8. Politiska dialoger

Politiska dialoger ska genomföras mellan kommunen och DRNN. Dessa dialoger kan ske i olika former, exempelvis via folkhälsoråd eller på kommundialoger och omnämns nedan som folkhälsodialog.

Folkhälsodialog genomförs i syfte att tillsammans skapa förutsättning för ett genomförande av avtalet och med gemensamma resurser, bidra till en god och jämlik hälsa bland befolkningen i Västra Götaland. Det är viktigt att folkhälsodialogerna anpassas efter de lokala förutsättningarna och att det hos respektive avtalspart finns en struktur för hur frågor från folkhälsodialogen omhändertas.
För att tydliggöra folkhälsodialogens syfte och mål, bör en arbetsordning eller dylikt tas fram gemensamt av båda avtalsparterna.

Folkhälsodialogen ska ske minst en gång per halvår. Där ska avtalsparterna föra dialog för att identifiera gemensamma prioriteringar för kommande års folkhälsoarbete. Men också till exempel att delge varandra beslut, kunskap om folkhälsa och livsvillkor, resultat, förändringar i planer, resurser och i övrigt det som är av betydelse för avtalet.

9. Folkhälsostrateg eller motsvarande

9.1. Tjänst

- Strateg med folkhälsovetenskaplig, eller likvärdig, akademisk utbildning.
- Folkhälsostrateg eller motsvarande ska:
  - vara anställd av kommunen
  - ha en strategisk placering i kommunen, med tillgång till förvaltningsledning och tvärsektoriell samverkan på ledningsnivå
  - ha tillgång till, och regelbundet föra dialog med relevanta politiska nämnder eller forum
  - arbeta strategiskt med helhetsperspektiv och befolkningens behov i fokus
- Vid förändring av tjänst ska kommunen informera avtalsansvarig på koncernkontoret, Västra Götalandsregionen (VGR) till exempel vid nyanställning, förändrad tjänstgöringsgrad, omplacering, längre vikariat, omorganisation eller annan information av särskild betydelse.

9.2. Uppdrag

- Vara tjänsteperson i de politiska dialoger som har en koppling till detta avtal.
- Ta fram årlig plan med budget.
- Ta fram årlig uppföljning med ekonomisk redovisning.

- Verka för att ett strategiskt och tvärsektoriellt arbete med befolkningens hälsa sker utifrån framtagen plan.
- Stödja och medverka i utvecklingen av kommunens arbete med folkhälsa och livsvillkor.
- Analysera och tillgängliggöra aktuell statistik över hälsoläget i kommunen.
- Samverka regionalt och delregionalt inom folkhälsoområdet i syfte att stärka det lokala arbetet.

10. Årlig plan och uppföljning

En plan och budget för det lokala folkhälsoarbetet ska tas fram årligen utifrån avtalets förutsättningar. Första året på avtalstiden ska planen omfatta en beskrivning av gällande styrdokument, befolkningens hälsoläge och behov samt prioriterade områden och målgrupper. Detta för att få en långsiktig riktning för hela avtalsperioden. För återstående år under avtalsperioden ska planen ha fokus på insatser och budget.
Planen ska beslutas politiskt i kommunen och ska vara DRNN tillhanda senast 1 december.

Kommunen ska årligen följa upp folkhälsoarbetet som bygger på den beslutade planen och de prioriterade lokala folkhälsoinsatserna för perioden. Uppföljningen med ekonomisk redovisning ska skickas för kännedom till ansvarig politisk instans i kommunen samt vara DRNN tillhanda senast den 28 februari.

Som en del i att effektivisera arbetet, skapa långsiktighet men också möjliggöra jämförelse i Västra Götaland ska årlig plan och uppföljning rapporteras i VGR:s styr- och ledningssystem Stratsys. VGR står för licenskostnader och tillhandahåller utbildning vid behov.

11. Kommunikation

I all kommunikation, kopplat till de insatser som genomförs via detta avtal, ska det tydligt framgå att det är en samfinansiering av kommunen och DRNN. Både i text och med båda avtalsparters logga.

12. Ekonomi

12.1. Finansiering

Finansiering av detta avtal sker genom 50/50-principen. Kommunen och DRNN står för var sin lika stor del av den totala ersättningen i avtalet. Ersättningen omfattar både tjänst och utvecklingsmedel.

12.2. Ersättning

Den totala ersättningen enligt avtalet är 2 020 738 kr varav:

- Kommunens del: 1 010 369 kr och
- DRNN:s del: 1 010 369 kr

12.3. Tjänst och tjänstgöringsgrad

1 tjänst med 100 % tjänstgöringsgrad.

12.4. Omfördelning mellan tjänst och utvecklingsmedel

Omfördelning mellan tjänst och utvecklingsmedel är möjlig om det är av tillfällig karaktär som exempelvis vid vakant tjänst, sjukskrivning eller nedsatt tjänstgöringsgrad.

12.5. Vad utvecklingsmedel får gå till

- Det är utvecklingsmedel och ska inte finansiera ordinarie verksamhet.
- Finansiering av tillfällig tjänst som har en direkt koppling till beslutad insats.
- Tidsbegränsning för insats är max tre år.
  Med undantag för insats/insatser som totalt uppgår till max 20 % av total summa för årets utvecklingsmedel, som är av stor betydelse för målgruppen eller om insatsen är en förutsättning för det strategiska folkhälsoarbetet.

12.6. Medel som kan föras över till nästa år

- Grundprincipen är att utvecklingsmedel ska förbrukas under innevarande år.
- Medel för pågående insatser får föras över till nästkommande år. Gäller samtliga påbörjade insatser utan förbehåll. Om medel överförs till nästkommande år ska båda avtalsparter fortsatt samfinansiera med motsvarande resurser.
- Medel som överstiger 10 % av total summan för årets utvecklingsmedel till insatser, kan föras över. Detta gäller medel som inte är kopplade till en beslutad insats och som inte har för avsikt att genomföras under innevarande budgetår. En skriftlig plan över tänkta insatser och belopp ska inkomma till avtalsansvarig på koncernkontoret, VGR senast den 30 oktober. DRNN kommer informeras. Om dessa medel flyttas till nästkommande år, ska båda avtalsparter fortsatt samfinansiera enligt beslutad budget.
- Medel som understiger 10 % av total summa för årets utvecklingsmedel till insatser, får föras över till nästkommande år utan plan.

12.7. Medel som ska återbetalas

- Medel som överstiger 10 % av summan för årets utvecklingsmedel för insatser där det inte finns någon plan ska återbetalas. Återbetalning ska ske till respektive avtalspart senast den 15 januari.
- Medel för vakant tjänst för tiden längre än 2 månader ska återbetalas till respektive avtalspart så snart som möjligt, dock senast den 15 januari.

12.8. Avtalets slut

- Om nytt avtal har tecknats gäller 12.5. och 12.6.
- Om nytt avtal inte har tecknats, återbetalas samtliga medel som inte förbrukats under avtalstiden till respektive avtalspart. Återbetalning ska ske så snart som möjligt, dock senast den 15 januari.

12.9. Uppräkning

Den totala summan för tjänst och utvecklingsmedel uppräknas årligen av båda avtalsparter, med det index som Regionfullmäktige beslutar om för de delregionala nämnderna (vanligtvis i juni månad).

12.10. Utbetalning

Utbetalning av ersättning från DRNN till kommunen görs två gånger per år, i mars och september månad, med lika delar för första respektive andra utbetalningen.

13. Avstämning

Vid behov finns det möjlighet till avstämning under avtalsperioden. Detta kan initieras av båda avtalsparter.

14. Uppsägning

Uppsägning av avtalet ska meddelas den andra avtalsparten skriftligen senast 30 juni inför nästkommande år.

15. Ändring av avtalet inom avtalstiden

Om förutsättningarna för detta avtal väsentligt ändras eller om dess villkor inte uppfyllts under avtalsperioden, har avtalsparterna rätt att kräva omförhandling under avtalsperioden. Omförhandlat avtal börjar då gälla tidigast den 1 januari året efter det att omförhandlingen avslutats, om avtalsparterna inte gemensamt överenskommer om att det omförhandlade avtalet ska börja gälla vid tidigare angiven tidpunkt.
För omförhandling inom avtalsperioden krävs att en skriftlig begäran om omförhandling lämnats till den andra avtalsparten. Sådan begäran ska ha inkommit senast den 30 juni.
Om avtalsparterna inom ramen för en ändringsprocess inom avtalstiden inte enas om önskade ändringar fortsätter detta avtal att gälla.

16. Hävning

Vardera avtalsparten äger rätten att häva avtalet om den andra avtalsparten inte utför sina åtaganden enligt avtalet.

För att avtalspart ska ha rätt att häva avtalet ska skriftlig erinran om rättelse först ha översänts till den andra avtalsparten. Rättelse ska efter det att den skriftliga erinran mottagits inte heller ha skett utan dröjsmål.
Vid hävning upphör avtalet att gälla vid utgången av innevarande kvartal då fristen för rättelse gått ut.

17. Tvist

Tvist mellan avtalsparterna rörande tillämpning och tolkning av detta avtal ska hanteras i dialog mellan avtalsparterna. I första hand ska tvist hanteras av berörda tjänstepersoner, i andra hand av berörda presidier.

17.1. Förtida upphörande med anledning av tvist

För det fall samtliga möjligheter till tvistlösning uttömts enligt punkt 17 och tvist trots detta inte kunnat lösas, äger avtalspart möjlighet att säga upp avtalet. Önskar avtalspart säga upp avtalet med anledning av en olöst tvist, ska detta skriftligen meddelas den andra avtalsparten.
Avtalet upphör då vid utgången av det kvartal då önskan om att avtalet ska upphöra i förtid skickats till den andra avtalsparten.

18. Övriga avtal

Tilläggsavtal samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Vänersborgs kommun för perioden 2026 - 2028

19. Underskrifter

För delregional nämnd norra	**För kommunen**
Annica Erlandsson (S) Ordförande DRNN	Benny Augustsson (S) Ordförande kommunstyrelsen
Linnéa Falkhage Ansvarig tjänsteperson	Lena Tegenfeldt Kommundirektör

§ 99

Säkerställande av långsiktigt kapitalbehov för Fyrstad Flygplats AB

KS 2025/257

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utöka borgensramen för Fyrstad Flygplats AB till 70 mnkr, vilket för Vänersborgs del innebär 23,8 mnkr utifrån ägarandel.

Kommunfullmäktige beslutar att utifrån kommunens ägarandel bevilja bolaget ett aktieägartillskott på 5,1 mnkr under 2025. Finansiering sker via ökad upplåning. Vänersborgs kommun ansluter sig till Trollhättans stads bedömning att stödet ges med hänvisning till bestämmelserna i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014, genom vilka vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden, enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, artikel 56 a.

Besluten gäller under förutsättning att motsvarande beslut fattas av övriga ägarkommuner

Jäv

Benny Augustsson (S) anmälde jäv och deltog inte i handläggningen av ärende. Mats Andersson (C) övertog ordförandeskapet.

Henrik Harlitz (M) anmälde jäv och deltog inte i handläggningen av ärende.

Sammanfattning av ärendet

Verksamheten vid Göteborg Stallbacka Airport drivs av Fyrstads Flygplats AB (FFAB), som ägs av de fyra kommunerna Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Lysekil. Bolaget ansvarar för att säkerställa att samhällets behov av flygtrafik till och från Fyrstadsregionen bedrivs på ett säkert, effektivt och kundvänligt sätt. Göteborg Stallbacka Airport är en regional flygplats med en hög servicenivå, inklusive faciliteter för både tull, gränspolis och säkerhetskontroll, för att säkerställa en smidig och trygg upplevelse för både passagerare och personal. Flygplatsen är också en av staten utpekad beredskapsflygplats och kan dygnet runt med kort varsel öppna för att ta emot samhällsviktigt flyg.

På Fyrstads Flygplats AB:s ägarmöte den 19 december 2024, fick ägarkommunernas ekonomichefer i uppdrag att, tillsammans med bolaget, utreda och ta fram förslag till åtgärder för att säkerställa bolagets långsiktiga kapitalbehov. Utredningen presenterades i form av ett skriftligt PM vilket hanterades vid bolagets ordinarie styrelsemöte den 17 april 2025, med beslut om att skicka detta till respektive kommun för ställningstagande.

Bolaget beskriver att flygplatsen ligger efter med planerade investeringar på grund av pandemin och andra orsaker, och har idag ett större samlat investeringsbehov med anledning av detta. Flera investeringar är flygsäkerhetskritiska och en förutsättning för

att flygplatsen fortsatt ska kunna vara en instrumentflygplats i framtiden. Fyrstads Flygplats AB behöver låna upp långsiktigt kapital för att finansiera planerade investeringar och föreslår därför att ägarkommunerna beslutar om en utökad kommunal borgensram, från dagens 10 mnkr till 70 mnkr. Vänersborgs kommuns ägarandel är 34%, vilket innebär att kommunens andel av borgensåtagandet blir 23,8 mnkr jämfört med dagens 3,4 mnkr.

Fördelning av borgensåtagande per ägarkommun:

Ägarkommun	Ägarandel	Summa
Trollhättan	49%	34 300 tkr
Vänersborg	34%	23 800 tkr
Uddevalla	16%	11 200 tkr
Lysekil	1%	700 tkr
Summa:	100%	70 000 tkr

De senaste åren har bolaget haft en ansträngd likviditet. För att återställa likviditeten och säkerställa en stabil nivå på omsättningskapitalet framöver bedöms bolaget behöva ett aktieägartillskott på 15 mnkr, vilket för Vänersborgs del innebär 5,1 mnkr. Utbetalning av ägartillskottet sker utifrån beslut enligt de rutiner för statsstöd som överenskommits mellan ägarna vad gäller ägarfinansiering av bolaget.

Fördelning av aktieägartillskott per ägarkommun:

Ägarkommun	Ägarandel	Summa
Trollhättan	49%	7 350 tkr
Vänersborg	34%	5 100 tkr
Uddevalla	16%	2 400 tkr
Lysekil	1%	150 tkr
Summa:	100%	15 000 tkr

Bolaget ser även ett behov av utökat verksamhetsbidrag från ägarna. För att täcka de ökade fasta kostnaderna bedöms det årliga ägaranslaget behöva öka stegvis från dagens 8,5 mnkr till 10 mnkr under åren 2026 – 2028. Verksamhetsbidraget hanteras i separata årliga ärenden utifrån gällande rutin för statsstödsregler.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-14
- PM Säkerställandet av långsiktigt kapitalbehov för Fyrstads Flygplats AB

2025-05-28

Dnr: KS 2025/257

Handläggare
Thomas Sannemalm
thomas.sannemalm@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Säkerställande av långsiktigt kapitalbehov för Fyrstad Flygplats AB

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utöka borgensramen för Fyrstad Flygplats AB till 70 mnkr, vilket för Vänersborgs del innebär 23,8 mnkr utifrån ägarandel.

Kommunfullmäktige beslutar att utifrån kommunens ägarandel bevilja bolaget ett aktieägartillskott på 5,1 mnkr under 2025. Finansiering sker via ökad upplåning. Vänersborgs kommun ansluter sig till Trollhättans stads bedömning att stödet ges med hänvisning till bestämmelserna i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014, genom vilka vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden, enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, artikel 56 a. Fyrstad Flygplats AB ska begära utbetalning av medlen. Inför utbetalning ska en bedömning göras av respektive kommuns kommunstyrelse utifrån gällande överenskomna modell.

Besluten gäller under förutsättning att motsvarande beslut fattas av övriga ägarkommuner

Sammanfattning av ärendet

Verksamheten vid Göteborg Stallbacka Airport drivs av Fyrstads Flygplats AB (FFAB), som ägs av de fyra kommunerna Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Lysekil. Bolaget ansvarar för att säkerställa att samhällets behov av flygtrafik till och från Fyrstadsregionen bedrivs på ett säkert, effektivt och kundvänligt sätt. Göteborg Stallbacka Airport är en regional flygplats med en hög servicenivå, inklusive faciliteter för både tull, gränspolis och säkerhetskontroll, för att säkerställa en smidig och trygg upplevelse för både passagerare och personal. Flygplatsen är också en av staten utpekad beredskapsflygplats och kan dygnet runt med kort varsel öppna för att ta emot samhällsviktigt flyg.

På Fyrstads Flygplats AB:s ägarmöte den 19 december 2024, fick ägarkommunernas ekonomichefer i uppdrag att, tillsammans med bolaget, utreda och ta fram förslag till åtgärder för att säkerställa bolagets långsiktiga kapitalbehov. Utredningen presenterades i form av ett skriftligt PM vilket hanterades vid bolagets ordinarie styrelsemöte den 17 april 2025, med beslut om att skicka detta till respektive kommun för ställningstagande.

Bolaget beskriver att flygplatsen ligger efter med planerade investeringar på grund av pandemin och andra orsaker, och har idag ett större samlat investeringsbehov med anledning av detta. Flera investeringar är flygsäkerhetskritiska och en förutsättning för att flygplatsen fortsatt ska kunna vara en instrumentflygplats i framtiden. Fyrstads

Flygplats AB behöver låna upp långsiktigt kapital för att finansiera planerade investeringar och föreslår därför att ägarkommunerna beslutar om en utökad kommunal borgensram, från dagens 10 mnkr till 70 mnkr. Vänersborgs kommuns ägarandel är 34%, vilket innebär att kommunens andel av borgensåtagandet blir 23,8 mnkr jämfört med dagens 3,4 mnkr.

Fördelning av borgensåtagande per ägarkommun:

Ägarkommun	Ägarandel	Summa
Trollhättan	49%	34 300 tkr
Vänersborg	34%	23 800 tkr
Uddevalla	16%	11 200 tkr
Lysekil	1%	700 tkr
Summa:	100%	70 000 tkr

De senaste åren har bolaget haft en ansträngd likviditet. För att återställa likviditeten och säkerställa en stabil nivå på omsättningskapitalet framöver bedöms bolaget behöva ett aktieägartillskott på 15 mnkr, vilket för Vänersborgs del innebär 5,1 mnkr. Utbetalning av ägartillskottet sker utifrån beslut enligt de rutiner för statsstöd som överenskommits mellan ägarna vad gäller ägarfinansiering av bolaget.

Fördelning av aktieägartillskott per ägarkommun:

Ägarkommun	Ägarandel	Summa
Trollhättan	49%	7 350 tkr
Vänersborg	34%	5 100 tkr
Uddevalla	16%	2 400 tkr
Lysekil	1%	150 tkr
Summa:	100%	15 000 tkr

Bolaget ser även ett behov av utökat verksamhetsbidrag från ägarna. För att täcka de ökade fasta kostnaderna bedöms det årliga ägaranslaget behöva öka stegvis från dagens 8,5 mnkr till 10 mnkr under åren 2026 – 2028. Verksamhetsbidraget hanteras i separata årliga ärenden utifrån gällande rutin för statsstödsregler.

Underlag

PM - Långsiktigt kapitalbehov för Fyrstad Flygplats AB

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Fyrstad Flygplats AB
Trollhättans stad
Uddevalla kommun
Lysekils kommun

Göteborg Stallbacka Airport

PM Långsiktigt Kapitalbehov för Fyrstads Flygplats AB

Josef Khan, VD och Joakim Roos, ekonomichef

Innehåll

Om flygplatsen 3
Nuvarande ekonomiska situation 4
Resultat 4
Likviditet 5
Investeringsbehov 6
Förslag 9
Ägartillskott 9
Årligt ägaranslag 10
Utökad borgensram 10
Sammanfattning 11
Förkortningar 11
Bilaga 1: Investeringsplan 2024-2027 12
Bilaga 2: Prognos 2024 & Resultatprognos 2025-2027 13

Om flygplatsen

Verksamheten vid Göteborg Stallbacka Airport drivs av Fyrstads Flygplats AB (FFAB), som ägs av de fyra kommunerna Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Lysekil. Samverkan mellan kommunerna regleras genom ett aktieägaravtal som undertecknades av ägarna i november 2021. Avtalet gäller till och med den 31 december 2027, med möjlighet till förlängning i treåriga perioder, om det inte sägs upp ett år före respektive avtalsperiods utgång.

Bolaget ansvarar för att säkerställa att samhällets behov av flygtrafik till och från Fyrstadsregionen bedrivs på ett säkert, effektivt och kundvänligt sätt. Flygplatsen ska vara en säkerhetsgodkänd instrumentflygplats av hög standard. Verksamheten ska kontinuerligt utvecklas för att kunna ta emot alla som önskar starta och landa, där den reguljära luftfarten prioriteras. Flygtrafiken ska betraktas som ett komplement till annan infrastruktur och kollektivtrafik.

Göteborg Stallbacka Airport är en regional flygplats med en hög servicenivå, inklusive faciliteter för både tull, gränspolis och säkerhetskontroll, för att säkerställa en smidig och trygg upplevelse för både passagerare och personal. Flygplatsen är också en av staten utpekad beredskapsflygplats och kan dygnet runt med kort varsel öppna för att ta emot samhällsviktigt flyg. Flygplatsen används frekvent av t ex ambulansflyg, polis, Sjöfartsverkets SAR-helikopter (sök- och räddning), samt brandflyg mfl. Flygplatsen har också en viktig roll i det regionala näringslivet med direktflyg till Stockholm-Bromma, Stockholm-Arlanda, Sälen/Trysil och Visby.

Vidare är flygplatsen en viktig bas för utbildningsverksamhet med två flygskolor, flygklubbar, segelflygsverksamhet och övriga aktiviteter. Flygplatsen används också regelbundet av fraktflyg till och från västsvenska företag. Med skräddarsydda lösningar och en smidig godshantering erbjuder vi företag och speditörer korta ledtider och en hög flexibilitet.

Flygplatsen är också en viktig plats för Försvarsmaktens övningar, vilket ytterligare stärker dess roll inom det nationella försvaret och beredskapen.

Flygplatsens förmåga att ta emot samhällsviktiga transporter dygnet runt och under alla väderförhållanden är av stor betydelse, särskilt med tanke på flygplatsens centrala läge i Västra Götalandsregionen och det faktum att endast två civila instrumentflygplatser finns i regionen. Dessutom ställer rollen inom Totalförsvarsberedskapen höga krav på flygplatsens robusthet och redundans.

Patienttransporter med ambulansflygplan från Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

Nuvarande ekonomiska situation

Resultat

Det preliminära bokslutet för 2024 visar ett underskott på cirka -2 300 tkr, jämfört med ett överskott på 292 tkr år 2023. Budgeten 2024 uppvisade ett negativt resultat på -1 000 tkr. Linjetrafiken har under året minskat något i både antalet landningar och passagerare jämfört med 2023, vilket speglar den allmänna nedgången för inrikesflyget i Sverige. Fraktverksamheten har i år haft en betydlig nedgång, främst till följd av det rådande konjunkturläget. Det statliga beredskapsuppdraget och tillhörande beredskapsersättning från Trafikverket, är lägre än budgeterat och täcker inte fullt ut kostnaderna för flygplatsens beredskapshållning.

Flygplatsens intäkter har varit lägre än förväntat, delvis på grund av minskat passagerarantal och färre avgångar. Däremot har försäljningen av flygbränsle (biobränsle/SAF) och uthyrning av hangarplatser delvis kompenserat för intäktsbortfallet. Ersättningssystemet för CN ligger under budget p.g.a reservervationer på ca 500 tkr för att justera för högt utbetalda ersättningar 2023, då investeringarna inom CN var lägre än beräknat pga. pandemin. Trafikverkets statliga driftstöd för icke-statliga flygplatser betalades ut i december, som dock var lägre än budgeterat, vilket påverkade både resultat och likviditet. Vid årets slut uppgick soliditeten till 37 %, och flygplatsens verksamhetsanslag från ägarkommunerna var 200 tkr högre än budgeterat (evenemangsstöd för flygdagsevenemang på 200 tkr).

Budgeten för 2025 visar ett förväntat resultat om +2 000 tkr, främst till följd av ett förhöjt ägaranslag under 2025 med syftet att kompensera negativt resultat år 2024 samt osäkerhet över slutlig nivå på det statliga driftstödet för icke-statliga flygplatser 2025. Resultatet för 2025 kan dock påverkas av förändrade intäkter från linjetrafik, frakt och övrig flygtrafik samt kostnadsökningar inom flygplatsdriften. Andra faktorer som också kan påverka är eventuellt ökade satsningar inom verksamheten som t ex nyligen påbörjad process för att söka nytt miljötillstånd samt ev. utökad marknadssatsning/marknadsföring för att stärka varumärket och öka resandet.

Likviditet

Under 2023 genomfördes flera åtgärder som påverkade bolagets likviditet negativt. Bland dessa fanns en återbetalning om 4 500 tkr till Transportstyrelsen för ej utförda investeringar under pandemin samt kapitalbindning på 1 000 tkr i ett bränslelager (biobränsle/SAF). En försenad utbetalning från Västra Götalandsregionen på 3 500 tkr påverkade även likviditeten, då den betalades först i mars 2024.

Dessa åtgärder resulterade i att bolaget inledde 2024 med ett negativt saldo på cirka -8 700 tkr på checkräkningskrediten, vilket var en markant försämring jämfört med tidigare år. Situationen förvärrades ytterligare när Trafikverkets statliga driftbidrag försenades till följd av en ny förordning och inte betalades ut förrän i december 2024. För att hantera likviditetsbristen utnyttjades en tillfällig utökad checkräkningskredit på 2 000 tkr från Handelsbanken samt ett kortfristigt lån på 7 000 tkr från Trollhättans Stad.

Vid ingången av 2025 uppgick bolagets likviditet till cirka -10 300 tkr. Under året förväntas likviditeten försämras, och ett utgående underskott på cirka -13 400 tkr beräknas vid årets slut.

Likviditetsutveckling 2021-2025				
2021-12-31	**2022-12-31**	**2023-12-31**	**2024-12-31**	**Prel. 2025-12-31**
+534 tkr	-757 tkr	-8 663 tkr	-10 335 tkr	-13 377 tkr

Bolagets likviditetsutveckling i slutet av varje år.

Motorbyte på Försvarsmaktens JAS 39 Gripen i flygplatsens hangar i samband med övning under september 2024

Investeringsbehov

Nuläge:

Flygplatsen behöver långsiktigt kapital för nödvändiga investeringar och föreslår därför att ägarkommunerna beslutar om en utökad kommunal borgensram. Den utökade borgensramen ger bolaget tillgång till hela lånemarknaden och mer fördelaktiga räntenivåer. Borgensramen täcker investeringarna enligt gällande verksamhetsplan och dess investeringsplan (bilaga 1). Det totala lånebehovet beräknas till cirka 50 000 tkr, medan övriga investeringar finansieras via driftbudgeten. Den föreslagna borgensramen kan eventuellt också ersätta den nuvarande borgen 10 000 tkr för bolagets checkräkningskredit och ge flygplatsen möjlighet att upprätthålla en stabil finansiering i takt med genomförandet av de planerade investeringarna.

Flygplatsen ligger efter med planerade investeringar på grund av pandemin och andra orsaker, och har idag ett större samlat investeringsbehov med anledning av detta. Flera investeringar är flygsäkerhetskritiska och en förutsättning för att flygplatsen fortsatt ska kunna vara en instrumentflygplats i framtiden. På grund av nuvarande likviditetssituation och avsaknad av borgensram för investeringar, kan flygplatsen inte genomföra dessa investeringar. Ett par mindre investeringar som t ex ny bagageröntgen till flygplatsens lastrum samt GPU har utförts de senaste åren, där finansiering har möjliggjorts genom användandet av bolagets checkräkningskredit.

Flygplatsen har sedan tidigare rapporterat in kostnader för vissa investeringar till Transportstyrelsen och deras ersättningssystem för CN kostnader som är en del av varje lands prestationsplan för flygtrafiktjänsten[1]. Rapporterade investeringar är uppdelade enligt

[1] Mer information finns på Transportstyrelsens webbplats: https://www.transportstyrelsen.se/sv/luftfart/flygplatser-flygtrafiktjanst-och-luftrum/Flygtrafiktjanst/Prestationsplan/

följande perioder: 2020-2024 (RP3) och 2025-2029 (RP4). För beviljade investeringar, ersätter myndigheten flygplatsen med upp till 75% av den årliga avskrivnings- och räntekostnaden för dessa investeringar.

Då tidigare investeringar ej har utförts enligt investeringsplan, har flygplatsen blivit återbetalningsskyldig till myndigheten för utbetald årlig ersättning för ej utförda investeringar under perioden 2020-2024 (RP3). Det är av vikt att flygplatsen fullföljer planerade investeringar under perioden 2025-2029 (RP4), för att undvika förlorat stöd och resulterande återbetalning till myndigheten.

Kommande investeringar:
Kommande investeringar från och med 2025 beskrivs i bilaga 1 och inkluderar bland annat:

Följande investeringar omfattas av Transportstyrelsens CN ersättning (RP4):

- **LLZ/GP (ILS) inkl. hus (ca 8 000 tkr):** Utbyte av instrumentlandningssystem till bana 33 för att möjliggöra fortsatt tillförlitlig drift. Utbyte av mindre driftbyggnad för utrustning.
- **NDB (ca 1 000 tkr):** Utbyte av NDB fyr till bana 33, för att bibehålla NDB och konventionell ILS inflygningsprocedur till bana 33.
- **Radarpresentationsutrustning (ca 1 500 tkr):** Utbyte av radarpresentationsutrustning i flygledartornet pga. nya regelkrav.
- **Ljusmanövreringspanel (ca 200 tkr):** Uppgradering av manövreringspanel i flygledartornet till flygplatsens ljusanläggning.
- **Talregistreringsutrustning (ca 600 tkr):** Installation av ny talregistreringsutrustning till flygledartornet.
- **DME (ca 1 500 tkr):** Installation av markutrustning för avståndsmätning, vilket kommer att ersätta nuvarande ålderstigna markerfyrar.

Följande investeringar förutsätter möjligheten till investeringsstöd för att kunna genomföras:

- **Utbyte av ljusanläggning (ca 22 500 tkr):** Flygplatsens banljus och inflygningsljussystem är ålderstigna (från 1984) och behöver att bytas ut för att möjliggöra fortsatt drift som instrumentflygplats i framtiden. Nuvarande halogenbelysning byts ut till energieffektivare LED-belysning. Anläggningen kräver en uppgradering av elinfrastrukturen för ljusanläggningen med nya högspänningskablar. Kostnadsuppskattningen baseras på en förstudie som genomfördes 2021. Med anledning av inflation och ökade kostnader i samhället, är en fördyring av investeringen trolig och den slutliga kostnaden för hela projektet kan komma att överstiga bedömd investeringskostnad.
- **Hangarutrymmen (ca 20 000 tkr):** Byggnation av ytterligare hangarutrymmen, vilket möjliggör utökade hyresintäkter genom utökad uthyrning.

- **Tak Terminal/Hangar eventuellt solpanel (ca 500 tkr):** Renovering av tak på terminal och hangar, eventuellt med solpaneler. Nuvarande tak har underhållsbehov.
- **Energilager (ca 4 000 tkr):** Installation av energilager för att möjliggöra laddningsinfrastruktur för kommande generations elflygplan.
- **VertiPort (ca 5 000 tkr):** Byggnation av start- och landningsplats för VTOL-drönare.
- **Solcellspark (ca 8 000 tkr):** Byggnation av solcellspark inom flygplatsens område, med syftet att sänka energikostnaden och laddning av energilager.
- **Markförvärv (ca 2 500 tkr):** Förvärv av mark för att möjliggöra vidare utveckling av flygplatsen.

Följande investeringar är nödvändiga för flygplatsens drift där möjlighet till investeringsstöd eller ersättning från Transportstyrelsen ej är möjligt:

- **Nätverksuppgradering (300 tkr):** Utbyte av nätverksinfrastrukturen på flygplatsen då nuvarande system har uppnått sin livslängd.
- **Ommålning banmarkering (500 tkr):** Ommålning av banmarkeringar pga. slitage.
- **Förrådsbyggnad, kallförråd/tullfilter (2 000 tkr):** Byggnation av nytt kallförråd för förvaring av fordon och utrustning. Ev. möjlighet att använda som tullfilter vilket efterfrågas av flygfraktoperatörer och kan generera utökade intäkter från dessa.
- **Vinterfälthållningsfordon (5 000 tkr):** Inköp av nya vinterfälthållningsfordon då nuvarande fordon är ålderstigna och kräver mycket underhåll.

Investeringar kommer endast att genomföras när de ekonomiska förutsättningarna är på plats och i enlighet med erhållna bidrag och ersättningar. Medfinansiering ska alltid eftersträvas. Behovet av ett utökat borgensåtagande om upp till 70 000 tkr är ett resultat av investeringstakten. Borgensramen kommer att utnyttjas successivt i takt med genomförda investeringar och fördelas i enlighet med ägarkommunernas respektive ägarandelar.

Tidsplanen för genomförande av investeringarna är preliminär och kan påverkas av flera faktorer, såsom upphandlingstider, leveranstider, tillgång till personalresurser och förutsättningar för medfinansiering. Externa faktorer som marknadsläge, prisutveckling, tillståndsprocesser eller avvaktan på teknikutveckling kan också påverka starttidpunkten, totalkostnaden och omfattningen. Därför bör planerade år för investeringarna ses som indikativa snarare än fasta.

Kostnaderna i investeringsplanen är preliminära och grundar sig på en av verksamheten bedömd kostnad för varje investering. Den slutliga kostnaden kan komma att justeras.

Ankommande flygfrakt från Berlin, Tyskland

Förslag

Ägartillskott

För att återställa likviditeten och säkerställa en stabil ekonomisk nivå framöver bedöms bolaget behöva ett kapitaltillskott i form av ett ägartillskott. Prognosen för den 31 december 2025 visar på ett underskott om cirka -13 000 till -14 000 tkr. För att bibehålla en stabil likviditet och undvika ytterligare finansiella problem föreslår vi ett kapitaltillskott om totalt 15 000 tkr. Detta belopp täcker det beräknade underskottet samt en extra buffert om 1 000 - 2 000 tkr för att hantera eventuella svängningar och oförutsedda utgifter. Ägartillskottet behöver hanteras enligt EU:s statsstödsregler med förslag på följande fördelning enligt aktieägaravtalet:

Ägarkommun	Ägarandel	Summa
Trollhättan	49%	7 350 tkr
Vänersborg	34%	5 100 tkr
Uddevalla	16%	2 400 tkr
Lysekil	1%	150 tkr
Summa:	100%	15 000 tkr

Årligt ägaranslag

Flygplatsens ekonomiska förutsättningar har förändrats, med lägre intäkter från flygtrafiken och varierande statliga ersättningsnivåer, samtidigt som kostnaderna har ökat för att uppfylla nya krav och genomförandet av investeringar. För att säkerställa en stabil drift och möta samhällets olika behov av flygtransporter krävs ett långsiktigt höjt ägaranslag.

Detta behövs även för att stödja flygplatsens samhällsviktiga funktioner, som beredskap och ambulansflyg, samt för att utveckla linjetrafiken. Ett höjt anslag väntas stärka flygverksamheten och skapa nya möjligheter för att möta framtida kapacitetskrav, vilket gör en översyn av det nuvarande anslaget nödvändig. Det är också viktigt att beakta de utökade investeringarna, vilket medför ökade räntor och avskrivningar samt osäkerheten kring nivån på de statliga ersättningarna framgent.

För att täcka driftunderskottet och de ökade fasta kostnaderna bedöms det årliga ägaranslaget behöva höjas stegvis till totalt 8 000 - 10 000 tkr under åren 2026-2028, och baseras på framtida prognosticerat resultat (bilaga 2). Detta är avgörande för att säkerställa att flygplatsen kan fortsätta spela en central roll för regionens utveckling och det samhällsviktiga uppdraget. Det årliga ägaranslaget fördelas utifrån resultatet från de fyra senaste utförda resanderäkningarna på flygplatsen (utförs halvårsvis).

År	Totalt ägaranslag	Trollhättan (47,80%)	Vänersborg (24,02%)	Uddevalla (21,73%)	Lysekil (6,45%)
2025	8 500 tkr	4 063 tkr	2 042 tkr	1 847 tkr	548 tkr
2026	8 000 tkr	3 824 tkr	1 922 tkr	1 738 tkr	516 tkr
2027	9 000 tkr	4 302 tkr	2 162 tkr	1 955 tkr	581 tkr
2028	10 000 tkr	4 780 tkr	2 402 tkr	2 173 tkr	645 tkr

I sammanställningen ovan är ägarfördelningen för 2026-2028 års förslag till ägaranslag preliminär, och är baserad på den procentuella fördelningen för 2025 års ägaranslag. Denna procentuella fördelning kan komma att ändras beroende på resultatet från framtida resanderäkningar.

Utökad borgensram

Flygplatsen föreslår att ägarkommunerna beslutar om en utökad kommunal borgensram för att säkerställa finansieringen av nödvändiga investeringar fram till 2027 och för fortsatt långsiktig utveckling.

En ny och utökad kommunal borgensram på 55 500 tkr krävs för att täcka det totala lånebehovet enligt investeringsplan (bilaga 1). För att borgensramen också enligt förslag, ska kunna ersätta nuvarande borgen för checkräkningskredit på 10 000 tkr, samt också för att säkerställa marginal för inflation och kostnadsökningar, föreslås därför en ny total kommunal borgensram på 70 000 tkr.

Borgensramen kommer att utnyttjas successivt i takt med att investeringarna genomförs och fördelas utifrån ägarkommunernas respektive ägarandelar.

Förslag på fördelning av utökad borgensram enligt ägarandel (baserat på 70 000 tkr):

Ägarkommun	Ägarandel	Summa
Trollhättan	49%	34 300 tkr
Vänersborg	34%	23 800 tkr
Uddevalla	16%	11 200 tkr
Lysekil	1%	700 tkr
Summa:	100%	70 000 tkr

Sammanfattning

Flygplatsen föreslår följande åtgärder för att säkerställa det långsiktiga kapitalbehovet i bolaget:

- **Ägartillskott** på 15 000 tkr
- **Årligt ägaranslag 2026-2028** som stegvis ökar från 8 000 till 10 000 tkr
- **Utökad borgensram** 70 000 tkr *(vilken också ersätter nuvarande borgen på 10 000 tkr för checkräkningskredit).*

Förkortningar

CN: *Communication, Navigation* – Utrustning för kommunikation och navigation

DME: *Distance Measuring Equipment* **–** Markutrustning för att möjliggöra avståndsmätning från flygplan

GP: Glidepath – Glidbanesändare som är en del av instrumentlandningsystemet

GPU: *Ground Power Unit* **–** Markströmsaggregat för luftfartyg

ILS: *Instrument Landing System* - Instrumentlandningssystem

LLZ: *Localizer* – Kurssändare som är en del av instrumentlandningsystemet

NDB: *Non-directional Beacon* - radiofyr som sänder en kontinuerlig bärvåg i alla riktningar, avsedd att pejlas från flygplan**.**

RP3: *Reference Period 3 (2020-2024)* **–** Tredje referensperioden i Transportstyrelsens ersättningssystem för CN kostnader**.**

RP4: *Reference Period 4 (2025-2029)* - Fjärde referensperioden i Transportstyrelsens ersättningssystem för CN kostnader**.**

SAF: *Sustainable Aviation Fuels* – Fossilt flygbränsle med maximal inblandning av förnybart flygbränsle (50%)**.**

SAR: *Search and Rescue* – Sjöräddningshelikopter opererad av Sjöfartsverket

VertiPort: Specialiserad infrastruktur utformad för att stödja driften av Vertical, Takeoff and Landing (VTOL) drönare

Bilaga 1: Investeringsplan 2024-2027

Investeringsplan FFAB (tkr)	2024	2025	2026	2027	Bedömt Inv. bidrag
GPU 28/115 V	300				0%
Nätverksuppgradering	300				0%
Bagageröntgen lastrum	1 000				0%
Ljusanläggning, inflygningsljus		1 500			50%
Hangar inkl. tullfilter		20 000			50%
Ommålning banmarkering		500			0%
Radarpresentationsutrustning		1 500			0%
Ljusmanövreringspanel		200			0%
Talregistreringsutrustning		600			0%
LLZ/GP (ILS) inkl. hus		7 800			0%
DME		1 500			0%
NDB FM		1 000			0%
Tak Terminal/Hangar ev. solpanel		500	500		50%
Förrådsbyggnad, kallförråd			2 000		0%
Markförvärv			2 500		50%
Framdragning el (högre effekt)			5 000		50%
Vinterfälthållningsfordon		5 000			0%
Ljusanläggning, inflygningsljus			4 000	12 000	50%
Energilager				4 000	30%
Solcellspark				8 000	50%
VertiPort				5 000	20%
Bruttoinvestering	**1 600**	**40 100**	**14 000**	**29 000**	**84 700**
Beräknade investeringsbidrag	**0**	**-11 000**	**-6 000**	**-12 200**	**-29 200**
Nettoinvestering, lånebehov	**1 600**	**29 100**	**8 000**	**16 800**	**55 500**

Investeringar kommer endast genomföras då ekonomiska ramar finns och i takt med erhållna bidrag och ersättningar. Medfinansiering ska alltid eftersträvas. Behov av ett utökat borgensåtagande från ägarkommunerna med upp till 40 mkr följer av investeringstakten. Borgensåtagandet bör vara utifrån i verksamhetsplanen fastställd investeringsplan och fördelat utifrån ägarandelar.

Bilaga 2: Prognos 2024 & Resultatprognos 2025-2027

RESULTATSAMMANSTÄLLNING (Belopp i tkr)	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Flygplatsintäkter					
Linjetrafik	949	1 754	1 996	2 056	2 118
Securityintäkter	3 635	3 600	3 923	4 080	4 243
CN-ersättning	3 564	3 564	5 281	5 545	5 878
Beredskapsersättning	3 510	4 000	3 800	3 914	4 031
Hyror, arrenden, café, reklam	2 217	2 355	2 410	2 482	2 557
Övriga flygplatsintäkter	14 943	14 379	17 368	17 889	18 502
	28 818	29 652	34 778	35 966	37 328
Basfinansiering					
Verksamhetsanslag	5 700	5 500	8 500	8 000	9 000
Statligt driftbidrag	7 400	8 500	7 500	8 000	8 000
	13 100	14 000	16 000	16 000	17 000
	41 918	**43 652**	**50 778**	**51 966**	**54 328**
Rörelsens kostnader					
Råvaror och förnödenheter	11 368	8 905	11 850	12 206	12 572
Fastighets- o anläggningsdrift	5 555	6 309	6 018	6 199	6 384
Marknadsföring och konsulter	1 545	1 080	1 217	1 254	1 291
Köpta externa tjänster	3 997	5 565	4 731	4 873	5 019
Avtalstjänster	4 735	5 100	4 913	5 060	5 212
Lön ordinarie personal	7 955	7 900	8 097	8 385	8 636
Övriga personalkostnader	7 933	6 493	7 835	8 070	8 312
Avskrivningar enligt plan	2 099	2 900	3 202	4 676	5 563
	45 187	**44 252**	**47 863**	**50 722**	**52 990**
Rörelseresultat	**-3 269**	**-600**	**2 915**	**1 245**	**1 338**
Räntenetto	-385	-400	-915	-1 244	-1 338
Resultat efter finansiella poster	-3 654	-1 000	2 000	0	0
Förändring avskrivningar över plan	0	0	0	0	0
Årets resultat	**-3 654**	**-1 000**	**2 000**	**0**	**0**

BALANSSAMMANSTÄLLNING (Belopp i tkr)	**Prognos 2024**	**Prognos 2025**	**Prognos 2026**	**Prognos 2027**
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Byggnader och mark	13 233	22 438	24 520	27 033
Inventarier	5 381	17 436	23 679	30 915
Övriga anläggningstillgångar	82	82	82	82
	18 696	**39 956**	**48 280**	**58 030**
Omsättningstillgångar	**8 495**	**8 495**	**8 495**	**8 495**
Summa tillgångar	**27 191**	**48 451**	**56 775**	**66 525**
Eget kapital och skulder				
Eget kapital				
Aktiekapital	6 000	6 000	6 000	6 000
Reservfond	1 300	1 300	1 300	1 300
Balanserad vinst	5 395	1 741	1 741	1 741
Årets resultat	-3 654	0	0	0
	9 041	**9 041**	**9 041**	**9 041**
Obeskattade reserver	**1 220**	**1 220**	**1 220**	**1 220**
Avsättningar (pensioner)	**356**	**356**	**356**	**356**
Avsättningar (skatter)	**165**	**165**	**165**	**165**
Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	**0**	**20 000**	**30 000**	**40 000**
Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut (checkkredit)	10 133	11 393	9 717	9 467
Övriga kortfristiga skulder	6 276	6 276	6 276	6 276
	16 409	**17 669**	**15 993**	**15 743**
Summa eget kapital och skulder	**27 191**	**48 451**	**56 775**	**66 525**
Soliditet	**37**	**21**	**18**	**15**

EKONOMISKA NYCKELTAL (Belopp i tkr)	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Flygplatsintäkter	**28 818**	**29 652**	**34 778**	**35 966**	**37 328**
Basfinansiering	**13 100**	**14 000**	**16 000**	**16 000**	**17 000**
Verksamhetsanslag	5 700	5 500	8 500	8 000	9 000
Statligt driftbidrag	7 400	8 500	7 500	8 000	8 000
Flygplatsintäkter/totala kostnader Mål: Överstiga 55 %	**63%**	**66%**	**71%**	**69%**	**69%**
Personalkostnader/flygplatsintäkter/ Mål: Högst 80 %	**55%**	**49%**	**46%**	**46%**	**45%**
Investeringar (före investeringsbidrag)	**1 600**	**1 600**	**35 100**	**19 000**	**29 000**
Soliditet Mål: Lägst 35 %	**37%**	**29%**	**21%**	**18%**	**15%**

Målsättningarna är formulerade utifrån vad som kan betraktas som rimligt med utblick mot 2030 och planerade investeringar.

§ 100

Höjning av VA-taxa för 2026

KS 2025/227

Beslut

Kommunfullmäktige antar VA-taxa 2026 för Vänersborgs kommun enligt bilaga, som ska gälla från 2026-01-01 och ersätter därigenom den nu gällande VA-taxa antagen av Kommunfullmäktige 2024-06-19, § 107.

Bilaga/bilagor

Bilaga 10: Förslag till ny VA-taxa 2026

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår inför 2026 en höjning av VA-taxan med 8% exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5% exklusive moms för anläggningsavgiften inför 2026.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10 § 55
- Förslag till ny VA-taxa 2026
- Nuvarande VA-taxa 2025
- Jämförelse VA-taxa med Trollhättan och Uddevalla

2025-05-14

Dnr: KS 2025/227

Handläggare
Arvid Hansson
Arvid.Hansson@vanersborg.se
0521-72 26 27

Mottagare
Kommunfullmäktige

Höjning av VA-taxa för 2026

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar VA-taxa 2026 för Vänersborgs kommun enligt bilaga, som ska gälla från 2026-01-01 och ersätter därigenom den nu gällande VA-taxa antagen av Kommunfullmäktige 2024-06-19, § 107.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår inför 2026 en höjning av VA-taxan med 8% exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5% exklusive moms för anläggningsavgiften inför 2026.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Tillgången till rent dricksvatten och ett välfungerande vatten- och avloppsystem är av yttersta vikt för samhället. Befolkningsökningen och behovet av att renovera eller ersätta äldre ledningar medför kontinuerligt ökande investeringar, särskilt med hänsyn till klimatanpassning och ökade miljökrav. Kommunen har en lagstadgad skyldighet att trygga den långsiktiga vattenförsörjningen, vilket innebär att reningsprocesser och anläggningar måste moderniseras för att möta framtidens utmaningar. Bokslutet för 2024 visade ett underskott på 2,1 mnkr för Kretslopp och vatten, vilket resulterade i ett ackumulerat underskott på 5,2 mnkr. Kostnaderna förväntas öka med ytterligare 10 mnkr under 2026 på grund av investeringarna, inflation, interna kostnader och en återigen höjd räntenivå. För att hantera det ekonomiska läget med högre räntenivåer och ökade kapitaltjänstkostnader, samt det ackumulerade underskottet, är det nödvändigt att höja VA-taxan med 8% inför år 2026. Denna taxehöjning på 8% är inom kommunicerad nivå på mellan 7–10% för samma år.

Konsekvensbeskrivning

Utebliven taxehöjning för år 2026 kommer att resultera i ett budgetunderskott som kommer att belasta skattekollektivet. Om investeringar enligt äskande och relaterade taxehöjningar uteblir, innebär det att tillståndskrav inte följs. Avloppsreningsverk och delar av dricksvattenproduktionen omfattas av tillståndsplikt. Tillsynsmyndigheten har till uppgift att ingripa om regler och myndighetsbeslut inte efterlevs. Myndigheten har befogenhet att framtvinga åtgärder genom förelägganden eller förbud. Vid vissa överträdelser är myndigheten skyldig att utdöma miljösanktionsavgifter och vid andra att anmäla överträdelser till polis eller åklagare. Straffåtgärder kan innefatta böter, men även fängelse kan vara aktuellt. Bristande efterlevnad av tillstånd och otillräcklig

barriärverkan medför att avloppsvatten inte kan tas emot och att säkert dricksvatten inte kan garanteras.

Beredning

Ärendet har beretts av VA-chef och enhetschef vid kretslopp och vatten.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet och noterar följande förändringar avseende VA-taxa för år 2026.

- § 3, exempel på byggnader har lagts till.
- § 4, 4.6, omformulering av text.
- § 12, 12.4, ny tilläggspunkt gällande servisledning för ändamål brandvatten.
- § 13, 13.9, ny tilläggspunkt gällande debitering av servisledning för ändamål brandvatten.

Förvaltningen har gått igenom föreslagna höjningar av avgifterna gällande brukningsavgiften om 8% samt anläggningsavgiften om 5%.

Underlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut, 2025-04-10, § 55
- Förslag till ny VA-taxa 2026
- Nuvarande VA-taxa 2025
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-03-18
- Jämförelse VA-taxa med Trollhättan och Uddevalla

Pernilla Bertilsson

Chef, Juridik- och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Förslag till ny VA-taxa 2026

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

§ 55

Behov av en höjning av va-taxan 2026

SBN 2025/101

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att höja va-taxan med 8 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften inför 2026.

Bilagor

Bilaga 12: Va-taxa 2026 förslag

Bilaga 13: Jämförelse av va-taxa, grannkommuner

Sammanfattning av ärendet

Tillgången till rent dricksvatten och ett välfungerande vatten- och avloppssystem är av yttersta vikt för samhället. Befolkningsökningen och behovet av att renovera eller ersätta äldre ledningar medför kontinuerligt ökande investeringar, särskilt med hänsyn till klimatanpassning och ökade miljökrav. Kommunen har en lagstadgad skyldighet att trygga den långsiktiga vattenförsörjningen, vilket innebär att reningsprocesser och anläggningar måste moderniseras för att möta framtidens utmaningar. Bokslutet för 2024 visade ett underskott på 2,1 mnkr för Kretslopp och vatten, vilket resulterade i ett ackumulerat underskott på 5,2 mnkr. Kostnaderna förväntas öka med ytterligare 10 mnkr under 2026 på grund av investeringarna, inflation, interna kostnader och en återigen höjd räntenivå. För att hantera det ekonomiska läget med högre räntenivåer och ökade kapitaltjänstkostnader, samt det ackumulerade underskottet, är det nödvändigt att höja VA-taxan med 8 % inför år 2026. Denna taxehöjning på 8 % är inom kommunicerad nivå på mellan 7–10 % för samma år.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-03-18

Sändlista

Kommunfullmäktige
Chef Samhällsbyggnadsförvaltningen
Chef Kretslopp och vatten
Enhetschef Kretslopp och vatten

Vänersborgs kommun

VA-taxa 2026

FÖRSLAG

Innehållsförteckning

Taxa 4
§ 1 Avgiftsskyldighet 4
§ 2 Avgiftstyper 4
§ 3 Fastighetstyper 4
§ 4 Avgiftsskyldighet för olika ändamål 5
Anläggningsavgifter (§§ 5 – 12) 7
§ 5 Småhusfastighet och övrig bostadsfastighet 7
§ 6 Annan fastighet 9
§ 7 Obebyggd fastighet 11
§ 8 Reducering av avgift 12
§ 9 Allmän platsmark 13
§ 10 Särtaxa för anläggning 13
§ 11 Betalning av avgift 13
§ 12 Särskild ersättning för extra anordningar 14
Brukningsavgifter (§§ 13–20) 15
§ 13 Avgift för bebyggd fastighet 15
§ 14 Allmän platsmark 17
§ 15 Justerad avgift för spillvatten 17
§ 16 Obebyggd fastighet 18
§ 17 Avgifter för specifika åtgärder 18
§ 18 Särtaxa 19
§ 19 Betalning av avgift 19
§ 20 Extra åtgärd begärd av fastighetsägare 19
Taxans införande 19
§ 21 Avgiftens fastställande 19
Publicering 20

FÖRSLAG

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Taxa	VA-taxa 2026	2025-06-XX	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunfullmäktige	Verksamhetschef, Kretslopp & Vatten	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tillsvidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
VA-taxa	SBN 2025/XX	En gång per år	

Ämnesområde	Intranät	Hemsida
Vatten-, spill- och dagvattentjänster	☐	☒

Andra regelverk som omnämns
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, Plan- och bygglagen (2010:900)

FÖRSLAG

Taxa

För Vänersborg kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar
Antagen av kommunfullmäktige den 2025-06-xx, gällande för 2026. I enlighet med beslutsparagraf § xx.
Huvudmannen för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Vänersborgs kommun.
Avgifter enligt denna taxa skall betalas till Vänersborgs kommun.

§ 1 Avgiftsskyldighet

För att täcka nödvändiga kostnader för Vänersborg kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning skall ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 5 §§ lag (2006:412) om allmänna vattentjänster jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg är även den som ansvarar för allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

§ 2 Avgiftstyper

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter och brukningsavgifter.

§ 3 Fastighetstyper

I dessa taxeföreskrifter avses med

Småhusfastighet: fastighet som är bebyggd eller avsedd att bebyggas med ett en- eller tvåfamiljshus.

Övrig bostadsfastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov av ses att bebyggas för flerfamiljshus. Med bostadsfastighet jämställs fastigheten som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt.

Exempel på sådana byggnader är:

Kontor	Förvaltning	Stormarknader
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	Lagerlokaler
Hantverk	Småindustri	Utbildning
Sjukvård		

Annan fastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

Exempel på sådana byggnader är:

FÖRSLAG

Hamn	Virkesupplag	Idrottsplats
Obemannad bensinstation	Biltvätt med skärmtak	Kyrkogård
Återvinningsstation	Fordonsuppställningsplats	

Obebyggd fastighet: fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggts.

Allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt Plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4 Avgiftsskyldighet för olika ändamål

4.1

Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och dränvattenavlopp från fastighet	Ja	Ja
Dg, dagvattenavlopp från allmän platsmark	Ja	Ja

4.2

Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Härvid förutsätts att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

4.5

FÖRSLAG

Anläggningsavgift skall beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

4.6

Fastighetsägare ska utan dröjsmål underrätta huvudmannen när fastigheten övergår till ny ägare samt uppge den nya ägarens namn, adress och tillträdesdag. En avläsning av vattenmätaren, i samband med tillträdesdagen, krävs för att abonnemanget skall kunna flyttas från de gamla till de nya ägarna i verksamhetssystemet. Är fastighetens vattenmätare mekanisk, ligger ansvaret på de gamla ägarna att säkerställa att en mätaravläsning inkommit. Ägarbytesanmälan och mätaravläsning finns tillgänglig som E-tjänst alternativt blankett på Vänersborg kommuns hemsida.

FÖRSLAG

Anläggningsavgifter (§§ 5 – 12)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5 Småhusfastighet och övrig bostadsfastighet

5.1

För småhusfastighet och övrig bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	En avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df (Servisavgift)	om 56 442 kr	om 70 553 kr
b)	en avgift för småhusfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df (Förbindelsepunktsavgift)	om 84 036 kr	om 105 045 kr
c)	en avgift för övrig bostadsfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df, där avgiften är beroende av vattenmätarens nominella kapacitet (Förbindelsepunktsavgift)		
	Qn 2,5*1	Om 96 264 kr	Om 120 330 kr
	Qn 2,5*2	Om 263 391 kr	Om 329 239 kr
	Qn 2,5*3	Om 430 522 kr	Om 538 152 kr
	Qn 2,5*4	Om 675 101 kr	Om 843 876 kr
	Qn 6,0*1	Om 263 391 kr	Om 329 239 kr
	Qn 6,0*2	Om 878 914 kr	Om 1 098 642 kr
	Qn 6,0*3	Om 1 327 307 kr	Om 1 659 134 kr
	Qn 6,0*4	Om 2 020 283 kr	Om 2 525 354 kr
	Qn 10,0*1	Om 675 101 kr	Om 843 876 kr
	Qn 10,0*2	Om 1 327 307 kr	Om 1 659 134 kr
	Qn 10,0*3	Om 2 754 020 kr	Om 3 442 525 kr
	Qn 10,0*4	Om 3 809 782 kr	Om 4 762 228 kr
	>Qn 10,0 särskild utredning och avgift enligt avtal.		

FÖRSLAG

d)	En avgift per m^2 tomtyta (Tomtyteavgift)	68,36 kr/m^2	85,45 kr/m^2
e)*	En grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.		
	Småhusfastighet	Om 16 804 kr	Om 21 005 kr
	Övrig bostadsfastighet	Om 37 627 kr	Om 47 034 kr

*Avgift enligt 5.1 e) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1 a), b) och c). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a), b) och c) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

5.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3

Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Avgift enligt 5.1 d) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a) och b) eller 5.1 a) och c) i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) eller c) och e)

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 d) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, skall erläggas avgifter enligt 5.1 a) och b) eller c).

5.5

Ökas fastighets tomtyta skall erläggas avgift enligt 5.1 d) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.6

Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, skall erläggas avgift enligt 5.1 e).

FÖRSLAG

§ 6 Annan fastighet

6.1

För annan fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	En avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df (Servisavgift)	om 56 442 kr	om 70 553 kr
b)	en avgift för övrig bostadsfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df, där avgiften är beroende av vattenmätarens nominella kapacitet (Förbindelsepunktsavgift)		
	Qn 2,5*1	Om 96 264 kr	Om 120 330 kr
	Qn 2,5*2	Om 263 391 kr	Om 329 239 kr
	Qn 2,5*3	Om 430 522 kr	Om 538 152 kr
	Qn 2,5*4	Om 675 101 kr	Om 843 876 kr
	Qn 6,0*1	Om 263 391 kr	Om 329 239 kr
	Qn 6,0*2	Om 878 914 kr	Om 1 098 642 kr
	Qn 6,0*3	Om 1 327 307 kr	Om 1 659 134 kr
	Qn 6,0*4	Om 2 020 283 kr	Om 2 525 354 kr
	Qn 10,0*1	Om 675 101 kr	Om 843 876 kr
	Qn 10,0*2	Om 1 327 307 kr	Om 1 659 134 kr
	Qn 10,0*3	Om 2 754 020 kr	Om 3 442 525 kr
	Qn 10,0*4	Om 3 809 782 kr	Om 4 762 228 kr
	>Qn 10,0 särskild utredning och avgift enligt avtal.		
c)	En avgift per m^2 tomtyta (Tomtyteavgift)		
	Tomtyta < 5 000 m^2	68,36 kr/m^2	85,45 kr/m^2
	Tomtyta 5 000 m^2 - 10 000 m^2	34,17 kr/m^2	42,71 kr/m^2
	Tomtyta 10 000 m^2 - 20 000 m^2	17,03 kr/m^2	21,29 kr/m^2
	Tomtyta > 20 000 m^2	8,40 kr/m^2	10,50 kr/m^2

FÖRSLAG

d)*	En grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	Om 37 627 kr	Om 47 037 kr

*Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 6.1 a) och 6.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

6.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3

Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Tomtyteavgift adderas för varje intervall enligt 6.1 c).

6.4

Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtyteavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tillsvidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (SFS 1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter skall erläggas avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6

Ökas fastighets tomtyta, skall erläggas avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

6.7

Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, skall erläggas avgift enligt 6.1 d).

FÖRSLAG

§ 7 Obebyggd fastighet

7.1

För obebyggd fastighet skall erläggas del av full anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100 %	6.1 a)	100 %
Avgift för småhusfastighet per uppsättning FP	5.1 b)	100 %		
Avgift per uppsättning FP där storleken på avgiften är beroende av mätarens nominella kapacitet.*	5.1 c)	100 %	6.1 b)	
Tomtyteavgift	5.1 d)	100 %	6.1 c)	70 %
Grundavgift för Df, om FP för Df inte upprättats	5.1 e)	100 %	6.1 d)	100 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgift enligt 5.1 d) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b) eller 5.1 a) och c), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) eller c) och e), jfr 5.3 andra stycket.

* Storleken på mätaren bestäms utifrån som om fastigheten vore bebyggd enligt detaljplan.

7.2

Bebyggs obebyggd fastighet skall erläggas resterande avgifter enligt följande:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Tomtyteavgift	5.1 d)	*)	6.1 c)	30 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Bebyggs bostadsfastighet tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 d) om föreskriften i 5.3 andra stycket så medger.

FÖRSLAG

§ 8 Reducering av avgift

8.1

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål, skall erläggas reducerade avgifter enligt följande:

Avgifter för framdragen servisledning	
En ledning	70 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Två ledningar	85 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Tre ledningar	100 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)

Avgifter i övrigt:

		V	S	Df	Dg
Avgift per uppsättning FP	5.1 b) och c)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	5.1 d)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	5.1 e)	-	-	100 %	-
Avgift per uppsättning FP*	6.1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	6.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	6.1 d)	-	-	100 %	-

För avgiftsändamålet Df tas endast en av avgifterna ut enligt 5.1 b) respektive 5.1 d), eller 6.1 b) respektive 6.1 d).

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Om inte avgiftsskyldighet för ändamålet vatten föreligger antas fastighetens mätarstorlek i enlighet med vilken bebyggelse som gäller i fastställd detaljplan. Om avgiftsskyldighet för vatten uppstår vid ett senare tillfälle kan tilläggsavgift i enlighet med 5.1 b) och c) komma att tas ut i de fall fastighetsägaren begär en större mätare än vad som har erlagts avgift för.

8.2

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, skall erläggas avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100% av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3

För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar för fastigheten skall, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 30 % av

FÖRSLAG

avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

§ 9 Allmän platsmark

Den som svarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall erlägga anläggningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m2 allmän platsmark för anordnande av dagvattenbortledning	Om 11,73 kr/m^2	Om 14,66 kr/m^2

§ 10 Särtaxa för anläggning

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5–8 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 11 Betalning av avgift

11.1

Sedan avgiftsskyldighet inträtt, skall avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, skall erläggas dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

11.3

Enligt 36§ lagen om allmänna vattentjänster skall en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta skall erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen skall ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas enligt 11.2.

11.4

Avgiftsskyldighet enligt 5.5, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t ex ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna

FÖRSLAG

anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12 Särskild ersättning för extra anordningar

12.1

Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, skall fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta huvudmannen överenskomna kostnader härför.

12.2

Om en fastighetsägare begär att ny servisledning skall utföras i stället för redan befintlig och finner huvudmannen skäl bifalla ansökan om detta, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3

Finner huvudmannen påkallat att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

12.4

Begär fastighetsägaren en servisledning för ändamål brandvatten, beräknas anläggningsavgiften enligt § 5.1a) (med hänsyn till § 8.1 och § 8.3) samt § 5.1 c) Qn 6,0 x 1 (med reducering enligt § 8.1). Avtal skrivs mellan fastighetsägare och huvudman gällande anslutningsförfarande, tillåtna anslutningar av anordningar, drift, skötsel och så vidare.

FÖRSLAG

Brukningsavgifter (§§ 13–20)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 13 Avgift för bebyggd fastighet

13.1

För bebyggd fastighet skall erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en fast avgift per år för småhusfastighet	om 3 744 kr	om 4 680 kr
b)	en fast avgift per år för övrig bostadsfastighet och annan fastighet där avgiften är beroende av mätarens nominella kapacitet		
	Qn 2,5*1	om 6 737 kr	om 8 421 kr
	Qn 2,5*2	om 21 336 kr	om 26 670 kr
	Qn 2,5*3	om 43 234 kr	om 54 042 kr
	Qn 2,5*4	om 70 000 kr	om 87 500 kr
	Qn 6,0*1	om 27 709 kr	om 34 636 kr
	Qn 6,0*2	om 93 597 kr	om 116 996 kr
	Qn 6,0*3	om 149 753 kr	om 187 191 kr
	Qn 6,0*4	om 224 640 kr	om 280 800 kr
	Qn 10,0*1	om 71 141 kr	om 88 926 kr
	Qn 10,0*2	om 149 757 kr	om 187 196 kr
	Qn 10,0*3	om 374 393 kr	om 467 991 kr
	Qn 10,0*4	om 486 733 kr	om 608 416 kr
	>Qn 10,0 efter särskild utredning och avgift enligt avtal		
c)	En avgift per m^3 levererat vatten	om 31,93 kr	om 39,91 kr

13.2

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna.

FÖRSLAG

Följande avgifter skall därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a) och b)	40 %	53 %	4 %	3 %
Avgift per m^3	13.1 c)	40 %	60 %	-	-

13.3

Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tillsvidare inte skall fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 c) ut efter en antagen förbrukning om 400 m3/år.

13.4

För så kallat byggvatten skall erläggas brukningsavgift inkl. moms per påbörjad månad som byggvattnet är beviljat enligt tabell nedan.

	Utan moms	Med moms
Småhusfastighet	Om 647 kronor	Om 809 kronor
Övrig bostadsfastighet och annan fastighet	Om 896 kronor	Om 1120 kronor

13.5

För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) skall erläggas en årlig avgift med ett belopp motsvarande den fasta avgiften enligt 13.1 a) eller b). Beloppet avrundas till närmaste hela krontal.

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6

Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos Mark- och miljödomstolen.

FÖRSLAG

13.7

Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, skall fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

Har fastighetsägaren begärt provtagning utav vattenkvaliteten och kvalitéten godkänns, så har huvudmannen rätt att kräva ersättning för undersökningskostnaderna utav fastighetsägaren i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8

För spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvatten-ledning (kylvatten o d), skall erläggas avgift med 50 % av avgiften enligt 13.1 c).

13.9

Servisledning för ändamål brandvatten debiteras enligt § 13.1 b) Qn 6,0 x 1 med reducering enligt § 13.2.

§ 14 Allmän platsmark

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall erlägga brukningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m2 allmän platsmark för bortledning av dagvatten	Om 5,70 kronor	Om 7,13 kronor

§ 15 Justerad avgift för spillvatten

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet skall avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden skall bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten skall debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

FÖRSLAG

§ 16 Obebyggd fastighet

För obebyggd fastighet inom detaljplan skall erläggas brukningsavgift enligt 13.1 a) eller b).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras den fasta avgiften. Följande avgifter skall därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a) och b)	40 %	40 %	10 %	10 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

§ 17 Avgifter för specifika åtgärder

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter:

	Utan moms	Med moms
Nedtagning och uppsättning av vattenmätare*	1167 kronor	1459 kronor
Avstängning och påsläpp av vattentillförsel	1167 kronor	1459 kronor
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	1167 kronor	1459 kronor
Byte av sönderfrusen vattenmätare	2338 kronor	2922 kronor
Undersökning av vattenmätare**	1491 kronor	1864 kronor
Provtagning vattenkvalité***	1491 kronor	1864 kronor
Förgävesbesök****	1167 kronor	1459 kronor

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp.

* T.ex. utanför normalt underhållsarbete

** T.ex. byte och provning av mätare på fastighetsägarens begäran.
** Provtagning på fastighetsägaren begäran. Huvudmannen har rätt att ta ut ersättning när undersökningsplikten är fullgjord.

*** T.ex. frånvaro vid inbokat mätarbyte, driftbesök vid larmande LTA-enhet som visar sig bero på fastighetens installation.

FÖRSLAG

§ 18 Särtaxa

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 13–16 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19 Betalning av avgift

Avgift enligt 13.1 a) och b) debiteras i efterskott per månad, kvartal, tertial eller halvår enligt beslut av huvudmannen. Avgift enligt 13.1 c) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, skall erläggas dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

Sker enligt huvudmannens beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20 Extra åtgärd begärd av fastighetsägare

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen skall företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

Taxans införande

§ 21 Avgiftens fastställande

Denna taxa träder i kraft 2026-01-01. De brukningsavgifter enligt 13.1, 13.3 och 13.7 samt § 15, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, skall därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av Mark- och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen om allmänna vattentjänster.

FÖRSLAG

Publicering

VA-taxan publiceras på kommunens hemsida under styrande dokument.

FÖRSLAG

Vänersborgs kommun

VA-taxa 2025

Innehållsförteckning

Taxa....4
§ 1 Avgiftsskyldighet....4
§ 2 Avgiftstyper....4
§ 3 Fastighetstyper....4
§ 4 Avgiftsskyldighet för olika ändamål....5
Anläggningsavgifter (§§ 5 – 12)....7
§ 5 Småhusfastighet och övrig bostadsfastighet....7
§ 6 Annan fastighet....9
§ 7 Obebyggd fastighet....11
§ 8 Reducering av avgift....12
§ 9 Allmän platsmark....13
§ 10 Särtaxa för anläggning....13
§ 11 Betalning av avgift....13
§ 12 Särskild ersättning för extra anordningar....14
Brukningsavgifter (§§ 13–20)....15
§ 13 Avgift för bebyggd fastighet....15
§ 14 Allmän platsmark....17
§ 15 Justerad avgift för spillvatten....17
§ 16 Obebyggd fastighet....18
§ 17 Avgifter för specifika åtgärder....18
§ 18 Särtaxa....19
§ 19 Betalning av avgift....19
§ 20 Extra åtgärd begärd av fastighetsägare....19
Taxans införande....19
§ 21 Avgiftens fastställande....19
Publicering....20

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Taxa	VA-taxa 2025	2024-06-19	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunfullmäktige	Verksamhetschef, Kretslopp & Vatten	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tillsvidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
VA-taxa	SBN 2024/96	En gång per år	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Vatten-, spill- och dagvattentjänster		☐	☒
Andra regelverk som omnämns			
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, Plan- och bygglagen (2010:900)			

Taxa

För Vänersborg kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar
Antagen av kommunfullmäktige den 2024-06-19, gällande för 2025. I enlighet med beslutsparagraf § 107.
Huvudmannen för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Vänersborgs kommun.
Avgifter enligt denna taxa skall betalas till Vänersborgs kommun.

§ 1 Avgiftsskyldighet

För att täcka nödvändiga kostnader för Vänersborg kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning skall ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 5 §§ lag (2006:412) om allmänna vattentjänster jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg är även den som ansvarar för allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

§ 2 Avgiftstyper

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter och brukningsavgifter.

§ 3 Fastighetstyper

I dessa taxeföreskrifter avses med

Småhusfastighet: fastighet som är bebyggd eller avsedd att bebyggas med ett en- eller tvåfamiljshus.

Övrig bostadsfastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov av ses att bebyggas för flerfamiljshus. Med bostadsfastighet jämställs fastigheten som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt.

Exempel på sådana byggnader är:

Kontor	Förvaltning	Stormarknader
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	Lagerlokaler
Hantverk	Småindustri	Utbildning
Sjukvård		

Annan fastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

Obebyggd fastighet: fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggts.

Allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt Plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4 Avgiftsskyldighet för olika ändamål

4.1

Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och dränvattenavlopp från fastighet	Ja	Ja
Dg, dagvattenavlopp från allmän platsmark	Ja	Ja

4.2

Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Härvid förutsätts att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

4.5

Anläggningsavgift skall beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

4.6

Vid ägarbyte av fastighet, avgiftsskyldighet gäller tills fullständig ägarbytesanmälan gjorts till Vänersborgs Kretslopp & Vatten.

- Tillträdesdatum
- Namn och personnummer på nya fastighetsägaren

- Ny adress för den utflyttade
- Mätaravläsning från datum av övertagande

Ägarbytesanmälan finns tillgänglig som E-tjänst och som blankett på Vänersborg kommuns hemsida.

Anläggningsavgifter (§§ 5 – 12)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5 Småhusfastighet och övrig bostadsfastighet

5.1

För småhusfastighet och övrig bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	En avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df (Servisavgift)	om 53 754 kr	om 67 193 kr
b)	en avgift för småhusfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df (Förbindelsepunktsavgift)	om 80 034 kr	om 100 043 kr
c)	en avgift för övrig bostadsfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df, där avgiften är beroende av vattenmätarens nominella kapacitet (Förbindelsepunktsavgift)		
	Qn 2,5*1	Om 91 680 kr	Om 114 600 kr
	Qn 2,5*2	Om 250 849 kr	Om 313 561 kr
	Qn 2,5*3	Om 410 021 kr	Om 512 526 kr
	Qn 2,5*4	Om 642 953 kr	Om 803 691 kr
	Qn 6,0*1	Om 250 849 kr	Om 313 561 kr
	Qn 6,0*2	Om 837 061 kr	Om 1 046 326 kr
	Qn 6,0*3	Om 1 264 102 kr	Om 1 580 128 kr
	Qn 6,0*4	Om 1 924 079 kr	Om 2 405 099 kr
	Qn 10,0*1	Om 642 953 kr	Om 803 691 kr
	Qn 10,0*2	Om 1 264 102 kr	Om 1 580 128 kr
	Qn 10,0*3	Om 2 622 876 kr	Om 3 278 595 kr
	Qn 10,0*4	Om 3 628 364 kr	Om 4 535 455 kr
	>Qn 10,0 särskild utredning och avgift enligt avtal.		

d)	En avgift per m^2 tomtyta (Tomtyteavgift)	65,10 kr/m^2	81,38 kr/m^2
e)*	En grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.		
	Småhusfastighet	Om 16 004 kr	Om 20 005 kr
	Övrig bostadsfastighet	Om 35 835 kr	Om 44 794 kr

*Avgift enligt 5.1 e) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1 a), b) och c). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a), b) och c) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

5.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3

Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Avgift enligt 5.1 d) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a) och b) eller 5.1 a) och c) i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) eller c) och e)

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 d) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, skall erläggas avgifter enligt 5.1 a) och b) eller c).

5.5

Ökas fastighets tomtyta skall erläggas avgift enligt 5.1 d) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.6

Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, skall erläggas avgift enligt 5.1 e).

§ 6 Annan fastighet

6.1

För annan fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	En avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df (Servisavgift)	om 53 754 kr	om 67 193 kr
b)	en avgift för övrig bostadsfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df, där avgiften är beroende av vattenmätarens nominella kapacitet (Förbindelsepunktsavgift)		
	Qn 2,5*1	Om 91 680 kr	Om 114 600 kr
	Qn 2,5*2	Om 250 849 kr	Om 313 561 kr
	Qn 2,5*3	Om 410 021 kr	Om 512 526 kr
	Qn 2,5*4	Om 642 953 kr	Om 803 691 kr
	Qn 6,0*1	Om 250 849 kr	Om 313 561 kr
	Qn 6,0*2	Om 837 061 kr	Om 1 046 326 kr
	Qn 6,0*3	Om 1 264 102 kr	Om 1 580 128 kr
	Qn 6,0*4	Om 1 924 079 kr	Om 2 405 099 kr
	Qn 10,0*1	Om 642 953 kr	Om 803 691 kr
	Qn 10,0*2	Om 1 264 102 kr	Om 1 580 128 kr
	Qn 10,0*3	Om 2 622 876 kr	Om 3 278 595 kr
	Qn 10,0*4	Om 3 628 364 kr	Om 4 535 455 kr
	>Qn 10,0 särskild utredning och avgift enligt avtal.		
c)	En avgift per m^2 tomtyta (Tomtyteavgift)		
	Tomtyta < 5 000 m^2	65,10 kr/m^2	81,38 kr/m^2
	Tomtyta 5 000 m^2 - 10 000 m^2	32,54 kr/m^2	40,68 kr/m^2
	Tomtyta 10 000 m^2 - 20 000 m^2	16,22 kr/m^2	20,28 kr/m^2
	Tomtyta > 20 000 m^2	8,00 kr/m^2	10,00 kr/m^2

d)*	En grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	Om 35 835 kr	Om 44 794 kr

*Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 6.1 a) och 6.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

6.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3

Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Tomtyteavgift adderas för varje intervall enligt 6.1 c).

6.4

Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtyteavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tillsvidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (SFS 1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter skall erläggas avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6

Ökas fastighets tomtyta, skall erläggas avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

6.7

Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, skall erläggas avgift enligt 6.1 d).

§ 7 Obebyggd fastighet

7.1

För obebyggd fastighet skall erläggas del av full anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100 %	6.1 a)	100 %
Avgift för småhusfastighet per uppsättning FP	5.1 b)	100 %		
Avgift per uppsättning FP där storleken på avgiften är beroende av mätarens nominella kapacitet.*	5.1 c)	100 %	6.1 b)	
Tomtyteavgift	5.1 d)	100 %	6.1 c)	70 %
Grundavgift för Df, om FP för Df inte upprättats	5.1 e)	100 %	6.1 d)	100 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgift enligt 5.1 d) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b) eller 5.1 a) och c), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) eller c) och e), jfr 5.3 andra stycket.

* Storleken på mätaren bestäms utifrån som om fastigheten vore bebyggd enligt detaljplan.

7.2

Bebyggs obebyggd fastighet skall erläggas resterande avgifter enligt följande:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Tomtyteavgift	5.1 d)	*)	6.1 c)	30 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Bebyggs bostadsfastighet tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 d) om föreskriften i 5.3 andra stycket så medger.

§ 8 Reducering av avgift

8.1

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål, skall erläggas reducerade avgifter enligt följande:

Avgifter för framdragen servisledning	
En ledning	70 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Två ledningar	85 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Tre ledningar	100 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)

Avgifter i övrigt:

		V	S	Df	Dg
Avgift per uppsättning FP	5.1 b) och c)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	5.1 d)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	5.1 e)	-	-	100 %	-
Avgift per uppsättning FP*	6.1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	6.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	6.1 d)	-	-	100 %	-

För avgiftsändamålet Df tas endast en av avgifterna ut enligt 5.1 b) respektive 5.1 d), eller 6.1 b) respektive 6.1 d).

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Om inte avgiftsskyldighet för ändamålet vatten föreligger antas fastighetens mätarstorlek i enlighet med vilken bebyggelse som gäller i fastställd detaljplan. Om avgiftsskyldighet för vatten uppstår vid ett senare tillfälle kan tilläggsavgift i enlighet med 5.1 b) och c) komma att tas ut i de fall fastighetsägaren begär en större mätare än vad som har erlagts avgift för.

8.2

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, skall erläggas avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100% av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3

För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar för fastigheten skall, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 30 % av

avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

§ 9 Allmän platsmark

Den som svarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall erlägga anläggningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m2 allmän platsmark för anordnande av dagvattenbortledning	Om 11,17 kr/m^2	Om 13,96 kr/m^2

§ 10 Särtaxa för anläggning

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5–8 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 11 Betalning av avgift

11.1

Sedan avgiftsskyldighet inträtt, skall avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, skall erläggas dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

11.3

Enligt 36§ lagen om allmänna vattentjänster skall en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta skall erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen skall ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas enligt 11.2.

11.4

Avgiftsskyldighet enligt 5.5, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t ex ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna

anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12 Särskild ersättning för extra anordningar

12.1

Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, skall fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta huvudmannen överenskomna kostnader härför.

12.2

Om en fastighetsägare begär att ny servisledning skall utföras i stället för redan befintlig och finner huvudmannen skäl bifalla ansökan om detta, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3

Finner huvudmannen påkallat att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

Brukningsavgifter (§§ 13–20)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 13 Avgift för bebyggd fastighet

13.1

För bebyggd fastighet skall erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en fast avgift per år för småhusfastighet	om 3 466 kr	om 4 333 kr
b)	en fast avgift per år för övrig bostadsfastighet och annan fastighet där avgiften är beroende av mätarens nominella kapacitet		
	Qn 2,5*1	om 6 237 kr	om 7 796 kr
	Qn 2,5*2	om 19 755 kr	om 24 694 kr
	Qn 2,5*3	om 40 032 kr	om 50 040 kr
	Qn 2,5*4	om 64 816 kr	om 81 020 kr
	Qn 6,0*1	om 25 656 kr	om 32 070 kr
	Qn 6,0*2	om 86 666 kr	om 108 332 kr
	Qn 6,0*3	om 138 660 kr	om 173 325 kr
	Qn 6,0*4	om 208 000 kr	om 260 000 kr
	Qn 10,0*1	om 65 871 kr	om 82 339 kr
	Qn 10,0*2	om 138 664 kr	om 173 330 kr
	Qn 10,0*3	om 346 661 kr	om 433 326 kr
	Qn 10,0*4	om 450 678 kr	om 563 348 kr
	>Qn 10,0 efter särskild utredning och avgift enligt avtal		
c)	En avgift per m^3 levererat vatten	om 29,56 kr	om 36,95 kr

13.2

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna.

Följande avgifter skall därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a) och b)	40 %	53 %	4 %	3 %
Avgift per m^3	13.1 c)	40 %	60 %	-	-

13.3

Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tillsvidare inte skall fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 c) ut efter en antagen förbrukning om 400 m3/år.

13.4

För så kallat byggvatten skall erläggas brukningsavgift inkl. moms per påbörjad månad som byggvattnet är beviljat enligt tabell nedan.

	Utan moms	Med moms
Småhusfastighet	Om 599 kronor	Om 749 kronor
Övrig bostadsfastighet och annan fastighet	Om 830 kronor	Om 1037 kronor

13.5

För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) skall erläggas en årlig avgift med ett belopp motsvarande den fasta avgiften enligt 13.1 a) eller b). Beloppet avrundas till närmaste hela krontal.

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6

Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos Mark- och miljödomstolen.

13.7

Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, skall fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

Har fastighetsägaren begärt provtagning utav vattenkvaliteten och kvalitéten godkänns, så har huvudmannen rätt att kräva ersättning för undersökningskostnaderna utav fastighetsägaren i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8

För spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvatten-ledning (kylvatten o d), skall erläggas avgift med 50 % av avgiften enligt 13.1 c).

§ 14 Allmän platsmark

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall erlägga brukningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m2 allmän platsmark för bortledning av dagvatten	Om 5,28 kronor	Om 6,60 kronor

§ 15 Justerad avgift för spillvatten

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet skall avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden skall bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten skall debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§ 16 Obebyggd fastighet

För obebyggd fastighet inom detaljplan skall erläggas brukningsavgift enligt 13.1 a) eller b).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras den fasta avgiften. Följande avgifter skall därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a) och b)	40 %	40 %	10 %	10 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

§ 17 Avgifter för specifika åtgärder

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter:

	Utan moms	Med moms
Nedtagning och uppsättning av vattenmätare*	1081 kronor	1351 kronor
Avstängning och påsläpp av vattentillförsel	1081 kronor	1351 kronor
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	1081 kronor	1351 kronor
Byte av sönderfrusen vattenmätare	2165 kronor	2706 kronor
Undersökning av vattenmätare**	1381 kronor	1726 kronor
Provtagning vattenkvalité***	1381 kronor	1726 kronor
Förgävesbesök****	1081 kronor	1351 kronor

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp.

* T.ex. utanför normalt underhållsarbete

** T.ex. byte och provning av mätare på fastighetsägarens begäran.
** Provtagning på fastighetsägaren begäran. Huvudmannen har rätt att ta ut ersättning när undersökningsplikten är fullgjord.

*** T.ex. frånvaro vid inbokat mätarbyte, driftbesök vid larmande LTA-enhet som visar sig bero på fastighetens installation.

§ 18 Särtaxa

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 13–16 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19 Betalning av avgift

Avgift enligt 13.1 a) och b) debiteras i efterskott per månad, kvartal, tertial eller halvår enligt beslut av huvudmannen. Avgift enligt 13.1 c) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, skall erläggas dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

Sker enligt huvudmannens beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20 Extra åtgärd begärd av fastighetsägare

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen skall företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

Taxans införande

§ 21 Avgiftens fastställande

Denna taxa träder i kraft 2025-01-01. De brukningsavgifter enligt 13.1, 13.3 och 13.7 samt § 15, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, skall därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av Mark- och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen om allmänna vattentjänster.

Publicering

VA-taxan publiceras på kommunens hemsida under styrande dokument.

Vänersborgs kommun

Jämförelse med grannkommunerna

	Trollhättan 2025	Uddevalla 2025	Vänersborg 2025	Höjning	Vänersborg 2026
Anläggningsavgift Typhus A	239 663 kr	406 075 kr	232 340 kr	5 %	243 958 kr
Anläggningsavgift Typhus B	728 438 kr	1 412 535 kr	445 858 kr	5 %	468 152 kr

Brukningsavgifter

Total årskostnad Typhus A	13 344 kr	13 585 kr	9 876 kr	8 %	10 667 kr
Total årskostnad Typhus B	100 579 kr	116 940 kr	98 594 kr	8 %	106 490 kr
Rörlig brukningsavgift	25,32 kr/m^3	47,30 kr/m^3	36,95 kr/m^3	8 %	39,91 kr/m^3

*Prisuppgifter inklusive moms

§ 101

Revidering av avfallstaxa för 2026

KS 2025/229

Beslut

Kommunfullmäktige antar reviderad avfallstaxa för 2026 enligt bilaga. Taxan är gällande från och med 2026-01-01 och ersätter därigenom nu gällande avfallstaxa antagen av Kommunfullmäktige 2024-06-19, § 106.

Bilaga/bilagor

Bilaga 11: Förslag till reviderad avfallstaxa 2026

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har i beslut den 10 april 2025 § 56 föreslagit kommunfullmäktige att revidera avfallstaxan enligt bilaga. Samhällsbyggnadsförvaltningen har genom tjänsteskrivelse daterad 2025-04-01 avgett nedanstående yttrande i ärendet.

Den föreslagna revideringen syftar till att underlätta för hushållen och företagen att sortera sitt avfall och därmed öka återvinningsgraden. Genom att erbjuda större kärl för olika typer av återvinningsmaterial förväntas mängden återvunnet material öka, vilket bidrar till en mer hållbar avfallshantering och minskad miljöpåverkan. Dessutom förbättras arbetsmiljön för sophämtarna genom att minska antalet tunga lyft och hantering av mindre kärl.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-14
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10 § 56
- Förslag till reviderad avfallstaxa 2026
- Nuvarande avfallstaxa 2025
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-01

2025-05-14

Dnr: KS 2025/229

Handläggare
Arvid Hansson
Arvid.Hansson@vanersborg.se
0521-72 26 27

Mottagare
Kommunfullmäktige

Revidering av avfallstaxa för 2026

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar reviderad avfallstaxa för 2026 enligt bilaga. Taxan är gällande från och med 2026-01-01 och ersätter därigenom nu gällande avfallstaxa antagen av Kommunfullmäktige 2024-06-19, § 106.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har i beslut den 10 april 2025 § 56 föreslagit kommunfullmäktige att revidera avfallstaxan enligt bilaga. Samhällsbyggnadsförvaltningen har genom tjänsteskrivelse daterad 2025-04-01 avgett nedanstående yttrande i ärendet.

Den föreslagna revideringen syftar till att underlätta för hushållen och företagen att sortera sitt avfall och därmed öka återvinningsgraden. Genom att erbjuda större kärl för olika typer av återvinningsmaterial förväntas mängden återvunnet material öka, vilket bidrar till en mer hållbar avfallshantering och minskad miljöpåverkan. Dessutom förbättras arbetsmiljön för sophämtarna genom att minska antalet tunga lyft och hantering av mindre kärl.

Beredning

Ärendet har beretts av enhetschef vid renhållning.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet och noterar följande förändringar avseende avfallstaxa för år 2026.

- Tabell 2, tillägg av 240L kärl för restavfall.
- Tabell 3, tillägg av 240L kärl för förpackningar av kartong eller plast. Tagit bort 190L kärl för förpackningar av metall, färgat glas eller ofärgat glas och returpapper.
- Tabell 8, ändring av text, avgift för abonnemang sommartid vecka 18/19–38/39 istället för 1 maj-30 september.
- Tabell 12, ändring till 240L istället för 370L.
- Tabell 13 och 14, ändring till 240L istället för 190L.
- Tabell 18, ändring till 240L istället för 140L.
- Tabell 25, ändring till 240L istället för 370L
- Tabell 26 och 27, ändring till 240L istället för 190L.

Underlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-04-10 § 56
- Förslag till reviderad avfallstaxa 2026
- Nuvarande avfallstaxa 2025
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-01

Pernilla Bertilsson

Chef, Juridik- och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Förslag till reviderad avfallstaxa 2026

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

§ 56

Förslag till revidering av Avfallstaxan 2026

SBN 2025/83

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att revidera avfallstaxan enligt bilaga ”Avfallstaxa 2026”.

Bilaga

Bilaga 14: Avfallstaxa 2026

Sammanfattning av ärendet

Den föreslagna revideringen syftar till att underlätta för hushållen och företagen att sortera sitt avfall och därmed öka återvinningsgraden. Genom att erbjuda större kärl för olika typer av återvinningsmaterial förväntas mängden återvunnet material öka, vilket bidrar till en mer hållbar avfallshantering och minskad miljöpåverkan. Dessutom förbättras arbetsmiljön för sophämtarna genom att minska antalet tunga lyft och hantering av mindre kärl.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-01

Sändlista

Kommunfullmäktige
Enhetschef renhållning
Verksamhetschef på Kretslopp & Vatten
Förvaltningsekonom

Vänersborgs kommun

Avfallstaxa 2026

Innehåll

1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER 3
1.1 Inledning 3
1.2 Avgiftsskyldighet och betalningsmottagare 3
1.3 Om taxan saknar tillämpning 3
1.4 Ägarbyte och ändring av abonnemang 3
1.5 Grundavgift och rörlig avgift 3
1.6 Förpackningar från flerbostadshus och gemensamhetslösningar 4
1.7 Avgift vid uppehåll i hämtning 4
1.8 Avgift vid gemensam behållare 5
1.9 Hämtningsintervall 5
1.10 Hemkompostering 5
1.11 Rengöring av kärl 5
1.12 Tilläggsavgift kärl 5
1.13 Felsortering 5
1.14 Behållare 6

2 GRUNDAVGIFT 8

3 RÖRLIG AVGIFT, HÄMTNING OCH BEHANDLING 9
3.1 En- och tvåbostadhus, året runt 9
3.2 Fritidshus 9
3.3 Flerbostadshus, gemensamhetslösningar och verksamheter 10
3.4 Matavfall 11
3.5 Förpackningar 12
3.6 Tilläggsavgifter; dragavstånd, extrahämtning och kärlbyte 13
3.7 Trädgårdsavfall 14
3.8 Grovavfall 14
3.9 Bygg- och rivningsavfall i lastväxlarflak 15
3.10 Latrin 15
3.11 Avgift på återvinningscentralen 15
3.12 Felsortering 16
3.13 Förpackningar och tidningar för verksamheter 16
3.14 Slamavgifter 17

Bilaga Avgifter under övergångsperiod - abonnemang som kommer att upphöra

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Avfallstaxa	Avfallstaxa 2026	2024-06-19 §106	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Revidering**	**Giltighet**
Kommunfullmäktige	Renhållningschef	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Från och med 2026-01-01 tills vidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
Avfallstaxa	XX XXX/XX	En gång per år	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Avfallshantering		☐	☒
Andra regelverk som omnämns			
Miljöbalken, kommunens lokala föreskrifter för avfallshantering			

1 Allmänna bestämmelser

Lagstadgad mervärdesskatt, moms, ingår på angivna belopp.

1.1 Inledning

Denna taxa är antagen av kommunfullmäktige den 2025—xx-xx, §xxx, med stöd av Miljöbalken (SFS 1998:808) 27 kap. § 4, att gälla fr.o.m 2026-01-01 och tills vidare.

Avfallstaxan omfattar avgifter för den hantering av avfall som utförs genom kommunens försorg och som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken och enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar, med undantag för avgifter avseende slam. För avgifter avseende slam hänvisas till separat slamtaxa.

För avfallshanteringen inom Vänersborgs kommun gäller, förutom bestämmelserna i Miljöbalken (SFS 1998:808) och avfallsförordningen (SFS 2020:614), med stöd av Miljöbalken 15 kap. 38, 39 och 41 §§ antagna lokala föreskrifter för avfallshantering för Vänersborgs kommun.

1.2 Avgiftsskyldighet och betalningsmottagare

Avfallsavgift ska betalas av fastighetsägare, eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare, nedan kallad fastighetsinnehavare. Avgift för avfallstjänster enligt denna taxa erläggs till Vänersborgs Kretslopp & Vatten.

Sedan avgiftsskyldigheten inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges i faktura. Betalas fakturerat belopp inte inom tid som anges på fakturan, ska dröjsmålsränta erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

1.3 Om taxan saknar tillämpning

I de fall taxan saknar tillämplig bestämmelse om avgift, exempelvis vid hämtning med andra metoder eller andra fordon än de som är ordinarie avgifter i denna avfallstaxa bygger på, eller där förhållandena väsentligt avviker från vad som är normalt får enhetschef för Vänersborgs Kretslopp & Vatten besluta om avgifter baserade på kommunens kostnader för tjänsten och principer i denna taxa.

1.4 Ägarbyte och ändring av abonnemang

Vid ägarbyte ska fastighetsinnehavaren snarast anmäla detta till Vänersborgs Kretslopp & Vatten samt den tidpunkt från vilken den nye ägaren ska faktureras avfallsavgift.

Vid ändrade hämtningsförhållanden ska fastighetsinnehavaren anmäla detta till Vänersborgs Kretslopp & Vatten.

1.5 Grundavgift och rörlig avgift

Avfallsavgiften utgörs av en grundavgift/lägenhetsavgift per hushåll/lägenhet och en rörlig avgift.

Grundavgiften/lägenhetsavgiften bidrar till att finansiera drift av återvinningscentralen, insamling av returpapper från allmänna platser, information, utredning och administration m m.

Den rörliga avgiften täcker kostnader för hämtning och behandling av avfall som kommunen ansvarar för. Den rörliga avgiftens storlek bestäms av abonnemangstyp, kärlstorlek, hämtningsintervall samt eventuella tillägg för dragavstånd m.m.

Matavfall är lätt nedbrytbart biologiskt avfall och ska separeras från övrigt avfall. Matavfallet nyttjas för produktion av fordonsbränsle och som jordförbättringsmedel.

I avgiften för abonnemang med mat- och restavfall ingår kärl för utsortering av matavfall med hämtningsintervall som är samma, eller mindre ofta, som för valt abonnemang för restavfall. För verksamheter ingår maximalt 2st kärl för matavfall per restavfallskärl.

Restavfall är det kärlavfall som är kvar efter utsortering av matavfall, förpackningar, tidningar m.m. Restavfallet går till förbränning med energiåtervinning i form av produktion av el samt fjärrvärme.

Mer om krav på sortering av avfall anges i kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering.

1.6 Förpackningar från flerbostadshus och gemensamhetslösningar

Flerbostadshus och gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus bör ha abonnemang för fastighetsnära insamling (FNI) av förpackningar i separata kärl eller bottentömmande behållare. Krav på separata fack eller behållare för de olika förpackningsslagen vid fastigheten införs successivt i enlighet med avfallsförordningen (2020:614).

Verksamheter, som använder samma behållare för matavfall och för restavfall som boende på samma fastighet, får också lämna förpackningar i samma behållare som de boende, efter anmälan till kommunen.

1.7 Avgift vid uppehåll i hämtning

Om bostaden inte kommer att användas kan uppehåll i hämtning medges efter ansökan enligt 46 § i kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering.

Under uppehållsperioden debiteras ordinarie grundavgift, men ingen rörlig avgift eller tilläggsavgift.

1.8 Avgift vid gemensam behållare

Grundavgift faktureras per hushåll, medan den rörliga avgiften delas på antalet hushåll som är med i tjänsten, enligt 45 § i kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering. Maximalt 3 hushåll får dela på gemensam behållare, enligt kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering.

1.9 Hämtningsintervall

Ordinarie hämtning från en- och tvåbostadshus med fyrfackskärl sker en gång varannan vecka för matavfall och en gång var fjärde vecka för restavfall. För en- och tvåbostadshus som ännu inte har fått fyrfackskärl sker ordinarie hämtning minst en gång varannan vecka för matavfall och restavfall.

Från flerbostadshus respektive verksamheter sker hämtning av både matavfall och restavfall minst en gång varannan vecka, eller enligt de alternativ som anges i avgiftstabellerna i denna taxa.

1.10 Hemkompostering

Efter skriftlig anmälan enligt kommunens lokala föreskrifter 41 § om avfallshantering är kompostering av matavfall tillåten i en skadedjurssäker kompostbehållare.

1.11 Rengöring av kärl

Fastighetsinnehavaren ansvarar för rengöring av kärlet. Rengöring bör ske med miljövänligt diskmedel eller såpa. Tvättvattnet ska inte hällas direkt i dagvattnet utan hälls lämpligen på egen gräsmatta eller liknande där det kan infiltreras ner i marken.

1.12 Tilläggsavgift kärl

Tilläggsavgift debiteras för hämtning med dragavstånd över 3 meter. Placeringen avtalas med Kretslopp & Vatten. Kärlet hämtas och återplaceras på överenskommen plats.

Tilläggsavgift debiteras för extra säck eller extra tömning av kärl eller annan behållare.

1.13 Felsortering

Om abonnenten inte sorterar enligt kommunens sorteringsanvisningar debiteras en avgift för felsortering. Om felsorteringen bedöms vara av

betydelse för möjligheterna att behandla avfallet har kommunen dessutom rätt att klassa om avfallet och debitera behandlingsavgift enligt klassning, eller att inte tömma avfallsbehållaren och anmoda abonnenten att vidta rättelse innan nästa tömningstillfälle.

1.14 Behållare

En- och tvåbostadshus samt fritidshus med nytt insamlingssystem

Insamlingssystemet för en- och tvåbostadshus samt fritidshus förändras under en övergångsperiod. En- och tvåbostadshus samt fritidshus ska använda fyrfackskärl från det datum Vänersborgs Kretslopp & Vatten bestämmer för aktuell gata eller bostadsområde.

Vid varje fastighet ska finnas: 2st 370 liter fyrfackskärl

Komplement erbjudsvid behov: 140 och 190 liter kärl för restavfall

En- och tvåbostadshus samt fritidshus med gamla insamlingssystemet

Nedan anges vilka kärlstorlekar som får användas.

Tabell 1 Kärlstorlekar som får användas

Typ av fastighet	Kärl för restavfall	Kärl för matavfall
En- och tvåbostadshus	140 l, 190 l, eller 370 l	140 l
Fritidshus	140 l eller 190 l	140 l

Flerbostadshus och verksamheter

Nedan anges vilka typer av behållare och vilka storlekar som får användas vid flerbostadshus, affärer, kontor, industrier och andra verksamheter.

Tabell 2 Vilka typer av behållare och vilka storlekar som får användas för restavfall respektive för matavfall.

Typ av behållare	För restavfall	För matavfall
Kärl	140 l, 190 l, 240 l, 370 l eller 660 l	140 l, 190 l, 240 l eller 370 l
Bottentömmande behållare	upp till 5 000 l	upp till 800 l
Container	8 000 l	

Tabell 3 Vilka typer av behållare och vilka storlekar som får användas för förpackningar och returpapper.

Tjänst	Typ av behållare och storlek
Förpackningar av kartong eller plast	Kärl 240 l, 370 l eller 660 l Container eller bottentömmande behållare

Förpackningar av metall	Kärl 240 l, 370 l eller 660 l Container eller bottentömmande behållare
Förpackningar av färgat eller ofärgat glas	Kärl 240 eller 370 l Igloo 800 l
Returpapper	Kärl 240 l, 370 l eller 660 l Container eller bottentömmande behållare

För grovavfall, trädgårdsavfall, bygg- och rivningsavfall samt latrin anges de behållare som kommunen erbjuder tömning av, i tabellerna med avgifter för respektive typ av avfall.

2 Grundavgift

Tabell 4 En- och tvåbostadshus samt fritidshus, kr per bostad och år

Typ av fastighet	Avgift
Fritidshus	350
En- och tvåbostadshus	710

Tabell 5 Flerfamiljshus samt verksamheter, kr per år

Typ av fastighet eller tjänst	Avgift
Flerbostadshus, avgift per lägenhet	390
Affärer, kontor, industrier och andra verksamheter, avgift per organisation och hämtställe	630
Specialbostäder, äldreboende/särskilt boende med biståndsbeslut från kommunen, studentkorridorboenden och liknande, avgift per lägenhet	630

3 Rörlig avgift, hämtning och behandling

3.1 En- och tvåbostadhus, året runt

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 6 Avgifter för abonnemang med hämtning och behandling av mat-, rest- och förpackningsavfall samt returpapper från en- och tvåbostadsfastigheter, kr per år

Abonnemang	Hämtningsintervall	Avgift
Fyrfackskärl, kärl 1 och kärl 2	Kärl 1 varannan vecka Kärl 2 var fjärde vecka	1354
Extrakärl för restavfall, 140 l	Var fjärde vecka	932
Extrakärl för restavfall, 190 l	Var fjärde vecka	1265

Tabell 7 Avgifter för abonnemang med hemkompostering av matavfall, kr per år.

Abonnemang	Hämtningsintervall	Avgift
Fyrfackskärl, kärl 1 och kärl 2	Kärl 1 varannan vecka Kärl 2 var fjärde vecka	1354
Fyrfackskärl, kärl 1 och kärl 2	Kärl 1 var fjärde vecka Kärl 2 var fjärde vecka	932

3.2 Fritidshus

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 8 Avgift för abonnemang sommartid vecka 18/19 till 38/39 (11 hämtningar av kärl 1, 6 hämtningar av kärl 2), kr per säsong.

Abonnemang	Hämtningsintervall	Avgift
Fyrfackskärl, kärl 1 och kärl 2	Kärl 1 varannan vecka Kärl 2 var fjärde vecka	600
Extrakärl för restavfall, 140 l	Var fjärde vecka	400

3.3 Flerbostadshus, gemensamhetslösningar och verksamheter

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Om bottentömmande behållare används för matavfall debiteras avgift enligt Tabell 10. Om matavfall behöver hämtas oftare än restavfallet ska abonnemang för matavfall enligt Tabell 11 beställas.

Tabell 9 Abonnemang för flerbostadshus, gemensamhetslösningar, affärer, institutioner och andra verksamheter, kr per restavfallsbehållare och år

Behållare för restavfall	Hämtningsintervall	Avgift
140 l kärl	Varannan vecka	1237
140 l kärl	Varje vecka	2564
140 l kärl	2 ggr/vecka	5945
140 l kärl	3 ggr/vecka	9325
190 l kärl	Varannan vecka	1584
190 l kärl	Varje vecka	3283
190 l kärl	2ggr/vecka	7611
190 l kärl	3 ggr/vecka	11939
240 L kärl	Varannan vecka	1760
240 l kärl	Varje vecka	3649
240 l kärl	2ggr/vecka	8460
240 l kärl	3 ggr/vecka	13271
370 l kärl	Varannan vecka	2467
370 l kärl	Varje vecka	5114
370 l kärl	2 ggr/vecka	11857
370 l kärl	3 ggr/vecka	18599
660 l kärl	Varannan vecka	3850
660 l kärl	Varje vecka	7982
660 l kärl	2 ggr/vecka	18506
660 l kärl	3 ggr/vecka	29030
container	Var fjärde vecka	16097
container	Varannan vecka	36939
container	Varje vecka	76588
Bottentömmande	Var fjärde vecka	12890

Bottentömmande	Varannan vecka	29579
Bottentömmande	Varje vecka	61329

Tabell 10 Abonnemang med bottentömmande behållare för matavfall, kr per behållare och år

Behållare för matavfall	Hämtningsintervall	Avgift
Bottentömmande	Varannan vecka	4733
Bottentömmande	Varje vecka	9813

3.4 Matavfall

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 11 Abonnemang för de kunder som endast har matavfall, kr per kärl och år

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Avgift
140 l	Varannan vecka	1052
140 l	Varje vecka	2180
140 l	2 ggr/vecka	5287
140 l	3 ggr/vecka	7930
190 l	Varannan vecka	1347
190 l	Varje vecka	2792
190 l	2 ggr/vecka	6472
190 l	3 ggr/vecka	10152
240 l	Varannan vecka	1497
240 l	Varje vecka	3103
240 l	2 ggr/vecka	7194
240 l	3 ggr/vecka	11285
370 l	Varannan vecka	2098
370 l	Varje vecka	4349
370 l	2 ggr/vecka	10082
370 l	3 ggr/vecka	15816

3.5 Förpackningar

Standardabonnemang för förpackningar och returpapper erbjuds utan avgift, se Tabell 12 till Tabell 14.

Angivna avgifter och avgiftsfri hämtning gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16. Avgifterna gäller när avfallet i kärlen är sorterat, i annat fall debiteras felsorteringsavgift enligt Tabell 24, utöver nedanstående ordinarie avgift.

Tabell 12 Avgift för förpackningar av kartong respektive plast, kr per kärl och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
240 l - 660 l	Varannan vecka	0 kr
240 l - 660 l	1 gång per vecka	1378
240 l - 660 l	2 gånger per vecka	5512
240 l - 660 l	3 gånger per vecka	8268

Tabell 13 Avgift för returpapper eller förpackningar av metall, kr per kärl och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
240 l - 660 l	Var fjärde vecka	0 kr
240 l - 660 l	Varannan vecka	689
240 l - 660 l	En gång per vecka	2756

Tabell 14 Avgift för förpackningar av färgat respektive ofärgat glas, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
240 l – 370 l	Var fjärde vecka	0 kr
240 l – 370 l	Varannan vecka	1131
240 l – 370 l	En gång per vecka	4524
Igloo 800 liter	Var fjärde vecka	1131
Igloo 800 liter	Varannan vecka	2262
Igloo 800 liter	En gång per vecka	4524

Tabell 15 Avgift för sorterade förpackningar i bottentömmande behållare eller container, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
Bottentömmande	Var fjärde vecka	4563
Bottentömmande	Varannan vecka	9126
Bottentömmande	1 gång per vecka	18252
Container	Var fjärde vecka	4563
Container	Varannan vecka	9126
Container	1 gång per vecka	18252

3.6 Tilläggsavgifter; dragavstånd, extrahämtning och kärlbyte

I de fall fastighetsinnehavaren har beställt abonnemang med tillägg för dragväg hämtas kärl med längre avstånd än 3 meter, mot avgift. Avgift för dragväg debiteras per kärl, baserat på tömningsintervall och avstånd mellan kärlets placering och hämtningsfordonets uppställningsplats. Dörr eller annat hinder räknas som ett tillägg till avståndet med 5 meter.

Tabell 16 Tilläggsavgift för hämtning, med dragavstånd över 3 meter, kr per kärl och per hämtning

Kärlstorlek och hämtnings-intervall	Dragavstånd 4–10 meter	Dragavstånd 11–20 meter	Dragavstånd 21–30 meter
Kärl 140 – 660 l	10	20	30

Tabell 17 Avgift för extra hämtning av mat- eller restavfall, kr per behållare och hämtning

Behållare	Avgift
Säck	39
140 l	80
190 l	107
240 l	135
370 l	207
Fyrfack	207
660 l	371
Container	1500
Bottentömmande	1500

Tabell 18 Avgift för extra hämtning av förpackningar, grovavfall eller trädgårdsavfall, kr per behållare och hämtning

Behållare	Avgift
Kärl 240 – 660 liter	115
Bottentömmande	1500
Container	1500
Trädgårdskärl	90
Igloo för glasförpackningar	1500

Tabell 19 Avgift för byte av kärl, kr per kärl och gång

Tjänst	Avgift
Byte av kärl, inkl. hemtagning och utställning	100

3.7 Trädgårdsavfall

Kommunen erbjuder hämtning av trädgårdsavfall i 370 l kärl var 14:e dag från vecka 14/15 till vecka 44/45, 16 hämtningar per säsong. Vid hämtning ska kärlet vara placerad vid tomtgräns.

Tabell 20 Avgift för hämtning och behandling av trädgårdsavfall, kr per säsong

Behållare	Avgift
Kärl 370 l	744

3.8 Grovavfall

Tabell 21 Avgift för hämtning och behandling av grovavfall, inkl. hyra av behållare, vid schemalagd hämtning, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
190 l	Varje vecka	3768
190 l	Varannan vecka	1818
190 l	Var fjärde vecka	792
370 l	Varje vecka	5871
370 l	Varannan vecka	2832
370 l	Var fjärde vecka	1139
660 l	Varje vecka	9163
660 l	Varannan vecka	4419
660 l	Var fjärde vecka	1926
Container	Var fjärde vecka	16097
Container	Varannan vecka	36939

Container	Varje vecka	76588
Container	Budning	1500

3.9 Bygg- och rivningsavfall i lastväxlarflak

Hyra ingår i avgifter för utställning och tömning.

Hämtat avfall debiteras baserat på vikt och mottagningsanläggningens avgifter. Farligt avfall får inte läggas i container.

Tabell 22 Avgift tillfällig container för bygg- och rivningsavfall, kr per lastväxlarflak och tillfälle

Tjänst	Avgift
Tillfällig lastväxlarflak över helg, inklusive utställning, hemtagning med tömning och hyra	4000
Viktavgift, per ton	Enligt mottagnings-anläggningens avgifter
Extra tömning under de dagar containern står ute, inklusive behandling	4000
Hyra, per dag utöver de första fyra dagarna	1000

3.10 Latrin

Vid hämtning ska latrintunnan vara placerad vid tomtgräns.

Tabell 23 Avgift för latrinhämtning

Hämtningsintervall	Avgift
26 hämtningar året runt	6695
11 hämtningar fritidshus	3201
1 hämtning	291

3.11 Avgift på återvinningscentralen

Hushåll har 8 st fria besök per år, därefter debiteras 50 kr per tillfälle.

För hjälporganisationer med 90 - konto gäller samma regler som för hushåll.

Verksamheter/företag 300 kr per tillfälle.

3.12 Felsortering

Tabell 24 Avgift vid felsortering, kr per behållare och tömningstillfälle

Typ av behållare, avsedd för sorterat avfall, t.ex. matavfall, grovavfall, trädgårdsavfall, förpackningar, returpapper eller annat	Avgift
Kärl	500
Container, bottentömmande behållare, eller annan behållare 800 liter eller större	2000

3.13 Förpackningar och tidningar för verksamheter

Angivna avgifter och avgiftsfri hämtning gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 25 Avgift för förpackningar av kartong respektive plast, kr per kärl och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
240 l - 660 l	Varannan vecka	2262
240 l - 660 l	1 gång per vecka	4524
240 l - 660 l	2 gånger per vecka	9048
240 l - 660 l	3 gånger per vecka	13572

Tabell 26 Avgift för returpapper eller förpackningar av metall, kr per kärl och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
240 l - 660 l	Var fjärde vecka	1131
240 l - 660 l	Varannan vecka	2262
240 l - 660 l	En gång per vecka	4524

Tabell 27 Avgift för förpackningar av färgat respektive ofärgat glas, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
240 l – 370 l	Var fjärde vecka	1131
240 l – 370 l	Varannan vecka	2262
240 l – 370 l	En gång per vecka	4524
Igloo 800 liter	Var fjärde vecka	1131
Igloo 800 liter	Varannan vecka	2262
Igloo 800 liter	En gång per vecka	4524

Tabell 28 Avgift för sorterade förpackningar i bottentömmande behållare eller container, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
Bottentömmande	Var fjärde vecka	4563
Bottentömmande	Varannan vecka	9126
Bottentömmande	1 gång per vecka	18252
Container	Var fjärde vecka	4563
Container	Varannan vecka	9126
Container	1 gång per vecka	18252

3.14 Slamavgifter

I Tabell 29 anges avgifter för slamsugning av slamavskiljare för WC- och/eller BDT-vatten, sluten tank och minireningsverk. Slanglängd upp till 20 meter ingår i avgiften. Vid längre slanglängd, och för stora eller tunga lock, tillkommer avgift enligt Tabell 31.

Fordrar avfallslämnaren snabbare åtgärd än inom fem arbetsdagar äger entreprenören rätt att debitera uppdraget med ordinarie pris enligt Tabell 31 plus tilläggsavgift för akut hämtning enligt Tabell 31.

Timpris, enligt Tabell 31, tillkommer när tömning tar extra tid till följd av exempelvis spolning av hårt slam i brunnen.

Tabell 29 Slamsugningsavgift

Ordinarie tömning	Avgift
Slamavskiljare mindre än 4,5 m^3	1 411
Slamavskiljare torrsugning mindre än 4,5 m^3	2 107

Slamavskiljare större än 4,5 m³	2 395
Slamavskiljare torrsugning större än 4,5 m³	3 092
Minireningsverk	2 107
Budad tömning	
Slamavskiljare mindre än 4,5 m³	2 107
Slamavskiljare större än 4,5 m³	3 092
Sluten tank upp till 3 m³	1 201
Sluten tank mellan 3,1 m³ och 6,0 m³	2 256
Minireningsverk	2 107
Bomkörning	
Slamavskiljare mindre än 4,5 m³	627
Slamavskiljare större än 4,5 m³	1 115
Slamavskiljare mindre än 4,5 m³ budad	976
Slamavskiljare större än 4,5 m³ budad	1 463
Torrsugning mindre än 4,5 m³	976
Torrsugning större än 4,5 m³	1 463
Sluten tank mindre än 3 m³	523
Sluten tank 3,1-6 m³	1045

Tabell 30 Avgift för byte av filtermaterial till fosforfälla

Tjänst	Avgift
Byte av fosforfiltermaterial löst	16 725
Byte av fosforfiltermaterial säck	16 725

Tabell 31 Tilläggsavgifter, ordinarie taxa tillkommer

Tjänst	Avgift
Sugslang längre än 20 m, avgift per 10 m	209
Lock över 60 cm i diameter eller över 15 kg	1 115
Akut hämtning vardagar 06:00-18:00	2 091
Akut hämtning kväll/helg	8 363
Akut hämtning storhelg	11 150
Timpris Sugbil	1 579
Timpris Sug och spolbil	1 745
Timpris vardagar 06:00-18:00	4 482
Timpris kväll/helg	16 725
Timpris Storhelg	22 300

Bilaga 1 Avgifter under övergångsperiod - abonnemang som kommer att upphöra

Avgifterna gäller för en- och tvåbostadshus som ännu inte har fått fyrfackskärl.

I avgiften, enligt Tabell 32 och Tabell 34 ingår 140 liter kärl för matavfall med tömning med samma intervall som kärl för restavfall.

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 32 Avgifter för abonnemang året runt med hämtning och behandling av sorterat matavfall respektive restavfall från en- och tvåbostadsfastigheter, kr per år.

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Avgift
140 l	Varje vecka	2808
140 l	Varje vecka – extra kärl	2808
140 l	Varannan vecka	1354
140 l	Varannan vecka – extra kärl	1354
140 l	Varannan vecka – 1 året runt & 1 fritidshus delar	977
140 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	932
190 l	Varje vecka	3595
190 l	Varannan vecka	1734
190 l	Varannan vecka – extra kärl	1734
190 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	1265
370 l	Varje vecka	5601
370 l	Varannan vecka	2701

Tabell 33 Avgifter för abonnemang året runt med enbart kärl för restavfall och hemkompostering av matavfall, kr per år.

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Avgift
140 l	Var fjärde vecka	590
140 l	4 gånger per år	76
140 l	2 gånger per år	19
190 l	Var fjärde vecka	756

Tabell 34 Avgift för abonnemang sommartid 1 maj – 30 september (11 hämtningar).

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Avgift
140 l	Varannan vecka	600
140 l	Varannan vecka – extra kärl	600
140 l	Var fjärde vecka	238
140 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	400
140 l	2 gånger per säsong	20
190 l	Varannan vecka	768
190 l	Var fjärde vecka –	304
190 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	513

Vänersborgs kommun

Avfallstaxa 2025

Innehåll

1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER 3
1.1 Inledning 3
1.2 Avgiftsskyldighet och betalningsmottagare 3
1.3 Om taxan saknar tillämpning 3
1.4 Ägarbyte och ändring av abonnemang 3
1.5 Grundavgift och rörlig avgift 4
1.6 Förpackningar från flerbostadshus och gemensamhetslösningar 4
1.7 Avgift vid uppehåll i hämtning 4
1.8 Avgift vid gemensam behållare 5
1.9 Hämtningsintervall 5
1.10 Hemkompostering 5
1.11 Rengöring av kärl 5
1.12 Tilläggsavgift kärl 5
1.13 Felsortering 6
1.14 Behållare 6

2 GRUNDAVGIFT 8

3 RÖRLIG AVGIFT, HÄMTNING OCH BEHANDLING 9
3.1 En- och tvåbostadhus, året runt 9
3.2 Fritidshus 9
3.3 Flerbostadshus, gemensamhetslösningar och verksamheter 10
3.4 Matavfall 11
3.5 Förpackningar 12
3.6 Tilläggsavgifter; dragavstånd, extrahämtning och kärlbyte 13
3.7 Trädgårdsavfall 14
3.8 Grovavfall 14
3.9 Bygg- och rivningsavfall i lastväxlarflak 15
3.10 Latrin 15
3.11 Avgift på återvinningscentralen 15
3.12 Felsortering 16
3.13 Förpackningar och tidningar för verksamheter 16
3.14 Slamavgifter 17

Bilaga Avgifter under övergångsperiod - abonnemang som kommer att upphöra

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Avfallstaxa	Avfallstaxa 2025	2024-06-19 §106	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunfullmäktige	Renhållningschef	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Från och med 2025-01-01 tills vidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
Avfallstaxa	KS 2024/283	En gång per år	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Avfallshantering		☐	☒
Andra regelverk som omnämns			
Miljöbalken, kommunens lokala föreskrifter för avfallshantering			

1 Allmänna bestämmelser

Lagstadgad mervärdesskatt, moms, ingår på angivna belopp.

1.1 Inledning

Denna taxa är antagen av kommunfullmäktige den 2024—xx-xx, §xxx, med stöd av Miljöbalken (SFS 1998:808) 27 kap. § 4, att gälla fr.o.m 2025-01-01 och tills vidare.

Avfallstaxan omfattar avgifter för den hantering av avfall som utförs genom kommunens försorg och som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken och enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar, med undantag för avgifter avseende slam. För avgifter avseende slam hänvisas till separat slamtaxa.

För avfallshanteringen inom Vänersborgs kommun gäller, förutom bestämmelserna i Miljöbalken (SFS 1998:808) och avfallsförordningen (SFS 2020:614), med stöd av Miljöbalken 15 kap. 38, 39 och 41 §§ antagna lokala föreskrifter för avfallshantering för Vänersborgs kommun.

1.2 Avgiftsskyldighet och betalningsmottagare

Avfallsavgift ska betalas av fastighetsägare, eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare, nedan kallad fastighetsinnehavare. Avgift för avfallstjänster enligt denna taxa erläggs till Vänersborgs Kretslopp & Vatten.

Sedan avgiftsskyldigheten inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges i faktura. Betalas fakturerat belopp inte inom tid som anges på fakturan, ska dröjsmålsränta erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

1.3 Om taxan saknar tillämpning

I de fall taxan saknar tillämplig bestämmelse om avgift, exempelvis vid hämtning med andra metoder eller andra fordon än de som är ordinarie avgifter i denna avfallstaxa bygger på, eller där förhållandena väsentligt avviker från vad som är normalt får enhetschef för Vänersborgs Kretslopp & Vatten besluta om avgifter baserade på kommunens kostnader för tjänsten och principer i denna taxa.

1.4 Ägarbyte och ändring av abonnemang

Vid ägarbyte ska fastighetsinnehavaren snarast anmäla detta till Vänersborgs Kretslopp & Vatten samt den tidpunkt från vilken den nye ägaren ska faktureras avfallsavgift.

Vid ändrade hämtningsförhållanden ska fastighetsinnehavaren anmäla detta till Vänersborgs Kretslopp & Vatten.

1.5 Grundavgift och rörlig avgift

Avfallsavgiften utgörs av en grundavgift/lägenhetsavgift per hushåll/lägenhet och en rörlig avgift.

Grundavgiften/lägenhetsavgiften bidrar till att finansiera drift av återvinningscentralen, insamling av returpapper från allmänna platser, information, utredning och administration m m.

Den rörliga avgiften täcker kostnader för hämtning och behandling av avfall som kommunen ansvarar för. Den rörliga avgiftens storlek bestäms av abonnemangstyp, kärlstorlek, hämtningsintervall samt eventuella tillägg för dragavstånd m.m.

Matavfall är lätt nedbrytbart biologiskt avfall och ska separeras från övrigt avfall. Matavfallet nyttjas för produktion av fordonsbränsle och som jordförbättringsmedel.

I avgiften för abonnemang med mat- och restavfall ingår kärl för utsortering av matavfall med hämtningsintervall som är samma, eller mindre ofta, som för valt abonnemang för restavfall. För verksamheter ingår maximalt 2st kärl för matavfall per restavfallskärl.

Restavfall är det kärlavfall som är kvar efter utsortering av matavfall, förpackningar, tidningar m.m. Restavfallet går till förbränning med energiåtervinning i form av produktion av el samt fjärrvärme.

Mer om krav på sortering av avfall anges i kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering.

1.6 Förpackningar från flerbostadshus och gemensamhetslösningar

Flerbostadshus och gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus bör ha abonnemang för fastighetsnära insamling (FNI) av förpackningar i separata kärl eller bottentömmande behållare. Krav på separata fack eller behållare för de olika förpackningsslagen vid fastigheten införs successivt i enlighet med avfallsförordningen (2020:614).

Verksamheter, som använder samma behållare för matavfall och för restavfall som boende på samma fastighet, får också lämna förpackningar i samma behållare som de boende, efter anmälan till kommunen.

1.7 Avgift vid uppehåll i hämtning

Om bostaden inte kommer att användas kan uppehåll i hämtning medges efter ansökan enligt 46 § i kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering.

Under uppehållsperioden debiteras ordinarie grundavgift, men ingen rörlig avgift eller tilläggsavgift.

1.8 Avgift vid gemensam behållare

Grundavgift faktureras per hushåll, medan den rörliga avgiften delas på antalet hushåll som är med i tjänsten, enligt 45 § i kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering. Maximalt 3 hushåll får dela på gemensam behållare, enligt kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering.

1.9 Hämtningsintervall

Ordinarie hämtning från en- och tvåbostadshus med fyrfackskärl sker en gång varannan vecka för matavfall och en gång var fjärde vecka för restavfall. För en- och tvåbostadshus som ännu inte har fått fyrfackskärl sker ordinarie hämtning minst en gång varannan vecka för matavfall och restavfall.

Från flerbostadshus respektive verksamheter sker hämtning av både matavfall och restavfall minst en gång varannan vecka, eller enligt de alternativ som anges i avgiftstabellerna i denna taxa.

1.10 Hemkompostering

Efter skriftlig anmälan enligt kommunens lokala föreskrifter 41 § om avfallshantering är kompostering av matavfall tillåten i en skadedjurssäker kompostbehållare.

1.11 Rengöring av kärl

Fastighetsinnehavaren ansvarar för rengöring av kärlet. Rengöring bör ske med miljövänligt diskmedel eller såpa. Tvättvattnet ska inte hällas direkt i dagvattnet utan hälls lämpligen på egen gräsmatta eller liknande där det kan infiltreras ner i marken.

1.12 Tilläggsavgift kärl

Tilläggsavgift debiteras för hämtning med dragavstånd över 3 meter. Placeringen avtalas med Kretslopp & Vatten. Kärlet hämtas och återplaceras på överenskommen plats.

Tilläggsavgift debiteras för extra säck eller extra tömning av kärl eller annan behållare.

1.13 Felsortering

Om abonnenten inte sorterar enligt kommunens sorteringsanvisningar debiteras en avgift för felsortering. Om felsorteringen bedöms vara av betydelse för möjligheterna att behandla avfallet har kommunen dessutom rätt att klassa om avfallet och debitera behandlingsavgift enligt klassning, eller att inte tömma avfallsbehållaren och anmoda abonnenten att vidta rättelse innan nästa tömningstillfälle.

1.14 Behållare

En- och tvåbostadshus samt fritidshus med nytt insamlingssystem

Insamlingssystemet för en- och tvåbostadshus samt fritidshus förändras under en övergångsperiod. En- och tvåbostadshus samt fritidshus ska använda fyrfackskärl från det datum Vänersborgs Kretslopp & Vatten bestämmer för aktuell gata eller bostadsområde.

Vid varje fastighet ska finnas: 2st 370 liter fyrfackskärl

Komplement erbjudsvid behov: 140 och 190 liter kärl för restavfall

En- och tvåbostadshus samt fritidshus med gamla insamlingssystemet

Nedan anges vilka kärlstorlekar som får användas.

Tabell 1 Kärlstorlekar som får användas

Typ av fastighet	Kärl för restavfall	Kärl för matavfall
En- och tvåbostadshus	140 l, 190 l eller 370 l	140 l
Fritidshus	140 l eller 190 l	140 l

Flerbostadshus och verksamheter

Nedan anges vilka typer av behållare och vilka storlekar som får användas vid flerbostadshus, affärer, kontor, industrier och andra verksamheter.

Tabell 2 Vilka typer av behållare och vilka storlekar som får användas för restavfall respektive för matavfall.

Typ av behållare	För restavfall	För matavfall
Kärl	140 l, 190 l, 370 l eller 660 l	140 l, 190 l, 240 l eller 370 l
Bottentömmande behållare	upp till 5 000 l	upp till 800 l
Container	8 000 l	

Tabell 3 Vilka typer av behållare och vilka storlekar som får användas för förpackningar och returpapper.

Tjänst	Typ av behållare och storlek
Förpackningar av kartong eller plast	Kärl 370 l eller 660 l Container eller bottentömmande behållare
Förpackningar av metall	Kärl 190 l, 240, 370 l eller 660 l Container eller bottentömmande behållare
Förpackningar av färgat eller ofärgat glas	Kärl 190 l, 240 eller 370 l Igloo 800 l
Returpapper	Kärl 190 l, 240, 370 l eller 660 l Container eller bottentömmande behållare

För grovavfall, trädgårdsavfall, bygg- och rivningsavfall samt latrin anges de behållare som kommunen erbjuder tömning av, i tabellerna med avgifter för respektive typ av avfall.

2 Grundavgift

Tabell 4 En- och tvåbostadshus samt fritidshus, kr per bostad och år

Typ av fastighet	Avgift
Fritidshus	350
En- och tvåbostadshus	710

Tabell 5 Flerfamiljshus samt verksamheter, kr per år

Typ av fastighet eller tjänst	Avgift
Flerbostadshus, avgift per lägenhet	390
Affärer, kontor, industrier och andra verksamheter, avgift per organisation och hämtställe	630
Specialbostäder, äldreboende/särskilt boende med biståndsbeslut från kommunen, studentkorridorboenden och liknande, avgift per lägenhet	630

3 Rörlig avgift, hämtning och behandling

3.1 En- och tvåbostadhus, året runt

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 6 Avgifter för abonnemang med hämtning och behandling av mat-, rest- och förpackningsavfall samt returpapper från en- och tvåbostadsfastigheter, kr per år

Abonnemang	Hämtningsintervall	Avgift
Fyrfackskärl, kärl 1 och kärl 2	Kärl 1 varannan vecka Kärl 2 var fjärde vecka	1354
Extrakärl för restavfall, 140 l	Var fjärde vecka	932
Extrakärl för restavfall, 190 l	Var fjärde vecka	1265

Tabell 7 Avgifter för abonnemang med hemkompostering av matavfall, kr per år.

Abonnemang	Hämtningsintervall	Avgift
Fyrfackskärl, kärl 1 och kärl 2	Kärl 1 varannan vecka Kärl 2 var fjärde vecka	1354
Fyrfackskärl, kärl 1 och kärl 2	Kärl 1 var fjärde vecka Kärl 2 var fjärde vecka	932

3.2 Fritidshus

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 8 Avgift för abonnemang sommartid 1 maj – 30 september (11 hämtningar av kärl 1, 6 hämtningar av kärl 2), kr per säsong.

Abonnemang	Hämtningsintervall	Avgift
Fyrfackskärl, kärl 1 och kärl 2	Kärl 1 varannan vecka Kärl 2 var fjärde vecka	600
Extrakärl för restavfall, 140 l	Var fjärde vecka	400

3.3 Flerbostadshus, gemensamhetslösningar och verksamheter

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Om bottentömmande behållare används för matavfall debiteras avgift enligt Tabell 10. Om matavfall behöver hämtas oftare än restavfallet ska abonnemang för matavfall enligt Tabell 11 beställas.

Tabell 9 Abonnemang för flerbostadshus, gemensamhetslösningar, affärer, institutioner och andra verksamheter, kr per restavfallsbehållare och år

Behållare för restavfall	Hämtningsintervall	Avgift
140 l kärl	Varannan vecka	1237
140 l kärl	Varje vecka	2564
140 l kärl	2 ggr/vecka	5945
140 l kärl	3 ggr/vecka	9325
190 l kärl	Varannan vecka	1584
190 l kärl	Varje vecka	3283
190 l kärl	2ggr/vecka	7611
190 l kärl	3 ggr/vecka	11939
240 L kärl	Varannan vecka	1760
240 l kärl	Varje vecka	3649
240 l kärl	2ggr/vecka	8460
240 l kärl	3 ggr/vecka	13271
370 l kärl	Varannan vecka	2467
370 l kärl	Varje vecka	5114
370 l kärl	2 ggr/vecka	11857
370 l kärl	3 ggr/vecka	18599
660 l kärl	Varannan vecka	3850
660 l kärl	Varje vecka	7982
660 l kärl	2 ggr/vecka	18506
660 l kärl	3 ggr/vecka	29030
container	Var fjärde vecka	16097
container	Varannan vecka	36939
container	Varje vecka	76588
Bottentömmande	Var fjärde vecka	12890

Bottentömmande	Varannan vecka	29579
Bottentömmande	Varje vecka	61329

Tabell 10 Abonnemang med bottentömmande behållare för matavfall, kr per behållare och år

Behållare för matavfall	Hämtningsintervall	Avgift
Bottentömmande	Varannan vecka	4733
Bottentömmande	Varje vecka	9813

3.4 Matavfall

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 11 Abonnemang för de kunder som endast har matavfall, kr per kärl och år

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Avgift
140 l	Varannan vecka	1052
140 l	Varje vecka	2180
140 l	2 ggr/vecka	5287
140 l	3 ggr/vecka	7930
190 l	Varannan vecka	1347
190 l	Varje vecka	2792
190 l	2 ggr/vecka	6472
190 l	3 ggr/vecka	10152
240 l	Varannan vecka	1497
240 l	Varje vecka	3103
240 l	2 ggr/vecka	7194
240 l	3 ggr/vecka	11285
370 l	Varannan vecka	2098
370 l	Varje vecka	4349
370 l	2 ggr/vecka	10082
370 l	3 ggr/vecka	15816

3.5 Förpackningar

Standardabonnemang för förpackningar och returpapper erbjuds utan avgift, se Tabell 12 till Tabell 14.

Angivna avgifter och avgiftsfri hämtning gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16. Avgifterna gäller när avfallet i kärlen är sorterat, i annat fall debiteras felsorteringsavgift enligt Tabell 24, utöver nedanstående ordinarie avgift.

Tabell 12 Avgift för förpackningar av kartong respektive plast, kr per kärl och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
370 l - 660 l	Varannan vecka	0 kr
370 l - 660 l	1 gång per vecka	1378
370 l - 660 l	2 gånger per vecka	5512
370 l - 660 l	3 gånger per vecka	8268

Tabell 13 Avgift för returpapper eller förpackningar av metall, kr per kärl och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
190 l - 660 l	Var fjärde vecka	0 kr
190 l - 660 l	Varannan vecka	689
190 l - 660 l	En gång per vecka	2756

Tabell 14 Avgift för förpackningar av färgat respektive ofärgat glas, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
190 l – 370 l	Var fjärde vecka	0 kr
190 l – 370 l	Varannan vecka	1131
190 l – 370 l	En gång per vecka	4524
Igloo 800 liter	Var fjärde vecka	1131
Igloo 800 liter	Varannan vecka	2262
Igloo 800 liter	En gång per vecka	4524

Tabell 15 Avgift för sorterade förpackningar i bottentömmande behållare eller container, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
Bottentömmande	Var fjärde vecka	4563
Bottentömmande	Varannan vecka	9126
Bottentömmande	1 gång per vecka	18252
Container	Var fjärde vecka	4563
Container	Varannan vecka	9126
Container	1 gång per vecka	18252

3.6 Tilläggsavgifter; dragavstånd, extrahämtning och kärlbyte

I de fall fastighetsinnehavaren har beställt abonnemang med tillägg för dragväg hämtas kärl med längre avstånd än 3 meter, mot avgift. Avgift för dragväg debiteras per kärl, baserat på tömningsintervall och avstånd mellan kärlets placering och hämtningsfordonets uppställningsplats. Dörr eller annat hinder räknas som ett tillägg till avståndet med 5 meter.

Tabell 16 Tilläggsavgift för hämtning, med dragavstånd över 3 meter, kr per kärl och per hämtning

Kärlstorlek och hämtnings-intervall	Dragavstånd 4–10 meter	Dragavstånd 11–20 meter	Dragavstånd 21–30 meter
Kärl 140 – 660 l	10	20	30

Tabell 17 Avgift för extra hämtning av mat- eller restavfall, kr per behållare och hämtning

Behållare	Avgift
Säck	39
140 l	80
190 l	107
240 l	135
370 l	207
Fyrfack	207
660 l	371
Container	1500
Bottentömmande	1500

Tabell 18 Avgift för extra hämtning av förpackningar, grovavfall eller trädgårdsavfall, kr per behållare och hämtning

Behållare	Avgift
Kärl 140 – 660 liter	115
Bottentömmande	1500
Container	1500
Trädgårdskärl	90
Igloo för glasförpackningar	1500

Tabell 19 Avgift för byte av kärl, kr per kärl och gång

Tjänst	Avgift
Byte av kärl, inkl. hemtagning och utställning	100

3.7 Trädgårdsavfall

Kommunen erbjuder hämtning av trädgårdsavfall i 370 l kärl var 14:e dag från vecka 14/15 till vecka 44/45, 16 hämtningar per säsong. Vid hämtning ska kärlet vara placerad vid tomtgräns.

Tabell 20 Avgift för hämtning och behandling av trädgårdsavfall, kr per säsong

Behållare	Avgift
Kärl 370 l	744

3.8 Grovavfall

Tabell 21 Avgift för hämtning och behandling av grovavfall, inkl. hyra av behållare, vid schemalagd hämtning, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
190 l	Varje vecka	3768
190 l	Varannan vecka	1818
190 l	Var fjärde vecka	792
370 l	Varje vecka	5871
370 l	Varannan vecka	2832
370 l	Var fjärde vecka	1139
660 l	Varje vecka	9163
660 l	Varannan vecka	4419
660 l	Var fjärde vecka	1926
Container	Var fjärde vecka	16097
Container	Varannan vecka	36939

Container	Varje vecka	76588
Container	Budning	1500

3.9 Bygg- och rivningsavfall i lastväxlarflak

Hyra ingår i avgifter för utställning och tömning.

Hämtat avfall debiteras baserat på vikt och mottagningsanläggningens avgifter. Farligt avfall får inte läggas i container.

Tabell 22 Avgift tillfällig container för bygg- och rivningsavfall, kr per lastväxlarflak och tillfälle

Tjänst	Avgift
Tillfällig lastväxlarflak över helg, inklusive utställning, hemtagning med tömning och hyra	4000
Viktavgift, per ton	Enligt mottagnings-anläggningens avgifter
Extra tömning under de dagar containern står ute, inklusive behandling	4000
Hyra, per dag utöver de första fyra dagarna	1000

3.10 Latrin

Vid hämtning ska latrintunnan vara placerad vid tomtgräns.

Tabell 23 Avgift för latrinhämtning

Hämtningsintervall	Avgift
26 hämtningar året runt	6695
11 hämtningar fritidshus	3201
1 hämtning	291

3.11 Avgift på återvinningscentralen

Hushåll har 8st fria besök per år, därefter debiteras 50 kr per tillfälle.

För hjälporganisationer med 90 - konto gäller samma regler som för hushåll.

Verksamheter/företag 300 kr per tillfälle.

3.12 Felsortering

Tabell 24 Avgift vid felsortering, kr per behållare och tömningstillfälle

Typ av behållare, avsedd för sorterat avfall, t.ex. matavfall, grovavfall, trädgårdsavfall, förpackningar, returpapper eller annat	Avgift
Kärl	500
Container, bottentömmande behållare, eller annan behållare 800 liter eller större	2000

3.13 Förpackningar och tidningar för verksamheter

Angivna avgifter och avgiftsfri hämtning gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 25 Avgift för förpackningar av kartong respektive plast, kr per kärl och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
370 l - 660 l	Varannan vecka	2262
370 l - 660 l	1 gång per vecka	4524
370 l - 660 l	2 gånger per vecka	9048
370 l - 660 l	3 gånger per vecka	13572

Tabell 26 Avgift för returpapper eller förpackningar av metall, kr per kärl och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
190 l - 660 l	Var fjärde vecka	1131
190 l - 660 l	Varannan vecka	2262
190 l - 660 l	En gång per vecka	4524

Tabell 27 Avgift för förpackningar av färgat respektive ofärgat glas, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
190 l – 370 l	Var fjärde vecka	1131
190 l – 370 l	Varannan vecka	2262
190 l – 370 l	En gång per vecka	4524
Igloo 800 liter	Var fjärde vecka	1131
Igloo 800 liter	Varannan vecka	2262
Igloo 800 liter	En gång per vecka	4524

Tabell 28 Avgift för sorterade förpackningar i bottentömmande behållare eller container, kr per behållare och år

Behållare	Hämtningsintervall	Avgift
Bottentömmande	Var fjärde vecka	4563
Bottentömmande	Varannan vecka	9126
Bottentömmande	1 gång per vecka	18252
Container	Var fjärde vecka	4563
Container	Varannan vecka	9126
Container	1 gång per vecka	18252

3.14 Slamavgifter

I Tabell 29 anges avgifter för slamsugning av slamavskiljare för WC- och/eller BDT-vatten, sluten tank och minireningsverk. Slanglängd upp till 20 meter ingår i avgiften. Vid längre slanglängd, och för stora eller tunga lock, tillkommer avgift enligt Tabell 31.

Fordrar avfallslämnaren snabbare åtgärd än inom fem arbetsdagar äger entreprenören rätt att debitera uppdraget med ordinarie pris enligt Tabell 31 plus tilläggsavgift för akut hämtning enligt Tabell 31.

Timpris, enligt Tabell 31, tillkommer när tömning tar extra tid till följd av exempelvis spolning av hårt slam i brunnen.

Tabell 29 Slamsugningsavgift

Ordinarie tömning	Avgift
Slamavskiljare mindre än 4,5 m^3	1 411
Slamavskiljare torrsugning mindre än 4,5 m^3	2 107

Slamavskiljare större än 4,5 m^3	2 395
Slamavskiljare torrsugning större än 4,5 m^3	3 092
Minireningsverk	2 107
Budad tömning	
Slamavskiljare mindre än 4,5 m^3	2 107
Slamavskiljare större än 4,5 m^3	3 092
Sluten tank upp till 3 m^3	1 201
Sluten tank mellan 3,1 m^3 och 6,0 m^3	2 256
Minireningsverk	2 107
Bomkörning	
Slamavskiljare mindre än 4,5 m^3	627
Slamavskiljare större än 4,5 m^3	1 115
Slamavskiljare mindre än 4,5 m^3 budad	976
Slamavskiljare större än 4,5 m^3 budad	1 463
Torrsugning mindre än 4,5 m^3	976
Torrsugning större än 4,5 m^3	1 463
Sluten tank mindre än 3 m^3	523
Sluten tank 3,1-6 m^3	1045

Tabell 30 Avgift för byte av filtermaterial till fosforfälla

Tjänst	Avgift
Byte av fosforfiltermaterial löst	16 725
Byte av fosforfiltermaterial säck	16 725

Tabell 31 Tilläggsavgifter, ordinarie taxa tillkommer

Tjänst	Avgift
Sugslang längre än 20 m, avgift per 10 m	209
Lock över 60 cm i diameter eller över 15 kg	1 115
Akut hämtning vardagar 06:00-18:00	2 091
Akut hämtning kväll/helg	8 363
Akut hämtning storhelg	11 150
Timpris Sugbil	1 579
Timpris Sug och spolbil	1 745
Timpris vardagar 06:00-18:00	4 482
Timpris kväll/helg	16 725
Timpris Storhelg	22 300

Bilaga 1 Avgifter under övergångsperiod - abonnemang som kommer att upphöra

Avgifterna gäller för en- och tvåbostadshus som ännu inte har fått fyrfackskärl.

I avgiften, enligt Tabell 32 och Tabell 34 ingår 140 liter kärl för matavfall med tömning med samma intervall som kärl för restavfall.

Angivna avgifter gäller när kärlet placeras vid fastighetsgräns vid farbar väg, inom 3 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats. Vid annan placering tillämpas dragvägstillägg enligt Tabell 16.

Tabell 32 Avgifter för abonnemang året runt med hämtning och behandling av sorterat matavfall respektive restavfall från en- och tvåbostadsfastigheter, kr per år.

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Avgift
140 l	Varje vecka	2808
140 l	Varje vecka – extra kärl	2808
140 l	Varannan vecka	1354
140 l	Varannan vecka – extra kärl	1354
140 l	Varannan vecka – 1 året runt & 1 fritidshus delar	977
140 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	932
190 l	Varje vecka	3595
190 l	Varannan vecka	1734
190 l	Varannan vecka – extra kärl	1734
190 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	1265
370 l	Varje vecka	5601
370 l	Varannan vecka	2701

Tabell 33 Avgifter för abonnemang året runt med enbart kärl för restavfall och hemkompostering av matavfall, kr per år.

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Avgift
140 l	Var fjärde vecka	590
140 l	4 gånger per år	76
140 l	2 gånger per år	19
190 l	Var fjärde vecka	756

Tabell 34 Avgift för abonnemang sommartid 1 maj – 30 september (11 hämtningar).

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Avgift
140 l	Varannan vecka	600
140 l	Varannan vecka – extra kärl	600
140 l	Var fjärde vecka	238
140 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	400
140 l	2 gånger per säsong	20
190 l	Varannan vecka	768
190 l	Var fjärde vecka –	304
190 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	513

Vänersborgs kommun
samhällsbyggnadsnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2025-04-01

Dnr: SBN 2025/83

Handläggare
Niclas Janflod
niclas.janflod@vanersborg.se
0521- 72 12 51

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till revidering av avfallstaxan 2026

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att revidera avfallstaxan enligt bilaga ”Avfallstaxa 2026”.

Sammanfattning av ärendet

Den föreslagna revideringen syftar till att underlätta för hushållen och företagen att sortera sitt avfall och därmed öka återvinningsgraden. Genom att erbjuda större kärl för olika typer av återvinningsmaterial förväntas mängden återvunnet material öka, vilket bidrar till en mer hållbar avfallshantering och minskad miljöpåverkan. Dessutom förbättras arbetsmiljön för sophämtarna genom att minska antalet tunga lyft och hantering av mindre kärl.

Beredning

Ärendet har beretts av enhetschef Niclas Janflod, Vänersborgs kommun.

Daniel Larsson

Verksamhetschef

Bilagor

Avfallstaxa 2026

Sändlista

Kommunfullmäktige
Enhetschef renhållning
Verksamhetschef på Kretslopp & Vatten
Förvaltningsekonom

§ 104

Revidering av timtaxa K inom miljö- och hälsoskyddsnämndens område

KS 2025/267

Beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer timtaxa K till 1295 kronor, från och med 2025-08-01, i taxor enligt miljöbalken, strålskyddslagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel, lag om foder och animaliska biprodukter, lag om sprängämnesprekursorer samt lag om åtgärder mot förorening av fartyg
2. Kommunfullmäktige överlåter befogenheten åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att besluta om sådana ändringar av timtaxa K som betingas av index i enlighet med nedanstående,

Timavgiften är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Deltog inte i beslutet

Henrik Harlitz (M) avstod från att delta i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Genom beslut den 13 december 2023, § 232 har Kommunfullmäktige fastställt en timtaxa/timavgift (timtaxa K) inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområden. Timtaxa K fastställdes i taxor enligt miljöbalken, strålskyddslagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel samt lag om foder och animaliska biprodukter.

Den 13 november 2024 respektive 19 februari 2025 har Kommunfullmäktige påfört miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvar för tillsyn enligt ytterligare lagstiftning – lag om åtgärder mot förorening av fartyg samt lag om sprängämnesprekursorer. Som en följd av detta har miljö- och hälsoskyddsnämnden, genom beslut den 14 maj 2025, MHN § 21 och MHN § 22, föreslagit att Kommunfullmäktige ska anta nya taxor för uttag av avgift för prövning/tillsyn enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg samt lag om sprängämnesprekursorer. Avgiften föreslås finansieras enligt timtaxa K. Med anledning av detta bör Kommunfullmäktiges beslut från den 13 december

2023, § 232 revideras på så sätt att även tillkommande lagstiftningar omfattas av timtaxa K.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har föreslagit att Kommunfullmäktige ska revidera timtaxa K att från 2025-08-01 gälla i taxor Miljöbalken, Strålskyddslagen, Lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, Lagen om receptfria läkemedel, Lagen om foder och animaliska biprodukter, Lagen om sprängämnesprekursorer samt Lagen om åtgärder mot förorening av fartyg.

Kommunstyrelseförvaltningen delar miljönämndens uppfattning om att Kommunfullmäktiges beslut avseende timtaxa K bör revideras så att timtaxan även omfattar tillkommande lagstiftning.

Kommunstyrelseförvaltningen har inom ramen för beredningen av ärendet även uppmärksammat att det i miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till nya taxor enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg samt lag om sprängämnesprekursorer framgår att timtaxa K kan justeras årligen. Någon sådan möjlighet tycks dock inte finnas enligt Kommunfullmäktiges beslut avseende timtaxa K från den 13 december 2023. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför även att Kommunfullmäktige, dels ska revidera det tidigare beslutet avseende timtaxa K på så sätt att timtaxan istället fastställs till 1295 kronor – utifrån rådande kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad 2024 (året före det år taxan börjar gälla), dels ska överlåta befogenheten åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att besluta om sådana ändringar av taxan som betingas av prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Föreslagna revideringar har stämts av med förvaltningschef vid miljö- och hälsoskyddsförvaltningen som inte har haft något att erinra.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-16
- Miljö och hälsoskyddsnämndens beslut 2025-05-14 §23
- Kommunfullmäktiges beslut 2023-12-13 § 232

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:

1. Kommunfullmäktige reviderar Kommunfullmäktiges beslut från den 13 december 2023, § 232, avseende timtaxa K på så sätt att timtaxa K, från 2025-08-01, fastställs i taxor enligt miljöbalken, strålskyddslagen, lag om tobak och liknande produkter samt

lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel, lag om foder och animaliska biprodukter, lag om sprängämnesprekursorer samt lag om åtgärder mot förorening av fartyg till 1295 kronor.

2. Kommunfullmäktige överlåter befogenheten åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att besluta om sådana ändringar av timtaxan/timavgiften som betingas av index i enlighet med nedanstående,

Timavgiften är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Ordföranden yrkade på att ordet timtaxan/timavgiften i punkt 2 justeras till timtaxa K.

Kommundirektören lämnade muntligen ett reviderat förslag på beslutsförslag från förvaltningen där gällande formalia justerades. Förslaget önskades stämmas av med ansvarig handläggare. Reviderat förslag lyder enligt följande:

1. Kommunfullmäktige fastställer timtaxa K till 1295 kronor, från och med 2025-08-01, i taxor enligt miljöbalken, strålskyddslagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel, lag om foder och animaliska biprodukter, lag om sprängämnesprekursorer samt lag om åtgärder mot förorening av fartyg

2. Kommunfullmäktige överlåter befogenheten åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att besluta om sådana ändringar av timtaxa K som betingas av index i enlighet med nedanstående,

Timavgiften är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Beslutsgång

Ordförande frågade kommunstyrelsens arbetsutskott om ovan justeringar kunde lämnas till kommunstyrelseförvaltningen att justeras i protokollet vilket godtog av utskottet.

2025-05-16

Dnr: KS 2025/267

Handläggare
Ylva Johansson
Ylva.Johansson@vanersborg.se
0521-72 10 00

Mottagare
Kommunstyrelsen

Revidering av timtaxa (timtaxa K) inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige reviderar Kommunfullmäktiges beslut från den 13 december 2023, § 232, avseende timtaxa K på så sätt att timtaxa K, från 2025-08-01, fastställs i taxor enligt miljöbalken, strålskyddslagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel, lag om foder och animaliska biprodukter, lag om sprängämnesprekursorer samt lag om åtgärder mot förorening av fartyg till 1295 kronor.

2. Kommunfullmäktige överlåter befogenheten åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att besluta om sådana ändringar av timtaxan/timavgiften som betingas av index i enlighet med nedanstående,

   Timavgiften är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Sammanfattning av ärendet

Genom beslut den 13 december 2023, § 232 har Kommunfullmäktige fastställt en timtaxa/timavgift (timtaxa K) inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområden. Timtaxa K fastställdes i taxor enligt miljöbalken, strålskyddslagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel samt lag om foder och animaliska biprodukter.

Den 13 november 2024 respektive 19 februari 2025 har Kommunfullmäktige påfört miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvar för tillsyn enligt ytterligare lagstiftning – lag om åtgärder mot förorening av fartyg samt lag om sprängämnesprekursorer. Som en följd av detta har miljö- och hälsoskyddsnämnden, genom beslut den 14 maj 2025, MHN § 21 och MHN § 22, föreslagit att Kommunfullmäktige ska anta nya taxor för uttag av avgift för prövning/tillsyn enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg samt lag om sprängämnesprekursorer. Avgiften föreslås finansieras enligt timtaxa K. Med anledning

av detta bör Kommunfullmäktiges beslut från den 13 december 2023, § 232 revideras på så sätt att även tillkommande lagstiftningar omfattas av timtaxa K.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har föreslagit att Kommunfullmäktige ska revidera timtaxa K att från 2025-08-01 gälla i taxor Miljöbalken, Strålskyddslagen, Lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, Lagen om receptfria läkemedel, Lagen om foder och animaliska biprodukter, Lagen om sprängämnesprekursorer samt Lagen om åtgärder mot förorening av fartyg.

Kommunstyrelseförvaltningen delar miljönämndens uppfattning om att Kommunfullmäktiges beslut avseende timtaxa K bör revideras så att timtaxan även omfattar tillkommande lagstiftning.

Kommunstyrelseförvaltningen har inom ramen för beredningen av ärendet även uppmärksammat att det i miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till nya taxor enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg samt lag om sprängämnesprekursorer framgår att timtaxa K kan justeras årligen. Någon sådan möjlighet tycks dock inte finnas enligt Kommunfullmäktiges beslut avseende timtaxa K från den 13 december 2023. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför även att Kommunfullmäktige, dels ska revidera det tidigare beslutet avseende timtaxa K på så sätt att timtaxan istället fastställs till 1295 kronor – utifrån rådande kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad 2024 (året före det år taxan börjar gälla), dels ska överlåta befogenheten åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att besluta om sådana ändringar av taxan som betingas av prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Föreslagna revideringar har stämts av med förvaltningschef vid miljö- och hälsoskyddsförvaltningen som inte har haft något att erinra.

Beredning

Ärendet har beretts av Kommunstyrelseförvaltningen i samråd med miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

Underlag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut den 14 maj 2025, MHN § 23

Kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2023, § 232

Pernilla Bertilsson

Chefsjurist

Sändlista

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

MHN § 23 ALLM.2025.650

Revidering av timtaxa

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att föreslå att kommunfullmäktige reviderar timtaxa K att från 2025-08-01 gälla i taxor Miljöbalken, Strålskyddslagen, Lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, Lagen om receptfria läkemedel, Lagen om foder och animaliska biprodukter, Lagen om sprängämnesprekursorer samt Lagen om åtgärder mot förorening av fartyg.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige fastställde genom beslut 2023-12-13 timtaxa inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde. Beslutet för timtaxa K omfattade taxor inom Miljöbalken, Strålskyddslagen, Lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, Lagen om receptfria läkemedel samt Lagen om foder och animaliska biprodukter.

För närvarande bereds ärenden angående fastställande av taxor för två tillkommande lagstiftningsområden som nämnden tilldelats i reglementet genom beslut i kommunfullmäktige 2024-11-13 respektive 2025-02-19. Det rör tillsyn enligt lagen om åtgärder mot förorening av fartyg samt lagen om sprängämnesprekursorer. Båda dessa tillsynsområden föreslås finansieras enligt timtaxa K. Genom detta följer att timtaxa K behöver revideras så att de berörda lagstiftningsområdena finns uppräknade i timtaxan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2025-04-30

Sändlista

Kommunfullmäktige

§ 232

Fastställande av timtaxa inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde

KS 2023/927

Beslut

Kommunfullmäktige fastställer timtaxa K från 1 januari 2024 i taxor enligt miljöbalken, strålskyddslagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel samt lag om foder och animaliska biprodukter till **1238 kronor**.
Kommunfullmäktige fastställer timtaxa L från 1 januari 2024 i taxa inom livsmedelsområdet samt för kontroll inom ekologisk produktion och material i kontakt med livsmedel till **1355 kronor.**

Sammanfattning av ärendet

Ett reviderat förslag till taxa enligt miljöbalken är under beredning i ärende med dnr KS 2023/926. I det ärendet föreslås att en ny sådan taxa antas som börjar gälla den 1 januari 2024. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att en indexjustering av timtaxorna samtidigt krävs för att täcka upp för ökade kostnader. År 2023 uppgår timtaxa K uppgår till 1164 kronor och timtaxa L uppgår till 1274 kronor. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer det lämpligast att samtliga timtaxor antas i samma beslut och att justeringen sker enligt PKV (prisindex för kommunal verksamhet). PKV tillhandahålls av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och är avsett att användas av kommunerna som underlag vid beräkningen av kostnaderna för löne- och prisutvecklingen i fasta löner och priser.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2023-11-29, § 267
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-11-13 § 200 Fastställande av timtaxa inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-10-31 Fastställande av timtaxa inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde
- Komplettering från miljö- och byggnadsförvaltningen
- Fastställande av timtaxa inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag. Ordföranden ställde kommunstyrelsens förslag under proposition och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

§ 103

Taxa enligt lag om sprängämnesprekursorer

KS 2025/269

Beslut

Kommunfullmäktige antar bilagd taxa enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer inklusive den ändring som har föreslagits av kommunstyrelseförvaltningen. Taxan ska gälla från 2025-08-01.

Bilaga/bilagor

Bilaga 13: Bilaga -taxa sprängämnesprekursorer

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har den 19 februari 2025 beslutat att påföra det kommunala tillsynsansvaret som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, samt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer på miljö – och hälsoskyddsnämnden. Som en följd av detta har Miljö- och hälsoskyddsnämnden genom beslut den 14 maj 2025, § 21, föreslagit att Kommunfullmäktige ska anta en taxa för tillsynsavgift enligt lagen om sprängämnesprekursorer.

Enligt 11 § lagen om sprängämnesprekursorer får en avgift tas ut för bland annat tillsyn enligt lagen. Enligt 19 § andra stycket samma lag får kommunen meddela föreskrifter om avgifternas storlek när det gäller kommunernas tillsynsverksamhet.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat den föreslagna taxan.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att taxan – beträffande avgiftsbeloppet/timtaxan – i 3 § hänvisar till Taxa K vilken framgår av separat beslut.

Av 4 § framgår vidare att ” timavgiften *i denna taxa* är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Ovanstående formuleringar ger intrycket av att det är två olika taxor som avses. För att undanröja denna otydlighet föreslår

Kommunstyrelseförvaltningen följande redaktionella ändring av 4 § i taxan. Att orden ”i denna taxa” i 4 § byts ut mot orden ”i taxan”.

Den nya lydelsen av 4 § blir därmed följande.

”Timavgiften i taxan är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Kommunstyrelseförvaltningen har i övrigt ingenting att erinra mot förslaget. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därvid att Kommunfullmäktige ska anta den föreslagna taxan enligt bilaga inklusive den ändring som har föreslagits av kommunstyrelesförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-16
- Bilaga -taxa sprängämnesprekursorer
- Taxa - enligt lagen om sprängämnesprekursorer
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2025-05-14 § 21

2025-05-16

Dnr: KS 2025/250

Handläggare
Ylva Johansson
Ylva.Johansson@vanersborg.se
0521-72 10 00

Mottagare
Kommunstyrelsen

Taxa enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar bilagd taxa enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer inklusive den ändring som har föreslagits av kommunstyrelseförvaltningen. Taxan ska gälla från 2025-08-01.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har den 19 februari 2025 beslutat att påföra det kommunala tillsynsansvaret som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, samt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer på miljö – och hälsoskyddsnämnden. Som en följd av detta har Miljö- och hälsoskyddsnämnden genom beslut den 14 maj 2025, § 21, föreslagit att Kommunfullmäktige ska anta en taxa för tillsynsavgift enligt lagen om sprängämnesprekursorer.

Enligt 11 § lagen om sprängämnesprekursorer får en avgift tas ut för bland annat tillsyn enligt lagen. Enligt 19 § andra stycket samma lag får kommunen meddela föreskrifter om avgifternas storlek när det gäller kommunernas tillsynsverksamhet.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat den föreslagna taxan.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att taxan – beträffande avgiftsbeloppet/timtaxan – i 3 § hänvisar till Taxa K vilken framgår av separat beslut.

Av 4 § framgår vidare att ” timavgiften *i denna taxa* är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Ovanstående formuleringar ger intrycket av att det är två olika taxor som avses. För att undanröja denna otydlighet föreslår Kommunstyrelseförvaltningen följande redaktionella ändring av 4 § i taxan. Att orden ”i denna taxa” i 4 § byts ut mot orden ”i taxan”.

Den nya lydelsen av 4 § blir därmed följande.

”Timavgiften i taxan är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Kommunstyrelseförvaltningen har i övrigt ingenting att erinra mot förslaget. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därvid att Kommunfullmäktige ska anta den föreslagna taxan enligt bilaga inklusive den ändring som har föreslagits av kommunstyrelsesförvaltningen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 5 och 7-9 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer följs inom kommunen, i de delar tillsynen avser ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda. En kommun ska också ansvara för tillsynen över att enskilda inom kommunen har de tillstånd som krävs och att, om tillstånd har meddelats, villkoren för tillstånd är uppfyllda enligt artikel 6.3 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

Enligt 11 § lagen om sprängämnesprekursorer får en avgift tas ut för bland annat tillsyn enligt lagen. Enligt 19 § andra stycket samma lag får kommunen meddela föreskrifter om avgifternas storlek när det gäller kommunernas tillsynsverksamhet.

Utgångspunkten för avgiftsuttag vad gäller tillsyn bör enligt förarbetena vara att den som orsakar kostnaden också ska betala för den (se prop. 2013/14:144 s. 94). När det gäller avgiftskonstruktionen för tillsynsavgifter bör bl.a. beaktas att avgifterna ska motsvaras av en tydlig motprestation från tillsynsorganets sida, stödja syftet med tillsynen och ge incitament till avsedda beteenden hos tillsynsorganet och objektansvariga samt vara enkla, lättbegripliga och förutsägbara för de objektansvariga (SOU 2004:100 s. 99). Dessa kriterier bedöms enligt förarbetena kunna uppfyllas då det gäller avgifter för tillsynen över regleringen avseende sprängämnesprekursorer (se prop. 2013/14:144 s. 94).

För kommunalt bedriven verksamhet gäller bl.a. enligt 2 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) den s.k. självkostnadsprincipen. Självkostnadsprincipen gäller som huvudregel för all verksamhet som kommuner bedriver, vare sig det är fråga om frivillig eller specialreglerad verksamhet. Principen innebär att kommuner, om det inte i speciallagstiftning finns bestämmelser som begränsar eller utökar avgiftsuttaget för viss verksamhet, inte får ta ut högre avgifter än vad som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller. Detta innebär att det totala avgiftsuttaget för en verksamhet inte får överstiga de totala kostnaderna för verksamheten under längre tid. Kommunen kan därmed få full kostnadstäckning genom uttag av avgifter. Systemet kan dock innebära att viss avgiftsskillnad uppstår mellan olika kommuner. Den avgiftsskillnad som kan uppstå vid tillsynen av aktuella sprängämnesprekursorer är dock inget specifikt för just den här typen av verksamhet, utan förekommer även inom andra områden där kommunerna får ta ut avgifter. Med hänsyn till den kommunala självstyrelsen och då kommunerna bör få full kostnadstäckning för nya obligatoriska uppgifter som staten pålagt dem måste, enligt regeringens mening, en viss avgiftsskillnad accepteras. Kommunerna har därvid bemyndigats att, genom lagen om sprängämnesprekursorer, ta ut avgifter för tillsyn

samt att meddela föreskrifter om avgiftens storlek när det gäller den egna verksamheten. (prop. 2013/14:144 s. 94).

Timavgiften i taxan framgår av separat beslut om fastställd taxa och är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla vilket är sedvanligt.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att taxan – beträffande avgiftsbeloppet/timtaxan – i 3 § hänvisar till Taxa K vilken framgår av separat beslut.

Av 4 § framgår vidare att ” timavgiften *i denna taxa* är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Ovanstående formuleringar ger intrycket av att det är två olika taxor som avses. För att undanröja denna otydlighet föreslår Kommunstyrelseförvaltningen följande redaktionella ändring av 4 § i taxan. Att orden ”i denna taxa” i 4 § byts ut mot orden ”i taxan”.

Den nya lydelsen av 4 § blir därmed följande.

”Timavgiften i taxan är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Beredning

Ärendet har beretts av Kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Prop. 2013/14:144

Pernilla Bertilsson

Chefsjurist

Bilagor

Taxa enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut den 14 maj 2025, § 21

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens förslag till taxa enligt lag om sprängämnesprekursorer

Sändlista

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Vänersborgs kommun

Taxa

Enligt lagen om sprängämnesprekursorer

Gäller fr.o.m. 2025-08-01

Antagen av kommunfullmäktige 202xx

Innehållsförteckning

Avgiftsskyldig.....**Error! Bookmark not defined.**
Avgifter .....**Error! Bookmark not defined.**

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Version
Taxa	Taxa enligt lag om sprängämnesprekursorer	202x	1.0

Dokumentägare	Dokumentansvarig	Reviderad	Giltighet
Miljö- och byggnadsförvaltningen	Miljö- och hälsoskyddschef		

Dokumentinformation	Publicerad på hemsidan
Taxa för tillståndsprövning, anmälningar och tillsyn enligt lag om sprängämnesprekursorer	202xx

Ämnesområde	Intern	Extern
Text		X

Andra styrande dokument som omnämns
EU-förordning 2019/1148, Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer och Förordning (2014:880) om sprängämnesprekursorer

Avgiftsskyldig

1 § Avgift enligt denna taxa erläggs för miljö- och hälsoskyddsnämndens kostnader för prövning, tillsyn och annan handläggning enligt EU-förordning 2019/1148, Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer och Förordning (2014:880) om sprängämnesprekursorer.

2 § Avgiftsskyldiga är de ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda som omfattas av miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn enligt 1 § ovan, samt de som tillhandahåller sprängämnesprekursorer till enskilda och enskilda som förvärvar, inför eller innehar sprängämnesprekursorer på ett sådant sätt att det är tillståndspliktigt enligt 3 § i lag om sprängämnesprekursorer.

Avgifter

3 § Vid tillämpningen av denna taxa är timtaxan K kronor per hel timme handläggningstid. Taxa K framgår i separat beslut om fastställd taxa och kan justeras årligen.

4 § Timavgiften i taxan är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

5 § Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid i varje ärende. Handläggningstid är den tid som använts för handläggning och andra åtgärder i ärendet såsom inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, resor, revisioner och provtagning och kontroller, beredning i övrigt av ärendet samt föredragning av beslut. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen timavgift ut.

6 § Avgift för handläggning av tillsyn enligt 6 § lag om sprängämnesprekursorer tas ut som timavgift för nedlagd handläggningstid.

7 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid och andra omständigheter, får avgift enligt denna taxa efterskänkas av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

8 § Vid avskrivning och avvisning av ärende tas avgift ut för nedlagt arbete i enlighet med tidsuppskattningen för tillämplig ärendetyp.

9 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Vänersborgs kommun genom miljö- och hälsoskyddsnämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklaganden

10 § Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om avgift kan överklagas till länsstyrelsen.

Vänersborgs kommun

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-14 MHN § 21 ALLM.2025.643

Taxa

Enligt lagen om sprängämnesprekursorer

Gäller fr.o.m. 2025-08-01

Innehållsförteckning

Avgiftsskyldig..... 2
Avgifter..... 2

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-14 MHN § 21 ALLM.2025.843

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Version
Taxa	Taxa enligt lag om sprängämnesprekursorer	202x	1.0
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Miljö- och byggnadsförvaltningen	Miljö- och hälsoskyddschef		
Dokumentinformation		**Publicerad på hemsidan**	
Taxa för tillståndsprövning, anmälningar och tillsyn enligt lag om sprängämnesprekursorer		202xx	
Ämnesområde		**Intern**	**Extern**
Text			X

Andra styrande dokument som omnämns
EU-förordning 2019/1148, Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer och Förordning (2014:880) om sprängämnesprekursorer

Avgiftsskyldig

1 § Avgift enligt denna taxa erläggs för miljö- och hälsoskyddsnämndens kostnader för prövning, tillsyn och annan handläggning enligt EU-förordning 2019/1148, Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer och Förordning (2014:880) om sprängämnesprekursorer.

2 § Avgiftsskyldiga är de ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda som omfattas av miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn enligt 1 § ovan, samt de som tillhandahåller sprängämnesprekursorer till enskilda och enskilda som förvärvar, inför eller innehar sprängämnesprekursorer på ett sådant sätt att det är tillståndspliktigt enligt 3 § i lag om sprängämnesprekursorer.

Avgifter

3 § Vid tillämpningen av denna taxa är timtaxan K kronor per hel timme handläggningstid. Taxa K framgår i separat beslut om fastställd taxa och kan justeras årligen.

4 § Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

5 § Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid i varje ärende. Handläggningstid är den tid som använts för handläggning och andra åtgärder i ärendet såsom inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, resor, revisioner och provtagning och kontroller, beredning i övrigt av ärendet samt föredragning av beslut. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen timavgift ut.

6 § Avgift för handläggning av tillsyn enligt 6 § lag om sprängämnesprekursorer tas ut som timavgift för nedlagd handläggningstid.

7 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid och andra omständigheter, får avgift enligt denna taxa efterskänkas av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

8 § Vid avskrivning och avvisning av ärende tas avgift ut för nedlagt arbete i enlighet med tidsuppskattningen för tillämplig ärendetyp.

9 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Vänersborgs kommun genom miljö- och hälsoskyddsnämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklaganden

10 § Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om avgift kan överklagas till länsstyrelsen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-14 MHN § 21 ALLM.2025.643

MHN § 21 ALLM.2025.643

Taxa enligt lag om sprängämnesprekursorer

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att föreslå att kommunfullmäktige antar taxa enligt lag om sprängämnesprekursorer och att den ska gälla från 2025-08-01.

Bilaga

Förslag till taxa enligt lag om sprängämnesprekursorer

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i beslut 2025-02-19 reviderat Miljö- och hälsoskyddsnämndens reglemente med uppgiften att svara för det kommunala tillsynsansvaret som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer samt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer.

För kommunernas del innebär lagstiftningen bland annat att tillsynsansvaret utökas och förtydligas jämfört med tidigare.

Kommunerna bemyndigas att ta ut en avgift för sitt tillsynsarbete och detta beslut om ny taxa syftar till att möjliggöra uttagande av en sådan avgift. Tillsynsarbetet kommer ske med timtaxa K vilken för närvarande uppgår till 1295 kr per timme.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2025-04-30

Sändlista

Kommunfullmäktige

§ 102

Taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg

KS 2025/268

Beslut

Kommunfullmäktige antar bilagd taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg inklusive de ändringar som föreslagits av Kommunstyrelseförvaltningen och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Taxan ska gälla från 2025-08-01.

Bilaga/bilagor

Bilaga 12: Bilaga Taxa förorening från fartyg

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har den 13 november 2024 beslutat att revidera miljö- och hälsoskyddsnämndens reglemente på så sätt att miljö- och hälsoskyddsnämnden har påförts ett ansvar för prövning och tillsyn enligt lag (1980:424) om åtgärder mot förorening av fartyg (LÅFF). Revideringen utfördes som en följd av den lagändring i LÅFF, som trädde i kraft 1 maj 2023, och som bland annat innebär att kommunerna ska pröva frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner för hamnar som huvudsakligen tar emot fritidsbåtar (fritidsbåtshamnar) samt utöva tillsyn över sådana hamnar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har den 14 maj 2025, MHN § 22, beslutat att föreslå att kommunfullmäktige ska anta förvaltningens förslag till taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg, att gälla från 2025-08-01, dock med följande ändring. Att lydelsen under rubriken ”Överklaganden” byts ut enligt följande.

”11 § Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt
denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg till ny taxa gällande lagen om åtgärder mot förorening från fartyg/föreskrifter om tillsynsavgifternas storlek”.

Enligt 6 kap. 8 § LÅFF får en kommun meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn enligt 6 kap. 5 a § LÅFF samt för godkännande av avfallshanteringsplaner enligt 3 kap. 9 § LÅFF.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat den föreslagna taxan. Med anledning av fel överprövande instans har angetts i 11 § bör förslaget till taxa justeras i enlighet med miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till beslut. Lydelsen av 11 § i taxan blir därmed istället följande.

”11 § Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt
denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg.”

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att taxan – beträffande avgiftsbeloppet/timtaxan – i 3 § hänvisar till Taxa K vilken framgår av separat beslut.

Av 4 § framgår vidare att ” timavgiften *i denna taxa* är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Ovanstående formuleringar ger intrycket av att det är två olika taxor som avses. För att undanröja denna otydlighet föreslår Kommunstyrelseförvaltningen följande redaktionella ändring av 4 § i taxan. Att orden ”i denna taxa” i 4 § byts ut mot orden ”i taxan”.

Den nya lydelsen av 4 § blir därmed följande.

”Timavgiften i taxan är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Kommunstyrelseförvaltningen har i övrigt ingenting att erinra mot förslaget. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därmed att Kommunfullmäktige ska anta den bilagda taxan inklusive de ändringar som föreslagits av kommunstyrelseförvaltningen och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-16
- Bilaga Taxa förorening från fartyg
- Taxa - enligt lagen om åtgärder om förorening från fartyg
- Miljö och hälsoskyddsnämndens beslut 2025-05-14 § 22 om Taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg

Godkännandedatum

Dnr: KS 2025/250

Handläggare
Ylva Johansson
Ylva.Johansson@vanersborg.se
0521-72 10 00

Mottagare
Kommunstyrelsen

Taxa enligt lag (1980:424) om åtgärder mot förorening av fartyg

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar bilagd taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg inklusive de ändringar som föreslagits av Kommunstyrelseförvaltningen och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Taxan ska gälla från 2025-08-01.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har den 13 november 2024 beslutat att revidera miljö- och hälsoskyddsnämndens reglemente på så sätt att miljö- och hälsoskyddsnämnden har påförts ett ansvar för prövning och tillsyn enligt lag (1980:424) om åtgärder mot förorening av fartyg (LÅFF). Revideringen utfördes som en följd av den lagändring i LÅFF, som trädde i kraft 1 maj 2023, och som bland annat innebär att kommunerna ska pröva frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner för hamnar som huvudsakligen tar emot fritidsbåtar (fritidsbåtshamnar) samt utöva tillsyn över sådana hamnar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har den 14 maj 2025, MHN § 22, beslutat att föreslå att kommunfullmäktige ska anta förvaltningens förslag till taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg, att gälla från 2025-08-01, dock med följande ändring. Att lydelsen under rubriken ”Överklaganden” byts ut enligt följande.

”11 § Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg till ny taxa gällande lagen om åtgärder mot förorening från fartyg/föreskrifter om tillsynsavgifternas storlek”.

Enligt 6 kap. 8 § LÅFF får en kommun meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn enligt 6 kap. 5 a § LÅFF samt för godkännande av avfallshanteringsplaner enligt 3 kap. 9 § LÅFF.

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat den föreslagna taxan. Med anledning av fel överprövande instans har angetts i 11 § bör förslaget till taxa justeras i enlighet med miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till beslut. Lydelsen av 11 § i taxan blir därmed istället följande.

”11 § Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg.”

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att taxan – beträffande avgiftsbeloppet/timtaxan – i 3 § hänvisar till Taxa K vilken framgår av separat beslut.

Av 4 § framgår vidare att ” timavgiften *i denna taxa* är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Ovanstående formuleringar ger intrycket av att det är två olika taxor som avses. För att undanröja denna otydlighet föreslår Kommunstyrelseförvaltningen följande redaktionella ändring av 4 § i taxan. Att orden ”i denna taxa” i 4 § byts ut mot orden ”i taxan”.

Den nya lydelsen av 4 § blir därmed följande.

”Timavgiften i taxan är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret”.

Kommunstyrelseförvaltningen har i övrigt ingenting att erinra mot förslaget. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därmed att Kommunfullmäktige ska anta den bilagda taxan inklusive de ändringar som föreslagits av kommunstyrelseförvaltningen och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Beredning

Ärendet har beretts av Kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

Lag (1980:424) om åtgärder mot förorening av fartyg

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut den 14 maj 2025, MHN § 22

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens förslag till taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg

Pernilla Bertilsson

Chefsjurist

Bilagor

Taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg

Sändlista

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Vänersborgs kommun

Taxa

Enligt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg

Gäller fr.o.m. 2025-08-01

Innehållsförteckning

Avgiftsskyldig.....**Error! Bookmark not defined.**
Avgifter .....**Error! Bookmark not defined.**

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Version
Taxa	Taxa enligt lag om förorening från fartyg	202x	1.0

Dokumentägare	Dokumentansvarig	Reviderad	Giltighet
Miljö- och byggnadsförvaltningen	Verksamhetschef Miljö och Hälsa		

Dokumentinformation	Publicerad på hemsidan
Taxa för tillståndsprövning, anmälningar och tillsyn enligt lag om förorening från fartyg	202xx

Ämnesområde	Intern	Extern
Miljöskydd		X

Andra styrande dokument som omnämns
(1980:424) om förorening från fartyg

Avgiftsskyldig

1 § Avgift enligt denna taxa erläggs för miljö- och hälsoskyddsnämndens kostnader för prövning, tillsyn och annan handläggning enligt Lag (1980:424) om förorening från fartyg.

2 § Avgiftsskyldiga är den som bedriver en verksamhet inom kommunens tillsynsansvar enligt lag (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Avgifter

3 § Vid tillämpningen av denna taxa är timtaxan K kronor per hel timme handläggningstid. Taxa K framgår i separat beslut om fastställd taxa och kan justeras årligen.

4 § Timavgiften i taxan är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

5 § Avgift för prövning av frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner enligt 3 kap. 9 § lag om förorening från fartyg tas ut som timavgift för nedlagd handläggningstid.

6 § Avgift för tillsyn enligt 6 kap. 5 a § lag om åtgärder mot förorening från fartyg tas ut som timavgift för nedlagd handläggningstid.

7 § Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid i varje ärende. Handläggningstid är den tid som använts för handläggning och andra åtgärder i ärendet såsom inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, resor, revisioner och provtagning och kontroller, beredning i övrigt av ärendet samt föredragning av beslut. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen timavgift ut.

8 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt efterskänkas.

9 § Vid avskrivning och avvisning av ärende tas avgift ut för nedlagt arbete i enlighet med tidsuppskattningen för tillämplig ärendetyp.

10 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Vänersborgs kommun genom miljö- och hälsoskyddsnämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklaganden

11 § Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-14 MHN § 22 ALLM.2025.844

Taxa

Enligt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg

Gäller fr.o.m. 2025-08-01

Innehållsförteckning

Avgiftsskyldig..... 2
Avgifter..... 2

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-14 MHN § 22 ALLM.2025.844

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Version
Taxa	Taxa enligt lag om förorening från fartyg	202x	1.0

Dokumentägare	Dokumentansvarig	Reviderad	Giltighet
Miljö- och byggnadsförvaltningen	Verksamhetschef Miljö och Hälsa		

Dokumentinformation	Publicerad på hemsidan
Taxa för tillståndsprövning, anmälningar och tillsyn enligt lag om förorening från fartyg	202xx

Ämnesområde	Intern	Extern
Miljöskydd		X

Andra styrande dokument som omnämns
(1980:424) om förorening från fartyg

Avgiftsskyldig

1 § Avgift enligt denna taxa erläggs för miljö- och hälsoskyddsnämndens kostnader för prövning, tillsyn och annan handläggning enligt Lag (1980:424) om förorening från fartyg.

2 § Avgiftsskyldiga är den som bedriver en verksamhet inom kommunens tillsynsansvar enligt lag (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Avgifter

3 § Vid tillämpningen av denna taxa är timtaxan K kronor per hel timme handläggningstid. Taxa K framgår i separat beslut om fastställd taxa och kan justeras årligen.

4 § Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

5 § Avgift för prövning av frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner enligt 3 kap. 9 § lag om förorening från fartyg tas ut som timavgift för nedlagd handläggningstid.

6 § Avgift för tillsyn enligt 6 kap. 5 a § lag om åtgärder mot förorening från fartyg tas ut som timavgift för nedlagd handläggningstid.

7 § Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid i varje ärende. Handläggningstid är den tid som använts för handläggning och andra åtgärder i ärendet såsom inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, resor, revisioner och provtagning och kontroller, beredning i övrigt av ärendet samt föredragning av beslut. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen timavgift ut.

8 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt efterskänkas.

9 § Vid avskrivning och avvisning av ärende tas avgift ut för nedlagt arbete i enlighet med tidsuppskattningen för tillämplig ärendetyp.

10 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Vänersborgs kommun genom miljö- och hälsoskyddsnämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklaganden

11 § Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om avgift kan överklagas till länsstyrelsen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-14 MHN § 22 ALLM.2025.644

MHN § 22 ALLM.2025.644

Taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att föreslå att kommunfullmäktige antar förvaltningens förslag till taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg och att den ska gälla från 2025-08-01 med ändringen att under rubriken Överklaganden byta ut till följande

11 § Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg

Bilaga

Förslag till taxa enligt lag om åtgärder mot förorening av fartyg

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i beslut 2024-11-13 reviderat Miljö- och hälsoskyddsnämndens reglemente med uppgiften att svara för prövning och tillsyn som ankommer på kommunen enligt ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Lagändringen innebär bland annat att kommunerna har påförts ett ansvar för att pröva frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner för hamnar som huvudsakligen tar emot fritidsbåtar samt att kommunerna ska utöva tillsyn över sådana hamnar.

Kommunerna bemyndigas att ta ut en avgift för sitt tillsynsarbete och detta beslut om ny taxa syftar till att möjliggöra uttagande av en sådan avgift. Tillsynsarbetet kommer ske med timtaxa K vilken för närvarande uppgår till 1295 kr per timme.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2025-04-30

Sändlista

Kommunfullmäktige

2025-05-27

Dnr: KS 2025/139

Handläggare
Ylva Johansson
Ylva.Johansson@vanersborg.se
0521-72 10 00

Mottagare
Kommunstyrelsen

Revidering av taxor för upplåtelse av offentlig plats

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar reviderad upplaga av taxor för upplåtelse av offentlig plats enligt bilaga. Taxan ska gälla från den 1 augusti 2025.

2. Kommunfullmäktige överlåter åt samhällsbyggnadsnämnden att för varje nytt kalenderår besluta om sådana ändringar av taxan som betingas av index i enlighet med nedanstående,

   Taxorna har fastställts utifrån statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI), basår 1980, och med basmånad oktober 2024. Samhällsbyggnads-nämnden får för varje nytt kalenderår besluta att justera taxan med hänsyn till förändringar i KPI. Omräkningen ska grunda sig på senast fastställda oktoberindex och oktoberindex för närmast föregående år. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har genom beslut den 27 februari 2025, § 19, föreslagit att Kommunfullmäktige ska anta reviderad upplaga av taxor för upplåtelse av offentlig plats. Taxan föreslås gälla från den 1 augusti 2025. Samhällsbyggnadsnämnden har även föreslagit att Kommunfullmäktige ska överlåta åt samhällsbyggnadsnämnden att fatta beslut om omräkning av taxan enligt konsumentprisindex (KPI). Ett förslag till indexklausul har tagits in i taxan.

Samhällsbyggnadsnämnden har uppgett att skälet till revideringen av taxan i huvudsak är att oktobermarknaden medför ett underskott samt att meningen är att det ska ske en självfinansiering genom taxan. Enligt samhällsbyggnadsnämnden behöver taxan höjas från 150 kr till minst 200 kr för att undvika underskott. Den föreslagna höjningen av taxan har begränsats till angivet beloppet eftersom en för kraftig höjning av taxan, enligt samhällsbyggnadsnämnden, medför risk för att försäljare avstår från att medverka vid marknaden.

Samhällsbyggnadsnämnden har även föreslagit en höjning av taxan för den vanliga torghandeln samt månadsmarknaden enligt följande

- Vanlig torghandel – från 75 kr till 100 kr/lm och dag samt till 800 kr/lm och år
- Månadsmarknaden – från 75 kr till 100 kr/lm och dag samt till 1 600 kr/lm och år.

Kommunens möjlighet att ta ut avgift för upplåtelser av offentlig plats regleras i Lag (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. (avgiftslagen). Rätten att ta ut avgift med stöd av avgiftslagen skiljer sig från regleringen om självkostnadsprincipen i 2 kap. 6 § kommunallagen (KL). För avgifter som tas ut med stöd av avgiftslagen gäller att de får fastställas till ett belopp som kan anses skäligt. Vid skälighetsbedömningen ska beaktas sådant som ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av upplåtelsen och kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter (se 1 § avgiftslagen). Avgiften som kommunen får ta ut vid upplåtelse av offentlig plats är således inte bunden till kommunens direkta kostnader i samband med upplåtelsen, exempelvis till följd av angrepp på gatubeläggning, särskild renhållning osv. I den mån sådana kostnader dock förekommer får hänsyn givetvis tas till dem (se prop. 1957:157 s. 54). I avgiftslagen slås inte fast någon undre gräns för avgiftens storlek. Sålunda står det kommunen fritt att bestämma denna gräns. Den övre gränsen däremot är fastställd i lagen så till vida att avgiften ska vara skälig. Kommunstyrelseförvaltningen finner vid en samlad bedömning inte skäl att ifrågasätta de av samhällsbyggnadsnämnden fastställda avgiftsbeloppen som skäliga. Mot bakgrund av ovanstående har Kommunstyrelseförvaltningen ingenting att erinra mot samhällsbyggnadsnämndens förslag till reviderad taxa.

Vad gäller förslaget om indexreglering gör Kommunstyrelseförvaltningen följande bedömning. Möjligheten för Kommunfullmäktige att delegera åt en nämnd att besluta i vissa ärenden regleras i 5 kap. 2 § kommunallagen. När en taxa antagits av fullmäktige är det i regel möjligt att – med stöd av angivna bestämmelse – överlåta befogenheten på en nämnd att besluta om sådana ändringar av taxan som betingas av index (se Tom Madell m.fl. Kommunallagen – en kommentar). Kommunstyrelseförvaltningen har ingenting att erinra beträffande att samhällsbyggnadsnämnden bemyndigas att besluta om omräkning av taxan enligt konsumentprisindex (KPI).
Kommunstyrelseförvaltningen noterar dock att det föreligger en diskrepans mellan samhällsbyggnadsnämndens förslag till beslut avseende indexuppräkningen (punkten 2) och den indexklausul som föreslås i taxan. En justering bör ske så att lydelserna stämmer överens med varandra/erhåller tilltänkt innebörd. Efter samråd med berörd tjänsteperson vid samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår Kommunstyrelseförvaltningen följande nya lydelse.

”Taxan har fastställts utifrån statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI), basår 1980, och med basmånad oktober 2024. Samhällsbyggnadsnämnden får för varje nytt kalenderår besluta att justera taxan med hänsyn till förändringar i KPI. Omräkningen ska grunda sig på senast fastställda oktoberindex och oktoberindex för närmast föregående år. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.”

Fördjupad beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har, genom beslut den 27 februari 2025, § 19, föreslagit att Kommunfullmäktige ska anta reviderad upplaga av taxor för upplåtelse av offentlig plats. Taxan föreslås gälla från den 1 augusti 2025. Samhällsbyggnadsnämnden har även föreslagit att Kommunfullmäktige ska överlåta åt samhällsbyggnadsnämnden att fatta beslut om omräkning av taxan enligt konsumentprisindex (KPI). Ett förslag till indexklausul har tagits in i taxan.

Samhällsbyggnadsnämnden har i huvudsak uppgett att skälen till ändringen är följande. Taxan för oktobermarknaden behöver ändras. Det är meningen att marknaden ska vara självfinansierad av taxan och inte gå minus vilket den gör idag. Taxan per löpmeter höjdes 2020 från 125 kronor till dagens 150 kronor men senaste årens prishöjningar och kostnadsökningar gör att en höjning är nödvändig. Enligt samhällsbyggnadsnämnden gick förra årets marknad 2024 med ett underskott på nästan 64 000 kronor. För att undvika att detta återupprepas behöver taxan enligt samhällsbyggnadsnämndens bedömning höjas till minst 200 kronor. Om taxan höjs allt för kraftigt finns risk för att en del avstår så därför föreslås just 200 kronor. Enligt samhällsbyggnadsnämnden kan det även vara lämpligt att samtidigt höja taxan för den vanliga torghandeln från 75 kronor till 100 kronor/lm och dag samt till 800 kronor/lm och år. Även taxan för månadsmarknaden bör enligt förslaget höjas från 75 kronor till 100 kronor samt till 1 600:-/lm och år, månadsmarknaden har dock legat nere sedan pandemiåren men kan förhoppningsvis återuppstå i framtiden. Indexregleringen föreslås ske efter statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI) med 1980 som basår. Vid indexberäkningen ska index för oktober månad användas som jämförelse och ändringen av avgiftsbeloppen gälla under nästkommande år. Erhållna avgiftsbelopp föreslås kunna avrundas uppåt eller nedåt.

Kommunens möjlighet att ta ut avgift för upplåtelser av offentlig plats regleras i avgiftslagen. Genom lagen ges kommunen rätt att i fråga om sådan offentlig plats som står under kommunens förvaltning ta ut ersättning för användningen om tillstånd har lämnats enligt 3 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617). Kommunen har även rätt att ta ut ersättning i fråga om användning, som avser salutorg eller liknande plats som kommunen har upplåtit till allmän försäljningsplats.

Möjligheten att ta ut avgift med stöd av ovan angivna lagstiftning skiljer sig från regleringen angående självkostnadsprincipen i 2 kap. 6 § kommunallagen (KL). För avgifter som tas ut med stöd av avgiftslagen gäller att de får fastställas till ett belopp som kan anses skäligt. Vid skälighetsbedömningen ska beaktas sådant som ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av upplåtelsen och kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter (se 1§ avgiftslagen). Avgiften som kommunen får ta ut vid upplåtelse av offentlig plats är således inte bunden till kommunens direkta kostnader i samband med upplåtelsen, exempelvis till följd av angrepp på gatubeläggning, särskild renhållning osv. I den mån sådana kostnader förekommer får hänsyn dock givetvis tas till dem (se prop. 1957:157 s. 54).

Det kan konstateras att tillämplig lagstiftning föreskriver en rätt för kommunen att ta ut avgift för viss upplåtelse av offentlig plats och inte en skyldighet. I lagen slås inte fast någon undre gräns för avgiftens storlek. Sålunda står det kommunen fritt att bestämma denna gräns. Den övre gränsen däremot är fastställd i lagen så till vida att avgiften ska vara skälig. Vid en samlad bedömning finner Kommunstyrelseförvaltningen inte skäl att ifrågasätta de av samhällsbyggnadsnämnden fastställda avgiftsbeloppen som skäliga. Mot bakgrund av ovanstående har Kommunstyrelseförvaltningen ingenting att erinra mot samhällsbyggnadsnämndens förslag till reviderad taxa.

Vad gäller förslaget om indexreglering gör Kommunstyrelseförvaltningen följande bedömning. Möjligheten för Kommunfullmäktige att delegera åt en nämnd att besluta i vissa ärenden regleras i 5 kap. 2 § kommunallagen (KL). När en taxa antagits av

fullmäktige är det i regel möjligt att överlåta befogenheten på en nämnd att besluta om sådana ändringar av taxan som betingas av index (se Tom Madell m.fl. Kommunallagen – en kommentar). Kommunstyrelseförvaltningen har ingenting att erinra beträffande att samhällsbyggnadsnämnden bemyndigas att besluta om omräkning av taxan enligt konsumentprisindex (KPI). Kommunstyrelseförvaltningen noterar dock att det föreligger en diskrepans mellan samhällsbyggnadsnämndens förslag till beslut avseende indexuppräkningen (punkten 2) och den indexklausul som föreslås i taxan. En justering bör ske så att lydelserna stämmer överens med varandra/erhåller tilltänkt innebörd. Efter samråd med berörd tjänsteperson vid samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår Kommunstyrelseförvaltningen följande nya lydelse.

”Taxan har fastställts utifrån statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI), basår 1980, och med basmånad oktober 2024. Samhällsbyggnadsnämnden får för varje nytt kalenderår besluta att justera taxan med hänsyn till förändringar i KPI. Omräkningen ska grunda sig på senast fastställda oktoberindex och oktoberindex för närmast föregående år. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.”

Beredning

Ärendet har beretts av Kommunstyrelseförvaltningen

Underlag

Samhällsbyggnadsnämndens beslut den 27 februari 2025, § 19

Förslag till taxor för upplåtelse av offentlig plats med markerade ändringar

Pernilla Bertilsson

Chefsjurist

Bilagor

Förslag till taxor för upplåtelse av offentlig plats

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

Vänersborgs kommun

Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Innehållsförteckning

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL 1

1 MATVAGN/FOODTRUCK OCH KAFFEVAGN/GLASSVAGN 1
2 ANNAN FÖRSÄLJNING 1
3 UTESERVERINGAR 1
4 SERVERINGSTÄLT
A) > 15 m^2 1
B) < 15 m^2
5 LOPPMARKNAD 1
6 TORGHANDEL I VÄNERSBORGS CENTRUM 1
A) MÅNADSMARKNAD 1
B) OKTOBERMARKNAD 1
C) ANNAN TORGHANDEL .....

B ANNAT KOMMERSIELLT ÄNDAMÅL 2

1 DIGITALA OCH RÖRLIGA REKLAMPELARE 2
2 AFFISCHPELARE OCH REKLAMTAVLOR 2
3 SKYLTMASTER 2
4 EVENEMANG INKL. AFFISCHERING 2
5 ANDRA KOMMERSIELLA ARRANGEMANG 2

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL 3

1 BYGGNADSUPPLAG, BODAR, STÄLLNINGAR M.M. 3
A) CENTRUM 3
B) ÖVRIG PLATS 3
2 AVSTÄNGD GATA 3
A) 1 KÖRFÄLT (HALVA GATUBREDDEN) 3
B) 2 KÖRFÄLT (HELAA GATUBREDDEN) 3
3 CONTAINER OCH LIFT 3
4 UTSTÄLLNINGSTÄLT, MÖTESTÄLT, UPPVISNING ELLER DYLIKT (INTE KOMMERSIELLT) .3
5 ANNAN MARKUPPLÅTELSE T.EX. AFFISCHERING 3

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Taxor och avgifter	Taxor för upplåtelse av offentlig plats	2022-04-19 § 40	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Samhällsbyggnadsförvaltningen	Trafikingenjör	2023-06-21 § 99,	Tills vidare

Dokumentinformation	Diarienummer
Skriv en kort informationstext om dokumentet t.ex. Struktur, terminologi och beslutsnivåer för styrande dokument.	SBN 2025/56

Ämnesområde	Intranät	Hemsida
Markupplåtelse	☐	☒

Andra regelverk som omnämns

Ordningslag (1993:1617), Lag om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. (1957:259)

Taxorna har fastställts utifrån statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI), basår 1980, och med basmånad oktober 2024. Samhällsbyggnadsnämnden får för varje nytt kalenderår besluta att justera taxan med hänsyn till förändringar i KPI. Omräkningen ska grunda sig på senast fastställda oktoberindex och oktoberindex för närmast föregående år. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL

1 Matvagn/foodtruck och kaffevagn/glassvagn

Matvagn/foodtruck		20 000 kr/år
	eller	2 000 kr/månad
Kaffevagn/glassvagn/korvstånd		10 000 kr/år
	eller	1 000 kr/månad

2 Annan försäljning

	10 kr/m^2 o vecka
Minsta avgift	500 kronor

3 Uteserveringar

Sommarsäsong 1/4 - 31/10		150 kr/m^2 o säsong
Vintersäsong 1/11 - 31/3		225 kr/m^2 o säsong
	minsta avgift	800 kr/säsong

4 Serveringstält

A) >15 m2	1 500 kr/dag
B) <15 m2	750 kr/dag

5 Loppmarknad

	200 kr/dag

6 Torghandel i Vänersborgs centrum

A) Månadsmarknad,	100 kr/lm o dag
eller	1600 kr/lm o år
B) Oktobermarknad,	200 kr/lm
C) Annan torghandel	100 kr/lm o dag
eller	800 kr/lm o år

B Annat kommersiellt ändamål

1	**Digitala och rörliga reklampelare** Avgift per kvadratmeter reklamyta		1 000 kr/m^2 o år
2	**Affischpelare och reklamtavlor** Avgift per kvadratmeter reklamyta	minsta avgift	300 kr/m^2 o år 800 kr
3	**Skyltmast** Avgift per kvadratmeter markyta		50 kr/m^2 o mån
4	**Evenemang inkl. affischering t.ex. cirkus, tivoli m.m.**		2 000 kr/dag

5 Andra kommersiella arrangemang

Arrangemang upp till 2 000 m^2	1000 kronor/dag
Arrangemang upp till 5 000 m^2	1250 kronor/dag
Arrangemang upp till 10 000 m^2	1750 kronor/dag
Arrangemang över 10 000 m^2	2000 kronor/dag

För kommersiella arrangemang ordnade av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande uttas hälften av ovan nämnda taxor.

Arrangemang upp till 500 m^2 som ordnas av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande är taxefria.

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL

1 Byggnadsupplag, bodar, ställningar mm

A) Centrum

månad 1 – 6		4 kr/m^2 o vecka
månad 7 -		6 kr/m^2 o vecka
	minsta avgift	600 kr

B) Övrig plats

månad 1 – 6		2 kr/m^2 o vecka
månad 7 -		5 kr/m^2 o vecka
	minsta avgift	600 kr

2 Avstängd gata

A) Halva gatubredden (1 körfält)

Centrum	1 250 kr/dag
Övrig plats	500 kr/dag

Avgift räknas per påbörjat kvarter

B) Hela gatubredden (2 körfält)

Centrum	2 500 kr/dag
Övrig plats	1 000 kr/dag

Avgift räknas per påbörjat kvarter

3 Container och Lift

De första två dagarna är avgiftsfria 400 kr/vecka

4 Utställningstält, mötestält, uppvisning eller dylikt (inte kommersiellt)

Yta upp till 2000 m^2	400 kronor/dag
Yta upp till 5000 m^2	600 kronor/dag
Yta upp till 10 000 m^2	800 kronor/dag
Yta över 10 000 m^2	1000 kronor/dag

Arrangemang upp till 500 m^2 som ordnas av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande är taxefria.

5 Annan markupplåtelse t.ex. affischering

3 kr/m^2 o månad

Vänersborgs kommun

Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Antagen av Kommunfullmäktige ÅÅÅÅ-MM-DD § x

Innehållsförteckning

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL 1

1 MATVAGN/FOODTRUCK OCH KAFFEVAGN/GLASSVAGN 1
2 ANNAN FÖRSÄLJNING 1
3 UTESERVERINGAR 1
4 SERVERINGSTÄLT
A) > 15 m² 1
B) < 15 m²
5 LOPPMARKNAD 1
6 TORGHANDEL I VÄNERSBORGS CENTRUM 1
A) MÅNADSMARKNAD 1
B) OKTOBERMARKNAD 1
C) ANNAN TORGHANDEL

B ANNAT KOMMERSIELLT ÄNDAMÅL 2

1 DIGITALA OCH RÖRLIGA REKLAMPELARE 2
2 AFFISCHPELARE OCH REKLAMTAVLOR 2
3 SKYLTMASTER 2
4 EVENEMANG INKL. AFFISCHERING 2
5 ANDRA KOMMERSIELLA ARRANGEMANG 2

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL 3

1 BYGGNADSUPPLAG, BODAR, STÄLLNINGAR M.M. 3
A) CENTRUM 3
B) ÖVRIG PLATS 3
2 AVSTÄNGD GATA 3
A) 1 KÖRFÄLT (HALVA GATUBREDDEN) 3
B) 2 KÖRFÄLT (HELAA GATUBREDDEN) 3
3 CONTAINER OCH LIFT 3
4 UTSTÄLLNINGSTÄLT, MÖTESTÄLT, UPPVISNING ELLER DYLIKT (INTE KOMMERSIELLT) .3
5 ANNAN MARKUPPLÅTELSE T.EX. AFFISCHERING 3

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Taxor och avgifter	Taxor för upplåtelse av offentlig plats	2022-04-19 § 40	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Samhällsbyggnadsförvaltningen	Trafikingenjör	2023-06-21 § 99,	Tills vidare

Dokumentinformation	Diarienummer
Skriv en kort informationstext om dokumentet t.ex. Struktur, terminologi och beslutsnivåer för styrande dokument.	SBN 2025/56

Ämnesområde	Intranät	Hemsida
Markupplåtelse	☐	☒

Andra regelverk som omnämns

Ordningslag (1993:1617), Lag om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. (1957:259)

Taxorna kan indexregleras efter statistiska centralbyråns konsumentprisindex med 1980 som basår. Vid indexberäkningen ska index för oktober månad användas som jämförelse och ändringen av avgiftsbeloppen gälla under nästkommande år. Omräkningen av avgifterna ska göras av samhällsbyggnadsnämnden. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.

Kommentar [YJ1]: Samhällsbyggnadsnämndens förslag till indexklausul

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår istället nedanstående indexklausul (markerad med grönt) av de skäl som framgår av tjänsteskrivelsen. Samråd i frågan har genomförts med berörd tjänsteperson vid samhällsbyggnadsförvaltningen.

Taxorna har fastställts utifrån statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI), basår 1980, och med basmånad oktober 2024. Samhällsbyggnadsnämnden får för varje nytt kalenderår besluta att justera taxan med hänsyn till förändringar i KPI. Omräkningen ska grunda sig på senast fastställda oktoberindex och oktoberindex för närmast föregående år. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL

1 Matvagn/foodtruck och kaffevagn/glassvagn

Matvagn/foodtruck		20 000 kr/år
	eller	2 000 kr/månad
Kaffevagn/glassvagn/korvstånd		10 000 kr/år
	eller	1 000 kr/månad

2 Annan försäljning

	10 kr/m^2 o vecka
Minsta avgift	500 kronor

3 Uteserveringar

Sommarsäsong 1/4 - 31/10		150 kr/m^2 o säsong
Vintersäsong 1/11 - 31/3		225 kr/m^2 o säsong
	minsta avgift	800 kr/säsong

4 Serveringstält

A) >15 m2	1 500 kr/dag
B) <15 m2	750 kr/dag

5 Loppmarknad

200 kr/dag

6 Torghandel i Vänersborgs centrum

A) Månadsmarknad,	Tidigare 75kr/lm o dag	100 kr/lm o dag
eller	Tidigare 600 kr/lm o år	1600 kr/lm o år
B) Oktobermarknad,	Tidigare 150kr/lm	200 kr/lm
C) Annan torghandel	Tidigare 75kr/lm o dag	100 kr/lm o dag
eller	Tidigare 200 kr/lm o år	800 kr/lm o år

B Annat kommersiellt ändamål

1	Digitala och rörliga reklampelare Avgift per kvadratmeter reklamyta	1 000 kr/m² o år
2	Affischpelare och reklamtavlor Avgift per kvadratmeter reklamyta minsta avgift	300 kr/m² o år 800 kr
3	Skyltmast Avgift per kvadratmeter markyta	50 kr/m² o mån
4	Evenemang inkl. affischering t.ex. cirkus, tivoli m.m.	2 000 kr/dag
5	Andra kommersiella arrangemang	
	Arrangemang upp till 2 000 m²	1000 kronor/dag
	Arrangemang upp till 5 000 m²	1250 kronor/dag
	Arrangemang upp till 10 000 m²	1750 kronor/dag
	Arrangemang över 10 000 m²	2000 kronor/dag

För kommersiella arrangemang ordnade av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande uttas hälften av ovan nämnda taxor.

Arrangemang upp till 500 m² som ordnas av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande är taxefria.

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL

1 Byggnadsupplag, bodar, ställningar mm

A) Centrum

månad 1 – 6		4 kr/m^2 o vecka
månad 7 -		6 kr/m^2 o vecka
	minsta avgift	600 kr

B) Övrig plats

månad 1 – 6		2 kr/m^2 o vecka
månad 7 -		5 kr/m^2 o vecka
	minsta avgift	600 kr

2 Avstängd gata

A) Halva gatubredden (1 körfält)

Centrum	1 250 kr/dag
Övrig plats	500 kr/dag

Avgift räknas per påbörjat kvarter

B) Hela gatubredden (2 körfält)

Centrum	2 500 kr/dag
Övrig plats	1 000 kr/dag

Avgift räknas per påbörjat kvarter

3 Container och Lift

De första två dagarna är avgiftsfria 400 kr/vecka

4 Utställningstält, mötestält, uppvisning eller dylikt (inte kommersiellt)

Yta upp till 2000 m^2	400 kronor/dag
Yta upp till 5000 m^2	600 kronor/dag
Yta upp till 10 000 m^2	800 kronor/dag
Yta över 10 000 m^2	1000 kronor/dag

Arrangemang upp till 500 m^2 som ordnas av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande är taxefria.

5 Annan markupplåtelse t.ex. affischering

3 kr/m^2 o månad

§ 19

Revidering av taxor för upplåtelse av offentlig plats

SBN 2025/56

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta reviderad upplaga av *Taxor för upplåtelse av offentlig plats* enligt bilaga. Att gälla från 1 augusti 2025.
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att samhällsbyggnadsnämnden har rätt att fatta beslut om omräkning av taxan enligt konsumentprisindex (KPI). Taxorna indexregleras enligt KPI med basmånad oktober 2024 (totalindex 1980=100)

Bilaga

Bilaga 2: Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Sammanfattning av ärendet

År 2022 gjordes en stor omarbetning av Riktlinjer och Taxor för upplåtelse av offentlig plats och 2023 gjordes ytterligare några förändringar.

Anledningen till denna revidering är att taxan för oktobermarknaden behöver ändras. Det är meningen att marknaden ska vara självfinansierad av taxan och inte gå minus vilket den gör idag. Taxan per löpmeter höjdes 2020 från 125:- till dagens 150:- men senaste årens prishöjningar och kostnadsökningar gör att en höjning är nödvändig. Förra årets marknad 2024 gick med ett underskott på nästan 64 000:- och för att undvika det i fortsättningen behöver taxan höjas till minst 200:-.

Om taxan höjs alltför kraftigt finns risk att en del knallar avstår så därför föreslås just 200:- så får en utvärdering senare göras om taxan behöver justeras ytterligare.

Det kan också vara lämpligt att samtidigt höja taxan för den vanliga torghandeln från 75:- till 100:-/lm och dag samt till 800:-/lm och år. Även taxan för månadsmarknaden bör höjas från 75:- till 100:- samt till 1 600:-/lm och år, månadsmarknaden har dock legat nere sedan pandemiåren men kan förhoppningsvis återuppstå i framtiden.

Taxan föreslås också att kunna indexregleras efter statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI) med 1980 som basår. Vid indexberäkningen ska index för oktober månad användas som jämförelse och ändringen av avgiftsbeloppen gälla under nästkommande år. Omräkningen av avgifterna ska göras av samhällsbyggnadsnämnden. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-02-20

Sändlista

Kommunfullmäktige
Förvaltningschef
Trafikingenjör
Enhetschef trafik och planering
Verksamhetschef gatuenheten

2025-02-20 Dnr: SBN 2025/56

Handläggare
Björn Magnusson
Bjorn.magnusson@vanersborg.se
0521-72 12 52

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Revidering av taxor för upplåtelse av offentlig plats

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta reviderad upplaga av *Taxor för upplåtelse av offentlig plats* enligt bilaga. Att gälla från 1 augusti 2025.
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att samhällsbyggnadsnämnden har rätt att fatta beslut om omräkning av taxan enligt konsumentprisindex (KPI). Taxorna indexregleras enligt KPI med basmånad oktober 2024 (totalindex 1980=100)

Sammanfattning av ärendet

År 2022 gjordes en stor omarbetning av Riktlinjer och Taxor för upplåtelse av offentlig plats och 2023 gjordes ytterligare några förändringar.

Anledningen till denna revidering är att taxan för oktobermarknaden behöver ändras. Det är meningen att marknaden ska vara självfinansierad av taxan och inte gå minus vilket den gör idag. Taxan per löpmeter höjdes 2020 från 125:- till dagens 150:- men senaste årens prishöjningar och kostnadsökningar gör att en höjning är nödvändig. Förra årets marknad 2024 gick med ett underskott på nästan 64 000:- och för att undvika det i fortsättningen behöver taxan höjas till minst 200:-.

Om taxan höjs alltför kraftigt finns risk att en del knallar avstår så därför föreslås just 200:- så får en utvärdering senare göras om taxan behöver justeras ytterligare.

Det kan också vara lämpligt att samtidigt höja taxan för den vanliga torghandeln från 75:- till 100:-/lm och dag samt till 800:-/lm och år. Även taxan för månadsmarknaden bör höjas från 75:- till 100:- samt till 1 600:-/lm och år, månadsmarknaden har dock legat nere sedan pandemiåren men kan förhoppningsvis återuppstå i framtiden.

Taxan föreslås också att kunna indexregleras efter statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI) med 1980 som basår. Vid indexberäkningen ska index för oktober månad användas som jämförelse och ändringen av avgiftsbeloppen gälla under nästkommande år. Omräkningen av avgifterna ska göras av samhällsbyggnadsnämnden. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.

Beredning

Dialog med nuvarande marknadsansvarig Anders Lönn samt med näringslivsavdelningen.

Marina Karlsson

Verksamhetschef gatuenheten

Bilagor

Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunfullmäktige
Förvaltningschef
Trafikingenjör
Enhetschef trafik och planering
Verksamhetschef gatuenheten

Vänersborgs kommun

Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Innehållsförteckning

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL 1

1 MATVAGN/FOODTRUCK OCH KAFFEVAGN/GLASSVAGN 1
2 ANNAN FÖRSÄLJNING 1
3 UTESERVERINGAR 1
4 SERVERINGSTÄLT
A) > 15 m^2 1
B) < 15 m^2
5 LOPPMARKNAD 1
6 TORGHANDEL I VÄNERSBORGS CENTRUM 1
A) MÅNADSMARKNAD 1
B) OKTOBERMARKNAD 1
C) ANNAN TORGHANDEL .....

B ANNAT KOMMERSIELLT ÄNDAMÅL 2

1 DIGITALA OCH RÖRLIGA REKLAMPELARE 2
2 AFFISCHPELARE OCH REKLAMTAVLOR 2
3 SKYLTMASTER 2
4 EVENEMANG INKL. AFFISCHERING 2
5 ANDRA KOMMERSIELLA ARRANGEMANG 2

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL 3

1 BYGGNADSUPPLAG, BODAR, STÄLLNINGAR M.M. 3
A) CENTRUM 3
B) ÖVRIG PLATS 3
2 AVSTÄNGD GATA 3
A) 1 KÖRFÄLT (HALVA GATUBREDDEN) 3
B) 2 KÖRFÄLT (HELAA GATUBREDDEN) 3
3 CONTAINER OCH LIFT 3
4 UTSTÄLLNINGSTÄLT, MÖTESTÄLT, UPPVISNING ELLER DYLIKT (INTE KOMMERSIELLT) .3
5 ANNAN MARKUPPLÅTELSE T.EX. AFFISCHERING 3

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Taxor och avgifter	Taxor för upplåtelse av offentlig plats	2022-04-19 § 40	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Samhällsbyggnadsförvaltningen	Trafikingenjör	2023-06-21 § 99,	Tills vidare

Dokumentinformation	**Diarienummer**
Skriv en kort informationstext om dokumentet t.ex. Struktur, terminologi och beslutsnivåer för styrande dokument.	SBN 2025/56

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
Markupplåtelse	☐	☒

Andra regelverk som omnämns

Ordningslag (1993:1617), Lag om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. (1957:259)

Taxorna kan indexregleras efter statistiska centralbyråns konsumentprisindex med 1980 som basår. Vid indexberäkningen ska index för oktober månad användas som jämförelse och ändringen av avgiftsbeloppen gälla under nästkommande år. Omräkningen av avgifterna ska göras av samhällsbyggnadsnämnden. Erhållna avgiftsbelopp kan avrundas uppåt eller nedåt.

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL

1 Matvagn/foodtruck och kaffevagn/glassvagn

Matvagn/foodtruck		20 000 kr/år
	eller	2 000 kr/månad
Kaffevagn/glassvagn/korvstånd		10 000 kr/år
	eller	1 000 kr/månad

2 Annan försäljning

	10 kr/m^2 o vecka
Minsta avgift	500 kronor

3 Uteserveringar

Sommarsäsong 1/4 - 31/10		150 kr/m^2 o säsong
Vintersäsong 1/11 - 31/3		225 kr/m^2 o säsong
	minsta avgift	800 kr/säsong

4 Serveringstält

A) >15 m2	1 500 kr/dag
B) <15 m2	750 kr/dag

5 Loppmarknad

200 kr/dag

6 Torghandel i Vänersborgs centrum

A) Månadsmarknad		100 kr/lm o dag
	eller	800 kr/lm o år
B) Oktobermarknad		200 kr/lm
C) Annan torghandel		100 kr/lm o dag
	eller	1 600 kr/lm o år

B Annat kommersiellt ändamål

1	**Digitala och rörliga reklampelare** Avgift per kvadratmeter reklamyta		1 000 kr/m^2 o år
2	**Affischpelare och reklamtavlor** Avgift per kvadratmeter reklamyta	minsta avgift	300 kr/m^2 o år 800 kr
3	**Skyltmast** Avgift per kvadratmeter markyta		50 kr/m^2 o mån
4	**Evenemang inkl. affischering t.ex. cirkus, tivoli m.m.**		2 000 kr/dag

5 Andra kommersiella arrangemang

Arrangemang upp till 2 000 m^2	1000 kronor/dag
Arrangemang upp till 5 000 m^2	1250 kronor/dag
Arrangemang upp till 10 000 m^2	1750 kronor/dag
Arrangemang över 10 000 m^2	2000 kronor/dag

För kommersiella arrangemang ordnade av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande uttas hälften av ovan nämnda taxor.

Arrangemang upp till 500 m^2 som ordnas av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande är taxefria.

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL

1 Byggnadsupplag, bodar, ställningar mm

A) Centrum

månad 1 – 6		4 kr/m^2 o vecka
månad 7 -		6 kr/m^2 o vecka
	minsta avgift	600 kr

B) Övrig plats

månad 1 – 6		2 kr/m^2 o vecka
månad 7 -		5 kr/m^2 o vecka
	minsta avgift	600 kr

2 Avstängd gata

A) Halva gatubredden (1 körfält)

Centrum	1 250 kr/dag
Övrig plats	500 kr/dag

Avgift räknas per påbörjat kvarter

B) Hela gatubredden (2 körfält)

Centrum	2 500 kr/dag
Övrig plats	1 000 kr/dag

Avgift räknas per påbörjat kvarter

3 Container och Lift

De första två dagarna är avgiftsfria 400 kr/vecka

4 Utställningstält, mötestält, uppvisning eller dylikt (inte kommersiellt)

Yta upp till 2000 m^2	400 kronor/dag
Yta upp till 5000 m^2	600 kronor/dag
Yta upp till 10 000 m^2	800 kronor/dag
Yta över 10 000 m^2	1000 kronor/dag

Arrangemang upp till 500 m^2 som ordnas av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande är taxefria.

5 Annan markupplåtelse t.ex. affischering

3 kr/m^2 o månad

2025-05-27

Dnr: KS 2025/205

Handläggare
Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se

Mottagare
Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse, årsredovisning och ansvarsfrihet rörande Tolkförmedling Väst 2024

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen i revisionsberättelsen.

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Tolkförmedling Väst.

Kommunfullmäktige beviljar förbundsdirektionen i Tolkförmedling Väst och de enskilda förtroendevalda i detta organ ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024 med hänvisning till vad som angetts i revisionsberättelsen.

Sammanfattning av ärendet

Tolkförmedling Väst har inkommit med årsredovisning, sakkunnigas yttrande över årsredovisningen samt de förtroendevalda revisorernas revisionsberättelse för verksamhetsåret 2024.

Sakkunnig revisor och de förtroendevalda revisorerna har bedömt att räkenskaperna i årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande och att redovisningen upprättats i enligt het med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vidare har förvaltningsberättelsen bedömts upprättade i enlighet med samma lag och vara förenlig med årsredovisningens övriga delar. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför fullmäktige att godkänna årsredovisningen.

Kommunfullmäktige måste först ta ställning till godkännande av årsredovisningen innan frågan om ansvarsfrihet avgörs. Enskilda förtroendevalda mot vilka anmärkning kan riktas får delta i överläggningen i fullmäktige men inte i beslutet.

Beredning

Frågan om ansvarsfrihet har beretts av kommunfullmäktiges presidium enligt 37 § i kommunfullmäktiges arbetsordning. Ärendet har i övrigt beretts av kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

- Meddelande om reviderad revisionsberättelse
- Justerad revisionsberättelse för 2024
- Årsredovisning 2024 från Tolkförmedling Väst
- Tjänsteutlåtande om årsredovisning 2024 för Tolkförmedling Väst

- Internkontrollrapport från Tolkförmedling Väst
- Revisionsberättelse inklusive de sakkunnigas yttrande
- Protokollsutdrag om årsredovisning 2024 från Tolkförmedling Väst
- Förbundsordning 2024 från Tolkförmedling Väst
- Rättskällor: 5. kap 24, 32, 48-49 §§, 11 kap. 21 § och 12 kap. 1, 8 §§ kommunallagen (2017:725) (prop. 2016/17:171 s. 338-339, 348, 408-409, 430)

Pernilla Bertilsson

Avdelningschef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Tolkförmedling Väst

Revisorerna i Tolkförmedling Väst 2025-04-16

Till
Fullmäktige i Västra Götalandsregionen
samt respektive medlemskommun

Angående revisionsberättelse för år 2024

I tidigare upprättad och översänd revisionsberättelse, daterad 2025-04-01, saknades vårt uttalande avseende huruvida vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen och de enskilda ledamöterna.

Bifogat finner ni en justerad revisionsberättelse, som kompletterats med ovan uttalande.

Göteborg, 2025-04-16

Anne-Lie Sundling
Förtroendevald revisor

Marie Engström-Rosengren
Förtroendevald revisor

Penneo dokumentnyckel: PGUN1-0RGGF-I5VH6-TEE71-1KEY4-UUTNY

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

MARIE ENGSTRÖM ROSENGREN
Undertecknare
Serienummer: 24249f7c1a9cb0[…]de07567827de9
IP: 85.231.xxx.xxx
2025-04-16 07:21:20 UTC

ANNELIE SUNDLING
Undertecknare
Serienummer: 096625eddfc70d[…]6fb05dfd4c77e
IP: 83.185.xxx.xxx
2025-04-16 10:46:09 UTC

Penneo dokumentnyckel: PGUN1-0RGGF-I5VH6-TEE71-1KEY4-UUTNY

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Revisorerna i Tolkförmedling Väst

2025-04-16

Till
Fullmäktige i Västra Götalandsregionen
samt respektive medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst (organisationsnummer 222000-2972) av dess direktion.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Granskning av bokslut och årsredovisning per 2024-12-31”.

I vår granskning har vi särskilt iakttagit att direktionen bedömer att direktionen har en god ekonomisk hushållning, trots att de finansiella målen inte har uppnåtts. I den sammantagna bedömningen hänvisas till god soliditet och likviditet men dessa nyckeltal är inte fastställda finansiella mål för god ekonomisk hushållning och bör därför inte vägas in i bedömningen.

Vidare noterar vi att förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat på -3 950 tkr. Förbundet avser att inte återställa årets underskott med hänvisning till synnerliga skäl då förbundets likviditet och soliditet bedöms som god och underskottet endast beror på återbetalning av eget kapital till medlemskommunerna. Förbundet har därtill ett ackumulerat balanskravsunderskott på 215 tkr, sedan år 2023 som ska återställas senast år 2026.

Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Tolkförmedling Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål som direktionen uppställt.

Bilaga: Granskning av bokslut och årsredovisning per 2024-12-31

Penneo dokumentnyckel: 60UJP-14KPP-BW5XF-A9M81-DFXLE-USO8A

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen delvis är förenligt med de verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Göteborg, 2025-04-16

Anne-Lie Sundling

Förtroendevald revisor

Marie Engström-Rosengren

Förtroendevald revisor

Penneo dokumentnyckel: 60UJP-14KPP-BW5XF-A9M81-DFXLE-USO8A

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

MARIE ENGSTRÖM ROSENGREN
Undertecknare
Serienummer: 24249f7c1a9cb0[…]de07567827de9
IP: 85.231.xxx.xxx
2025-04-16 07:21:20 UTC

ANNELIE SUNDLING
Undertecknare
Serienummer: 096625eddfc70d[…]6fb05dfd4c77e
IP: 83.185.xxx.xxx
2025-04-16 10:46:09 UTC

Penneo dokumentnyckel: 60UJP-14KPP-BW5XF-A9M81-DFXLE-USO8A

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Årsredovisning 2024

Organisationsnummer 222000–2972

Tolkförmedling Väst

Innehållsförteckning

Inledning ... 3
Vision ... 3
Ledord ... 3
Förvaltningsberättelse ... 4
Översikt över verksamhetens utveckling ... 4
Organisation ... 4
Direktionen ... 4
Förbundets verksamhet ... 7
Tolkar och översättare ... 8
Kunder ... 12
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning ... 13
Ekonomi ... 13
Likviditet ... 13
Utvärdering av ekonomisk ställning ... 13
Händelser av väsentlig betydelse ... 13
Flertalet rättsärenden ... 13
SMS-tjänst ... 14
Uppmärksammat arbetsmiljöarbete ... 14
TFV AI-tolk ... 14
Nya medlemmar ... 14
Händelser efter räkenskapsperiodens slut ... 15
Styrning och uppföljning av verksamheten ... 15
Övergripande verksamhetsmål ... 15
Verksamhetsmål 2024 och måluppfyllelse ... 16
God ekonomisk hushållning ... 18
Balanskravsresultat ... 19
Balanskravsavstämning ... 19
Väsentliga personalförhållanden ... 20
Medarbetare ... 20
Tillsvidare- och visstidsanställda ... 20
Sysselsättningsgrad ... 21
Sjukfrånvaro ... 21

Pensioner 22
Förväntad utveckling 22
Budget 2024 23
Ekonomisk plan 2024–2026 23
Räkenskaper 24
Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner 24
Resultaträkning 24
Resultaträkning 24
Balansräkning 25
Kassaflödesanalys 26
Noter 27
Driftsredovisning 30
Utfall i förhållande till budget 30
Bakgrund till budget 30
Utfall 30
Förbundets investeringsverksamhet 32

Inledning

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund och dess ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov[1] av språktolk. Förbundet har tilldelats uppdraget att bedriva språktolkförmedling och är därmed huvudman för verksamheten. Medlemsorganisationernas verksamheter köper samtliga språktolktjänster av Tolkförmedling Väst. Förbundet bedriver även översättningsverksamhet.

Tolkförmedling Väst har varit i drift sedan 1 april 2013 och består av totalt 46 medlemmar; Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö.

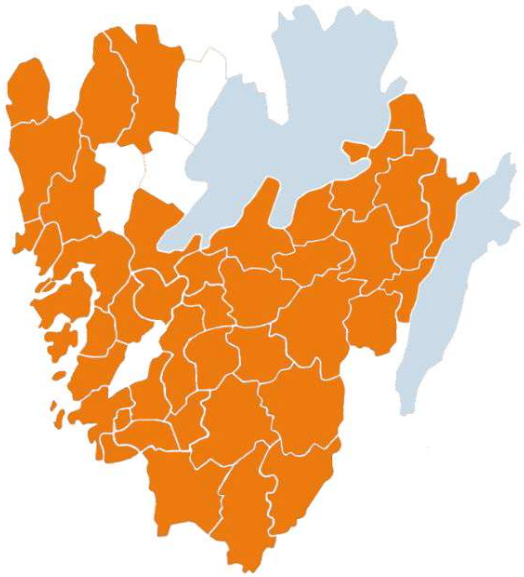

Figur 1 Karta över förbundets medlemmar

Förbundet är en egen offentligrättslig juridisk person, fristående i förhållande till sina medlemmar. Medlemmarna har kvar ett yttersta ekonomiskt ansvar för verksamheten. Varje medlem har tillskjutit en krona per kommuninvånare som andelskapital. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

Förbundet styrs av en direktion bestående av ledamöter från respektive medlemsorganisation. Särskilt utsedda revisorer granskar förbundets verksamhet. Förbundet har sitt säte i Göteborg samt ett lokalkontor i Mariestad.

Vision

Genom att erbjuda kvalitativa språktolktjänster bidrar Tolkförmedling Väst till ökad integration i samhället.

Ledord

Förbundets ledord; professionalitet, tillgänglighet och trygghet är en del av förbundets varumärke. Ledorden talar om vad förbundet står för och ska genomsyra verksamheten.

[1] En myndighet ska enligt 13 § i Förvaltningslagen ”… använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska.”

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

De senaste åren har efterfrågan på tolk sjunkit och kommer sannolikt fortsätta minska successivt även de kommande åren. Nedgången är framför allt ett resultat av det minskade inflödet av nya tolkbehövande till landet. Förbundet gör ett negativt resultat 2024 på grund av en förändrad redovisning avseende återbetalning av eget kapital till medlemsorganisationerna. Soliditeten är något lägre jämfört med 2023 och beror även det på återbetalning av eget kapital till medlemmarna.

Förbundet (tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	220 452	221 686	223 851	206 925	195 487
Verksamhetens kostnader	-224 402	-221 901	-213 340	-198 269	-190 985
Årets resultat	-3 950	-215	4 177	5 442	3 465
Soliditet (%)	47 %	49 %	50 %	56 %	53 %
Nettoinvesteringar	0	7 035	1 254	0	10 086
Långfristig skuld	0	0	0	0	0

Tabell 1 Översikt över verksamhetens utveckling 2019–2023

Organisation

På uppdrag av direktionen leds tjänstemannaorganisationen av förbundsdirektör. Verksamheten består av kansli, två tolkförmedlingskontor samt översättningsförmedling. Kansliet leds av förbundsdirektören. De lokala förmedlingskontoren, inklusive översättningsförmedling samt verksamheten för rekrytering och utbildning av uppdragstagare, leds av förbundets två verksamhetschefer. Administrativt stöd inom IT, ekonomi, HR och lön köps av Mariestads, Töreboda, Gullspångs kommuner i samverkan. Verksamhetsspecifikt IT-stöd och verksamhetsanpassat telefonisystem köps separat.

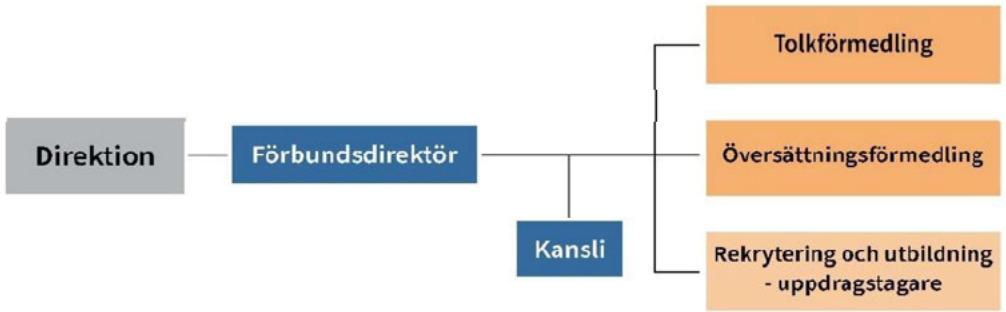

Figur 2 Organisationsschema

Direktionen

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med direktion. Direktionens uppdrag regleras i kommunallagen och den förbundsordning som medlemmarna antagit. Direktionen har haft fyra möten under året, varav ett genomförts på distans.

Direktionen för Tolkförmedling Väst utgjordes 2024-12-31 av:

Göteborgs Stad
Claudia Nistor Pedrini (S), ordförande
Zagros Hama Ada (M), ersättare

Alingsås kommun
Per-Gordon Tranberg (M), ledamot
Ulla Dalén (MP), ersättare

Bollebygd kommun
Fredrik Drugge (M), ledamot
Lisette Vermeulen (SD), ersättare

Dals-Eds kommun
Christina Virevik (C), ledamot
Carina Halmberg (S), ersättare

Falköpings kommun
Sture Olsson (M), ledamot
Niclas Hillestrand (S), ersättare

Gullspångs kommun
Björn Thodenius (M), ledamot
Ann-Christin Erlandsson (S), ersättare

Herrljunga kommun
Mats Palm (S), ledamot
Gunnar Andersson (M), ersättare

Härryda Kommun
Maria Kornevik Jakobsson (C), ledamot
Siw Hallbert (S), ersättare

Kungälv kommun
Ulrica Brogren (S), ledamot
Dagmar Marcusson (S), ersättare

Lidköpings kommun
Per Gunnar Lindahl (M), ledamot
Lena O Jenemark (S), ersättare

Lysekils kommun
Ricard Söderberg (S), ledamot
Philip Nordqvist (M), ersättare

Marks kommun
Niklas Herneryd (L), ledamot
Kerstin Wimman-Lindén (M), ersättare

Västra Götalandsregionen
Dragan Dobromirovic (S), vice ordförande
Monika Beiring (M), ersättare

Bengtsfors kommun
Taiga Feldman Burgelis (M), ledamot
Bashir Sulaiman (S), ersättare

Borås Stad
Marie Samuelsson (S), ledamot
Birgitta Bergman (M), ersättare

Essunga kommun
Marie-Louise Svensson (M), ledamot
Pernilla Jönsson (M), ersättare

Grästorps kommun
Svante Classon (C), ledamot
Lars-Erik Tengeland (M), ersättare

Götene kommun
Rebecka Franzén (GF[2]), ledamot
Björn Cavalli Björkman (S), ersättare

Hjo kommun
Eva-Lott Gram (KD), ledamot
Lars-Göran Svensson (S), ersättare

Karlsborgs kommun
Ingvar Kärsmyr (KD), ledamot
Hilkka Eskelinen (S), ersättare

Lerums kommun
Halim Azemi (S), ledamot
Yvonne Kuhlin (SD), ersättare

Lilla Edets kommun
Gitte Jensen (S), ledamot
Johan Sösaeter Johansson (SD), ersättare

Mariestads kommun
Richard Thorell (M), ledamot
Janne Jansson (S), ersättare

Munkedals kommun
Fredrik Roos-Fylksjö (SD), ledamot
Liza Kettil (S), ersättare

[2] Götene Framtid

Mölndals stad
Shahla Alamshahi (S), ledamot
Delaram Wall (L), ersättare

Partille Kommun
Anette Nord (KD), ledamot
Eva Carlsson (S), ersättare

Skövde kommun
Maria Hjärtqvist (S), ledamot
Vakant, ersättare

Stenungsunds Kommun
Olof Lundberg (S), ledamot
Annika Åberg-Darell (V), ersättare

Svenljunga kommun
Ann-Louise Karlsson (M), ledamot
Patrik Harrysson (S), ersättare

Tibro kommun
Peter Söderlund (L), ledamot
Bodil Olsson (M), ersättare

Tjörns kommun
Cathrine Berntsson (L), ledamot
Tina Baudino (S), ersättare

Trollhättans Stad
Margreth Johnsson (S), ledamot
Dana Roman Blomster (KD), ersättare

Uddevalla kommun
Marie-Louise Andreasson (M), ledamot
Stefan Skoglund (S), ersättare

Vara kommun
Elin Härling (SD), ledamot
Fredrik Pettersson (S) ersättare

Vänersborgs kommun
Reidar Eriksson (S), ledamot
Gunnar Henriksson (L), ersättare

Orust kommun
Veronica Almroth (L), ledamot
Martin Reteike (MP), ersättare

Skara kommun
Suzanne Johansson (C), ledamot
Marie Nilsson (M), ersättare

Sotenäs kommun
Gerardo Alas (S), ledamot
Roland Mattsson (M), ersättare

Strömstads kommun
Hans-Robert Hansson (L), ledamot
Merry Johansson (S), ersättare

Tanums kommun
Roger Wallentin (C), ledamot
Birgitta Nilsson (M), ersättare

Tidaholms kommun
Zelal-Sara Yesildeniz (VT[3]), ledamot
Jonas Storm (S), ersättare

Tranemo kommun
Eva-Karin Haglund (S), ledamot
Erene Bertilsson (KD), ersättare

Töreboda kommun
Björn Lagerqvist (M), ledamot
Anne-Charlotte Karlsson (S), ersättare

Ulricehamn kommun
Sebastian Gustavsson (M), ledamot
Kari Isomaa (S), ersättare

Vårgårda kommun
Bengt Hilmersson (C), ledamot
Tony Willner (S), ersättare

Öckerö kommun
Sandra Svensson (M), ledamot
Thomas Wijk (S), ersättare

[3] Vi Tidaholm

Förbundets verksamhet

Tolkförmedling Väst har i uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolktjänster. Förbundet erbjuder även översättningstjänster till sina medlemmar. Språktolk erbjuds på plats och på distans. Distanstolkning utförs via ljud och bild för såväl kortare meddelanden som längre tolkuppdrag. Sedan december erbjuder förbundet även ett AI-baserat tolkverktyg, vilket är ett komplement till den mänskliga tolken vid enklare kommunikation.

Bokning av förbundets tjänster kan ske på webben eller via telefonkontakt. Förmedlingskontoren har öppet vardagar under kontorstid, övriga tider bokas tolk via webben. Via förbundets digitala tjänst, Akut tolk, tillsätts akuta tolkuppdrag inom fem minuter, dygnet runt, årets alla dagar.

År	Antal utförda uppdrag	Procentuell tillsättning, tolkuppdrag	Antal utförda tolkuppdrag	Antal utförda översättningsuppdrag
2024	**313 533**	**99,4 %**	**312 599**	**934**
2023	329 156	99,1 %	328 053	1 103
2022	349 349	99,2 %	347 789	1 560
2021	341 088	99,1 %	339 366	1 722
2020	315 663	99,0 %	313 907	1 756
2019	346 564	99,5 %	344 972	1 592

Tabell 2 Uppdrag och tillsättningsgrad

Förbundet har under 2024 utfört knappt 314 000[4] uppdrag vilket är 21 000 färre än budgeterat. Differensen i budget och utfall avseende antal uppdrag beror på att behovet av tolk minskat avsevärt. Även efterfrågan på översättningsuppdrag har minskat. Det minskade tolkbehovet är framför allt ett resultat av de senaste årens minskade inflöde av nya tolkbehövande till landet. En nedgång har varit förväntad men nivån svårprognostiserad. Tillsättningsgraden av uppdrag är högre jämfört med föregående år och ligger strax över 99,4 %.

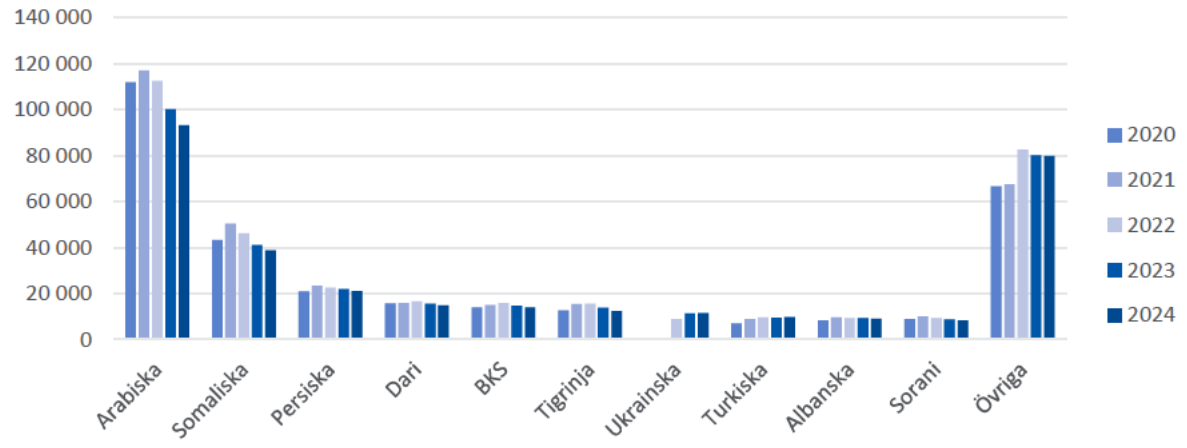

Figur 3 Antal uppdrag 2020–2024

[4] Av dessa 314 000 uppdrag är 0,3 % översättningsuppdrag.

Förbundet förmedlade under året tolkuppdrag på 144 olika språk och dialekter, vilket är åtta fler än föregående år. Under 2024 var arabiska och somaliska, liksom tidigare år, de mest efterfrågade tolkspråken. Undantaget ukrainska och turkiska har efterfrågan på de tio största språken minskat jämfört med föregående år. Efterfrågan på tolk i numerärt små språk ökar generellt.

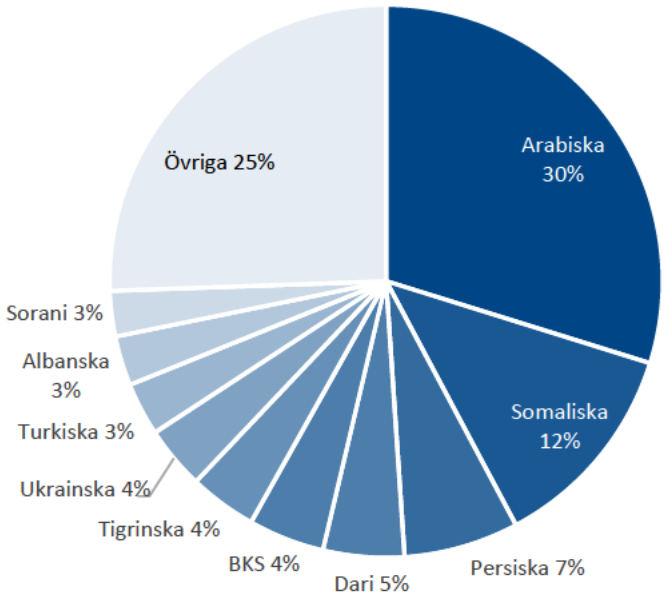

Figur 4 Språkfördelning 2024

Översättningsuppdragen är utförda på 45 olika språk. Svenska är det vanligaste källspråket, det vill säga att översättningar görs från svenska till andra språk. Flest översättningar har gjorts från svenska till; arabiska, engelska, somaliska, persiska och finska. De största källspråken, där översättning görs från annat språk till svenska är; arabiska, ukrainska, engelska och turkiska.

Tolkar och översättare

Den 31 december 2024 hade förbundet 1 508 uppdragstagare. Av dessa var 1 362 tolkar vilket är 57 fler jämfört med föregående år. Förbundet hade även 146 aktiva översättare, också dessa fler än året innan. Totalt var 58 uppdragstagare aktiva som både tolk och översättare i förbundet. Förbundets uppdragstagare innehar totalt 411 olika auktorisationer vilket är en kraftig kompetensökning jämfört med några år tillbaka.

År	Tolkar	Översättare	Tolk och översättare	Uppdragstagar-auktorisationer	Sjukvårds-auktoriserad tolk
2024	1 362	146	58	411	96
2023	1 295	137	44	377	89
2022	1 160	116	37	289	76
2021	1 078	109	33	273	69
2020	1 204	94	29	294	63
2019	1 183	96	31	271	62

Tabell 3 Statistik över förbundets aktiva uppdragstagare

I Sverige talas ca 200 språk. Kammarkollegiet ansvarar för auktorisation av tolkar och översättare. Möjligheten till auktorisation erbjuds dock endast i ca 50 språk för tolkar respektive ca 30 språk för översättare. En uppdragstagare kan vara auktoriserad på flera språk.

Språk	Antal uppdrag	Antal tolkar	Auktoriserad tolk	Auktoriserad sjukvårdstolk
Arabiska	93 206	255	48	9
Somaliska	38 806	137	12	0
Persiska	21 058	99	12	2
Dari	14 848	72	3	0
Bosniska/kroatiska/serbiska	13 921	65	31	15
Tigrinska	12 356	57	3	0
Ukrainska	11 551	71	5	1
Turkiska	9 707	45	11	4
Albanska	9 071	38	12	1
Sorani	8 331	44	11	3
Polska	7 172	48	18	9
Ryska	6 862	81	35	21

Tabell 4 Tolkuppdrag i relation till antal tolkar och auktorisationsnivå på de tolv mest efterfrågade språken per 31 december 2024.

Tillgången på auktoriserade tolkar är begränsad och inte i paritet med vilka språk som efterfrågas. Av förbundets tolkar är 22% auktoriserade vilket är en spegling av den generella tillgången av auktoriserad tolk. 96 av de 305 auktoriserade tolkarna innehar även sjukvårdsauktorisation. På arabiska, förbundets mest efterfrågade språk, med totalt 255 tolkar är 48 tolkar auktoriserade, varav nio med sjukvårdsauktorisation. Somaliska är det näst mest efterfrågade språket och förbundet har 137 aktiva somaliska tolkar, 12 av dessa är auktoriserade, ingen med sjukvårdsauktorisation.

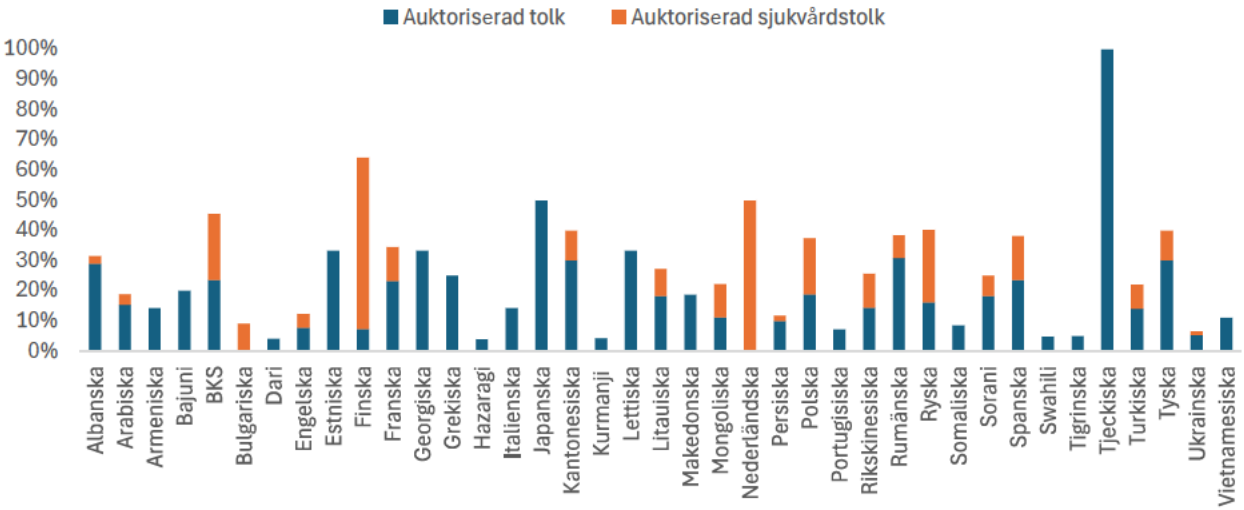

Figur 5 Fördelning utbildningsnivå inom de språk där auktoriserade tolkar finns.

En stor andel av tolkarna inom språkgrupperna BKS och ryska är auktoriserade och flera innehar även sjukvårdsauktorisation. Ryska är dock ett mindre efterfrågat språk, även om en ökning skett efter Rysslands invasion i Ukraina. Av förbundets två tolkar på tjeckiska är båda auktoriserade, dock är detta ett mindre efterfrågat språk.

Förbundet arbetar kontinuerligt med att rekrytera tolkar och fokus ligger framför allt på att attrahera redan utbildade och om möjligt auktoriserade tolkar. Under året har totalt 178 tolkar och 15 översättare rekryterats. Av de rekryterade tolkarna var 91 utbildade och 22 auktoriserade, varav tre med sjukvårdsauktorisation. Av de rekryterade översättarna var fyra auktoriserade translatorer och fyra är även aktiva som tolkar.

År	Tolkar	Sjukvårds-auktoriserade tolkar	Auktoriserade tolkar	Utbildade tolkar	Översättare	Auktoriserade translatorer
2024	178	3	22	91	15	4
2023	164	3	18	72	17	6
2022	161	3	9	64	10	3
2021	76	9	16	32	13	8

Tabell 5 Totalt antal rekryterade tolkar/översättare samt fördelning per utbildningsnivå.

Intresset för att tolka för förbundet har under året varit fortsatt stort. Totalt genomförde 86 tolkaspiranter förbundets rekryteringstest (redan auktoriserade och utbildade tolkar genomgår inte testet). Mer än hälften av de testade tolkaspiranterna fick godkänt resultat vilket är en tydlig ökning från tidigare år. Tolkar i mindre frekventa språk och dialekter, såsom bland annat afar, arsi, benadiri, dinka, hebreiska, malayalam, tamazight och kikuyu har rekryterats under året. Behovet av såväl engelska som ukrainska tolkar har varit fortsatt stort, under året har 13 respektive 23 nya tolkar rekryterats.

År	Antal personer som genomfört rekryteringstest	Andel godkända resultat, rekryteringstest	Antal utfärdade kursintyg	Antal personer som genomgått SRHR-utbildning
2024	86	60 %	231	35
2023	73	48 %	127	73
2022	97	70 %	224	65
2021	36	47 %	268	10
2020	93	55 %	63	25
2019	143	38 %	137	54

Tabell 6 Test- och utbildningsstatistik

Under året har såväl rekryteringsprocessen för översättare som tolkar utvecklats och effektiviserats. Bland annat har ett internt rekryteringstest tagits fram för förenklad rekryteringen av översättare i de språk där möjlighet till utbildning och auktorisation saknas.

I syfte att väcka intresse för tolkyrket samt att synliggöra Tolkförmedling Väst har förbundet även under 2024 deltagit på rekryteringsmässorna Opportunity Day och Kompetensmässan i Göteborg.

Förbundet uppmuntrar aktiva tolkar och översättare att höja sin kompetens, bland annat genom att stötta inför preparandkurs och auktorisationsprov. 13 av förbundets anlitade tolkar, har auktoriserats och fyra har erhållit sjukvårdsauktorisation under året. 23 tolkar har även höjt sin kompetensnivå till utbildad tolk, vilket är nivån under auktorisation.

Under hösten 2024 implementerades en ny introduktionskurs för nyrekryterade tolkar. Den tidigare distansanpassade introduktionen är numera helt digital och bedrivs genom så kallad Nano Learning. Detta format möjliggör för tolkaspiranterna att ta del av informationen när helst det passar dem.

Förbundets interna kurser för tolkar har även fortsatt varit mycket efterfrågade och uppskattade. Genom att samtliga kurser erbjuds på distans möjliggörs deltagande för alla tolkar oavsett bostadsort. Under året har 35 tolkar genomfört SRHR-utbildningen[5]. ”Våld i nära relationer” är en ny intern kurs som förbundet erbjuder från och med 2024. Totalt har 126 tolkar genomfört kursen under året. 22 tolkar har gått ”Fördjupningskurs Psykiatri och psykisk ohälsa”, 29 tolkar har gått ”Fördjupningskurs Socialtjänst” och 9 tolkar har gått ”Att tolka i skolan”.

Vid två tillfällen under året har förbundets uppdragstagare bjudits in till webbinarier på temat ”Kvalitet”. Förbundet har tillsammans med Röda Korset även erbjudit ett webbinarie avseende ”Tolkning vid psykoterapeutiska samtal”. En workshop om ”God tolksed” har också genomförts. Närmare 300 uppdragstagare har deltagit totalt. Året avslutades i december med fika och gemensamt mingel för förbundets tolkar och översättare på kontoret i Göteborg. Julfikat slog alla rekord. Långt över hundra uppdragstagare slöt upp för en mycket uppskattat och trevlig stund tillsammans.

Under hösten skickades årets tolkenkät ut i syfte att fånga upp upplevelsen av Tolkförmedling Väst som uppdragsgivare. Totalt inkom 776 svar vilket motsvarar ca 61 % i svarsfrekvens. Tolkarna var generellt mycket positiva och för tredje året i rad ökade både tolkarnas ambassadörskap (Employee Net Promotor Score, eNPS) och nöjdhet (Nöjd-tolk-Index, NTI). För året uppgick eNPS till 60 och NTI till 4,5. Tolkarnas frisvar i form av synpunkter och idéer beaktas i förbundets kvalitets- och utvecklingsarbete.

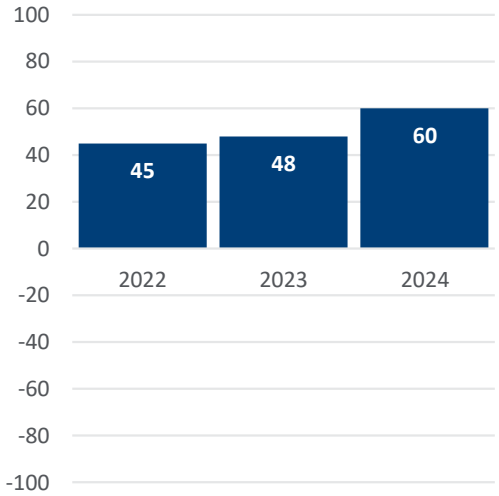

Figur 6 Tolkarnas ambassadörskap, eNPS

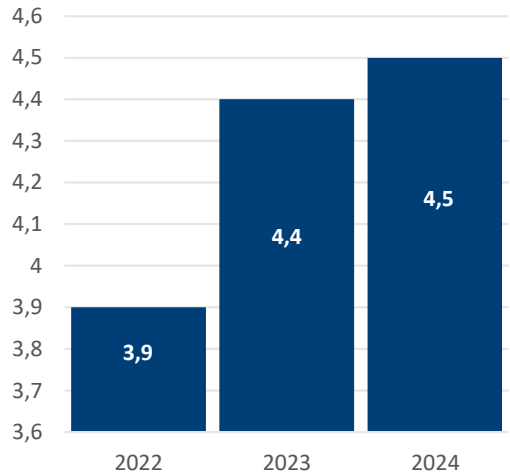

Figur 7 Tolkarnas nöjdhet, NTI

[5] Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Kunder

Den 31 december 2024 hade förbundet 4 224 registrerade medlemskunder. Varje månad under 2024 förmedlades i snitt 25 000 uppdrag till 2 000 kunder. 99,99 % av uppdragen köptes av förbundets medlemmar[6]. Västra Götalandsregionen stod för 69 % av förbundets uppdrag under året vilket är samma siffra som året innan.

I motsats till tolkuppdragen där Västra Götalandsregionen beställer större delen av uppdragen så beställer medlemskommunerna nästan 70 % av samtliga översättningsuppdrag. Resterande del beställs av Västra Götalandsregionens verksamheter.

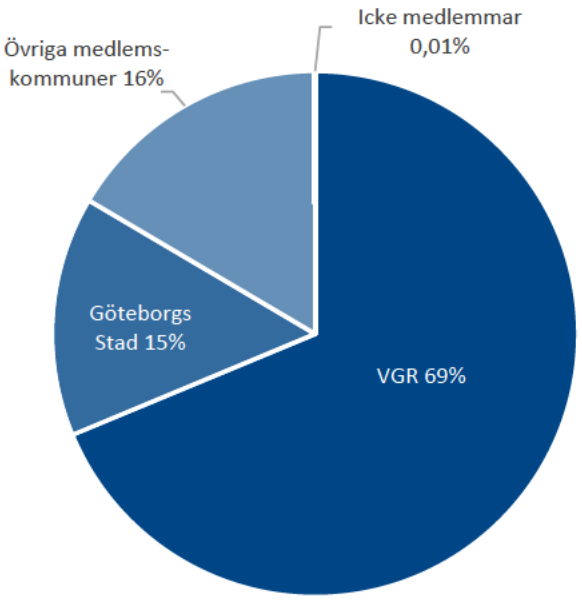

Figur 6 Fördelning av bokade uppdrag

Kundarbete

Förbundets kundarbete är numera en naturlig del i verksamheten och i medarbetarnas vardag. Under våren skickades den årliga kundenkäten ut och värdefull input från kunderna inhämtades för verksamhetens utveckling. NKI (Nöjd kundindex) för 2024 uppgick till hela 81 vilket visar på en mycket hög kundnöjdhet men också på en ökning från föregående år.

Under året har ett antal öppna webbinarier genomförts för förbundets kunder i syfte att öka kunskapen om tolkanvändning. Även skräddarsydda informationsmöten har genomförts på plats hos kund alternativt på distans. Likaså har ett femtiotal blivande specialistläkare inom Sahlgrenska Universitetssjukhus utbildats av Tolkförmedling Väst i tolkanvändning.

Förbundet har under året genomfört ”Kulturdialog” på plats hos fem olika kunder. Totalt har drygt 90 personer fått ökad kunskap och förståelse av de kulturella utmaningar som kan uppstå i tolksituationen.

[6] Förbundet utför i ett fåtal akuta situationer tolkuppdrag till domstol och polis.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi

I enlighet med förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter. Ett av de övergripande verksamhetsmålen är att verksamheten ska vara kostnadseffektiv. Intäkter fås genom förmedling av tolktjänster och förbundets största kostnader är arvoden till tolkar för utförda tolkuppdrag. Den totala kostnaden för arvoden och den totala intäkten är beroende av hur många tolktjänster som utförs. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Tolkförmedling Väst har en checkkredit hos bank på 10 mkr.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Likviditet

Förbundet har totalt sett haft en god likviditet under 2024, dock har checkkrediten nyttjats vid ett tillfälle under året. Förbundet utbetalade under hösten den återbetalning av eget kapital som direktionen beslutade om i mars, vilket påverkade likviditeten med 8,7 mkr. I kombination med en förskjutning mellan inbetalning av förbundets kundfakturor och utbetalning till Skatteverket resulterade detta i att checkkrediten nyttjades vid ett tillfälle.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förbundet finansieras av intäkter från de tjänster som medlemmarna köper enligt självkostnadsprincipen. Sedan start har förbundet byggt upp ett stabilt eget kapital. Det ekonomiska överskottet tillsammans med medlemsandelarna är förbundets likvida medel.

Direktionen har fastställt att lägsta nivå på eget kapital ska vara 22 mkr, vilket motsvarar ca sex månaders löpande driftskostnader. Efter att direktionen beslutat att godkänna årsredovisningen beslutas även om en eventuell återbetalning ska ske av eget kapital till förbundsmedlemmarna. Ett eget kapital om minst 27 mkr krävs enligt tidigare beslut för att en återbetalning ska bli aktuell. Direktionen beslutade i mars att återbetala 8,7 mkr till medlemmarna. Förbundets checkkredit kan komma att nyttjas vid en återbetalning av eget kapital varför den är beslutad att finnas kvar.

Sedan driftstarten 2013 har likviditeten varit god och alla investeringar har klarats med egna medel. Det överskott som genererats i förbundet gör att den ekonomiska ställningen är god.

Händelser av väsentlig betydelse

Flertalet rättsärenden

Anmälan till konkurrensverket

Förbundet blev anonymt anmälda till Konkurrensverket i mars 2023. Förvaltningsrätten tilldömde i mars 2024 Tolkförmedling Väst att betala en upphandlingsskadeavgift. Förbundet överklagade domen. Kammarrätten avslog prövningsrätt varpå förbundet överklagade till Högsta Förvaltningsdomstolen. I november avslogs överklagan i Högsta Förvaltningsdomstolen och förbundet dömdes därmed att betala upphandlingsskadeavgiften.

Förbundet blev i maj 2024 än en gång anonymt anmälda till Konkurrensverket. Den 3 september avskrev Konkurrensverket anmälan.

Begäran om allmän handling

Förbundet avslog under hösten 2023 utlämnande av allmän handling. Beslutet överklagades till Kammarrätten som dömde till förbundets fördel. Domen överklagades till Högsta Förvaltningsdomstolen, vilka i mars 2024 dömde till motpartens fördel. Ärendet är prejudicerande och har väckt uppmärksamhet hos såväl Sveriges kommunjurister som Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Överklagade direktionsmöten

Direktionsmötet i september 2023 överklagades på grund av att det inte var korrekt kungjort. Förvaltningsrätten dömde till motpartens fördel. Ett extra direktionsmöte sattes därmed in i oktober 2023 för att hantera beslutsärendena från septembermötet. Även det extrainsatta direktionsmötet i oktober 2023 överklagades, denna gång kopplat till direktionens rätt att besluta om mötesform. Förvaltningsrättens dom föll i april 2024 med utfallet att direktionen är att ses som både fullmäktige och styrelse, vilket innebär att direktionens mötesformer ska regleras i Arbetsordningen för direktionen.

SMS-tjänst

I juni driftsattes en ny funktion i bokningssystemet som innebar att kunden kan skicka en SMS-påminnelse om bokat besök till patienten/klienten på bokat tolkspråk. Även ett meddelande om avbokat möte kan skickas till patienten/klienten på det bokade tolkspråket. SMS-tjänsten är helt kostnadsfri för förbundets kunder. Funktionen förväntas bidra till färre besök med uteblivna patienter/klienter och därmed effektivare användning av såväl tolkar som övriga berörda samhällsfunktioner. Tjänsten har i snitt använts cirka 600 gånger per månad sedan driftsstart, tjänsten kommer att marknadsföras mer under 2025.

Uppmärksammat arbetsmiljöarbete

Sobona (Sveriges kommuner och regioner) delar årligen ut det så kallade Samhällsbärarpriset. Tolkförmedling Väst var i år finalister i kategorin arbetsmiljö och uppmärksammades särskilt med hedersomnämnande för sitt systematiska arbetsmiljöarbete. I samband med detta förärades även förbundsdirektören med ett diplom i kategorin ledarskap, i sin funktion som en viktig samhällsbärare.

TFV AI-tolk

Förbundet har under flera år följt den tekniska utvecklingen avseende digitala tolkverktyg. Under våren 2024 inleddes ett samarbete med en extern part avseende ett AI-baserat digitalt tolkverktyg. Under hösten testades produkten hos ett antal pilotgrupper representerade av förbundets kunder. Produkten har väckt stort intresse såväl internt som externt då den är unik i sitt slag. I december driftsattes TFV AI-tolk. Verktyget är mycket användarvänligt, har säker datahantering och garanterar patientsekretessen vilket skiljer den mot andra liknande produkter på marknaden. TFV AI-tolk är i första hand tänkt att vara ett komplement till den mänskliga tolken vid enklare samtal med patient/klient.

Nya medlemmar

Förbundet fick tre nya medlemmar 2024, Bengtsfors kommun, Stenungsunds kommun och Vänersborgs kommun.

Händelser efter räkenskapsperiodens slut

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Styrning och uppföljning av verksamheten

Övergripande verksamhetsmål

Tolkförmedling Väst ska tillgodose medlemmarnas behov av språktolk och ska vara det självklara valet av förmedling för professionella uppdragstagare. Förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare där alla medarbetare vet sitt uppdrag och vem vi är till för. Tolkförmedling Väst ska vara i framkant och en förebild för andra. Förbundets värdegrund ska vara ett gemensamt förhållningssätt och verksamheten ska genomsyras av professionalitet, tillgänglighet och trygghet i alla led.

Tolkförmedling Väst ska

- ha god tillgänglighet och likvärdig service till förbundets kunder
- hantera och tillvarata såväl kundernas som uppdragstagarnas synpunkter för verksamhetens kvalitetssäkring och utveckling
- ha en god ekonomisk medvetenhet och arbeta kostnadseffektivt
- arbeta miljömedvetet och hållbart
- verka för ökad kunskap om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar i samhället.

Måluppfyllelse

Tillgängligheten av tolkar har under året varit god vilket bland annat är ett resultat av ett över tid strategiskt rekryteringsarbete. Flertalet tolkar har rekryterats i mindre frekventa språk och i kombination med den fortsatt höga andelen distanstolkning har balansen mellan efterfrågan och tillgång varit god. Genom tydliga och, i organisationen, gemensamma rutiner säkerställs likvärdig service till förbundets olika kunder. För att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten sker bland annat ett kontinuerligt arbete med inkommande synpunkter.

För att uppnå en god ekonomisk medvetenhet inom förbundet redovisas och kommuniceras verksamhetens ekonomi kontinuerligt. Likaså utvärderas arbetssätt och organisation kontinuerligt för att säkerställa en kostnadseffektiv och hållbar verksamhet. I förordandet av distanstolkning lyfts såväl det direkta miljöperspektivet som hållbarhetsaspekten som viktiga argument för distanstolkning framför platstolkning.

För att öka kunskapen om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar erbjuder förbundet så kallade Kulturdialoger kostnadsfritt till sina kunder i syfte att synliggöra de kulturella utmaningar som ofta uppstår i det tolkade mötet. Förbundets kunder bjuds också regelbundet in till webbinarier i syfte att öka kunskapen om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar. Förbundet erbjuder även kundanpassad information och utbildning, såväl på plats som på distans för att öka kunskapen om tolkanvändande.

Verksamhetsmål 2024 och måluppfyllelse

Direktionen har fastslagit följande verksamhetsmål:

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	**Utfall 2024**
Andel tillsatta beställningar ska överstiga 99 %.	99,1 %	>99 %	99,4 %
Andel tillfällen tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska understiga 1 %.	0,8 %	<1 %	1,0 %

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	**Utfall 2024**
Andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk ska uppgå till minst 9 %.	10,7 %	≥9 %	12,5 %
Andel uppdrag som utförs av auktoriserad tolk ska uppgå till minst 25 %.	27,5 %	≥25 %	33,6 %
Andel uppdrag som utförs av utbildad tolk ska uppgå till minst 59 %.	56,8 %	≥59 %	54,7 %

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	**Utfall 2024**
Andel beställningar som inkommer via digitala tjänster ska uppgå till minst 77%.	75,6 %	≥77 %	79,5 %
Nöjd kundindex (NKI) ska uppgå till minst 80.	80	≥ 80	81

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	**Utfall 2024**
Sjukfrånvaron ska understiga 6 %.	6,4 %	<6 %	11,2
Hållbart medarbetarengagemang (HME) ska uppgå till minst 90.	89	≥ 90	92

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	**Utfall 2024**
Andel uppdrag som utförs på distans ska uppgå till minst 67%.	67,9 %	≥67 %	70,1 %

Måluppfyllelse

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Utfallet av andelen tillsatta beställningar blev 99,4 % vilket är en ökning jämfört med föregående år. Den högre tillsättningsgraden är ett resultat av rekrytering av tolkar på numerärt små språk samt en fortsatt hög andel uppdrag på distans. Andelen uppdrag där tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska vara mindre än 1 %. Årets utfall blev 1,0 % vilket är något högre jämfört med föregående år. Ökningen är framför allt relaterad till oförutsebara trafikstörningar i centrala Göteborg, vilket tolkarna ej kunnat påverka. Målet att ha en pålitlig leverans bedöms ha uppnåtts trots att en av indikatorernas målvärde ej uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Utfallet av såväl andelen uppdrag som utförs av auktoriserad tolk som andelen hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk har ökat jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på att tolkning på distans fortsatt dominera men också att förbundet under året rekryterat 22 nya auktoriserade tolkar, varav tre även hade sjukvårdsauktorisation. Vid tolkning på distans kan tolkarnas tid i större utsträckning nyttjas till effektiv tolktid vilket resulterar i att de auktoriserade tolkarna kan utföra fler uppdrag. Andelen uppdrag som utförts av nivån utbildad tolk har däremot fortsatt att minska. Minskningen beror dock på att andelen uppdrag som utförs av auktoriserade tolkar har ökat och bör därmed inte ses som något negativt. Totalt sett så utförs alltså fler tolkuppdrag av de högre kompetensnivåerna. Målet att tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar bedöms ha uppnåtts trots att en av indikatorernas målvärde ej uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Andelen beställningar som inkommer via digitala tjänster har fortsatt öka och förbundets bokningssystem utvecklas kontinuerligt för bästa användarvänlighet. Årets NKI-mätning (Nöjd kundindex) visade på en fortsatt ökad kundnöjdhet. Även svarsfrekvens var högre än tidigare år och hela 891 frisvar inkom vilka ligger till grund för förbundets kontinuerliga utvecklingsarbete i syfte att möte kundernas behov. Målet att ligga i framkant och att verksamheten ska utvecklas bedöms därmed uppfyllt.

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Det fokuserade värdegrundsarbetet som bedrivits i organisationen de senare åren har haft en fortsatt positiv inverkan på förbundets arbetsmiljö. Att HME (Hållbart medarbetarengagemang) skulle nå det uppsatta målet var en mycket hög ambitionsnivå. Förbundet mäter HME fyra gånger per år och utfallet för året blev 92 med en toppnotering på 95 i mars.

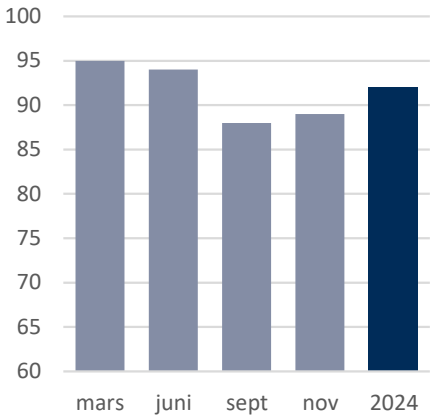

Figur 7 HME-mätningar 2023

Sjukfrånvaron har även i år varit högre än önskvärt vilket framför allt hänger samman med ett fåtal personers, icke arbetsrelaterade, långtidsfrånvaro. Indikatorn avseende att sjukfrånvaron ska understiga 6 % uppfylls inte då utfallet för året blev 11,2 %. Även om målvärdet inte uppfylls så finns ingen arbetsrelaterad frånvaro utan förbundet bedöms vara en välmående och välfungerande organisation vilket också det höga HME-värdet visar. Målet att förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare bedöms därför uppfyllt.

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Andelen uppdrag som utförts på distans har ökat med drygt 2 procentenheter jämfört med föregående år och uppgick till 70 % under 2024. Genom distanstolkning minskar miljöpåverkan samt kundernas kostnader och tolkens tid kan nyttjas mer effektivt. Målet att bedriva en hållbar verksamhet bedöms därmed uppnått.

God ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska förbundet ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Verksamheten ska genomsyras av en god ekonomisk hushållning både i ett kort- och i ett långsiktigt perspektiv. Kännetecken för detta är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet, sett över en längre period, är positivt.

Direktionen har fastslagit följande finansiella mål rörande god ekonomisk hushållning:

- Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat
- Checkkrediten ska ej nyttjas

Den löpande verksamheten visar ett negativt resultat för 2024 dock har likviditeten varit god. Checkkrediten har nyttjats vid ett tillfälle. Förbundet utbetalade under hösten den återbetalning av eget kapital som direktionen beslutade om i mars, vilket påverkade likviditeten med 8,7 mkr. I kombination med en förskjutning mellan inbetalning av förbundets kundfakturor och utbetalning till Skatteverket resulterade detta i att checkkrediten nyttjades vid ett tillfälle.

Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga verksamhetsmål, se sidan 17, dock uppnås inte de finansiella målen på grund av en förändrad redovisning av återbetalning av eget kapital till medlemmarna. Sammantaget bedöms förbundet ändå ha en god ekonomisk hushållning då såväl förbundets likviditet som soliditet är god.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att förbundets intäkter måste vara högre än kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskar, är förbundet skyldig att inom tre år återställa det egna kapitalet. Balanskravet uppfylldes inte 2024. Det negativa resultatet för året beror på en förändrad redovisning för återbetalningen av eget kapital. Liknande transaktioner, det vill säga utbetalning av eget kapital, skedde även 2019 och 2022. Dessa utbetalningar hanterades inte på samma sätt som i år, därmed framgår det inte av balanskravsutredningen nedan. Siffrorna kommer inte att justeras bakåt i balanskravsutredningen då det inte påverkar bedömningen av den ekonomiska ställningen. Det negativa resultatet för 2024 justeras genom att åberopa synnerliga skäl då den ekonomiska ställningen bedöms fortsätt vara god trots justeringen. Den ekonomiska ställningen bedöms fortsatt bra då likviditeten och soliditeten varit god under året och förbundet har en långsiktig god ekonomisk hushållning.

Balanskravsavstämning

(tkr)	2024	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkningen	- 3 950	-215	4 177
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-3 950	-215	4 177
Årets balanskravsresultat	-3 950	-215	4 177
Balanskravsresultat att reglera inom 3 år	-3 950	-215	0

Redovisning av återställning av balanskrav

(tkr)	2024	2023	2022
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-215	0	0
- Varav 2023	-215	0	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-3 950	-215	0
+ Synnerliga skäl att inte återställa	3 950	0	0
+ Synnerliga skäl för att återställa under längre tid	0	0	0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	**-215**	**-215**	**0**
UB Synnerliga skäl som ska återställas över längre tid	0	0	0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**0**	**0**	**0**
- Varav från år 2023, återställs senast 2026	-215	-215	0

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare

Under 2024 har de positiva effekterna av det nya bokningssystemet, vilket driftsattes under våren 2023, blivit alltmer synbara. Flera arbetsprocesser har blivit effektivare, och i vissa fall automatiserats, vilket gjort att bemanningsbehovet förändrats. Med anledning av detta, samt att verksamhetschefen för Mariestadskontoret innan sommaren sa upp sin anställning, genomfördes en översyn av organisationen. En omorganisation kommer att träda i kraft från och med årsskiftet och antalet verksamhetschefer kommer att minskas från fyra till tre. Omorganisationen innebär bland annat att förbundets totala verksamhet centreras till Göteborg. Förmedlingsarbetet kommer att ledas av två verksamhetschefer och delar av förbundets övergripande stödfunktioner kommer att flyttas från förbundsdirektör till den nyrekryterade verksamhetschefen.

Även om det finns ett sviktande medarbetarengagemang kopplat till nedstängningen av kontoret i Mariestad är arbetsmiljön i förbundet fortsatt mycket bra. Det kontinuerliga värdegrundsarbetet som bedrivs i förbundet fortsätter ha en positiv effekt på organisationen vilket tydligt framkommer av utfallet i arbetsmiljöverktyget Winningtemp.

Utöver att en ny verksamhetschef rekryterats under hösten så har även en ny förbundscontroller rekryterats. Båda ersätter tidigare befattningshavare med lång anställningstid i förbundet och båda tillträder i början av 2025.

Den årliga förbundsdagen genomfördes i december. Årets externa föreläsare Patrick Gruczkun höll under förmiddagen ett mycket uppskattat föredrag om interkulturell kompetens. Eftermiddagen ägnades åt frågeställningar kopplat till såväl AI som en verksamhet i framkant. Förbundsdagen blev även i år mycket uppskattad av medarbetarna och dess värde för verksamheten är tydlig.

Årets löneöversyn genomfördes i enlighet med avtal och ny lön betalades ut i april. Löneöversynen föranleddes av en lönekartläggning där inga osakliga löneskillnader förelåg.

Tillsvidare- och visstidsanställda

Per den 31 december 2024 hade förbundet 44 tillsvidareanställda arbetstagare samt fem provanställda. Av de tillsvidareanställda arbetstagarna var 39 kvinnor och fem män. Vid mättillfället var två personer 100 % föräldraledig och en person var 100 % studieledig. Ytterligare tre arbetstagare var partiellt lediga, varav två var föräldralediga och en var studieledig. Totalt har 52 olika personer varit tillsvidareanställda i förbundet under året vilket motsvarar en personalomsättning om 16,4 % vilket är ett par procentenheter högre jämfört med föregående år. Den främsta orsaken till personalomsättningen är flera pensionsavgångar samt avvecklingen av lokalkontoret i Mariestad.

Under året har antalet årsarbetare totalt motsvarat 44,1 vilket är en minskning med 5,8 åa jämfört med föregående år. Det färre antalet arbetade timmar beror bland annat på vakanta tjänster i avvaktan på tillsättning.

År	Tillsvidare (åa)	Visstid (åa)	Timavlönade (åa)	Totalt (åa)
2024	42,0	2,0	0,1	44,1
2023	47,6	1,4	0,9	49,9
2022	48,8	0,9	0,3	50,0
2021	52,9	2,2	1,0	56,1
2020	50,7	5,5	1,0	57,2

Tabell 7 Årsarbetare

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för de tillsvidareanställda medarbetarna är 99,5 % vilket är i paritet med föregående år. 97,4 % av kvinnorna respektive 100 % av männen är heltidsanställda inom förbundet.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för 2024 var 11,2 % vilket är en kraftig ökning jämfört med föregående år. Den höga sjukfrånvaron är framför allt ett resultat av en hög långtidssjukfrånvaro, vilken är 49,2 % av den totala sjukfrånvaron. Också långtidssjukfrånvaron är högre jämfört med föregående år och är direkt kopplat till icke arbetsrelaterad sjukskrivning.

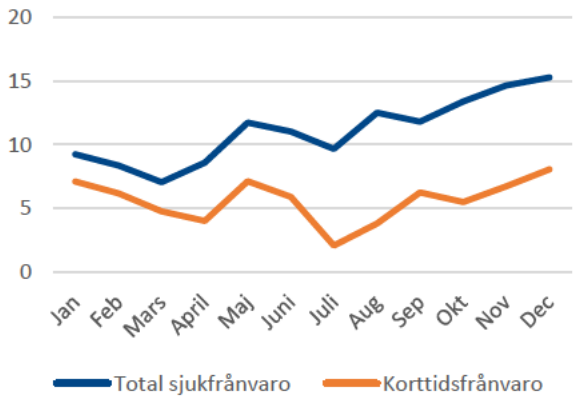

Figur 8 Sjukfrånvaro 2024

Såväl sjukfrånvaron för förbundets anställda kvinnor som män har ökat jämfört med föregående år och var 9,5 % respektive 22 %. Sjukfrånvaro i åldrarna 30 år och uppåt är betydligt högre än sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre, vilket är en spegling av i vilken ålderskategori långtidssjukfrånvaron finns.

	2024	2023
Total sjukfrånvaro	11,2 %	6,4 %
Sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	49,2 %	19,9 %
Sjukfrånvaro för kvinnor	9,5 %	5,5 %
Sjukfrånvaro för män	22,0 %	11,2 %
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	5,4 %	4,7 %
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	12,1 %	6,7 %
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	11,5 %	6,3 %

Tabell 8 Översikt sjukfrånvaro, jämförelse mellan 2023 och 2024

Kostnaden för företagshälsovård var fortsatt låg under året. Friskvårdsbidraget har under 2024 nyttjats av 37 medarbetare vilket är lika många som föregående år.

Pensioner

Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen och är en pensionslösning via KPA.

Förväntad utveckling

Den nuvarande migrationspolitiken, såväl inom som utanför Sveriges gränser, kommer med sannolikhet fortsätta att bidra till ett minskat behov av språktolk och därmed en minskad efterfrågan på förbundets tolktjänster. Tidö-partierna har i början av 2025 kommit överens om ett utredningsdirektiv kopplat till tolkfrågan i Tidö-avtalet. Vad denna utredning kommer att resultera i får tiden utvisa men eventuellt kan rätten till fri tolk komma att regleras över tid och därmed påverka förbundets verksamhet. Som direktivet ser ut undantas sjukvård och rättsväsendet från utredningen.

Direktionen beslutade under hösten att åter öppna upp för nya medlemmar i förbundet vilket kan innebära nya kunder och därmed en ökad efterfrågan på förbundets tolktjänster. Inträdet av eventuella nya medlemmar kommer dock ske först 2026.

Under året har en tydlig kostnadsmedvetenhet kopplat till tolktjänster uppmärksammats från förbundets kunder. Efterfrågan på mer kostnadseffektiva tolktjänster förväntas öka och därmed kommer troligen distanstolkningen bli än mer dominerande. Frågan är hur länge platstolkning kommer att efterfrågas då denna tjänst medför högre kostnader för kunden och tolkbehovet i de flesta fall likväl kan tillgodoses av en tolk på distans.

Den tekniska utvecklingen, och AI specifikt, kommer med stor sannolikhet att påverka tolkbranschen över tid. I vilken utsträckning och på vilket sätt är i dagsläget mycket svårt att förutse. Förbundets nya produkt TFV AI-tolk som lanserades strax innan jul 2024 är tänkt att vara ett komplement, inte en ersättning, för den mänskliga tolken. TFV AI-tolk är tänkt att succesivt utvecklas med fler språk och bredare fack-terminologisk kunskap. Hur detta AI-baserade tolkverktyg kommer att användas framgent återstår att se. För att möta teknikens möjligheter och kundernas föränderliga behov ställs det krav på att organisationen snabbt lär nytt och ställer om.

Direktionen beslutade under hösten 2024 att minska antalet kontor vilket innebär att förbundet från och med våren 2025 inte längre har några lokalkontor. Centraliseringen av verksamheten till Göteborg möjliggör en organisationsförändring vilken medför en effektivare verksamhet. Verksamheten förväntas fortsatt genomsyras av högt medarbetarengagemang för att Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och vara en förebild i branschen.

Budget 2024

Enligt förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter och medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Budget 2024 är lagd utifrån idag gällande förutsättningar och efter samråd med förbundets medlemmar. Medlemmarnas behov beräknas till ca 335 000 uppdrag för 2024. För en budget i balans bedöms prisjusteringen för 2024 resultera i en snitthöjning om 5 %.

Budget 2024	tkr
Verksamhetens intäkter	237 000
Verksamhetens kostnader	237 000
Årets resultat	0

Ekonomisk plan 2024–2026

Budget (tkr)	2024	2025	2026
Intäkter	237 000	243 000	249 000
Kostnader	237 000	243 000	249 000
Budgeterat resultat	0	0	0

Räkenskaper

Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade sedan föregående årsredovisning. Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges. Intäkter redovisas i den period som tolk- och översättningsuppdragen har utförts och har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras av förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta. Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen. Inventarier av mindre värde (understigande ett halvt prisbasbelopp) aktiveras inte. Avskrivningar av inventarier och immateriella tillgångar skrivs av på fem år.

Resultaträkning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen. Om årets kostnader inte täcks ska finansieringen av underskottet fördelas mellan medlemmarna i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet.

Resultaträkning

(tkr)	Not	Budget 2024	Utfall 2024	Utfall 2023
Verksamhetens intäkter	1	237 000	220 452	221 686
Verksamhetens kostnader	2	-235 552	-222 593	-218 256
Avskrivningar	3	-1 398	-1 734	-3 516
Verksamhetens nettokostnader		**-50**	**-3 875**	**-86**
Finansiella intäkter	4	5	8	22
Finansiella kostnader	5	-55	-83	-151
Resultat före extraordinära poster		**0**	**-3 950**	**-215**
Extraordinära poster		0		0
Årets resultat		**0**	**-3 950**	**-215**

Balansräkning

(tkr)

TILLGÅNGAR	Not	2024-12-31	2023-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriell anläggningstillgång	6,7	5 726	7 412
Inventarier	8	0	47
Summa anläggningstillgångar		**5 726**	**7 460**
Omsättningstillgångar			
Fordringar	9	42 839	42 055
Likvida medel	10	15 693	18 974
Summa omsättningstillgångar		**58 532**	**61 029**
SUMMA TILLGÅNGAR		**64 258**	**68 489**

EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	11	30 731	30 946
Andelskapital, medlemmar		3 212	3 135
Årets resultat		-3 950	-215
Summa eget kapital		**29 993**	**33 866**
Skulder			
Kortfristiga skulder	12	34 264	34 623
Summa skulder		**34 264**	**34 623**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**64 258**	**68 489**

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	2024	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	11	-3 950	-215
Justering för av- och nedskrivning	3	1 734	3 516
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**-2 216**	**3 301**
Förändring kortfristiga fordringar		-784	3 063
Förändring kortfristiga skulder		-359	1 179
Medel från den löpande verksamheten		**-3 358**	**7 542**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Bruttoinvestering i anläggningstillgångar	6	0	-7 035
Medel från investeringsverksamheten		**0**	**-7 035**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Andelskapital	13	77	0
ÅRETS KASSAFLÖDE		**-3 281**	**507**
Likvida medel vid årets början		18 974	18 467
Likvida medel vid årets slut	10	**15 693**	**18 974**

Noter

(tkr)	2024	2023
1 Verksamhetens intäkter		
Riktade bidrag	28	0
Återbetalning medlemmar, återbetalning av Eget Kapital	-8 700	0
Förmedlingstjänster	228 992	221 671
Övriga intäkter	133	15
Summa verksamhetens intäkter	**220 452**	**221 686**
2 Verksamhetens kostnader		
Direktionskostnader	-609	-540
Sociala avgifter direktion	-163	-241
Personalkostnad	-20 355	-21 747
Sociala avgifter personal	-8 958	-7 043
Arvoden och ersättning tolkar	-142 823	-144 628
Sociala avgifter tolkar	-35 830	-30 492
Tolkutbildning	-329	-471
Lokalkostnader	-3 317	-4 095
IT-kostnader	-5 793	-3 831
Inventarier, förbrukningsmaterial	-255	-252
Administrativa- och konsulttjänster	-3 912	-4 712
Summa verksamhetens kostnader	**-222 343**	**-218 051**
Ersättning för revisorer		
Revisionsuppdraget, sakkunniga	-250	-205
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget, sakkunniga	0	0
Skatterådgivning	0	0
Övriga tjänster	0	0
Summa	**-250**	-205
3 Avskrivningar		
Inventarier	-1 734	-3 516
Summa	**-1 734**	**-3 516**
4 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	8	22
Övriga finansiella intäkter	0	0
Summa	**8**	**22**
5 Finansiella kostnader		
Räntekostnad	-11	**0**
Övriga finansiella kostnader	-71	**-151**
Summa	**-83**	**-151**

Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.

(tkr)	2024-12-31	2023-12-31
Anläggningstillgångar		
6 Pågående investeringar		
Pågående investeringar	0	0
Summa	**0**	**0**
7 Immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	8 289	12 758
Årets investering	0	7 035
Årets Utrangering	0	-12 758
Omklassicifering från pågående investering	0	1 254
Utgående anskaffningsvärde	**8 289**	**8 289**
Avskrivningar		
Ingående avskrivning	-877	-10 191
Årets Avskrivning	-1 686	-3 444
Försäljning/utrangering	0	12 758
Utgående avskrivningar	**-2 563**	**-877**
Utgående bokfört värde vid årets slut	**5 726**	**7 412**
8 Inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	1 341	1 438
Årets försäljning	0	0
Årets utrangering	0	-98
Utgående anskaffningsvärde	**1 341**	**1340**
Avskrivningar		
Ackumulerade avskrivningar	-1 293	-1 319
Årets avskrivning	-48	-72
Försäljning/utrangering	0	98
Utgående avskrivningar	**-1 341**	**-1293**
Utgående bokfört värde	**0**	**47**
9 Fordringar		
Kundfordringar	26 390	25 467
Div. kortfristiga fordringar	117	83
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16 332	16 505
Summa	**42 839**	**42 055**

(tkr)	2024-12-31	2023-12-31

10 Kassa och bank

Bank	15 693	18 974
Summa	**15 693**	**18 974**

En checkkredit på 10 mnkr finns. Ingen kredit var nyttjad per 31 december 2024.

11 Eget kapital

Ingående balans Allmänt eget kapital	30 946	30 946
Reglering Årets Resultat	-215	0
Utgående balans Allmänt eget kapital	**30 731**	**30 946**
Årets resultat	-3 950	-215
Andelskapital, medlemskommuner	3 212	3 135
Summa eget kapital	**29 993**	**33 866**

12 Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	703	1 678
Moms	10 655	8 176
Personalens skatter och avgifter	4 272	3 605
Övriga kortfristiga skulder	0	0
Skulder till anställda	45	27
Upplupna semesterlöner	1 098	1 013
Upplupna tolkkostnader inkl. sociala avgifter	13 243	13 149
Övriga upplupna kostnader	4 248	6 976
Summa	**34 264**	**34 623**

13 Andelskapital

Årets förändring av andelskapital	77	0
Varje medlem i förbundet har andelar motsvarande antalet invånare		
Summa	**77**	**0**

Driftsredovisning

Driftsredovisningen redovisas totalt för förbundet då styrningen av verksamhet sker på en förbundsövergripande nivå. Kostnader kopplat till respektive verksamhetsort finns utfördelad, dock ligger de övergripande kostnaderna budgeterat centralt.

Utfall i förhållande till budget

Bakgrund till budget

Budget 2024 är lagd utifrån ett beräknat behov om 335 000 uppdrag och efter samråd med förbundets medlemmar. För en budget i balans bedömdes prisjusteringen för 2024 resultera i en snitthöjning om 5 %.

Utfall

Utfallet för 2024 blev 314 000 uppdrag vilket är 21 000 färre än budgeterat. Årets resultat blev –3 950 tkr att jämför med budgeterat nollresultat. Orsaken till det negativa resultatet beror på en förändrad redovisning av återbetalning av eget kapital till medlemmarna.

INTÄKTER	Utfall 2023	Utfall 2024	Budget 2024
Förmedlingstjänster	221 665	228 992	237 000
Återbetalning medlemmar	0	-8 700	0
Övriga intäkter	21	160	0
Summering	**221 686**	**220 452**	**237 000**
KOSTNADER			
Personalkostnad	28 790	29 312	36 251
Direktionskostnad	781	772	800
Arvoden uppdragstagare	175 120	178 653	184 575
Rekrytering och tolkutbildning	471	329	800
Lokalkostnader	4 095	3 317	3 911
IT-kostnader	3 831	5 793	5 207
Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial	252	255	268
Administrativa tjänster	4 917	4 161	3 790
Finansiella kostnader	3 645	1 809	1 398
Summering	**221 901**	**224 402**	237 000
RESULTAT			
Årets resultat	**-215**	**-3 950**	**0**

Tabell 98 Utfall mot budget 2024

Kundernas tolkbehov är påverkade av många parametrar och behovsanalysen som ligger till grund för budgeten är komplex och svårbedömd. Utfallet av försäljningsintäkter och kostnader för uppdragstagare ligger under budget vilket är ett resultat av färre antal tolkuppdrag. Förbundet har dock ökat andelen långa tolkuppdrag varför intäkterna ökat trots färre antal uppdrag. Den minskade efterfrågan på förbundets tjänster är en naturlig följd av ett minskat inflöde av nya tolkbehövande till Sverige.

Utfallet för personalkostnader blev betydligt lägre än budgeterat. Detta beror främst på flera, under året, vakanta tjänster, däribland 1,5 verksamhetschefstjänst.

Knappt hälften av budgeten för tolkutbildning har använts under året och beror främst på att verksamheten blivit än mer kostnadseffektiv i såväl kompetensutveckling som rekryteringsarbetet. Budget 2024 för rekrytering och utbildning speglar inte längre behovet för verksamheten varför dess budget sänkts för 2025.

Direktionen beslutade under hösten 2023 att minska antalet kontor från tre till två, vilket resulterade i att kontoret i Borås stängdes ner i slutet av 2023. Hyran för resterande avtalstid belastade därmed 2023. Budget för 2024 var då redan beslutad, där budget för Boråskontorets lokalkostnader ingick, detta resulterade i ett lägre utfall avseende de totala lokalkostnaderna för 2024 jämfört mot budget.

Kostnadsutfallet för IT-program och licenser är något högre än budgeterat och beror främst på utvecklingskostnader kopplat till det nya bokningssystemet men också på att förbundet nyttjar fler IT-relaterade tjänster. Även kostnadsutfallet kopplat till konsulttjänster är högre än budgeterat och hänger ihop med de juridiska ärenden som pågått under året samt ökade revisionskostnader till följd av nytt upphandlat revisionsavtal.

Utfallet av investeringen av nytt bokningssystem blev högre än investeringsbudgeten vilket resulterade i högre avskrivningar än budgeterat. Detta förklarar avvikelserna för finansiella kostnader jämfört med budget.

Förbundets investeringsverksamhet

Förbundet har ej haft någon investeringsverksamhet under året.

Tolkförmedling Väst, Göteborg 2025-03-28

Claudia Nistor Pedrini

Ordförande

Dragan Dobromirovic

Vice ordförande

Tolkar med kvalitet

@Tolkförmedling Väst

www.tolkformedlingvast.se

Årsredovisning 2024

Förslag till beslut

Direktionen beslutar att godkänna ÅRSREDOVISNINGEN 2024 och översänder den till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Sammanfattning av ärendet

Efter varje räkenskapsår, tillika kalenderår, ska en årsredovisning upprättas. Årsredovisningen ska innehålla förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning, finansieringsanalys, noter samt drift- och investeringsredovisning.

Förbundsordningen reglerar att förbundets årliga kostnader minst ska täckas av årets intäkter. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Händelser av väsentlig betydelse:

- Förbundet har under året haft ett antal rättsärenden. Samtliga är avslutade.
- I juni driftsattes en ny tjänst som möjliggör för förbundets kunder att skicka SMS på bokat tolkspråk.
- Förbundet uppmärksammades under året för sitt arbetsmiljöarbete.
- I december driftsattes TFV AI-tolk, ett AI-baserat tolkverktyg.
- Förbundet fick i början av året tre nya medlemskommuner.

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Under 2024 utfördes drygt 314 000 uppdrag vilket är 21 000 färre uppdrag än budgeterat. Årets resultat blev -3 950 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Det negativa resultatet beror på förändrad redovisning av återbetalning av eget kapital till medlemmarna och återställdes genom att åberopa synnerliga skäl. Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga verksamhetsmål, dock inte de finansiella målen. Sammantaget bedöms förbundet ändå ha en god ekonomisk hushållning då såväl förbundets likviditet som soliditet är god.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- ÅRSREDOVISNING 2024, dnr 25/0008-2
- INTERNKONTROLLRAPPORT, dnr 25/0008-3

Beslutet ska skickas till

Förbundsmedlemmarna
Revisorerna

Åsa Fröding
Förbundsdirektör

Kontrollområde: Internkontrollrapport

Kontrollmoment
Sammanfattning av internkontroller.

Enhet
Förbundsövergripande

Metod
Genomgång av utförda internkontroller kopplat till planen för interkontroll.

Mätperiod
2024-01-01–2024-12-31

Tillvägagångssätt
Genomgång av kontroller genomförda inom ramen för internkontrollplanen 2024.

Resultat
1. GDPR; inga brister påvisade.
2. Politiska beslut; inga brister påvisade.
3. Löneutbetalningar; inga brister påvisade.
4. Arvodesutbetalningar politiker; inga brister påvisade.
5. Arvodesnivå och uppdragstagarregister; inga brister påvisade.
6. Synpunkter; kontrollen visade att tre av de tio slumpmässigt utvalda synpunkterna hade mindre anmärkningar, var av en åtgärdades direkt och övriga två lyftes för lärande i synpunktsteamet.
7. Driftmöten; inga brister påvisade.
8. Diarieföring; inga brister påvisade.
9. Internkontrollrapport; se denna sammanställning.

Sammanfattningsvis konstateras att samtliga kontroller i internkontrollplanen genomförts. De brister som uppmärksammats har åtgärdats direkt.

Kontroll utförd av:	Kontroll rapporterad till:
Åsa Fröding Förbundsdirektör	Claudia Nistor-Pedrini Ordförande

Revisorerna i Tolkförmedling Väst

2025-04-01

Till
Fullmäktige i Västra Götalandsregionen
samt respektive medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst (organisationsnummer 222000-2972) av dess direktion.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Granskning av bokslut och årsredovisning per 2024-12-31".

I vår granskning har vi särskilt iakttagit att direktionen bedömer att direktionen har en god ekonomisk hushållning, trots att de finansiella målen inte har uppnåtts. I den sammantagna bedömningen hänvisas till god soliditet och likviditet men dessa nyckeltal är inte fastställda finansiella mål för god ekonomisk hushållning och bör därför inte vägas in i bedömningen.

Vidare noterar vi att förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat på -3 950 tkr. Förbundet avser att inte återställa årets underskott med hänvisning till synnerliga skäl då förbundets likviditet och soliditet bedöms som god och underskottet endast beror på återbetalning av eget kapital till medlemskommunerna. Förbundet har därtill ett ackumulerat balanskravsunderskott på 215 tkr, sedan år 2023 som ska återställas senast år 2026.

Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Tolkförmedling Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål som direktionen uppställt.

Bilaga: Granskning av bokslut och årsredovisning per 2024-12-31

Penneo dokumentnyckel: SPSPB-5B432-WFLI9-VE0OI-YL582-0YYRR

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen delvis är förenligt med de verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Göteborg, 2025-04-01

Anne-Lie Sundling

Förtroendevald revisor

Marie Engström-Rosengren

Förtroendevald revisor

Penneo dokumentnyckel: SPSPB-5R432-WFLI9-VEOOI-YL582-0YVRR

Bilaga: Granskning av bokslut och årsredovisning per 2024-12-31

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ANNELIE SUNDLING
Undertecknare
Serienummer: 096625eddfc70d[…]6fb05dfd4c77e
IP: 194.218.xxx.xxx
2025-04-01 13:53:37 UTC

MARIE ENGSTRÖM ROSENGREN
Undertecknare
Serienummer: 24249f7c1a9cb0[…]de07567827de9
IP: 134.65.xxx.xxx
2025-04-02 08:13:54 UTC

Penneo dokumentnyckel: SPSFB-5B432-WFLI9-VE0OI-YL582-0YVRR

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av bokslut och årsredovisning

2024-12-31

Rapport

Tolkförmedling Väst

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-W5A1N-JEAZ3

KPMG AB

2025-03-28

Antal sidor 7

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Årsredovisningens räkenskaper	1
1.2	God ekonomisk hushållning	1
1.3	Balanskravsresultat	1
2	Bakgrund	2
2.1	Syfte och revisionsfrågor	2
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	3
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Årsredovisningens räkenskaper	5
3.1.1	Bedömning	5
3.2	God ekonomisk hushållning	5
3.2.1	Bedömning	6
3.3	Balanskravsresultat	6
3.3.1	Bedömning	6

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-W5A1N-JEAZ3

1 Sammanfattning

Vi har av Tolkförmedling Väst revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, driftredovisning och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

1.2 God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara delvis förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2024.

1.3 Balanskravsresultat

Förbundet redovisar ett balanskravsresultat på -3 950 tkr.

Det finns ett ackumulerat balanskravsunderskott på -215 tkr sedan år 2023.

Förbundet åberopar synnerliga skäl för att inte återställa årets underskott.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, är tillräckligt motiverade och beaktar kravet om god ekonomisk hushållning.

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-WSA1N-JEAZ3

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

2 Bakgrund

Vi har av Tolkförmedling Väst revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som direktionen beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift-och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av ev. sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om förbundet efterlever balanskravet samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-WSA1N-JEAZ3

- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever förbundet balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2024-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av förbundet. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner
- Direktionsbeslut

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Granskning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång.

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-WSA1N-JEAZ3

En viktig del i planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarlighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av förbundets verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med granskningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Som en del i den avslutande fasen har vi inhämtat ett skriftligt uttalande enligt ISA 580. Det har inhämtats från den tjänsteperson som har uppdraget att verkställa boksluts-processen och den interna kontrollen i förbundets redovisning, system och rutiner.

Granskningarna avser förbundets årsredovisning som avgetts av direktionen den 2025-03-28.

Rapporten är faktakontrollerad av förbundets controller.

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-W3A1N-JEAZ3

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

Det har i samband med granskningen inte noterats några avvikelser.

3.1.1 Bedömning

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, driftredovisning och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

3.2 God ekonomisk hushållning

Kommuner, regioner och kommunalförbund ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom *sådana juridiska personer som* avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunalförbund ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar förbundets ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av direktionen beslutade målen.

Direktionen har fastställt 5 verksamhetsmål med totalt 10 indikatorer. Av dessa bedömer direktionen att 7 av 10 indikatorer har uppnåtts och att samtliga 5 mål har uppnåtts. Alla mål har minst en indikator som har uppnåtts.

Gällande de finansiella målen har direktionen fastställt 2 mål. Verksamheten ska ha ett positivt resultat och checkkrediten ska ej utnyttjas. Då årets resultat är negativt och checkkrediten har använts en gång så bedömer direktionen att de finansiella målen inte uppnåtts.

Sammantaget bedömer dock direktionen att förbundet har god ekonomisk hushållning.

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-SVC6J-W5A1N-JEAZ3

3.2.1 Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som direktionen fastställt i budget 2024 men delvis förenligt med verksamhetsmålen.

Vi noterar att flera mål har bedömts som uppnådda trots att en av två till tre indikatorer inte var uppnådda. Direktionen har motiverat sin bedömning för respektive mål. För att undvika subjektiva bedömningar anser vi att det bör fastställas en modell för utvärdering redan i förbundets budget. Det kan till exempel vara att ett visst antal eller andel indikatorer måsta ha uppnåtts för att man ska kunna anse målet som uppnått.

Det gäller också den sammantagna bedömningen då vi anser att det är tveksamt att god ekonomisk hushållning kan uppnås om inget av de finansiella målen är uppnådda. I den sammantagna bedömningen hänvisas till god soliditet och likviditet men dessa nyckeltal är inte fastställda finansiella mål för god ekonomisk hushållning och bör därför inte vägas in i bedömningen.

3.3 Balanskravsresultat

Ett kommunalförbund ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Förbundet redovisar ett balanskravsresultat på -3 950 tkr.

Det finns ett ackumulerat balanskravsunderskott på -215 tkr sedan år 2023.

Förbundet avser att inte återställa årets underskott med hänvisning till synnerliga skäl då förbundets likviditet och soliditet bedöms som god och underskottet endast beror på återbetalning av eget kapital till medlemskommunerna.

Efter justeringen för synnerliga skäl kvarstår -215 tkr att återställa senast år 2026.

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, är tillräckligt motiverade och beaktar kravet om god ekonomisk hushållning.

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-WSA1N-JEAZ3

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.KPMG Public

Datum som ovan
KPMG AB

Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor/certifierad kommunal revisor

Liz Gard
Certifierad kommunal revisor

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-WSA1N-JEAZ3

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Error! Unknown document property name.**KPMG Public**

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

LIZ MARGARETA GARD
Certifierad kommunal revisor
Serienummer: 2b8be4cd64f990[...]bcc5511bc0622
IP: 195.84.xxx.xxx
2025-04-01 10:09:39 UTC

Yngve Roger Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor
Serienummer: 0a6fb105ff7c07[...]b670372d4c2b2
IP: 37.123.xxx.xxx
2025-04-01 11:04:49 UTC

Penneo dokumentnyckel: ZB3U4-P4V61-3BZA7-3VC6J-WSA1N-JEAZ3

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Tolkförmedling Väst (org.nr 222000–2972)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Tolkförmedling Väst utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2024-01-01–2024-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till kommunens förtroendevalda revisorer 2025-03-28.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Tolkförmedling Väst för år 2024-01-01–2024-12-31 avgiven av direktionen den 2025-03-28. Vi har granskat förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet Det sakkunniga biträdets ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna andra information återfinns på sidan 3. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskaps-revision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Penneo dokumentnyckel: EB6CG-IDHOL-NDR4P-Z32FA-WSYH6-XIFP6

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen

Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" samt "Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.

Sundsvall den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

KPMG AB

Kristoffer Bodin

Auktoriserad revisor/ansvarigt sakkunnigt biträde

Penneo dokumentnyckel: EB6C3-IDHOL-NDJRÄP-Z32EA-WSYHE-XIFP6

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Yngve Roger Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor
Serienummer: 0a6fb105ff7c07[...]b670372d4c2b2
IP: 37.123.xxx.xxx
2025-04-01 11:33:12 UTC

BankID

Penneo dokumentnyckel: EB6CG-IDHOL-NDIR4P-Z32EA-WSYH6-XIFP6

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda underteckrarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

§ 585 Årsredovisning 2024

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna ÅRSREDOVISNING 2024 och översänder den till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Sammanfattning av ärendet

Efter varje räkenskapsår, tillika kalenderår, ska en årsredovisning upprättas. Årsredovisningen ska innehålla förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning, finansieringsanalys, noter samt drift- och investeringsredovisning.

Förbundsordningen reglerar att förbundets årliga kostnader minst ska täckas av årets intäkter. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Händelser av väsentlig betydelse:

- Förbundet har under året haft ett antal rättsärenden. Samtliga är avslutade.
- I juni driftsattes en ny tjänst som möjliggör för förbundets kunder att skicka SMS på bokat tolkspråk.
- Förbundet uppmärksammades under året för sitt arbetsmiljöarbete.
- I december driftsattes TFV AI-tolk, ett AI-baserat tolkverktyg.
- Förbundet fick i början av året tre nya medlemskommuner.

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Under 2024 utfördes drygt 314 000 uppdrag vilket är 21 000 färre uppdrag än budgeterat. Årets resultat blev -3 950 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Det negativa resultatet beror på förändrad redovisning av återbetalning av eget kapital till medlemmarna och återställdes genom att åberopa synnerliga skäl. Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga verksamhetsmål, dock inte de finansiella målen. Sammantaget bedöms förbundet ändå ha en god ekonomisk hushållning då såväl förbundets likviditet som soliditet är god.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- ÅRSREDOVISNING 2024, dnr 25/0008-2
- INTERNKONTROLLRAPPORT, dnr 25/0008-3

Beslutet ska skickas till

Förbundsmedlemmarna
Revisorerna

Förbundsordning

Gäller fr.o.m. 2024-01-01

Diarienummer: 23/0031-2	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad: 2023-05-26	Granskad: 2023-05-26
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

Tolkförmedling Väst

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 46 medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar. Förbundet har ett kansli med uppgift att under förbundsdirektör sköta förbundets administration och dess övergripande verksamhet. Förbundet har lokalkontor på flera orter.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

16 § Eget kapital

Direktionen fattar årligen beslut om återbetalning av eget kapital i samband med direktionens godkännande av årsredovisningen.

17 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicyn. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

18 § Insyn och informationsskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

19 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådas med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten. Direktionsmötet då budgeten fastställs är offentligt.

20 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

Direktionsmötet då årsredovisningen behandlas är inte offentligt.

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

21 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

22 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

23 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

24 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

25 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

2025-05-27

Dnr: KS 2025/248

Handläggare
Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se

Mottagare
Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse, årsredovisning och ansvarsfrihet rörande Fyrbodals kommunalförbund 2024

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen i revisionsberättelsen.

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Fyrbodals kommunalförbund.

Kommunfullmäktige beviljar förbundsdirektionen i Fyrbodals kommunalförbund och de enskilda förtroendevalda i detta organ ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024 med hänvisning till vad som angetts i revisionsberättelsen.

Sammanfattning av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund har inkommit med årsredovisning, sakkunnigas yttrande över årsredovisningen samt de förtroendevalda revisorernas revisionsberättelse för verksamhetsåret 2024.

Sakkunnig revisor och de förtroendevalda revisorerna har bedömt att räkenskaperna i årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande och att redovisningen upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vidare har förvaltningsberättelsen bedömts upprättad i enlighet med samma lag och vara förenlig med årsredovisningens övriga delar. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför fullmäktige att godkänna årsredovisningen.

Kommunfullmäktige måste först ta ställning till godkännande av årsredovisningen innan frågan om ansvarsfrihet avgörs. Enskilda förtroendevalda mot vilka anmärkning kan riktas får delta i överläggningen i fullmäktige men inte i beslutet.

Beredning

Frågan om ansvarsfrihet har beretts av kommunfullmäktiges presidium enligt 37 § i kommunfullmäktiges arbetsordning. Ärendet har i övrigt beretts av kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

- God ekonomisk hushållning och balanskrav Fyrbodals Kommunalförbund - Årsrapport
- Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter
- Revisionsberättelse för år 2024

- Protokoll från direktionen 250423 signerat
- Presentation inklusive årsredovisning 2024
- Tjänsteskrivelse om årsredovisning 2024
- Rättskällor: 5. kap 24, 32, 48-49 §§, 11 kap. 21 § och 12 kap. 1, 8 §§ kommunallagen (2017:725) (prop. 2016/17:171 s. 338-339, 348, 408-409, 430)

Pernilla Bertilsson

Avdelningschef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund

Granskning av god ekonomisk hushållning 2024-12-31

Fyrbodals Kommunalförbund

Revisionsrapport
April 2025

Viktor Prytz
Henric Eliasson

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Direktionen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Resultat från granskningen utgör även underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av rapporten. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, 11:20, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024. Övrig avgränsning, se avsnitt “Syfte och revisionsfrågor”.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Om årsredovisning 2024

Iakttagelser

- Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024 och som behandlats av direktionen 2025-04-23. Direktionen förväntas därmed överlämna årsredovisningen till medlemskommunernas fullmäktige samt revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april). I förbundsordningen anges" Förbundsdirektionen ska senast den 1 april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret". Upprättandet av årsredovisningen har därmed inte skett i tid enligt förbundsordningen.

- Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för kommunens verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2024 visar följande:

  - Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att direktionen sammantaget *inte* bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram. Underskotten uppgår till -1,7 mnkr.

  - Den innehåller en investeringsredovisning. Av denna framgår att direktionen sammantaget bedrivit verksamheten inom tilldelad investeringsram.

  - Den innehåller redovisning av ett antal finansiella nyckeltal, däribland soliditet. Soliditet ger en indikation om förbundets finansiella stabilitet. I jämförelse med år 2023 har soliditeten minskat. Soliditet (inklusive pensionsåtagande) per 2024-12-31 uppgår till 7 procent.

  - Den innehåller upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden. Av redovisningen framgår att den totala sjukfrånvaron bland anställda uppgått till 5,23 procent under året. Här lämnas även information hur sjukfrånvaron förändrats jämfört med föregående år.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

Iakttagelser

- Av direktionens verksamhetsplan för 2024-2026 framgår att följande övergripande mål formulerats för verksamheten:
  - En god och hållbar regional utveckling som bidrar till det goda livet.
  - En god och hållbar kompetensförsörjning som bidrar till det goda livet.
  - En god och hållbar välfärdsutveckling som bidrar till det goda livet.

- Av verksamhetsplanen framgår att de övergripande målen har delmål för att mäta måluppfyllelsen. Av årsredovisningen för 2024 framgår att samtliga delmål bedöms som uppnådda. Granskningen noterar att ingen samlad bedömning av måluppfyllelsen av de övergripande målen görs i årsredovisningen för 2024.

- Av direktionens verksamhetsplan för 2024-2026 framgår att följande mål formulerats för ekonomin:
  - Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå, nivån kan variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
  - Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna.
  - Att ha en god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.

- Av årsredovisningen för 2024 framgår att två av tre finansiella mål bedöms uppnådda under 2024. Det finansiella målet om budget i balans bedöms som ej uppnått.

- Av årsredovisningen för 2024 framgår att direktionen gör den samlade bedömningen att förbundet uppnått god ekonomisk hushållning under 2024.

Granskningsresultat: Balanskravet

Iakttagelser

- Årsredovisningen för 2024 innehåller ett särskilt avsnitt avseende balanskravsresultatet.
- Av årsredovisningen för 2024 framgår att årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till +204 tkr för helåret 2024.
- Det framgår av årsredovisningen för 2024 att förbundet inte har några negativa resultat från tidigare är att reglera.

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

- Finansiella mål	**Delvis uppfyllt**	
- Verksamhetsmål	**Ja, uppfyllt**	

2. Revisionsfråga 2

Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

- Följsamhet till balanskravet	**Ja, uppfyllt**	

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

- Att direktionen framöver lämnar en samlad bedömning av de övergripande målen, utöver bedömningen av de tillhörande delmålen.
- Att besluta om nivåer för de finansiella målen för soliditet och likviditet.
- För att förbättra förutsättningarna att nå en budget i balans se över möjligheten att samordna vissa tjänster och system med medlemskommunerna.

2025-04-07

Viktor Prytz

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Fyrbodals kommunalförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av undertecknat avtal. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Till revisorerna i Fyrbodals Kommunalförbund (org.nr 222000-1776)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Fyrbodals Kommunalförbund utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2024-01-01–2024-12-31.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för Fyrbodals Kommunalförbund för år 2024-01-01–2024-12-31. Förvaltningsberättelsen har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunalförbundets finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar [1] är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunalförbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 3–19 samt 53-55. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och

investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,

2. Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunalförbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

3. Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

4. Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

5. Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen

Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Göteborg den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor

[1 De granskade lagstadgade delarna återfinns på sidorna 20-52

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-28 10:41:19 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Gunilla Fredrika Lönnbratt

Gunilla Lönnbratt
Director

Leveranskanal: E-post

Revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund 2025-04-29

Org. nr: 222000-1776

Till

Direktionen
Fullmäktige i repskrive
medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som vi anser tillräcklig för att ge grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ändamålet med Fyrbodals kommunalförbund är att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Syftet ska vara att stärka Fyrbodal och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande. Uppfyllandet av ändamål och syfte sker genom samverkan mellan medlemskommunerna. Vi ser med oro en utveckling i kommunalförbundet som försvagar denna samverkan och därmed försämrar förutsättningarna för att uppfylla ändamålet och syftet.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi kan inte uttala oss om direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt, i enlighet med förbundsordningen § 3.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i stort sett är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Signerat 2025-04-30 08:03:23 UTC

Oneflow ID 10621347

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för 2024

Vi åberopar bifogade rapporter

I kommuner och datum enligt nedan med digital signatur

Gunnar Lidell	Peter Winberg	Pia Axelsson
Vänersborgs kommun	Tanums kommun	Dals-Eds kommun
Gert-Inge Andersson	Håkan Axelsson	
Trollhättans kommun	Sotenäs kommun	

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

- PwC Yttrande från sakkunnigt biträde
- PwC Granskning av god ekonomiskt hushållning

Signerat 2025-04-30 08:03:23 UTC

Oneflow ID 10621347 Page 2 / 3

Deltagare

FYRBODALS KOMMUNALFÖRBUND 222000-1776 Sverige

Signerat med Svenskt BankID *2025-04-29 13:50:24 UTC*

Undertecknare Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Rune Gert-Inge Andersson

Gert-Inge Andersson
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID *2025-04-30 03:27:52 UTC*

Undertecknare Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Pia Axelsson

Pia Axelsson
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID *2025-04-30 08:03:23 UTC*

Undertecknare Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: HÅKAN AXELSSON

Håkan Axelsson
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID *2025-04-29 14:25:37 UTC*

Undertecknare Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Leif Gunnar Lidell

Gunnar Lidell
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID *2025-04-29 12:54:38 UTC*

Undertecknare Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: PETER VINBERG

Peter Winberg
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Sammanträde	Förbundsdirektionen
Tid och plats	Onsdagen den 23 april, klockan 17,00 – 17,22 via Teams
Ledamöter	Enligt närvarolista
Tjänstgörande ersättare	Enligt närvarolista
Övriga	Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör Carina Wiberg Borgh, sekreterare/ chef verksamhetsstöd Malin Zetterman, ekonomiansvarig Maria Wolff, chef kompetensförsörjning

---

Utses att justera	Stig Bertilsson (M)	
Digital justering	2025-04-25	Paragrafer § 44 - § 47

Sekreterare	Carina Wiberg Borgh
Ordförande	Peter Eriksson (M)
Justerande	Stig Bertilsson (M)

Anslagsbevis

Sammanträde	Förbundsdirektionen 2025-04-23
Förvaringsplats för protokollet	Fyrbodals kommunalförbund, Förbundskansliet
Datumet när anslaget sätts upp	2025-04-28
Datumet när anslaget tas ner	2025-05-19
Ansvarig	Carina Wiberg Borgh

Signature reference: bc875a92-839e-4524-b514-682beb3aaf9a

§ 46 – Årsredovisningen 2024

Förbundsdirektionens beslut
Direktionen beslutar att godkänna årsredovisningen för 2024.

Direktionen beslutar att godkänna balanskravsresultatet på 204 tkr för 2024.

Sammanfattning
Uppföljning av verksamheten 2024
Enligt förbundsordningen har förbundet till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

De tre insatsområdena som finns i kommunalförbundets verksamhetsplan är regional utveckling, kompetensförsörjning, och välfärdsutveckling. Var och en av dem syftar till att skapa en attraktiv, hållbar och framgångsrik Fyrbodalsregion.

- Regional utveckling är basen för att skapa en konkurrenskraftig och attraktiv region.
- Kompetensförsörjning säkerställer att regionen har tillgång till rätt kompetens för att driva denna utveckling.
- Välfärdsutveckling bygger på att skapa en stark och sammanhållen social struktur för att invånarna ska kunna leva och verka i denna utvecklade region.

Alla delmål i dessa insatsområden är sammankopplade i att bygga en stark och hållbar region där människor, företag och samhälle kan utvecklas i samklang med varandra.

Fyrbodals kommunalförbund redovisar ett resultat på - 1 796 tkr för verksamhetsåret 2024 jämfört med det budgeterade resultatet på 37 tkr. Bedömningen var att aktieinnehavet i Innovatum AB bör skrivas ned med 2 000 tkr, då aktieinnehavet var för högt värderat.

Nedskrivning av innehavet har skett med 2 000tkr under 2024 och därmed beror det negativa resultatet till stor del på grund av detta. Information till förbundsdirektionen avseende nedskrivningen redovisades 2024-03-28 i samband med årsredovisning 2023.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2025-04-03
Årsredovisning 2024

Arbetsutskottets beslut
Arbetsutskottet föreslår att direktionen beslutar att godkänna årsredovisningen för 2024.

Arbetsutskottet föreslår att direktionen beslutar att godkänna balanskravsresultatet på 204 tkr för 2024.

Signature reference: bc875a92-839e-4524-b514-682beb3aaf9a

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: STIG BERTILSSON
Date: 2025-04-24 09:48:18
BankID refno: 019666c4-9523-7ab4-a7b7-c8fa7ee387e4

Ordförande : Stig Bertilsson

Signed by: Peter Eriksson
Date: 2025-04-23 18:59:52
BankID refno: 01966397-526d-731a-b5b2-be511dd1845b

Ordförande: Peter Eriksson

Signed by: Carina Anette Margareta Wiberg Borgh
Date: 2025-04-24 09:51:26
BankID refno: 019666c7-77c8-773e-85ed-ff7db70a8ee6

Sekreterare: Carina Wiberg Borgh

Signature reference: bc875a92-839e-4524-b514-682beb3aaf9a

Årsredovisning 2024

Direktionsmöte 2025-04-23

Fyrbodals kommunalförbund

Årsredovisningens innehåll

Enligt förbundsordningen har förbundet till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalregionen. Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Årsredovisningen 2024 ger en bild över den verksamhet som kommunalförbundet har bedrivit och vilket resultat som har uppnåtts för att uppnå ändamålet.

Årsredovisningen redogör för arbetet som utförts inom tre insatsområden: regional utveckling, kompetensförsörjning och välfärdsutveckling.

Årsredovisningen visar också hur de ekonomiska resurserna har använts för att på ett kostnadseffektivt sätt uppnå ändamålet med förbundet.

Den innehåller även delar som beskriver personal, arbetsmiljö och kommunikation.

Fyrbodals kommunalförbund

Övergripande reflektion över bokslutsarbetet

- Bättre ekonomiskt resultat än prognostiserat
  - Underskott pga. nedskrivning av aktieinnehavet i Innovatum AB
  - Omsättningen har ökat i och med nya uppdrag från kommunerna och VästKom
- Utmanande manuell administration på grund av undermåliga program
- Omfattande revision – 900 sidor, krävt en heltid under en månad
- Kostnaden för revisionen har ökat markant från 177 tkr (2023) till 449 tkr (2024)
- Bokat upp en kortfristig skuld (2,1 mkr) till kommunerna från verksamheter som har haft ett överskott vid årsskiftet, kreditfakturor har skickats ut 2025

Fyrbodals kommunalförbund

Resultaträkning

Belopp i tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	61 298	49 988
Verksamhetens kostnader	-63 239	-51 547
Avskrivningar	0	0
Verksamheternas nettokostnader	**-1 940**	**-1 559**
Skatteintäkter	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	0	0
Verksamhetens resultat	**-1 940**	**-1 559**
Finansiella intäkter	2 151	2 345
Finansiella kostnader	-2 007	0
Resultat efter finansiella poster	**-1 796**	**786**
Extraordinära poster	0	0
Årets resultat	**-1 796**	**786**

Fyrbodals kommunalförbund

Balansräkning

Belopp i tkr

	2024-12-31	*2023-12-31*
TILLGÅNGAR		
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Immateriella anläggningstillgångar	0	0
Materiella anläggningstillgångar	0	0
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	0	0
Maskiner och inventarier	0	0
Övriga materiella anläggningstillgångar	1 509	0
Finansiella anläggningstillgångar	767	2 767
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	**2 276**	**2 767**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Fordringar	15 852	8 465
Kassa och bank	50 370	69 089
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	**66 222**	**77 554**
SUMMA TILLGÅNGAR	**68 498**	**80 321**

	2024-12-31	*2023-12-31*
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital	6 254	5 468
Årets resultat	-1 796	786
Resultatutjämningsreserv	0	0
SUMMA EGET KAPITAL	**4 459**	**6 254**
AVSÄTTNINGAR		
Avsättningar	0	0
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	0
SUMMA AVSÄTTNINGAR	0	0
SKULDER		
Leverantörsskulder	6 524	4 546
Övriga kortfristiga skulder	15 461	33 774
Delregionala utvecklingsmedel	25 467	25 650
Förutbetalda intäkter	16 587	10 097
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**68 498**	**80 321**
Ställda panter	0	0
Ansvarsförbindelser	inga	inga

Fyrbodals kommunalförbund

Driftredovisning

Belopp i tkr	2024 Resultat			Budget	Avvikelse	2023 Resultat		
	Intäkter	Kostnader	Netto	Netto	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto
Basverksamhet	13 772	-15 568	-1 796	11 329	-1 833	12 775	12 209	556
Projekt	28 995	-28 995	0	28 995	0	18 498	18 278	220
Verksamheter via avtal	20 682	-20 682	0	20 682	0	21 062	21 062	0
SUMMA TOTALT	63 449	-65 245	-1 796	61 006	-1 833	52 335	51 549	786

Basverksamhet

	Budget	Utfall	Avvikelse
Medlemsavgift	10 412	10 376	-36
Övriga intäkter	917	3 396	2 479
SUMMA INTÄKTER	**11 329**	**13 772**	**2 443**
Personalkostnader	-8 362	-10 946	-2 584
Politiska arvoden, ordförande och revision	-275	-79	196
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-300	-229	71
Konsultkostnader	-250	-533	-283
Lokalkostnader	-300	-385	-85
Övriga kostnader	-1 241	-2 850	-1 609
Västkom	-564	-546	18
SUMMA KOSTNADER	**-11 292**	**-15 568**	**-4 276**
RESULTAT	**37**	**-1 796**	**-1 833**

Fyrbodals kommunalförbund

God ekonomisk hushållning

- God ekonomisk hushållning uppnås 2024

Finansiella mål:

- Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå, nivån kan dock variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna.
- Att ha en god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare

Fyrbodals kommunalförbund

Balanskravsresultat

- Balanskravet i kommunallagen ställer krav på att intäkterna och kostnaderna ska vara i ekonomisk balans varje år
- Enligt undantagsmöjligheter har hänsyn tagits vid beräkningen av balanskravsresultatet
- Årets balanskravsresultat 204 tkr

Fyrbodals kommunalförbund

Framtidsutsikter

- Försämrade ekonomiska förutsättningar på kort sikt. Minskning från 2024-2025 med 4,5 mkr.
  - Budgetprocess och arbetet med verksamhetsplan för 2026-2028 startar nu.
  - Bred förankring i medlemskommunerna via nätverken. Fånga behoven och prioritera.
  - Viktigt med indexuppräkning av medlemsavgiften för att klara ökade kostnader.
- Viktigt att alla kommuner i Fyrbodal vill vara med och ser nyttan med det delregionala samarbetet. Målsättning att översynen av förbundsordningen leder till det.
- Stor risk att Uddevalla inte går med i DRUM 2026. Effekterna inom regional utveckling och kompetensförsörjning blir då stora.
- Revidering av den regionala utvecklingsstrategin, kan leda till förändringar på delregionalt och lokalt plan.
- Frågan om civilt försvar och hur den delregional strukturen kan användas står bakom knuten.
- Värdkommun för IT, ekonomi och HR-system, juridik och upphandling behövs.
- Möjlighet att hyra ut konferenslokalen till externa gäster.

Fyrbodals kommunalförbund

Fyrbodals kommunalförbund

www.fyrbodal.se

Årsredovisning 2024

Fyrbodals kommunalförbund

Innehåll

Förbundsdirektör och ordförande om verksamheten....3

Uppföljning av verksamheten 2024....6-18
Insatsområde 1: Regional utveckling....8-11
Insatsområde 2: Kompetensförsörjning....12-14
Insatsområde 3: Välfärdsutveckling....15-18

Bokslut....20-54
Förvaltningsberättelse....20-38
Inledning....20
Översikt över verksamhetens utveckling....20
Den kommunala koncernen....20-24
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning....25-31
Händelser av väsentlig betydelse....31
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten....32
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning....33-35
Balanskravsresultat....35
Väsentliga personalförhållanden....35-37
Förväntad utveckling....37-38
Tabeller....39-51
Resultaträkning (tkr)....39
Balansräkning (tkr)....40
Kassaflödesanalys (tkr)....42
Noter....44-51
Tabeller
Driftsredovisning....52
Förteckningar....53-54

Genom att vara ett **Forum** för möten, samtal och samverkan, med **Flerstämmig** röst från samhällets alla olika delar, där ömsesidigt **Förtroende** gentemot kommunerna, regionen och andra aktörer ger utveckling, visioner och idéer **Framåt** stärker förbundet kommunernas intressen och bidrar till en hållbar utveckling av Fyrbodalsregionen.

I en osäker tid behövs samverkan mer än någonsin

2024 har varit ett år som präglats av fortsatt komplexa utmaningar. Fyrbodals kommunalförbund och medlemskommunerna har – precis som många andra – påverkats av den utmanande, osäkra och ekonomiskt ansträngande tid vi lever i. För att möta och hitta lösningar tillsammans på utmaningarna har samverkan över kommungränserna behövts mer än någonsin.

På den västsvenska politiska arenan har infrastrukturbehov, elbrist och civilt försvar diskuterats flitigt. Våldsvågen, internationella kriser och digitaliseringens risker har fortsatt att påverka samhällsutvecklingen, samtidigt som cybersäkerhet, AI och automation har blivit alltmer viktiga frågor. Inflation och räntenivåer har begränsat kommunernas möjligheter att driva utvecklingsarbete.

Peter Eriksson, ordförande

Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör

För att möta dessa utmaningar kraftsamlar Fyrbodals kommunalförbund och fungerar som en samlande kraft för sina medlemskommuner, näringsliv och andra aktörer. Genom gemensamma insatser stärker vi Fyrbodals konkurrenskraft och skapar en attraktiv region för både invånare och företag. Kommunernas politiker och tjänstepersoner möts regelbundet för erfarenhetsutbyte och för att möjliggöra samverkan och göra gemensamma satsningar.

Fyrbodal driver på i frågor om viktiga infrastruktursatsningar, såsom utvecklingen av fyra stationssamhällen i Dalsland, projekt för hållbar mobilitet samt utbyggnad av el och förnybar energi. Det råder politisk enighet om att E45:an ska prioriteras i den nationella infrastrukturplanen, och Uddevalla hamns expansion får stöd från övriga medlemskommuner. Ett supportpapper för etablering av en kriminalvårdsanstalt i Åmål har tecknats. En energiöverenskommelse är tecknad mellan kommunalförbundet och Västra Götalandsregionen.

Näringslivet och den offentliga sektorn får stöd i omställningen till en mer cirkulär ekonomi genom Business Region Väst i vilken Fyrbodalsregionens utvecklingsnoder och företagsfrämjande initiativ finns samlade. Insatser görs för att möjliggöra den gröna omställningen inom industrin, gröna och blå näringar, handel, besöksnäring och kreativa sektorer.

Kompetensförsörjningen är fortsatt en stor utmaning, särskilt inom industri- och vårdsektorn. Förbundet arbetar aktivt med kompetensförsörjningsprojekt, branschråd och collegeverksamhet inom vård- och omsorg och teknik. Digitala satsningar har stöttat kommunernas verksamhetsutveckling.

Inom välfärdsområdet har förbundet bidragit till framtagandet av ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal och fungerat som processtöd inför implementeringen av den nya socialtjänstlagen. En ny organisering av Vårdsamverkan i Fyrbodal har tagits emot positivt. För att motverka psykisk ohälsa och skolavhopp har förbundet utvecklat delregionala kunskapsnoder med beprövade metoder och arbetssätt. Våldspreventiva insatser bedrivs genom Hälsokällan.

Projektarenan Fyrbodal samordnar förbundets projekt. 2024 uppgick omsättningen till 61,3 miljoner kronor, varav 21,05 miljoner kronor i utvecklingsmedel delfinansierade 39 projekt. Dessa medel växlades upp till en total budget på 102 miljoner kronor, en ökning med 386 procent.

Under hösten stod det klart att Uddevalla kommun lämnar samverkan kring delregionala utvecklingsmedel 2025. Detta får stora konsekvenser för både projekt och nätverk, liksom för Fyrbodalsregionens långsiktiga utveckling.

Vi ser fram emot 2025 och den fortsatta samverkan inom regional utveckling, kompetensförsörjning och välfärdsutveckling. Vi tackar för förtroendet och den goda samverkan under året!

Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör
Peter Eriksson, förbundsordförande

Vår vision

Fyrbodals vision om det goda livet står för en god hälsa, arbete och utbildning, trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, en god miljö där vi värnar om de förnybara systemen, möter behoven hos barn och ungdomar, en uthållig tillväxt och ett rikt kulturliv i linje med FN:S globala utvecklingsmål.

Visionen är framtagen gemensamt av Västra Götalandsregionen och de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland.

Året som gick – nyckeltal

Antal pågående projekt:

39

Antal avslutade projekt:

18

Antal anställda

62

Resultat 2024

-1 796 tkr

Verksamhet

Uppföljning av verksamheten 2024

Enligt förbundsordningen har förbundet till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Fyrbodals kommunalförbunds verksamhetsplan 2024–2026 syftar till att främja innovationer och hållbar tillväxt genom samverkan, med ett helhetsperspektiv på social och ekonomisk utveckling.

Kommunalförbundet arbetar för att koppla samman lokala och regionala frågor och bidra till globala och regionala mål såsom Klimat 2030, den regionala utvecklingsstrategin och strategin för hälso- och sjukvårdens omställning. Genom samverkan mellan medlemskommunerna, näringslivet och andra aktörer genomförs insatser som stärker Fyrbodalsregionens långsiktiga utveckling.

Kommunalförbundet representerar medlemskommunerna i regionala sammanhang genom utsedda politiker i forum som Beredningen för hållbar utveckling (BHU), Politiskt samrådsorgan (SRO) och VästKom.

De tre insatsområdena som finns i kommunalförbundets verksamhetsplan är regional utveckling, kompetensförsörjning, och välfärdsutveckling. Var och en av dem syftar till att skapa en attraktiv, hållbar och framgångsrik Fyrbodalsregion.

- Regional utveckling är basen för att skapa en konkurrenskraftig och attraktiv region.
- Kompetensförsörjning säkerställer att regionen har tillgång till rätt kompetens för att driva denna utveckling.
- Välfärdsutveckling bygger på att skapa en stark och sammanhållen social struktur för att invånarna ska kunna leva och verka i denna utvecklade region.

Alla delmål i dessa insatsområden är sammankopplade i att bygga en stark och hållbar region där människor, företag och samhälle kan utvecklas i samklang med varandra.

Inom varje insatsområde finns en rad verksamheter, projekt och aktiviteter som bidrar till den genomförandet av verksamhetsplanen.

Insatsområde 1: Regional utveckling

Fyrbodals kommunalförbund arbetar för att skapa hållbar utveckling genom samverkan mellan kommuner, näringsliv, akademi och externa aktörer.

Fokus ligger på cirkulär ekonomi, industriell symbios och gestaltade livsmiljöer. Viktiga satsningar under 2024 inkluderar etableringar av GKN Aerospace och Scandinavian Enviro Systems, vilket skapade nya jobb. Infrastruktursatsningar på E45 och Uddevalla hamn är också viktiga för långsiktig hållbarhet.

Genom projekt som Våra Rum 2.0 och kulturarvsinitiativ stärks lokalsamhällen och ökar invånarnas delaktighet.

Genom samverkan mellan kommuner, näringsliv, akademi och externa aktörer utvecklas lösningar som kombinerar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. De viktigaste resurserna för genomförandet har varit de delregionala utvecklingsmedlen (DRUM), medlemskommunerna, professionsnätverken och medarbetarna.

Strateger och projektledare vid Fyrbodals kommunalförbund, utvecklingsnoderna och Högskolan Väst bidrar aktivt till att möta näringslivets och invånarnas behov, bland annat genom projekt som främjar cirkulär ekonomi, industriell symbios och gestaltade livsmiljöer. Fyrbodals samordning av samhällsplanering och energiförsörjning har fokuserat på att möta dagens och framtidens energiutmaningar och stödja elektrifiering. Infrastruktursatsningar på E45 och Uddevalla hamn kommer att bidra till kommunernas förutsättningar för långsiktig hållbarhet och konkurrenskraft.

Dialog och kommunikativa insatser är avgörande inom insatsområdet för att nå framgång. Genom att medverka i nätverk och på seminarier, konferenser och mässor knyts och utvecklas kontakter som bland annat kan leda till företagsetableringar, infrastruktursatsningar, nya partnerskap och samarbeten inom hela insatsområdet.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 1: Konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv

Bedömning: ●●●

Analys: Trots extrema utmaningar som geopolitiskt läge och inflation har Fyrbodals näringsliv växt, med nya investeringar och företagsetableringar. Business Region Väst lanseras 2025 för att stärka regionens konkurrenskraft och synlighet ytterligare. Projekt inom cirkulär ekonomi och industriell symbios har haft positiv effekt, men resursbrist har begränsat vissa insatser.

Trots ett instabilt geopolitiskt läge, inflation och höga räntor har Fyrbodals näringsliv tagit steg framåt. Två stora etableringar beslutades under 2024: GKN Aerospace investerar 600 miljoner i Trollhättan (150 arbetstillfällen) för additiv tillverkning och Scandinavian Enviro Systems (40 arbetstillfällen) etablerar sig i Uddevalla med teknik för däckåtervinning. Framgångarna är ett resultat av flernivåsamverkan och stöd från aktörer som Position Väst och Business Sweden.

Satsningar har gjorts under 2024 på att stärka Fyrbodals näringsliv och att samla insatser under varumärket Business Region Väst (BRV), vilket ska lanseras 2025. BRV ska öka regionens synlighet och förbättra samverkan. Fyrbodal arbetar med industriell symbios och cirkulär ekonomi, vilket gett goda resultat och fortsatt stort intresse. Samtidigt har resursbrist begränsat delar av det proaktiva arbetet.

Stödet till SME-företag, arbetet inom Fiskekommunerna och Åmåls projekt för en kriminalvårdsanstalt har prioriterats. Fyrbodal har under året stärkt samarbetet med Högskolan Väst för att möta näringslivets kompetensbehov. Ekonomiska prioriteringar innebär att avtalet med Almi 2025 avslutas, trots vikten av företagsrådgivning.

Ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv är centralt och kräver insatser på flera nivåer, särskilt då lagkrav på hållbarhet skärps. Fyrbodal fortsätter att stödja kommuner och företag i detta arbete.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 2: Attraktiva livsmiljöer

Bedömning: ●●●

Analys: Fyrbodal har stärkt arbetet med att skapa hållbara livsmiljöer, inklusive kulturarvsprojekt och initiativ för att öka invånarnas delaktighet. Projekt som Våra Rum 2.0 och Det goda livet i Dalsland har varit framgångsrika och bidragit till stärkta lokalsamhällen och högre livskvalitet.

Under 2024 har Fyrbodal fokuserat på att stärka kommunernas arbete med att skapa attraktiva och hållbara livsmiljöer. Kulturturnén tillsammans med nätverket för kulturansvariga har varit ett viktigt verktyg för att lyfta fram lokala styrkor och identiteter, vilket ökat stoltheten hos invånare och identifierat gemensamma utvecklingsmöjligheter, och förståelsen för sambandet mellan näringsliv, kultur, miljö och kompetensutveckling. Kommunerna har fått konkret stöd i att rusta och se till nya finansieringsmöjligheter för sina kultur- och fritidslivsinsatser, samordna aktiviteter och främja lokal identitet och attraktionskraft.

Det goda livet i Dalsland har varit en framgångsrik satsning som genom stark samverkan har lett till över 25 pågående insatser för att stärka landskapets utveckling. Trots tidigare utmaningar har projektet lyft Dalsland genom ökad samhörighet, höga livskvalitetsvärden och ett fortsatt behov av långsiktig samordning.

Projektet ”Våra Rum 2.0” har hjälpt kommunerna Lysekil, Munkedal och Bengtsfors att integrera barnperspektivet i samhällsplaneringen. Detta arbete stärker kopplingen mellan invånare och närmiljön, skapar långsiktigt hållbara platser och går i linje med barnkonventionen. Invånarnas delaktighet tillsammans med tvärsektoriella team ger kommunerna bättre förutsättningar att möta framtidens behov.

Satsningen på kulturarv, i samarbete med Innovatum och Sjuhärads kommunalförbund, har gett kommunerna verktyg och inspiration att lyfta kulturhistoriska tillgångar. Dessutom har DRUM-medel möjliggjort åtta projekt och sex förstudier som stimulerar nytänkande och stärker civilsamhällets engagemang.

Kommunerna har också fått stöd i klimatarbete genom satsningen ”Klimat 2030” och initiativ som Kommunernas klimatlöften, vilket hjälper dem att engagera invånare och implementera hållbara lösningar. Dessa insatser har förbättrat samverkan, ökat resurserna och gett kommunerna bättre möjligheter att stärka både miljö och lokal attraktivitet.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 3: Robust och sammanhållen samhällsplanering

Bedömning: ●●●

Analys: Fyrbodal har arbetat med energiförsörjning och elektrifiering för att möta framtida utmaningar. Infrastrukturprojekt som E45 och Uddevalla hamn har prioriterats för att stödja hållbar utveckling. Kommunerna har också fått stöd i klimatarbete och återbruk genom initiativ som GreenFleets och textilåtervinning.

Fyrbodal samordnar arbetet med energiförsörjning och elektrifiering för att stärka kommunernas och näringslivets långsiktiga hållbarhet och konkurrenskraft. Seminarier som ”Krafttag i Väst – the Fyrbodal edition” och projekten Elektrifieringsresan och Förnybart i Väst ger kommunerna och näringslivet verktyg att möta ökande energibehov och planera för storskalig elektrifiering. Energimyndighetens satsningar Fyrbodal för framtidens Flex och Krafttag i Väst-ElSa möjliggör resurser för stöd till kommunernas energiplanering.

Fyrbodals direktion har under 2024 enats kring infrastrukturprioriteringar, som utbyggnaden av E45 och stöd för utvecklingen av Uddevalla hamn, vilket är en framgångsfaktor. Detta har lett till att arbetet med ett inriktningsdokument för transportinfrastruktur påbörjats, vilket ytterligare kommer att stärka förutsättningarna för Fyrbodalkommunerna att få igenom viktiga investeringar.

Fyrbodal stöttar medlemskommunerna inom deras arbete för en mer effektiv resurshushållning och klimatåtgärder, exempelvis genom en digital plattform för återbruk av möbler och byggmaterial. Målet är minskade kostnader för kommunerna och ökad hållbarhet. Projektet GreenFleets ger kommunerna hjälp att ställa om sina fordonsflottor till 2030 och därmed möta klimatmålen.

En viktig fråga som hanterats under 2024 är hur kommunerna kan ta sig an sitt ansvar för textilåtervinning. Genom projektet SorTex där Wargön Innovation ingår byggs kunskap och erfarenheter. Kommande producentansvar är en osäkerhetsfaktor som gör att kommunerna är försiktiga med att göra investeringar.

Insatsområde 2: Kompetensförsörjning

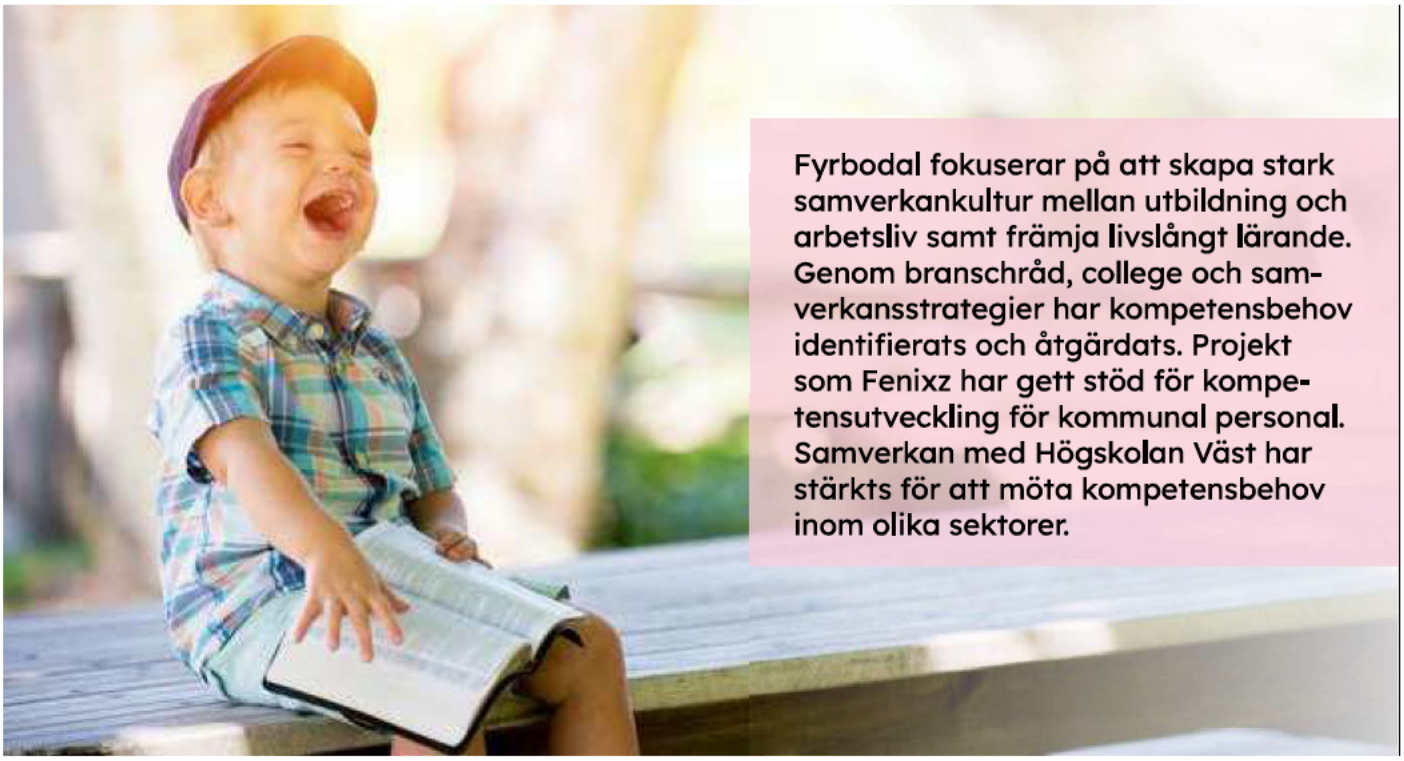

Fyrbodal fokuserar på att skapa stark samverkankultur mellan utbildning och arbetsliv samt främja livslångt lärande. Genom branschråd, college och samverkansstrategier har kompetensbehov identifierats och åtgärdats. Projekt som Fenixz har gett stöd för kompetensutveckling för kommunal personal. Samverkan med Högskolan Väst har stärkts för att möta kompetensbehov inom olika sektorer.

Uppdraget är att skapa en god kompetensförsörjning i hela Fyrbodal genom att verka för en stark samverkan mellan utbildning och arbetsliv samt livslångt lärande. Utbildning ska leda till arbete och arbetslivets attraktivitet behöver öka. Matchningen mellan arbetskraftens kompetens och arbetslivets behov ska bli bättre, trots utmaningar med demografi och utanförskap. Elever behöver få stöd i att fullfölja sin utbildning inom alla skolformer. Personal behöver kompetensutveckling för att stärkas i sina nuvarande och framtida yrken.

Arbetet har till stor del genomförts genom att förbundet processlett kompetensråd (både delregionalt och branschspecifika), college (kvalitetssäkrad flernivåsamverkan för Vård- och omsorgscollege samt Teknikcollege) samt kommunala nätverk inom utbildning och arbetsmarknad.

Förbundet har även lett ett antal projekt, exempelvis Projekt Fenixz, som erbjuder kompetensutveckling. Samverkan har också skett med andra offentliga myndigheter på statlig, regional, delregional och kommunal nivå, såsom Skolverket, Arbetsförmedlingen och kommunalförbunden. Nätverk, branschråd och college har arbetat med såväl omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte, gemensamma målsättningar som praktisk problemlösning.

Förbundet har processlett kommunernas arbete med dimensionering av gymnasieutbildning, där avtal har tecknats och börjat implementeras. Här verkade förbundet för att samla Fyrbodal till ett avtalsområde, vilket övriga kommunalförbund har. Resultatet blev dock ett flertal olika avtalsområden. Ett stöd till samtliga samverkansområdens planering och dimensionering var också förbundets gymnasierapport. Utbildningscheferna tog under året fram en samverkansstrategi, vilket ger en god grund och styrning för framtida samverkan. Förbundet har arbetat aktivt med att underlätta tillit mellan samverkande parter.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 1: Stark samverkan mellan utbildning och arbetsliv

Bedömning: ●●●

Analys: Kompetensråd och branschdialoger har lett till konkret kartläggning av kompetensbehov och ökat engagemang från företag. Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege har stärkt kompetensförsörjningen inom industrin och vårdsektorn.

Kompetensråd Fyrbodal har skapat mervärde genom fokus på branschdialoger och att öka attraktivitet till bristyrken. Dialogerna, som leds av regionen, vars syfte är att ta fram planeringsunderlag för bättre matchning mellan arbetsmarknadens behov och utbildningsutbud Genom regionala branschdialoger har förbundet bidragit till kartläggning av kompetensbehov vilket gett konkreta underlag för planering av utbildningsutbudet. Teknikcollege har utökats med fler kommuner och fått en processledare på heltid, vilket gett bättre förutsättningar för industrins kompetensförsörjning. Vård- och omsorgscollege är välfungerande med konkreta utvecklingsmål och tydliga arbetssätt för att öka attraktiviteten. Förbundet har också möjliggjort ökat engagemang från företag inom branschråden och underlättat för dem att hantera gemensamma utmaningar.

Utbildningsnätverken har genom förbundets stöd utvecklat samverkansstrategi och planer som hjälper kommunerna att förbättra skolutveckling och kompetensförsörjning. Detta ska bidra till utökad samverkan, bättre kvalitet, fullföljd utbildning och en positiv samhällsutveckling. Praktiksamordningen har effektiviserats med bättre information och stärkt kommunalt samarbete mellan förbundet och kommunerna.

Genom ett nära samarbete med myndigheter, företag och organisationer som Svenskt Näringsliv, Skolverket och VGR har förbundet utvecklat plattformen för långsiktig kompetensförsörjning. Ny lagstiftning om planering och dimensionering har förstärkt förutsättningarna för samverkan. Gymnasierapporten, framtagen av förbundet, har gett kommunerna värdefullt underlag för planering och visat vikten av samverkan för att främja fullföljda studier.

Förbundets arbete fungerar som en sammanhållande kraft i Fyrbodal och hjälper kommunerna att hantera demografiska utmaningar, säkerställa likvärdig utbildning för eleverna och möta framtidens kompetensbehov.

För en fortsatt god utveckling av samverkan mellan utbildning och arbetsliv, där Fyrbodal har en stark samarbetskultur som möjliggör gemensamma insatser och lösningar, är det väsentligt att samtliga kommuner medverkar.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 2: Livslångt lärande

Bedömning: ●●●

Analys: Fyrbodals kommuner har arbetat för att stärka livslångt lärande och kompetensutveckling. Fenixz och DRUM-medel har möjliggjort utbildningssatsningar för personal och skolprofessioner. Utmaningar kvarstår med att nå ut till alla grupper och säkerställa förankring i verksamheterna.

Fyrbodals kommuner arbetar aktivt för att stärka livslångt lärande och kompetensutveckling. En central satsning är Fenixz kommuner, där samtliga Fyrbodals kommuner tagit fram kompetensutvecklingsbehov för sin personal. Kurser inom IT, AI, ledarskap och hälsa har varit populära. Utmaningar kvarstår, såsom att nå ut, underrepresentation av män och utrikesfödda, samt organisatoriska hinder som brist på vikarier. Förankring i verksamheterna är avgörande för att kurserna ska ge långsiktig nytta. Synen på kunskapsutveckling för baspersonal är en viktig utmaning att arbeta vidare med.

DRUM-medel möjliggör vetenskapligt grundad kompetensutveckling för skolprofessioner, med fokus på föräldrasamverkan. Även här är utmaningen att få kompetensutveckling grundad i verksamheternas behov och att frigöra tid.

Gymnasierapporten som förbundet tagit fram visar behovet av samverkan mellan kommunerna för att öka gymnasieskolans genomströmning, till exempel genom fokus på närvaro, minskade skolavhopp och stöd till elever som hoppat av. Fyrbodals KAA-nätverk bidrar till detta. För att fler ska påbörja och slutföra gymnasiestudier är förebyggande och tidiga insatser centrala. Dalslandssatsningen "Backa barnet" bidrar i detta.

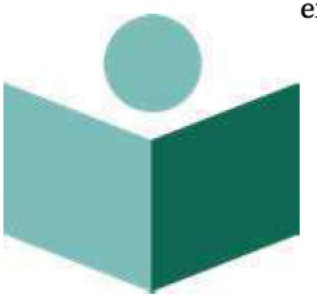

I Fyrbodal finns glesbygdsområden, där långa avstånd till utbildning kan skapa hinder. Inom gymnasieskolan är det viktigt att säkerställa en god geografisk spridning av utbildningarna. Avstånd kan också vara ett hinder för högskolestudier.

Samverkan med lärosäten har stärkts under året, särskilt mellan Högskolan Väst och kommunala skolhuvudmän. Fokus ligger på professionsprogram för lärare samt yrkeslärarutbildningar, vilket på sikt kan stärka gymnasiala yrkesutbildningar. Detta gynnar både kommuner och högskolan genom att främja livslångt lärande och kompetensförsörjning.

"Backa barnet", en stor satsning i Dalsland, har haft föredragningar både för utbildningschefer och BUN-ordföranden. Polisen har hållit föredragning om skola och brottspreventivt arbete enligt bob-metoden (barn i organiserad brottslighet) för BUN-ordföranden.

På uppdrag av utbildningscheferna och genom DRUM-medel till projektet Utveckling och Utbildning, pågår planering av kompetensutvecklingsinsatser för skolprofessioner med tema fullföljda studier - föräldrar som resurs. Fokus är professionell föräldrasamverkan, bland annat med fokus på närvaroproblematik. Detta sker i samverkan mellan avdelning kompetensförsörjning och välfärdsutveckling. En referensgrupp från cirka hälften av Fyrbodals kommuner har tagit fram förslag på innehåll, och samarbete med Högskolan Väst har inletts. Styrgruppen för fullföljda studier är referensgrupp och bollplank till satsningen.

Insatsområde 3: Välfärdsutveckling

Kommunalförbundet har arbetat för att stärka kommunernas förmåga att möta välfärdsutmaningar. Genom att främja samverkan har stöd givits för att förbättra barn och ungas hälsa, fullföljda studier samt för att främja omställning till god och nära vård. Vårdsamverkan Fyrbodal har omorganiserats för att skapa bättre samarbete mellan kommunerna och andra vårdgivare.

Avdelningens strateger, utvecklingsledare och projektledare verkar i nära samarbete med kommunernas företrädare för att finna och prioritera i de frågor som bäst tjänar på samverkan. Avdelningen för välfärdsutveckling verkar brett för att främja kommunernas förutsättningar att stå rustade inför välfärdens utmaningar och förändringar.

Genom avtal finansierar kommunerna FoU, där framgångsrika insatser ges för att systematiskt stärka kommunernas kunskapsutveckling, ge omställningsstöd till kommande lagstiftning samt stöd till strategiska insatser inom områdena kunskap, kvalitet och kompetensförsörjning.

Socialstrategen utför arbete i länsstrukturen till gagn för kommunerna och kan sägas vara kommunernas förlängda arm i övergripande samordningsfrågor mellan kommunalt och regionalt utförd vård. Verksamheten utgör regional stöd- och samverkansstruktur i den nationella kontexten där man utgör länk mellan kommunerna och nationella sakområdesnätverk.

Bemanning sker också av vårdsamverkan Fyrbodal, för att säkerställa att kommunala perspektiv omhändertas och får gehör i samverkan med vårdgrannar.

För främjande av barn och ungas utveckling och hälsa genomförs insatser inom Hälsokällan, där verksamheten samfinansieras av kommunerna gemensamt med Västra Götalandsregionen.

Ett projekt finansierat av Jämställdhetsmyndigheten har utvecklat metoder för våldspreventivt arbete i skola och förskola. Insatser och samordning i frågor kring fullföljda studier sker via kunskapsnoden, som under 2024 varit finansierat av Västra Götalandsregionen som en del i den regionala utvecklingsstrategin.

Ett antagningskansli för handläggning av ansökningar till gymnasieskolorna finansieras via ett separat tilläggsavtal. Antagningens kompetens nyttjas i frågor gällande dimensioneringen och för att ge kunskaps- och statistikunderlag inför den nya gymnasielagstiftningen.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 1: Stark samverkan

Bedömning: ●●●

Analys: Kommunalförbundet har stöttat chefsnätverk och samverkan kring omställningen till god och nära vård, samt deltagit i arbetet med att utveckla hälso- och sjukvårdsavtal, riktlinjer för kommunal primärvård och övriga samverkansdokument.

Kommunalförbundet stödjer flera chefsnätverk med ett genomsnittligt deltagande från 10 av 14 kommuner per möte under året. Detta visar kommunernas engagemang i samverkan och att påverka gemensamma frågor.

För att främja omställningen till god och nära vård har kommunalförbundet företrätt kommunerna i arbete kring framtagande av nytt hälso- och sjukvårdsavtal, lagreglerade överenskommelser och riktlinjer för kommunal primärvård. Kartläggning av läget för kommunernas omställning har genomförts, och kommunalförbundet har deltagit i och företrätt kommunerna i länsgemensamt arbete med att utveckla modell för uppföljning av kostnader och kvalitet i omställningen.

Vårdsamverkan Fyrbodal har omorganiserats och kommunerna uttrycker tillfredsställelse med den nya strukturen, som stärker möjligheterna till samarbete kring gemensamma utmaningar. Samverkan mellan länets kommunalförbund och Västra Götalandsregionen har också vidareutvecklats genom ny ärendehanteringsprocess, vilket stärker kommunernas inflytande.

En ny samarbetsstruktur med Högskolan Väst har etablerats för att utveckla utbildningar som möter kommunernas behov och stödjer den framtida välfärdsutvecklingen. FoU Socialtjänst har fördjupat samarbetet med primärvårdens FoU, vilket har resulterat i en långsiktig planering för gemensamma seminarier riktade till både socialtjänst och primärvård. Dessa initiativ främjar ökat samarbete mellan verksamheterna.

På kommunernas begäran har riktlinjer och samverkansavtal inom flera områden tagits fram under året. Detta har förenklat samarbetet mellan kommunerna och stärkt kvaliteten. Framgångsfaktorerna i samverkansarbetet har varit en lyhördhet inför kommunernas behov och deras aktiva delaktighet i arbetet.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 2: Forskning, kunskapsutveckling och kvalitet

Bedömning: ●●●

Analys: Under året har stöd till socialtjänst och primärvård utvärderats, och samarbete kring den nya socialtjänstlagen har utvecklats positivt. Forskning har stärkts, bland annat genom stöd till en kommundoktorand, och modellen för kunskap och kompetens för baspersonal har fortsatt implementeras. Kommunernas engagemang och samverkan har varit viktiga för framgången.

Den årliga utvärderingen av stödet till socialtjänst och kommunal primärvård har genomförts via nätverken inom välfärdsområdet. Dock var svarsfrekvensen för låg för att dra definitiva slutsatser, vilket har identifierats som ett område för fortsatt dialog med kommunerna.

Samarbetet kring omställningen till den nya socialtjänstlagen bidrar till övergången mot framtidens välfärdssamhälle. Kommunerna uttrycker nöjdhet med det stöd som har erbjudits, inklusive workshops, länsdialoger, utvecklingsgrupper och omvärldsbevakning.

FoU-aktiviteter har genomförts med hög uppskattning från kommunerna. Forskningsperspektivet har stärkts på flera sätt under året för att stödja kommunernas kunskapsutveckling. Bland annat har stöd getts till en kommundoktorand i Melleruds kommun, som delade sina forskningsresultat vid både en nationell konferens och ett lunchseminarium.

Implementeringen av modellen för kunskap, kompetens och kvalitet för baspersonal har fortsatt under året, tillsammans med utbildningar kopplade till modellen. Arbetet med att definiera vårdbiträdesrollen och säkerställa kompetensförsörjningen har också inletts, i enlighet med kommunernas önskemål.

En framgångsfaktor har varit kommunernas egna engagemang vad gäller innehåll och upplägg av aktiviteter. En annan framgångsfaktor är den samverkan som sker med kommunerna mellan nätverksmötena som genererar en god nytta så som arbetsgrupper, remissvar och inspirationsdagar med flera aktiviteter.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 3: Utvecklande, hälsofrämjande och tidiga insatser

Bedömning: ●●●

Analys: Hälsokällan har stärkt kommunernas arbete med hälsofrämjande insatser som våldsprevention och föräldraskapsstöd. Utbildningar och projekt, som ”En vardag fri från våld 2.0”, har förbättrat arbetet med barns rättigheter och jämställdhet. Samverkan och vetenskaplig förankring har lett till ökad kunskap och trygghet för barn och unga.

Hälsokällan har under året fokuserat på att stärka kommunernas arbete med hälsofrämjande insatser inom områden som fullföljda studier, våldsprevention och föräldraskapsstöd. Genom utbildningar som ABC Tonår och Våldsprevention och machokultur har kompetensutveckling och processtöd erbjudits för kommunernas arbete. Projektet “En vardag fri från våld 2.0” har genom metodstöd och utbildningsinsatser förbättrat arbetet med barns rätt till kroppslig integritet och jämställdhet, i samarbete med Högskolan Väst för att säkerställa vetenskaplig förankring.

Inom området fullföljda studier har Kunskapsnod Fullföljda studier, tillsammans med andra kunskapsnoder, utvecklat kunskapsbanken fullfoljdastudier.se. Plattformen möjliggör spridning av metodmaterial, artiklar och aktuell forskning mellan 49 kommuner samt nationellt. Kommunikationsinsatser på hemsidan och sociala medier har spridit goda exempel och gett exempel på samarbete i viktiga frågor som påverkar barn och unga.

Konferenser som “Fullföljda studier”, “Hälsofrämjande och förebyggande arbete” och “Skolnärvarokonferens” har gett kommunerna möjlighet att dela erfarenheter och metoder. Den höga närvaron vid dessa evenemang visar på stort intresse och behov.

Rapporter, statistik samt tydliga processbeskrivningar och rutiner från Antagning Fyrbodal har säkerställt kvalitet och service för kommunerna.

Arbetet har varit framgångsrikt tack vare en kombination av praktiska insatser, kontinuerlig kommunikation, samverkan och vetenskaplig förankring. Detta har lett till ökad kunskap och trygghet i arbetet med barn och ungas hälsa, livsvillkor och möjligheter.

Bokslut

Förvaltningsberättelse

Inledning

I denna förvaltningsberättelse lämnar Fyrbodals kommunalförbund information om organisationens verksamhet i enlighet med (Lag 2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11kap. Förvaltningsberättelse.

Översikt över verksamhetens utveckling

Fyrbodals kommunalförbund redovisar ett resultat på - 1 796 tkr för verksamhetsåret jämfört med det budgeterade resultatet på 37 tkr. Bedömningen var att aktieinnehavet i Innovatum AB bör skrivas ned med 2 000 tkr, då aktieinnehavet var för högt värderat. Denna bedömning har gjorts efter påpekande av de sakkunniga revisorernas yttrande avseende 2023 års bokslut. Nedskrivning av innehavet har skett med 2 000 tkr under 2024 och därmed beror det negativa resultatet till stor del på grund av detta. Information till förbundsdirektionen avseende nedskrivningen redovisades 2024-03-28 i samband med årsredovisning 2023.

Fyrbodals kommunalförbunds tjänstepersonsorganisation har utvecklats i linje med de politiska beslut som har fattats i förbundsdirektionen. Förbundet är i sin form en flexibel organisation som förändras i organisation och bemanning utifrån de uppdrag som förbundet får av sina medlemmar. Förbundet organiserar sitt arbete inom fyra avdelningar; Regional utveckling, Kompetensförsörjning, Välfärdsutveckling och Verksamhetsstöd. Det finns en gemensam plattform för projektverksamheten som förbundet driver, deltar i eller finansierar, ytan kallas för Projektarenan Fyrbodal.

	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	63 449	52 335	49 360	45 961	41 707
Verksamhetens kostnader	-65 245	-51 549	-48762	-45 260	-41 152
Årets resultat	-1 796	786	598	701	555
Soliditet (%)	7	8	7	6	8
Medelantal anställda*	53	46	40	41	38

*Medelantal anställda beräknas utifrån årsarbetare, 1700 tim/år.

Den kommunala koncernen

Kommunalförbundet är lokaliserat till Kaserngården 3B, 451 34 Uddevalla. All gemensam administration samt merparten av verksamheten och projekten är därmed lokalmässigt samordnade. Förbundet har en särskild avdelning för administration, kommunikation, ekonomi samt projekt- och löneadministration. Förbundet hyr även lokaler på Innovatum för Position Västs räkning.

Styrning och organisation

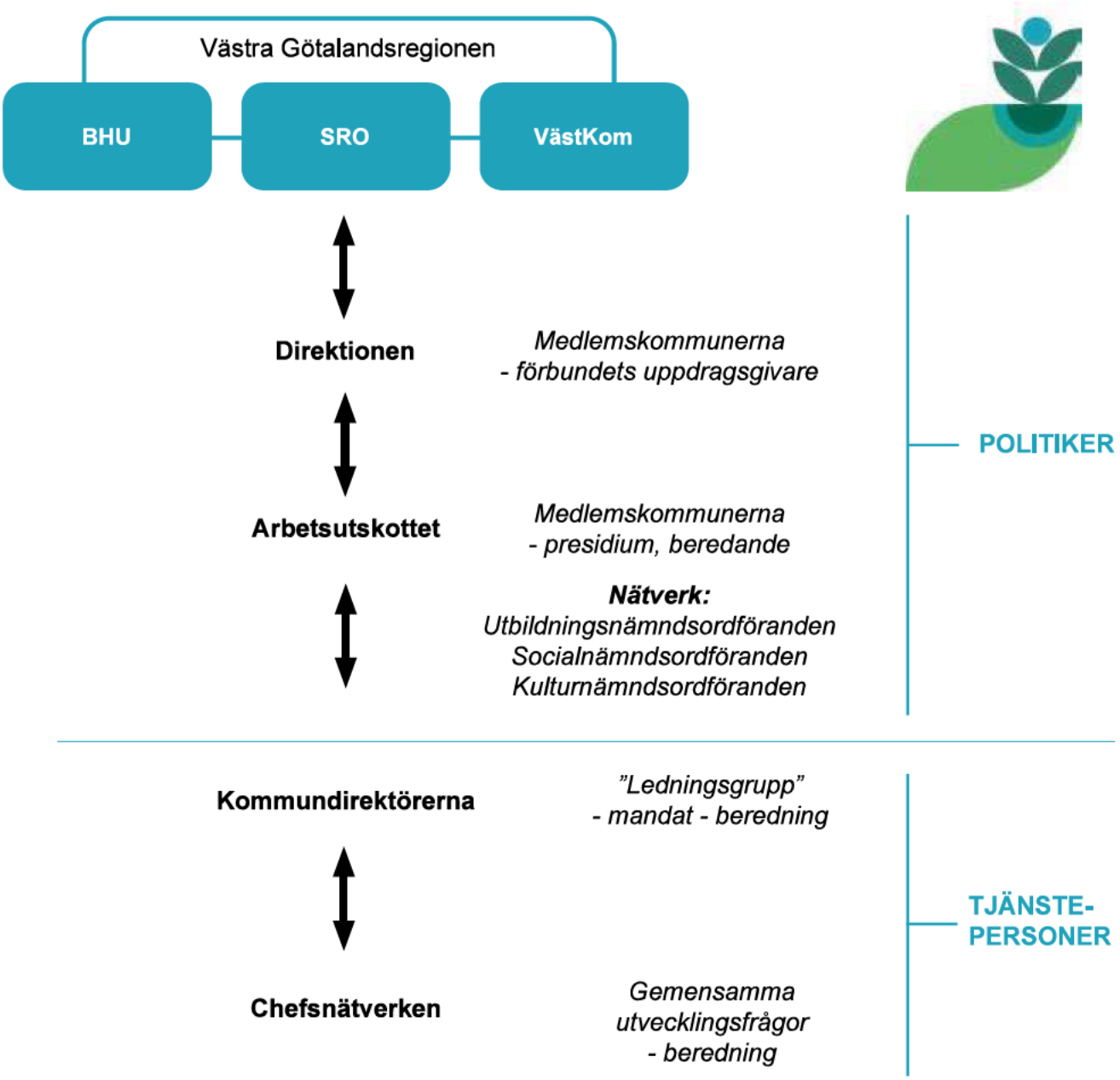

Organisation av Fyrbodals kommunal-förbund

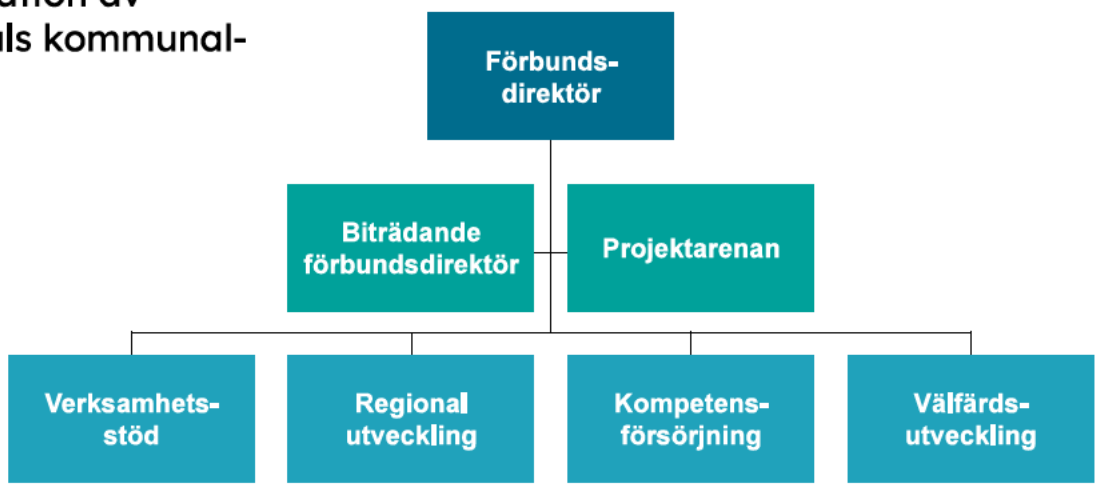

Politisk organisation

Förbundsdirektionen

Kommun	Ordinarie ledamot	Ersättare
Bengtsfors	Stig Bertilsson (M)	Per Eriksson (S)
Dals-Ed	Andreas Nilsson (M)	Per-Erik Norlin (S)
Färgelanda	Ulla Börjesson (S)	Christoffer Wallin (SD)
Lysekil	Jan-Olof Johansson (S)	Ulf Hanstål (M)
Mellerud	Ludwig Mossberg (M)	Ulf Rexefjord (SD)
Munkedal	Louise Skaarnäs (SD)	Lisa Kettil (S)
Orust	Catharina Bråkenhielm (S)	Lars Larsson (C)
Sotenäs	Therése Mancini (S)	Eva Abrahamsson (M)
Strömstad	Kent Hansson (S)	Fredrik Eriksson (SD)
Tanum	Liselotte Fröjd (M)	Oskar Josefsson (S)
Trollhättan	Peter Eriksson (M)	Ricky Karlsson (KD)
Trollhättan	Sofia Andersson Dharsani (S)	Monica Hanson (S)
Uddevalla	Martin Pettersson (SD)	Christer Hasslebäck(UP)
Uddevalla	Ingemar Samuelsson (S)	Jarmo Uusitalo (MP)
Vänersborg	Benny Augustsson (S)	Mats Andersson (C)
Vänersborg	Henrik Harlitz (M)	Lena Eckerbom Wendel (M)
Åmål	Michael Karlsson (M)	Ove Kaye (SD

Övriga förtroendeuppdrag

FÖRBUNDSDIREKTIONENS ARBETSUTSKOTT

Ordförande:	Peter Eriksson (M), Trollhättan
1:e vice ordförande:	Liselott Fröjd (M), Tanum
2:e vice ordförande:	Benny Augustsson (S), Vänersborg
Ledamöter:	Martin Pettersson (SD), Uddevalla
	Ulla Börjesson (S), Färgelanda
Ersättare:	Kent Hansson (S), Strömstad
	Stig Bertilsson (M), Bengtsfors

Revisorer

Sammankallande:	Gunnar Lidell, Vänersborg
Övriga revisorer:	Peter Winberg, Tanum
	Pia Axelsson, Dals Ed
	Gert-Inge Andersson, Trollhättan
	Håkan Axelsson, Sotenäs

REPRESENTANTER I BEREDNINGEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING, BHU
Peter Eriksson (M), Trollhättan
Liselott Fröjd (M), Tanum
Benny Augustsson (S), Vänersborg
Ulla Börjesson (S), Färgelanda

REPRESENTANTER I POLITISKT SAMRÅDSORGAN, SRO
Peter Eriksson (M), Trollhättan
Dan Nyberg (S), Vänersborg

STYRELSEN FÖR VÄSTKOM
Peter Eriksson (M), Trollhättan
Liselott Fröjd (M), Tanum
Benny Augustsson (S), Vänersborg
Dan Nyberg (S), Vänersborg

FÖRENINGSSTÄMMA VÄSTKOM

Ordinarie:	Monica Hanson (S), Trollhättan
Ersättare:	Ulf Hanstål (M), Lysekil

BOLAGSSTÄMMA MEDIAPOOLEN AB

Ordinarie:	Mats Andersson (C), Vänersborg
Ersättare:	Anna-Lena Heydar (S), Uddevalla

STYRELSEN FÖR MEDIAPOOLEN AB

Ordinarie:	Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla
Ersättare:	Benny Augustsson (S), Vänersborg

BOLAGSSTÄMMA GRYNING VÅRD AB

Ordinarie:	Catharina Bråkenhielm (S), Orust
Ersättare:	Henrik Harlitz (M), Vänersborg

REVISION GRYNING VÅRD AB

Ordinarie:	Gert-Inge Andersson (S), Trollhättan
Ersättare:	Gunnar Lidell (M), Vänersborg

STYRELSEN FÖR INNOVATUM AB
Benny Augustsson (S), Vänersborg

STÄMMOOMBUD INNOVATUM AB

Ordinarie:	Peter Eriksson (M), Trollhättan
Ersättare:	Linda Jansson (M), Färgelanda

LAXFOND VÄNERN

Ordinarie:	Michael Karlsson (S), Åmål
Ersättare:	Ludwig Mossberg (M), Mellerud

STYRELSEN FÖR FILM I VÄST AB
Monica Hanson (S), Trollhättan

STIFTELSEN DALSLANDS KANAL

Ordinarie:	Michael Karlsson (M), Åmål
Ersättare:	Stig Bertilsson (M), Bengtsfors

Finansiella anläggningstillgångar – andelar i delägda bolag

Fyrbodals kommunalförbund är delägare i tre bolag: Innovatum AB, Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Vårt ägande i dessa bolag reflekterar vårt långsiktiga engagemang för att stärka och utveckla Fyrbodal som region.

Genom att vara delägare i dessa bolag får vi möjlighet att aktivt påverka och stödja områden som innovation, samhällsservice och kommunikation, som är av stor betydelse för både våra medlemskommuner och invånare. Förbundet ser ägandet som en värdefull del av vårt uppdrag att säkerställa kvalitet och hållbarhet i de tjänster och verksamheter vi stödjer.

Innovatum AB bidrar till den regionala utvecklingen genom att vara en drivande kraft för innovation och tekniköverföring. Bolaget erbjuder en plattform för samverkan mellan näringsliv, forskning och offentlig sektor, vilket gör det möjligt för företag och organisationer inom Fyrbodal att växa och utvecklas. Innovatum spelar en viktig roll för att skapa nya affärsmöjligheter och jobb, vilket direkt påverkar den lokala ekonomin. Under 2024 har förbundet betalat ut 3 miljoner kronor i verksamhetsbidrag till Innovatum AB. Kommunalförbundets ägarandel uppgår till 1,3 procent

Gryning Vård AB är en aktör som stärker välfärden i regionen genom att erbjuda kvalitetssäkrad vård och omsorg. Som delägare (17,0 procent) har Fyrbodals kommunalförbund ett direkt inflytande över hur vårdtjänster utvecklas och levereras, vilket säkerställer att dessa tjänster anpassas till den lokala befolkningens behov. Gryning Vård bidrar till att upprätthålla en hög standard inom social omsorg och ger kommunerna stöd i deras arbete med att möta utmaningar inom vård och omsorg.

Mediapoolen AB erbjuder kommunikationsstöd och hjälp med att sprida information effektivt inom och mellan kommuner, företag och medborgare. Genom Mediapoolen får Fyrbodal möjlighet att stärka samarbetet mellan kommunerna, vilket bidrar till att förbättra både intern och extern kommunikation. Mediapoolen spelar en avgörande roll i att bygga och vårda relationerna mellan regionens aktörer och säkerställer att viktig information når rätt målgrupper på rätt sätt. Fyrbodals ägarandel av Mediapoolen uppgår till 16,7 procent

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Regional utveckling

Den gröna omställningen såväl i industrin som i samhället i övrigt har under 2024 allt mer satt fokus på frågan om fossilfri energiförsörjning och eldistribution som den kritiska punkten för genomförande vilket föranlett att medarbetarresurser allokerats för att arbeta med frågan. Detta speglas också i det politiska engagemanget nationellt, men även regionalt till exempel i Beredningen för hållbar utveckling och regionstyrelsen. Regionala samverkansarenor som till exempel Accel och Krafttag i väst – ElSA har uppmärksammats nationellt och lyfts som goda exempel på flernivåsamverkan. Den i BHU beslutade energiöverenskommelse med tillhörande budskapspapper är ett resultat av den samverkan.

Samverkan ledde också till att Energimyndigheten beviljade 20 miljoner kronor i projektmedel till Västra Götalandsregionen, kommunalförbunden och Energikontor Väst för att de tillsammans med länsstyrelsen och energimyndigheten ska arbeta för att öka kommunernas energiplanerings- och genomförandeförmåga. Kommunalförbunden i Västra Götaland har således fått en uttalad roll i energiförsörjningsfrågan. Genom projektmedlen har förbunden dels kunnat tillsätta egna resurser och det finns även gemensamma resurser på Energikontor Väst samt på Västra Götalandsregionen.

I Fyrbodal drivs energifrågorna, förutom i Förbundsdirektionen och kommundirektörsnätverket, genom energinätverket NEEF som samlar tjänstepersoner i medlemskommunerna med ansvar för strategisk samhälls-, och energiplanering samt näringslivsutveckling. Nätverket har tre huvudsakliga syften, informationsspridning, kunskapshöjning och samverkan.

En rad med nya projekt har startats upp och bedrivits inom energiförsörjningsområdet.

Kompetensförsörjning

I syfte att hålla ihop Fyrbodal inom utbildningssidan har förbundet varit delaktig i processerna kring dimensioneringen av gymnasieskolan. Förbundet har, som stöd i dimensioneringsarbetet, tagit fram en gymnasierapport för hela Fyrbodal. Förbundet har även aktivt deltagit på möten hos samverkansområdet Västra Fyrbodal.

Avdelningen kommer fortsatt att anpassa sin verksamhet och uppdrag i syfte att möta behoven i de olika samverkansområden, både gällande dimensionering av gymnasieutbildningen samt för dimensioneringen av vuxenutbildningen.

Under året har ett projekt, TeknikFramtid 2030 (under Teknikcollege), startats upp vilket ska innebära att fler kommuner och företag ansluter sig till samverkan med Teknikcollege. Uppstarten av projektet möjliggör att en processledare kan arbeta 100% mot tidigare 50%.

En projektadministratör för projektet Fenixz rekryterades under 2024.

Sotenäs kommun har lämnat samverkan kring praktiksamordningen. Färgelanda kommun har ingått samverkansavtal kring praktikanskaffning.

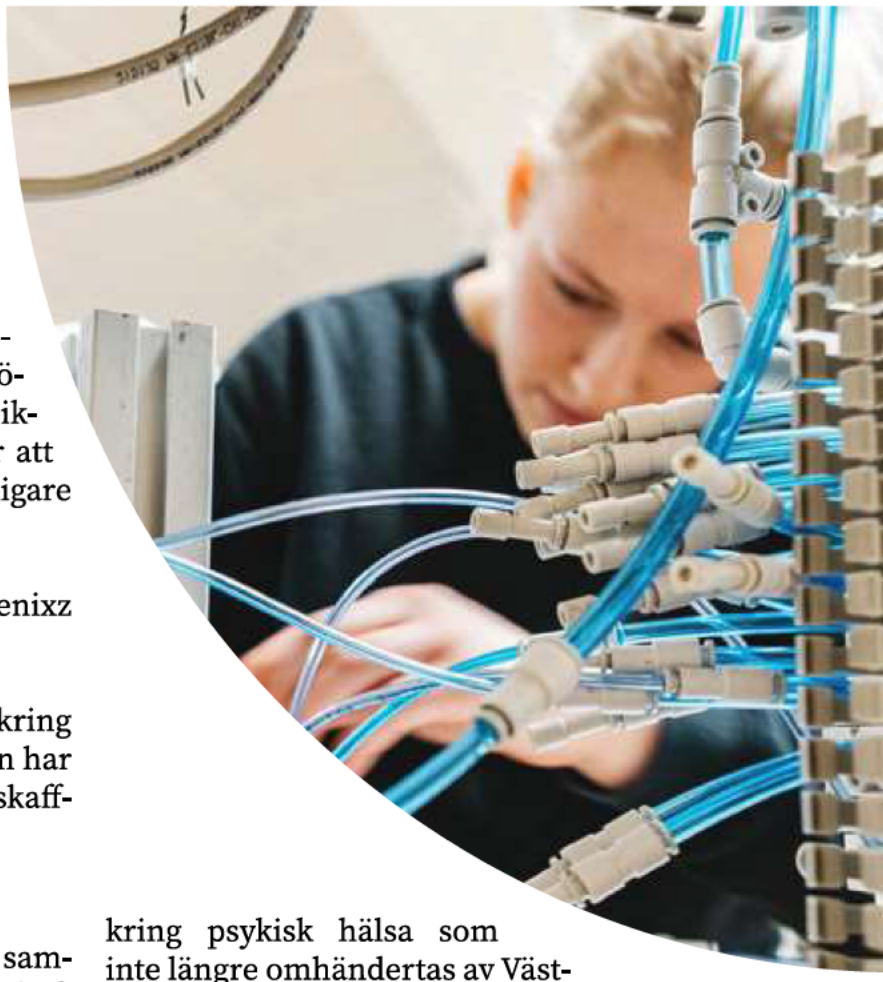

Välfärdsutveckling

För att främja förutsättningarna för stark samverkan har kommunalförbunden i regionen haft i uppdrag att tillsammans med VästKom och regionens företrädare arbetat med att ta fram ett nytt Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser. Kommunernas förutsättningar för att bedriva en god och nära vård stärks genom kommunalförbundets arbete med framtagande av styrande dokument, till exempel inriktningsdokument för den kommunala primärvården. VästKoms avsmalnade uppdrag har medfört att kommunalförbundet tagit ett större samordningsansvar i vissa frågor, och en samordningsgrupp har upprättats tillsammans med de andra kommunalförbunden för att sortera i uppdragen till VästKom samt att omhänderta de uppdrag som inte ryms inom det avsmalnade uppdraget. Gällande psykisk hälsa har bemanning behövt utökas för att omhänderta de samordningsuppdrag kring psykisk hälsa som inte längre omhändertas av VästKom. Det politiska samrådsorganet SRO fattade därutöver beslut om att kommunalförbunden skulle påbörja arbete utifrån kommande samsjuklighetslagstiftning, vilket har medfört att personell resurs har utökats för att utföra uppdraget.

VästKoms avsmalnade uppdrag har medfört att kommunalförbundet tagit ett större samordningsansvar i vissa frågor

En översyn av organisering av delregional vårdsamverkan har genomförts av processledare vid Fyrbodals kommunalförbund tillsammans med företrädare från NU-sjukvården. Ett nytt samverkansavtal har framarbetats, som kommunerna och regionens verksamheter har antagit. Det nyinrättade samverkanskontoret har skapats för att ge bättre förutsättningar för samverkan mellan regionens vårdgivare och kommunernas vård, omsorg och socialtjänst. Samverkanskontoret bemannas av två processledare från Fyrbodals kommunalför-

bund, tillsammans med en processledare vardera från Närhälsan och NU-sjukvården. Uppdraget är att aktivt ge processtöd i gemensamma samverkans- och utvecklingsfrågor.

Verksamhetsstöd

Den tidigare funktionen administrativ chef har tagits bort och ersatts av chef för verksamhetsstöd. Syftet med förändringen är att tydliggöra att avdelningen Verksamhetsstöd är en avdelning som ska stötta verksamheterna och uppdragen som finns inom de andra avdelningarna.

Inom avdelningen Verksamhetsstöd har även en ny funktion inrättats i form av en ekonomiansvarig. Anledningen till den nya funktionen är att förbundets ekonomihantering har vuxit och blivit allt mer komplex.

Beslut som leder till utveckling av Fyrbodals-regionen

Inspel till nationella och regionala infrastruktur- och kollektivtrafikplaner och till flera olika åtgärdsvalsstudier har gjorts. Tre objekt har prioriterats för att få fram kostnadskalkyler och samlade effektbedömningar på väg 171 och 173. 15 miljoner kronor har avsatts ur potten ”Förstärkt satsning till stråk, Fyrbodal” i regional plan för transportinfrastrukturen för att möjliggöra en broförbindelse mellan fastlandet och Orust.

25 initiativ kopplade till projektet ”Det goda livet i Dalsland” är i rullning. Miljonregn över området har skett på flera sätt inom ramen för den strategi som finns för utvecklingen av Dalsland. Nya arbetssätt har utvecklats mellan VGR och kommunerna i Dalsland. En förstudie för att se på förutsättningarna att skapa ett biosfärsområde i Dalsland har beviljats.

Flera företagsetableringar har skett i Fyrbodal vilket leder till fler arbetstillfällen och att vår delregion blir attraktivare för ännu fler företag. Två stora etableringar som Position Väst varit involverade i beslutades under 2024: GKN Aerospace som investerar 600 miljoner i Trollhättan (150 arbetstillfällen) för additiv tillverkning och Scandinavian Enviro Systems (40 arbetstillfällen) etablerar sig i Uddevalla med teknik för däckåtervinning. Framgångarna är ett resultat av flernivåsamverkan och stöd från aktörer som Position Väst och Business Sweden.

Flera företags-etableringar har skett i Fyrbodal vilket leder till fler arbetstillfällen

Kommunalförbundets och kommunernas dimensioneringsarbete har lett fram till tre samverkansområden inom gymnasieskolan och till tre samverkansområden inom vuxenutbildningen. Under nästa år ska implementering av avtalen konkre-

tiseras och genomföras för att i nästa steg följas upp och utvärderas. Uppdelningen av Fyrbodal är i sin utformning utmanande ur ett regionalt perspektiv och utifrån det komptensförsörjningsuppdrag kommunalförbunden i regionen har. I slutet av året har det blivit än mer utmanande när Uddevalla kommun fattade beslut om att inte medverka i DRUM då allt kompetensplattformsarbete som förbundet har finansieras av dessa medel.

Opinion och debatt

Under 2024 har Fyrbodals kommunalförbunds direktion fattat beslut om att kommunalförbundet ska driva opinion och debatt i frågor som direktionen beslutat. Direktionen har enats om att prioritera E45:an och har valt att supportera etableringen av en ny Kriminalvårdsanstalt i Åmål och att tillsammans arbeta för en positiv utveckling av Uddevalla hamn.

Ett beslut om ett ”regionsmärke” för Fyrbodal har fattats. Det kommer att lanseras under våren. Även en ny logotyp är framtagen och beslutad för Fyrbodals kommunalförbund. Ett aktivt påverkansarbete för att lyfta Västsverige betydelse i den gröna omställningen har bedrivits tillsammans med Västra Götalandsregionen och de andra förbunden i länet.

Förändringar i förbundsdirektionen

Under året har Färgelanda kommun bytt ersättare i förbundsdirektionen samt att Trollhättans stads ledamot och ersättare för Socialdemokraterna har bytt plats med varandra.

Delregionala utvecklingsmedel

Fyrbodals kommunalförbund och Västra Götalandsregionen avsätter årligen regionala utvecklingsmedel och kommunala medel, till satsningar som bidrar till hållbar utveckling i länets samtliga kommuner med sikte på att förverkliga målen i den regionala utvecklingsstrategin Västra Götaland 2030 och Kulturstrategi Västra Götaland 2024-2027. Delar av medlen avsätts även med inriktning mot Klimat 2030 som en del i omställningen mot ett hållbart samhälle. Medlen bidrar även till genomförandet av kommunalförbundets treåriga verksamhetsplan.

Ett beslut om ett ”regionsmärke” för Fyrbodal har fattats.

Beslut om slutlig total avsättning tas årligen i samband med beslut om detaljbudget för respektive direktion och nämnd baserat på de dialoger som förs kring kommunala och regionala behov och önskemål och med utgångs-

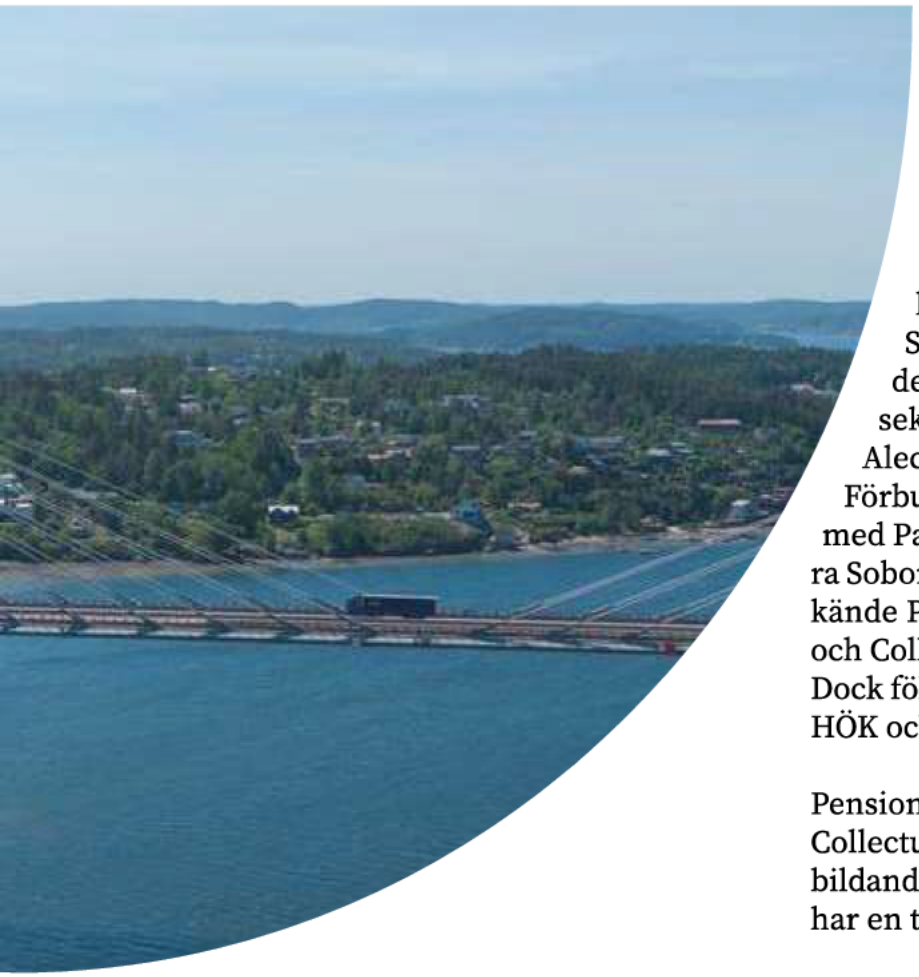

punkt i årliga uppföljningsrapporter. Överenskommelsen fastställer vad som är syftet med de delregionala utvecklingsmedlen, vad de ska bidra till att åstadkomma samt vilket ansvar som vilar på respektive part i arbetet runt medlen.

Under året har 39 stycken projekt eller verksamheter bedrivits med hjälp av 2024 års delregionala utvecklingsmedel från kommunerna och Västra Götalandsregionen med ett budgeterat belopp av 21,05 miljoner kronor. De regionala medlen kommer från två nämnder; Miljö- och region utvecklingsnämnden (MRUN), Kulturnämnden (KUN). MRUN går in med 9,0 MKR och KUN med 2,05 MKR. Medlemskommunerna motfinansierar dessa med 37 kr per invånare. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omslutning på 102 MKR vilket innebär en uppväxling med 386 procent vilket ligger långt över målet på 50 procents uppväxling.

Under året har 39 stycken projekt eller verksamheter bedrivits med hjälp av 2024 års delregionala utvecklingsmedel

Pensionsförpliktelser

När Fyrbodals kommunalförbund bildades 2005 fanns inget kollektivavtal. Förbundet övertog BOSAM:s hängavtal med SIF som sedermera blev Unionen. Genom detta avtal som var kopplad till den privata sektorn så blev alla anställda anmälda till Alecta och Collectum genom ITP och ITPK. Förbundet tecknade därefter kollektivavtal med Pacta som arbetsgivarorganisation, numera Sobona. I samband med avtalstecknande godkände Pacta att förbundet kunde ha kvar Alecta och Collectum istället för att gå över till Kap-KL. Dock följer förbundet huvudöverenskommelsen HÖK och Allmänna bestämmelser (AB)

Pensionspremier betalas månadsvis till Collectum, Alecta och Skandia sedan förbundets bildande 2005. Det innebär att förbundet inte har en traditionell pensionsavsättning.

Under 2024 har förbundet betalat in pensionspremier:

- ITP1.....403 tkr
- ITPK..... 366 tkr
- ITP2.....1 700 tkr
- Söderberg & Partner.....707 tkr

Kommunikation

Den huvudsakliga målgruppen för kommunalförbundets kommunikation är förtroendevalda och tjänstepersoner i medlemskommunerna, samt inom Västra Götalandsregionen och andra offentliga myndigheter. Den primära kanalen är förbundets webbplats i kombination med nyhetsbrev och sociala medier. En målgrupp som vi alltmer vänder oss till, speciellt genom Position Väst och de branschspecifika råden, är också näringslivet.

Under 2024 fortsatte förbundet att satsa på sociala medier, främst då Facebook, LinkedIn och Instagram. 290 inlägg publicerades på Facebook och gav 677 000 visningar. Genom att försöka få upp antalet följare når vi också lättare ut till vår målgrupp. Antalet följare ökade på Facebook med 17 procent under 2024 till ett totalt antal av 2371 följare, högst bland alla Västra Götalands kommunalförbund. För LinkedIn var ökningen ännu högre, totalt 20 procent upp till 1816 följare. Totalt har förbundet drygt 4 000 följare i de sociala kanalerna.

Antalet besökare på förbundets hemsida fyrbodal.se var 2024 drygt 79 000 besökare. Det kan jämföras med 58 000 besökare 2022. Totalt resulterade detta i 123 000 unika sidvisningar. Siffror som visar att förbundets hemsida är välbesökt.

Under året publicerade förbundet 115 stora nyheter på startsidan och sju nyhetsbrev med cirka 1 500 prenumeranter i olika kanaler.

Under året färdigställdes processen kring en ny varumärkesplattform, logotyp och grafisk profil. Processen inleddes hösten 2023 med en workshop för personalen där man diskuterade syfte, vad förbundet står för och liknande frågor. Under året som följde har liknande workshops hållits för kommundirektörer, kommunkommunikatörer och politiker från medlemskommunerna. Arbetet blev färdigt i december i samband med att direktionen godkände den nya logotypen för förbundet.

Logotypen skiljer sig från den gamla främst genom att hela förbundets namn, Fyrbodals kommunalförbund, är utskrivet.

I den nya varumärkesplattformen togs också fram ett så kallat regionsmärke, en grafisk stämpel, som är tänkt att användas av kommunerna vid de tillfällen när man vill signalera att kommunen är en del av Fyrbodalsområdet.

Parallellt med kommunalförbundets varumärkesprocess startades också en liknande process för Business Region Väst (BRV). BRV är en del av kommunalförbundet som fokuserar på näringslivsfrågor och nyetableringar i Fyrbodalsregionen. Denna process bestod av att ta fram en så kallad Brandbook, en varumärkesplattform. Dessutom togs också en logotyp och en grafisk profil fram. Det fanns en uttalad ambition att logotypen och profilen skulle ha en visuell koppling till kommunalförbundets logotyp och profil.

Antalet besökare på förbundets hemsida fyrbodal.se var 2024 drygt 79 000 besökare.

Kommunalförbundet leder ett nätverk för kommunernas kommunikatörer. Nätverket har haft fyra möten un-

der året. Sedan 2020 finns även ett internt kommunikatörsteam där kommunikationsansvarig och två projektkommunikatörer ingår.

Händelser av väsentlig betydelse

Det negativa resultatet för 2024 består till största del av nedskrivningen av aktieinnehavet av Innovatum, -2 000 tkr. Detta är av en väsentlig betydelse för kommunalförbundets ekonomiska resultat 2024.

I samband med att kommunalförbundet presenterade sitt förslag till budget för medlemsfinansieringen den 13 juni 2024 beslutades att förbundet inte skulle erhålla någon index-uppräkning för verksamhetsår 2025. I samband med beslutet fick förbundsdirektören i uppdrag att ta fram en konsekvensanalys.

Analysen visade att besparingar i form av en 50-procentig tjänst behöver göras samt att förbundet inte kan bjuda på luncher i samband med möten. Alla möten som förbundet kallar till ska förläggas i förbundets egna lokaler då det inte finns något utrymme för konferenslokalkostnader. Det kommer inte finnas något utrymme för personalvård då budgeten är oerhört begränsad. Den ekonomiska ansträngningen kommer att bli påfrestande om riktmärket för löneöversynen landar över 3 procent vilket är det som förbundet har budgeterat för 2025.

Under hösten fattade Uddevalla kommunstyrelse beslut om att inte vara med i samarbetet avseende de delregionala utvecklingsmedlen 2025. Detta resulterade i att direktionen inte kunde fatta beslut om budgeten för medlen enligt förbundsdirektionens årshjul. Förbundsdirektören fick i uppdrag att ta fram en ytterligare konsekvensanalys. Den visar på stora konsekvenser, både för förbundets verksamhet men även för Fyrbodal som delregion. Det finns en överhängande risk att Fyrbodal uppfattas som splittrad vilket kan leda till minskat förtroende för delregionen i de regionala sammanhangen.

Beslutet skapar friktion i projektsamarbeten och inom nätverken som förbundet driver på delregionalt plan. Beslutet har skapat oro och osäkerhet både bland förbundets medarbetare och i medlemskommunernas nätverk. De ekonomiska förutsättningarna för förbundet inför 2025 har drastiskt försämrats i och med utebliven medlemshöjning och Uddevallas beslut om att inte ingå i samarbetet kring de delregionala utvecklingsmedlen.

De nya lokalerna erbjuder en betydligt bättre fysisk arbetsmiljö och är mer ändamålsenlig för verksamheten.

Kommunalförbundet har tecknat ett tioårigt avtal

avseende de nya lokalerna på Kaserngården 3a och 3b. Tecknandet av avtalet skedde efter beslut i förbundsdirektionen innan dess att beslut om att inte indexuppräkna eller att Uddevalla kommun träder ur samarbetet inom DRUM.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Den interna kontrollen

Den interna kontrollen syftar till att genom olika regelverk och kontroller minska organisationens risker. Riskerna kan gälla både det ekonomiska kapitalet och förtroendekapitalet. Kommunalförbundet vill uppnå en rimlig grad av säkerhet och att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv. Direktionen har antagit en treårig internkontrollplan som sträcker sig mellan 2022–2024. I den interna kontrollen så har det identifierats ett antal processer som behöver tydligare dokumenterat rutinbeskrivningar.

Hållbarhet och andra icke-finansiella frågor

Hållbarhet ligger som en grund för kommunalförbundets uppdrag - perspektiven social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet är viktiga utgångspunkter i de styrdokument Fyrbodals kommunalförbunds uppdrag tar avstamp i. Perspektiven finns till exempel med i den regionala utvecklingsstrategin och i kommunalförbundets verksamhetsplan. I avsnittet om uppföljning av verksamheten anges för varje delmål vilket/vilka av FN:s globala mål de bidrar till som ett sätt att tydliggöra hur kommunalförbundet är med och arbetar mot hållbarhetsmålen.

Projektarenan Fyrbodal

Projektarenan Fyrbodal (se grafik på nästa sida) är en tvärsektoriell plattform för allt projektrelaterat arbete som kommunalförbundet driver, medverkar i eller finansierar. Syftet med arenan är att organisera alla projekt som förbundet är involverat i för att skapa en tydlig överblick. Syftet är också att åstadkomma effektiv styrning och ledning av projektportföljen och att tydliggöra det utvecklingsarbete som medlemskommunerna bedriver tillsammans och med andra parter.

En viktig del i Projektarenan Fyrbodals uppdrag är att säkerställa att varje projekt följer en tydlig process med kontinuerliga avstämningspunkter och att vid dessa bedöma om projektet uppfyller projektplanen utifrån krav och behov. Att projektet genererar nytta och har ekonomiska förutsättningar. Avstämningsförfarandet gäller samtliga projekt kommunal förbundet är involverat i – som ägare, som part eller som finansiär i form av delregionala utvecklingsmedel.

Under 2024 har ett 30-tal projekt passerat Projektarenan; i ett tidigt skede av projekt på idéstadiet som del av förbundets beredning inför

beslut, i uppföljning av projekt i uppstart och genomförande eller i samband med projekt som avslutas. Vidare har Projektarenan hanterat de projektansökningar som inkom i utlysningen av delregionala utvecklingsmedel. Projektarenan har under året också haft fokus på att utveckla arbetsformer och fastställa rutiner. En detaljerad projektprocess för projekt där kommunalförbundet är projektägare har tagits fram och implementerats. Ett arbete med att digitalisera mallar och hantering av projektansökningar av delregionala utvecklingsmedel har också påbörjats. En god struktur kring projekten ger möjlighet att följa progression och resultat, jämföra insatser och bidrar till ökad kunskap om vad som ger störst nytta och effekt och hur olika insatser kan samverka för delregionens bästa.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunalförbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås utifrån förväntad utveckling, att förbundet når de ett av tre finansiella mål, samtliga delmål för verksamheterna bedöms följa och uppnå plan samt genom redovisad balanskravsresultat.

Med medlemsavgiften från kommunerna på 10,4 miljoner (2023: 10,4 miljoner) och övriga intäkter inom projekt- och särskilt finansierad verksamhet under 2024 uppgick den totala omsättningen till 61,3 miljoner kronor.

Intäkter utöver medlemsavgiften från kommunerna kommer från projektfinansiering, i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga

Projektarenan översikt

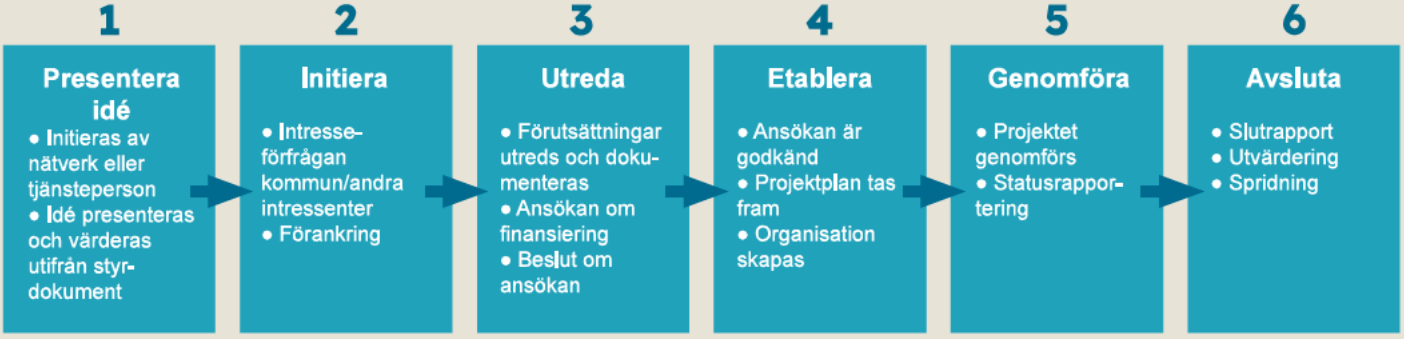

program, Västra Götalandsregionen, staten och medlemskommunerna. Se vidare i respektive driftsredovisning i avsnittet för den ekonomiska redovisningen.

Finansiella mål

Kommunalförbundets finansiella mål är:

- Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå, nivån kan dock variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna.
- Att ha en god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.

Kommunalförbundet arbetar med att nå det långsiktiga målet om en stabil soliditetsnivå, bland annat genom att slutredovisa genomförda projekt och avslutade verksamheter med överskott som tillfaller förbundets egna kapital. År 2024 är soliditeten 7 procent, vilket är en minskning från 2023 med 1 procentenhet. Anledningen till en minskad soliditet är delvis att det egna kapitalet sänks från 6 254 tkr till 4 459 tkr i och med nedskrivningen av aktieinnehavet. Förbundet förvaltar bland annat God och nära vårdmedel, detta förbättrar likviditeten men försämrar soliditeten. Målet bedöms där med inte uppnås för det enskilda verksamhetsåret.

Förbundet når inte målet om en budget i balans eftersom det redovisade resultatet uppgår till –1 796 tkr (786 tkr), jämfört med budgeterat resultat på 37 tkr, en total avvikelse om –1 833 tkr. Resultatet består till största del av nedskrivningen av aktieinnehavet i Innovatum. Målet bedöms där med inte uppnås för det enskilda verksamhetsåret.

Förbundet har en god likviditet som främst beror på förvaltade delregionala utvecklingsmedel men även för 2024 förvaltade medel avseende

God och nära vård.

Likvida medel vid årets slut uppgick till 50 mkr (cirka 69 mkr). Därmed nås målet om god likviditet.

Kommunalförbundet har även två vägledande principer sedan 1 januari 2020:

- Fyrbodals kommunalförbunds tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt.
- Fyrbodals kommunalförbund ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Förbundets vägledande principer regleras i en kapitalplaceringspolicy. Enligt den har likvida medel kunnat placeras säkert och riskfritt under 2024 och därmed genererat ränteintäkter om 2 151 tkr (2 336 tkr). Dessa principer får därmed anses som uppfyllda.

Kommunalförbundets förväntade utveckling

Det som kan påverka utvecklingen framåt är den ekonomiska utvecklingen för medlemskommunerna samt de kostnader som den höga inflationen medför. Beslutet att inte indexuppräkna medlemsfinansieringen för 2024 är en konsekvens av medlemskommunernas ekonomiska utveckling, På sikt kan detta få allvarliga konsekvenser även för förbundet.

Kommunalförbundet arbetar med att hålla nere kostnader och att på ett effektivt sätt använda de resurser som finns. Projektverksamheten och den särskilt finansierade verksamheten, som sker genom avtal med bland andra medlemskommunerna, följs noga genom regelbundna avstämningar enligt projektbeslut med projektekonom och projekt/verksamhetsansvarig.

Balanskravsresultat

Balanskravet i kommunallagen ställer krav på att intäkterna och kostnaderna ska vara i ekonomisk balans varje år. Om kostnaderna överstiger intäkterna under ett räkenskapsår uppstår ett underskott som måste åtgärdas inom de tre efterföljande åren.

Enligt undantagsmöjligheter har hänsyn tagits vid beräkningen av balanskravsresultatet. Under 2024 uppstod en realisationsförlust av en anläggningstillgång på grund av nedskrivningen av aktieinnehavet i Innovatum AB. Nedskrivning har skett med 2 000 tkr då bedömningen var att aktieinnehavet var för högt värderat. Enligt balanskravsresultatet i tabellen så uppfyller Fyrbodals kommunalförbund balanskravet för 2024 och det finns inga negativa resultat från tidigare år som behöver återställas.

Balanskravsresultat		**2024**	**2023**	**2022**
Årets resultat enligt resultaträkningen	-	**1 796**	**786**	**598**
-	Samtliga realisationer	0	0	0
+	Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+	Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	2 000	0	0
+/ -	Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
+/-	Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
=	Årets resultat efter balanskravsjusteringar	204	786	598
-	Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0
+	Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
=	Årets balanskravsresultat	204	786	598

Väsentliga personal-förhållanden

Kommunalförbundet har inom ramen för sin basverksamhet utrymme för 7,75 heltidstjänster. Till detta kommer ett större antal tjänster som är kopplade till projekt- och särskilt finansierad verksamhet vilka finansieras av projektmedel eller enligt avtal med bland annat medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Den 31 december 2024 var 45 (39) personer tillsvidareanställda och 17 (16) personer visstidsanställda. Under året slutade 13 (12) personer och 18 (18) personer nyanställdes. Flertalet av de som har slutat på förbundet har gjort det för att uppdraget tagit slut eller att de har gått vidare till andra anställningar.

Den sista december 2024 var antalet kvinnor 50 (43) och antalet män 12 (12). Notera att dessa siffror är antalet personer och att tjänstgöringsgraden varierar mellan 20 och 100 procent. I den ekonomiska redovisningen är antalet anställda beräknade utifrån antalet heltidstjänster.

Kommunalförbundet använder sig även, som tidigare år, av tjänstepersoner i medlemskommunerna. Dessa personer, som har fackkunskap inom sina områden, betyder mycket för att kommunalförbundet ska kunna fullfölja sitt uppdrag. Detta innebär ofta att dessa ingår i arbets- eller styrgrupper för konkreta uppdrag. Under 2024 har en person arbetat genom tjänsteköp från medlemskommunerna.

Under 2024 har tjänsteköp avseende ny socialtjänstlag från Uddevalla kommun gjorts.

Sjukfrånvaro

Den sammanlagda sjukfrånvaron i relation till totalt antal arbetade timmar uppgår 2024 till 5,23 procent vilket är en ökning från året innan då den låg på 4,69 procent.

Medelantalet anställda	2024-12-31	2023-12-31
Män	10,38	10,64
Kvinnor	42,16	35,63
Summa:	**52,54**	**46,27**
Tillsvidareanställda	42,28	37,81
Visstidsanställda	10,26	7,11
Summa:	**52,54**	**44,92**

Upplysning om sjukfrånvaro	2024-12-31	2023-12-31
Sjukfrånvaro för män	2,50%	1,92%
Sjukfrånvaro för kvinnor	5,93%	5,61%
Sjukfrånvaro för anställda	5,23%	4,69%
Yngre än 30 år	15,85%	2%
Mellan 30–49 år	5,42%	6,63%
Äldre än 49 år	4,14%	2,68%

Sjukfrånvaron för varje grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

	2024-12-31	2023-12-31
Total sjukfrånvaro	5,23%	4,69 %
Långtidssjukfrånvaro	34,34%	29,59 %

Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Långtidssjukfrånvaron är den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

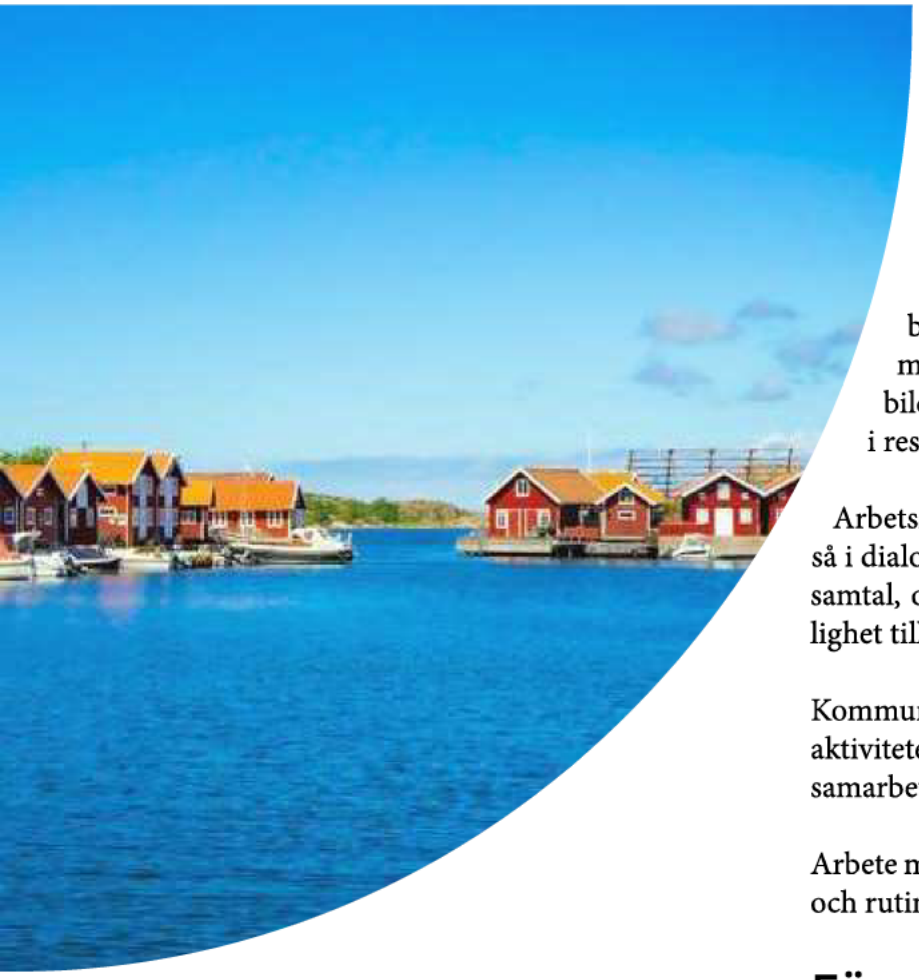

Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

När det gäller personal och arbetsmiljö har förbundet arbetat systematiskt och kontinuerligt med dessa frågor. Arbetet har följt det upprättade årshjulet där signifikanta och årligen återkommande aktiviteter planerats in. Förbundet har under året utvecklat arbetsplatsträffarna till att innehålla pass för formalia, fokus och fördjupning. Under fokuspassen har arbetsplatsen arbetat med jämställdhet och mångfald, kompetensutveckling respektive arbetsmiljö. Under fördjupningspassen har temat varierat men innehållit till exempel utbildningar och flera gånger under 2024 rört flytt till nya lokaler.

I december flyttade kommunalförbundet till nya lokaler. Förberedelse och planering av flytten har präglat året som gått. De nya lokalerna erbjuder en betydligt bättre fysisk arbetsmiljö som är mer ändamålsenliga för verksamheten.

Skyddsrond har genomförts liksom en arbetsmiljöenkät. Resultatet visar överlag på ett gott resultat med engagerade medarbetare som trivs och finner mening med sitt arbete. Det finns dock tecken på ett visst mått av upplevd stress och brist på återhämtning. Arbetsplatsen har beslutat att börja arbeta med Friskfaktorer som ett systematiskt sätt stärka allt det goda som finns, utbildning och initiala workshops har genomförts i respektive avdelning.

Arbetsmiljöarbete och personalfrågor hanteras också i dialog mellan medarbetare och chef i månadsvisa samtal, och på avdelningsmöten. Vid dessa ges möjlighet till en närmare dialog.

Kommunalförbundets trivselgrupp har anordnat flera aktiviteter under året i syfte att stärka gemenskap och samarbete på arbetsplatsen.

Arbete med att revidera och vid behov upprätta policy och rutiner har fortsatt.

Förväntad utveckling

Framtidsutsikter

På kort sikt bedömer förbundsledningen att förbundet står inför mycket försämrade ekonomiska förutsättningar. Den uteblivna indexuppräkningen tillsammans med minskningen av DRUM-medel innebär en total minskning med 4,5 mkr i budget. Detta leder till minskad genomförandekraft i de delregionala uppdragen och resulterar i att förbundet inte kan vara den utvecklingskraft som delregionen behöver ha i den mycket utmanande tid vi lever i.

Förbundsledningen har infört prövning innan rekrytering av ny personal sker. Neddragningar inom både den medlemsfinansierade och DRUM-finansierade verksamheterna kommer att verkställas under 2025. Parallellt med detta kommer förbundsledningen att presentera ett förslag på ny förbundsordning utifrån de inspel som kommit till förbunden i olika dialogsammanhang.

Bedömningen från förbundsledningen är att risken att

Uddevalla kommun inte går med i DRUM-samarbetet igen är stor. Bedömningen av ett sådan utfall är att effekterna blir mycket stora inom både insatsområdena Regional utveckling, Kompetensförsörjning. Det kommer även leda till negativa effekter inom avdelningen Verksamhetsstöd.

Förbundsledningen kommer att påvisa vikten av att medlemskommunerna tar beslut om att indexuppräkna medlemsavgiften 2026. Om medlemsavgiften inte indexuppräknas kommer förbundet inte ha förutsättningar att leva upp till ändamålsparagrafen i förbundsordningen eller den beslutade verksamhetsplanen.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Under hösten har flera dialogmöten som syftar till input i översynen av den regionala utvecklingsstrategin genomförts både med kommuner, näringsliv och akademi. Efter årsskiftet har förslag på förändringar av kraftsamlingarna inom den lyfts i olika sammanhang. Om de förändringarna faller ut kommer kommunalförbundets delmål i verksamhetsplanen påverkas. Beslut om den reviderade strategin ska fattas i februari 2026.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter	2	61 298	49 988
Verksamhetens kostnader	3	-63 239	-51 547
Avskrivningar		0	0
Verksamheternas nettokostnader		**- 1 940**	**-1 559**
Skatteintäkter		0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0
Verksamhetens resultat		**-1 940**	**-1 559**
Finansiella intäkter	4	2 151	2 345
Finansiella kostnader	5	-2 007	0
Resultat efter finansiella poster		**-1 796**	**786**
Extraordinära poster:		0	0
Årets resultat		**-1 796**	**786**

Balansräkning

Belopp i tkr	not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar		0	0
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		0	0
Maskiner och inventarier	8	0	0
Övriga materiella anläggningstillgångar	6	1 509	0
Finansiella anläggningstillgångar	7	767	2 767
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		**2 276**	**2 767**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Fordringar	9	15 852	8 465
Kassa och bank	10	50 370	69 089
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		**66 222**	**77 554**
SUMMA TILLGÅNGAR		**68 498**	**80 321**

	not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	11	6 254	5 468
Årets resultat	11	- 1 796	786
Resultatutjämningsreserv		0	0
SUMMA EGET KAPITAL		**4 459**	**6 254**
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar		0	0
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	12	0	0
SUMMA AVSÄTTNINGAR		0	0
SKULDER			
Leverantörsskulder	13	6 524	4 546
Övriga kortfristiga skulder	13	15 461	33 774
Delregionala utvecklingsmedel	14	25 467	25 650
Förutbetalda intäkter	15	16 587	10 097
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**68 498**	**80 321**
Ställda panter		0	0
Ansvarsförbindelser		inga	inga

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	not	2024	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		-1 796	786
Justeringar för ej likviditetspåverkande poster			
Avskrivningar inventarier		0	0
Nedskrivning värdepapper		2 000	
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**204**	**786**
Förändringar i röreIsekapitalet			
Förändringar av fordringar		-7 386	8 211
Förändringar av kortfristiga skulder		-10 027	-3 523
SUMMA		**-17 413**	**4 687**
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		**-17 209**	**5 473**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av tillgångar		-1 509	0
Avyttrade av tillgångar		0	0
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		**-1 509**	**0**
ÅRETS KASSAFLÖDE		**-18 718**	**5 473**
Likvida medel vid årets början		69 088	63 615
Likvida medel vid årets slut		50 370	69 088
SOLIDITET	11		
Eget kapital/tillgångar		**7%**	**8%**

Noter
(belopp i tkr)

Not 1: Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt
Årsredovisningen har upprättats enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).

Värderingsprinciper med mera
Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Intäkter
Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärdet med avdrag för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

- Inventarier: 10 år
- Beloppsgräns: 20 tkr
- Datorer: Direktavskrivning från 2013

Fordringar
Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta.

Likvida medel
Likvida medel omfattar kassa och tillgodohavande hos bank samt kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid på högst tre månader.

Pensionspremier
Pensionspremier betalas månadsvis till Collectum, Alecta och Skandia sedan förbundets bildande 2005. Det innebär att förbundet inte har en traditionell pensionsavsättning.

Not 2: Verksamhetens intäkter

	2024	2023
Medlemsavgift medlemskommuner	10 376	10 412
Avtal kommuner	8 275	7 841
DRUM-medel	13 151	15 586
Avtal VGR	1 608	1 126
Kammarkollegiet God och nära vård	-	1 979
Västkom	750	-
Försäljning tjänster 25% moms Sv	-	206
Projektbidrag	6 675	-396
Projektbidrag EU	3 540	1 380
Projektbidrag VGR	5 632	2 830
Projektbidrag statliga finansiärer	6 761	3 612
Ersättning för uppdrag 25% moms	524	5 282
Ersättning för uppdrag momsfritt	3 592	-
Övriga intäkter momsfritt	38	4
Öres- och kronutjämning	-	-
Kursvinst rörelsen	-	6
Övr ersättn och intäkter	66	-
Vidarefakturerade intäkter 25% moms	291	89
Vidarefakturerade intäkter 12%	5	29
Vidarefakturerade intäkter momsfritt	4	-
Hyresintäkter	8	-
Telefoniersättning anställda	2	2
Summa verksamhetens intäkter	**61 298**	**49 988**

Not 3: Verksamhetens kostnader

	2024	2023
Inköp tjänster/varor 25% EU	-	-
Inköp tjänster/varor 12% EU	-	-6
Inköp tjänster/varor EU 6%	-	-5
Inköp av tjänst från land utanför EU, 25%	-	-38
Inköp av tjänst från land utanför EU, 12%	-	-17
Konsultarvode	-13	-
Vidarefakturerade kostnader 25% moms	-253	-
Tjänsteköp medlemskommuner	-434	-1 172
Hyra	-1 447	-1 242
Städning, renhållning	-121	-92
Hyra inventarier	-22	-23
Förbrukningsinventarier	-529	-679
Förbrukningsmaterial	-73	-23
Reparation och underhåll	-2	-
Resekostnader	-235	-159
Hyrbilskostnader	-5	-2
Kost och logi i Sverige	-60	-52
Kost och logi i utlandet	-33	-6
Information och PR, annonser	-764	-1 130
Tryckerikostnader	-148	-24
Representation, avdragsgill	-18	-4
Representation ej avdragsgill	-32	-1
Representationsgåvor, avdragsgill	-1	-
Kontorsmaterial	-14	-6
Kopieringskostnader	-35	-6
Telefon	-192	-158
Larm	-26	-33
Porto	-92	-93
Företagsförsäkringar	-6	-5
Arvoden	-108	-57
Revisionsbyrå	-519	-120
Konsultarvoden	-4 457	-5 357
Dataunderhåll, programvara	-1 412	-1 324
Användarlicenser	-221	-352
IT-avtal inkl fiberavtal	-338	-33
Arrangerade utbildningar/kurser	-2 176	-
Övrig konsultverksamhet	-2 946	-
Bankkostnader	-6	-7

	2024	2023
Konferenser	-1 459	-1 935
Möteskostnader	-24	-51
Förtäring möten	-265	-153
Lokalhyra möten	-59	-68
Litteratur och tidningar	-212	-74
Förenings/Medlemsavgifter	-1 059	-411
Medlemsavgift avdragsgill	-	-319
Medlemsavgift ej avdragsgill	-2	-2
Övriga kostnader	-214	-51
Förseningsavgifter	-	-
Övriga externa kostnader	-30	-
Lämnade gåvor	-56	-2
Löner till timanställda	-180	-
Löner till månadsanställd	-24 579	-20 574
Förändring semesterlöneskuld	-177	76
Förändring löneskuld	27	-25
Löner tillfällig personal	-17	-
Sjuklöner till tjänstemän	-357	-318
Semesterlöner till månadsanställda	-4 151	-3 926
Skattefria traktamente sv	-10	-12
Skattepliktiga traktamente sv	-	-
Skattefria traktamenten utland	-16	-10
Skattepliktiga traktamente utland	-	-2
Skattefria bilersättningar	-175	-139
Skattepliktiga bilersättningar	-73	-59
Förmånsvärden	-18	-18
Motkontering av förmån	18	18
Kollektiv pensionsförsäkring	-2 469	-1 918
Individuell pensionsförsäkring	-707	-558
Försäkringskostnader	-25	-55
Arbetsgivaravgifter 31,42%	-9 147	-7 846
Arbetsgivaravgift semesterlöneskuld	-56	24
Arbetsgivaravgift löneskuld	8	-8
Löneskatt	-599	-498
Utbildning anställd personal	-85	-38
Företagshälsovård	-135	-149
Personalvårdsaktiviteter	-122	-167
Personalrepresentation, ej avdragsgill	-	-
Övriga personalkostnader	-76	-53
Summa verksamhetens kostnader	**-63 239**	**-51 547**

Not 4: Finansiella intäkter

	2024	2023
Ränteintäkter	2 151	2 335
Valutakursvinster	-	10
Summa finansiella intäkter	**2 151**	**2 345**

Not 5: Finansiella kostnader

		2024	2023
Nedskr av innehav andelar/långfr fordr andra ftg	-	2 000	-
Valutakursförluster	-	5	-
Räntekostnader	-	1	-
Räntekostnader levskulder	-	1	-
Räntekostnader för skatter och avgifter		-	-
Summa finansiella kostnader	**-**	**2 007**	**-**

Fyrbodals kommunalförbund har bedömt att aktieinnehavet i Innovatum AB var för högt värderat. Nedskrivning av innehavet har skett med 2 000 tkr under 2024.

Not 6: Materiella anläggningskostnader

	2024	2023
Pågående nyanläggningar, maskiner och inventarier	1 509	-
Summa materiella anläggningstillgångar	**1 509**	**-**

Pågående nyanläggningar, maskiner och inventarier. Fyrbodals kommunalförbund har i samband med nya lokaler köpt in konferensutrustning till ett totalt värde om 1 509 tkr, där den ekonomiska livslängden uppgår till 5 år. Avskrivningar påbörjas år 2025 och avslutas år 2029.

Not 7: Finansiella anläggningstillgångar

	Antal	Andel	Bokfört värde	EK-andel (kr)
Gryning Vård AB	17 000	17,0%	17	12 440
Mediapoolen Västra Götaland AB	250	16,7%	250	1 419
Innovatum AB	13	1,3%	500	315
Summa			**767**	**14 174**

Not 8: Maskiner och inventarier

	2024	**2023**
Ingående anskaffningsvärde	1 881	1 881
Inköp	0	0
Försäljning inventarier	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 881	1 881
Ingående avskrivningar	-1 881	-1 881
Årets avskrivningar	0	0
Återförd avskrivning försålda inventarier	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 881	0
Utgående planenligt restvärde	**0**	**0**

Inventarier redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärde för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

- Inventarier 10 år, beloppsgräns 20 000 kr
- Datorer direktavskrivs sedan 2013.

Pågående nyanläggningar, maskiner och inventarier. Förbundet har i samband med nya lokaler köpt in konferensutrustning till ett totalt värde om 1 509 tkr, där den ekonomiska livslängden uppgår till 5 år. Avskrivningar påbörjas år 2025 och avslutas år 2029.

Not 9: Kortfristiga fordringar

	2024	2023
Kundfordringar	3 056	4 948
Avräkning skattekonto	147	276
Fordran moms	1 602	15
Förutbet kostn/uppl intäkter (ej projekt)	2 324	73
Periodisering leverantörsfakturor	809	581
Rekvirerade medel projekt	1 299	468
Övriga förutbet kost/uppl int	498	2
Förutbet kostn/upplupna intäkter projekt	6 117	2 102
Summa kortfristiga fordringar	**15 852**	**8 465**

Not 10: Kassa och bank

	2024	2023
Kassa och bank	51 730	69 089
Summa kassa och bank	**51 730**	**69 089**

Förbundet har fortsatt god likviditet med anledning av förutbetalda Delregionala tillväxtmedel från Västra Götalandsregionen och medlemskommunerna. Under året 2024 har de likvida medlen fortsatt legat på en hög nivå då förbundet förvaltar medel från Regeringskansliet avseende God och Nära vård. Dessa medel rekvireras av medlemskommunerna under början av 2025. Från 2025 fördelas medlen direkt från Regeringskansliet till kommunerna.

Not 11: Eget kapital, avsättningar och skulder

	2024	2023
Eget kapital	-6 254	-5 468
Årets resultat	1 796	-786
Resultatutjämningsreserv	0	0
Summa eget kapital	-4 459	-6 254

Not 12: Pensionspremier

	2024	2023
ITP1	403	376
ITPK	366	304
ITP2	1 700	1 238
Söderberg & Partner	707	558
	3 176	**2 476**

Fyrbodals kommunalförbund bildades 2005 och övertog då BOSAM:s hängavtal med SIF som sedemera blev Unionen. Genom detta avtal som var kopplat till den privata sektorn blev alla anställda anmälda till Alecta och Collectum genom ITP och ITPK.

Förbundet tecknade därefter kollektivavtal med Pacta som arbetsgivarorganisation, numera Sobona. I samband med avstalstecknande godkände Pacta att förbundet kvarstod i Alecta och Collectum istället för att övergå till KAP-KL.

Dock följer förbundet huvudöverenskommelsen HÖK och Allmänna bestämmelser (AB). Pensionspremier betalas månadsvis till Collectum, Alecta, Skandia och Söderberg & Partner sedan förbundets bildande 2005. Detta innebär att förbundet inte har en traditionell pensionsavsättning.

Not 13: Kortfristiga skulder

	2024	2023
Skatteskulder	8	-93
Utgående moms försäljning 25%	13	0
Personalskatt	682	565
Vårdens medarbetare Västkom	0	115
MiniMaria	139	2 279
Suicidprevention 2023	0	562
Suicidprevention 2024	393	0
God och Nära vård 2023 förvaltade medel	0	25 624
God och Nära vård 2024 förvaltade medel	8 915	0
Kompletteringspremier KPA	67	68
Upplupna semesterlöner	873	696
Upplupen löneskuld	192	219
Upplupna sociala avgifter	1 144	946
Övriga kortfristiga skulder	2 058	0
Övriga uppl kostnader/förutbet intäkter	977	2 793
Summa kortfristiga skulder	**15 461**	**33 774**

Not 14: Delregionala utvecklingsmedel (DRUM)

	2024	2023
Ej upparbetade KUN (DRUM-medel)	1 115	1 377
Ej upparbetade DRUM-medel (MN/RUN)	1 035	2 470
DRUM VGR 2022	1 432	2 413
DRUM Kommunal motfinansiering 2022	1 515	2 495
DRUM VGR 2023	2 402	5 056
DRUM Kommunal motfinansiering 2023	2 490	5 144
DRUM VGR 2024	5 169	0
DRUM Kommunal motfinansiering 2024	5 221	0
DRUM VGR 2019	561	574
DRUM Kommunal motfinansiering 2019	657	670
DRUM VGR 2020	751	813
DRUM Kommunal motfinansiering 2020	846	908
DRUM KUN utökade medel 2021	157	302
DRUM Kommunal motfinansiering 2021	208	848
DRUM VGR 2021	118	759
DRUM-medel Projekt- och finansieringsstrateg	980	980
DRUM-medel (förstudier)	810	842
Summa delregionala utvecklingsmedel (DRUM)	**25 467**	**25 650**

Fyrbodals kommunalförbund erhåller enligt överenskommelse månadsvis medel från Västra Götalandsregionen avseende delregionala utvecklingsmedel (DRUM). Dessa medel betalas ut från miljö- och regionutvecklingsnämnden samt kulturnämnden.

Avsättningen av medel regleras årligen av de olika nämnderna. Medlemskommunerna i Fyrbodal motfinansierar dessa medel i förskott varje år med 37 kr per kommuninvånare. Medlen förvaltas av kommunalförbundet och placeras på balanskonton för det aktuella året.

Medlen används för att ge stöd till projekt som främjar en hållbar regional utveckling och löser aktuella samhällsutmaningar i Västra Götaland enligt den Regionala utvecklingsstrategin 2030, Kulturstrategin 2024-2027 och Klimat- och miljöstrategin 2030.

De belopp som miljö- och regionutvecklingsnämnden och kulturnämnden går in med är 9 mkr (RUN), varav 500 tkr är förstudiemedel, och 2,05 tkr (KUN). Det som finns på balanskonton som avser 2024 års delregionala utvecklingsmedel är 10,4 mkr. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omsättning på 102 mkr vilket innebär en uppväxling med 386 procent vilket ligger långt över målet på 50 procents uppväxling.

Beslut om slutlig total avsättning tas årligen i samband med beslut om detaljbudget för respektiove direktion och nämnd baserat på de dialoger som förs kring kommunala och regionala behov och önskemål och med utgångspunkt i årliga uppföljningsrapporter. Överenskommelsen fastställer vad som är syftet med de delregionala utvecklingsmedlen, vad de ska bidra till att åstadkomma samt vilket ansvar som vilar på respektive part i arbetet runt medlen.

Not 15: Förutbetalda intäkter projekt

	2024	2023
Teknikframtiden	240	0
TeknikCollege	189	265
Psykisk hälsa och suicidprevention	364	0
Millenium	105	0
Personcentrerad vård & omsorg	971	0
En vardag fri från våld 2.0	286	1 178
Utvecklingsledare Kommunal H&S	263	459
Ror i Land	42	995
God och Nära vård Fyrbodalgemensamt 2024	147	0
Utvecklingsledare IFO	246	0
Vux projekt	220	0
Hälsokällan	277	249
Kvinnofridssatsning 2024-2025	182	184
Vetenskap och evidens	121	0
ISU individbaserad systematisk uppföljn. 2025	134	0
FoU Kunskapsbaserad praktik	215	0
FoU Implementering	217	0
ÖK Psykisk hälsa	114	0
Yrkeskartan - marknadsföring	156	0
Go Care - marknadsföring	250	0
Trollhättans stad MiniMaria	17	0
Revisionsarvode PwC	40	0
Ror I land	2 249	0
God och Nära vård 2024 förvaltade medel	8 655	0
Suicidprevention 2024	887	0
Industriell Symbios	0	1 186
F&U Utbildningar	0	22
Nätverksledare IFO	0	381
God och Nära vård Fyrbodalgemensamt 2023	0	9
Suicidprevention 2	0	989
Biomarina näringar	0	21
Nätet	0	57
F&U	0	797
Utvecklingsledare funktionshinder socialps.	0	120
Överenskommelse psykisk hälsa	0	249
ISU individbaserad systematisk uppföljning	0	161
Vård- och omsorgscollege	0	657
Avtal vuxenutbildning	0	746
Praktiksamordning Fyrbodal	0	879
Praktikanskaffning Fyrbodal	0	469
Fiskekommunerna 2	0	25
Summa förutbetalda intäkter projekt	**16 587**	**10 097**

Not 16: Kostnader för räkenskapsrevision

	2024	2023
Kostnader för räkenskapsrevision		
Sakkunnigt biträde	439	120
Förtroendevalda revisorer	10	57
Summa kostnader räkenskapsrevision	**449**	**177**
Kostnad för övrig revision		
Sakkunnigt biträde	80	0
Förtroendevalda revisorer	0	0
Total kostnad för övrig revision	**80**	**0**
Total kostnad för revision	**529**	**177**

Driftsredovisning

Belopp i tkr	2024 Resultat			Budget	Avvikelse	2023 Resultat		
	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto
Basverksamhet*	13 772	-15 568	-1 796	11 329	-1 833	12 775	12 209	566
Projekt **	28 995	-28 995	0	28 995	0	18 498	18 278	220
Verksamheter via avtal **	20 682	-20 682	0	20 682	0	21 062	21 062	0
SUMMA TOTALT	**63 449**	**-65 245**	**-1 796**	**61 006**	**-1 833**	**52 335**	**51 549**	**786**

* Se not 2, 3, 4, 5
** Se not 2, 3

Basverksamhet	Budget	Utfall	Avvikelse
Medlemsavgift	10 412	10 376	-36
Övriga intäkter	917	3 396	2 479
SUMMA INTÄKTER	**11 329**	**13 772**	**2 443**
Personalkostnader	-8 362	-10 946	-2 584
Politiska arvoden, ordförande och revision	-275	-79	196
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-300	-229	71
Konsultkostnader	-250	-533	-283
Lokalkostnader	-300	-385	-85
Övriga kostnader	-1 241	-2 850	-1 609
Västkom	-564	-546	18
SUMMA KOSTNADER	**-11 292**	**-15 568**	**-4 276**
RESULTAT	**37**	**-1 796**	**-1 833**

Kommentarer till resultatet

Den ekonomiska redovisningen för 2024 visar att förbundet gör ett underskott om -1 796 tkr, att jämföra med det budgeterade resultatet på 37 tkr. Det negativa resultatet för 2024 består till största del av nedskrivningen av aktieinnehavet av Innovatum, -2 000 tkr. Förbundet har genererat ränteintäkter om 2 146 tkr. Förbundet har under året gjort vissa förändringar i IT-miljön vilket medfört ökade kostnader i både de fasta och rörliga administrativa kostnaderna. Detta härleds främst till ökade kostnader för lokalhyra, IT och konsultkostnader.

Förbundets totala ekonomiska resultat är jämfört med basverksamhetens budget som är den budget som förbundet skickar på remiss till medlemskommunerna för vidare beslut i direktionen. Årlig budget för projekt och särskilt finansierad verksamhet görs, men dessa går inte upp till beslut i direktionen i samband med basens, då dessa ofta startar eller avslutas under innevarande budgetår. Regelbundna och täta avstämningar inom projekten och verksamheterna görs dock under året av projektekonom, ekonomiansvarig och ansvariga tjänstepersoner. Därmed finns ingen budget angiven i driftsredovisningarna för dessa verksamheter.

Pågående verksamheter löper på och faktureras och/eller finansieras löpande eller årligen enligt avtal. Verksamheter med särskild finansiering följer verksamhetsåret och den ekonomiska hanteringen vid årsskiftet belastar i regel inte resultatet.

I samband med bokslutet så bokade kommunalförbundet upp en kortfristig skuld till medlemskommunerna avseende överskott i verksamheterna Vuxenutbildning, Praktiksamordning och Praktikanskaffning, detta överskott uppgick till 2 060 tkr. Kreditfakturor avseende dessa verksamheter har skickats ut i början av 2025.

Verksamheterna följs löpande under året av ansvarig tjänsteperson och ekonom. Under 2024 har fem projekt avslutats som tillsammans genererat ett överskott på 73 tkr, Industriell symbios, God & nära vård Fyrbodalsgemensamt, Biomarina näringar, Nätet och Integrationssamverkan Fyrbodal. Detta överskott är en del av årets resultat.

Medel som finansierar projekten är antingen förutbetalda och ej upparbetade alternativt upparbetade men ej utbetalda. Dessa regleras i balansräkningen. Pågående projekt stäms av och följs upp löpande av ekonom och ansvarig tjänsteperson.

Förteckning projektverksamhet

Pågående projekt

1001 Gemensam digitalisering

2004 Green Fleet

2005 GO:LEIF

2006 VEGO

2007 Landbaserad fiskeodling

2008 Fiskekommunerna 2024-2026

2009 Implementering Business Region Väst

2011 Förnybart i Väst

2012 Fyrbodal för framtidens flex

2015 Marefine

2019 Våra Rum 2.0

2020 ElSa

2021 Unga Dalslandspriset

2022 Samexistens för mer sjömat

2023 Kriminalvårdanläggning Åmål

230073 Processledning Skogsprogrammet VG

K-029 Ökad strategisk kultursamverkan

3001 Fenixz kommuner

3002 TeknikFramtiden 2030

3003 Go Care - marknadsföring

3004 Yrkeskartan - marknadsföring

3006 Vuxrapport samt kompetensutveckling med fokus kvalitet

3007 Teknikcollege - förstärkning återcertifiering

4004 Utvecklingsledare IFO

4005 Samverkanskontoret

4006 Millenium

4007 Personcentrerad vård & omsorg

4008 Bryggprojekt En vardag fri från våld

4011 Vetenskap och evidens för FoU socialtjänst

4012 ISU Individbaserad Systematisk uppföljning

4013 FoU – kunskapsbaserad praktik

4014 FoU – implementering och tillämpning

4015 ÖK Psykisk hälsa 2025-2026

H-057 Utvecklingsledare – funktionshinder

H-098 Kvinnofridssatsning 2024-2025

H-099 Utvecklingsledare kommunal hälso- och sjukvård

K-029 Ökad strategisk kultursamverkan i Fyrbodal

N-082 Det goda livet i Dalsland

U-053 Utveckling och utbildning Fyrbodal

Avslutade projekt

2002 Industriell Symbios

2010 Innovatum Sciense Park

2013 Cirkulär upphandling i Väst

2016 Ökad elproduktion/elnätskapacitet Fyrbodal

H-081 Nätverksledare IFO

H-091 God & Nära Vård Fyrbodalsgemensamt

H-094 Suicidprevention 2
H-096 ISU Individbaserad Systematisk uppföljning

H-097 En vardag fri från våld 2.0

K-036 Attraktiva kommuner 2023-2024 DRUM

K-037 Förstudie, Kulturturné

K-038 Robust Kultur

N-080 RORiland - Rurala oresor och resor i landsbygder

N-081 Nätet

U-049 Kunskapsnod - Fullföljda studier

U-052 Dimensioneringsarbetet

Ö-000 Kvalitetssäkring av DRUM-medelhantering – förlängning

Ö-023 Fiskekommunerna 2

Förteckning Särskild finansierad verksamhet

Pågående verksamheter

3005 Teknikcollege Fyrbodal

H-001 Hälsokällan

H-013 F&U

N-057 Business Region Väst

N-063 Strukturbild Fyrbodal

U-020 Vård- och omsorgscollege

U-021 Antagningskansliet

U-030 Kompetensplattform Fyrbodal

U-031 Vuxenutbildning (VUX)

U-044 Verksamhetsförlagd utbildning

U-050 Praktiksamordning Fyrbodal

U-051 Praktikanskaffning Fyrbodal

Avslutade verksamheter

H-003 Miljösamverkan - årsavgift

H-042 EBP-Öppna jämförelser

H-051 F&U Utbildningar

H-057 Utvecklingsledare funktionshinder Socialpsykiatri

H-064 ÖK Psykisk hälsa

H-067 F&U Rum IFO Nätverk

H-068 F&U Rum Vård & omsorg Nätverk

H-069 F&U Rum Funk/socpsyk Nätverk

H-070 F&U Delaktighet brukarmedverkan

H-072 F&U Magister/Master/Doktorand

H-073 F&U seminarier

H-074 F&U metodstöd och forskningsstöd

H-081 Nätverksledare IFO

N-039 Affärsdriven miljöutveckling DRUM

U-028 Samhällsorientering Fyrbodal

U-036 Praktiksamordning Fbd

Fyrbodals
kommunalförbund

Årsredovisning 2024

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna årsredovisningen för 2024.

Direktionen beslutar att godkänna balanskravsresultatet på 204 tkr för 2024.

Sammanfattning

Uppföljning av verksamheten 2024

Enligt förbundsordningen har förbundet till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

De tre insatsområdena som finns i kommunalförbundets verksamhetsplan är regional utveckling, kompetensförsörjning, och välfärdsutveckling. Var och en av dem syftar till att skapa en attraktiv, hållbar och framgångsrik Fyrbodalsregion.

• Regional utveckling är basen för att skapa en konkurrenskraftig och attraktiv region.

• Kompetensförsörjning säkerställer att regionen har tillgång till rätt kompetens för att driva denna utveckling.

• Välfärdsutveckling bygger på att skapa en stark och sammanhållen social struktur för att invånarna ska kunna leva och verka i denna utvecklade region.

Alla delmål i dessa insatsområden är sammankopplade i att bygga en stark och hållbar region där människor, företag och samhälle kan utvecklas i samklang med varandra.

Fyrbodals kommunalförbund redovisar ett resultat på - 1 796 tkr för verksamhetsåret 2024 jämfört med det budgeterade resultatet på 37 tkr. Bedömningen var att aktieinnehavet i Innovatum AB bör skrivas ned med 2 000 tkr, då aktieinnehavet var för högt värderat. Nedskrivning av innehavet har skett med 2 000tkr under 2024 och därmed beror det negativa resultatet till stor del på grund av detta. Information till förbundsdirektionen avseende nedskrivningen redovisades 2024-03-28 i samband med årsredovisning 2023.

Förbundet bedömer att en god ekonomisk hushållning uppnås utifrån förväntad utveckling i verksamheterna, åtta av åtta delmål följer plan. Förbundets finansiella mål nås ett av tre och genom det redovisade balanskravsresultatet är den sammantagna bedömningen att god ekonomisk hushållning uppnås.

Årsredovisningen för 2024 har genomgått anpassningar för att leva upp till Lag om kommunal bokföring och redovisning samt rådet för kommunal redovisning. Årsredovisningen för 2024 har även layoutmässigt formats efter förbundets nya grafiska profil.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-04-03

Bilaga, Årsredovisning 2024

Ansvarig tjänsteperson

Malin Zetterman
Ekonomiansvarig
Fyrbodals kommunalförbund

Beslutet skickas till

Medlemskommunerna

Förbundets revisorer

Bakgrund

Enligt Förbundsordningen § 16 ska förbundsdirektionen senast 1 april upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Förbundet har sedan årsredovisningen 2019 arbetat med uppdatering av den ekonomiska rapporten och uppställningen av årsredovisningen för att bättre följa lag om kommunal bokföring och redovisning. I årsredovisning 2024 så har ett omfattande arbete genomförts för att följa lag om kommunal bokföring och redovisningen (LKBR) samt rådet för kommunal

redovisning (RKR), därmed är ett upprättat förslag till årsredovisning försenat och når inte upp till § 16 i förbundsordningen.

Förbundets totala ekonomiska resultat är jämfört med basverksamhetens budget som är den budget som förbundet skickar på remiss till medlemskommunerna för vidare beslut i direktionen. Årlig budget för projekt och särskilt finansierad verksamhet görs, men dessa går inte upp till beslut i direktionen i samband med basens, då dessa ofta startar eller avslutas under innevarande budgetår. Regelbundna och täta avstämningar inom projekten och verksamheterna görs dock under året av projektekonom, ekonomiansvarig och ansvariga tjänstepersoner. Därmed finns ingen budget angiven i driftsredovisningarna för dessa verksamheter.

Ärendebeskrivning

Den ekonomiska redovisningen för 2024 visar att förbundet gör ett underskott om -1796tkr, att jämföra med det budgeterade resultatet på 37tkr. Det negativa resultatet för 2024 består till största del av nedskrivningen av aktieinnehavet av Innovatum, -2 000tkr. Förbundet har genererat ränteintäkter om 2 151tkr. Förbundet har under året gjort vissa förändringar i IT-miljön vilket medfört ökade kostnader i både de fasta och rörliga administrativa kostnaderna. Detta härleds främst till ökade kostnader för lokalhyra, IT och konsultkostnader.

Pågående verksamheter löper på och faktureras och/eller finansieras löpande eller årligen enligt avtal. Verksamheter med särskild finansiering följer verksamhetsåret och den ekonomiska hanteringen vid årsskiftet belastar i regel inte resultatet. I samband med bokslutet så bokade kommunalförbundet upp en kortfristig skuld till medlemskommunerna avseende överskott i verksamheterna Vuxenutbildning, Praktiksamordning och Praktikanskaffning, detta överskott uppgick till 2 060 tkr. Kreditfakturor avseende dessa verksamheter har skickats ut i början av 2025. Verksamheterna följs löpande under året av ansvarig tjänsteperson och ekonom. Under 2024 har fem projekt avslutats som tillsammans genererat ett överskott på 73 tkr, Industriell symbios, God & nära vård Fyrbodalsgemensamt, Biomarina näringar, Nätet och Integrationssamverkan Fyrbodal. Detta överskott är en del av årets resultat. Medel som finansierar projekten är antingen förutbetalda och ej upparbetade alternativt upparbetade men ej utbetalda. Dessa regleras i balansräkningen. Pågående projekt stäms av och följs upp löpande av ekonom och ansvarig tjänsteperson.

De huvudsakliga positiva avvikelserna i basen mot budget är ränteintäkterna som fortsatt

varit höga under 2024. Ökade personalkostnader kan bl a kopplas till ny organisering av förbundets verksamhet samt personalkostnader som ej kunnat redovisas på projekt.

Förbundet har tre finansiella mål:

* Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå, nivån kan dock variera över tid beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna
* Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna
* Att ha en god likviditet så att det är möjligt att täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.

Kommunalförbundet arbetar med att nå det långsiktiga målet om en stabil soliditetsnivå bland annat genom att slutredovisa genomförda projekt och avslutade verksamheter med överskott som tillfaller förbundets egna kapital. År 2024 är soliditeten 7 procent, vilket är en minskning från 2023 med 1 procentenhet. Den stora anledningen till att soliditeten inte är högre är de medel som kommunen förvaltar. Detta förbättrar likviditeten men försämrar soliditeten. Målet kring soliditet bedöms inte uppnås för 2024.

Förbundet når inte målet om en budget i balans eftersom det redovisade resultatet uppgår till –1 796 tkr (786 tkr), jämfört med budgeterat resultat på 37 tkr, en total avvikelse om –1 833 tkr. Resultatet består till största del av nedskrivningen av aktieinnehavet i Innovatum. Målet bedöms där med inte uppnås för det enskilda verksamhetsåret.

Förbundet har en god likviditet som främst beror på förvaltade delregionala utvecklingsmedel men även för 2024 förvaltade medel avseende God och nära vård. Likvida medel vid årets slut uppgick till 50 mkr (cirka 69 mkr). Därmed nås målet om god likviditet.

Kommunalförbundet har även två vägledande principer sedan 1 januari 2020:

• Fyrbodals kommunalförbunds tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt.

•Fyrbodals kommunalförbund ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Förbundets vägledande principer regleras i en kapitalplaceringspolicy. Enligt den har likvida medel kunnat placeras säkert och riskfritt under 2024 och därmed genererat ränteintäkter om 2 151 tkr (2 336 tkr). Dessa principer får därmed anses som uppfyllda.

Koppling till mål

Årsredovisningen har koppling till samtliga av kommunalförbundets åtta verksamhetsmål och tre finansiella mål samt vägledande principer.

Delegeringsbeslut

Utskriven av: Johanna Gustafsson

Utskriftsdatum: 2025-05-28

Diarieenhet:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2025-06-04
Sekretess:	Visas ej

Id Datum Ärendenummer	Beskrivning Avsändare/Mottagare Ärendemening	Paragraf Beslutsfattare Kategori Ansvarig
2025.1331 2025-04-29 KS 2025/235	Yttrande gällande anmälan enligt förordning (2024:1212), avseende JAS 39E Remiss Anmälan JAS 39E - F 7	 Ylva Johansson
2025.1425 2025-05-06 KS 2025/188	Remiss av lokalplanering för ny idrottshall vid Mariedalskolan Lokalplanering av ny idrottshall vid Mariedalskolan Bokmalen 1	2.10 §163/2024 Benny Augustsson 2.10 Anna Högmark
2025.1433 2025-05-05 KS 2025/218	Överlämnande av inkommen remiss: Promemorian ”Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi” Remiss av promemorian Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi	2.7 Benny Augustsson 2.7 Johanna Gustafsso
2025.1446 2025-05-06 KS 2025/249	Delegeringsbeslut att avstå från yttrande i samråd om ändring av detaljplan för Vänerparken Kommunstyrelsen Ändring av detaljplan för Vänerparken, nr 345	2.9 Benny Augustsson 2.9

		Pål Castell
2025.1463	Remiss avseende strategi för kommunens simhallar	2.10
2025-04-24	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2025/127	Strategi för kommunens simhallar	2.10
		Fredrik Sanz Leren
2025.1550	Yttrande över ansökan om antagning i hemvärnet	2.13
2025-05-16		Pernilla Bertilsson
KS 2025/13	Samlingsnummer - Delegeringsbeslut inom kommunstyrelsen 2025	2.13
		Fredrik Sanz Leren
2025.1553	Beslut om omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
2025-05-16	Kommunstyrelsen	Anna Johannesson
KS 2025/58	Ansökan om omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
		Fredrik Sanz Leren
2025.1554	Beslut om omreglering av sysselsättningskrav med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
2025-05-16	Kommunstyrelsen	Anna Johannesson
KS 2025/58	Ansökan om omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
		Fredrik Sanz Leren

Dokument

Utskriftsdatum: 2025-05-28 **Utskriven av:** Johanna Gustafsson

Diarieenhet: Kommunstyrelsen **Sekretess:** Visas ej

Beskrivning av sökning:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		**Avsändare/Mottagare**	**Avdelning**
Ärendenummer		**Ärendemening**	**Dokumenttyp**
2025.1571	I	Beslut om äskande om budget för en fördjupad granskning utifrån risk- och väsentlighetsanalys med tillhörande bilagor	Thomas Sannemalm
2025-05-20		Fyrbodals Kommunalförbund	Ekonomiavdelningen
KS 2025/277		Äskande om budget för en fördjupad granskning utifrån risk- och väsentlighetsanalys	BESLUT

Initiativärende till Kommunstyrelsen

Barn och ungas inflytande i Vänersborg och kommunalpolitiken

Forskning visar att det finns ett minskat politiskt engagemang hos unga, samt att förtroendet för politiker och politiska partier har minskat. Enligt FN's barnkonvention, artikel 12 är det ett uppdrag att ge barn och unga inflytande i politiska processer, ge dem förståelse för den demokratiska processen. Det har visat sig att när barn och unga får vara delaktiga i beslutsprocesser skapas positiva individuella och samhälleliga vinster, vilket minskar risken för socioekonomisk utsatthet i framtiden. Därför tycker Liberalerna i Vänersborg att kommunstyrelsen och dess ledamöter vid några sammankomster under året ska verka för att föra dialog med elever som representerar olika skolor och olika årskurser i exempelvis åldrarna 12-20 år. Genom dialog och samarbete med **alla** partiers förtroendevalda i kommunstyrelsen skapar utrymme för deras frågor och önskemål, som kan vara underlag till fortsatt samarbete mellan politiken och barn och unga. Ett viktigt arbete för att möta Vänersborgs uppdrag att stärka och säkra demokratins framtid, genom att öka förtroende, tillit, delaktighet och engagemang hos barn och unga.

Liberalerna i Vänersborg ser det som ett arbetssätt för att tillgodose och öka förståelse hos barn och unga för politiska processer samt utveckla förståelse och återkoppling för var, när och hur deras utvalda frågor och önskemål eventuellt kan implementeras. Även en snabb återkoppling om varför eventuella önskemål inte skulle kunna tillgodoses är en viktig faktor med det här arbetssättet.

Med stöd av ovanstående yrkas:

-att Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att vid ett par tillfällen under sammanträden i kommunstyrelsen implementera dialog med barn och unga i Vänersborg.

Cecilia Prins (L)